Bibliografie van Katholieke
Nederlandse Periodieken

Deel 2
Cultuur en ontspanning

Bibliography of Catholic Dutch Periodicals

Compiled in assignment of the
Catholic Documentation Centre

Volume 2
Culture and recreation

Edited by
Otto S. Lankhorst and Door Timmermann

Opgedragen aan Jan Roes (1939-2003)

Bibliografie van Katholieke Nederlandse Periodieken

Samengesteld in opdracht van het
Katholiek Documentatie Centrum

Deel 2
Cultuur en ontspanning

Onder eindredactie van
Otto S. Lankhorst en Door Timmermann

Valkhof Pers Nijmegen

KDC *Sleutels*
Bibliografieën, inventarissen en andere documentaire uitgaven van het Katholiek Documentatie Centrum

1. *Bibliografie van Katholieke Nederlandse Periodieken* Deel 1: *Dag- en weekbladpers*. Nijmegen 1999
2. J.P.A. van Vugt, B.M.L.M. van Son, *Nog eens: godsdienst en kerk in Nederland, 1945-1986. Een geannoteerde bibliografie van sociaal-wetenschappelijke en historische literatuur*. Hilversum 1988
3. *R. K. Staatspartij en Katholieke Volkspartij. Archiefinventarissen en bibliografie*. Nijmegen 1991
4. *Bibliografie van Katholieke Nederlandse Periodieken* Deel 2: *Cultuur en ontspanning*. Nijmegen 2008

Deze publicatie kwam tot stand met ondersteuning van:
Stichting Sormanifonds

Inhoud

6 Ten geleide
10 Aanwijzingen voor het gebruik van de bibliografie
17 Lijst van bezochte bibliotheken, archieven en andere instellingen voor de beschrijvingen in deel 2
18 Gebruikte afkortingen

21 **Bibliografische beschrijvingen**

310 Systematisch overzicht
318 Chronologisch overzicht
323 Register van namen en titels

Contents

7 Foreword
11 Guide to the bibliography
17 List of libraries, archives and other institutions visited in view of the descriptions in volume 2
18 Abbreviations

21 **Bibliographical descriptions**

310 Systematic survey
318 Chronological survey
323 Index of names and titles

Ten geleide

In 1999 verscheen het eerste deel van de *BKNP*, de *Bibliografie van Katholieke Nederlandse Periodieken*. Dat eerste deel was gewijd aan de katholieke dag- en weekbladpers en telde 314 beschrijvingen. Het tweede van de in totaal vijf voorziene delen liet bijna tien jaar op zich wachten. Hierin zijn 368 landelijke en regionale katholieke periodieken op het terrein van cultuur en ontspanning beschreven. Het betreft culturele, literaire en wetenschappelijke bladen, almanakken, en tijdschriften van talrijke ontspanningsverenigingen binnen de katholieke zuil.

De voorgeschiedenis, de gemaakte keuzes en de daaruit voortvloeiende problemen van het *BKNP*-project heeft Jan Roes (1939-2003), de toenmalige directeur van het Katholiek Documentatie Centrum (KDC), in het 'Ten geleide' bij deel 1 uitvoerig uit de doeken gedaan. De uiteenzetting door Otto S. Lankhorst over 'Het samenstellen van de Bibliografie van Katholieke Nederlandse Periodieken' in datzelfde deel 1 geeft de uitgangspunten, gevolgde methoden en de problemen aan, die ook voor dit tweede deel gelden.[1] Eén probleem waar de samenstellers meer dan bij de titelbeschrijvingen van deel 1 op stuitten, was dat bij veel jaargangen de omslagen tijdens het inbinden waren verwijderd. Juist op deze omslagen bevond zich vaak belangrijke bibliografische informatie, zoals nummering, uitgevende instantie en samenstelling van de redactie. Anderzijds konden de samenstellers van dit deel beschikken over relatief veel secundaire literatuur. Over heel wat tijdschriften in dit deel, en met name de literaire tijdschriften, is al het nodige aan onderzoek verricht en gepubliceerd. Deze secundaire literatuur is in de beschrijvingen vermeld en gebruikt voor aanvullingen op de beschrijvingen. Voor een goede bibliografie blijft het onontbeerlijk dat het materiaal met eigen ogen wordt gezien, in autopsie wordt genomen. Alleen dan geeft een boek of een tijdschrift zijn geschiedenis prijs. Autopsie kost echter veel tijd, en altijd meer tijd dan was gedacht, omdat autopsie niet alleen antwoord geeft op van tevoren gestelde vragen, maar ook vragen oproept waarop weer een antwoord moet worden gezocht.

Bij het opstellen van de titelbeschrijvingen in dit deel is opnieuw groot belang gehecht aan de rubrieken waarin bijzonderheden over en een typering van het blad worden gegeven met veelal aanvullende informatie in de noten. Deze informatie over de lotgevallen van het tijdschrift, van de uitgevende instantie, of de redactie is vaak verborgen in een blad aanwezig. Daarbij is het van belang dat het blad zelf kan worden ingezien. Veel bladen zijn de laatste jaren op microfiche gezet. Vanuit conserveringsoogpunt is dit alleen maar toe te juichen. Bij bibliografisch onderzoek onthullen echter juist kleine wijzigingen die op een microfiche moeilijk zijn waar te nemen, vaak belangrijke veranderingen. Gelukkig kon van de in dit deel, maar ook van de in de volgende drie delen te beschrijven periodieken, in de meeste gevallen het tijdschrift zelf nog worden geraadpleegd. Daarbij is extra aandacht besteed om in de beschrijvingen juist de vaak veelzeggende redactionele commentaren bij aanvang en einde van een blad of bij tussentijdse wijzigingen vast te leggen. Daarmee biedt de *BKNP* meer dan puur bibliografische beschrijvingen, maar tevens veel achtergrondinformatie over uitgevers, redactie en inhoud van de bladen.

De ervaringen met de samenstelling van deel 2 hebben bevestigd wat Jan Roes in deel 1 al opmerkte: er bestaat "een schier onbeheersbare spanning tussen de eisen van enerzijds een wetenschappelijk verantwoord product en anderzijds een uitvoering die in overeenstemming was met de financiële en logistieke mogelijkheden, in het bijzonder met de beschikbare menskracht en expertise". Dit biedt mede een verklaring voor het zo lang uitblijven van dit deel. Er kwam een moment dat de middelen van het KDC uitgeput raakten en de samensteller een functie elders aanvaardde, zij het bijna binnen gehoorsafstand, bij de Universiteitsbibliotheek Nijmegen. Dat hij vervolgens in 2004 bibliothecaris werd van Klooster Sint Aegten, het Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven te Sint Agatha droeg evenmin bij aan een snelle voltooiing.

Dat het KDC nu deel 2 kan presenteren, is in de eerste plaats te danken aan de expertise en de volharding van mw.drs. Door Timmermann, die als vrijwilligster jarenlang de fakkel van de *BKNP* brandend heeft gehouden. Het KDC is haar bijzonder dankbaar voor haar inzet. Die dank geldt uiteraard ook de eerste redacteur, Otto Lankhorst. Hij was de eindredacteur van het eerste deel en staat sindsdien, ondanks de aandacht die zijn nieuwe werkkring opeist, garant voor de continuïteit van het project, niet alleen als redacteur van de eerste twee delen, maar ook als lid van de begeleidingscommissie voor de samenstelling van de volgende drie delen.

Bij de afronding van dit deel hebben wij de hulp gehad van dr. Gerard Dierick, die de drukproeven heeft nagezien met een acribie waar wij blind op konden vertrouwen, van mw.dr. Zjuul van den Elsen, die behulpzaam was bij het samenstellen van het register, en van mw. Elly Everaard, die de beschrijvingen typografisch verwerkte. Talrijke onbekende bibliotheekmedewerkers

1 Deze uiteenzetting is een herziene versie van O.S. Lankhorst, 'Verborgen geschiedenis. Over het samenstellen van een bibliografie van katholieke Nederlandse periodieken', in: *Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum*, 18(1988), p. 15-36.

Foreword

The first volume of the *BKNP*, the *Bibliografie van Katholieke Nederlandse Periodieken* (Bibliography of Catholic Dutch Periodicals), was published in 1999. This volume concerned the catholic daily and weekly press and comprised the descriptions of 314 titles. The completion of this second of the five *BKNP* volumes planned has taken almost ten years. The present volume includes the descriptions of 368 national and regional catholic periodicals in the field of culture and recreation, cultural, literary and learned journals, almanacs and periodicals of numerous recreational associations within the catholic segment of society.

In his foreword to the first volume, Jan Roes (1939-2003), director of the KDC (Catholic Documentation Centre) at the time, has given a detailed description of the previous history, the decisions made, and the resulting problems with regard to the *BKNP* project. In "The Compilation of the Bibliography of Catholic Dutch Periodicals", also published in the first volume, Otto S. Lankhorst has discussed the starting points, the method followed, and the problems, which also apply to this second volume.[1] In comparison with the first volume, the compilers of the second volume were faced more often with one particular difficulty: in the binding process the covers of a large number of volumes had been removed. These covers often contained relevant bibliographical information on, for instance, issue numbering, issuing body and editorial board. On the other hand, the compilers of this volume had, comparatively speaking, a great deal of secondary literature at their disposal. A great deal of research had already been conducted and published on quite a large number of periodicals incorporated in this volume, particularly on the literary journals. This secondary literature has been included in and used as a supplement to the descriptions. In order to compile a solid bibliography, it is essential for the compiler to be able to actually see the material, to perform an autopsy. It is only then that a book or a periodical will divulge its history. However, performing autopsy is a time-consuming activity, even more so than was assumed, because it not only answers questions, but also brings up new questions that need to be answered.

In compiling the descriptions of the titles in this volume again a great deal of attention has been paid to those features that provide details and characterizations of the periodical, often with supplementary information in the notes. This information on the ups and downs of the periodical, the issuing body, or the editorial board is often present in the periodical in a secret way. Therefore it is important that the periodical itself can be leafed through. Over the last few years many periodicals have been microfilmed. From the viewpoint of preservation, that decision is to be applauded. However, in bibliographical research it is precisely the minor changes, difficult to detect on microfilm, that often indicate relevant alterations. Fortunately, with regard to this volume and the three volumes that are to follow, it was possible in most cases to study the periodicals themselves. Special attention has been paid to listing the – often revealing – editorial comments accompanying the first and the last issue of a periodical, or alterations occurring in between. Therefore the *BKNP* offers not only purely bibliographical descriptions but also a great deal of background information on publishers, editorial boards and contents of the periodicals.

The experiences with the compilation of this second volume have confirmed what Jan Roes already observed in the first volume: there is a "barely controllable tension between the requirements of a scholarly sound product on the one hand and a final product consistent with the financial and logistic possibilities, in particular with the manpower and expertise available, on the other". This partly explains why this volume has taken so long to appear. At one moment the financial means of the KDC were running out, and the compiler accepted a position elsewhere, albeit almost within hearing distance of the KDC, at the University Library of Nijmegen. The fact that he was appointed as librarian of Klooster Sint Aegten, the Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven (Monastery of Saint Aegten, the Heritage Centre of Dutch Monastic life) at Sint Agatha did not contribute to a rapid completion either.

The presentation of this second volume has been made possible first of all through the expertise and perseverance of Mrs Door Timmermann, M.A., who, as a volunteer, has "kept the fire of the *BKNP* burning" for years. The KDC is especially grateful to her for her efforts. We also wish to express our gratitude to the first editor, Otto Lankhorst. He was responsible for the final editing of the first volume, and he has ensured the continuity of the project, not only as the editor of the first two volumes, but also as a member of the committee supervising the compilation of the three volumes that are to follow, despite the attention his new position requires. Dr Gerard Dierick has been of great assistance as a meticulous proof-reader, whose accuracy could be trusted blindly. Mrs Dr Zjuul van den Elsen

1 This discussion is a revised version of Otto S. Lankhorst, 'Verborgen geschiedenis. Over het samenstellen van een bibliografie van katholieke Nederlandse periodieken' (Secret history. On the compilation of a bibliography of Catholic Dutch periodicals), published in *Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum (Yearbook of the Catholic Documentation Centre)*, 18 (1988), pp. 15-36.

hebben jarenlang stapels tijdschriften van magazijnen naar leeszalen gesjouwd, en weer terug. Samenstellers en KDC zijn hen allen dankbaar voor hun inzet. Aan graficus Gerrit Noordzij danken wij de vormgeving van de *BKNP*-reeks, en met name zijn speciaal hiervoor aangepast letterontwerp.

Tenslotte willen wij nogmaals herinneren aan de boven aangehaalde woorden van Jan Roes met betrekking tot de financiële en logistieke mogelijkheden. Die geven aanleiding om onze uitdrukkelijke dank uit te spreken aan dr. Hub. Laeven, die van 2005 tot medio 2007 beleidsdirecteur was van het KDC. Als (adjunct-) bibliothecaris van de Nijmeegse Universiteitsbibliotheek is hij enkele decennia de naaste buur van het KDC geweest. Hij heeft nooit onder stoelen of banken gestoken dat hij het *BKNP*-project van het grootste belang vond, en hij heeft het KDC daarbij op essentiële momenten ondersteund. Als beleidsdirecteur van het KDC heeft hij het project voortvarend onder zijn hoede genomen en een nieuwe impuls gegeven. Dat deze impuls ook in daden kon worden omgezet is te danken aan de inzet van een commissie van grote archiefbewaargevers – Vrienden van het KDC *avant la lettre* – en met name de voorzitter daarvan, de heer P.H. van Zeil, en aan de bereidheid van het Sormanifonds en het SKaN-fonds om financiële middelen voor de *BKNP* beschikbaar te stellen. Wij danken hen allen voor het vertrouwen in dit project, waaraan steeds opnieuw bijzondere en onverwachte haken en ogen blijken te zitten. Niettemin bestaat er onder alle betrokkenen het vaste voornemen om de resterende drie delen van de *BKNP*, waarvoor al zeer veel voorwerk is verricht, en die gewijd zullen zijn aan respectievelijk godsdienstig en kerkelijk leven, opvoeding en onderwijs, en politiek en sociale actie, binnen een vijftal jaren te publiceren.

Graham Jefcoate, directeur van de Universiteitsbibliotheek Nijmegen
Lodewijk Winkeler, hoofd van het KDC
Nijmegen, oktober 2008

has been of great help in the compilation of the index. And Mrs Elly Everaard was responsible for the typographical processing of the descriptions. For years, unknown library staff members have carried piles of periodicals from depots to reading rooms and back. Compilers and the KDC are grateful to all of them for their efforts. We are indebted to Gerrit Noordzij for the graphic design of the *BKNP* volumes, in particular the letter design which was especially adapted for this series.

Finally, we would like to recall once again Jan Roes's above-mentioned remarks with regard to the financial and logistic possibilities. With reference to his words we wish to express our special thanks to Dr Hub. Laeven, strategic director of the KDC from 2005 to mid 2007. As the (assistant) director of the University Library of Nijmegen he had been the KDC's next door neighbour for almost three decades. He made no secret of the fact that he thought the *BKNP* project to be of the utmost importance, and offered the KDC his support in crucial moments. As strategic director of the KDC he enthusiastically took charge of the project, giving it a new impulse. The efforts of a committee of donors of important archives – Friends of the KDC *avant la lettre* – particularly those of its chairman Mr P. H. van Zeil, and the willingness of the Sormanifonds and the SKaN-fonds to provide financial means for the *BKNP* project, have made it possible for this impulse to be converted into action. We thank all of them for the trust they put in this project, which time and again seemed to confront us with unexpected complications. Despite these problems all those involved in the project are determined to see the remaining three volumes published within the next five years. A great deal of preliminary work has already been done on these volumes, which will deal with religious and ecclesiastical life, instruction and education, and political and social action respectively.

Graham Jefcoate, director of the University Library of Nijmegen
Lodewijk Winkeler, head of the KDC
Nijmegen, October 2008

Aanwijzingen voor het gebruik van de bibliografie

Opzet van de Bibliografie van Katholieke Nederlandse Periodieken
De *Bibliografie van Katholieke Nederlandse Periodieken* (*BKNP*) beoogt beschrijvingen te geven van alle katholieke periodieken die tot 1980 in Nederland (dus niet in Vlaanderen en niet in de (voormalige) overzeese gebiedsdelen) zijn verschenen. Alle periodiek uitgegeven publicaties zijn opgenomen; dus niet alleen dag-, week-, maand- en kwartaalbladen, maar ook jaarlijks verschijnende almanakken en jaarboeken. Parochiële en dekenale bladen zijn niet opgenomen en evenmin districts- en stedelijke bladen van katholieke verenigingen; diocesane en provinciale periodieken daarentegen wel. Niet opgenomen zijn de bladen van de Oud-Katholieke Kerk.

De bibliografie zal in vijf thematische delen verschijnen. In 1999 verscheen het eerste deel 'Dag- en weekbladpers', waarin 314 dag- en weekbladen zijn geboekstaafd die zich vooral op de nieuwsvoorziening richtten. In dit tweede deel zijn de periodieken op het terrein van cultuur en ontspanning beschreven. In de volgende delen komen achtereenvolgens aan de orde: de bladen voor het kerkelijk en godsdienstig leven (deel 3), voor de katholieke opvoeding en het onderwijs (deel 4) en tenslotte de bladen die betrekking hebben op de katholieke politieke en sociale beweging en het maatschappelijk en charitatief werk (deel 5).

Een uitgebreide uiteenzetting over het ontstaan en de geschiedenis van het project is te vinden in de bijdrage 'Het samenstellen van de *Bibliografie van Katholieke Nederlandse Periodieken*', opgenomen in deel 1, 'Dag- en weekbladpers'.

Inhoud van deel 2
In dit tweede deel van de *Bibliografie van Katholieke Nederlandse Periodieken* zijn 368 beschrijvingen opgenomen van periodieken op het terrein van cultuur en ontspanning die tot in 1980 zijn verschenen. Het gaat om landelijke en regionale bladen, waarvan sommige in zeer grote oplage verschenen, zoals *de Katholieke illustratie*, en andere zich tevreden moesten stellen met enkele tientallen abonnees, zoals het blad voor de katholieke schakers *Regina pacis*. De Nederlandse katholieke cultuur en ontspanning uit de negentiende en twintigste eeuw komt in al haar schakeringen aan de orde in de bibliografische portretten van 368 tijdschriften die dit deel bevat. Opgenomen zijn zowel vooraanstaande culturele, literaire en wetenschappelijke bladen zoals *de Beiaard*, *de Gemeenschap*, *Roeping* en het *Tijdschrift voor theologie*, als een groot aantal in vergetelheid geraakte bladen en almanakken. Daarnaast komt de bonte verscheidenheid van tijdschriften aan de orde die gezamenlijk de ontspanning binnen de katholieke zuil onder hun hoede hadden: van schaken tot voetbal, van dansen tot zingen, van reizen tot toneelspelen, van esperantisten tot vogelliefhebbers. In de geschiedenis van de tijdschriften is de geschiedenis van de Nederlandse katholieken te lezen: de emancipatie, de onderlinge conflicten binnen de zuil, het opgaan in algemenere verbanden.

De beschrijvingen
De beschrijvingen zijn in alfabetische volgorde opgenomen. Bij het alfabetiseren zijn lidwoorden en voorzetsels verwaarloosd. Voorzetsels tellen echter wel mee bij het alfabetiseren indien zij het eerste woord van de titel vormen. De beschrijvingen bevatten de volgende rubrieken:

titel (vet gedrukt), gevolgd door de verschijningsjaren. De titel wordt gegeven, zoals deze voorkomt in de titelkop of op de titelpagina. In titels die bestaan uit een generieke term (bulletin, mededelingen etc.) en een corporatieve auteur, worden deze twee elementen gescheiden door een schuine streep: bijv. *Mededelingenblad / Katholieke Dirigenten- en Organistenvereniging*. Een eventuele afwijkende titelvermelding op het omslag en kleine wijzigingen in de titel (gebruik van afkortingen, spellingswijzigingen) worden in een noot verantwoord. Bij alle andere titelwijzigingen wordt de nieuwe titel afzonderlijk beschreven; ook als de jaargangnummering van de voorloper wordt voortgezet.

Na de titel volgen de verschijningsjaren van het blad, waarbij in principe de twee jaren worden vermeld waarin respectievelijk de eerste aflevering (eventueel proefnummer) en de laatste aflevering verscheen. Dubbele jaartallen (bijv.: 1918/19) kunnen hier slechts voorkomen bij jaarlijks verschijnende publicaties die niet parallel lopen met het kalenderjaar.

✦ *jaren*
Bij de jaren van verschijnen worden in principe het eerst- en het laatstverschenen nummer genoteerd. Eventuele prospectussen, proefnummers en nulnummers gaan aan de vermelding van het eerstverschenen nummer vooraf. Bij de periodieken waarvan de verschijning tijdens de Tweede Wereldoorlog werd stopgezet, worden het laatst uitgekomen nummer tijdens de oorlogsperiode en het eerste nummer na de bevrijding afzonderlijk vermeld. Indien een periodiek niet volledig in autopsie werd genomen, is de datering van eerste en/of laatste nummers afgeleid uit de jaargang- en afleveringsnummering of gereconstrueerd uit informatie aangetroffen in archiefmateriaal of literatuur betreffende de periodiek.

Guide to the bibliography

Scope of the Bibliografie van Katholieke Nederlandse Periodieken (Bibliography of Catholic Dutch Periodicals)

The *Bibliografie van Katholieke Nederlandse Periodieken (BKNP)* aims at describing all the Catholic periodicals that appeared in the Netherlands (periodicals brought out in Flanders or in the (former) overseas territories have been excluded) until 1980. All periodic publications have been included: not only daily newspapers, weekly, monthly and quarterly periodicals, but also annually published almanacs and yearbooks. Parochial publications and periodicals published by deaneries have been excluded, as well as regional and urban papers of Catholic associations; diocesan and provincial periodicals, on the other hand, have been included. Periodicals of the Old-Catholic Church have not been listed.

The bibliography will appear in five thematic volumes. The first volume, 'Daily and weekly press', describing 314 daily newspapers and weekly magazines which primarily focussed on supplying news, appeared in 1999. The present, second volume describes periodicals in the area of culture and recreation. The next three volumes will deal with periodicals for religious and ecclesiastical life (volume 3), for instruction and education (volume 4), and, finally, with periodicals relating to the Catholic political and social movement and to social work and charity (volume 5).

An extensive description of the origin and history of the project can be found in the section 'The compilation of the Bibliography of Catholic Dutch Periodicals', of Volume 1, 'Daily and weekly press'.

Scope of volume 2

This second volume of the *Bibliografie van Katholieke Nederlandse Periodieken* (Bibliography of Catholic Dutch Periodicals) comprises 368 descriptions of periodicals in the area of culture and recreation that were published until 1980. These include both national and regional periodicals, some of which had very large circulation figures, such as *de Katholieke illustratie*, while others had only dozens of subscribers, such as the periodical for Catholic chess players, *Regina pacis*. The bibliographical portraits of 368 periodicals in this volume cover Dutch Catholic culture and recreation from the nineteenth and twentieth centuries in all its aspects. The periodicals covered are both cultural, literary and scholarly periodicals, such as *de Beiaard*, *de Gemeenschap*, *Roeping* and the *Tijdschrift voor theologie*, and a large number of periodicals and almanacs which have now fallen into oblivion. The periodicals relating to recreation in the Catholic community cover a very wide range of interests, ranging from chess to football, from dancing to singing, from travelling to acting, from Esperanto to bird keeping. The history of the periodicals reflects the history of Dutch Catholicism: the Catholic emancipation, the conflicts within the Catholic community, the merging of specific Catholic organisations into more general organisations.

The descriptions

The descriptions have been arranged alphabetically. The alphabetical order ignores articles. Prepositions have been ignored as well, except when the opening word of the title is a preposition. The descriptions contain the following entries:

titel = title (bold), followed by the years of publication
The title is listed as it occurs in the mast head or on the title page. When the title consists of a statement as to its nature (bulletin, information, etc.) and a corporate author, these two elements are separated by a slash: *Mededelingenblad / Katholieke Dirigenten- en Organistenvereniging*), for instance. Variant titles on the cover, and minor changes in the title (use of abbreviations, spelling changes) are commented on in a note. All other changes in titles result in separate entries, regardless of evidence of continuity in volume numbering.

The years of publication are mentioned after the title; in general two dates are given: the year of publication of the first issue (or specimen copy, where appropriate), followed by the year of publication of the last issue. Double dates (1918/1919, for instance) are only found when annual publications do not match the calendar year.

✦ *jaren* = years of publication
In general the first and last issue are mentioned in this entry. Reference to prospectuses, specimen copies and trial issues, where appropriate, comes before the year of publication of the first issue. The descriptions of the periodicals whose publication was suspended because of the Second World War, list both the last issue that was published during the War period and the first issue brought out after the liberation. If it was not possible to examine a periodical in its entirety, the date of publication of the first and/or last issue was deduced either from the volume and issue numbering, or from information found in archival material or literature on the periodical.

✦ *ondertitel* = undertitle (where appropriate)
This entry gives the undertitle or, where appropriate, the consecutive undertitles of the periodical. We use

✦ *ondertitel* (indien van toepassing)
Hier worden de ondertitel of eventueel de successievelijke ondertitels van de periodiek gegeven. De ondertitel wordt overgenomen, zoals deze in de afleveringen voorkomt. In tweede instantie worden ondertitels vermeld die op omslagen of op titelbandpagina's worden gebruikt. In enkele gevallen is een ondertitel binnen een korte tijdsspanne zo vaak veranderd, dat een volledige opgave van alle minieme mutaties in een noot is verantwoord. Opgave van kleine veranderingen in ondertitels tengevolge van spellingswijzigingen zijn niet verantwoord. In principe is de eerst voorkomende schrijfwijze (vóór de spellingswijziging) vermeld. Indien in een ondertitel afwisselend een volledige naam en zijn afkorting voorkomen, wordt het gebruik van de afkorting niet vermeld.

✦ *uitgever*
Hier wordt de uitgevende instantie vermeld die verantwoordelijk is voor de inhoud van de periodiek. Eventueel kan (ook) de commerciële uitgever die verantwoordelijk is voor de uitgave en verspreiding worden opgenomen.

Spellingswijzigingen in de namen van de uitgevende instanties worden veronachtzaamd. In principe wordt de naam in zijn oorspronkelijke schrijfwijze overgenomen.

✦ *plaats*
Hier wordt de plaats (of eventueel de achtereenvolgende plaatsen) van uitgave vermeld. Indien nodig wordt de plaats, of eventueel plaatsen, waar de redactie en waar de administratie waren gevestigd, opgenomen.

✦ *frequentie*
Hier wordt de frequentie van verschijnen vermeld. De datering van de betreffende verschijningsfrequentie is steeds aangegeven, tenzij deze voor de gehele periode (of voorzover de periodiek kon worden ingezien) dezelfde is gebleven.

✦ *formaat*
Onder het formaat van de periodiek wordt de hoogte van de afleveringen verstaan. Deze wordt aangegeven met behulp van de volgende letters:
A = hoogte kleiner dan 20 cm
B = 20-30 cm
C = 30-40 cm
D = 40-50 cm
E = groter dan 50 cm.
Ook hier geldt dat de datering van de eventuele wijzigingen in het formaat is aangegeven, tenzij het formaat de gehele periode (of voorzover de periodiek kon worden ingezien) hetzelfde is gebleven.

✦ *omvang*
Onder de omvang van de periodiek wordt het aantal pagina's per jaargang verstaan. Deze omvang wordt aangegeven met behulp van romeinse cijfers:
I = minder dan 101 pp.
II = 101-200 pp.
III = 201-300 pp.
IV = 301-400 pp.
V = 401-500 pp.
VI = meer dan 500 pp.
Ook hier geldt dat de datering van de eventuele wijzigingen in de omvang is aangegeven, tenzij de omvang de gehele periode (of voorzover de periodiek kon worden ingezien) dezelfde is gebleven.

Omslagen en eventuele reclamepagina's worden niet meegeteld, tenzij deze door het blad zelf in de paginanummering zijn opgenomen.

✦ *redactie*
De namen der redacteuren worden overgenomen, zoals deze in de periodiek zijn vermeld. In het register zijn deze namen echter onder een gestandaardiseerde vorm opgenomen. Daardoor is het mogelijk dat Paul Alberdingk Thijm in het register is opgenomen als 'Alberdingk Thijm, P.P.M.', terwijl hij in de beschrijving van bijvoorbeeld *de Katholieke gids* vermeld staat als 'dr. P. Alberdingk Thijm'. Indien de naam van een redacteur bekend is uit een andere bron dan de periodiek, wordt dit verantwoord. De namen van redacteuren zijn opgenomen, maar die der medewerkers in principe niet. Achter de naam kunnen eventueel functieaanduidingen zijn vermeld: hoofdred(acteur); dir(ecteur); plaatsverv(angend); waarn(emend); chef-red(acteur); geestelijk adv(iseur); penningm(eeste)r., adj(unct) dir.; red(actie) secr(etaris).

✦ *speciale nummers* (indien van toepassing)
Hier worden opgenomen de afleveringen van een periodiek die geheel zijn gewijd aan een specifiek onderwerp of persoon. Indien de betreffende aflevering een eigen titel heeft, dan wordt deze vermeld. Bij afwezigheid van een eigen titel wordt een korte aanduiding gegeven. Ook bijlages gewijd aan een specifiek onderwerp zijn hier vermeld.

✦ *register* (indien van toepassing)
Hier wordt het register (eventueel meerdere registers) vermeld, waarin de inhoud van meerdere jaren van een periodiek op auteur en/of onderwerp is ontsloten. Jaarlijkse inhoudsopgaven van tijdschriften worden vermeld in de rubriek bijzonderheden.

✦ *bijzonderheden* (indien van toepassing)
Hier is de mogelijkheid een aantal bijzonderheden van de periodiek te signaleren. Enkele bijzonderheden zijn,

the undertitles as they occur in the issues. Subsequently, undertitles are mentioned that are used on covers or wrappers. In some cases an undertitle changed so many times within a short period of time, that all the minor changes are accounted for in a note. Minor changes in undertitles due to spelling changes are not mentioned. In general we refer to the initial spelling (before the spelling change). If a full name and its abbreviation alternately occur in an undertitle, the abbreviation is not listed.

✦ *uitgever* = publisher
This entry gives the issuing body responsible for the contents of the periodical. The commercial publisher, responsible for the publication and distribution, may (also) be listed.

Spelling changes in the names of the issuing bodies are ignored. Generally the original spelling of the name is used.

✦ *plaats* = place of publication
This entry gives the place (or consecutive places, where appropriate) of publication. If necessary, the place(s) where the editorial office and administrative office were domiciled, is/are added.

✦ *frequentie* = frequency
The frequency of publication is given in this entry. Relevant dates of frequency are given, unless the frequency remained the same during the whole period (or in so far as periodicals could be examined).

✦ *formaat* = format
By format is meant the height of the issues. It is specified by the following letters:
A = height smaller than 20 centimetres
B = 20-30 centimetres
C = 30-40 centimetres
D = 40-50 centimetres
E = height larger than 50 centimetres
In this entry as well, the date of format changes (where appropriate) has been indicated, unless the format remained the same during the whole period (or in so far as the periodicals could be examined).

✦ *omvang* = size
The size of the periodical is understood to mean the number of pages per volume. The size is indicated by means of Roman numerals:
I = less than 101 pp.
II = 101-200 pp.
III = 201-300 pp.
IV = 301-400 pp.
V = 401-500 pp.
VI = more than 500 pp.
In this item as well the date of changes in size (where appropriate) have been mentioned unless the size remained the same during the whole period (or in so far as the periodicals could be examined).

Covers and advertisement pages, where appropriate, are not listed, unless they were included in the pagination of the periodical itself.

✦ *redactie* = information on the editorial board
The names of the editors are given as they occur in the periodical. In the index, however, these names have been listed according to a standard model. That is why Paul Alberdingk Thijm may be recorded in the index as 'Alberdingk Thijm, P.P.M.', whereas the description of *de Katholieke gids*, for instance, refers to 'dr. P. Alberdingk Thijm'. If the name of an editor is known from a source other than the periodical, this is accounted for. The names of the editors have been given a place, but those of contributors are generally not included. After the names you may find the positions: hoofdred (acteur) (general editor); dir(ecteur) (director); plaatsverv(angend) (deputy); waarn(emend) (temporary); chef-red(acteur) (editor-in-chief); geestelijk adv(iseur) (spiritual adviser); penningm(eeste)r. (treasurer); adj(unct) dir. (assistant manager); red(actie) secr(etaris) (editorial secretary).

✦ *speciale nummers* = special issues (where appropriate)
This entry lists the issues of a periodical that were entirely devoted to a specific subject or a specific person. If the issue in question has a title of its own, this title is mentioned. If it has no title of its own, some specification is given. Supplements devoted to a specific subject have been mentioned as well.

✦ *register* = index (where appropriate)
This entry mentions the author index and/or subject index(es) giving access to the contents of various years of a periodical. Annual tables of contents of periodicals are listed in the entry 'special details'.

✦ *bijzonderheden* = special details (where appropriate)
This entry provides the opportunity to point out a number of special details of the periodical. Some details, in so far as they occur, have been placed in a fixed order:
– reference to illustrations, book reviews and annual tables of contents of periodicals. With regard to annual publications, the presence of a table of contents is not listed.
– erratic volume and issue numbering, skipped numbers, and remarks on the pagination. If the volume numbering does not match the calendar year, the start of the next volume is indicated. From these facts and from the information given in the 'years of

voorzover ze voorkomen, in een vaste volgorde geplaatst:
– vermelding van afbeeldingen, boekbesprekingen en jaarlijkse inhoudsopgaven van periodieken. Voor jaarlijks verschijnende publicaties is de aanwezigheid van inhoudsopgaven niet vermeld.
– onregelmatigheden en verspringingen in de jaargang- en afleveringsnummering en opmerkingen over de paginering. Indien de jaargangnummering niet gelijk loopt met het kalenderjaar, wordt vermeld wanneer de nieuwe jaargang ingaat. Uit deze gegevens en de informatie in de rubriek 'jaren van verschijnen' is in principe de datering van elk afzonderlijk nummer af te leiden.
– de eventuele uitgave van bijlagen, nevenuitgaven, edities en in beperkte mate van rubrieken.

• *relaties* (indien van toepassing)
Hier worden de eventuele voorlopers, opvolgers en afsplitsingen van de betreffende periodiek vermeld. Indien de gesignaleerde titels niet in het betreffende *BKNP*-deel zijn opgenomen, wordt dit in een bijbehorende noot verantwoord.

• *literatuur* (indien van toepassing)
Hier wordt verwezen naar publicaties waarin aanvullende informatie wordt verstrekt over de betreffende periodiek. In andere rubrieken van de beschrijving wordt in verkorte vorm verwezen naar de onder 'literatuur' opgenomen volledige titel.

• *autopsie*
Hier wordt verantwoord welke jaargangen en afleveringen konden worden ingezien, op basis waarvan de beschrijving werd gemaakt. Aansluitend is vermeld in welke bibliotheek of archiefbewaarplaats de autopsie heeft plaatsgevonden. Wanneer verschillende instellingen ten behoeve van de betreffende beschrijving werden bezocht, is vermeld welke jaargangen en/of afleveringen alwaar zijn beschreven.

Belangrijk is steeds voor ogen te houden dat de *BKNP* een bibliografie is en geen catalogus. Opgave wordt gedaan van de instelling waar de betreffende periodiek is beschreven. Voor een overzicht van eventuele andere bewaarplaatsen moet verwezen worden naar catalogi, allereerst naar de *Nederlandse Centrale Catalogus* (NCC). In enkele gevallen bleek een tijdschrift dat in een bepaalde bewaarplaats beschreven was, in een later stadium aldaar niet meer aanwezig te zijn. Dat is vermeld, indien geen ander exemplaar ter vervanging in autopsie kon worden genomen.

Een overzicht van de bezochte bibliotheken en archiefbewaarplaatsen (en van de gebruikte afkortingen) is in het voorwerk van de bibliografie opgenomen.

• *typering*
Hier wordt een korte typering van de betreffende periodiek gegeven. Het gaat hierbij niet om een geschiedenis van het blad, maar om een korte karakterisering, waarbij met name ruimte is om de door de redactie geformuleerde doelstelling van het blad weer te geven.

• *noten* (indien van toepassing)
In de noten wordt in verkorte vorm verwezen naar de rubriek 'literatuur', alwaar de volledige titel is opgenomen.

Vermelding van de datering en de nummering
Indien de datering niet met volledige zekerheid kan worden vastgesteld, is gebruik gemaakt van twee verschillende soorten haken.

De datering tussen vierkante haken -[ ]- duidt erop dat deze vermoedelijk is en gebaseerd is op informatie in secundaire bronnen. De vermelding van deze bron gebeurt meestal in bijbehorende noten.

De datering vermeld tussen accolades -{ }- is *zeker* vanaf, c.q. tot en met het vermelde jaar, maar strekt zich vermoedelijk ook uit over vroegere, c.q. latere jaren; de informatie is onvolledig wegens het ontbreken van jaargangen, afleveringen, omslagen of omdat de betreffende titel niet in zijn geheel in de *BKNP* is beschreven.

In de opgave van de nummering worden in principe achtereenvolgens gegeven: jaargangnummering, jaartal, afleveringsnummering, datering. Bijv.: 12(1923), nr. 11(nov.). Hierbij zijn de volgende afspraken gehanteerd:
– indien er geen jaargangnummering aanwezig is, wordt het jaartal gegeven zonder ronde haken. Bijv.: 1960, nr. 3(maart).
– dubbelnummers worden aangegeven met behulp van een schuine streep. Bijvoorbeeld: nr. 6/7(juni/juli). Daarentegen duidt de aanduiding: nrs. 6-7 op twee afzonderlijk verschenen nummers, 6 en 7.
– de aanduiding *deel* wordt niet vermeld, indien het wordt gebruikt in de zin van jaargang. Het wordt echter wel vermeld bij halfjaarlijkse delen. Bijvoorbeeld: 1840, dl. 1, nr. 1(jan.) – 1842, dl. 6, nr. 6(dec.).
– de datering bij het aangeven van wijzigingen in de verschillende rubrieken van de beschrijving bestaat uitsluitend uit jaargangnummering en jaartal, indien de wijzigingen zich voordoen bij het einde en begin van een jaargang. In die gevallen wordt dus de nummering (bijvoorbeeld nr. 1(jan.) en nr. 12(dec.)) weggelaten.

Als zich tijdens de gehele verschijningsperiode (of tij-

publication' entry it is generally possible to deduce the date of each individual number.
– supplements, additional publications, editions and to some extent, columns regularly devoted to the same topics, where appropriate.

✦ *relaties* = relations (where appropriate)
Where appropriate, this entry gives the predecessor(s), successor(s) and separate publications of the periodical in question. If the titles found are not listed in the *BKNP* volume concerned, this is accounted for in an accompanying note.

✦ *literatuur* = references to literature (where appropriate)
This entry refers to publications which provide additional information on the periodical in question. Other elements of the description refer, in an abridged form, to the full title listed here under 'literature'.

✦ *autopsie* = autopsy
This entry mentions which volumes and issues it was possible to examine on the basis of which examination the description was made. In addition the library or the archive where the autopsy took place is listed. When various institutions were visited to make the descriptions in question, there is a reference to the place where the specific volumes and/or issues were described.

It is important to bear in mind that the *BKNP* is a bibliography and not a catalogue. Reference is made to the institution where the periodical in question was described. For a survey of other repositories, the reader is referred to catalogues, first of all to the *Nederlandse Centrale Catalogus* (Dutch Central Catalogue). In a small number of cases, it was found that a periodical was no longer in the repository that held the copies on the basis of which it was originally described. This is indicated if no other copies were available for autopsy.

A survey of the libraries and archives (and the abbreviations used) is included in the preliminary matter of the bibliography.

✦ *typering* = characterisation
A short characterisation of the periodical in question is given in this entry. This characterisation does not imply a history of the periodical, but is especially aimed at reflecting the objectives of the periodical formulated by the editorial board.

✦ *noten* = notes (where appropriate)
The notes refer, in an abridged form, to the 'literature' element, where the full title is listed.

Reference to dates and numbering
When it was not possible to determine the date with absolute certainty, two different types of brackets were used.
A date between square brackets -[]- indicates that this date is probably correct and is based on information from secondary sources. The reference to this source is generally made in an accompanying note.
A date between braces -{}- is *accurate*, as from the year mentioned, or up to and including the year mentioned (as applicable), but probably also extends over earlier, or later years, respectively; the information is not complete because of missing volumes, issues, or covers, or because the title in question is not described in its entirety in the *BKNP*.

In general the reference to the numbering includes the following:
volume numbering, year of publication, issue numbering, date. For instance: 12(1923), nr 11(November). The following procedure was established:
– if there is no volume numbering, the date is given without brackets. For instance: 1960, nr 3(March).
– double issues are indicated by means of a slash. For instance: nr 6/7(June/July). The reference 'nrs 6-7' indicates two separately issued numbers, 6 and 7.
– the reference 'part' is not mentioned if it is used in the sense of volume. It is however mentioned for biannual publications. For instance: 1840, pt 1, nr 1(Jan.) – 1842, pt 6, nr 6(Dec.).
– when reference is made to changes in the various entries of the description, the date consists only of volume number and year of publication, if the changes occur at the end and at the beginning of a year of publication. In those cases the number (for instance number 1(January) and number 12(December)) is omitted.

If an entry of the description (the undertitle or the format, for instance) remains unchanged during the whole period of publication (or so far as the periodicals could be examined), no date is given in that specific entry.

Search titles
Periodicals of which no copy could be found, and for which therefore no autopsy could take place, have yet been incorporated. Descriptions of these titles include the sources which mention the titles in question, and provide the available information on the publication.

dens de periode waarvan afleveringen konden worden ingezien) geen wijziging voordoet in een rubriek van de beschrijving (bijvoorbeeld in de ondertitel of in het formaat), dan wordt er geen nadere datering gegeven in die betreffende rubriek.

Zoektitels

Periodieken waarvan geen enkel exemplaar bekend is, en die derhalve niet in autopsie konden worden genomen, zijn wel opgenomen. De beschrijvingen van deze titels bevatten de bronopgave waar over de betreffende titel wordt gesproken en voorts de gegevens die over de uitgave bekend zijn.

Lijst van bezochte bibliotheken, archieven en andere instellingen voor de beschrijvingen in deel 2

List of libraries, archives and other institutions visited in view of the descriptions in volume 2

Aken	Internationales Zeitungsmuseum
Amsterdam	Bibliotheek van het Boekenvak (voorheen Bibliotheek van de Koninklijke Vereniging van het Boekenvak en Bibliotheek van de Vereeniging ter Bevordering van de Belangen des Boekhandels)
	Filmmuseum
	Internationaal Informatiecentrum en Archief voor de Vrouwenbeweging
	Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis
	Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie
	Nederlands Pers Museum
	Stadsarchief Amsterdam
	Theater Instituut Nederland
	Universiteitsbibliotheek Amsterdam
Cuijk	Klooster Sint Aegten
Den Haag	Haags Gemeentearchief
	Koninklijke Bibliotheek
	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
	Nederlands Letterkundig Museum
Eindhoven	Regionaal Historisch Centrum Eindhoven
	Universiteitsbibliotheek Eindhoven
Haarlem	Noord-Hollands Archief
Helmond	Gemeentearchief (opgegaan in Regionaal Historisch Centrum Eindhoven)
Hengelo	Twentsche courant
Hilversum	Katholieke Radio Omroep
Leeuwarden	Tresoar
Leiden	Universiteitsbibliotheek Leiden
Maastricht	Sociaal Historisch Centrum voor Limburg
	Stadsbibliotheek Maastricht
	Universiteitsbibliotheek Maastricht
Middelburg	Zeeuwse Bibliotheek
Nijmegen	Katholiek Documentatie Centrum
	Universiteitsbibliotheek Nijmegen
Tilburg	Regionaal Archief Tilburg
	Universiteitsbibliotheek Tilburg
Uden	Kruisherenklooster
Utrecht	Universiteitsbibliotheek Utrecht
	Het Utrechts Archief

Gebruikte afkortingen / Abbreviations

IISG	Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis
KB	Koninklijke Bibliotheek, Den Haag
KDC	Katholiek Documentatie Centrum, Nijmegen
KRO	Katholieke Radio Omroep, Hilversum
NIOD	Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie, Amsterdam
NLM	Nederlands Letterkundig Museum, Den Haag
NPM	Nederlands Pers Museum, Amsterdam
SBM	Stadsbibliotheek Maastricht
SHC	Sociaal Historisch Centrum voor Limburg, Maastricht
UBA	Universiteitsbibliotheek Amsterdam
UBL	Universiteitsbibliotheek Leiden
UBM	Universiteitsbibliotheek Maastricht
UBN	Universiteitsbibliotheek Nijmegen
UBT	Universiteitsbibliotheek Tilburg
UBU	Universiteitsbibliotheek Utrecht

Bibliografische beschrijvingen

Bibliographical descriptions

1

AKK varia 1967-{1970}
✦ *jaren* 1967, nr. 1(maart) – {1970, nr. 4(maart/april)}
✦ *uitgever* Algemeen Katholiek Kunstenaars Verbond
✦ *plaats* Nijmegen
✦ *redactie* Hilversum ∞ {1970, nr. 4(maart/ april)}
✦ *frequentie* Niet vast te stellen.
✦ *formaat* B
✦ *omvang* 6 p. per afl.
✦ *redactie* 1967-{1968} mej. M. van Dooren
1967-{1968} dr. B. Kahmann
1967-{1970} H. Reuser
{1970} Nic. Grijpink
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
✦ *relaties* Min of meer voortgezet als *Vuur en water*[1]
✦ *autopsie* 1967, nr. 1(maart) en nr. 2(mei); 1968, nr. 4 (april); 1970, nr. 4(maart/april)
– KDC
✦ *typering* In het eerste nummer van maart 1967 wordt in 'Ter kennismaking en motivering' gezegd dat het idee voor de uitgave van *AKK varia* voortkwam uit de algemene ledenvergadering van juli 1966 vanuit de behoefte aan meer communicatie tussen de leden van het Verbond. De bedoeling van het blad zal zijn: 'over en weer informeren'. Het blad geeft informatie over activiteiten binnen het Verbond, benoemingen etc.
✦ *noten*
(1) Pas na 1980 kwam het weer tot een uitgave van het Algemeen Katholiek Kunstenaars Verbond. Vanaf 1981 tot en met 1994 verscheen *Vuur en water*, weldra als uitgave van het Algemeen Kristelijk Kunstenaars Verbond. In 1989 werd deze naamsverandering, waarmee het verbond een oecumenische grondslag kreeg, statutair vastgelegd (vgl.: 'Algemeen Katholiek Kunstenaars Verbond wordt "Kristelijk"', in: *Bisdomblad*, 1989, 3 febr.). In 1995 ging de *AKKV-Nieuwsbrief* verschijnen. In het eerste nummer hiervan werd de hoop uitgesproken dat *Vuur en water* eens terug zou komen "om naast de nieuwsbrief een volwaardige plaats als kunst-zinnig-levensbeschouwelijk orgaan van het AKKV te gaan innemen". Omdat deze uitgaven zijn verschenen na 1980, zijn er geen beschrijvingen van deze bladen in de *BKNP* opgenomen.

2

Album voor katholieke huisgezinnen 1852-1857
✦ *jaren* 1(1852)-6(1857)[1]
✦ *ondertitel* Ten voordeele der verschillende conferenciën[2] van den H. Vincentius van Paulo, door het geheele rijk
✦ *uitgever* H.A. Banning ∞ 1852-1853[3]
– J.R. van Rossum ∞ 1854-1855[4]
– Wed. J.R. van Rossum ∞ 1856-1857[5]
✦ *plaats* Utrecht
✦ *frequentie* [maandelijks][6]
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* [1852-1857 G.G. Honig][7]
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven.
✦ *relaties* Voortgezet als *Album voor katholieken*
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Het blad bevat godsdienstige artikelen, stichtelijke verhalen, legenden, vrome gedichten. Zoals de ondertitel aangeeft, wilde het blad de Vincentiusvereniging helpen in het bieden van goede lectuur voor katholieken. De Vincentiusvereniging, georganiseerd in lokale conferentiën, was in 1846 in Nederland opgericht en kreeg een snelle verspreiding over het land. In 1849 was een Conferentie van de Vincentius-Vereniging te Utrecht gesticht.
In een prospectus van uitgever J.R. van Rossum, gedateerd april 1854 (KDC, collectie Druksels, map Uitgeverij Van Rossum), wordt gezegd dat de oprichters van het blad beoogden: "Den minnaar van lezen eenige aangename oogenblikken te verschaffen, hem een nuttige, stichtende doch tevens onderhoudende lektuur aan te bieden (...) in deze dagen, waarin zoo veel schadelijke werken het licht zien". Volgens het prospectus zal elke maandelijkse aflevering bevatten: "een artikel over een godsdienstig onderwerp, een klein verhaal of novelle, iets uit het leven van den H. Vincentius, of van andere Heiligen, een godsdienstig of zedelijk artikel. Nuttige lessen, spreuken, enz. enz."
✦ *noten*
(1) De jaargangnummering is door het ontbreken van omslagen niet terug te vinden in het autopsie-exemplaar, maar is wel vermeld in *Brinkman's catalogus*, 1850-1882.
(2) 1855-1857: "conferentiën".
(3) Voor H.A. Banning, zie de beschrijving van *Bloemen bij de naburen geplukt*, noot 2.
(4) Een prospectus van uitgever J.R. van Rossum, gedateerd april 1854 (KDC, collectie Druksels, map Uitgeverij Van Rossum), doet vermoeden dat op dat ogenblik Van Rossum de uitgave overnam. In de exemplaren van de UB Nijmegen en UB Utrecht is de overgang door het ontbreken van de omslagen niet exact vast te stellen.
(5) Na de dood van J.R. van Rossum op 8 maart 1856 zette zijn weduwe het bedrijf voort.
(6) Vgl. *Brinkman's catalogus*, 1850-1882.
(7) Op de jaargangtitelbladen van het tijdschrift wordt vermeld: 'Uitgegeven onder toezigt van een katholiek priester'. Vermoedelijk gaat hier G.G. Honig achter schuil. Zijn naam wordt als redacteur genoemd in de opvolger, *Album voor katholieken*, en de bijdrage 'Aan de lezers' in de elfde jaargang van deze opvolger wekt sterk de indruk dat Honig van meet af aan als redacteur van het blad werkzaam was.

3

Album voor katholieken 1858-[1868]
✦ *jaren* 7(1858)-[17(1868)][1]
✦ *ondertitel* Ten voordeele der verschillende conferentiën van den H. Vincentius van Paulo, door het geheele rijk[2] ∞ 1858-1861
✦ *uitgever* Wed. J.R. van Rossum
✦ *plaats* Utrecht
✦ *frequentie* [maandelijks][3]
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* [1858-1861 G.G. Honig][4]
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven.
✦ *relaties* Voortzetting van *Album voor katholieke huisgezinnen*
✦ *autopsie* 1858-1867
– UBN
✦ *typering* Het blad bevat godsdienstige artikelen, stichtelijke verhalen, legenden, vrome gedichten. Over de doelstelling van het blad werd bij het begin van de jaargang 1862 gezegd, dat het *Album* beoogde "om godsdienstkennis en deugdbeoefening te bevorderen, en bij de geloovigen den lust op te wekken tot godsdienstig nuttige lectuur". Voortdurend is gepoogd "de lezers op aangename en nuttige wijze bezig te houden".
✦ *noten*
(1) De jaargangnummering is door het ontbreken van omslagen niet terug te vinden in het autopsie-exemplaar, maar is wel vermeld in *Brinkman's catalogus*, 1850-1882. Volgens *Brinkman's catalogus*, 1850-1882 verscheen het blad tot en met 1868.
(2) In *Brinkman's catalogus*, 1850-1882 wordt als ondertitel genoemd: 'Stichtelijke lectuur ter bevordering van godsdienstkennis, gewijde wetenschap en katholieke deugd'.
(3) Vgl. *Brinkman's catalogus*, 1850-1882.
(4) Op de jaargangtitelbladen van het tijdschrift wordt tot en met 1861 vermeld: 'Uitgegeven onder toezigt van een katholiek priester'. Vanaf 1862 is Honig als redacteur vermeld. Waarschijnlijk was Honig echter van meet af aan als redacteur werkzaam, zoals zijn bijdrage 'Aan de lezers' in de elfde jaargang doet vermoeden.

4

Almanak voor christelijke huisgezinnen[1] 1865-[1866]
✦ *jaren* 1(1865)-[2(1866)][2]
✦ *uitgever* P.N. Verhoeven ∞ 1(1865)
– Henri Bogaerts, "opvolger van P.N. Verhoeven" ∞ 2(1866)
✦ *plaats* 's-Hertogenbosch
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* 1865-1866 A.M. Dijkveld
✦ *autopsie* 1(1865)-2(1866)
– UBN
✦ *typering* Almanak met heiligenkalender, vastenwet, buitenlandse maten, valuta, etc. Daarnaast ook mengelwerk, stichtelijke verhalen en anekdoten.
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "in het jaar ... [jaartal]".
(2) Vermoedelijk zijn er slechts twee jaargangen verschenen. *Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 32 vermeldt in elk geval alleen de jaargangen 1865 en 1866.

5

Almanak voor de leden der H. Familie[1] 1911-{1914}
✦ *jaren* 1911[2]-{4(1914)}[3]
✦ *uitgever* Aartsbroederschap van de H. Familie
– Adm.: P.J. Simons van den Broek
✦ *plaats* Rotterdam
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II
✦ *redactie* Volgens de almanak "samengesteld door eenige R.K. Priesters".
✦ *bijzonderheden* Jaargangnummering vanaf 4(1914).
– De omslagtitel luidt: *H. Familie almanak*.
✦ *relaties* Tot [1896] was als jaarlijkse uitgave van de Aartsbroederschap verschenen de *Kalender ... ten dienste der leden van de Aartsbroederschap der H. Familie in Nederland*.
✦ *autopsie* 1911-4(1914)
– KDC
✦ *typering* Almanak met de gebruikelijke inhoud: kalender, stichtelijke beschouwingen, nuttige aanwijzingen en luchtige kost.
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "voor ... [jaartal]" ∞ 1911; "voor het jaar Onzes Heeren Jezus Christus ... [jaartal]" ∞ 1912-{4(1914)}.
(2) In de *Heilige Familie*, 46(1910), nr. 49(4 dec.) werd aangekondigd dat het jaarboekje der H. Familie opnieuw was verschenen, "thans echter gedoopt als H. Familie almanak".
(3) Het is niet bekend of de almanak voor 1914 de laatst verschenen almanak was. In *Brinkman's catalogus*, 1911-1915, p. 17 wordt alleen de almanak voor 1913 vermeld.

6

Almanak voor het katholijke volk in Nederland[1] 1852-[1853]
✦ *jaren* 1852-[1853][2]
✦ *uitgever* J.F.A. Beukman[3]
✦ *plaats* Amsterdam

✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* 1852 T.T.H. Beelen
✦ *autopsie* 1852
– UBN
✦ *typering* Almanak waarin zijn opgenomen 'Wetenswaardige bijzonderheden' (praktische informatie van velerlei aard, statistische gegevens over de bevolkingsomvang) en 'Mengelingen'. De redacteur T.T.H. Beelen schrijft in het 'Voorwoord', dat de tot dan toe in Nederland verschenen katholieke almanakken onbeduidend zijn in vergelijking met die van andere landen: "Vooreerst misten zij alle praktisch nut; ten tweede, leverden zij meestal eene weinig belangrijke lektuur, en de daaraan toegevoegde poëzij was juist geschikt om van de Katholijke letterkunde in Nederland een allerongunstigst denkbeeld in te boezemen". Hij verwijst naar de tegelijkertijd begonnen *Volks-almanak voor Nederlandsche katholieken* van Alberdingk Thijm. Beide almanakken streven "hoezeer dan ook langs verschillende wegen, naar een gelijk doel: de voorziening namelijk in het gebrekkige van het bestaande". In de *Volks-almanak* zal vooral de letterkunde op de voorgrond staan, terwijl de almanak van Beelen vooral van praktisch nut wil zijn: "Wat ons betreft, ons oog werd het meeste getroffen door het volslagen gebrek aan praktisch nut, aan bruikbaarheid, aan belangrijkheid der vroegere Almanakken, en het was ons plan met de uitgave van den onderhavige eens te beproeven om eeniger mate in dat gebrek te voorzien. Onze rubriek 'Wetenswaardige bijzonderheden' maakte daarmee een begin en zal in elken volgenden jaargang met nieuwe onderwerpen worden voortgezet".
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "voor het schrikkeljaar 1852".
(2) Volgens de *Naamlijst der Nederduitsche boeken*, 1852, p. 392 verscheen er ook een uitgave voor het jaar 1853. Volgens *Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 32 is deze almanak echter uitsluitend verschenen voor het jaar 1852.
(3) In 1850 was de Firma Zweers & Beukman ontbonden en had J.F.A. Beukman zich gevestigd als zelfstandig boekdrukker en boekhandelaar (vgl. *Nieuwsblad voor den boekhandel*, 1850, nr. 42 (17 okt.)).

7

Almanak voor de roomsch-katholijken in Nederland
1830-?
✦ *jaren* 1830 – ?[1]
✦ *uitgever* Gebroeders Langenhuijsen
✦ *plaats* 's-Gravenhage
✦ *frequentie* [jaarlijks][1]
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* Niet in de almanak vermeld.[2]
✦ *relaties* Min of meer als voortzetting te beschouwen van de *Roomsch catholijke almanak voor waarheid en pligt*[3]
✦ *autopsie* 1830
– UBM, Jezuïetencollectie
✦ *typering* De almanak bevat praktische zaken, zoals een opgave van heiligen en vastendagen, zonsop- en zonsondergang, de voornaamste kermissen, het sluiten en openen der poorten in Rotterdam, het luiden der poortklokken van Amsterdam, Haarlem, Enkhuizen, Gouda en Leiden, de orde van het varen der trekschuiten, de benaming van munten en maten, de indeling van de katholieke geestelijkheid in Nederland, koninklijke besluiten betreffende de katholieken en mengelwerk.
✦ *noten*
(1) Het lag zeker in de bedoeling, dat er jaarlijks een almanak zou worden uitgegeven. In het 'Voorberigt' van de uitgave van 1830 wordt gezegd, dat bijdragen voor de volgende jaargang van de almanak worden ingewacht tot 15 augustus 1830. Of er een almanak voor 1831 en volgende jaren is verschenen, is niet bekend.
(2) Bij de aankondiging van de almanak in *de Ultramontaan* wordt het publiek nadrukkelijk verwittigd, dat de redactie van de *Almanak voor de roomsch-katholijken in Nederland* niets te maken heeft gehad met de uitgave van de voorloper, de *Roomsch catholijke almanak voor waarheid en pligt* (vgl. *de Ultramontaan*, 4(1829), afd. 'Vertoogen', p. 34-35).
(3) In het 'Voorberigt' van de almanak voor 1830 wordt gezegd: "De Uitgevers dezes, reeds vroeger eenen Almanak hebbende uitgegeven, maar bijzonder voor de Roomsch-Katholijken ingerigt, doch waarvan de uitgave, wegens omstandigheden is gestaakt geworden, hebben gemeend, aan de menigvuldige aanzoeken gehoor te moeten geven, om dit werkje opnieuws [sic] op te vatten. Het verschijnt dan nu wederom voor de eerste maal".

8

Almanak voor roomsch katholijken in Nederland
1841
✦ *jaren* 1(1841)
✦ *uitgever* A. Schikhoff en C.J. Verkerk
✦ *plaats* Utrecht
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* Niet in de almanak vermeld.
✦ *relaties* Voortgezet als *Roomsch katholijke almanak*
✦ *autopsie* 1(1841)
– KB

✦ *typering* Almanak vooral bedoeld voor de katholieken in de provincie Utrecht. Naast de gebruikelijke almanakinhoud (kerkelijke kalender, opgave van zons- en maansverduistering, lijst van kermissen en markten etc.) is er een afzonderlijk gepagineerd gedeelte 'Mengelwerk' met stichtelijke en letterkundige bijdragen.

9

Als het wintert 1927-1939
✦ *jaren* 1927-1939[1]
✦ *uitgever* H. Nelissen; vanaf 1928 in samenwerking met Het Nederlandsche Boekhuis[2]
✦ *plaats* Bilthoven; vanaf 1928 ook te Tilburg
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II
✦ *redactie* Niet in de uitgave vermeld.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
✦ *autopsie* Volledig
– UBN ∞ 1927-1931; 1933-1939
– UBT, Theologische Faculteit, collectie Kapucijnen ∞ 1932
✦ *typering* Geïllustreerde jaarlijkse uitgave die in het najaar verscheen met letterkundige bijdragen van vooral katholieke auteurs. De uitgave van 1928 werd als volgt lovend in *Het Centrum* (11 nov. 1928) besproken: "In deze bundel is een lofwaardige poging gedaan door tactische keuze van romanfragmenten en novellen, 't beste der populaire genres en tevens 't werk van onze beste katholieke vertellers, ingang te doen vinden bij een breederen lezerskring".
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk in 1940 niet meer verschenen ten gevolge van het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog.
(2) Uitgeverij Nelissen verstrekte *Als het wintert* ook aan de lezers van *het Amusante weekblad* en Het Nederlandsche Boekhuis verstrekte de uitgave aan de lezers van de *Boekzaal der geheele wereld* en van *Onze kinderen*. *Als het wintert* werd mogelijk ook aan andere uitgevers geleverd die het tegen een voordelige prijs aan hun abonnees verstrekten. Dit gebeurde onder meer door het Goed Volk Bureau te 's-Hertogenbosch. De vermeldingen van de uitgevende instantie in exemplaren van hetzelfde jaar kunnen daardoor verschillend zijn.

10

het Amusante weekblad[1] 1922-1951
✦ *jaren* 1(1922/23), nr. 1(15 juli) – [20(1941), nr. 20(15 nov. 1941)][2]
– 1945, Proloog, bevrijdingsnr.[3] – 25(1951), nr. 26 (29 dec.)
✦ *uitgever* Uitgeverij H. Nelissen[4]
– Druk: NV Van Munster's Drukkerijen
✦ *plaats* Red. en adm.: Bilthoven
– Druk: Amsterdam
✦ *frequentie* wekelijks ∞ 1(1922/23)-20(1941); 45 afln. ∞ 21(1946/47); 27 afln. ∞ 22(1948/49); wekelijks ∞ 23(1949/50)-25(1951)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI[5]
✦ *redactie* Niet in het blad vermeld.
[C.P.M. Lautenslager, hoofdred. van *het Amusante weekblad*, voordat hij hoofdred. werd van *de Katholieke illustratie*][6]
{1941} H.G. Denters, hoofdred.
✦ *speciale nummers* 1948, onged.: Jubileumnummer bij gelegenheid van het 50-jarig regeringsjubileum van koningin Wilhelmina
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– De nieuwe jaargang begint in de maand juli. Tot en met 19(1940/41) is er in de tweede helft van de jaargang, jan.-juni, een dubbele nummering; de afleveringen 27-52 hebben tevens de nummering (1*)-(26*).
– Als jaarlijkse winteruitgave ontvingen de lezers van 1927 tot en met vermoedelijk 1939 *Als het wintert* (zie de afzonderlijke beschrijving).
– In 14(1935/36) wordt reclame gemaakt voor "de Luxe-Editie van *'t Amusantje*, uitgevoerd op dubbel-zwaar, mooi glanzend kunstdrukpapier".
✦ *relaties* Opgegaan in *Okido*[7]
✦ *literatuur* Joan Hemels en Renée Vegt, *Het geïllustreerde tijdschrift in Nederland. Bibliografie*, dl. I: *1840-1945* (Amsterdam 1993), p. 100-101; dl. II: *1945-1995* (Amsterdam 1997), p. 324-327
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. 20(1941), nr. 1(5 juli) – nr. 10 (6 sept.) en nr. 12(20 sept.) – nr. 20(15 nov.)
– KB ∞ op microfilm. De film is gebaseerd op het exemplaar van Uitgeverij Nelissen (in 2006 te Soest gevestigd).[8]
– NPM ∞ 1941, nr. 11(13 sept.)
✦ *typering* Ontspanningsblad voor jong en oud. Het blad bevat lichte lectuur, feuilleton, historische verhalen, moppen, wetenswaardigheden, een vrouwenrubriek en veel illustraties. Het blad maakt weliswaar geen katholieke indruk, maar het werd door de katholieke uitgeverij Nelissen uitgegeven en aan katholieken ter lezing aanbevolen. In de *Katholieke radio gids*, van 9 maart 1929 werd over het blad geschreven: "Geestige moppen en altijd fatsoenlijk". Met name na de Tweede Wereldoorlog verschenen steeds meer informatieve geïllustreerde artikelen.
Op het omslag van het eerste nummer wordt gezegd dat *het Amusante weekblad* bevat: "actuele foto's, aankondigingen van de besten binnen- en buitenlandsche humoristische teekeningen, boeiende lectuur, geestige anecdoten, wetenswaardigheden, prijsvragen, puzzles, enz.". In het eerste nummer wordt in 'Aan onze lezers' over het doel van het blad gezegd: "*Het Amusante week-*

blad is bestemd voor iedereen, die nog weet te genieten van frisschen, gezonden humor; voor iedereen, die een aardige novelle of een boeienden roman nog weet te waardeeren als een verfrissching van den geest na allerlei getob over daagsche zorgen en beslommeringen; voor iedereen, die het niet uitsluitend als hoogste levenswijsheid beschouwt vreeselijk ernstig te kijken en verschrikkelijk hard te werken, alleen om maar steeds meer geld te verdienen, doch zich gaarne op zijn tijd de noodige ontspanning gunt om met nieuwe opgewektheid weer verder door het leven te gaan; voor iedereen, die nog houdt van een eerlijke, glunderende blijheid en wel begrijpt de algemeene behoefte aan die opgewektheid, welke voert tot ware vreugde en tevredenheid". Bij de hervatting van het blad in 1946 wordt gezegd: "En thans is het zoover, dat *'t Amusantje* als van ouds weer haar best zal doen om U in Uw druk en zorgelijk leven het lachen niet te laten verleeren" (vgl. 11(1946/47), nr. 1(onged.), p. 7).

✦ *noten*

(1) Het blad voerde als neventitel op het omslag *'t Amusantje*. Van {20(1941), nr. 11(13 sept.)} – 22(1948/49), nr. 26(25 juni) is de enige gebruikte titel *'t Amusantje*.

(2) In het bevrijdingsnummer 'Proloog' wordt verhaald hoe het blad in 1941 de uitgave beëindigde: "Wij besloten (...) tot den vrijwilligen dood van *'t Amusantje*, liever dan hand- en spandiensten te verleenen aan den vijand, aan verraders en onderdrukkers. Als no. 20 van den 20sten jaargang, verscheen op 15 November 1941 het laatste nummer." Vgl. ''t Amusantje ... een krankzinnig blad' in 1945, 'Proloog', p. 2, 15-16.

(3) Het is niet precies bekend wanneer het blad na de oorlog weer is begonnen te verschijnen. Vermoedelijk verscheen het bevrijdingsnummer 'Proloog' in 1945. De nrs. 1 en 2 van de 21e jaargang (1946/47) verschenen ongedateerd; nr. 3 is gedateerd: 15 aug. 1946.

(4) Vgl. *Nieuwsblad voor de boekhandel*, 124(1957), nr. 41(10 okt.), 'In memoriam H.M.G.M. Nelissen'. "Henri Nelissen heeft zijn opleiding genoten bij de fa. C.L. van Langenhuysen te Amsterdam. Daarna is hij bij de Neerlandia Pers te Utrecht gekomen, om na enige jaren het weekblad *Het Amusantje* te stichten. In korte tijd kwam dit periodiek tot zeer grote bloei. Nelissen wilde laten zien – in die tijd was dat wel nodig – dat men geestig kan zijn zonder grof te zijn. Het verschijnen van dit *Amusantje* werd wekelijks in de gezinnen en ook pastorieën met verlangen tegemoet gezien."

(5) In 19(1940/41), nr. 49(23*)(7 juni) wordt bericht dat in verband met de rantsoenering van het papier de omvang van het blad beperkt moest worden tot 24 pagina's: "Wij vertrouwen (...), dat onze lezers – in aanmerking genomen de moeilijke omstandigheden, waaronder wij allen leven, maar die, naar wij ook allen hopen, spoedig een einde zullen nemen – ons trouw zullen blijven en niemand de gelederen van onze abonné's zal verlaten".

(6) Vgl. J.V.L.M. Verbiest, *Jan Willem Lucas aan de geestelijkheid van Nederland*, Amsterdam [1936], p. 6.

(7) In 'Een belangrijk bericht' in het laatste nummer, p. 3, wordt meegedeeld dat het samengaan met *Okido* om financiële redenen noodzakelijk is geworden. Niet alleen zijn de papierprijzen zeer gestegen, maar ook valt de uitgave van een ontspanningsblad onder het regime van de weeldebelasting: "Het lachen om een mop in ons blad valt namelijk onder een zware weeldebelasting, alsof lachen een luxe is!... Wij voor ons hebben de rare opvatting, dat lachen geen luxe, maar een uitermate gezonde en noodzakelijke ontspanning is voor de menselijke geest." Het samengaan met *Okido* wordt als volgt aangekondigd: "Daar een heer en dame alleen, die ieder afzonderlijk hun huishoudentje voerden, beter uitkomen, wanneer zij hutje bij mutje doen en als echtelieden verder door het leven gaan, zochten wij uitkomst in een goed huwelijk. Dat wij hierin geslaagd zijn, zult U reeds met ingang van het volgend nummer ervaren, dat U onder ons beider naam *'t Amusante weekblad – Okido* als naar gewoonte bezorgd zal worden.
In 'Welkomstwoord aan onze nieuwe vrienden', in *Okido*, 12(1952), nr. 1(5 jan.), p. 2, worden de abonnees van *het Amusante weekblad* als volgt verwelkomd: "*Okido* roept in dit eerste nummer van 1952 alle nieuwe lezers en lezeressen een hartelijk welkom toe. De redactie van *Het Amusante weekblad* sprak in haar laatste nummer over een huwelijk dat tussen lieden van goeden huize werd gesloten. Daarom zullen onze nieuwe vrienden zich onmiddellijk thuis voelen in onze Okidokring. Zij zullen er beslist niet slechter op worden". *Okido* was een uitgave van NV Uitgeversmaatschappij Neerlandia. Het is niet als katholiek blad te beschouwen en derhalve is er geen beschrijving van opgenomen in de *BKNP*.

(8) Behalve het exemplaar van Uitgeverij Nelissen is *het Amusante weekblad* slechts fragmentarisch bewaard gebleven in enkele bibliotheken:
NPM ∞ 1922/23, nr. 1en 17; 1924/25, nrs. 19 en 37; 1925/26, nr. 21; 1930/31, nrs. 4 en 9; 1941, nr. 11; 1945, Proloog; 1947/48, nr. 4 en 37; 1948/49, jubileumnr. en nr. 8;
KDC ∞ 1923/24, nrs. 31 en 42; 1924/25, nrs. 26, 28 en 40; 1925/26, nrs. 5, 21, 26 en 40; 1926/27, nrs. 1, 5, 8, 28; 1928/29, nr. 34; 1930/31, nrs.18, 23-25; 1936/37, nr. 26; 1950/51, nrs. 28, 37, 40, 43 en 47;
KB ∞ 1925/26, nrs. 1-26; 1926/27, nrs. 1-26; 1927/28, nrs. 1-26; 1931/32; 1934/35; 1937/38; 1946/47, nrs. 1-8, 10-11, 13-45;
UBU, collectie Thomaasse ∞ 1932/33-1935/36;
NLM ∞ 1950/51, nr. 27; 1951/52, nrs. 8, 16, 22-25.

11

Anecdoten-magazijn [1880]-[1893]
✦ *bron Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 50; 1882-1891, p. 30; 1891-1900, p. 29
✦ *commentaar* Aldaar vermeld als maandelijkse uitgave van de katholieke uitgevers Küppers en Laurey te Haarlem. Het blad zou zijn verschenen vanaf de 1e jaargang, 1880 tot en met de 14e jaargang, 1893. De ondertitel luidde: 'Tijdschrift voor beminnaars van humor en satire en voor verzamelaars van anecdoten, snedige gezegden, extemporés enz.'. De uitgevers prezen het maandblad als volgt aan: "het *Anekdoten-magazijn* is een welkome gast in elk huisgezin. Het geeft vroolijkheid aan den droefgeestigen en hernieuwden levenslust aan den zwaarmoedigen mensch" (vgl. *Nieuwe Haarlemsche courant*, 17(1892), nr. 1895(9 okt.), p. 4). Vermoedelijk was het geen uitgesproken katholiek blad, maar wel (mede) bestemd voor katholieke lezers. Volgens *Brinkman's catalogus*, 1891-1900, p. 515 werd het blad in de jaren 1894 en 1895 voortgezet o.d.t. *Novellen- en anekdoten-magazijn*. In een ongedateerd prospectus (Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, map 'Küppers') wordt het verschijnen gemeld van de eerste aflevering van de 15e jaargang van het *Novellen- en anekdoten-magazijn*, "bevattende iedere maand eene keurig geschreven, boeiende Novelle en tal van Anekdoten, Snedige gezegden, enz.". Küppers schrijft in het prospectus dat wegens groot succes van vorige jaargangen geregeld herdrukken zijn verschenen en hij noemt het tijdschrift een hoogst welkome gast in het huisgezin: "Het zal menig melancholiek gemoed tot vroolijkheid stemmen. Het geeft hernieuwden levenslust aan den grootsten hypochondrist door zijne geestige, van humor en satire tintelende Anekdoten en Snedige Gezegden, en schenkt eene nuttige aangename verpoozing door de met zorg geschreven Novellen". Het was de bedoeling dat er iedere maand een aflevering van 32 pagina's zou verschijnen.
✦ *autopsie* Niet in autopsie kunnen nemen.

12

Annalen van het Thijmgenootschap 1949-1966
✦ *jaren* 37(1949), nr. 1(onged.) – 54(1966), nr. 3(onged.)[1]
✦ *uitgever* Thijmgenootschap[2]
– Het Spectrum
✦ *plaats* Utrecht[3]
✦ *frequentie* drie nummers per jaar
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV ∞ 37(1949)-38(1950); III ∞ 39(1951); IV ∞ 40(1952)-52(1964); II ∞ 53(1965); IV ∞ 54(1966)
✦ *redactie* 1949-1950 prof. dr. F.S.P. van Buchem
1949-1950 prof. dr. L.J. Rogier
1949-1952 dr. J. Herold
1949-1952 mr. J.A.L.M. Loeff
1949-1953 prof. dr. A.G.M. van Melsen
1949-1953 prof. dr. A.J. Veraart
1949-1964 prof. dr. J.H. Terlingen, 1957-1964 hoofdred.
1951-1953 dr. P.M.E.Ph. Nyst
1951-1955 prof. dr. W. Asselbergs
1953 prof. dr. P. Calon
1953-1957 prof. mr. W.C.L. van der Grinten
1954-1958 prof. dr. A.M.H. Chorus
1954-1958 prof. dr. J.L. Mey
1954-1958 prof. dr. H.J.M. Weve
1954-1959 prof. dr. S.J. Geerts
1956-1962 prof. dr. K. Meeuwesse
1958-1962 prof. mr. Ch.J.J.M. Petit
1959 A. van Rijen, theol.drs.
1959-1962 prof. dr. F.J.P. van Dooren
1959-1964 prof. dr. G.W. Groeneveld
1959-1966 prof. dr. H.J. Lammers
1960-1962 dr. B. van Leeuwen OFM
1960-1962 prof. dr. J.F. Reith
1961-1966 dr. J. Ponsioen SCJ
1963-1964 en 1971-1972 dr. B. van Iersel SMM
1963-1966 prof. dr. A. Weijnen
1963-1966 prof. mr. D. van Eck
1963-1966 en 1971-1972 prof. dr. K.J.M. van de Loo
1963-1966 prof. dr. ir. A.I.M. Keulemans
1963-1966 prof. dr. J.J. Gielen
1965-1966 drs. Hub.L. Jansen
1965-1966 dr. J. Kahmann CssR
1965-1966 mr. T.N.J.A. van Rijn, wnd. eindred.
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven; ook inhoudsopgaven naar onderwerp (1953-1966).
– In 37(1949) tot en met 54(1966) verscheen jaarlijks het *Verslag van de … algemeene vergadering der Vereeniging voor Thomistische wijsbegeerte*: 14(1949)-31(1966). Het *Verslag* werd ook als overdruk verspreid. De afleveringen 1(1934) tot en met 13(1948) van de verslagen waren als bijlage verschenen bij *Studia catholica*.[4]
– Als bijlage verscheen af en toe een *Ledenlijst van het Thijmgenootschap*. In de UBN zijn ledenlijsten voor de jaren 1951, 1954, 1957 en 1963 aanwezig.
✦ *relaties* Voortzetting van *Annalen van de Vereeniging tot het bevorderen van de beoefening der wetenschap onder de katholieken in Nederland*[5]
– Voortgezet als een reeks publicaties onder de titel *Annalen van het Thijmgenootschap*.[1] Daarnaast verscheen vanaf 1967 een mededelingenblad: *Mededelingen / Thijmgenootschap* (zie de afzonderlijke beschrijving).
✦ *literatuur* W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 20-24, nr. 10
✦ *autopsie* Volledig
– UBN

✦ *typering* Wetenschappelijk tijdschrift van het Thijmgenootschap. Het blad bevat bijdragen van de leden van het genootschap, teksten van de inleidingen op de bijeenkomsten van het genootschap, veelal met verslagen van de discussie, en voorts berichten over de werkzaamheden van de afdelingen, personalia en nieuws over de betrekkingen met buitenlandse verwante gezelschappen (Mouvement International des Intellectuels Catholiques, Görresgesellschaft).
In een terugblik schreef J.Th. Snijders: "ondanks uitstekende bijdragen en een verzorgde vormgeving [is het] niet gelukt het tijdschrift buiten het genootschap wortel te doen schieten. De inhoud bleef grotendeels beperkt tot de voor het genootschap gehouden redevoeringen en voor de afdelingen geschreven prae-adviezen, abonnementen buiten de ledenkring bleven schaars. Zoals op de ledenvergadering werd gezegd: 'het tijdschrift wordt binnen het genootschap zeer selectief en daarbuiten vrijwel niet gelezen; in elk geval wordt het zeer zelden geciteerd'. Daarbij komt dat het in de laatste jaren ook steeds moeilijker werd de jaargangen samen te stellen. – Men kan voor dat alles verschillende verklaringen zoeken. De meest fundamentele is wellicht, dat de beslotenheid van een confessioneel genootschap niet goed met essentiële openheid van een wetenschappelijk tijdschrift te verbinden valt." (vgl. 54(1967), nr. 3, p. 346)
✦ *noten*
(1) In 54(1966), nr. 3, p. 346 wordt meegedeeld dat de *Annalen van het Thijmgenootschap* niet langer als driemaandelijks tijdschrift zullen verschijnen, maar als niet-periodieke reeks van korte wetenschappelijke publicaties, waarvan elk nummer gewijd zal zijn aan een eigen thema: "Het kan voortkomen uit de werkzaamheden van een afdeling of studiegroep van het genootschap, maar nodig is dat geenszins. Als enige maatstaven moeten naar de mening van het hoofdbestuur gelden: het wetenschappelijk niveau in de ruime zin en de betekenis voor een niet-specialistische lezerskring. Het zal duidelijk zijn dat dit geen confessionele beperking inhoudt." Vanaf 55(1967) zijn de *Annalen* niet langer als tijdschrift, maar als niet-periodieke reeks te beschouwen en derhalve is er over deze jaren geen beschrijving van in de *BKNP* opgenomen.
(2) In 1904 was opgericht de Vereeniging tot het bevorderen van de beoefening der wetenschap onder de katholieken in Nederland. In 1947 was de naam veranderd in het Thijmgenootschap. Volgens de vernieuwde statuten was het doel van de vereniging: "de beoefening van de wetenschap onder de Nederlandse Katholieken en de samenwerking tussen de Nederlandse katholieke academisch gevorderden, tot handhaving en verrijking van de Christelijke levenswaarden te bevorderen". Het archief van het Thijmgenootschap is aanwezig in het Katholiek Documentatie Centrum.
(3) Van 37(1949)-38(1950) is ook Brussel als plaats van uitgave vermeld; in 39(1951) en van 41(1953)-54(1966) is ook Antwerpen als plaats van uitgave vermeld.
(4) In 1970 veranderde de naam van de vereniging in Wijsgerige Vereniging Thomas van Aquino. Voor de geschiedenis van de vereniging, zie: C.E.M. Struyker Boudier en H.M.A. Struyker Boudier, 'Uit de geschiedenis van een wijsgerige vereniging. Lotgevallen van het neothomisme in Nederland, 1933-1983', in: *De wijsgerige Thomas. Terugblik op het neothomisme* [= *Annalen van het Thijmgenootschap*, 72(1984), nr. 1], p. 49-162. Op p. 133-162 wordt een overzicht gegeven van alle gehouden inleidingen in de jaren 1933-1983 en literatuuropgave van eventuele publicatie. Het archief van de Vereniging berust voor de jaren 1933-1983 in het Katholiek Documentatie Centrum te Nijmegen. In de Pius almanak, 112(2000), p. 413 wordt over de Wijsgerige Vereniging Thomas van Aquino gezegd, dat de vereniging aanvankelijk rooms-katholiek was, maar later algemeen werd met als doel: "de bevordering van de beoefening van de wijsbegeerte in het kader van de wijsgerige traditie waarvan Thomas van Aquino één der grootste vertegenwoordigers was".
(5) Van 1907 tot en met 1948 verschenen de *Annalen van de Vereeniging tot het bevorderen van de beoefening der wetenschap onder de katholieken in Nederland*. Deze *Annalen* waren geen tijdschrift, maar een niet-periodieke reeks van jaarberichten en prae-adviezen, waarvan geen beschrijving in de *BKNP* is opgenomen. Vgl. 54(1966), nr. 3, p. 346: "Van 1907 tot en met 1948 (...) publiceerde het Thijmgenootschap geen tijdschrift, maar stuurde het aan zijn leden een niet-periodieke reeks van jaarberichten en prae-adviezen. Pas in 1949 werd jaargang XXXVII omgezet in een wetenschappelijk tijdschrift waarin tevens verenigingsnieuws werd opgenomen. Dit bracht tevens mee, dat de *Annalen* in de handel werden gebracht". Tot 1948 waren de *Annalen* niet in de handel, zoals ook op de omslagen en titelbladen was afgedrukt. Hiertoe was besloten omdat daarmee de noodzaak van aanvraag van een kerkelijke censor verviel. Vgl. L.J. Rogier, *Een halve eeuw levens van het Thijmgenootschap 1904-1954* (Nijmegen 1954), p. 13.

13

Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht 1874-1957/58
✦ *jaren* 'Plan van uitgave', Pinksteren 1872[1]
– [Prospectus, juli 1874][2]
– 1(1874/75), nr. [1(najaar)][3] – 65(1941), nr. 1(onged.)
– 65(1945), nr. 2(onged.) – 75(1957/58), nr. [1](onged.)
✦ *ondertitel* Bijdragen, verzameld en uitgegeven op last en onder toezicht van Z.D.H. den aartsbisschop ∞
1(1875)-56(1932)

– Bijdragen, verzameld en uitgegeven op last en onder toezicht van Z.H.Exc. den aartsbisschop ∞ 57(1933)-65(1941/45)
– Bijdragen, verzameld en uitgegeven op last en onder toezicht van Z.Em. de kardinaal en aartsbisschop van Utrecht ∞ 66(1946/47) – 73(1955), nr. 1(onged.)
– Bijdragen, verzameld en uitgegeven op last en onder toezicht van Zijne Hoogw. Excellentie de aartsbisschop van Utrecht ∞ 73(1954/55), nr. 2(onged.) – 75(1957/58)
✦ *uitgever* Wed. J.R. van Rossum
✦ *plaats* Utrecht
✦ *frequentie* driemaal per jaar[4]
✦ *omvang* V ∞ 1(1874/75)-9(1881); VI ∞ 10(1882); V ∞ 11(1883)-32(1906); VI ∞ 33(1907/08); V ∞ 34(1908)-36(1910); VI ∞ 37(1911); V ∞ 38(1912)-42(1916); IV ∞ 43(1917)-45(1919/20); V ∞ 46(1920/21); IV ∞ 47(1921/22)-48(1922/23); V ∞ 49(1923/24)-50(1924/25; VI ∞ 51(1927/28); IV ∞ 52(1925)-53(1927/29); V ∞ 54(1930); IV ∞ 55(1931)-56(1932); V ∞ 57(1933); IV ∞ 58(1934); V ∞ 59(1935); IV ∞ 60 (1936)-62(1938); V ∞ 63(1938/39); IV ∞ 64(1939/40)-65(1941/45); III ∞ 66(1946/47)-69(1950/51); IV ∞ 70(1951); III ∞ 71(1952)-73(1954/55); IV ∞ 74(1956/57); II ∞ 75(1957)
✦ *redactie* Hoofdredacteuren volgens de *Clavis foliorum periodicorum theologicorum*:
1874-1880 J.H. Wensing
1880-1896 F.P. van de Burgt
1906-1948 W.L.S. Knuif
Redactiesecretarissen volgens de *Clavis foliorum periodicorum theologicorum*:
1883-1892 H. van de Wetering
1914-1936 J. de Jong
1936-1958 J. Prein
Rogier noemt in 'Over de beoefening van de geschiedenis der Katholieke Kerk' als redacteuren:
1874-1877 H.J. Kloppenburg
1874-1880 J.H. Wensing
1874-1885 G. Hilhorst
1874-1894 A. van Lommel SJ
1874-1896 F.P. van de Burgt
1874-1903 H.J.A.M. Schaepman
1874-1910 J.H. Hofman
1874-1914 A.A.J. van Rossum
1877-1902 J.G.H.C. Essink
1880-1892 H. van de Wetering
1884-1905 E. Geerdink
1892-1900 A.C.M. Schaepman
1895-1906 B.P. Velthuijsen
1895-1915 Gisb. Brom[5]
1900-1903 J.A.S. van Schaik
1903-1913 J.A.J. ter Heerdt
1905-1935 B.L. Snelting
1906-1948 W.L.S. Knuif
1913-1947 R.G.R. Smeets
1915-1935 J. de Jong
1916-1924 J.H.E.J. Hoogveld
1924-1958 R.R. Post
1935-1957 J.A.M. Prein
1947-1958 M. Ydema
1947 L.J. van der Heijden
1948-1952 B.A. Meyer
1948-1958 H. Meekes
1952-1958 H. Müter
1953-1958 A.J. van den Beld
Het *Algemeen register* op de eerste vijftig delen bevat op p. 574-577: 'Lijst van medewerkers gedurende de eerste vijftig jaren' met opgave van hun bijdragen en op p. 581-583 de lijst van de redactieleden.
✦ *speciale nummers* 50(1924/25), p. 1-410: W.L.S. Knuif, J. de Jong, *Philippus Rovenius en zijn bestuur der Hollandsche Zending*
– 60(1936), p. 1-320 en 61(1937), p. 321-504: R.R. Post, *Supplieken gericht aan de pausen Clemens VI, Innocentius VI en Urbanus V*. Ook verschenen als afzonderlijke publicatie: 's-Gravenhage, Martinus Nijhoff, 1937, IV + 504 p. [= *Studiën van het Nederlandsch Historisch Instituut*, dl. 2]
– 63(1938/39), Dalmatius van Heel OFM, *De tertiarissen van het Utrechtsche kapittel*. Ook verschenen als afzonderlijke publicatie: Utrecht, Van Rossum, 1939, IV + 384 p.
– 70(1951), J.F.A.N. Weijling, *Bijdrage tot de geschiedenis van de wijbisschoppen van Utrecht tot 1580*. Ook verschenen als afzonderlijke publicatie: Utrecht, Van Rossum, 1951, 346 p. [= Proefschrift Katholieke Universiteit van Nijmegen]
✦ *register* [A.A.J. van Rossum], [Algemeen register op de eerste twintig delen], Utrecht, z.j., IV + 167 p.
– [R.R. Post], *Algemeen register* [op de eerste vijftig delen], in: 51(1927/28), p. 1-577.
– [H. Müter], Registers op de delen 51 tot en met 74, in: 75(1957/58), p. 5-175.
✦ *bijzonderheden* Incidenteel afbeeldingen en regelmatig boekbesprekingen.
– In het eerste nummer uit 1874 was aangekondigd dat het blad een rubriek zou openen "voor vragen betrekking hebbende op de geschiedenis van het Aartsbisdom en de daarop verkregen antwoorden", maar tot realisering van dit plan is het niet gekomen.
– Van 24(1897) tot en met 47(1921/22) bevat het tijdschrift de rubriek: 'Van de leestafel' waarin boeken en artikelen m.b.t. de geschiedenis van het aartsbisdom worden gesignaleerd en besproken.[6] De rubriek werd van 48(1922/23) tot en met 74(1956/57) voortgezet o.d.t.: 'Overzicht der litteratuur, omtrent het aartsbisdom Utrecht verschenen'.
– Van 39(1913)-73(1953/54) verscheen de rubriek 'Kroniek van het aartsbisdom'.
– In 2005 verscheen een DVD-rom o.d.t. *Cirkelen rond de geschiedenis van het katholieke leven in Nederland*.

Hierop zijn onder meer alle jaargangen van het *Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht* inclusief registers digitaal te raadplegen.
– In Het Utrechts Archief bevindt zich in de Collectie Rijsenburg het archief van het *Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht* (vgl. C.C. de Glopper-Zuiderland, L.P.W. de Graaff, *Inventaris van de collectie Rijsenburg, verzameling archivalia en documentalia toebehorend aan het aartsbisdom Utrecht* (Utrecht 1983), p. 147-148). Voorts is aldaar bewaard in het Archief van de Firma Wed. J.R. van Rossum: inv.nr. 217-218: Register met gegevens betreffende de uitgave van het tijdschrift, 1876-1956, en inv.nr. 219: Register van intekenaren op het tijdschrift, met gegevens over de van hen ontvangen betalingen, 1952-1958 (vgl. G. Boer, *Inventaris van het archief van de Firma Wed. J.R. van Rossum Boekhandel / Kunsthandel / Uitgeverij te Utrecht (1808) 1830-1987* (Utrecht 1989), p. 32).
✦ *relaties* Samengegaan met *Haarlemsche bijdragen* en voortgezet als *Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland*
✦ *literatuur* J. de Jong, 'Het Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht 1875-1925', in: *Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht*, p. 578-583
– L.J. Rogier, 'Over de beoefening van de geschiedenis der Katholieke Kerk in Nederland sedert omstreeks 1870', in: *Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland*, 1(1959), p. 1-25. Ook verschenen in: L.J. Rogier, *Terugblik en uitzicht. Verspreide opstellen*, dl. 1 (Hilversum / Antwerpen 1964), p. 709-733
– W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 32-35, nr. 16
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Kerkhistorisch tijdschrift, waarin bronnenpublicaties en wetenschappelijke artikelen zijn opgenomen. Het blad werd opgericht kort nadat het bisdom Haarlem was begonnen met de uitgave van de *Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom van Haarlem*. In het eerste nummer werd gezegd dat het tijdschrift verscheen "ter voorbereiding eener doorloopende en geregelde geschiedbeschrijving van het Aartsbisdom". De inhoud zou dus bestaan uit "onuitgegeven stukken, oorkonden, handschriften enz.", maar er zou ook plaats zijn voor "meer of minder uitgewerkte verhandelingen over punten betrekking hebbende op de geschiedenis van het Aartsbisdom" om de beoefenaar van de geschiedenis van het aartsbisdom "van dadelijk nut te zijn".
✦ *noten*
(1) Met Pinksteren 1872 stuurde A.I. Schaepman, aartsbisschop van Utrecht, een circulaire naar de geestelijkheid van het aartsbisdom, waarin hij aankondigde dat in navolging van het bisdom Haarlem een tijdschrift zou gaan verschijnen ter voorbereiding van de publicatie van een geschiedenis van het aartsbisdom. De parochiale kerkbesturen werden in de circulaire ervan op de hoogte gesteld dat zij tot aanschaf van het *Archief* waren verplicht, "opdat zoodoende ieder parochiaal archief in het bezit dezer uitgave kome, en tevens de last van hetgeen tot nut en eere strekt van allen ook door allen worde gedragen". Bovendien verlangde de aartsbisschop dat de inhoud van het *Archief* tijdens de conferenties van de parochiale kerkbesturen besproken zou worden: "Die onderlinge bespreking zal U niet alleen tot medewerking aansporen, maar U tevens den weg daartoe aanwijzen. Door gezamelijk onderzoek komen de duistere punten tot klaarheid". De circulaire ging vergezeld van een 'Plan van uitgave', waarin de hoofdverdelingen van de te behandelen stof, de geschiedenis van het aartsbisdom, werden gepresenteerd. Circulaire en plan van uitgave zijn afgedrukt in: *Collectio epistolarum pastoralium, decretorum, aliorumque documentorum quae pro regimine archidioecesis Ultrajectensis publicata fuerunt a die 1 mensis Maii 1859 – ad diem 7 mensis Februarii 1895* (Ultrajecti 1896), p. 56-61.
(2) Het prospectus van vier pagina's, uitgegeven door de wed. Van Rossum te Utrecht, wordt vermeld door Rogier in 'Over de beoefening van de geschiedenis der Katholieke Kerk in Nederland sedert omstreeks 1870', p. 13 en in de *Clavis foliorum periodicorum theologicorum.*
(3) Volgens Rogier (p. 13) kwam de eerste aflevering in najaar 1874 uit, nadat A.I. Schaepman, de aartsbisschop van Utrecht, met Pinksteren 1872 reeds een circulaire aan de clerus had verstuurd, waarin de verschijning van het nieuwe tijdschrift was aangekondigd.
(4) Feitelijk was de verschijning verre van regelmatig. Weliswaar telt elk deel in principe drie nummers, maar delen en jaren lopen lang niet altijd parallel, zoals uit onderstaand overzicht moge blijken:
1(1874/75); 2(1875); 3(1876); 4(1877); 5(1877/78); 6(1878/79); 7(1879); 8(1880); 9(1881); 10(1882); 11(1883); 12(1884); 13(1885); 14(1886); 15(1887); 16(1887/88); 17(1889); 18(1890); 19(1891/92); 20 (1892/93); 21 (1893/94); 22(1894/95); 23(1895/96); 24(1897); 25(1898); 26(1899/1900); 27(1901); 28(1902); 29(1903); 30(1904); 31(1905); 32(1906); 33(1907/08); 34(1908); 35(1909); 36(1910); 37(1911); 38(1912); 39(1913); 40(1914); 41(1915); 42(1916); 43(1917); 44(1918/19); 45(1919/20); 46(1920/21); 47(1921/22); 48(1922/23); 49(1923/24); 50(1924/25); 51(1927/28); 52(1925/26); 53(1927/28/29); 54(1929/30); 55(1930/31); 56(1932); 57(1933); 58(1934); 59(1934/35); 60(1936); 61(1937); 62(1938); 63(1938/39); 64(1939/40); 65(1941/45); 66(1947/48); 67(1948/50); 68(1950/51); 69(1951/52); 70(1951); 71(1952/53); 72(1954/55); 73(1955/56); 74(1956/57); 75(1957/58).
(5) In 41(1915), nr. 2 wordt naar aanleiding van het overlijden van dr. Gisbert Brom vermeld dat hij als redactie-

secretaris 'zooveele jaren' het tijdschrift heeft gediend. (6) In 23(1897), p. 449 schrijft de redacteur Gisb. Brom over het doel van de nieuwe rubriek: "Er verschijnt tegenwoordig op ieder gebied zooveel in tijdschriften, brochure's en couranten, wat spoedig weer verstrooid en in vergetelheid raakt. Voor de geschiedenis van het Aartsbisdom kan het van belang zijn, aan dergelijke vluchtige publicatie's, door een korte aanduiding althans, een blijvende plaats in ons *Archief* te verzekeren. Maar bovendien, niet ieder, die zich op een bepaald studievak toelegt, kan omtrent de steeds aanwassende literatuur geheel op de hoogte blijven. Allerminst wanneer men op het platteland woont, afgezonderd van openbare bibliotheken en den grooten boekhandel. Daarom ook kunnen onze lezers met deze nieuwe rubriek hun voordeel doen. Soms zal een enkele aanwijzing voldoende zijn, om hun liefhebberij en weetlust op te wekken aangaande een of ander onderwerp, waarop hunne aandacht wordt gevestigd door een pas verschenen en hier besproken geschrift."

14

Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland 1959-{1980}
✦ *jaren* 1(1959), nr. 1(onged.) – {22(1980)}[1]
✦ *uitgever* Het Spectrum ∞ 1(1959)-13(1971)
– Dekker en Van de Vegt ∞ 14(1972)-{22(1980)}
✦ *plaats* Utrecht / Antwerpen ∞ 1(1950)-13(1971)
– Nijmegen ∞ 14(1972)-{22(1980)}
✦ *frequentie* viermaandelijks ∞ 1(1950)-13(1971); halfjaarlijks[2] ∞ 14(1972)-{22(1980)}
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV
✦ *redactie* Onderstaande gegevens over de redacteuren zijn ontleend aan het overzicht 'De redactie' in 33(1991), nr. 2, p. 4:
1959-1960 J.G. Louter (1959-1960 red. secr.)
1959-1962 P. Noordeloos
1959-1965 N.C. de Rooij
1959-1965 P.M. Verhoofstad
1959-1966 J.W. Bergen
1959-1967 L. Aerden
1959-1967 R.R. Post (1959-1967 red. voorzitter)
1959-1967 P. Polman OFM
1959-1968 M.P. van Buijtenen
1959-1971 L.J. Rogier (1967-1969 red. voorzitter)
1959-{1980} G.A.M. Abbink
1959-{1980} J.Th.P. Barten SJ
1961-1979 A.Th. Mous (1961-1979 red. secr.)
1964-{1980} M.G. Spiertz (1977-{1980} red. voorzitter)
1966-{1980} J.C.P.A. van Laarhoven (1970-1976 red. voorzitter)
1967-{1980} A.E.M. Ribberink
1968-1971 J.F.A.M. van Waesberghe
1969-{1980} J.A. Bornewasser
1969-{1980} W.A.J. Munier
1969-{1980} A.G. Weiler
1970-{1980} H. Oldenhof
1972-{1980} A.F. Manning
1972-{1980} H.A.G. Hens
{1980} Th. Clemens ({1980} red. secr.)
✦ *speciale nummers* 1(1959), nr. 3 en 2(1960), nr. 1/2: *Varia uit tien eeuwen kerkgeschiedenis. Opgedragen aan mgr. prof. dr. R.R. Post en prof. dr. L.J. Rogier, bij gelegenheid van hun vijfenzestigste verjaardag*. Ook verschenen als afzonderlijke publicatie: Utrecht, Het Spectrum, 1959, 371 p.
– 10(1968): *Up Ponciaens outaer. Kerkhistorische opstellen, aangeboden aan pater Pontianus Polman OFM naar aanleiding van zijn zeventigste verjaardag, op 20 augustus 1967* Ook verschenen als afzonderlijke publicatie: Utrecht, Het Spectrum, 1968, 386 p.
✦ *register* Het register over 1(1959)-33(1991) verscheen in 1995 als 33(1991), nr. 2.
✦ *bijzonderheden* Vanaf 2(1960), nr. 3 verschenen er regelmatig boekbesprekingen in het tijdschrift en elke jaargang bevatte een register.
– Vanaf 1960 bevatte elke jaargang o.d.t. 'Kroniek' een bibliografisch overzicht van literatuur met betrekking tot de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland; vanaf 1969 o.d.t. 'Bibliografie'. Dit jaarlijks overzicht werd tot en met 1964 verzorgd door L. Aerden; vanaf 1965 door G. Abbink.[3] In 1980 verscheen de bibliografie niet. De redactie berichtte dat zij zich bezon op "een nieuwe opzet en een handzamer werkwijze, die zowel de hanteerbaarheid als de betrouwbaarheid zouden kunnen verhogen" (vgl. 'Bericht betreffende de bibliografie', in: 22(1980), p. 295). Vanaf 23(1981) verscheen jaarlijks de 'Bibliografie betreffende de Nederlandse kerkgeschiedenis'.
– Vanaf 13(1971) bevatte één aflevering per jaargang een gedeelte van het *Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum*. De redactionele verantwoordelijkheid hiervoor werd gedragen door een gemengde commissie van de redactie van het *Archief* en het KDC (vgl. 13(1971), p. 113-115: 'AGKKN – KDC').
– In 2005 verscheen een DVD-rom o.d.t. *Cirkelen rond de geschiedenis van het katholieke leven in Nederland*. Hierop zijn onder meer alle jaargangen van het *Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland* inclusief register digitaal te raadplegen.
– In het Katholiek Documentatie Centrum berust het redactiearchief van het *Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland*. In Het Utrechts Archief bevindt zich in het Archief van de Firma Wed. J.R. van Rossum, inv.nr. 221: Stukken betreffende de oprichting van het *Archief voor de geschiedenis van de*

Katholieke Kerk in Nederland (vgl. G. Boer, *Inventaris van het archief van de Firma Wed. J.R. van Rossum Boekhandel / Kunsthandel / Uitgeverij te Utrecht (1808) 1830-1987* (Utrecht 1989), p. 33).
✦ *relaties* Samensmelting van *Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht* en *Haarlemse bijdragen*[4]
– Na de opheffing in 1971 van het tijdschrift *Bossche bijdragen* richtte het *Archief* zich ook meer op de geschiedenis van het bisdom Den Bosch. De redactie werd uitgebreid met H. Hens, de laatste hoofdredacteur van *Bossche bijdragen* (vgl. 14(1972), p. 1-2: 'Bij de nieuwe jaargang').
– Voortgezet als *Trajecta*[5]
✦ *literatuur* W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 30-32, nr. 15
✦ *autopsie* Volledig tot en met 22(1980)
– KDC
✦ *typering* Wetenschappelijk tijdschrift, gewijd aan de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland. Door de samensmelting van de twee tijdschriften die zich respectievelijk bekommerden om de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht en van het bisdom Haarlem, kwam een periodiek tot stand, dat zoals L.J. Rogier schreef in het eerste nummer, "het katholiek verleden van heel Nederland tot object heeft en zich voorstelt het doel met de oude twee middelen te dienen: bronnenpublikaties en opstellen uit de eerste hand".
✦ *noten*
(1) Het tijdschrift bleef verschijnen tot en met 33(1991), waarna het werd voortgezet als *Trajecta*, 'Tijdschrift voor de geschiedenis van katholiek leven in de Nederlanden'.
(2) In de aankondiging dat het blad voortaan tweemaal in plaats van driemaal per jaar ging verschijnen, schreef de redactie daartoe genoodzaakt te zijn vanwege financiële redenen, namelijk vermindering van porto-kosten: "Wetenschappelijke tijdschriften hebben met de P.T.T. gemeen, dat zij het gevaar lopen steeds minder te gaan bieden voor steeds meer. Ook historische tijdschriften ontsnappen niet aan economische wetten van de moderne tijd. Het heeft weinig zin klaagzangen aan te heffen over politieke profijtbeginselen en hun culturele consequenties, als men niet tijdig practische maatregelen neemt om die kwalijke gevolgen zo veel mogelijk te beperken" (vgl. 'Bij de nieuwe jaargang', in: 14(1972), p. 1).
(3) Vgl. 'De redactie', in: 33(1991), nr. 2, p. 4.
(4) Voor de samensmelting van de twee tijdschriften, zie: L.J. Rogier, 'Over de beoefening van de geschiedenis der Katholieke Kerk in Nederland sedert omstreeks 1870', in: *Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland*, 1(1959), p. 1-25, met name p. 14-16 (ook verschenen in: L.J. Rogier, *Terugblik en uitzicht. Verspreide opstellen*, dl. 1 (Hilversum / Antwerpen 1964), p. 709-733) en zie: A.E.M. Janssen, 'Toewijding, vakkundigheid en bezieling. De beoefening van de geschiedenis van het Nederlands katholicisme in vogelvlucht', in: *De dynamiek van religie en cultuur. Geschiedenis van het Nederlands katholicisme* (Kampen 1993), p. 302-320.
Het samengaan van de twee tijdschriften was reeds eerder besproken, maar de afsplitsingen van de nieuwe bisdommen Groningen en Rotterdam van de bestaande bisdommen Utrecht en Haarlem maakten de samensmelting noodzakelijker. R.R. Post schreef hierover in de laatste aflevering van het *Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht* (75(1957/58), p. [5]): "Deze omstandigheden [de afsplitsing van de twee bisdommen] hebben het wijze plan doen rijpen om niet slechts beide tijdschriften tot één te versmelten – hetgeen vroeger herhaaldelijk was voorgesteld – maar om een nieuw en uitgebreid historisch tijdschrift voor heel de Nederlandse Kerkprovincie op te richten".
(5) *Trajecta* begon te verschijnen vanaf 1(1992) en het valt derhalve buiten de periode die door de *BKNP* wordt beschreven. In *Trajecta* werd het onderzoeksterrein van het tijdschrift uitgebreid tot Vlaanderen. De redactie schreef over de nieuwe naam in het eerste nummer van *Trajecta*, 1(1992): "In de naam *Trajecta* klinken de echo's door van de Latijnse namen van twee oude bisschopssteden uit de Nederlanden: Maastricht en Utrecht. Vanuit deze bruggehoofden is het christelijk geloof verbreid over de Lage Landen – de delta van Maas, Schelde en Rijn (...). In het meervoud van de naam *Trajecta* wordt aangeduid dat de katholieken van Noord en Zuid eigen trajecten hebben afgelegd: *verscheidenheid* die aanspoort tot vergelijking. De keuze van de naam bevat ook een program voor de toekomst: *Trajecta* wil een 'brug' of 'doorwaadbare plaats' zijn, een forum voor *communicatie*, met een gemeenschappelijke taal als voertuig".

15

Argus 1828-1829
✦ *jaren* 1828/29, nr. 1(24 aug.) – nr. 40(24 mei)
✦ *uitgever* Contze en Overbroek[1] ∞ 1828/29, nr. 1(24 aug.) – nr. 26(15 febr.)
– F.P. Sterk[1] ∞1828/29, nr. 27(22 febr.) – nr. 40(24 mei)
✦ *plaats* Rotterdam ∞ 1828/29, nr. 1(24 aug.) – nr. 26(15 febr.)
– Breda ∞ 1828/29, nr. 27(22 febr.) – nr. 40(24 mei)
✦ *frequentie* wekelijks (zondag)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV
✦ *redactie* Het titelblad vermeldt als verantwoordelijk redacteur: Fr. Reland. Dit was echter een gefingeerde naam, waarachter zich als eigenlijke redacteur J.J.F. Wap verschool (vgl. De Vooys, p. 276).

De bijdragen ondertekend door O en S, zijn mogelijk geschreven door Tienman Olivier Schilperoort, die ook de redactie voerde van de opvolger *Janus*.
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen.
✦ *relaties* Voortzetting van *de Argus* (1825-1826)[2] en van *Apollo* (1827-1828)[3]
– Voortgezet als *Janus* (1829)[4]
✦ *literatuur* C.G.N. de Vooys, 'Apollo, Argus en Nederlandsche Mercurius (Bijdrage tot de kennis van de letterkundige kritiek vóór de Gids-tijd)', in: *de Beweging*, 9(1913), nr. 12, p. 273-278 en 283-287
✦ *autopsie* Volledig
– UBL
✦ *typering Argus* beoogde blijkens het eerste nummer kritisch te volgen wat er gebeurt op het gebied van letterkunde en wetenschap in Noord- en Zuid-Nederland: "Wij zullen een scherpziend oog op Noord en Zuid gevestigd houden; wij zullen scherts en ernst van Belg en Bataaf tot één geheel smelten". Het blad bevat opinierende artikelen, literair nieuws, boekbesprekingen, toneelkritieken. *Argus* is niet uitgesproken katholiek, maar is in de *BKNP* opgenomen vanwege de redacteur Jan Wap, anti-ultramontaan, anti-jezuïetisch, voorstander van een verlicht katholicisme.
In het exemplaar van *Argus* in de UB Leiden is voorin een brief van Jan Wap ingeplakt, waarin hij schrijft: "De *Argus* was een weekblad, onder den bij het toeval gekozen Redactie-naam van Reland, om wat te noemen; de inhoud bestaat uit een zamenwerpsel van allerlei bijdragen door een vriendenkring, in den Haag, die uit elkaer stoof op dezelfde manier, waarmee de Uitgeversfirma, te Rotterdam, en later te Breda, te niet ging".
✦ *noten*
(1) Contze en Overbroek blijven in het colofon als uitgever vermeld tot en met 1828/29, nr. 26(15 febr). In 1828/29, nr. 25(8 febr.) werd bericht: "De Boekhandelaar F.P. Sterk te Breda, belast met de Uitgave van het Weekblad De Argus, verwittigt den Inteekenaren, dat met no. 26 zal verzonden worden, kwitantie van het verschenen Kwartaal, tevens kennis gevende dat er van genoemd kwartaal bij Hem; van het vorige, bij de Boekhandelaren Contze en Overbroek te Rotterdam, nog eenige kompleete Afleveringen verkrijgbaar zijn".
(2) De Rotterdamsche *Argus* is min of meer als een voortzetting te beschouwen van het enkele jaren eerder te Brussel uitgegeven *de Argus* en van het blad *Apollo*. Van deze Brusselse *de Argus* is geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen, omdat het blad buiten het huidige grondgebied van Nederland werd uitgegeven. Het was een verlicht katholiek tijdschrift voor letterkunde, dat verbreiding van de Nederlandse taal beoogde, en voortdurend in conflict was met Le Sage ten Broek en diens tijdschrift *de Godsdienstvriend*. Voor *de Argus*, zie: Michel Hanot, 'Literaire kritiek in "de Argus" (Brussel, 1825-1826)', in: *de Nieuwe taalgids*, 48(1955), p. 276-287.
(3) Van *Apollo*, ook uitgegeven te Rotterdam door Contze en Overbroek, is in de *BKNP* geen beschrijving opgenomen, aangezien dit blad niet als een katholiek periodiek beschouwd kan worden.
(4) Ook van *Janus* is als niet-katholiek tijdschrift geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen. *Janus* droeg als ondertitel: 'Algemeen Nederlandsch Nieuwsblad', en werd volgens Gorris geredigeerd door Tienman Olivier Schilperoort (vgl. G. Gorris SJ, *Le Sage ten Broek en de eerste faze van de emancipatie der katholieken*, Amsterdam 1947-1949, dl. 1, p. 297-298). Volgens een schrijven van drukker en boekverkoper A.J. Oukoop, "mede uit naam der Redactie", gedateerd: Breda, den 12. Junij 1829, zou het eerste nummer van *Janus* op 21 juni verschijnen en daarna wekelijks. Het blad stelde zich ten doel: "benevens de wetenschappen en schoone kunsten, ook de nog meer algemeene vaderlandsche belangen in aanmerking te nemen, en daarover berigten (...)". Deze brief is in kopie meegebonden in het Argus-exemplaar van de UB Leiden.

16

Aristo- 1930-1964
✦ *jaren* 1(1930/31), nr. 1(juni) – 13(1943), nr. 6/7(sept./okt.)[1]
– 1945, ongen.(okt.) – 1946, ongen.(nov.) o.d.t. *Ten beste*[2]
– 15(1947), nr. 1(jan.) – 32(1964), nr. 12(dec.)[3]
✦ *ondertitel* Algemeen cultureel en litterair maandblad ∞ 8(1938), nr. 1(april) – 13(1943), nr. 6/7(sept./okt.)
– Algemeen cultureel maandblad ∞ 15(1947)-32(1964)
✦ *uitgever* Uitgeverij Oisterwijk ∞ 1(1930/31)-13(1943)
– Drukkerij-uitgeverij Wever ∞ 18(1950), nr. 4/5(april/mei) – 19(1951)
– H. Smits NV ∞ 20(1952)-25(1957)
– Drukkerij H. Timmermans ∞ 26(1958)-32(1964)
✦ *plaats* Red.: Nuland ∞ 15(1947)-32(1964)
– Adm.: Oisterwijk ∞ 1(1930/31)-13(1943); 's-Gravenhage ∞ 1945 – 17(1949), nr. 10(okt.); Nuland ∞ 17(1949), nr. 11/12(nov//dec.) – 18(1950), nr. 3(maart); Franeker ∞ 18(1950), nr. 4/5(april/mei) – 19(1959); 's-Hertogenbosch ∞ 20(1952)-25(1957); Roermond ∞ 26(1958)-32(1964)
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV ∞ 1(1930/31)-4(1933/34); V ∞ 5(1934/35)-7(1937/38); VI ∞ 8(1938/39)-10(1940/41); V ∞ 11(1941/42); IV ∞ 12(1942/43); III ∞ 13(1943); IV ∞ Ten beste, 1945/46; V ∞ 15(1947)-17(1949); IV ∞ 18(1950)-23(1955); V ∞ 24(1956); IV ∞ 25(1957)-28(1960); III ∞ 29(1961); IV ∞ 30(1962)-32(1964)
✦ *redactie* 1930-1931 en 1933-1941 dr. Aug. Cuypers, 1936-1938 hoofdred.
1931-1932 en 1933-1938 Hub. Cuypers jr., 1934-1935 hoofdred.
1932-1934 Vincent Cleerdin, 1933-1934 hoofdred.

1933-1964 Wouter Lutkie pr. (1938-1941 red. secr., 1941-1964 hoofdred.)
1934 Arnold Meijer
1934-1938 mr. Henri van Haastert
1934-1940 mr. Herman Maas
1938-1941 mr. J.C. Baak
1938-1946 dr. A.W. Ausems
1938-1947 mr. Paul Geradts
1939-1941 Maarten Vrolijk
1940-1943 Bernard Verhoeven
1946-1953 mr. Steph. Breukel
1946-1953 en 1959-1964 Anton Erwich
1947 Egb. Ausems, arts
1947-1953 Sjoerd Bouma
1953 Henk W. Höppener
1953-1954 Pierre Bogaers jr.
1953-1964 Henk van Gelre (pseudoniem van Henk Th.M. Jansen)
1954-1957 Gerard van Kalmthout
1954-1958 mr. K. Dorren
1954-1964 L.A. v.d. Linden
1956-1964 Albert Creemers
1957-1964 Wim Zaal
Joosten (p. 226) vermeldt als 'min of meer vaste medewerkers': Bertus Aafjes, dr. Antoon Arts, Martien Beversluis, Leo Boekraad, Walter Breedveld, Henri Bruning, Pierre H. Dubois, prof. dr. C. Gerretson, dr. Reginald Graulich, jhr. R. Groeninx van Zoelen, J.J.M. Haslinghuis, Fons Hermans, Willem Hoffman, Willem de Merode, Ernest Michel, mevr. Ras-Van den Eerenbeemt, J. van Starkenburg, prof. dr. J.H. Valckenier Kips, Bert Voeten, Maarten Vrolijk, Gerard Wijdeveld.
✦ *speciale nummers* 24(1956), nr. 3/4(maart/april) speciaalnummer gewijd aan Elisabeth Langgässer, samengesteld door Henk van Gelre
– 29(1961), nr. 11/12(nov.-dec.), speciaalnummer gewijd aan Erich Wichman, samengesteld door Henk van Gelre
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– Het archief van Wouter Lutkie berust in het KDC; zie: R.C.J. van Maanen, 'Inventaris van het archief van Wouter Lutkie pr., 1887-1968', in: *Archieven van het Katholiek Documentatie Centrum*, dl. 1 (Nijmegen 1973), p. 152-219. Hierin: nrs. 625-841: stukken betreffende *Aristo-*.
✦ *relaties* Voortzetting van *Oisterwijk*[4]
✦ *literatuur* L.M.H. Joosten, *Katholieken en fascisme in Nederland, 1920-1940* (Hilversum / Antwerpen 1964), p. 273-277
– Wim Zaal, *De herstellers. Lotgevallen van de Nederlandse fascisten en van Wouter Lutkie's tijdschrift Aristo*. Utrecht 1966. Herziene uitgave onder de titel: *De Nederlandse fascisten*. Amsterdam 1973
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Politiek-cultureel tijdschrift dat vooral het blad was van de priester-publicist Wouter Lutkie. Vóór de Tweede Wereldoorlog neigde het blad tot het fascisme. In de oorlog hield het een zekere koelheid tot de Duitse bezetters en werd het verboden. Na de oorlog bevond het blad zich aan de rechterzijde van katholiek Nederland. De naam van het blad was bedoeld als een onvolledig stamwoord passend op alles wat edel en goed is (vgl. Joosten, p. 223). In het eerste nummer werd in 'Prospectus' gezegd dat *Aristo-* géén orgaan wilde zijn "van een partijdige groep op artistiek, litterair, philosophisch, wetenschappelijk, economisch, politiek of sociaal gebied"; het wilde openstaan voor "het goede werk (...) van jonge en jonggebleven menschen, dus van zulken die bij de ouden of bij de partijdige groepen geen accès hebben". Het blad stelde zich allereerst ten doel de strijd aan te binden tegen "alle abstracties en ideologieën" van de negentiende eeuw: "Daarom zal *Aristo-* opkomen tegen den socialen klassenstrijd en tegen de liberale neutraliteit op sociaal gebied, vóór een harmonische samenwerking van alle klassen en groepen der gemeenschap. Vóór de eenheid van waarheid, goedheid en schoonheid, tegen alle splitsende en versnipperende specialisatie, tegen alle soort 'dubbele moraal', tegen alle heidensch aestheticisme. Vóór een even sterke als wijze liefde tot het vaderland, tegen alle soort, haat en afgunst opwekkend, chauvinisme, zoowel als tegen een vaderland-negeerend internationalisme en pacifisme. Tegen 'vrijheid, gelijkheid en broederschap' op politiek en maatschappelijk gebied, vóór discipline, orde en hiërarchie. Tegen politieke en vóór sociale democratie (...)."
✦ *noten*
(1) In oktober 1943 werd *Aristo-* op last van de Duitsers verboden. Een jaar tevoren had het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten bij het Rijkscommissariaat ervoor gepleit dat het blad zou blijven voortbestaan, hoewel er wel eens iets in werd gepubliceerd dat niet geheel met het nationaal-socialistische inzicht overeenstemde. "Het maandblad Aristo is katholiek-fascistisch getint. De hoofdredacteur Wouter Lutkie is een trouw zoon der Kerk, al gedraagt hij zich in zijn kritiek vrij onafhankelijk en neemt hij zich de vrijheid in vriendschap met Nationaal-Socialisten om te gaan". Vgl. Brief van Departement van Volksvoorlichting en Kunsten, Afd. Boekwezen aan Rijkscommissariaat, Hauptabteilung Volksaufklärung und Propaganda, 7 sept. 1942 (NIOD, arch. DVK, nr. 175 A f). Geciteerd in: *De nieuwe orde en de Nederlandse letterkunde 1940-1945*. Catalogus van de tentoonstelling gehouden in de expositiezalen van de Koninklijke Bibliotheek 13 september – 1 november 1985 ('s-Gravenhage 1985), p. 61, nr. 3. Zie voor het publicatieverbod ook: Zaal, p. 215.

(2) Omdat na de bevrijding voor brochures geen officiële papiertoewijzing nodig was, verscheen *Aristo-* in 1945 en 1946 in de vorm van acht brochuurtjes onder steeds wisselende varianten op de titel *Ten beste*, een vrije vertaling van het begrip Aristo. Okt. 1945: *Ten beste*; dec. 1945: *Ten beste andermaal*; febr. 1946: *Ten beste aangetreden*; mei 1946: *Ten beste aangehouden*; juni 1946: *Ten beste onverdroten*; aug. 1946: *Ten beste ten leste*; sept. 1946: *Ten beste nochtans*; nov. 1946: *Ten beste begonnen … ten beste gewonnen* (vgl. Zaal, p. 236).
(3) In het laatste nummer van december 1964, dat feitelijk pas in april 1965 verscheen, werd bericht dat het tijdschrift ophield te bestaan "hoofdzakelijk omdat de financiële lasten te zwaar zijn geworden". De jaarlijkse tekorten van het blad waren door Lutkie uit eigen middelen betaald (vgl. Zaal, p. 253).
(4) Vanaf november 1928 liet de uitgeverij Oisterwijk te Oisterwijk onder leiding van directeur A.G. van den Boogaard dit maandschrift verschijnen, waarin recensies over uitgaven van deze firma werden opgenomen. Het merendeel daarvan betrof recensies van bij deze uitgeverij verschenen werken van Wouter Lutkie, die door Van den Boogaard voor de redactie van zijn blaadje was aangezocht. Zijn naam werd overigens niet in het blad vermeld. Van den Boogaard was een vurig voorstander van de herstelbeweging en diende de zaak van het fascisme door middel van de uitgave van fascistische brochures, boeken en bladen. Dit contact tussen uitgever en auteur resulteerde in de stichting van een nieuw periodiek: *Aristo-*, aangekondigd in het zevende en laatste nummer van *Oisterwijk* (zie Joosten, p. 223). Van *Oisterwijk* is geen afzonderlijke beschrijving in de *BKNP* opgenomen, omdat het blad uitsluitend reclame voor de uitgaven van uitgeverij Oisterwijk bevatte.

17

Articuli 1975-‹1980›
✦ *jaren* 1(1975), nr. 1(zomer) – {6(1980), nr. 3(dec.)}[1]
✦ *ondertitel* Tijdschrift voor geloof en wetenschap ∞ 1(1975)-4(1978)
– Thomistisch tijdschrift voor geloof en wetenschap ∞ 5(1979)-{6(1980)}
✦ *uitgever* St. Thomas van Aquino, dispuut voor geloof en wetenschap[2] ∞ 1(1975)-4(1978)
– St. Thomas van Aquino, vereniging voor geloof, wetenschap en leven ∞ 5(1979)-{6(1980)}
✦ *plaats* Leiden
✦ *frequentie* driemaal per jaar[3]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I ∞ 1(1975); III ∞ 2(1976)-4(1978); II ∞ 5(1979); III ∞ 6(1980)
✦ *redactie* 1975-{1980} drs. P.M.C. van Kempen, hoofdredacteur
1976-{1980} mgr. Th.G.A. Hendriksen, mentor
1976-{1980} dr. A.H. Maltha OP
Vanaf 1979 is de redactie uitgebreid met:
dra. D.M. van Kempen-Koster
drs. V.Ch. Ravensloot
mr. J.A. Rigters
P. Schaepman MA
drs. E.J. van Waasdijk
Vanaf 1979 worden de volgende medewerkers-adviseurs genoemd:
mgr. drs. R.Ph. Bär OSB
mgr. prof. dr. A.L. Descamps
prof. dr. L. Elders SVD
mgr. Th.G.A. Hendriksen
prof. dr. P.H. van Laer
prof. dr. H. van Oort
prof. dr. J. Visser CssR
✦ *bijzonderheden* Als 6(1980), nr. 2 ontvingen de abonnees *Quinque sunt viae. Actes du symposium sur les cinq voies de la 'Somme théologique' Rolduc 1979*. Roma 1980 [= *Studi tomistici*, 9].[4]
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Blad van het dispuut, later van de vereniging St. Thomas van Aquino, dat het thomistisch denken onder de katholieken wilde bevorderen. In het 'Ten geleide' in het eerste nummer werd gezegd dat het dispuut was opgericht "om de juiste verhouding tussen geloof en wetenschap duidelijk tot uiting te brengen". Het dispuut organiseerde lezingen "voor Stad en Universiteit" met de bedoeling om op wetenschappelijk niveau informatie te verschaffen over problemen die samenhangen met het rooms-katholiek geloof. Het tijdschrift diende om die lezingen te publiceren. In het 'Ten geleide' van 4(1978), nr. 1(mei) schreef de redactie dat de uitgave van *Articuli* ten doel had "niet alleen wijdere bekendheid te geven aan de Lezingen voor Stad en Universiteit, maar ook een platform te maken voor katholieke academici in Leiden en omstreken die binnen de ruimte van de aristotelisch-thomistische traditie willen meedenken en van gedachten wisselen over de huidige problemen van geloof, wetenschap en leven en hun onderlinge relaties". Vanaf 1979 streefde de redactie ernaar om ieder nummer op één bepaald onderwerp te richten: "Bij de bespreking hiervan zal het inzicht van St. Thomas zo duidelijk mogelijk worden weergegeven (…) We zullen steeds proberen om ook van niet-thomistische zijde een bijdrage te publiceren. Zodoende hopen we een gesprek op gang te brengen en ook de gelegenheid te krijgen om dieper over de eigen positie te kunnen nadenken" (vgl. 5(1979), nr. 1(april), p. 2). Onderwerpen die in 1979 en 1980 behandeld werden, waren exegese, fenomenologie, de biecht en het zijnsprobleem.

✦ *noten*
(1) Het blad bleef voortbestaan tot en met de 7e [= 9e] en laatste jaargang nr. 3(dec. 1983). In dat nummer schrijft de hoofdredacteur P.M.C. van Kempen in 'Ten geleide' dat verschillende redenen hebben geleid tot het einde van het tijdschrift. Allereerst het "geleidelijk aan uitsterven van de vereniging St. Thomas van Aquino". Enkele redacteuren hebben zich teruggetrokken uit de redactie en nieuwe leden hebben hun plaats niet ingenomen: "Misschien komt dit omdat het verenigen onder één noemer niet een eigenschap is die mij goed afgaat". De pogingen om tot samenwerking te komen met de opleidingen te Rolduc, Amsterdam en Leiden zijn mislukt: "Rolduc is geen instituut dat geneigd is met anderen samen te werken, Amsterdam bleek geen interesse voor thomisme te hebben, Leiden zelf heeft zijn opvattingen, die geen andere naast zich duldt. Tenslotte was het bisdom [Rotterdam] in het verleden wel bereid tot financiële steun, maar wetenschappelijk niet zo geïnteresseerd dat het stimulerend optrad. Aangezien ik *Articuli* gezien heb als een dienst aan de kerk, en ik genoeg ander werk te doen heb om er een dure en tijdrovende privé hobby op na te houden, lijkt het me juist om met *Articuli* te stoppen. Al met al mag ik concluderen dat de tijd in Nederland niet rijp was om een tijdschrift in stand te houden dat vanuit het denken van St. Thomas de problemen van geloof, wetenschap en leven wil benaderen".
(2) Vanaf 3(1977): "dispuut voor geloof, wetenschap en leven". In 3(1977), nr. 2(aug.) werd in het 'Ten geleide' over deze toevoeging gezegd: "Zo brengen de artikelen van ons blad, dat in principe allereerst gericht is op de theorie, uiteindelijk ook practische konsekwenties met zich. Dit tijdschrift is dan wel 'tijdschrift voor geloof en wetenschap', het dispuut 'St. Thomas van Aquino' dat *Articuli* uitgeeft echter, is een dispuut voor geloof, wetenschap én leven!"
(3) In 1975 verscheen vermoedelijk slechts één aflevering: nr. 1(zomer).
(4) In het 'Ten geleide' in 6(1980), nr. 3 werd over deze uitgave gezegd: "Het is een samenbundeling van het Symposium dat in 1979 te Rolduc is gehouden en de godsbewijzen bij St. Thomas tot thema heeft. We hadden de keus tussen een aparte vertaling voor *Articuli* of u deze uitgave toe te zenden. Vanwege het vele extra werk dat een eigen uitgave met zich brengt en dat ieder in vrije tijd moet verrichten kozen we voor het laatste".

18

de Artist 1952-{1956}
✦ *jaren* Propaganda-nummer [1948][1]
– 1952, nr. 1(juni)[2] – {1955/56, nr. 12(april)}
✦ *ondertitel* Vakblad van de Katholieke Bond van Musici en Artisten ∞ propaganda-nr.[1948] – [1954, nr. 4(maart/april)]
– Orgaan van de Katholieke Bond van Musici en Artisten en van zijn landelijke Vakgroep van Musici, werkzaam bij de Radio-omroep en de Symphonieorkesten ∞ [1955/56, nr. 1(maart)] – [nr. 12(april)]
✦ *uitgever* Katholieke Bond van Musici en Artisten[3]
✦ *plaats* Red. en adm.: Utrecht
✦ *frequentie* "tweemaandelijks" ∞ volgens 1952, nr. 1(juni)
– maandelijks ∞ [1955/56]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Gedrukt; vanaf [1955/1956] gestencild.
– De Bond gaf ook jaarverslagen uit. Hiervan zijn in het Katholiek Documentatie Centrum aanwezig: 1952/53, 1955-1956/57 (aanwezig o.d.t. *Verslag van de Nederlandse Katholieke Bond van Musici en Artisten*).
– In het Katholiek Documentatie Centrum is het archief van de Ned. Kath. Bond van Musici en Artisten aanwezig.
✦ *autopsie* Propaganda-nr. [1948], 1952, nr. 1(juni), nr. 1(juli) [identiek van inhoud aan het juninummer], nr. 2(okt./nov.); 1953, nr. 3(juni/juli), 1953, nr. 3(zomer); 1954, nr. 4(maart/april); 1955/56, nr. 1(maart), nr. 2(april), nr. 10(dec.) – nr. 12(april) (van enkele afleveringen is ook een proefeditie aanwezig)
– KDC
✦ *typering* Blad van de Katholieke Bond van Musici en Artisten met nieuws en mededelingen uit de omroep- en muziekwereld (vaak uit dagbladen overgenomen), informatie zoals wettelijke regelingen waarmee kunstenaars in hun beroep te maken hebben, en vakbondsberichten.
✦ *noten*
(1) De uitgave van het ingeziene propagandanummer kan uit de verwijzing naar een artikel over de Bond in *Herstel* "van 12 febr. j.l." gedateerd worden in het voorjaar van 1948. In het propagandanummer wordt gezegd dat dit het eerste propagandanummer is en vertrouwen uitgesproken dat, "wanneer straks de papiersituatie in ons land iets ruimer zal zijn geworden, deze propagandabladen, die van tijd tot tijd zullen verschijnen, tot een periodiek orgaan – ons eigen vakblad, een vademecum, waarin u alles wat op uw vak betrekking heeft kunt vinden – mogen uitgroeien".
(2) In 1952, nr. 1(juni), p. 3, is sprake van een "gestencild bondsorgaan" dat eerder is verschenen: "De vlag uit, hiep hiep hoera / Ons bondsblad is verschenen / En ons gestencild bondsorgaan / Is God zij dank verdwenen". Het is niet duidelijk of hiermee de propagandanummers of een ander blad is bedoeld.
(3) De Nederlandse Katholieke Bond van Musici en Artisten werd op 28 maart 1947 opgericht. De bond stelde zich volgens de statuten ten doel: "de zedelijke en stoffelijke belangen van de musici en artisten, die uitsluitend werkzaam zijn als uitvoerend kunstenaar of

daartoe gerekend kunnen worden, te bevorderen op de grondslag der katholieke beginselen". De bond maakte deel uit van de Nederlandse Katholieke Arbeidersbeweging (vgl. *Statuten en huishoudelijk reglement / Nederlandse Katholieke Bond van Musici en Artisten* [1947]). In de *Pius-almanak* van 1952, p. 845, werd de doelstelling van de Bond als volgt geformuleerd: "De Bond treedt op als behartiger van de geestelijke en stoffelijke belangen der beroepsartisten en hij heeft als zodanig contact met alle officiële instanties. Het secretariaat van de Bond geeft aan priesters, aan schoolbesturen, Katholieke Actie-leden, besturen van verenigingen, alle gewenste inlichtingen in verband met het organiseren van feestelijke aangelegenheden, in het bijzonder voor wat de te engageren artisten en hun programma's betreft. Verder zullen door deze Bond alle pogingen worden aangewend om door goedgevormde krachten het vermaaksleven op een waardig peil te brengen, overeenkomstig de christelijke beginselen." Volgens de *Pius-almanak* van 1961/62, p. 828-829, was in de Bond ondergebracht de Nederlandse Katholieke Toonkunstenaars Organisatie, een vakgroep van musici en vocalisten werkzaam bij de radio-omroep en de symfonieorkesten. De Bond werd in 1966 opgeheven. Vgl. J. Roes (red.), *Katholieke arbeidersbeweging. Studies over KAB en NKV in de economische en politieke ontwikkeling van Nederland na 1945* (Baarn 1985), p. 363.

19

Astrea 1851-1858
✦ *jaren* 1(1851), nr. 1(onged.) – 6(1856/58), ongen.[sept.][1]
✦ *ondertitel* Maandschrift voor schoone kunst, wetenschap en letteren, verzameld door dr. Wap
✦ *uitgever* Dannenfelser en Doorman ∞ 1(1851)
– J.D. Doorman ∞ 2(1852)-6(1856/58)
✦ *plaats* Utrecht
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV ∞ 1(1851)-3(1853); V ∞ 4(1854)-6(1856/58)
✦ *redactie* 1851-1858 dr. J.J.F. Wap
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen; inhoudsopgaven (m.u.v. 1854).
– Door het ontbreken van bijna alle omslagen zijn nummering en verschijningsdata onbekend. De jaarbandtitelpagina's vermelden 1852 voor jaargang 1 tot en met 1856 voor jaargang 5 en 1858 voor jaargang 6.
– Van 1(1851)-{3(1853)} verscheen bij dezelfde uitgever ook een franstalige editie: *l'Astrée. Recueil périodique des beaux arts, des sciences et de la littérature dans les Pays-Bas par le docteur Wap, chevalier de l'Ordre Royal et Grand-Ducal de la Couronne de Chêne. L'Astrée* bevat deels uit *Astrea* overgenomen, deels oorspronkelijke artikelen.
✦ *relaties* Voortzetting van *de Nederlandsche Kunstspiegel*[2]
✦ *autopsie* Volledig m.u.v. bijna alle omslagen
– UBN ∞ Astrea
– UBA ∞ l'Astrée
✦ *typering* Cultureel tijdschrift onder redactie van de verlichte katholiek Jan Wap. De inhoud van de afleveringen beantwoordt aan wat de ondertitel belooft: artikelen over vaderlandse en buitenlandse letterkunde, kunst, wetenschap, muziek en veel poëzie. In de inleiding in het eerste nummer schreef Wap "Zedelijkheid en Godsdienst [te prediken] op het gebied van den Geest, in alle vakken van Wetenschap, Letteren en Kunst. (...) Het is pligt voor allen, die de pen kunnen voeren, tot de zege van het Goede en het Schoone, dat alléen uit God is, krachtig meê te werken: het kwade te bestrijden en uit te roeijen, het onedele plaats te doen maken voor wat den stempel eens hemelschen adeldoms op het voorhoofd draagt, zie, dat is eene schoone taak, en die, den hemel zij dank, in Nederland te ligter en te aangenamer volvoerbaar is, dewijl dáár de schoonste elementen voorhanden bleven eener Beschaving, op Zedelijkheid en Godsdienst gegrond." In zijn 'terugblik' in het laatste nummer schreef Wap dat het doel van het tijdschrift was geweest "den vaderlandschen roem in Wetenschap, Letteren en Kunst te helpen bevorderen en uitbreiden".
✦ *noten*
(1) 'Een woord tot slot van den zesden jaargang' is gedateerd op 1 sept. 1858. In een "terugblik op den letterarbeid", die nu "misschien voor altoos" wordt gestaakt, deelt Wap mee dat hij de redactie van *Astrea* wegens vertrek naar een andere standplaats niet langer op zich kan nemen (vgl. 6(1856/58), p. 472).
(2) Jan Wap had in 1846 samen met ds. J.J.L. ten Kate het blad *de Nederlandsche Kunstspiegel* opgericht. Van dit blad is als niet-katholiek blad geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen. In 1850 verliet Ten Kate de redactie van *de Kunstspiegel*. Wap zette het tijdschrift voort onder de titel *Astrea*. Vgl. L.J. Rogier, 'De Rotterdammer Jan Wap', in: L.J. Rogier, *Terugblik en uitzicht. Verspreide opstellen*, dl. 2 (Hilversum / Antwerpen 1965), p. 219-250, hier p. 243.

20

Beatrijs 1939-1967
✦ *jaren* 1939, nr. 1(5 jan.) – 4(1942), nr. 1(1 jan.)[1]
– 4(1946), nr. 1(3 mei)[2] – 25(1967), nr. 49(9 dec.)
✦ *ondertitel* Katholiek damesweekblad ∞ 1939, nr. 1(5 jan.) – nr. 40(5 okt.)
– Het eenige katholieke damesweekblad ∞ 1939, nr. 41(12 okt.) – 4(1946), nr. 2(7 mei)
– Katholiek weekblad voor de vrouw ∞ 4(1946), nr. 3(31 mei) – 24(1966), nr. 10(5 maart)
– Weekblad voor de katholieke vrouw[3] ∞ 24(1966), nr. 11(12 maart) – 25(1967)
✦ *uitgever* NV Drukkerij De Spaarnestad

✦ *plaats* Haarlem
✦ *frequentie* wekelijks ∞ 1939 – 4(1942), nr. 1(1 jan.)
– veertiendaags ∞ 4(1946) – 6(1948), nr. 15(23 juli)
– wekelijks ∞ 6(1948), nr. 16(6 aug.) – 25(1967)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI ∞ 1939-3(1941); I ∞ 4(1942); V ∞ 4(1946); VI ∞ 5(1947)-25(1967)
✦ *redactie* 1939-1941 niet in het tijdschrift vermeld
[1939 Johanna M.S. Bosch][4]
{1941}-{1942} E.G.H. Bornewasser, plaatsverv. hoofdred.
{1941}-{1951} C.P.M. Lautenslager, hoofdred.
Van 1952-1966 niet in het tijdschrift vermeld.
1967 D. Hendrikse
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen en boekbesprekingen (onregelmatig).
– De jaargangaanduiding begint bij 2(1940).
– M.i.v. 10(1952)-13(1955) doorlopende paginering.
– In het eerste nummer begon de rubriek 'Onze kinderen', waarin Johanna M.S. Bosch antwoordde op vragen van lezeressen over de opvoeding van kinderen.
– Gratis bijlage 'Haken en breien' (vanaf jan. 1950).
– De inhoudsopgave werd niet automatisch aan de abonnees gezonden, maar moest apart worden besteld; in de jaargangen waarvan autopsie kon worden genomen is zij soms wel, soms niet voorhanden.
✦ *relaties* Hierin opgenomen *Marijke*[5]
– Opgegaan in *Libelle*[6]
✦ *literatuur* Claar Willems-Bierlaagh, *Nederlandse vrouwentijdschriften 1800-1945. Bibliografische lijst* (Amsterdam 1992), p. 21, nr. 8
– Joan Hemels en Renée Vegt, *Het geïllustreerde tijdschrift in Nederland. Bron van kennis en vermaak, lust voor het oog. Bibliografie*, dl. 11: *1945-1995* (Amsterdam 1997), Band A, p. 365-372
– Marloes Hülsken, 'Vrouwenbladen als zedenvormers? Beatrijs, weekblad voor de katholieke vrouw 1939-1967', in: *Van zeep tot soap. Continuïteit en verandering in geïllustreerde vrouwentijdschriften* (Amsterdam 2004), p. 54-67, 86-87
✦ *autopsie* Volledig
– Internationaal Informatiecentrum en Archief voor de Vrouwenbeweging ∞ 1939
– KDC ∞ 1940-1967
✦ *typering* Katholiek damesblad. Uit het voorwoord van de redactie in het eerste nummer, onder de titel 'En nu … den vingerhoed aan den vinger gestoken' blijkt dat het blad een "degelijk, katholiek, practisch, alzijdig vrouwenweekblad" wil zijn. Het blad wil daarbij ook alle aandacht geven aan "alles wat den adel van den geest, de hoogheid van een katholiek principe, de schoonheid van de vrouwelijke roeping betreft". Het wil een blad zijn "voor de Martha's en voor de Maria's, voor de jonge vrouw en voor de ervaren moeder, voor allen rang en stand, voor iedere leeftijd, want alle vrouwen zullen er in terugvinden, wat alle katholieke vrouwen vereenigd houdt: huishoudelijkheid, karaktervastheid en zin voor het goede".
Het blad bevat korte verhalen en vervolgverhalen, artikelen over huishouden, opvoeding van kinderen, familierelaties, recepten, mode en patronen, artikelen over beroemde personen.
✦ *noten*
(1) 4(1942), nr. 1(1 jan.), p. 18 deelt mee dat op grond van bindende voorschriften van het Rijkscommissariaat de omvang van *Beatrijs* vanaf 1 jan. moet worden beperkt tot 24 p. Uit 3(1946), nr. 1(3 mei) blijkt dat in het laatst van dec. 1941 het verschijnen van *Beatrijs* door de bezetter onmogelijk werd gemaakt.
(2) De eerste aflevering van de 'herrezen' Beatrijs heeft abusievelijk als jaargangnummer nr. 3; in de volgende nummers werd het jaargangnummer 4 van het laatst verschenen nummer van voor de oorlog weer vermeld.
(3) Waaraan toegevoegd vanaf 25(1967), nr. 45(11 nov.): "in samenwerking met het weekblad *Libelle*".
(4) Vgl. Willems-Bierlaagh.
(5) In 1939, nr. 52(28 dec.), p. 3, is sprake van een samengaan met *Marijke*, waarna "*Beatrijs* het eenige katholieke damesweekblad van Nederland is geworden." Niet nagegaan kon worden wanneer deze fusie tot stand is gekomen, vermoedelijk met ingang van 1939, nr. 41(12 okt.), wanneer de afleveringen als ondertitel 'Het eenige katholieke damesweekblad' dragen. Het laatste nummer van het veertiendaagse blad *Marijke* verscheen vermoedelijk op 23 sept. 1939. Van *Marijke. Orgaan van de Federatie van RK vrouwenbonden in Nederland* (1939) en van diens voorganger, *de Katholieke vrouw* (1920-1938), zal een beschrijving worden opgenomen in het deel van de *BKNP* dat gewijd is aan politieke en sociale actie.
(6) Over het opgaan van *Beatrijs* in *Libelle* werd in het laatste nummer gezegd: "Wij krijgen een andere naam, maar u houdt hetzelfde blad! Dit is de laatste keer dat uw weekblad de naam *Beatrijs* draagt. Nee, schrikt u niet, in deze tijd, waarin alles zo nodig veranderen moet, gaat de inhoud van *Beatrijs* niet veranderen. Alleen de naam gaat veranderen, maar het blad dat u volgende week thuiskrijgt zal precies die inhoud hebben welke u van uw eigen blad verwacht".

21

de Beiaard 1916-1925
✦ *jaren* Prospectus ∞ 1916, febr.
– 1(1916/17), dl. 1, nr. [1](maart) – 10(1925), dl. 2, nr. [6](dec.)[1]
✦ *ondertitel* Maandschrift
✦ *uitgever* Uitgeversmaatschappij Teulings
✦ *plaats* Red.: Apeldoorn ∞ 1(1916/17) – 3(1918/19), dl. 1; Nijmegen ∞ 3(1918/19), dl. 2 – 10(1925)
– Adm.: 's-Hertogenbosch

✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* 1916-1921 J.A. Loeff
1916-1925 Gerard Brom, red. secr.
1916-1925 Frans van Cauwelaert
1916-1925 J.H.E.J. Hoogveld
1916-1925 B.H. Molkenboer
1916-1925 Jos. Schrijnen
1925 Ernest Claes
1925 Willem Nieuwenhuis
✦ *speciale nummers* 2(1917/18), dl. 2, p. 177-299: Hervormingsnummer [1518-1918]
– 5(1920), dl. 2, p. 1-264: Jozef Alberdingk Thijm, 1820 XIII aug. 1920
– 6(1921), dl. 2, p. 161-252: Dante [1321-1921]
– 6(1921), dl. 2, p. 253-328: Universiteitsnummer
– 8(1923), dl. 2, p. 385-492: Thomas van Aquino [Heiligverklaring 1323-1923]
– 9(1924), dl. 1, p. 401-487: Katholieke jeugdenquête
✦ *bijzonderheden* De jaargangen 1-4 lopen van maart tot en met febr.; jaargang 5 van maart tot en met dec. 1920 en de jaargangen 6-10 lopen gelijk met het kalenderjaar. De nummering der afleveringen wordt alleen vermeld op de rug.
– Afbeeldingen, boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– Elke jaargang bestaat uit twee delen.
– Er verschenen vier muziekbijlagen:
bij 1(1916/17), dl. 1, nr. [1](maart): 'Memorare. Voor tenor en orgel', door Alphons Diepenbrock, 16 p.;
bij 1(1916/17), dl. 1, nr. [4](juni): 'Deo Gratias. Voor tenor met klavier'. Woorden van Guido Gezelle. Muziek van J.A.S. van Schaik, 8 p.;
bij 3(1918/19) dl. 1, nr. 1(maart): 'Naar Scherpenheuvel'. Gedicht van … (auteur niet vermeld). Muziek van Em. Hullebroeck. 8 p.;
bij 3(1918/19) deel 1, nr. 3(mei): 'Memorare. voor Leonie Molkenboer'. Woorden van Celine Klinkenbergh. Muziek van Theo van der Bijl, 4 p.
✦ *literatuur* L. Gebruers, *Het tijdschrift* De Beiaard *(1916-1925) en zijn bijdrage tot de letterkundige herleving van katholiek Nederland*, Leuven 1949 (licentiaatsverhandeling)
– L.J. Rogier, N. de Rooy, *In vrijheid herboren. Katholiek Nederland 1853-1953* ('s-Gravenhage 1953), p. 583-586
– Theo Reul, 'Het tijdschrift De Beiaard (1916-1925)', in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum* 18(1988), p. 318-333
– P.A.M. Geurts, 'Betrokkenheid van Marie Koenen bij de oprichting en de eerste periode van *De Beiaard*', in: *Publications de la Société Historique et Archéologique dans le Limbourg,* 128(1992), p. 185-196
– Mathijs Sanders, *Het spiegelend venster. Katholieken in de Nederlandse literatuur 1870-1940* (Nijmegen 2002), p. 237-251
✦ *autopsie* Volledig
– Bibliotheek van het Boekenvak, map 'Teulings' ∞ Prospectus
– UBN
– UBU, collectie Thomaasse ∞ vier muziekbijlagen.
✦ *typering* Vooraanstaand katholiek literair tijdschrift. In het 'Prospectus' wordt over het ontstaan van het tijdschrift geschreven: "Van meerdere kanten zijn de laatste jaren plannen gevormd voor een algemeene periodiek, om de katholieke krachten van Nederland en Vlaanderen te concentreeren. Onder invloed van dezen hoe langer hoe sterker drang hebben zich personen van verschillende streken en kringen vereenigd tot stichting van het maandschrift *De Beiaard*, waarvan de naam genoeg den nationalen, harmonischen en transcendenten geest uitdrukt". Over de keuze van de titel schreef Jos. Schrijnen in het eerste nummer (p. 84) dat er gekozen was voor *de Beiaard*, omdat redactie en medewerkers zich de taak stellen om "als wakkere beiaardiers een lied van eenheid en kracht, van harmonie en vrijheid te laten uitklinken over de landen van Maas en Schelde".
Reul heeft berekend dat letterkunde de meeste aandacht kreeg: ruim 40% van de bijdragen, "maar dat bijna 60% over andere thema's gaat. Van een echt literair tijdschrift kan dan ook niet worden gesproken" (Reul, p. 323). Naast letterkunde was er aandacht voor wetenschap, godsdienst, samenleving, beeldende kunst, toneel, muziek.
Rogier karakteriseerde *de Beiaard* als volgt: "van alle katholieke tijdschriften, sinds de emancipatie der katholieken in 1795 verschenen, in culturele zin verreweg het voornaamste, in nationale zin het meest opbouwende, in apostolische zin tegelijk het vurigste en het vredigste. (…) Het was de brug, die katholiek Nederland uit zijn getto voerde, de poort naar een open geloofsbeleving en een integratie van het katholicisme in de vaderlandse samenleving. Ook in zijn uiterlijk ontgroeid aan de traditioneel-roomse druktrant, heeft *de Beiaard* nieuwe wegen gebaand. Hij heeft leren breken met een verachterd byzantinisme, dat de inteelt bevorderde. Voor allen, die krachtens ambts- en gewetensplicht straks hadden op te komen voor de onafhankelijkheid van de wetenschappelijke kritiek, heeft Brom in *de Beiaard* het spits afgebeten, inzonderheid voor de geschiedschrijving. Deze heeft bij hem geleerd, dat zij tegen haar grondwet zondigt, als zij over de feilen der vaderen de wade der valse schaamte plooit" (vgl. L.J. Rogier, 'Herdenking van Gerard Brom (17 april 1882 – 30 november 1959)', in: L.J. Rogier, *Terugblik en uitzicht. Verspreide opstellen*, dl. 2 (Hilversum / Antwerpen 1965), p. 381-420, hier p. 389-390).
✦ *noten*
(1) Volgens Reul was de belangrijkste oorzaak van het stopzetten van de uitgave: de verslechterde verstand-

houding binnen de redactie, vooral tussen de twee voornaamste redacteuren: Brom en Hoogveld. Bovendien kreeg het blad concurrentie van twee nieuwe katholieke culturele tijdschriften: *Roeping* en *de Gemeenschap*. Dat zorgde ook voor problemen van financiële aard (vgl. Reul, p. 332-333).

22

Biblio-berichten 1963-[1974]
✦ *jaren* 1963, nr. 1(juli) – [11(1974), nr. 17(maart)][1]
✦ *ondertitel* Incidenteel verschijnend mededelingenblad der Centrale Kommissie voor de St. Vincentiusbibliotheken en -leeszalen in Nederland ∞ 1963, nr. 1(juli)
– Mededelingenblad ten behoeve van de St. Vincentiusbibliotheken en -leeszalen in Nederland ∞ 1964, nr. 2(febr.) – 5(1967), nr. 8(okt.)
– Mededelingenblad ten behoeve van de Vincentiusbibliotheken ∞ 6(1968), nr. 9/10(dec.) – 9(1972), nr. 15(april)
– Mededelingenblad van de Centrale Kommissie voor bibliotheekwerk der Vincentiusvereniging in Nederland ∞ 10(1973), nr. 16(mei)
– Mededelingenblad ten behoeve van de Vincentiusbibliotheken ∞ 11(1974), nr. 17(maart)
✦ *uitgever* Centrale Commissie voor de St. Vincentiusbibliotheken en -leeszalen in Nederland[2]
✦ *plaats* Red. en secr.: Deventer
✦ *frequentie* Volgens het eerste nummer bedoeld om driemaandelijks te verschijnen; feitelijk verschenen er 17 nummers in 12 jaar, waaronder enkele dubbelnummers.
✦ *formaat* B
✦ *omvang* Per aflevering 5 tot 14 pagina's
✦ *redactie* Niet in het mededelingenblad vermeld.
✦ *speciale nummers* 5(1967), nr. 8(okt.): 'Speciaal nummer in verband met de in voorbereiding zijnde Bibliotheekwet', 14 p.
– 7(1970), nr. 13(nov.): 'Nota van aanbeveling voor mogelijkheden, wensen en vereisten met betrekking tot inpassing van het volksbibliotheekwerk in een Rijkswet op het Bibliotheekbestel', 5 p.
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
– Vanaf 5(1967) wordt een jaargangnummering gebruikt, aangeduid als 'verschijningsjaar'.
– In het Katholiek Documentatie Centrum bevindt zich het archief van de Centrale Commissie voor Bibliotheekwerk der Vincentiusvereniging in Nederland over de jaren 1934-1974.
✦ *literatuur* J. Loots, 'De Sint-Vincentiusvereniging en haar uitleenbibliotheken', in: *Mens en boek*, 11(1959), p. 60-61
✦ *autopsie* 1963, nr. 1(juli) – 11(1974), nr. 17(maart)
– KDC
✦ *typering* Verenigingsblad voor de medewerkers van de St.-Vincentiusbibliotheken. In *Mens en boek*, 15(1963), p. 155, werd het blad voorgesteld als "een incidenteel verschijnend mededelingenblad", bedoeld om "het onderling contact te verstevigen; mee te helpen de feiten juist vast te stellen; een goede probleemstelling en het zoeken van de daarop passende oplossingen te bevorderen – en ook hiermee een bijdrage te leveren aan de Nederlandse lectuurvoorziening". Het blad geeft voorlichting over de plaats van de Vincentiusvereniging in het lectuurbestel, over het boekenaankoopbeleid, over de veranderingen in de Bibliotheekwet. Voorts bevat het pleidooien voor het volksbibliotheekwerk, mededelingen over de plaatselijke afdelingen en een documentatiekroniek.
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk laatst verschenen nummer. In 11(1974), nr. 17(maart) wordt gezegd: "De verander(en)de situatie, die bezig is met zich te konsolideren, zou er toe kunnen leiden dat onze kommissie geleidelijk verder wordt ontheven van haar doel-taken". In *Vincenpaul*, het tijdschrift van de Vincentiusvereniging in Nederland, 124(1975), nr. 1378(maart), p. 23-24, werd de opheffing van de Centrale Commissie Vincentiusbibliotheken (CCV) als volgt bericht: "Op 15 maart a.s. zal deze commissie zich officieel opheffen, omdat zij haar taak als beëindigd beschouwt nu een nieuw landelijk lektuurbestel vaste vormen aanneemt in de nieuwe bibliotheekwet. Organisatorisch is thans het hele Nederlandse Bibliotheekwezen samengebundeld in het Nederlandse Bibliotheek- en Lectuur-Centrum (NBLC) in Den Haag."
(2) In 1956 werd de Centrale Commissie voor de St. Vincentius-bibliotheken en -leeszalen in het leven geroepen door de Hoofdraad van de St. Vincentiusvereniging in Nederland om meer contact te brengen tussen de bibliothecarissen van de Vincentiusbibliotheken (vgl. Loots). De Centrale Commissie beoogde in het bibliotheekwerk de vincentiaanse gedachte uit te dragen. Dat betekende dat "in de eigen bibliotheken steeds in het bijzonder gedacht wordt aan de speciale belangen van de eenvoudige lezer, en dat er voor geijverd wordt ook buiten deze bibliotheken zoveel mogelijk begrip en aandacht voor dezen te verwerven" (vgl. *Mens en boek*, 15(1963), p. 155).

23

de Bibliotheek [1911]-{1919}
✦ *jaren* [1911][1] – {9(1919), nr. 18(28 juni)}[2]
✦ *ondertitel* Litterair bijblad van 'Mooi Brabant' ∞ {8(1918/19), nr. 19(6 juli)} – {9(1919), nr. 18(28 juni)}
✦ *uitgever* Drukkerij Alph. van Turnhout (vermeld vanaf {8(1918/19), nr. 1(2 maart)})
✦ *plaats* Red.: Ginneken

– Adm.: Ginneken ∞ {7(1917/18), nr. 8(21 april)}; Breda ∞ {8(1918/19), nr. 1(2 maart)} —{9(1919), nr. 18(28 juni)}
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* E ∞ {7(1917/18), nr. 8(21 april)}; C ∞ {8(1918/19), nr. 1(2 maart)} – {9(1919), nr. 18(28 juni)}
✦ *omvang* 4 p. per afl. ∞ {7(1917/18), nr. 8(21 april)} – {8(1918/19), nr. 1(2 maart)}; 2 p. per afl. ∞ {8(1918/19), nr. 19(6 juli)} – {9(1919), nr. 18(28 juni)}
✦ *redactie* {1917}-{1919} Henri 't Sas
✦ *bijzonderheden* In 1918 en 1919 verscheen *de Bibliotheek* als bijblad van resp. *Mooi Breda en omgeving* ({8(1918/19), nr. 1(2 maart)}) en van *Mooi Brabant* ({8(1918/19), nr. 19(6 juli)} – {9(1919), nr. 18(28 juni)}). Deze bladen beoogden meer bekendheid te geven aan het Noord-Brabants schoon ter bevordering van het 'vreemdelingenverkeer' in de provincie en aan de Brabantse nijverheid en industrie. Van *Mooi Breda en omgeving* en *Mooi Brabant* zijn als niet-katholieke bladen geen beschrijvingen in de *BKNP* opgenomen.
✦ *autopsie* 7(1917/18), nr. 8(21 april); 8(1918/19), nr. 1(2 maart), nr. 19(6 juli) – 9(1919), nr. 18(28 juni)
– NPM ∞ 1917/18, nr. 8; 1918/19, nr. 1
– UBT, Brabant-Collectie ∞ 1918/19, nr. 19 – 1919, nr. 18 (ingebonden in *Mooi Brabant*).
✦ *typering* Letterkundig blad met verhalend proza en feuilleton, merendeels volgeschreven door de katholieke literator Henri 't Sas.
✦ *noten*
(1) Beginjaar afgeleid van jaargangnummering.
(2) Het is niet bekend tot wanneer het blad is verschenen. In *Brinkman's catalogus*, 1916-1920, p. 67, is de titel vermeld voor de 5e-8e jaargang, 1916-1919. Op uitnodiging van G.J. Hendriks, directeur van *de Nieuwe eeuw*, ging 't Sas in dit weekblad schrijven. Vgl. Guido 't Sas, 'Henri 't Sas (1877-1966). Een Bredase getuige van de negentiende eeuw'. Lezing gehouden te Breda op 24 jan. 2005. Tekst gepubliceerd op internet: www.hhbest.nl:
"Er volgde nog een poging met een weekblad: *De Bibliotheek*, waarin onder allerlei pseudoniemen heel wat Sassen schreven. Totdat Gerard Hendriks, uitgever te Helmond, tegen Henri zei: 'Hou toch op met dat geknutsel, kom met ons meedoen in *De Nieuwe Eeuw*'. Nou, dat heeft Hendriks geweten. Het zou uitdraaien op meer dan duizend verhalen. Een vaste bron van inkomsten. Met name via het weekblad *De Nieuwe Eeuw* zou Henri bekendheid krijgen, vooral onder katholieke gezinnen in heel Nederland."

24

Bibliotheek voor katholijke huisgezinnen[1] 1858-[1864]
✦ *jaren* 2(1858), nr. 1(april)[2] – [1864][3]
✦ *uitgever* J.H. Laarman
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* [achtmaal per jaar][4]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen en inhoudsopgaven (1858)
– Verschijnt in twee afzonderlijk gepagineerde delen per jaar.
✦ *relaties* Voortzetting van *de Toeschouwer*
✦ *autopsie* 1858-1863, waarvan 1862-1863 onvolledig
– UBM, Jezuïetencollectie ∞ 1858-1859
– UBU, collectie Thomaasse ∞ 1860-1863
– UBN ∞ 1861
✦ *typering* Blad met gevarieerde inhoud: leerzame, historische en stichtende artikelen.
✦ *noten*
(1) In 1858 wordt de titel van de voorloper, *de Toeschouwer*, als neventitel gehandhaafd.
(2) De *Kerkelijke courant*, 24(1858), nr. 72(15 mei), p. 4 kondigt het verschijnen van het eerste nummer aan. De aankondiging deelt mee dat nummer 1 als het aprilnummer fungeert.
(3) Volgens *Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 122, verschenen tot en met 1864.
(4) Door het ontbreken van omslagen is de frequentie van verschijnen moeilijk vast te stellen.

25

Bloemen bij de naburen geplukt 1848-[1853]
✦ *jaren* dl. 1(1848) – [1853][1]
✦ *ondertitel* Uitgezochte verhalen voor katholieken ∞ 1(1848)-{2(1849)}
– Een maandschrift voor katholieken ∞ {1852}
✦ *uitgever* H.A. Banning[2] ∞ 1(1848)-{2(1849)}
– J.F.A. Beukman ∞ {1852}
✦ *plaats* Utrecht ∞ dl. 1(1848) – {dl. 2(1849)}; Amsterdam ∞ {1852}
✦ *frequentie* [maandelijks]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
Een inleidend woord in dl. 2(1849) is ondertekend door Ernestus.
✦ *bijzonderheden* In het autopsie-exemplaar zijn in de jaargangen 1848 en 1849 titelbandpagina's aanwezig met de vermelding: deel 1 en deel 2. Daarna volgt een band met de katernaanduiding: deel 3, vermoedelijk

betreft het de jaargang 1850. De jaargang 1852 heeft geen deelaanduiding op de titelbandpagina.
✦ *relaties* Mogelijk voortgezet als *Bloemkorf*, 'Uit het buitenland, voor katholieke huisgezinnen. Een maandschrift'. Deze titel is vermeld door Gomarius Mes als uitgave vanaf september 1854 van J. Beerendonk te Amsterdam.[3]
✦ *autopsie* dl. 1(1848); dl. 2(1849); ongen.(1852) en een band zonder titelpagina, waarin onderaan de pagina's is vermeld 'III deel': [1850]
– UBN
✦ *typering Bloemen bij de naburen geplukt* beoogde, zoals de titel aangeeft, goede lectuur te geven uit de naburige landen. Het blad bevatte veelal historische verhalen, met name vertaald uit het Frans en het Duits. De tweede jaargang begint met een inleidend woord 'Bloemen', waarin ter verklaring van de titel wordt gezegd: "(...) de schoonheid van het vreemde lokt meer dan van het eigene, naaste, bekende. Zoo bezitten de geestvruchten van vreemden bodem eenen geur en eene kleur, die iets bijzonder boeijends heeft, gelijk op de pracht der bloem uit verre landen, ja, misschien uit een verwijderd werelddeel, het oog met welgevallen rust".
✦ *noten*
(1) Volgens G. Mes, *De katholieke pers van Nederland 1853-1887* (Maastricht 1887-1888), p. 279 verschenen tot en met 1853.
(2) H.A. Banning was voordat hij redacteur van *de Tijd* en hoofdredacteur van *de Katholieke illustratie* werd, als boekverkoper en uitgever in Utrecht werkzaam. Hij wordt als zodanig genoemd in het *Jaarboekje voor den boekhandel*, 1842-1843. In latere artikelen en in memoriams over Banning wordt niet geschreven over zijn activiteiten als boekverkoper, maar J.R. van der Lans schreef in 1897 aan A.J. Oostdam over Banning: "(...) van het vroegere leven der heer B[anning] is mij niets bekend; wel heb ik soms gehoord dat hij te Utrecht boekhandelaar moet geweest zijn, maar hem zelf heb ik daarvan nooit horen spreken" (*Archief J.R. van der Lans* (KDC), nr. 839, brief 11.6.1897).
In *Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 142 wordt als uitgever genoemd: H.A. Banning (Wed. J.R. van Rossum).
(3) Vgl. Gomarius Mes, *De katholieke pers van Nederland. 1853-1887* (Maastricht 1887-1888), p. 279.

26

Boek en leven 1936-1956
✦ *jaren* 1(1936), nr. 1(maart) – 6(1941), nr. 1(april)[1]
– 7(1947), nr. 1(onged.)[2] – 16(1956), nr. 6(nov.)
✦ *ondertitel* Officieel orgaan van de RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgeversvereeniging St. Jan
✦ *uitgever* RK Nederlandse Boekhandelaren- en Uitgeversvereeniging Sint Jan[3]
✦ *plaats* Red.: Haarlem / Bloemendaal ∞ 1(1936)-6(1941); Den Haag ∞ 7(1947)-8(1948); Tilburg ∞ 9(1949); Utrecht ∞ 10(1950)-16(1956)
– Adm.: Roermond ∞ 1(1936)-6(1941); Amsterdam ∞ 7(1947)-9(1949); Utrecht ∞ 10(1950)-16(1956)
✦ *frequentie* drie nrs. ∞ 1(1936); driemaandelijks ∞ 2(1937)-4(1939); 2 nrs. ∞ 5(1940); 1 nr. ∞ 6(1941); 4 nrs. in 3 afln. ∞ 7(1947); 1 nr. ∞ 8(1948); 2 nrs. in 1 afl. ∞ 9(1949); tweemaandelijks ∞ 10(1950)-16(1956)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I ∞ 1(1936)-2(1937); II ∞ 3(1938)-4(1939); I ∞ 5(1940)-9(1949); II ∞ 10(1950); I ∞ 11(1951); II ∞ 12(1952); I ∞ 13(1953)-14(1954); II ∞ 15(1955)-16(1956)
✦ *redactie* 1936-1937 Anton van Duinkerken
1937-1941 mr. F.P.Th. Rohling
1947-1948 mr. R. Witte, red. secr.
1949 A. Coebergh
1949 C. Winants
1949-1956 Ferdinand Verbiest
1950-1951 Paul Brand jr.
1950-1953 W.J.C. van Rossum
1950-1956 J.Th.G. van der Hoeven, red. secr.
1951-1956 J.H.J. Gianotten
1954-1955 J.A.L.M. Winters
1956 W.J.M. van Gent
✦ *speciale nummers* 9(1949), sept., extra-nummer o.d.t. *Boek en leventje*, waarin het feestprogramma bij het 25-jarig bestaan van de vereniging op 29 sept. 1949
– 11(1951), nr. 4(juli): bijlage *Acrobatiek der vrijheid op het Podium*. Uitgave van de Informatie-Dienst inzake Lectuur. Bevat weerwoord van G.J. Verbiest op artikelen van W.F. Hermans, gepubliceerd in *Podium*
– 16(1956), nr. 3(mei): bijlage *Paus Pius XII spreekt tot boek-recensenten over hun taak*, 4 p.
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen, boekaankondigingen en inhoudsopgaven (1953 en 1954)
✦ *relaties* Gesplitst in *Kort geboekstaafd* en *Mededelingen / Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond*[4]
✦ *literatuur* W. van der Pas, *De strijd voor het katholieke boek* (Amsterdam 1949), p. 129-132, 160-162
– Otto S. Lankhorst, *Voorgoed geboekstaafd. De Katholieke Boekverkopers- en Uitgeversvereniging Sint Jan vanaf het 25-jarig jubileum in 1949 tot aan de opheffing in 1979* (Nijmegen 1994), p. 24-25
✦ *autopsie* Volledig, inclusief de drukproeven van het Kerstnummer van 1941
– KDC
✦ *typering* Orgaan van de RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgeversvereeniging St. Jan. Het blad bevat verenigingsnieuws, verslagen van vergaderingen, ledenlijsten e.d., maar ook algemene artikelen over het katholieke boek en de propaganda ervoor, over het 'lectuurprobleem', de bescherming van de belangen der leden, de opleiding van vakgenoten, IDIL en de discussie over een mogelijke reorganisatie van Sint Jan.

Anton van Duinkerken verwoordde in 'Het boek en het leven' in het eerste nummer als volgt de achtergrond van de gekozen titel: "In een wereld, die door het leven, door den groei, door de beweging overrompeld schijnt te worden, beteekent het boek het blijvende element en legt het Boek getuigenis af van het Onvergankelijke. Dit moge al degenen, die met het boek te maken hebben, en die het leven beminnen, een aanleiding zijn tot besef van de waardigheid van hun ambt, dat zich van alle andere koopmanschap onderscheidt, doordat het veel meer rechtstreeks een dienstbaarheid veronderstelt aan den geest." In het eerste nummer na de bevrijding schreef de redactiesecretaris dat het blad "wil zijn een verslagboek van onze vereenigingsactiviteit, maar voor alles ook de richtingwijzer naar onze idealen. Wij willen echter niet alleen het verleden beschrijven, en de blik in de toekomst werpen, maar ook het heden zal onze aandacht hebben, en waar noodig onderworpen worden aan onze critiek."

✦ *noten*

(1) Van het Kerstnummer 1941 waren de drukproeven gereed, maar het drukken was door de oorlogsomstandigheden niet meer mogelijk. In de drukproef van het Kerstnummer was het volgende bericht opgenomen: "Dit is, althans voorloopig, het laatste nummer van *Boek en leven* dat verschijnt. De hoeveelheden papier voor dit blad benoodigd, zijn er niet! Tot ziens, in vroolijker tijden!"

(2) In 7(1947), nr. 1(onged.) werd over het herverschijnen na de bevrijding gezegd: "Het is een symptoom dat St. Jan de jaren van onderdrukking en gedwongen inactiviteit goed heeft overleefd, en uit haar door den bezetter vermeende asch geheel verjongd weer is opgevlogen in een nieuw Nederland, een veelbelovende toekomst tegemoet. Waren tot op heden de financiën en de Persraad de laatste obstakels voor de vlucht naar de eenmaal gestelde idealen, thans verheugt het ons, deze hindernissen te hebben genomen, zoodat wij nu weer geregeld kunnen verschijnen."

(3) De RK Nederlandse Boekhandelaren- en Uitgeversvereeniging Sint Jan was opgericht in 1924. Voor de geschiedenis van 'Sint Jan', zie: Van der Pas en Lankhorst.

(4) In 1956 splitste de RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgeversvereeniging Sint Jan zich in een bond voor katholieke boekverkopers, de Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond (NKBB) en een bond voor de katholieke uitgevers, de Nederlandse Bond van Katholieke Uitgevers (NBKU).

27

Boek en zaak 1958-1962

✦ *jaren* 1(1958/59), nr. 1(febr.) – 1962, ongen.[mei of juni][1]

✦ *ondertitel* Orgaan van de Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond ∞ 1(1958/59)-2(1959)

– Officieel orgaan van de Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond ∞ 3(1960)-4(1961)

✦ *uitgever* Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond

✦ *plaats* Red.: 's-Gravenhage ∞ 1(1958/59)-2(1959); Breda ∞ 3(1960)-4(1961)

– Adm.: 's-Gravenhage

✦ *frequentie* 6 nrs. per jaar ∞ 1(1958/59)-2(1959); 4 nrs. ∞ 3(1960); 5 nrs. ∞ 4(1961); 1 nr.∞ 1962

✦ *formaat* B

✦ *omvang* II ∞ 1(1958/59)-4(1961); I ∞ 5(1962)

✦ *redactie* 1958-1960 mr. R.J. Nelissen
1960-1962 C.J.I.M. Kreyns

✦ *bijzonderheden* De eerste jaargang loopt van febr. 1958 tot en met jan. 1959. Daarna volgen de jaargangen het kalenderjaar.

✦ *relaties* Voortzetting van *Mededelingen / Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond*

– Opgegaan in *de Boekverkoper*[2]

✦ *autopsie* Volledig

– KDC

✦ *typering* Orgaan van de Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond. Het blad bevat bestuursmededelingen, notulen van ledenvergaderingen en af en toe ook algemeen-oriënterende artikelen. In het eerste nummer werd de keuze van de titel als volgt gemotiveerd: "Voorop staat het Boek, hetgeen voor ons in de eerste plaats zorg voor het katholieke boek betekent. Voorzover dit uit ideële motieven geschiedt, wordt onze handel en wandel steeds minder door verbod of voorbehoud bepaald, doch ligt de nadruk op het positieve aanprijzen in een sfeer van geestelijke vrijheid en volstrekte verdraagzaamheid. Maar zelfs wanneer wij in het eigen katholieke kamp voor onze vakbelangen optreden, moeten wij ons wel bewust zijn dàn alleen aanspraak op de goede zaak te mogen maken, wanneer ons bedrijf zakelijk goed geleid is. Boek en zaak is nu eenmaal een zakelijke handel in boeken."

✦ *noten*

(1) Als laatste genummerde aflevering verscheen: 4(1961), nr. 5(onged.). Daarna kwam in 1962 nog een ongenummerde aflevering uit, waarin de samenwerking met de Nederlandse Boekverkopersbond en de opheffing van *Boek en zaak* werden aangekondigd. In dit laatste nummer werd in 'De laatste ronde ...' aldus op het bestaan van het blad teruggekeken: "De kleine groep die er aan dokterde in een vrijgevochten kwartiertje was zelf overbelast met organisatorische kwesties, die steeds ingewikkelder werden naarmate

de bewustwording van een eigen leven, van eigen zelfstandigheid groeide".
(2) Per 1 juli 1962 werd de Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond als sectie opgenomen in de Nederlandse Boekverkopersbond. De NKBB kreeg een eigen redactiegedeelte binnen *de Boekverkoper*, het orgaan van de NBB. Deze NKBB-pagina's verschenen in *de Boekverkoper* vanaf 41(1962/63), nr. 1/2(sept./okt.) tot en met 46(1967/68), nr. 3(nov.).

28

het Boek voor Kerstmis 1944-{1945}
✦ *jaren* 1944-{1945}[1]
✦ *uitgever* Uitgeverij J.H. Gottmer
✦ *plaats* Haarlem
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* III
✦ *redactie* 1944-1945 P.W. Assmann, red.
✦ *relaties* Voortzetting van *Kerstboek*
✦ *autopsie* 1944-1945
– KDC
✦ *typering* Kerstboek met verhalen voor kinderen, lectuur ter bezinning en ontspanning voor volwassenen. In het kerstboek van 1944 wordt in het 'Ter begeleiding' gezegd: "Dit Kerstboek is het tweede van een reeks boeken, die de uitgever zich voorstelt elk jaar vóór Kerstfeest te brengen".
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk in 1946 en volgende jaren niet meer verschenen.

29

Boekengids / RK editie 1951-1962
✦ *jaren* 1951, nr. 11(nov.) – 1962, nr. 41(boekenweek)[voorjaar]
✦ *ondertitel* Rooms-katholieke[1] editie ∞ 1954, nr. 19(nov.) – {1960, nr. 35(boekenweek)[voorjaar]}
– Een keuze van algemene en rk boeken ∞ {1961, nr. 39(najaar)} – 1962, nr. 41(boekenweek)[voorjaar]
✦ *uitgever* De *Boekengids* werd uitgegeven door de Vereniging ter bevordering van de belangen des boekhandels en de Commissie voor de Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek (CPNB). De RK editie kwam tot stand in samenwerking met de RK Nederlandse Boekhandelaren- en Uitgeversvereniging Sint Jan.
✦ *plaats* Gedrukt: Leiden, Nederlandse Rotogravure Mij NV[2]
✦ *frequentie* driemaal per jaar (in 1954 slechts tweemaal verschenen)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I ∞ 1951; II ∞ 1952-1955; III ∞ 1956-1961; I ∞ 1962
✦ *redactie* Er worden in de gids geen redacteuren vermeld tot en met 1954, nr. 18(maart).
1954-1956 drs. H.A.J.M. Teulings
1954-1959 P.G.M. Coebergh
1954-1961 W.J.M. van Gent
1957-1962 Paul Brand jr.
1960-1962 mr. H.J.M. Nelissen
1961-1962 C.N. Yocarini
De zomerafleveringen werden verzorgd door de redactie van de algemene editie: Jurriën ten Have (1955-1960); H.E. Stenfert Kroese jr. (1955-1960); P.J. Venemans (1955-1958) en L.G. Jensma (1959-1960)
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– De *Boekengids* verscheen vanaf 1951, nr. 11 tot en met 1962, nr. 41 in twee edities: een 'algemene' en de alhier beschreven RK editie. Voor de nrs. 11-18 werd het onderscheid tussen de algemene en de RK editie aangegeven door een verschillend kleurgebruik van het omslag; daarna was het verschil af te lezen uit de respectievelijke ondertitels.
– In de zomers 1952 en 1955-1960 verscheen er slechts een algemene en geen katholieke editie van de *Boekengids*. Dit betreft de afleveringen 13, 21, 24, 27, 30, 33 en 36.
– Bevat in elke aflevering naast uitgeversadvertenties en enkele korte artikelen een in onderwerpsrubrieken ingedeeld overzicht van recent verschenen boeken onder de titel: 'Een keuze uit de laatstelijk (vanaf 1956, nr. 23(febr.): "in de laatste tijd") verschenen boeken op verschillend gebied'. Daarnaast was vanaf 1953, nr. 16(zomer) tot en met 1955, nr. 22(nov.) ook nog opgenomen: 'Kleine catalogus van wetenschappelijke en populaire wetenschappelijke werken'.
– Tot en met 1954, nr. 18(maart) bevatten de roomskatholieke en de algemene editie elk een eigen 'aanvullende' titellijst.
– Bij *Boekengids*, 1951, nr. 11(nov.) verscheen afzonderlijk: 'Alfabetisch register van boektitels uit de advertenties en titellijsten'. Vanaf 1957, nr. 26(maart) bevat elke aflevering een alfabetisch naamregister van de auteurs, waarvoor in de gids is geadverteerd en een alfabetische lijst der adverterende uitgevers.
✦ *relaties* Vanaf 1948 gaf de RK Nederlandse Boekhandelaren- en Uitgeversvereniging Sint Jan eigen boekengidsen uit.[3]
– Vanaf 1962, nr. 42(sept.) verscheen *de Boekengids* voortaan zonder een afzonderlijke RK editie.[4]
✦ *autopsie* Volledig
– Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam ∞ 1951-1962, m.u.v. 1957, nr. 28
– KDC ∞ 1957, nr. 28(herfst).
✦ *typering* Catalogus van boeken, waarin verschillende uitgeverijen hun nieuwe uitgaven aan het publiek voorstellen. In 1947 had de Commissie voor de Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek (CPNB) het

initiatief genomen tot het driemaal per jaar verzorgen van een *Boekengids*. Voor de RK Nederlandse Boekhandelaren- en Uitgeversvereniging Sint Jan was verspreiding van deze gids onder de leden onverantwoord wegens de "massale, tot rijpe en onrijpe, ontwikkelde en onontwikkelde lezers gerichte reclame, die wij voor bepaalde boeken niet wenschen" (vgl. *Boek en leven*, 7(1947), nr. 2/3, p. 28). Onderhandelingen met de CPNB leidden ertoe dat vanaf 1951 er een afzonderlijke rooms-katholieke editie van de Boekengids verscheen. In *de Boekengids*, 1951, nr. 11(nov.), p. 47 wordt bericht: "Met dit nummer heeft de oplage van de Boekengids een belangrijke vergroting gekregen. De meeste R.K. boekverkopers verspreidden tot nu toe niet de *Boekengids*, maar de R.K. gidsen *18 Karaats* en *het Venster*. Deze laatste uitgaven hebben thans opgehouden te bestaan. De vroegere lezers dezer periodieken ontvangen nu de Boekengids, terwijl ten hunnen gerieve acht pagina's geheel aan R.K. boeken zijn gewijd". *18 Karaats* was een uitgave van de NV Alfa boekhandel; *het Venster op de boekenwereld* van de Venstercombinatie. Over het verschil in de twee edities wordt in de *Boekengids*, 1951, nr. 11(nov.) gezegd dat in de katholieke editie acht pagina's gereserveerd zijn voor rooms-katholieke boeken. In de algemene editie zijn die acht pagina's vervangen door advertenties, door een artikel en "door enkele advertenties, en een pagina titels van boeken, die door R.K. boekverkopers niet worden verspreid". De wijze waarop de katholiciteit van de RK editie kon worden gewaarborgd, bleef lange tijd onderwerp van gesprek tussen de RK Nederlandse Boekhandelaren- en Uitgeversvereniging Sint Jan en de CPNB. Zie hiervoor: *Boek en leven*, 12(1952)-15(1955), passim.

✦ *noten*

(1) Vanaf 1955, nr. 22(nov.): 'R.-K. editie'.

(2) 1956, nr. 25(nov.) werd gedrukt te Wageningen bij NV Drukkerij Vada.

(3) 'Sint Jan' wilde de boekengidsen van de CPNB niet verspreiden. Om te komen tot een gezamenlijke reclame van de gehele katholieke boekhandel ging 'Sint Jan' in 1948 over tot het uitgeven van een eigen boekengids, die volgens de toelichting een algemene gids wilde zijn, waarin "met de grootste zorg en in grote verscheidenheid catholica en andere werken zijn gerangschikt". De eerste *Boekengids Sint Jan* kwam volgens Van de Pas tot stand dank zij de activiteit der redactiecommissie, bestaande uit C.H.M. Hesseling, M.J.A.I. Oomens en W. van Rossum (vgl. W. van de Pas, *De strijd voor het katholieke boek* (Amsterdam 1949), p. 158). De boekengids van 'Sint Jan' werd in 1948 niet tijdens de Boekenweek verspreid, maar zou eerst begin mei verschijnen. Daarmee werd de boekverkopers de mogelijkheid geboden om tijdens de boekenweek reclame te maken voor hun oude voorraden (vgl. *Boek en leven*, 8(1948), p. 6).

(4) Boekhandelaren die de katholieke editie hadden verspreid, konden bij de CPNB inlegvellen bestellen, alwaar het karakter van de nieuwe boekengids werd uiteengezet: "Het komt ons thans voor, dat het r.k. publiek de volle verantwoordelijkheid van de keuze zelf kan en ook moet dragen". Zie hierover o.a. *Kort geboekstaafd*, 6(1962), nr. 3(sept.), p. 15-16 en 7(1963), nr. 3/4(mei), p. 3-9.

30

Boekenschouw 1906-1941

✦ *jaren* 1(1906), nr. 1 – [35(1941), nr. [7](15 nov.)][1]

✦ *ondertitel* voor Godsdienst, Wetenschap en Kunst ∞ 1(1906)-5(1910/11)

– Maandschrift ∞ 6(1912/13)-19(1925/26)

– Geïllustreerd letterkundig maandblad[2] ∞ 20(1926/27)-35(1941)

✦ *uitgever* Firma E. van der Vecht, vanaf 1908 NV Maatschappij tot Exploitatie van de Boekhandel en Uitgeverszaak, voorheen E. van der Vecht, maar op de titelpagina's blijft staan: "E. van der Vecht"[3] ∞ 1(1906) – {13(1919/20), nr. 8(15 dec.)}

– Het Nederlandsche Boekhuis[4] ∞ {13(1919/20), nr. 10(15 febr.)} – 18(1924/25)

– Uitgeverij Joost van den Vondel[5] ∞ 19(1925/26) – [20(1926/27), nr. 9(jan.)][6]

– Uitgeverij Foreholte ∞ [20(1926/27), nr. 10(febr.)][6] – 35(1941)

– In {1907} werd *Boekenschouw* mede uitgegeven door de NV Keurboekerij te Leuven. In 1907 verscheen de 'Kataloog' van de Keurboekerij als speciale aflevering van *Boekenschouw*.

– Vanaf de 6e jaargang (1911/12) was het tijdschrift nauw verbonden met de Vereniging Geloof en Wetenschap, wier voorzitter pater A.B.H. Gielen SJ hoofdredacteur van het blad werd.[7]

✦ *plaats* Amsterdam ∞ 1(1906)-13(1919/20); Tilburg ∞ 14(1920/21)-18(1924/25); Amsterdam ∞ 19(1925/26) – [20(1926/27), nr. 9(jan.)]; Voorhout ∞ [20(1926/27), nr. 10(febr.)] – 35(1941)

✦ *frequentie* maandelijks

✦ *formaat* B

✦ *omvang* VI ∞ 1(1906)-2(1907); II ∞ 3(1908)-5(1910/11); V ∞ 6(1912/13)-8(1914/15); VI ∞ 9(1915/16); IV ∞ 10(1916/17)-14(1920/21); V ∞ 15(1921/22)-16(1922/23); IV ∞ 17(1923/24)-18(1924/25); VI ∞ 19(1925/26)-34(1940/41); III ∞ 35(1941)

✦ *redactie*

1906-1911 dr. P. Dirckx
1906-1911 dr. Huddleston Slater, {1906} red. secr.
1906-1911 prof. J.M.J. Knaapen, {1907} red. secr.
1906-1911 prof. M.P. Rath
1906-1911 prof. dr. L. Scharpé
1906-1911 dr. Jos. Schrijnen
1906-1911 W. de Veer SJ

1906-1911 dr. Th.M. Vlaming
1909-1911 dr. J.H.E.J. Hoogveld
1912-1929 A.B.H. Gielen SJ, hoofdred.
1929-1941 J. van Heugten SJ, hoofdred.
Van 18(1924/25) tot en met 22(1928/29) worden als vaste medewerkers genoemd:
1924-1926 prof. dr. G. Brom
1924-1926 prof. dr. Jac. van Ginneken
1924-1926 prof. P. Groenen
1924-1926 prof. dr. J. Hoogveld
1924-1926 Chr. Kops OFM
1924-1926 prof. B. Molkenboer OP
1924-1926 M.A.P.C. Poelhekke
1924-1926 prof. dr. F. Roels
1924-1926 prof. dr. A. Steger
1924-1926 mr. dr. P.J. Witteman
1924-1926 ir. L.J.M. Feber
1924-1926 Bernard Verhoeven
1924-1927 J. van Rijckevorsel SJ
1924-1927 M. Sloot
1924-1929 prof. dr. G. Gorris
1924-1929 G. Lamers SJ
1924-1929 prof. dr. A.H.M.J. van Rooy
1924-1929 prof. dr. A. Slijpen SJ
1924-1929 dr. J. Sterck
1924-1929 Cyriel Verschaeve
1927-1929 John Schilte
Volgens 26(1932/33), p. 529 zouden met ingang van mei 1933 als vaste medewerkers aan *Boekenschouw* worden verbonden: dr. P. de Bruin SJ, Anton van Duinkerken (pseud. van W.J.M.A. Asselbergs), dr. B.M. Boerebach, Jos. Panhuysen, dr. H. van de Mark, K.J. Derks SJ, dr. N. Perquin SJ, F.A. Brunklaus, Ad. Sassen, W. Hertogh SJ, Ellen Russe, dr. Gustav Schönle, Th. Schlichting, P. van der Valk, Han Jonkers, dr. Raph. Kreemers, Teo de Witte, P.W. Assmann, Anton Reichling SJ, dr. Jos Daniëls SJ, dr. Jos. Terheerdt en J.H.P. Jacobs.
✦ *speciale nummers* Als 1(1906), nr. 8, p. 337-376 verscheen *Boekenlijst van vertrouwbare werken voor katholieken. Fransche romans*. In 1905 waren als bijlage bij het tijdschrift *Lectuur*, de voorloper van *Boekenschouw*, reeds twee gelijksoortige lijsten uitgegeven voor respectievelijk Engelse en Duitse romans.
– Als 2(1907), nr. 3(10 maart) verscheen *Catalogue [de la] Bibliothèque choisie – Kataloog [van de] Keurboekerij*, Leuven 1907, XX + 662 p.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (1908, 1925/26-1941), boekbesprekingen en inhoudsopgaven (1906, 1912/13-1940/41). Achterin 5(1910/11) zijn de inhoudsopgaven der eerste vijf jaargangen opgenomen.
– De eerste drie jaargangen lopen gelijk aan het kalenderjaar. Vanaf 4(1909/10) lopen de jaargangen van 15 mei tot en met 15 april.
– Bij 4(1909/10), nr. 1(15 april) een bijvoegsel: 'Wat ons doel is, en hoe we er trachten te komen'.
– In het januarinummer van 1913 werd een nieuwe rubriek aangekondigd: 'In eigen kring'. Deze was bedoeld om de lezers en lezeressen aan het woord te laten, maar dit gebeurde naar aanleiding van door de redactie voorgelegde onderwerpen, "zoodat niet ieder mondje zijn eigen liedje zingt en elke uitgenoodigde een afzonderlijk onderwerp behandelt". De rubriek verscheen tot in 1918 en werd in mei 1920 als "gezellig en leerzaam onder-onsje" weer geopend. Tot en met december 1927 werden aan de lezers letterkundige kwesties voorgelegd, waarop ze konden reageren.
– Gedurende 7(1913/14) verscheen als bijblad *Maandblad van den RK boekhandel*, als orgaan van de RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgevers-Vereeniging. De leden van de RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgevers-Vereeniging ontvingen voor eigen gebruik een exemplaar *Boekenschouw* tegen de halve prijs. Dit nummer werd in een afzonderlijk omslag gestoken, terwijl één of een half vel druks er werd ingelast met mededelingen van het bestuur, vakvoorlichting, aanbiedingen en advertenties (vgl. W. van der Pas, *De strijd voor het katholieke boek* (Amsterdam 1949, p. 89)). Van dit *Maandblad* is een afzonderlijke beschrijving in dit deel van de *BKNP* opgenomen.
– De rubriek 'Correspondentie' werd soms op de omslagen afgedrukt en is derhalve in veel ingebonden jaargangen slechts onvolledig terug te vinden.
– Bij 19(1925/26) een bijvoegsel: 'Werkprogram en proefnummer van den 19den jaargang'.
– In 1924 werd door de hoofdredacteur van *Boekenschouw*, pater Gielen, het RK Centraal Bureau voor Lectuur opgericht, dat in navolging van het Franse 'Office Central de Librairie et de Bibliographie' adviezen wilde verstrekken aan de katholieke lezers: "Ieder, die een boek wil koopen, moet inlichtingen kunnen ontvangen, waaruit hij kan weten of het inderdaad is wat hij zoekt; of het boek werkelijk de wetenschappelijke, religieuze, literaire waarde bezit, die het in de aankondiging van boekhandel en uitgever wordt toegekend" (vgl. A.B.H. Gielen SJ, 'Een Centraal Bureau voor lectuur', in: *Boekenschouw*, 17(1923/24), p. 331-338, hier p. 335). Het Bureau wil ieder – en voor abonnees op *Boekenschouw* gratis – op schriftelijke aanvragen inlichten omtrent aard, strekking en waarde van boeken op elk gebied. *Boekenschouw* wordt de 'loopmare' van het Centraal Bureau genoemd om de lezers op de hoogte te houden van wat er omgaat in de boekenwereld. Het 'Jaarverslag van RK Centraal Bureau voor lectuur' verscheen in *Boekenschouw*: 20(1926/27), p. 96 (over het jaar mei 1925-mei 1926); 21(1927/28), p. 48(mei 1926-mei 1927); 22(1928/29), p. 96(mei 1927-mei 1928). Het Centraal Bureau gaf de *Standaard-Catalogus* uit.[8]

– In januari 1925 was de *Boekzaal der geheele wereld* als bibliografisch tijdschrift begonnen (vgl. hieronder noot 4). Ongetwijfeld als reactie startte *Boekenschouw* in het eerste nummer van de 19e jaargang (1925/26) met de rubriek 'De Openbare Leeszaal. Maandelijksche cataloog van aan te bevelen boeken, opgemaakt door het Centraal Bureau'. De nieuwe rubriek werd als volgt gepresenteerd: "Merkwaardige boeken, zoowel in het Nederlandsch als in de andere levende talen, worden hier ter tafel gelegd en naar hunne verdiensten met eenige woorden gewaardeerd door vakmenschen. Door uit het vele waardelooze, dat er elke maand van de pers komt, het goede en het belangrijke uit te zoeken, meenen wij onze lezers een dienst te bewijzen." De rubriek kende echter geen lang leven en verdween geruisloos na negen afleveringen.
– Vanaf 19(1925/26), nr. 10(1 febr.) tot en met 23(1929/30), nr. 1(15 mei) verscheen de rubriek 'Opvoeder en kind', onder redactie van G. Lamers SJ, M.R. Teijssen en F. Fontaine. De rubriek is bedoeld om jeugdlectuur te bespreken: "Bij de lectuur voor kinderen valt er op veel meer te letten dan bij die voor volwassenen. Maar dat staat minder in het boek dan in het kind te ontdekken, en daarom hebben de ouders en opvoeders de voornaamste taak te vervullen en kunnen boekenkeurders in veel gevallen maar een algemeenen wenk geven ter oriëntering. Die bescheiden taak willen wij vervullen en het voornaamste zouden wij wenschen over te laten aan ouders en onderwijzers." Vermoedelijk begon deze jeugdrubriek als reactie op de rubriek 'Kinder- en jeugdboeken' in het concurrerende blad *Boekzaal der geheele wereld.*
– In de jaren 1927 en 1928 zijn speciale rijk geïllustreerde 'Kerstnummers' uitgegeven.
✦ *relaties* Voortzetting van *Lectuur*
– Hierin opgenomen *Boekzaal der geheele wereld* (vanaf januari 1933)[9]
✦ *literatuur* Mathijs Sanders, *Het spiegelend venster. Katholieken in de Nederlandse literatuur 1870-1940* (Nijmegen 2002), p. 191-192, 264-268
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. een aantal omslagen
– UBN ∞ 1906-1941 (veel omslagen ontbreken)
– Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam ∞ 1919/20-1920/21; 1925/26-1941, nr. 1 (met omslagen).
✦ *typering* Katholiek blad, gewijd aan letterkunde; artikelen over schrijvers, stromingen en verschijnselen in de letterkunde, maar vooral veel boekbesprekingen. In het bijvoegsel bij 4(1909/10), nr. 1, 'Wat ons doel is, en hoe we er trachten te komen' wordt gezegd: "We willen U voorlichten in de keuze uwer boeken", want: "Praat wat U wilt, maar dit gaat er bij mij niet in, dat, al leest ge alleen om te zien, hoeveel het lijden kan, dat bij al dat gewirwar van tegenstrijdige stelsels uwe katholieke levensopvatting geheel onverlet zou blijven." Toen het blad in 1912 in handen kwam van pater A. Gielen SJ werd de aanpak strenger. Hij opende het eerste nummer van de zesde jaargang met de publicatie van 'De kerkelijke boekenwet volgens de Constitutio "Officinorum ac munerum" van 25 Januari 1897' en hij voegde daaraan toe: "De lezer heeft aldus klaar en duidelijk de beginselen, volgens welke hij en wij moeten oordeelen". In het 'Werkprogram en proefnummer van den 19den jaargang' deelt de redactie mee "in de toekomst (...) ook menig hard oordeel te spreken over verwarde en verwaande katholieke schrijvers en dichters, die voor het oogenblik wellicht een grooter gevaar beteekenen voor de rechtzinnigheid onzer geestelijke cultuur dan ooit een vijand van buiten, die immers als vijand gekend wordt". In het begin van de 20e jaargang zette Gielen nogmaals het doel van *Boekenschouw* uiteen. Het blad wil leiding geven met een opvoedend karakter, wil de lezers vormen "tot zelfstandige menschen, die eerlijk en oprecht leeren luisteren naar de stem van hun eigen geweten en de commentaren van hun raadsman". Daarom wordt de inhoud van het boek gegeven – "waar 't nodig is voorzichtig" – en met een enkel woord wordt gezegd, welke indruk het werk heeft gemaakt. De ethische, de morele waarde van een boek is het belangrijkste. Pas daarna speelt het esthetische, het literaire een rol in de beoordeling. In 1929 is J. van Heugten SJ hoofdredacteur geworden. In de rubriek 'In eigen kring' zet de Red. uiteen wat zij met het blad voor ogen heeft. "Wat Boekenschouw te zijn bedoelt, is reeds vaak gezegd: de litteraire voortbrengselen van den dag te signaleeren en te beschouwen vanuit den eenig waren gezichtshoek. Wij hebben alles te meten met den maatstaf van het Koninkrijk Gods en hierin wenschen wij intransigent te zijn." Hoewel herhaaldelijk gesommeerd zich louter tot het ethische of morele standpunt te bepalen, meent de redactie er beter aan "te doen met onze pretentie verder uit te strekken en ook de litteraire zijde in onze schouwing te betrekken. (...) Wij zouden jegens onze lezers en onze traditie te kort schieten met ons tot het louter moreele aspect der litteraire verschijningen te beperken: wij wenschen onze volle meening te zeggen in het besef, dat een persoonlijk gevoelen op dit 'trottoir mouvant' altijd slechts conditioneele waarde heeft. De diepste en blijvende beteekenis van een werk wordt steeds door collectieve aanvoeling herkend. Men moge ons oordeel in dit opzicht aanvaarden of verwerpen: zijn oordeel te zeggen behoort tot het geboorterecht van alle kinderen der menschen" (*Boekenschouw* 23(1929/30), nr. 2(15 juni), p. 75-76).
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk na 15 nov. 1941 niet verder verschenen. In de verschillende collecties is dit het laatst aanwezige nummer. Deze aflevering opent aldus met een bespreking door Jo van Heugten van een bundel Chinese verhalen, *Wind in bamboestengels* van Johan W. Schotman: "In deze dagen van oorlogsdruk en -rumoer doet

het deugd in verbeelding zich eens naar verre landen en tijden te begeven, waar het leven nog in genoegelijke rust genoten wordt en de goede dingen der aarde den mensch prikkelen tot werkzaamheid op het gebied van den geest en de fantazie".
(2) De ondertitel op de titelbandpagina's luidt 'Geïllustreerd letterkundig maandschrift' ∞ 23(1929/30) - 33(1939/40) en vervolgens 'Geïllustreerd letterkundig tijdschrift' ∞ 34(1940/41).
(3) In november 1904 opende C.B.J. Baartscheer een algemene boekhandel te Amsterdam onder de firma E. van der Vecht (vgl. Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, map 'E. van der Vecht, personalia'). Op 10 sept. 1908 werd de NV Maatschappij tot Exploitatie van de Boekhandel en Uitgeverszaak, voorheen E. van der Vecht opgericht, welke zich ten doel stelde: "het voortzetten en uitbreiden van den boekhandel en uitgeverszaak, tot heden gedreven onder den firmanaam E. van der Vecht". Oprichters waren onder meer twee Amsterdamsche boekhandelaren en uitgevers, J.M. van Lieshout en F.E.M. de Neeff, en de Bossche industrieel B.W.M. Lutkie (vgl. *Akten betreffende Naamlooze Vennootschappen*. Bijvoegsel van de *Nederlandsche Staatscourant*, 1908, nr. 252(27 okt.), NV-nr. 785).
(4) Het Nederlandsche Boekhuis werd op 1 mei 1919 door onder andere Gerard C.J.M. Verbiest opgericht (vgl. Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, map 'Het Nederlandsche Boekhuis'). De Firma Van der Vecht ging op in Het Nederlandsche Boekhuis. In 14(1920/21), nr. 1(15 mei) van *Boekenschouw* wordt gezegd: "Onze uitgever is dezelfde gebleven, doch maakt thans deel uit van de grootere Firma: Het Nederlandsche Boekhuis". *Boekenschouw* bevat geregeld reclamepagina's voor uitgaven van het Boekhuis. Zo is er in de 15e jaargang (1921/22), in het exemplaar in de Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, een romeins gepagineerd cahier van 32 pagina's meegebonden, waarin reclame wordt gemaakt voor de Keurboekerij en andere uitgaven van het Boekhuis. Door zijn vele activiteiten was pater Gielen, de hoofdredacteur, geregeld te laat met het inleveren van de kopij van *Boekenschouw*. Bovendien wilde Verbiest meer boeken van het Nederlandsche Boekhuis besproken zien in het tijdschrift. Het conflict tussen Gielen en Verbiest bracht eerstgenoemde ertoe eind 1924 in zijn tijdschrift mee te delen, dat hij vanaf de nieuwe jaargang (15 mei 1925) *Boekenschouw* weer geheel in eigen beheer wil nemen: "Met vrije handen verricht men een vrij werk. En ik zàl vrij zijn!" (vgl. p. 225). Het Boekhuis van zijn kant begon in januari 1925 met de uitgave van een eigen bibliografisch maandschrift, de *Boekzaal der geheele wereld*. Gielen was hierover zeer verbolgen en uitte zijn woede in de *Boekenschouw* op verschillende momenten. Zo schreef hij in het nummer van 1 april 1926 over "de erbarmelijke en schier misdadige pogingen, waarmede, meer dan een jaar geleden, enkelen in een ogenblik van zedelijke aberratie, het [= *Boekenschouw*] trachtten te verwoesten". Over het conflict tussen Gielen en Verbiest, zie: Titus Brandsma OCarm, 'Bij een lustrum' (n.a.v. het vijfjarig bestaan van de *Boekzaal der geheele wereld*), in: *de Maasbode*, 1 april 1930.
(5) Op 24 juli 1926 werd Uitgeverij Joost van den Vondel een NV. Het doel van de NV werd als volgt omschreven: "het drukken en uitgeven en het koopen en verkoopen van boeken, tijdschriften en ander drukwerk en verder alles wat in den meest uitgebreiden zin tot het uitgeversbedrijf en den boekhandel behoort" (vgl. *Akten betreffende Naamlooze Vennootschappen*. *Bijvoegsel van de Nederlandsche staatscourant*, 1926, nr. 214(4 nov.), NV-nr. 2441).
(6) De uitgave van *Boekenschouw* bij Joost van den Vondel was slechts van korte duur. In het nummer van febr. 1927 wordt bericht, dat in overeenstemming met de tijdelijke uitgever de uitgave van het blad is toevertrouwd "aan menschen, wier rechtschapenheid boven alle twijfel verheven staat."
(7) In 5(1910/11), nr. 10 wordt de lezers meegedeeld: "Sinds eenigen tijd verscheen *Boekenschouw* vrij onregelmatig, hetgeen wij betreurden doch bezwaarlijk konden voorkomen." Vgl. 5(1910/11), nr. 12, p. 192, 'Tot afscheid': "Met dit nummer leggen de bestuurders van het tijdschrift *Boekenschouw* de leiding van het maandblad in andere handen neer. (...) Nu met een leesgezelschap en een bibliotheek [Geloof en Wetenschap] nauw verbonden, en onder leiding van een krachtig bestuurder (...) zal het tijdschrift *Boekenschouw* ongetwijfeld worden wat het zijn moet en zijn kan". Pater Gielen schreef in 1925 over de eerste jaren van het tijdschrift: "Onder leiding van deskundige en volhardende mannen kwam het Maandschrift spoedig tot bloei, totdat na eenige jaren het onverkwikkelijk gedrag van een uitgever, die trouwens door de rechtbank in het ongelijk werd gesteld, het goede werk in gevaar bracht. Menig verdienstelijk medewerker verging daardoor de lust tot arbeid en in 1911 werd besloten het tijdschrift op te heffen. Schrijver dezer regelen (...) verzocht het tijdschrift te mogen koopen en de voortzetting ervan te verzekeren" (Vgl. 'Werkprogram en proefnummer van den 19den jaargang', p. 1).
(8) In *Boekenschouw* 17(1923/24), p. 331-338, hier p. 336, was de *Standaard-catalogus* reeds aangekondigd. Deze moest vooral dienen om een beoordeling te geven van oudere ontspanningslectuur, "belletrie, romans en eigenlijke leesboeken", waarvan nog veel in drukken in omloop is. "Uit vrees voor oneerlijke concurrentie" wilde men nog geen nauwkeurige omschrijving van opzet en uitvoering van de catalogus geven, maar, zo werd gezegd, de catalogus zal geen compilatie uit de verschenen jaargangen van *Boekenschouw* zijn, maar een zelfstandig werk, "iets dat in ons land geheel

nieuw is en niet alleen gewone lezers en hun raadgevers volkomen kan bevredigen, maar ook allen die vlug de eene of andere bijzonderheid in zake literatuur, moeten op zoeken". De *Standaard-Catalogus* verscheen in het voorjaar van 1925 blijkens de recensie van Bernard Verhoeven in *het Centrum* van 30 mei 1925. Samensteller van de catalogus was pater A. Gielen SJ, de directeur van het RK Centraal Bureau voor Lectuur. Er verschenen twee ongedateerde supplementen. De catalogus was een uitgave van Uitgeverij Joost van den Vondel te Amsterdam, de twee supplementen van Uitgeverij Foreholte te Voorhout. In de inleiding van de catalogus behandelde pater Gielen de drie criteria waarmee de katholieken "die met zorg hunne lectuur wenschen te kiezen", rekening moeten houden: "I. De natuurwet, II. De Kerkelijke Boekenwet, III. Den Index" (p. 5). Bernard Verhoeven verwoordde de bezwaren tegen de wijze waarop pater Gielen morele en esthetische elementen door elkaar had gehaspeld: "Het gezag, dat Pater Gielen zich als moreel kunstrechter door noesten arbeid heeft verworven, heeft zich usurpatorsmanieren eigen gemaakt. (...) Die alphabetische rangschikkerij van Jan en alleman's lichamelijk, geestelijk, zedelijk, artistiek signalement op kaartsysteem, die grabbelmand van definities en boutades en banvloeken, dat ongeloofelijk pêle mêle is irriteerend" (*Het Centrum*, 30 mei 1925).
In het autopsie-exemplaar (KDC) van het 'Eerste Supplement' is meegebonden een 'Lijst van uitgaven der Mij. voor goede en goedkoope lectuur (Wereldbibliotheek) te Amsterdam-Sloterdijk ten behoeve van Roomsch-Katholieke lezers en Boekverkoopers beoordeeld door Pater A.B.H. Gielen SJ', 15 p., gedateerd Voorjaar 1927. Deze lijst was bestemd voor "Boekverkoopers die hoofdzakelijk of althans gedeeltelijk zijn aangewezen op een Roomsch-Katholiek publiek". Met behulp van de lijst kon de boekverkoper gemakkelijker beoordelen "welke romans en novellen hij aan zijne katholieke cliëntèle onvoorwaardelijk kan aanprijzen en in welke kringen de onder voorbehoud gewaardeerde, met kans op succes zijn aan te bieden".
(9) In de aflevering van 15 dec. 1932 van *Boekenschouw* werd de lezers meegedeeld, dat de redacteurs en uitgevers van de *Boekzaal der geheele wereld* en van *Boekenschouw* reeds enige tijd pogingen aanwendden om beide in één tijdschrift te verenigen: "Eindelijk is men hierin geslaagd en zal met 1 Januari 1933 *Boekzaal der geheele wereld* niet meer afzonderlijk verschijnen, doch worden opgenomen in *Boekenschouw*". De redactiesecretaris van de *Boekzaal*, H. van de Mark, werd medewerker van *Boekenschouw*.

31

Boekenschouw 1951-{1961}
✦ *jaren* 1951/52, nr. 1(aug.) – {10(1960/61), nr. 3(febr. 1961)}
✦ *uitgever* Stichting Informatie-Dienst Inzake Lectuur (IDIL)
✦ *plaats* Tilburg
✦ *frequentie* 10 nrs. per jaar ∞ 1951/52-5(1955/56); 7 nrs. per jaar ∞ 6(1956/57)-7(1957/58); zeker 5 nrs. per jaar ∞ 8(1958/59); zeker 3 nrs. per jaar ∞ 9(1959/60)-10(1960/61)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1951-1957 drs. L. van den Ham
1957-{1961} drs. J. Klein
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen.
– Jaargangaanduiding m.i.v. 2(1952/53), nr. 1(aug.).
– Voor de IDIL-donateurs verscheen er tot en met {9(1959/60), nr. 3(jan,)} een afzonderlijke editie die echter dezelfde recensies bevatte. In de titelkop van deze afzonderlijke editie werd tot en met 4(1954/55), nr. 4(maart) vermeld: "Wanneer wij U om U te danken voor uw financiële hulp aan IDIL, de afleveringen zenden van onze Boekenschouw (10 x p.j.), dan is dat niet bedoeld als een beloning voor Uw goedheid: wij kunnen U niet belonen. Maar wel willen wij U iets van onze activiteit laten zien, die door Uw medewerking mogelijk wordt. Wanneer dit periodiekje nu in tienduizenden gezinnen komt en daar het goede boek de beste kans geeft, het juiste boek op de juiste plaats brengt, dan is dit zegenrijke en waarachtig culturele werk mede aan U te danken".
✦ *autopsie* 1(1951/52), nr. 1(aug.) – 10(1960/61), nr. 3(febr. 1961), m.u.v. 10(1960/61), nrs. 1-2. Mogelijk ontbreken 8(1958/59), nrs. 6 e.v.; 9(1959/60), nrs. 4 e.v.; 10(1960/61), nrs. 4 e.v.
– KDC
✦ *typering* Uitgave van IDIL, waarin nieuw verschenen boeken worden aangekondigd. Het blad was bedoeld voor verspreiding in de boekhandel. In het eerste nummer wordt gezegd: "Men vindt in dit geschriftje een keuze uit het beste van de jongste boekenproductie, in een aantal rubrieken geordend, waarmee natuurlijk niet een volledig overzicht wordt gegeven van wat er aan goeds en schoons verkrijgbaar is: er zijn veel meer goede boeken dan hier plaats konden vinden. Uit deze overvloed willen wij U helpen kiezen. Niet door het maken van 'reclame', maar door het geven van onbevooroordeelde informatie, waarbij op eerlijke wijze gewezen wordt op wat naar onze mening kwaliteiten of tekortkomingen zijn". Er zijn onder meer de volgende rubrieken: oorspronkelijke en buitenlandse romans, ontwikkeling en ontspanning, vreemde werelddelen, bijbelse geschiedenis, catholica.

32

Boekenvisite 1964-{1967}
✦ *jaren* 1(1964/65), nr. 1(31 aug.) – {3(1966/67), nr. 11(30 juni)}[1]
✦ *ondertitel* Maandelijks persbulletin van het Katholiek Lectuurcentrum
✦ *uitgever* Katholiek Lectuurcentrum (KLC)[2]
✦ *plaats* Red. en adm.: Utrecht
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* I
✦ *redactie* Niet in het bulletin vermeld.
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
– De jaargangen zijn doorgepagineerd.
– De nieuwe jaargang begon op 31 aug.
– In het Katholiek Documentatie Centrum bevindt zich het archief van het Katholiek Lectuur Centrum.
✦ *autopsie* 1(1964/65), nr. 1(31 aug.) – 3(1966/67), nr. 11(30 juni)
– KDC
✦ *typering* Persbulletin van het Katholiek Lectuurcentrum. Het bulletin bevat nieuws uit de boekenwereld, artikelen over lectuurinformatie, en aankondigingen en recensies van boeken.
✦ *noten*
(1) Het is niet bekend of er na 3(1966/67), nr. 11(30 juni) nog andere afleveringen zijn verschenen. In 1967 fuseerde het KLC met het Katholiek Bibliotheekcentrum tot het Katholiek Bibliotheek- en Lectuurcentrum (KBLC). Vanaf maart 1968 is het KBLC de uitgever van *Mens en boek*.
(2) In 1954 was het Katholiek Lectuurcentrum (KLC) opgericht als koepelorganisatie voor alle katholieke organisaties die zich met lectuur bezighielden. Het was een nieuwe poging om tot centralisatie te komen, nadat de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening daarin niet was geslaagd.

33

Boekzaal der geheele wereld 1925-1932
✦ *jaren* 1925, nr. 1[jan.] – 1932, nr. 24(15 dec.)
✦ *ondertitel* Internationaal maandschrift voor bibliographie[1] ∞ 1925 – 1926, nr. 11a(1 nov.)
– Geïllustreerd internationaal tijdschrift voor boek en blad, filmkunst en toneelkunst[1] ∞ 1926, nr. 11b(15 nov.) – 1932
✦ *uitgever* Het Nederlandsche Boekhuis[2]
– Op het omslag vanaf {1926, nr. 1(jan.)}: "Uitgegeven in overleg met en onder aanbeveling van den Bond van RK Openbare Leeszalen en Boekerijen"
✦ *plaats* Tilburg ∞ 1925-1930; Breda ∞ 1931-1932
✦ *frequentie* maandelijks ∞ 1925 – 1926, nr. 11a(1 nov.)
– tweemaal per maand[3] ∞ 1926, nr. 11b(15 nov.) – 1932
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV
✦ *redactie* 1925-1926 M.A.P.C. Poelhekke
1925-1929 prof. dr. H.F.M. Huijbers
1925-1932 prof. dr. B. van Benthem OP
1925-1932 ir. L.J.M. Feber
1925-1932 dr. Jacoba Hol
1925-1932 mr. G. Kropman
1925-1932 dr. H. van de Mark (pseud. van Hein Hoeben), red. secr.
1925-1932 Wies Moens
1925-1932 Friedrich Muckermann SJ
1925-1932 prof. dr. Ferd. Sassen
1925-1932 Jos. Vandervelden
1926-1932 frater S. Rombouts
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen, boekbesprekingen, inhoudsopgaven en jaarlijks een register op de auteurs van de besproken boeken.
– Bij de boekbesprekingen werd vanaf augustus 1925 de lettercode aangegeven van het rangschikkings- en beoordelingsstelsel van de Bond van RK Openbare Leeszalen. Hiermee werden de boeken ten opzichte van hun morele waarde beoordeeld, "dus m.a.w. in hoeverre zij voor 's menschen ziele-leven heilzaam of gevaarlijk zijn". Dit beoordelingssysteem was op instigatie van de bisschoppen tot stand gekomen en bevatte vijf categorieën:
"A: boeken die kunnen gegeven worden aan lezers boven 18 jaar, of aan jongeren, door hun ouders gemachtigd.
B: boeken die kunnen gegeven worden aan lezers boven 21 jaar, of aan jongeren, door hun ouders gemachtigd.
Bc: boeken die kunnen gegeven worden aan volwassenen, die meer ontwikkeld zijn.
C: boeken die alleen op persoonlijke, schriftelijke aanvrage bij het bestuur verkrijgbaar zijn.
D: boeken die volstrekt verwerpelijk zijn en dus niet in de RK Openbare Leeszalen aanwezig mogen zijn."
Met dit beoordelingssysteem werd volgens de redactie nog niet het ideaal van morele voorlichting bereikt, maar "wij vinden dit systeem geenszins 'om te huilen', doch verblijden ons uitermate daarover: iets te hebben kunnen bijdragen tot verlichting van de verantwoordelijke taak welke de keuze van lectuur meebrengt voor degenen die beseffen de gevaren en de genietingen van het boek" (vgl. 1925, p. 381).
– Op de pagina's die deel uitmaken van het omslag staan niet alleen advertenties afgedrukt, maar ook de rubriek 'Voor de vrienden van het boek', waarin luchtig literair nieuws is opgenomen. In ingebonden jaargangen ontbreken deze pagina's meestal.
– Er is vanaf het begin een rubriek 'Kinder- en jeugdboeken' geweest. In 'Onder pedagogies zoeklicht' (1926, nr. 1, p. 1-2) vermeldt frater S. Rombouts dat deze rubriek "meer stelselmatig en principiëel" dan tot nu

toe is gebeurd, "onder pedagogies zoeklicht" zal worden geplaatst. De redactie van *Boekzaal* heeft daarvoor de hulp ingeroepen van frater Rombouts en van de Keurraad voor Roomse Jeugdlektuur. Op dat verzoek wordt ingegaan "op voorwaarde dat we volkomen vrij zouden zijn in het toepassen van de beginselen (...) reeds gepubliceerd in *Ons eigen blad*, in de *Rafaël-kataloog* voor Roomse Jeugdlektuur en in een brochuurtje *Wat laat ik m'n kinderen lezen?* (Tilburg 1925)". Ter oriëntatie van de lezers worden de bedoelde beginselen nogmaals afgedrukt.
– Het Nederlandsche Boekhuis verstrekte aan de lezers van *Boekzaal der geheele wereld* vanaf [1928] het winterboek *Als het wintert* (zie de afzonderlijke beschrijving).
✦ *relaties* Opgegaan in *Boekenschouw* (1906-1941)[4]
✦ *literatuur* Titus Brandsma OCarm., 'Bij een lustrum' (n.a.v. het vijfjarig bestaan van *Boekzaal der geheele wereld*), in: *de Maasbode*, 1930, 1 april
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. bijna alle omslagen van 1925
– UBN ∞ 1925-1932 (zonder omslagen)
– NPM ∞ 1925, nr. 4 (met omslag)
– Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam ∞ 1926-1932 (met omslagen)
– KB ∞ 1929-1932 (met omslagen)
✦ *typering* Letterkundig blad met boekbesprekingen voor katholieken. Het tijdschrift ontstond op initiatief van Gerard Verbiest van Het Nederlandsche Boekhuis die een boekenblad wilde waarin meer boeken besproken zouden worden dan in het eveneens door hem uitgegeven blad van pater A.B.H. Gielen SJ, *Boekenschouw*. Volgens de inleiding van de redactie in 1925, nr. 1[jan]. p. 1-3 strekt de werkkring van het blad zich uit over "het internationaal domein van de geest" en beoogt het niet louter literaire voorlichting te geven, maar zich ook te bewegen op sociaal, filosofisch, theologisch, literair en fysisch gebied. De hoofdaandacht van het tijdschrift "staat niet gekeerd naar de oude levens- en kunstwaarden, die ofwel ontwaard zijn of een vaste stabiliteit verkregen hebben, maar naar de nieuwe cultureele perspectieven en vergezichten: de strevingen en van onrust en verwardheid getuigende zoekingen van den nieuwen mensch en bespreekt deze meer in voorlichtenden dan in bespiegelenden of polemischen zin". Bij de beoordeling zal vooral het ethisch aspect worden getoetst en men zal als katholieken "het oog strak gericht [houden] op de onvergankelijke beginselen der waarheid". De morele gebondenheid van de kunst zal worden verdedigd en bij de beoordeling zal "de van hooger hand verordende classificatie voor de R.K. bibliotheken" in de volgende nummers worden toegepast. Naast de ethische waardebepaling zal uit de besprekingen ook de opvoedende waarde of de ondermijnende invloed van een werk blijken, en ook het aesthetisch gehalte komt aan bod. Het blad richt zich niet alleen tot de eigen geloofsgenoten maar "zal zijn oordeel bereikbaar maken voor allen, wier levenshouding gebaseerd is op het positieve Christendom". Het wordt geredigeerd als "een orgaan voor ontwikkelden". Toen de *Boekzaal der geheele wereld* begon te verschijnen, liet pater Gielen, die eigenaar was van de *Boekenschouw*, zijn tijdschrift voortaan uitgeven door Uitgeverij Joost van den Vondel. Na de dood van pater Gielen in 1929 groeiden de *Boekenschouw* en de *Boekzaal* meer naar elkaar toe. In 1933 ging de *Boekzaal* op in de *Boekenschouw*.
✦ *noten*
(1) De ondertitel op de jaarbandtitelpagina luidt in 1925 en 1926: 'Geïllustreerd internationaal maandschrift voor bibliographie' en in 1927 en 1928: 'Geïllustreerd internationaal tijdschrift voor bibliographie, film en tooneel'. In 'Een belangrijk bericht', in 1926, nr. 11b(15 nov.), werd gezegd: "Rekening houdend met het nieuwe cultureele verschijnsel van de film, zullen wij ook filmrecensies opnemen, voornamelijk voor zooverre in de film, literatuur behandeld wordt. Naast de filmkunst trekt *Boekzaal* ten deele ook de tooneelkunst binnen haar domein. Behalve artikelen zullen aan vooraanstaande, belangrijke of geruchtmakende films en tooneelstukken, teekeningen, caricaturen, foto's e.d. worden gewijd. De recensies van belangrijke werken zullen door pakkende illustraties sappiger en aantrekkelijker gemaakt worden".
(2) Voor het Nederlandsche Boekhuis en voor het conflict tussen Gerard Verbiest en pater Gielen zie de beschrijving van *Boekenschouw*, noot 4. Op 19 maart 1931 werd de Nederlandsche Boekhandel omgezet tot een NV. Het doel van de NV werd als volgt omschreven: "het uitgeven van boeken en periodieken en het uitoefenen van een boekhandel, met alles wat tot een en ander in den ruimsten zin kan worden gerekend, zulks als voortzetting van het bedrijf, door den oprichter Verbiest onder den naam: Het Nederlandsche Boekhuis, gedreven (vgl. *Akten betreffende Naamlooze Vennootschappen. Bijvoegsel van de Nederlandsche staatscourant*, 1931, nr. 88(7 mei), NV-nr. 1194).
(3) In het nummer 11b van 15 nov. 1926 wordt de lezers bericht, dat de *Boekzaal* tweemaal per maand gaat verschijnen: "De band met de lezers wordt dan hechter, het blad actueeler, meer up-to-date". De afleveringen die op de 15e van de maand verschijnen, zullen gevuld zijn met 'Boekennieuws', waarin korte besprekingen zijn opgenomen van recent verschenen publicaties. De afleveringen van de eerste van elke maand zullen "de artikelen [bevatten], die, zonder dat de gedegen wetenschappelijkheid geschaad wordt, in doorsnee ietwat meer populair zullen zijn afgestemd".
(4) In 1932, nr. 24(15 dec.), p. 369, wordt meegedeeld dat *Boekzaal der geheele wereld* vanaf 1 jan. 1933 zal "samensmelten" met *Boekenschouw*: "Dr. H. v.d. Mark

tot dusver redacteur-secretaris van *Boekzaal der geheele wereld* zal tevens aan *Boekenschouw* zijn medewerking blijven verleenen. En ook andere medewerkers zullen aan het fusie-blad *Boekenschouw* hun bijdragen leveren".

34

Bossche bijdragen 1917/18-1970/71
✦ *jaren* [Circulaire (sept. 1916)][1]
– 1(1917/18), nr. 1[febr.][2] – 18(1941), nr. 1(onged.)
– 18(1945), nr. 2(onged.) – 30(1970/71)
✦ *ondertitel* Bouwstoffen voor de geschiedenis van het bisdom 's-Hertogenbosch
✦ *uitgever* Bisdom 's-Hertogenbosch
✦ *plaats* St. Michiels-Gestel
✦ *frequentie* onregelmatig[3]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* V ∞ 1(1917/18)-2(1918/19); IV ∞ 3(1919/20)-11(1931/32); V ∞ 12(1933/34); IV ∞ 13(1935/36)-26(1962/63); III ∞ 27(1963/64)-28(1965/66); II ∞ 29(1969); III ∞ 30(1970/71)
✦ *redactie* 1917-1923 H. van Hapert
1917-1945 Ferd. Franssen
1917-1971 mgr. dr. Th. Goossens, red. secr.
1925-1965 mgr. A. Frenken
1950-1971 H. Hens
Als medewerkers worden in 1(1917/18), nr. 1, p. 4 genoemd:
P. Albers SJ, fr. Benvenutus van Venraay OFMCap., dr. T. Brandsma OCarm., dr. H. Coster, rector Fr. Dekkers, H. Ebeling, G. van den Elsen OPraem., A. Flament, kapelaan A. Frenken, dr. P. van Gils, mgr. J. Graaf, C. ter Haar OESA, J. v.d. Hammen Nic.zn., pastoor dr. G. van Heck, mgr. dr. A. Hensen, J. Jacobs, C. Juten, A. Karthon, W. Knuif, J. Kronenburg CssR, B. Kruitwagen OFM, kapelaan A. Lange, H. Linnebank OSC, H. Meuffels CM, G. Meijer OP, L. van Miert SJ, A. Mosmans, J. Mosmans, W. Mutsaerts secr. van het Bisdom, pastoor H. Roes, jhr. A. van Sasse van Ysselt, dr. M. Schoengen, mr. J. Smit, dr. J.S. van Veen, J. Verhoeven, Ch. Verreijt en J. Witlox.
✦ *speciale nummers* 8(1926/27), nr. 3, p. 225-389: herdenkingsnummer bij gelegenheid van het 50e sterfjaar van mgr. Joannes Zwijsen (1794-1877)[4]
– 12(1933/34), nr. 3, p. 185-373: herdenkingsnummer bij gelegenheid van het 100e sterfjaar van Anthonius van Gils (1758-1834). Ook in 13(1935/36), nr. 1, p. 11-40 nog drie bijdragen over Van Gils
– 15(1937/38): A. Frenken, *Het dagboek van Michaël Ophovius, 4 Augustus 1629 – einde 1631*, 340 p.
– 25(1960/61). nr. 1, p. 1-144, nummer gewijd aan Franciscus Sonnius
– 27(1963/64): A.M. Frenken, *De latere kerkvisitatie (na die der eerste Bossche Bisschoppen*), 231 p.
– 28(1965/66): P. Harkx, *De Ephemerides van Anthonius van Gils*, 299 p.
✦ *register* H. Hens, H. Schurink, 'Algemene index op de delen I-XXX', in: 30(1970/71), p. 224-256
✦ *bijzonderheden* Met regelmatig afbeeldingen en boekbesprekingen. Jaarlijks een index van personen, plaatsen en zaken.
– Vanaf 1(1917/18) tot en met 10(1929/30) publiceerde Th. Goossens de rubriek de 'Leestafel' met boekbesprekingen en vermelding van verschenen boeken en artikelen over de geschiedenis van het bisdom Den Bosch.
– Vanaf 1(1917/18) tot en met 18(1941/45) was de rubriek 'Kroniek van het bisdom' opgenomen, verzorgd door achtereenvolgens W. Mutsaerts (1-3), J. van Beek (6-13) en Th. van Hout (14, 16-18).
– In 2005 verscheen een DVD-rom o.d.t. *Cirkelen rond de geschiedenis van het katholieke leven in Nederland*. Hierop zijn onder meer alle jaargangen van de *Bossche bijdragen* inclusief register digitaal te raadplegen.
✦ *relatie* Na de opheffing in 1971 richtte het *Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland* zich meer op de geschiedenis van het bisdom 's-Hertogenbosch. De redactie werd uitgebreid met H. Hens, de laatste hoofdredacteur van *Bossche bijdragen* (vgl. *Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland*, 14(1972), p. 1-2: 'Bij de nieuwe jaargang').
✦ *literatuur* W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 55-56, nr. 29
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Kerkhistorisch tijdschrift van en voor het bisdom 's-Hertogenbosch, waarin artikelen en bronnenpublicaties werden gepubliceerd. In het 'Ter inleiding' in het eerste nummer schreef de redactie dat zij bouwstoffen wilde verzamelen, ordenen en pasklaar maken voor een toekomstige 'Geschiedenis van het bisdom van 's-Hertogenbosch', dat "gerust groot mag gaan op zijn verleden en heden". De redactie hoopt "wat verspreid ligt, bijeen te brengen; wat verloren dreigt te gaan, te behouden; wat onbekend is, te openbaren; en aldus met bewijzen in de hand aan te toonen, dat dit gedeelte van ons lieve vaderland ook op historisch gebied meer belangstelling verdient, dan het tot nu toe, als ware het nog belast met den Generaliteits-vloek, in de geschiedschrijving van Kerk en Staat heeft gevonden". Het blad beoogt om bronnen uit te geven, en zal daarnaast ook gaarne plaats inruimen voor "bewerkte artikelen, mededeelingen enz., mits zij in verband staan tot de kerkelijke geschiedenis van het bisdom van 's-Hertogenbosch, zoover zich zijn gebied thans uitstrekt of vroeger uitstrekte, of de geschiedenis van dat gebied, vóórdat het in 1559 tot een zelfstandig bisdom werd verheven".

✦ *noten*
(1) Bij de introductie van de rubriek de 'Leestafel' (1(1917/18), p. 369) is sprake van een circulaire die de redactie in september 1916 verspreidde om bekendheid te geven aan de plannen tot oprichting van het tijdschrift.
(2) Vgl. H. Hens, 'In memoriam Mgr. Prof. Dr. Thomas Goossens', in: 30(1970/71), p. V-VI.
(3) Volgens H. Hens was de opzet "dat er per jaar minstens één aflevering en hoogstens drie afleveringen zouden verschijnen: drie afleveringen zouden één Deel vormen. Aan deze opzet is vrijwel altijd de hand gehouden, ook al verdroot het een of andere medewerker of mederedacteur wel eens, dat de secretaris der redactie al te zeer de nadruk legde op het 'minstens één aflevering per jaar'". Volgens hem ging het er in de laatste jaren op lijken, of er per jaar hóógstens maar één aflevering mocht uitkomen. Vgl. H. Hens, 'In memoriam Mgr. Prof. Dr. Thomas Goossens', in: 30(1970/71), p. V-VI.
De nummering der jaargangen is als volgt: 1(1917/18), 2(1918/19), 3(1919/20), 4(1921/22), 5(1922/23), 6(1923/24), 7(1925/26), 8(1926/27), 9(1928/29), 10(1929/30), 11(1931/32), 12(1933/34), 13(1935/36), 14(1936/37), 15(1937/38), 16(1938/39), 17(1940/41), 18(1941/45), 19(1948/49), 20(1950/51), 21(1951/53), 22(1953/55), 23(1956/57), 24(1958/59), 25(1960/61), 26(1962/63), 27(1963/64), 28(1965/66), 29(1969), 30(1970/71).
(4) De *Bossche bijdragen* hadden vergeefs een prijsvraag uitgeschreven voor een levensbeschrijving van mgr. Joannes Zwijsen. De redactie wilde echter bij gelegenheid van diens vijftigste sterfdag graag een beeld geven van hem: "Nu dat eerste plan [een levensbeschrijving] niet tot vervulling is kunnen komen, heeft de Redactie gemeend, dat dit gedenkfeest toch harerzijds niet onopgemerkt mocht voorbijgaan, en heeft zij bouwstoffen willen verzamelen, die straks zullen kunnen dienen om een beeld van den grooten kerkvorst te vormen (...). Geen volledige levenschets is uit de volgende artikelen op te maken, doch aan den tors is reeds af te meten, welk een reuzenfiguur Mgr. Zwijsen geweest is".

35

het Bouwblad 1940-1941
✦ *jaren* 12(1940/41), nr. 1(aug.) – 13(1941), nr. 7(okt.)[1]
✦ *ondertitel* Veertiendaagsch tijdschrift voor bouw- en sierkunst
✦ *uitgever* NV Maatschappij tot Exploitatie van het Limburgsch Dagblad
✦ *plaats* Red.: Voorburg
– Adm.: Heerlen
✦ *frequentie* veertiendaags
✦ *formaat* C
✦ *omvang* IV ∞ 12(1940/41); I ∞ 13(1941)
✦ *redactie* 1940-1941 Jan van Dongen jr.
1940-1941 B.J. Koldewey
1940-1941 Wies Moens
1940-1941 Nic. Molenaar jr.
1940-1941 C.M. van Moorsel Pzn., 1941 hoofdred.
Medewerkers: 1940-1941 Dom A. Beekman OSB
1940-1941 dr. P.W.J. van den Berg
1940-1941 M. English pr.
1940-1941 G. Feenstra
1940-1941 Mr. V. Haesaert
1940-1941 ir. L.H. Huydts c.i.
1940-1941 A.J. Kropholler
1940-1941 Th. Kwakman pr.
1940-1941 ir. G.M. Leeuwenberg b.i.
1940-1941 Dom J. van der Mey OSB
1940-1941 S.J. v.d. Molen
1940-1941 mr. A.J.M. van Moorsel
1940-1941 ir. H. van Oerle b.i.
1940-1941 Lode Sengers
1940-1941 ir. Alph. Siebers b.i.
1940-1941 dr. ir. F.P.A. Tellegen
1940-1941 ir. J.A.C. Tillema b.i.
1940-1941 prof. ir. H.T. Zwiers b.i.
1941 mr. dr. E.H.Th. Kwast
✦ *speciale nummers* 12(1940/41), nr. 6(10 okt.): 'Het restaureren van oude monumenten en den wederopbouw van door den oorlog verwoeste steden'
– 12(1940/41), nr. 11(19 dec.): 'Friesland'
– 13(1941), nr. 1(14 aug.): 'Nederlandsche kerkelijke en profane kunst'
– 13(1941), nr. 5(25 sept.), gewijd aan baksteen
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen; inhoudsopgaven
– Als bijlage verscheen: *Mededeelingen van de Algemeene Katholieke Kunstenaarsvereeniging*.
✦ *relaties* Voortzetting van *RK bouwblad*
– Voortgezet als *Katholiek bouwblad*
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Tijdschrift gewijd aan de kerkelijke bouwkunst. Het blad is de voortzetting van *RK bouwblad*. Over het weglaten in de titel van 'RK' werd in het eerste nummer gezegd: "Er is in onze lage landen een groeiend, algemeen verlangen naar gezondmaking der kunsten en het is voor een kultuurbeweging welke zich hierop richt van het grootste belang, dat zij haar werkwijze zoodanig uitmeet, dat zij tot het geheele Nederlandsche volk spreekt. Het is daarom, dat wij gemeend hebben goed te doen, de titel *RK bouwblad* om te zetten in *het Bouwblad*, hiermede duidelijk makend, dat wij verlangen naar een herstel der Nederlandsche kunst in haar geheel. Wij willen streven naar realisatie der gezonde beginselen, die fundeeren in het Christelijk karakter van ons volk, daarmede bouwend aan de ontwikkeling van onze nationale kultuur."

✦ *noten*
(1) In het autopsie-exemplaar is in 13(1941) een circulaire van *het Bouwblad*, gedateerd dec. 1941, mee gebonden, waarin wordt meegedeeld dat het blad vanaf 15 okt. 1941 geen papier meer geleverd krijgt voor de uitgave van het blad en dat de dispensatie om papier uit voorraad te mogen verwerken, is ingetrokken: "Na een ruim twaalf jarigen arbeid voor de herleving van de nationale bouwkunst en beeldende kunsten in ons land, op de basis van het levenskrachtige in de traditie der groote Christelijke kunst, zijn wij thans genoodzaakt onzen arbeid te staken". In het eerste nummer van *Katholiek bouwblad* van na de oorlog (okt. 1946) werd als volgt het stopzetten van de uitgave van *het Bouwblad* gememoreerd: "In de laatste maand van 1941 ontvingen lezers en medewerkers een brief, waarin hen werd medegedeeld door de redactie en den uitgever, dat *het Bouwblad* niet meer mocht verschijnen. Op last van den Rijkscommissaris had de Secretaris-Generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, de papiertoewijzing ingetrokken, om op deze verborgen wijze het verder verschijnen onmogelijk te maken. Daarop volgde een verzoek van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten aan de redactie om eens te komen praten. *Het Bouwblad* zou wederom mogen uitkomen, mits ... en hierop volgden de bekende voorwaarden. Wij gingen dus onze winterslaap van onbekende tijdsduur in."

36

Bouwen 1931-1939
✦ *jaren* 1931/32, nr. [1](nov.) – 8(1939), nr. 5(nov.)[1]
✦ *ondertitel* Loopmare voor katholieke cultuur[2] ∞ 1(1931/32) – 7(1938)
– Maandschrift voor katholieke cultuur ∞ 8(1939)
✦ *uitgever* Algemeen secretariaat van Geloof en Wetenschap, RK Volksuniversiteiten, Roomsche Reisvereeniging[3]
– Uitgeverij Vox Romana[4] ∞ [1(1931/32)] – 7(1938)
– Paul Brand's Uitgeversmaatschappij en Uitgeverij de Toorts[5] ∞ 8(1939)
✦ *plaats* Red.: Rotterdam ∞ 1(1931/32), nr. [1](nov.) – nr. 6/12(15 april); Arnhem ∞ 1(1931/32), nr. 7(mei) – 7(1938), nr. 4/5(april/mei); Beekbergen ∞ 7(1938), nr. 6(juni) – nr. 11/12(Kerstmis). Niet vermeld in 8(1939).
– Adm.: Rotterdam ∞ 1(1931/32), nr. [1](nov.) – 6(1937), nr. 1(onged.); Schiebroek ∞ 6(1937), nr. 2/3(onged.) – 7(1938); Hilversum/Heemstede ∞ 8(1939)
✦ *frequentie* maandelijks[6]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ 1(1931/32)-3(1934); III ∞ 4(1935)-5(1936); II ∞ 6(1937); III ∞ 7(1938); II ∞ 8(1939)
✦ *redactie* 1932-1935 A. van Duinkerken
1932-1939 Jan Beerends
1932-1939 Irma Meyer
1932-1939 drs. Jop Pollmann
1932-1939 Bernard Verhoeven
1935-1939 Frans van Oldenburg Ermke
1936-1939 Theo van Steen
1938-1939 Gabriël Smit
In 1939 worden als medewerkers vermeld: prof. dr. Gerard Brom, dr. A.J.M. Cornelissen, mgr. prof. dr. J. Hoogveld, prof. dr. J.B. Kors OP, prof. dr. G. Kreling OP, Jan Nieuwenhuis, dr. Henri van Rooyen OSCr., prof. dr. Th. Rutten, Annie Salomons, A. de Visser SCJ.
✦ *speciale nummers* 1(1932), nr. 8(juni): 'Leekenspelnummer', 16 p.
– 2(1933), nr. 1(onged.): 'Kerstnummer', samengesteld in samenwerking met de Kring voor bevordering van kath. kerstviering
– 2(1933), nr. 5(onged.), gewijd aan de Stichting Katholiek Gemeenschapsoord, Centrum van Katholieke cultuur, Vacantieoord voor Groot-Nederland, Werkobject voor jonge werklozen, 16 p.
– 2(1933), nr. 6(onged.), gewijd aan het Katholieke Filmfront, 16 p.
– 2(1933), nr. 9(onged.): *Speciaalnummer gewijd aan den heropbouw van de Benedictijner abdij v. Egmond*, 28 p.
– 4(1935), nr. 6(25 juni), gewijd aan de Abdij Egmond n.a.v. de inwijding van Egmonds priorij, 28 p.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen en boekbesprekingen.
– De jaargangnummering begint met 1(1931/32), nr. 2/4(5 dec.). Daarop volgen 1, nr. 3/7(15 jan.), 1, nr. 4/9(10 febr.), 1, nr. 5/11(15 maart), 1, nr. 6/12(15 april), 1, nr. 7(mei). Dit gebruik van dubbele afleveringsnummering is niet helder; mogelijk heeft het te maken met de nummering van de voorloper, *'t Maandelijks contact tusschen de leden en de besturen van de RK Volksuniversiteit en de RK Algemene ontwikkelingsclub te Rotterdam.*[7] M.i.v. 1, nr. 7 wordt normaal verder genummerd en vanaf de 2e jaargang loopt de jaargangnummering gelijk aan het kalenderjaar.
– 1(1931/32), nrs. [1]-11 bevat de rubriek 'De wereld is mooi. Rubriek over reizen en trekken, verzorgd door de Ned. Roomsche Reisvereen.'.
– Naast het tijdschrift gaf Uitgeverij Vox Romana de *Bouwen serie* uit, waarin, voorzover bekend, slechts één titel verscheen: C. Boudens-van Heel, A.A. Boudens, *Jongens en meisjes*. Rotterdam [1935].
✦ *relaties* Voortzetting van *'t Maandelijksch contact tusschen de leden en de besturen van de RK Volksuniversiteit en de RK Algemene ontwikkelingsclub te Rotterdam*[7]
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Katholiek cultureel tijdschrift, gericht op lekenspel, poëzie, beeldende kunst in katholiek Nederland. In het eerste nummer schreef Bernard Verhoeven, de drijvende kracht achter het tijdschrift, in 'De eerste steen' dat *Bouwen* "een Loopmare [wil zijn] voor

de leden van Katholieke ontwikkelingsvereenigingen, geboren in de werkstad Rotterdam en gebakerd door het Algemeen Secretariaat van Geloof en Wetenschap en RK Volksuniversiteiten". Het Algemeen Secretariaat geeft reeds *de Schakel* uit. "Wat *de Schakel* is voor de besturen onzer vereenigingen, wil *Bouwen* worden voor haar leden: een bindmiddel, een dienende geest, een apostel in den bescheiden trant der klopjes voor een eigen Katholieke volkscultuur, voor levensstijl en idealisme" Hij sluit het inleidend woord als volgt af: "Het wordt tijd om te gaan bouwen aan een eigen cultuur, met een massaal élan van alle beschikbare werkkrachten, volwaardigen en onvolwaardigen. Wij willen een paar steenen bijdragen. Laat anderen kathedralen en arena's bouwen: onze bescheiden taak is een huiskamer te scheppen met sfeer en bloemen en een open venster, dat uitzicht geeft op andere terreinen van het Katholieke cultuurleven." In het eerste nummer van de vierde jaargang werd de doelstelling van het blad nog eens omschreven: "*Bouwen* is geen artistiek orgaan, en beoogt dit niet te zijn. Het heeft geen andere dan het practische oogmerk, zich rekenschap te geven van de verschijningsvormen der Katholieke cultuur in den wijden zin van het woord. En dat onvoorwaardelijk eerlijk en openhartig."

✦ *noten*

(1) In 8(1939), nr. 5(nov.) schreef de redactie in '*Bouwen* naar een ontijdig einde': "Indien lezers en redactie geen doeltreffende maatregelen weten te treffen, zal *Bouwen* met dezen jaargang ophouden te bestaan. De verklaring daarvoor is simpel genoeg: de oorlog ontneemt aan ons pas gereorganiseerde maandblad de mogelijkheid zijn abonnementen-aantal voldoende op te voeren. *Bouwen* schijnt in dezen tijd niet die aandacht te trekken, welke wij vroeger met onze nummers op ons streven gevestigd konden houden; de bladen hebben geen ruimte meer voor ons: voor het werk van den dood moet het werken aan de levende cultuur wijken."

(2) In 1(1931/32), nrs. 1-10 werd hieraan toegevoegd: "onder auspiciën van het Algemeen Secretariaat van Geloof en Wetenschap en RK Volksuniversiteiten waarin opgenomen ''t Maandelijksch Contact tussen de leden en de besturen van de RK Volksuniversiteit en de RK Algem. Ontwikkelingsclub te Rotterdam' en een rubriek voor reizen en trekken verzorgd door de Roomsche Reisvereeniging". In 1(1931/32), nr. 11(onged.) werd dit eveneens toegevoegd, echter met weglating van: "en een rubriek voor reizen en trekken verzorgd door de Roomsche Reisvereeniging".

(3) De Roomsche Reisvereeniging wordt na 1(1931/32), nr. 10(onged.) niet meer als mede-uitgever vermeld. 1(1931/32), nr. 11(onged.), p. 16, deelt mee dat de band met de Ned. Roomsche Reisvereeniging is beëindigd: "Met name loopt (...) de opvatting omtrent de cultureele taak der vereeniging te zeer uiteen".

(4) Uitgeverij Vox Romana wordt niet als uitgever in het tijdschrift vermeld, maar wel in *Brinkman's catalogus*, 1936-1940, p. 1530. In 8(1939), nr. 1(mei), p. 3, wordt dank gebracht aan Uitgeverij Vox Romana "voor de zorgen in moeilijke jaren aan een idealistisch tijdschrift besteed".

(5) In 8(1938), nr. 1(mei) wordt meegedeeld: "Met ingang van den achtsten jaargang, wordt het maandschrift geëxploiteerd in samenwerking door Paul Brand's Uitgeversbedrijf te Hilversum en de Uitgeverij De Toorts te Heemstede".

(6) Na 7(1938), nr. 11/12(Kerstmis) gedurende enkele maanden niet verschenen. 8(1939), nr. 1(mei) kwam pas in mei 1939 van de pers.

(7) Vgl. *de Schakel*, 9(1931), nr. 6(onged.), p. 124: "De RKVU is met *Bouwen* begonnen, in dit geval met het ombouwen van zijn *Maandelijksch contact* tot een algemeene Loopmare". Van het *Maandelijksch contact* is als lokaal tijdschrift geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen.

37

Brabant en Limburg 1925

✦ *jaren* 1(1925), nr. 1(7 febr.) – {nr. 2(28 febr.)}

✦ *ondertitel* Weekblad ter bevordering der cultureele en economische belangen van Brabant en Limburg

✦ *uitgever* Comm. Vennootschap Weekblad Brabant en Limburg

✦ *plaats* Tilburg

✦ *frequentie* wekelijks

✦ *formaat* E

✦ *omvang* Ingeziene afln.: respectievelijk 6 en 4 p.

✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.

✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.

✦ *autopsie* 1(1925), nr. 1(7 febr.) – nr. 2(28 febr.)

– NPM

✦ *typering* Onafhankelijk weekblad dat uitgaat van "het katholieke beginsel" en dit wil versterken. Het blad wil bijdragen tot "cultureele grootmaking" van de Nederlanders beneden de Moerdijk.

38

Brabantia nostra[1] 1935-1946

✦ *jaren* 1(1935/36), nr. 1(okt.) – 7(1941/42), nr. 10(juli)[2] – 8(1945/46), nr. 1(jan.) – nr. 11/12(jan./febr.)

✦ *ondertitel* Maandblad ∞ 7(1941/42), nr. 4(jan.) – 8(1945/46), nr. 11/12(jan./febr.)[3]

✦ *uitgever* Het blad is voortgekomen uit het Brabants Studenten Gilde van Onze Lieve Vrouw.[4] In 1937 werd de Stichting Brabantia Nostra opgericht.[5]

– Adm.: Boekhandel Triborgh ∞ 1(1935/36) – 3(1937/38), nr. 1(okt.)[6]; Drukkerij Henri Bergmans NV ∞ 3(1937/38), nr. 2(nov.) – 8(1945/46)

✦ *plaats* Red.: Tilburg ∞ 1(1935/36) – 3(1937/38), nr. 11(aug.); Roosendaal ∞ 3(1937/38), nr. 12(sept.) – 5(1939/40); Tilburg ∞ {7(1941/42)}-8(1945/46)
– Adm.: Tilburg
✦ *frequentie* 20 maal per jaar ∞ 1(1935/36)-2(1936/37) – maandelijks ∞ 3(1937/38)-8(1945/46)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV ∞ 1(1935/36); V ∞ 2(1936/37); IV ∞ 3(1937/38)-6(1940/41); II ∞ 7(1941/42)-8(1945/46)
✦ *redactie* De namen van de redacteuren zijn in het blad vermeld in 1(1935/36) en vanaf 7(1941/42), nr. 4(jan.). Aanvullende informatie in korte mededelingen in het blad en in Van Oudheusden.
1935-1936 dr. P.C. de Brouwer, red.raad
1935-1936 Paul Vlemminx
1935-1940 Geert Ruijgers (1936-1937 red. secr.; 1936-1940 hoofdred.[7])
1935-1936, 1940-1942 Jef de Brouwer
1935-1942 Luc van Hoek
1935-1942 Toon Wijffels
1935-1946 dr. F. van der Ven (1935-1936 red. secr.; 1940-1942 hoofdred.)[7]
1936-1937 Piet Mutsaers
1937-1938 mr. H. Vinkenburg
1937-1942 W. Cooymans OPraem.
1937-1942 dr. E. Rombauts
1938-1942 dr. J. Helsen[8]
1938-1942 Jozef Simons[8]
1938-1942 dr. R. Sterkens[8]
1940-1942 J. Willems
1941-1942 dr. A. Weijnen
1941-1945 drs. A. van Gool[7]
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (1936/37); boekbesprekingen (m.u.v. 1939/40-1941/42); inhoudsopgaven (m.u.v. 1935/36) en 1941/42).
– 3(1937/38), nr. 11(aug.) bevat een bijlage over de kapel aan de Moerdijk die door Brabantia Nostra werd gebouwd.
– In 1941 verschenen als bijlage voor de leden van de beweging Brabantia Nostra vier afleveringen van *Edele Brabant*. De ondertitel luidde 'Mededelingenblad van Brabantia Nostra' en als uitgever werd vermeld: Propaganda-secretariaat van Brabantia Nostra. Evenals *Brabantia Nostra* werd het blad gedrukt bij Drukkerij Henri Bergmans te Tilburg. In het KDC zijn drie afleveringen aanwezig: 1941, nr. 1(maart) tot en met nr. 3(juli). In de UB Utrecht is nog een nr. 4[okt.] aanwezig. De ingeziene afleveringen tellen elk acht pagina's. *Edele Brabant* werd gratis aan de leden van Brabantia Nostra toegezonden; men kon zich er niet afzonderlijk op abonneren. Het blad bevat artikelen over jeugd in Brabant, nieuws uit de beweging en een kroniek gewijd aan gebeurtenissen die voor Brabant van belang waren. Volgens Van Oudheusden (p. 297-298) was de inhoud van *Edele Brabant* duidelijk opgezet als tegenhanger van het te saai geachte *Brabantia Nostra*. Het moest bovenal de Brabantse jeugd bereiken. In het eerste nummer werd gezegd: "Het leidende tijdschrift [= *Brabantia nostra*] bereikte tot dusver niet genoeg Brabanders. Dáárom als verlengstuk dit kleinere blad *Edele Brabant*." In hetzelfde eerste nummer schreef Jan Naaykens onder het pseudoniem 'De Beeckenaar': "Brabanders! (...) En gij, heerlijke jeugd van dit heerlijke land! Uw blik is vol van zuivere begeerte en voortdurend zweeft de vogel van Uw heet verlangen uit naar de horizonten die blinken in 't verschiet. Gij voelt in U het dreunend ritme trillen van de nieuwe tijd en het bruist in U van verlangen om ook Uw stap te doen klinken in de rijen van hen, die reeds in tuchtvolle orde de weg betreden die hen gewezen is. Weet dan, dat de leeuw van Brabant leeft en dat hij machtig klauwt als onder hertog Jan." De redactie werd volgens Van Oudheusden gevormd door Joep Naninck, Anton Eijkens, Antoon van Gerwen, Albert van Hoek, Jan Naaykens en Wim Schenk.
✦ *relaties* Voortgezet als *Edele Brabant*
✦ *literatuur* J.L.G. van Oudheusden, *Brabantia Nostra, een gewestelijke beweging voor fierheid en 'schoner' leven 1935-1951*. Tilburg 1990 (*Bijdragen tot de geschiedenis van het Zuiden van Nederland*, 84. Diss. KU Nijmegen)
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Blad dat de Brabantse cultuur in de ruime zin des woords wil verdedigen en uitdragen. Voor de redactie was dat een katholieke cultuur. In de beginselverklaring in het eerste nummer werd gezegd: "Dit blad richt zich tot allen die in het Brabantse land willen zien een gaaf en ordevol volk, Nederlands en Katholiek – toegerust met de middelen, die nodig zijn tot het ontplooien van zijn schoonste leven. (...) Brabant wordt zienderogen weer de kern der Nederlanden! Wie hier schrijft of leest houde dit klaar voor ogen. Het besef van deze bijzondere verantwoordelijkheid ten aanzien van het Rijk Gods en de Volksgemeenschap zal alle kleinheid verachten en geen hindernis tellen om de bundeling van alle Brabantse krachten te verwezenlijken". Het blad beoogt het gezinsleven te beschermen en te versterken, de hoge waardering voor het huwelijk en voor de kinderzegen levendig te houden, kunst en wetenschap te bevorderen. Het bevatte gevarieerde artikelen op sociaal, economisch, politiek en cultureel gebied.
Na de bevrijding kreeg *Brabantia Nostra* snel de gelegenheid om, zij het in beperkte omvang en op slecht papier, opnieuw te verschijnen. Het blad bleef op de vlakte in de keuze tussen vernieuwing en restauratie, en beperkte zich tot een cultureel tijdschrift. In het eerste nummer van 8(1945/46) werd gezegd dat het blad zich met alle positieve krachten van het gewest weer

wilde inzetten voor de "stoffelijke en geestelijke waarden" in het Brabantse volksbestaan.
✦ *noten*
(1) De titel *Brabantia nostra* was een voorstel van P.C. de Brouwer en moest gelezen worden als een wekroep: "niet met het gezellig-kneuterige 'ons eigen Brabant', maar met het meer strijdbare 'Brabant aan ons!' (vgl. Van Oudheusden, p. 78).
(2) In 8(1945/46), nr. 1(jan.), p. 15, deelt de uitgeverij Drukkerij Henri Bergmans, Tilburg, mee: "Het is juist 2½ jaar geleden dat *Brabantia Nostra* voor 't laatst verscheen. Niet als gevolg van een verbod van den bezetter werd de uitgave in Juli 1942 gestaakt; dit kwam pas maanden later". Er bleek een rapport te bestaan van de NSB'er W. Sassen uit Breda om via de verenigingen de nationaal-socialistische gedachte ingang te doen vinden in de Brabantse bevolking, waarbij *Brabantia nostra* met name werd genoemd. In juli 1942 werd de hoofdredacteur [F. van der Ven] met nog een ander redactielid [J. de Brouwer] gegijzeld. "Na kort overleg tusschen de overgebleven redactieleden en den uitgever werd toen besloten het tijdschrift op te heffen". Vgl. ook Van Oudheusden, p. 303-304.
(3) In een terugblik schreef hoofdredacteur Frans van der Ven over het einde van het blad: "*Brabantia Nostra* begon zijn achtste jaargang in volle oorlogstoestand, toen onze provincie nog frontgebied was, waar het aan alles ontbrak om een dergelijk pogen succes te kunnen voorspellen. Wij hadden gemeend dat er iets gebeuren moest, maar weldra kwam er een zodanige vloed van krantjes en blaadjes los, dat het al even karig uitgemonsterde *Brabantia Nostra* in die maalstroom ten onder ging." Vgl. *Brabantia Nostra*, 9(1950/51), nr. 1(sept.), p. 1.
(4) Voor het Brabants Studenten Gilde van Onze Lieve Vrouw, zie: B.J.M. van Raaij, 'Het Brabants Studentengilde van Onze Lieve Vrouw. Een regionale katholieke studentenbeweging tussen antimodernisme en modernisme, 1926-1970', in: *Noordbrabants historisch jaarboek*, 6(1989), p. 155-206.
(5) De Stichting Brabantia Nostra werd op 30 juli 1937 opgericht. In de statuten werden de doelstellingen als volgt geformuleerd: "het bundelen van alle Brabantse krachten, het streven naar een zelfstandig Brabants volksbestaan binnen het grotere geheel van de Nederlandse samenleving, het laten doordringen van het katholieke geloof en het bevorderen van een goed en godvruchtig leven voor elke Brabander" (vgl. Van Oudheusden, p. 93).
(6) Van Oudheusden schrijft over de overgang naar de nieuwe uitgever, Drukkerij Henri Bergmans: "Vanaf het tweede nummer [van de derde jaargang] werd het blad niet langer uitgegeven door de fa. Triborgh, want allerlei klachten over lakse bezorging en niet nakomen van afspraken werden op conto geschreven van directeur Veldkamp. Die bleek ook nog lid van Zwart Front te zijn" (vgl. Van Oudheusden, p. 190).
(7) Vanaf oktober 1940 was Van der Ven hoofdredacteur geworden na het vertrek van Geert Ruygers, die medio augustus was benoemd op het Unie Secretariaat als de feitelijke hoofdredacteur van het weekblad *De Unie* (vgl. Van Oudheusden, p. 278). Ter vervulling van de vacante plaats is dr. A. Weijnen tot de redactie toegetreden (vgl. 7(1941/42), nr. 1(okt.): 'Van de redactie', p. 1). In dec. 1945 legde hoofdredacteur Van der Ven zijn taak neer (vgl. Van Oudheusden, p. 310). Op de in 1945/46 verschenen nummers staat zijn naam als enige redacteur vermeld, m.u.v. 8(1945/46), nr. 4(april/mei) en nr. 5(juni), waar drs. A. van Gool als waarnemend redacteur wordt genoemd.
(8) Vanaf het eerste begin had *Brabantia nostra* zich een aanhangster getoond van de groot-Nederlandse of Dietse gedachte. Een consequentie daarvan was het contact met de Vereniging van Kempische Schrijvers (VKS). In 1938 traden drie Belgische letterkundigen, dr. J. Helsen, S. Simons en R. Sterkens, de laatste twee resp. voorzitter en secretaris van de VKS, tot de redactie toe.

39

Brabantia nostra 1950-1951
✦ *jaren* 9(1950/51), nr. 1(sept.)[1] – nr. 12(aug.)
✦ *uitgever* Stichting Brabantia Nostra
– Adm.: Drukkerij Henri Bergmans NV
✦ *plaats* Tilburg
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV
✦ *redactie* 1950-1951 prof. dr. F. van der Ven, hoofdred.
1950-1951 H. Beex, pr.
1950-1951 Anton Eijkens
1950-1951 drs. A. van Gool
1950-1951 Luc van Hoek
1950-1951 dr. H. Kapteijns
1950-1951 drs. H. Mandos
1950-1951 drs. J. van Sleeuwen
1950-1951 dr. H. van Velthoven
1950-1951 prof. dr. L. Verberne
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; inhoudsopgaven.
– De nummering van de pagina's loopt door; pagina 240 wordt abusievelijk gevolgd door de pagina's 141-188, waarna met pagina 289 de juiste nummering weer wordt voortgezet.
– 9(1950/51), nr. 10(juni) bevat de inleidingen die werden gehouden op het congres van de Stichting Brabantia Nostra over 'Geest en Industrie' op 30 en 31 maart 1951 in de Abdij van Berne te Heeswijk.
✦ *relaties* Voortzetting van *Edele Brabant*[2]
– Samengegaan met *Brabants jaarboek* en voortgezet als *Brabantia*[3]

✦ *literatuur* J.L.G. van Oudheusden, *Brabantia Nostra, een gewestelijke beweging voor fierheid en 'schoner' leven 1935-1951* (Tilburg 1990. *Bijdragen tot de geschiedenis van het Zuiden van Nederland*, 84. Diss. KU Nijmegen), p. 345-352
✦ *autopsie* Volledig
– UBN (zonder omslagen)
– Klooster Sint Aegten, Cuijk (met omslagen)
✦ *typering* Uitgave van de Stichting Brabantia Nostra, gewijd aan Brabantse cultuur, economie en onderwijs. Volgens Van Oudheusden (p. 345) besloot het bestuur van Brabantia Nostra om na de ondergang van *Edele Brabant* in 1950, in overleg met uitgeverij Bergmans nog eenmaal opnieuw een poging te wagen met het maandblad *Brabantia nostra*. In het openingsartikel 'Bij de negende jaargang' in 9(1950/51), nr. 1(sept.) noemt de hoofdredacteur Van der Ven de nieuwe start een 'come-back': "In zeker opzicht gaat het hier slechts om het betrekken van de oude stellingen. In ronde woorden gezegd: de brede massa blijkt nog niet rijp; wij moeten ons beperken tot degenen, die voor een maandblad toegankelijk zijn. Wanneer wij echter van oude stellingen spreken, dan mag dit niet zo worden verstaan alsof wij niet bereid zouden zijn iets te leren. Wij willen integendeel proberen, nieuw en oprecht critisch tegen het gewestelijk streven aan te kijken." Het blad besteedde vooral aandacht aan culturele onderwerpen, religie en devotie (met name rond de kerkelijke feestdagen) en aan economische vraagstukken. Er was veel plaatsruimte voor poëzie.
Het blad bleek onvoldoende levenskracht te bezitten. In het laatste nummer van de 9e jaargang schrijft Lambert Tegenbosch in het artikel 'Losse Notities over het Brabants Studentengilde' (p. 322) dat hij "een impasse" gewaarwordt rondom *Brabantia nostra*: "Mocht het dus zijn dat *Brabantia nostra* zichzelf had overleefd – dat zou toch kunnen? – waarom het dan niet opgedoekt? Maar was het enkel dat *Brabantia nostra* geen aantrekkingskracht uitoefende op de jongeren juist omdat het zelf niet meer jong, of erger: niet meer levend was, en bestaat er desondanks de overtuiging dat *Brabantia nostra* een taak heeft in dit gewest, waarom dan niet een nieuwe bezinning op *Brabantia nostra*, een bezinning waaraan de jongeren deel hebben? Het is altijd nog beter een huis dat onbewoonbaar werd te slopen als een gevel zonder achterbouw ten koste van veel nutteloos gebruikte energie in stand te houden."
✦ *noten*
(1) De jaargangnummering van de van 1935 tot 1946 verschenen naamgenoot werd voortgezet.
(2) In het openingsartikel 'Bij de negende jaargang' in 9(1950/51), nr. 1(sept.) wordt over het staken van de uitgave van *Edele Brabant* gezegd: "Tijdens de tussenperiode van vier jaar is het [= *Brabantia nostra*] vervangen geweest door *Edele Brabant* dat met grandeur heeft gestreden voor een meer populair opgevat Brabants weekblad, maar noch de gewenste wekelijkse verschijning noch de ruime verbreiding heeft kunnen bereiken".
(3) In de bestuursvergadering van het Provinciaal Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen van 20 nov. 1951 werd besloten tot fusie van *Brabantia nostra* en het *Brabants jaarboek*, een periodieke uitgave van het Genootschap. Abonnees van *Brabantia nostra* werden aangespoord lid te worden van het Genootschap, wat automatisch een abonnement zou inhouden op het nieuwe blad dat de naam *Brabantia* kreeg. De eerste aflevering van het nieuwe, tweemaandelijkse, tijdschrift verscheen in febr. 1952. Tot 1972 bleef op de titelpagina van *Brabantia* de vermelding staan, dat het blad orgaan was van het Provinciaal Genootschap en de Stichting Brabantia Nostra, maar in 1957 trok Van der Ven zich terug uit de redactie en daarmee was het feitelijke aandeel van de Stichting Brabantia Nostra in de redactievoering praktisch verdwenen. Van *Brabantia* is geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen, omdat het niet als een katholiek blad beschouwd kan worden.

40

Brabantsche illustratie 1927-1930
✦ *jaren* 1(1927/28), nr. 1(6 april) – 4(1930), nr. 9(28 mei)
✦ *ondertitel* In colofon: Geïllustreerd weekblad voor Brabant ∞ 2(1928/29)-4(1930)
✦ *uitgever* [NV Drukkerij de Spaarnestad][1]
✦ *plaats* [Haarlem][1]
– Kantoor: 's-Hertogenbosch
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* VI ∞ 1(1927/28)-3(1929/30); II ∞ 4(1930)
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– De nieuwe jaargang startte in het begin van de maand april.
– Volgens het eerste nummer van 6 april 1927 zouden de abonnees 'als gratis premie' het tijdschrift *de Humorist* ontvangen. Dit blad is in het autopsie-exemplaar van de *Brabantsche illustratie* niet meegebonden, maar wel is één aflevering aanwezig in de map 'Brabantsche illustratie' in het NPM. Vgl. ook: *Vijftig jaar Spaarnestad*, [Haarlem 1956], p. 20, alwaar wordt gezegd dat bij de gewestelijke bladen van de Spaarnestad als bijvoegsel *de Humorist* werd geleverd.
✦ *relaties* Samengegaan met *Limburg in beeld* en voortgezet als *Ons zuiden*
✦ *literatuur* Joan Hemels en Renée Vegt, *Het geïllustreerde tijdschrift in Nederland. Bron van kennis en vermaak, lust voor het oog. Bibliografie*, dl. I: *1840-1945* (Amsterdam 1993), p. 117
✦ *autopsie* Volledig

– UBT, Brabant-Collectie
✦ *typering* Gewestelijke illustratie van het Spaarnestad-concern voor Brabant. Het blad wil alle voorname gebeurtenissen in beeld brengen uit de provincie Brabant. Daarnaast foto's van natuur- en stedenschoon, een binnen- en buitenlandse kroniek. In 'Hier zijn wij' in het eerste nummer, p. 2, wordt gezegd: "Wat den tekst betreft: wij zorgen steeds voor de meest boeiende romans, kortere verhalen en belangwekkende artikelen, die voor een niet gering deel een eigen Brabantsch karakter dragen". In 2(1928/29), nr. 1(4 april), 'Provincienummer', wordt over de katholiciteit van Brabant en in samenhang daarmee van de *Brabantsche illustratie* het volgende gezegd: "(...) over alles en in alles wat Brabant is, hangt het Katholieke, dat juist alles tot eigenaardig Brabantsch stempelt."
✦ *noten*
(1) Vgl. *Gedenkboek NV Drukkerij de Spaarnestad, 1906-1931* (Haarlem 1931), p. 32.

41

Bulletin van het Algemeen Secretariaat van Vereenigingen Geloof en Wetenschap en gelijksoortige lichamen [1923]-[1928]
✦ *jaren* [1923][1]-[1928][2]
✦ *ondertitel* Voorts officiële loopmare van den Bond van RK Volksuniversiteiten ∞ {1924/25, nr. 20/21 (dec./jan.)}
✦ *uitgever* Algemeen Secretariaat van Vereenigingen Geloof en Wetenschap[3]
– Tevens van: Bond van RK Volksuniversiteiten[4] vanaf {1924/25, nr. 20/21(dec./jan.)}
✦ *plaats* Arnhem / Leiden
✦ *frequentie* Niet vast te stellen.[5]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* Ingeziene afln.: resp. 8 en 12 p.
✦ *redactie* Niet in het blad vermeld.[6]
✦ *relaties* Voortgezet als *de Schakel*
✦ *autopsie* 1924, nr. 11(jan.); 1924/25, nr. 20/21 (dec./jan.)
– KDC
✦ *typering* Mededelingenblad van het overkoepelende Algemeen Secretariaat van plaatselijke Vereenigingen Geloof en Wetenschap en gelijksoortige verenigingen, zoals de RK Volksuniversiteiten en de vereniging Katholiek Leven te Rotterdam. Het blad bevat een kroniek van de gebeurtenissen binnen de aangesloten verenigingen en de adressenlijst van de aangesloten afdelingen.
✦ *noten*
(1) Het beginjaar is afgeleid van de jaargangnummering van de opvolger, *de Schakel*.
(2) Vanaf jan. 1929 verscheen als opvolger: *de Schakel*. In het eerste nummer van *de Schakel* werd in 'Bij de gedaante-wisseling' gezegd: "Jarenlang heeft ons *Bulletin* het met zijn oude plunje moeten doen. De huishouding was krap-aan, en zoo konden we niet al te nauw op het costuum kijken. We waren erkentelijk voor de afleggertjes, die ons edelmoedig werden toegemeten".
(3) Het Algemeen Secretariaat van Vereenigingen Geloof en Wetenschap was op 30 okt. 1922 door Bernard Verhoeven opgericht als overkoepelende organisatie voor de plaatselijke verenigingen Geloof en Wetenschap (vgl. *de Schakel*, 13(1935), nr. 2; 'Van een jubileumjaar'). In 1924 sloot de Bond van RK Volksuniversiteiten zich hierbij aan.
(4) De Bond van RK Volksuniversiteiten was in 1922 opgericht.
(5) In het eerste nummer van *de Schakel* werd in 'Bij de gedaante-wisseling' over de frequentie van het *Bulletin* gezegd: "Het *Bulletin* verscheen op ongeregelde tijdstippen, copie en drukker dienende!"
(6) In 1924, nr. 11 wordt Bernard Verhoeven als 'leider' genoemd.

42

de Bundel 1937-1938
✦ *jaren* 1(1937/38), nr. 1(juni) – nr. 11(mei)[1]
✦ *ondertitel* Nationaal cultureel maandblad
✦ *uitgever* Uitgeverij Het Spectrum
✦ *plaats* Red.: Bilthoven; Adm.: Utrecht
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B ∞ 1(1937/38), nr. 1(juni) – nr. 6(dec.); A ∞ 1(1937/38), nr. 7(jan.) – nr. 11(mei)
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* 1937 Erik Lindner
1937 mr. Ferdinand Vercnocke, Vlaamse afgevaardigde in de redactie
1937-1938 Henk Kuitenbrouwer
1937-1938 ir. Edm. Nicolas
1937-1938 Ad. Sassen (alg. leiding)
1937-1938 dr. A. de Vrankrijker
1938 drs. E. van Wessem
Op de binnenzijde van het omslag van het eerste nummer worden als medewerkers genoemd, "schrijvend en illustrerend": Luc. Beekeman; Hubert Bekman; mr. Godfried Bomans; H. van Bommel; Paul van Boven; Martin Bruyns; Emile Buysse; J. van het Eynd; Gabriël Gorris (pseud. van F.J. Linnartz); Paul Haimon; Ernest van der Hallen; Fons Hermans; Matthias Kemp; Albert Kuyle; Vic. Lens; Ries Mulder; Frans van Oldenburg Ermke; dr. Jop Pollmann; rector H. van Schaick; dr. Th. Schlichting; Kees Spierings; J. van Starkenburg; Harry Sterk; Jef Truyts; Bernard Verhoeven; Paul Vlemminx; Albert Voortman; W. Wagenaar; Jos. van Wel; drs. E. van Wessem; A. Zeegers.
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen.
✦ *relaties De Bundel* is min of meer te beschouwen als een voortzetting van *de Nieuwe gemeenschap*.[2]

✦ *literatuur* Siem Bakker, *Literaire tijdschriften. Van 1885 tot heden* (Amsterdam 1985), p. 209-214
✦ *autopsie* Volledig
– KDC ∞ volledig, m.u.v. nr. 7
– UBA ∞ 1937/38, nr. 7
✦ *typering* Cultureel tijdschrift met bijzondere belangstelling voor literatuur, gedichten, proza en toneel. Hoewel het blad zich niet als katholiek blad afficheert, bestaat de redactie uit katholieken en de uitgave werd verzorgd door de katholieke uitgeverij Het Spectrum. Bakker noemt het blad "een van de vele katholiek-fascistische tijdschriftjes (...) die in de jaren dertig van de grond kwamen". Zoals de titel aangeeft, wil het blad bundelen: "allereerst zoeken naar dat wat verenigt, dat wat 'bundelt' boven dat wat verdeelt" (vgl. het inleidend artikel van Ad. Sassen, 'Een volk en zijn beschaving' in het eerste nummer). In het blad van uitgeverij Spectrum *In 't licht* (nr. 3) schreef Ad. Sassen: "De Bundel wil een nieuwe synthese. Een ontginnen van verwaarloosde gebieden van de geest; het aanboren van verstopte bronnen der volkskracht, het slijpen van de edelsteen van het Nederlandse genie. Het is geen verzameling van mensen, die het leven in vakjes verdelen. De Bundel ziet het werk van den kunstenaar, den geleerde, den werker op ieder gebied niet als gespecialiseerde verrichtingen. Zonder gelijkschakelingszucht wil dit blad samenvatten, 'bundelen', in het licht der nieuwe gedachte, de glans en heerlijkheid der Nederlandse cultuur".
✦ *noten*
(1) Volgens *Brinkman's catalogus*, 1936-1940, p. 1532: "Uitgave is gestaakt Juni 1938".
(2) De redactie van *de Nieuwe gemeenschap* kondigde bij de opheffing van haar blad aan dat binnenkort *de Bundel* zou gaan verschijnen, waaraan de redacteuren van *de Nieuwe gemeenschap* zouden gaan meewerken. In het eerste nummer van *de Bundel* wordt echter niet gesproken over een voorloper.

43

Bijblad voor taal en letteren 1913-1917
✦ *jaren* 1(1913), nr. 1[eind aug.][1] – 5(1917), ongen.[dec.]
✦ *uitgever* E. van der Vecht, Boekhandelaar en Uitgever ∞ 1(1913)-2(1914)
– RK Leergangen bij de firma's E. van der Vecht en C.N. Teulings ∞ 3(1915)-4(1916)
– RK Leergangen bij C.N. Teulings ∞ 5(1917)
✦ *plaats* Amsterdam ∞ 1(1913)-2(1914)
– Amsterdam / 's-Hertogenbosch ∞ 3(1915)-4(1916)
– 's-Hertogenbosch ∞ 5(1917)
✦ *frequentie* [6 tot 8 keer per jaar][2]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ 1(1913)-4(1916); I ∞ 5(1917)
✦ *redactie* 1913-1915 J.J. Verbeeten
1913-1917 H.W.E. Moller
1916-1917 J.F.M. Sterck
✦ *register* In 1935 verscheen als bijlage bij het *Tijdschrift voor taal en letteren*, 23(1935), nr. 1(onged.), een register over de jaren 1913-1917 van het *Bijblad voor taal en letteren* en over de jaren 1918-1933 van het *Tijdschrift voor taal en letteren*. Dit register telt 48 pagina's en bevat de inhoud der jaargangen; een alfabetische lijst van de namen der schrijvers, met hun bijdragen; een alfabetische lijst van de boekbesprekingen, op naam van de auteurs; een personen- en een zakenregister.
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven.
– Het *Bijblad voor taal en letteren* was een bijblad bij *Opvoeding en onderwijs* en was niet afzonderlijk te verkrijgen. Van *Opvoeding en onderwijs* zal in een van de volgende delen van de *BKNP* een beschrijving worden opgenomen.
✦ *relaties* Voortgezet als *Tijdschrift voor taal en letteren*
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. de omslagen
– UBN
✦ *typering* Taal- en letterkundig tijdschrift, opgericht door Hendrik Moller, uitgegeven door de Katholieke Leergangen te Tilburg.
✦ *noten*
(1) Vgl. *Opvoeding en onderwijs*, 5(1913), p. 384.
(2) In de UBN en ook in de KB en in de collectie Stichting Theologische Faculteit van de UB Tilburg zijn alleen gebonden jaargangen zonder omslagen aanwezig; de frequentie van verschijnen is daardoor niet te achterhalen. Volgens een bericht aan de lezers in *Opvoeding en onderwijs*, 5(1913), p. 384 zou het *Bijblad* zes tot acht keer in het jaar gaan verschijnen.

44

Bijdragen 1946-{1980}
✦ *jaren* 7(1946), nr. 1(onged.) – {41(1980)}
✦ *ondertitel* Uitgegeven door de philosophische en theologische faculteiten der Noord- en Zuid-Nederlandse jezuïeten[1] ∞ 7(1946)-13(1952)
– Tijdschrift voor philosophie[2] en theologie ∞ 14(1953)-{41(1980)}
✦ *uitgever* Paters jezuïeten ∞ 7(1946)-35(1974); Stichting tot uitgave van het tijdschrift Bijdragen ∞ 36(1975)-{41(1980)}
– Uitgegeven door: J.J. Romen en Zonen ∞ 7(1946)-11(1950); Centrale Drukkerij ∞ 12(1951)-34(1973); Rebers ∞ 35(1974); Krips Repro ∞ 36(1975)-{41(1980)}
✦ *plaats* Maastricht, Nijmegen en Leuven-Heverlee ∞ 7(1946)-35(1974); Amsterdam ∞ 36(1975)-{41(1980)}
– Uitgeverij: Roermond / Maaseik ∞ 7(1946)-11(1950); Nijmegen ∞ 12(1951)-34(1973); Zevenaar ∞ 35(1974); Meppel ∞ 36(1975)-{41(1980)}
✦ *frequentie* tweemaal per jaar ∞ 7(1946)
– driemaal per jaar ∞ 8(1947)-11(1950)
– viermaal per jaar ∞ 12(1951)-{41(1980)}
✦ *formaat* B

✦ *omvang* III ∞ 7(1946)-8(1947); IV ∞ 9(1948)-11(1950); V ∞ 12(1951)-26(1965); VI ∞ 27(1966); V ∞ 28(1967)-{41(1980)}
✦ *redactie* Hoofdredacteuren volgens de *Clavis foliorum periodicorum theologicorum*:
1946-1965 prof. dr. F. Malmberg SJ (tot 1965 voor Nederland en België; vanaf 1965 voor Nederland)
1965-{1980} prof. dr. P. Fransen SJ (voor België)
1966-1975 prof. dr. H.J.L. van Luijk SJ (voor Nederland)
1976-{1980} W.G. Tillmans OCD (voor Nederland)
Redactiesecretarissen volgens de *Clavis foliorum periodicorum theologicorum*:
1969-1970 C. Verhaak
1970-1971 H.Th.J. Rozestraten
1971-1973 M. Kopman-Streich
1973-1975 W.J.M. Domen
1975-{1980} H.J. van Tijn
Redactiemedewerkers volgens de *Clavis foliorum periodicorum theologicorum*:
1946-1949 E. Vandenbussche
1946-1962 prof. dr. ir. A. van Leeuwen SJ
1946-1965 prof. dr. L. van der Kerken SJ
1946-{1980} prof. dr. P. Smulders SJ
1950-1964 prof. dr. P. Fransen SJ
1951-1957 prof. dr. H. Geurtsen SJ
1951-1958 prof. dr. J. de Munter SJ
1951-1965 prof. dr. R. Leys SJ
1957-1968 prof. dr. M. Marlet SJ
1958-1969 prof. dr. L. van Bladel SJ
1960-1968 prof. dr. A. van Kol SJ
1960-1968 prof. dr. M. De Tollenaere SJ
1961-1968 prof. dr. C. Verhaak SJ
1962-1965, 1976-{1980} H.J.L. van Luijk
1966-1968 L. Bakker
1966-1968 prof. dr. F. Malmberg SJ
1966-1968 J.M. Tisson
1966-1978 M. de Wachter
1969-1973 D. Scheltens OFM
1969-1975 W.G. Tillmans OCD
1969-{1980} G.A.M. Abbink
1969-{1980} A. Baekelandt OSA
1969-{1980} F.J.A. de Grijs
1969-{1980} R.G.W. Huysmans
1969-{1980} Th.C. de Kruijf
1971-{1980} K. Blockx
1971-{1980} L. Dequeker
1971-{1980} F.J. Theunis
1975-{1980} S. IJsseling
1976-{1980} A.J. Leijen
1977-{1980} F. De Graeve
1978-{1980} J. Delobel
{1980} W. Thys
{1980} J. Van der Veken
✦ *speciale nummers* 15(1954), nr. 3, gewijd aan Leonardus Lessius SJ, t.g.v. zijn 400e geboortedag
– 26(1965), nr. 1: Joan Vandenberg, *Drie typen in evoluerend kristendom*. Ook verschenen als afzonderlijke publicatie: Brugge, Desclée De Brouwer, 1965, 128 p.
– 27(1966), nr. 1: Joan Vandenberg, *Evoluerend Godsbesef*. Ook verschenen als afzonderlijke publicatie: Brugge, Desclée De Brouwer, 1966, 132 p.
– 27(1966), nr. 2: *Filia*, bundel aangeboden aan prof. dr. J.H. Robbers. Ook verschenen als afzonderlijke publicatie o.d.t.: *Filia. Wijsgerige opstellen in vriendschap aangeboden aan prof. dr. J.H. Robbers SJ*, Nijmegen, Dekker & Van de Vegt, 1966, 131 p.
– 28(1967), nr. 3: *Dood – Hiernamaals – Verrijzenis*
– 31(1970), nr. 4, gewijd aan het Pastoraal Concilie in Nederland
✦ *register* Cl. Beukers SJ, 'Register' op de delen 1(1938)-20(1959), 82 p.
– 'Register' op de delen 21(1960)-49(1988), 71 p.
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– Naast het tijdschrift verscheen de reeks *Bijdragen-Bibliotheek*. Hierin verschenen twee delen: 1) Alph. van Kol SJ, *Christus' plaats in S. Thomas' moraalsysteem. Een onderzoek naar de prima secundae* (Roermond 1947) en 2) L. Monden SJ, *Het Misoffer als mysterie. Een studie over de Heilige Mis als sacramenteel offer in het licht van de mysterieleer van Dom Odo Casel* (Roermond 1948).
– Vanaf 35(1974), nr. 2 wordt elke aflevering afgesloten met een lijst van 'Ontvangen boeken' die "volgens het oordeel van de redactie" besproken zullen worden. Tot dat tijdstip waren dergelijke lijsten verspreid als losse bijlage bij elke aflevering.
✦ *relaties* Voortzetting van *Bijdragen van de philosophische en theologische faculteiten der Nederlandsche jezuïeten*[3]
✦ *literatuur* W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 46-48, nr. 24
✦ *autopsie* Volledig tot en met 41(1980)
– UBN
✦ *typering* Wetenschappelijk tijdschrift voor filosofie en theologie, geïnspireerd en geredigeerd door de jezuïeten. Tot 1968 werd de redactie uitsluitend gevormd door paters jezuïeten. In dat jaar traden ook niet-jezuïeten toe tot de redactie (vgl. 'Ten geleide', in: 29(1968), p. 349-350). De nieuwe redactie schreef in het eerste nummer dat zij verzorgde, ervan overtuigd te zijn, dat *Bijdragen* als tijdschrift voor theologie en filosofie een eigen functie heeft te vervullen in tweeërlei opzicht: "als podium voor het toenemend aantal schrijvers dat in staat en bereid blijkt om deel te nemen aan het huidige theologische en wijsgerige gesprek, en als verzamelplaats van juist die studies die beogen de wetenschappen van theologie en wijsbegeerte verder te brengen". De redactie streeft "naar een dusdanig aan-

bod van artikelen dat al degenen die ernstig geïnteresseerd zijn in wat de theologische en wijsgerige wetenschappen bezig houdt, daarvan op een verantwoorde wijze kennis kunnen nemen. Grondslag van dit redactioneel beleid is de overtuiging dat theologie en wijsbegeerte heden meer dan ooit vragen om de volharding, moed en wetenschappelijke integriteit van haar beoefenaren" (vgl. 'Ten geleide', in: 30(1969), p. 1-2). Vanaf 1969 verschenen er ook niet-Nederlandstalige artikelen in het tijdschrift.
✦ *noten*
(1) 11(1950)-13(1952) met de toevoeging: 'Maastricht-Leuven-Nijmegen'.
(2) Vanaf 18(1957): 'filosofie'.
(3) Aan de uitgave van de voorloper, de *Bijdragen van de philosophische en theologische faculteiten der Nederlandsche jezuïeten*, hadden de docenten van de Nederlandstalige jezuïetenopleidingen in België ook reeds hun medewerking verleend. Vanaf 1946 kreeg deze medewerking ook formeel gestalte in een gezamenlijke redactionele verantwoordelijkheid. De titel werd dienovereenkomstig gewijzigd.

45

Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom van Haarlem 1872-1933
✦ *jaren* 1(1872/73), ongen.[najaar][1] – 50(1932/33), ongen. onged.[2]
✦ *uitgever* Bisdom Haarlem
– Uitgegeven door: A.B. van den Heuvel ∞ 1(1872/73)-3(1875); W. Küppers ∞ 4(1876)-26(1901); G.F. Théonville ∞ 27(1902/03)-36(1914/15); Wed. J.R. van Rossum ∞ 37(1916/17)-41(1922/23); St. Jacobs-Godshuis ∞ 42(1923/26)-50(1932/33)
✦ *plaats* Haarlem ∞ 1(1872/73)-26(1901); Leiden ∞ 27(1902/03)-36(1914/15);Utrecht ∞ 37(1916/17)-41(1922/23); Haarlem ∞ 42(1923/26)-50(1932/33)
✦ *frequentie* Volgens eigen opgave van het tijdschrift 'twee of driemaal in het jaar'.
✦ *formaat* B
✦ *omvang* V ∞ 1(1872/73); V ∞ 2(1874)-10(1881/82); IV ∞ 11(1882/84); V ∞ 12(1883/84)-20(1894/95); VI ∞ 21(1896); V ∞ 22(1897)-41(1922/23); IV ∞ 42(1923/26); V ∞ 43(1925)-47(1929/31); VI ∞ 48(1929/32)-49(1931/32); V ∞ 50(1933)
✦ *redactie* Rogier noemt in 'Over de beoefening van de geschiedenis der Katholieke Kerk' als redacteuren:
1895-1896 J.Th. Beysens
1895-1912 M.P.J. Möllmann
1895-1924 J.J. Graaf
1895-1925 C.J. Gonnet
1895-1932 A.H.L. Hensen
1896-1920 E.H. Rijkenberg
1912-1933 J.C. van der Loos
1918-1933 L. Stolk
1920-1933 W. Nolet
1924-1933 H.N.P.J. Berkhout
1925-1933 J.F.M. Sterck
1932-1933 J.J. Henneman
✦ *speciale nummers* 11(1882/84): *Bedevaart naar Jerusalem, volbracht en beschreven in het jaar 1525, door meester Arent Willemsz., barbier tot Delft in Hollant*, toegelicht en uitgegeven door C.J. Gonnet, 382 + LXXXVII p.
– 48(1929/31), J.C. van der Loos, *Geschiedenis van het seminarie Warmond tot 1853*. Ook verschenen als afzonderlijke publicatie: Haarlem 1932, X + 622 p.
✦ *register* B.P. Aalberse, Th.F. Ebbinkhuysen, E.H. Rijkenberg, *Algemeen register op de twintig eerste deelen van de Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom Haarlem*. Haarlem 1898, IV + 162 p.
– E.H. Rijkenberg, 'Algemeen register op de deelen XXI-XXX incl.', in: 32(1909), nr. 1, IV + 156 p.
– H.N.P.J. Berkhout, 'Algemeen register op de deelen XXXI-XL incl.', in: 42(1923/26), nr. 3, p. 321-531
– J.C. Merz, *Algemeen register op de eerste vijftig deelen van de Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom Haarlem*. Haarlem 1934-1937, 556 p.
✦ *bijzonderheden* Regelmatig afbeeldingen en boekbesprekingen. Elk deel wordt afgesloten met een register.
– In 1925 begon het tijdschrift met de uitgave van een serie monografieën gewijd aan de afzonderlijke parochies van het bisdom Haarlem. Via een circulaire, gevoegd bij 43(1925), werd uiteengezet dat de monografieën bedoeld waren "als een aanvulling op de *Bijdragen*. Zulks heeft ook dit voordeel, dat er zoo in ons tijdschrift wat meer ruimte zal komen voor de ingezonden stukken, welke vooral in den jongsten tijd veelvuldig bij de Redactie inkomen". De medewerkers worden gevraagd hun bijdragen zodanig te schrijven dat ze in de serie kunnen worden opgenomen. Daaraan wordt toegevoegd: "Wie een boek zonder register de wereld instuurt, verricht voor menig lezer overbodig werk: de auteurs der monografieën worden derhalve beleefdelijk verzocht een gecombineerd register voor hun verhandeling te bewerken". In de serie verschenen: J.C. van der Loos, *Geschiedenis van Uitgeest* (Haarlem 1925); A.H.L.Hensen, *De twee eerste bisschoppen van Haarlem in de zestiende eeuw* (Hilversum 1927); J.F.M. Sterck, *De heilige stede in de geschiedenis van Amsterdam* (Amsterdam 1928; opnieuw uitgegeven: Hilversum 1938).
– In 2005 verscheen een DVD-rom o.d.t. *Cirkelen rond de geschiedenis van het katholieke leven in Nederland*. Hierop zijn onder meer alle jaargangen van de *Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom van Haarlem* inclusief registers digitaal te raadplegen.
– In Het Utrechts Archief bevindt zich in het Archief van de Firma Wed. J.R. van Rossum: inv.nr. 220: Stuk-

ken betreffende de uitgave van het tijdschrift, 1915-1916 (vgl. G. Boer, *Inventaris van het archief van de Firma Wed. J.R. van Rossum Boekhandel / Kunsthandel / Uitgeverij te Utrecht (1808) 1830-1987* (Utrecht 1989), p. 32.
✦ *relaties* Voortgezet als *Haarlemsche bijdragen*
✦ *literatuur* J.J. Graaf, '1922-1923. Inleiding op het 42ste deel der Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom Haarlem', in: *Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom Haarlem*, 42(1923), pp. 1-26
– L.J. Rogier, 'Terugblik', in: *Haarlemse bijdragen*, 65(1958), p. 305-313. Ook verschenen o.d.t. 'Terugblik op de Haarlemse bijdragen', in: L.J. Rogier, *Terugblik en uitzicht. Verspreide opstellen*, dl. 1 (Hilversum / Antwerpen 1964), p. 673-681
– L.J. Rogier, 'Over de beoefening van de geschiedenis der Katholieke Kerk in Nederland sedert omstreeks 1870', in: *Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland*, 1(1959), p. 1-25. Ook verschenen in: L.J. Rogier, *Terugblik en uitzicht. Verspreide opstellen*, dl. 1 (Hilversum / Antwerpen 1964), p. 709-733
– W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 51-53, nr. 27
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Kerkhistorisch tijdschrift voor het bisdom Haarlem. Zowel in het aartsbisdom Utrecht als in het bisdom Haarlem werd de behoefte gevoeld aan een geschiedenis van het bisdom. Omdat echter nog veel voorbereidend werk nodig was, werden er eerst tijdschriften opgericht om bronnen uit te geven en detailstudies te publiceren: in 1872 de *Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom van Haarlem* en in 1874 het *Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht*. In het 'Voorberigt' in het eerste nummer van de *Bijdragen* zette de redactie uiteen dat het tijdschrift beoogde "de behandeling der Kerkelijke Geschiedenis van het Bisdom van Haarlem, dat is van alle streken die thans onder het Bisdom zijn ingedeeld, en wier geschiedenis te meer belangwekkend moet zijn, om het groot aandeel dat zij reeds van de beginne af gehad hebben in de lotgevallen van Kerk en Staat". In het tijdschrift zouden worden opgenomen: "I. Mededeeling van oorkonden, aktestukken, manuscripten en verdere bronnen zonder bewerking; II. Opneming van bewerkte stukken, opstellen, studiën, mededeelingen, zelfs de kleinste, gestelde vragen en gegeven antwoorden. Op deze wijze zal eene volledige Beschrijving der geschiedenis van het Haarlemsche Bisdom van den eenen kant worden voorbereid en mogelijk gemaakt, en van den anderen kant reeds aanstonds bij gedeelten tot uitvoering komen".
✦ *noten*
(1) Het 'Voorberigt' in het eerste nummer is gedateerd: 28 augustus 1872.
(2) De nummering van de jaargangen is als volgt: 1(1872/73), 2(1874), 3(1875), 4(1876), 5(1877), 6(1878), 7(1879), 8(1880), 9(1881), 10(1881/82), 11(1882/84), 12(1883/84), 13(1885/86), 14(1886/87), 15(1888), 16(1889/91), 17(1889/91), 18(1892/93), 19(1893/94), 20(1894/95), 21(1896), 22(1897), 23(1898), 24(1899), 25(1900), 26(1901), 27(1902/03), 28(1903/04), 29(1904/05), 30(1906), 31(1907/08), 32(1909), 33(1911), 34(1911/12), 35(1912/13), 36(1914/15), 37(1916/17), 38(1917/18), 39(1919/20), 40(1920/21), 41(1922/23), 42(1923/26), 43(1925), 44(1926), 45(1927/28), 46(1928/29), 47(1929/31), 48(1929/31), 49(1931/32), 50(1932/33).

46

Bijdragen van de philosophische en theologische faculteiten der Nederlandsche jezuïeten 1938-1945
✦ *jaren* [Prospectus, 1938, 4 p.][1]
– 11(1938), nr. 1(onged.) – 6(1943), nr. 1(onged.)
– 6(1945), nr. 2(onged.)
✦ *uitgever* Paters jezuïeten
✦ *plaats* Red. en adm.: Maastricht
✦ *frequentie* tweemaal per jaar
✦ *formaat* B
✦ *omvang* V ∞ 1(1938); IV ∞ 2(1939); V ∞ 3(1940); IV ∞ 4(1941); V ∞ 5(1942); III ∞ 6(1943/45)
✦ *redactie* Redactiesecretaris volgens de *Clavis foliorum periodicorum theologicorum*:
1938-1945: prof. dr. F. Malmberg SJ
Redactiemedewerkers volgens de *Clavis foliorum periodicorum theologicorum*:
1938-1945 R. Nuij
1938-1944 J. Van Opdenbosch SJ
1938-1945 prof. dr. H. Robbers SJ
1938-1945 F. Tummers
✦ *speciale nummers* 2(1939), nr. 1: L. Reypens, *Beknopte theologie der christelijke volmaaktheid als Christusbeleving*
✦ *register* Cl. Beukers SJ, 'Register' op de delen 1(1938)-20(1959), 82 p.
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven.
✦ *relaties* Voortgezet als *Bijdragen*
✦ *literatuur* W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 46-48, nr. 24
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Wetenschappelijk tijdschrift met filosofische en theologische artikelen, opgericht door de toenmalige opleidingshuizen van de Nederlandse jezuïeten in Maastricht en Nijmegen.
✦ *noten*
(1) De *Clavis foliorum periodicorum theologicorum* maakt melding van een 'Prospectus' uit 1938. Hiervan kon geen exemplaar worden ingezien.

47

de Christelijke mentor 1828-1829
✦ *jaren* 1(1828), nr. 1(jan.) – 2(1829), nr. 12(dec.)[1]
✦ *ondertitel* Tijdschrift ter bevordering van wetenschap, deugd en godsdienstigheid
✦ *uitgever* J.J. Arkesteyn
✦ *plaats* 's-Hertogenbosch
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
– Volgens Gorris stond het blad onder redactie van de Amersfoortse pastoor G.A. Vermeulen, die ook de oprichter was geweest. Van de medewerkers is alleen de naam van de Bredase rechter F.J. Hoppenbrouwers bekend.
– Gasman noemt N. Vermeulen te Arnhem als redacteur en B. Doorenweerd als medewerker.[2]
– Aan het slot van het inleidend woord in het eerste nummer wordt gezegd dat kopij ook gezonden kan worden aan boekhandelaar J.G. Meijer te Arnhem.
✦ *bijzonderheden* Elke aflevering bestaat uit drie afdelingen: 'Boekbeoordeelingen', 'Mengelwerk' en 'Kerkelijke berigten'.
✦ *literatuur* G. Gorris SJ, *J.G. Le Sage ten Broek en de eerste faze van de emancipatie der katholieken*, dl. 1 (Amsterdam 1947), p. 289-290
– J.A. Bornewasser, 'Verlichting en anti-verlichting in de katholieke tijdschriften van de vroege negentiende eeuw', in: *Documentatieblad voor de Nederlandse kerkgeschiedenis van de negentiende eeuw*, 1987, nr. 27(sept.), p. 6-28, hier p. 18-19
– F. Droës, S. Verschuuren, *Katholiek Nederland en de Verlichting. Een werkboek*, dl. 2 (Tilburg 1987), p. 11-12
✦ *autopsie* Volledig
– KB
✦ *typering* Katholiek blad van algemene inhoud dat volgens de ondertitel wetenschap, deugd en godsdienstigheid wil bevorderen. In het eerste nummer wordt in het inleidend woord over de keuze van de titel gezegd dat bij de Grieken Mentor de naam is voor degene die zich als taak stelt om zijn medemensen "op het pad der deugd te geleiden, voor zielsonheilen te behoeden, voor verleiding te beschermen, of wel hun de wapenen in de hand te geven, waarmede zij zich kunnen verdedigen". *De Christelijke mentor* wil dat ideaal "met hulp van God, ten opzigte onzer Catholijke landgenooten tot wezenlijkheid trachten te brengen. Wij zullen onze zwakke pogingen vereenigen met die van de edelmoedige verdedigers der zuivere leere, welke men nog onder ons, en vooral onder de aan de Godsdienst hunner vadere zoo zeer verkleefde Belgen aantreft." In een terugblik in het decembernummer van 1829 wordt gezegd dat het tijdschrift zich als hoofddoel had gesteld: "het aankondigen en Beoordeelen van Boekwerken, het leveren van voor Godsdienst, wetenschappen en goede zeden, nuttige Mengelwerken, en het verslag geven van voor Godsdienst en Kerk belangrijke gebeurtenissen van den dag". Gorris noemt *de Christelijke Mentor* minder agressief dan de periodieken die Le Sage ten Broek in deze jaren uitgaf. Bornewasser kenmerkt het blad als "gematigd ultramontaans van inhoud en zwak verlicht van vorm".
✦ *noten*
(1) Dit laatste nummer bevat nog toekomstplannen: er komen weliswaar geen algemene of buitenlandse kerkberichten meer (dat kunnen immers *de Noord-Brabander* en "andere onder de Catholijken verspreide dagbladen" wel), maar het tijdschrift zal één vel druks méér gaan bevatten en een 'Tijdrekenkundige lijst der kerkelijke Geschiedenis'. Niettemin is het blad niet meer verschenen.
(2) Vgl. M.J. Gasman, 'Iets over onze eerste katholieke tijdschriften', in: *Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht*, 72(1953), p. 172-174.

48

Chronica over staatkunde en letteren 1900-1903
✦ *jaren* Eerste reeks 1900/01, nr. 1(15 sept.) – derde reeks 1902/03, nr. 8-10[voorjaar][1]
✦ *uitgever* Wed. J.R. van Rossum
✦ *plaats* Utrecht
✦ *frequentie* onregelmatig; tien nummers per reeks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II
✦ *redactie* dr. H.J.A.M. Schaepman
✦ *register* In het laatste nummer (nr. 8-10 van de derde reeks) is een 'Alphabetisch register van personen en zaken besproken in de drie reeksen van "Chronica"' opgenomen.
✦ *bijzonderheden* De eerste reeks loopt van nr. 1(15 sept. 1900) – nr. 10(20 maart 1901); de tweede reeks van nr. 1(13 mei 1901) – nr. 10(30 dec. 1901); de derde reeks van nr. 1(5 febr. 1902) – nr. 8-10[voorjaar 1903][1]. De titelbladen van de gebundelde uitgaven vermelden achtereenvolgens 1901, 1901 en 1903.
✦ *relaties* In de jaren 1886-1887 had Schaepman in *de Katholiek* reeds een rubriek 'Chronica' geschreven.
✦ *literatuur* J. Witlox, *Schaepman als staatsman*, dl. 3 (Amsterdam 1960), p. 232-242
– Mathijs Sanders, *Het spiegelend venster. Katholieken in de Nederlandse literatuur 1870-1940* (Nijmegen 2002), p. 175-178
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Persoonlijk orgaan van dr. Herman Schaepman. In het eerste nummer schreef hij: "Het blijkt mij niet alleen wenschelijk maar noodig voor mijn per-

soonlijke meeningen een geheel persoonlijk orgaan in het leven te roepen. Ik heb namelijk de ondervinding opgedaan, dat men niet kan ontkomen aan het gevaar van met het blad, waarin men van tijd tot tijd zijn meening openbaart, vereenzelvigd te worden". Hij doelde hiermee op het dagblad *het Centrum*, waarvan hij medewerker was, maar dat met name zijn opvattingen betreffende de beoogde samenwerking met protestanten niet deelde. "Zóó ben ik dan te rade geworden om hetgeen ik te zeggen heb over de dingen van den dag, te zeggen op mijne wijze en in eigen orgaan". In zijn tijdschrift behandelde Schaepman vooral (actuele) politieke zaken, gevolgd door opmerkingen over letterkundige zaken.

✦ *noten*

(1) Nummer 8-10 van de derde reeks is ongedateerd. Het verscheen na de dood van Schaepman op 21 januari 1903: het titelblad is omkaderd door een rouwrand. Het nummer bevat behalve een ongesigneerd gedicht, '3 Maart 1903', geschreven bij gelegenheid van het 25-jarig pontificaat van paus Leo XIII, het 'Alphabetisch register van personen en zaken besproken in de drie reeksen van "Chronica"'.

49

Concilium[1] 1964-{1980}

✦ *jaren* 1(1965), nr. 1(jan.) – {16(1980), nr. 10(dec.)}[2]

✦ *ondertitel* Internationaal tijdschrift voor theologie

✦ *uitgever* Stichting Concilium

– Uitgeverij Paul Brand / De Horstink ∞ 1(1965)-6(1970)

– Uitgeverij Paul Brand / De Horstink in samenwerking met NV Gooi & Sticht ∞ 7(1971)-10(1974)

– De Horstink ∞ 11(1975)-15(1979)

– Gooi en Sticht ∞ {16(1980)}

✦ *plaats* Red.: Nijmegen

– Adm.: Hilversum / Antwerpen / Amersfoort ∞ 1(1965)-3(1967); Hilversum / Amersfoort ∞ 4(1968); Bussum / Amersfoort ∞ 5(1969)-6(1970); Bussum / Amersfoort / Hilversum ∞ 7(1971)-10(1974); Amersfoort ∞ 11(1975)-15(1979); Hilversum ∞ {16(1980)}

✦ *frequentie* tien afleveringen per jaar

✦ *formaat* B

✦ *omvang* VI

✦ *redactie* De hoofdredacteuren en adviserende leden van de hoofdredactie zijn ontleend aan de omslagen en aan de opgave in de *Clavis foliorum periodicorum theologicorum*:

1965-1966 H. de Lubac
1965-1967 C. Davis
1965-1968 L. Alting van Geusau
1965-1968 L. Baas
1965-1968 M. Cardoso Peres
1965-1968 G. Diekmann
1965-1968 J. Wagner
1965-1969 C. Colombo
1965-1969 N. Edelby
1965-1971 R. Aubert
1965-1971 P. Benoit
1965-1971 T. Jiménez Urresti
1965-1971 J. Mejia
1965-1978 F. Böckle
1965-{1980} Y. Congar
1965-{1980} C. Duquoc
1965-{1980} H. Küng
1965-{1980} J. Metz
1965-{1980} H. Murphy
1965-{1980} K. Rahner
1965-{1980} E. Schillebeeckx
1967-1975 R. Tucci
1967-{1980} M.-D. Chenu
1969 K. Lehmann
1969-1978 H. Schmidt
1969-1979 A. Greeley
1969-{1980} R. Laurentin
1970-1975 J. Alfaro
1970-{1980} A. Müller
1972 T. Beemer
1972 W. Bröker
1972 H. Hucke
1972 W. Oelmüller
1972-1976 W. Kasper
1972-1978 W. Bassett
1972-{1980} G. Alberigo
1972-{1980} C. Geffré
1972-{1980} N. Greinacher
1972-{1980} P. Huizing
1972-{1980} B. van Iersel
1972-{1980} D. Power
1972-{1980} A. Weiler
1973-1976 B. Vawter
1973-{1980} G. Baum
1973-{1980} A. van den Boogaard
1973-{1980} P. Brand
1973-{1980} C. Floristán
1973-{1980} G. Gutierrez
1973-{1980} J. Jossua
1973-{1980} J. Pohier
1976-{1980} M. Dhavamony
1976-{1980} L. Sartori
1977-1980 L. Maldonado
1977-{1980} J. Moltmann
1977-{1980} D. Tracy
1978-{1980} L. Boff
1978-{1980} E. Schüssler Fiorenza
1979-{1980} V. Elizondo
1979-{1980} D. Mieth
1979-1980 J. Remy
1979-{1980} K. Walf
1979-{1980} J. Zizioulas

Redactiesecretaris:
1965-1968 M. Vanhengel
1967-1970 J. Peters (adj. secr.)
1969-1970 J. Micklinghoff
{1980} H. Snijdewind
Elke sectie van *Concilium* vermeldt bovendien apart redactiecomité en redactieleden.
✦ *register Personenregister en zaakregister met een kort register van besproken bijbelteksten* over de jaren 1965-1969, 47 p.; ook opgenomen in *De toekomst van de Kerk. Verslag van het wereldcongres Concilium te Brussel, 12-17 sept. 1970* (Amersfoort / Bussum 1970).
✦ *bijzonderheden* Elke aflevering behandelt een afzonderlijk thema; vanaf 9(1973) onder een eigen titel.
– Naast de Nederlandse editie verscheen *Concilium* in het Frans, Engels, Duits, Spaans, Portugees, Italiaans en deeluitgaven in het Japans en het Pools.
✦ *literatuur Concilium*, 19(1983), nr. 10: *Twintig jaar Concilium. Terugblik en vooruitzicht*
– W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 110-113, nr. 56
✦ *autopsie* Volledig m.u.v. een groot aantal omslagen
– UBN
✦ *typering* Vooraanstaand theologisch tijdschrift met edities in verschillende talen. In het eerste nummer schreven K. Rahner en E. Schillebeeckx in 'Waarom en voor wie dit internationaal theologisch tijdschrift?' over het doel van het nieuwe tijdschrift: "In dit tijdschrift willen echte wetenschapsmensen van de theologie zich richten tot de mannen van het praktische werk in de kerk, van wier beslissing en daad veel in de kerk afhangt en die, ook op grond van de ervaringen van het concilie [Tweede Vaticaanse Concilie], weten dat de beslissingen van de praktijk en de verkondiging van het evangelie in deze tijd ook iets moeten leren van de echte theologische wetenschap (zoals natuurlijk ook omgekeerd). Want deze mannen van de Kerk weten, dat zij in hun praktijk niet eenvoudigweg kunnen leven louter van de theologie die zij vele jaren geleden tijdens hun eigen opleiding geleerd hebben. Er tekent zich een theologie af, die aan deze mannen voor hun eigen taak meer kan zeggen dan dat wat in de leerboeken van tientallen jaren geleden gestaan heeft. (...) Het nieuwe tijdschrift wil aan zulke mannen van de Kerk (leken met kerkelijke verantwoordelijkheid niet uitgezonderd) via een internationale kring van medewerkers telkens opnieuw informatie verstrekken over nieuwe vragen en nieuwe antwoorden in *alle* theologische vakken *overal* op aarde, en wel zakelijk, evenwichtig, in zorgvuldig overwogen selectie en zodanig dat juist datgene wat voor zo'n lezerskring werkelijk belangrijk is, naar voren wordt geschoven".
Tot en met 8(1972) is elke aflevering gewijd aan een van de traditionele theologische vakgebieden: dogmatiek, liturgie, pastoraaltheologie, oecumenisme, moraaltheologie, kerkgeschiedenis, kerkelijk recht, spiritualiteit, exegese en een sectie grensvragen. In 'Het nieuwe gezicht van *Concilium* anno 1973', in 8(1972), nr. 10(dec.), p. 1-6, wordt door de hoofdredactie de opzet van een nieuwe formule besproken. Alle theologische vakgebieden blijven aan het woord, maar om verstarring van de organisatorische en wetenschappelijke opbouw van het tijdschrift te vermijden, zal men niet meer uitgaan van de traditionele verdeling over theologische vakgebieden, maar van thema's: concreet gestelde problemen in wereld en kerk, die interdisciplinair zullen worden behandeld.
In een terugblik in het laatste nummer van de Nederlandse editie (39(2003), nr. 5, p. 7) schrijft Jan Peters in 'Bij het afscheid van de Nederlandse editie van *Concilium*', dat het blad "de vernieuwende impulsen van het Tweede Vaticaans concilie [heeft] opgenomen, en de contouren van een open katholicisme mede [heeft] ontwikkeld. Vanaf de jaren zeventig werd *Concilium* een belangrijk internationaal klankbord voor bevrijdingstheologie en feministische theologie, later voor contextuele theologieën. Steeds meer zijn de kennis van andere religies, de interreligieuze dialoog en de problemen op het terrein van de mondialisering voor het voetlicht komen staan. Door Romeinse instanties is *Concilium* wel met wantrouwende ogen bekeken, en inderdaad heeft *Concilium* vaak als spreekbuis gediend voor constructieve kritiek."
✦ *noten*
(1) Over de keuze van de titel werd in het eerste nummer door K. Rahner en E. Schillebeeckx geschreven in 'Waarom en voor wie dit internationaal theologisch tijdschrift?' dat het tijdschrift zich geenszins bepaalde officiële uitspraken wil aanmatigen: "Integendeel, de keuze van dit woord betekent, dat dit tijdschrift zich ook laat informeren door datgene wat het kerkelijk pastorale gezag, dat op het tweede vaticaans concilie zo pregnant tot uiting is gekomen, de gelovigen aan richtlijnen heeft meegegeven. Daarom wil het tijdschrift op bijzondere wijze verder bouwen aan het tweede vaticaans concilie. Voorts werd het tijdschrift *Concilium* genoemd, omdat slechts door de telkens opnieuw ter beraadslaging samenkomende en samenwerkende theologen (concilium, con-calium, con-calare), als dienst van gelovigen aan gelovigen en aan het wereldepiscopaat, het apostolisch werk dat door het tweede vaticaans concilie begonnen is, tot wasdom gebracht kan worden. (...) De titel *Concilium* herinnert er ons (...) voortdurend aan, dat een nooit eindigende dialoog noodzakelijk is."
(2) De Nederlandse editie van *Concilium* bleef verschijnen tot en met 39(2003), nr. 5. In dat nummer schrijft Jan Peters, voorzitter van de Stichting Concilium, in 'Bij het afscheid van de Nederlandse editie van *Concilium*' (p. 7), dat de stijgende kosten en het dalend aantal abon-

nees geen andere beslissing toelieten dan het stopzetten van de Nederlandse editie.

50

Die mei plezant 1944-{1980}
✦ *jaren* 1(1944/45), nr. 1(mei) – {36(1980), nr. 10(dec.)}[1]
✦ *ondertitel* Contact-blad voor de leden van de muziek- en volksdanskring Meer Vreugde, groep St. Maarten ∞ 1(1944/45) – 2(1945/46), nr. 9(1 jan.)
– Maandblad voor volkslied en volksdans, huismuziek en lekenspel. Contact-blad voor de leden van Meer Vreugde[2] ∞ 2(1945/46), nr. 10(1 febr.) – 3(1946/47), nr. 4(aug.)
– Maandblad voor volkslied [en] volksdans, huismuziek en lekenspel. Contact-blad voor leden van de Spelevaart ∞ 3(1946/47), kampnummer(1 sept.) – {nr. 4 [= 9](jan.)}
– Maandblad voor volkslied, volksdans, huismuziek en lekenspel. Contactblad voor leden van RK Volksdansgroepen ∞ {4(1947/48), nr. 2(juni)} – nr. 5(sept.)
– RK Maandblad voor: volksdans, volkszang, volksmuziek, lekenspel ∞ 4(1947/48), nr. 6(okt.) – 5(1948/49), nr. 6(okt.)
– Tijdschrift voor volksdans, volkszang, muziek, lekenspel. Contactblad voor leden en vrienden van De Spelevaart ∞ 5(1948/49), nr. 7(nov.) – 6(1949/50)
– Tijdschrift voor contra-dansen,[3] volkszang, lekenmuziek en spel. Contactblad voor leden en vrienden van De Spelevaart ∞ 7(1950/51) – 17(1960/61), nr. 3(aug.)
– Tijdschrift voor groepsdans[4] volkszang, huismuziek en spel (m.i.v. 25(1968) hieraan toegevoegd: 'en andere culturele activiteiten'). Contactblad voor leden en vrienden van De Spelevaart ∞ 17(1960/61), nr. 4(okt.) – {36(1980)}
✦ *uitgever* Muziek- en volksdansgroep Meer Vreugde, groep St. Maarten[5] ∞ 1(1944/45) – 3(1946/47), nr. 4(aug.)
– De Spelevaart (vanaf 8(1951/52): Stichting De Spelevaart)[6] ∞ 3(1946/47), kampnr.(sept) – {36(1980)}
– Het blad werd gedrukt bij: Drukkerij van Spijk, Venlo ∞ 17(1960/61) – 32(1975), nr. 7(juli/aug.); Dima Iris BV, Utrecht ∞ 32(1975), nr. 8(sept./okt.) – 33(1976), nr. 9(sept.); Offsetdrukkerij Weenink BV, Arnhem ∞ 33(1976), nr. 10(okt.) – 36(1980), nr. 6(juni); Drukkerij Beekman, Gendringen ∞ 36(1980), nr. 7(juli/aug.) – {nr. 10(dec.)}
✦ *plaats* Red.: Utrecht ∞ 1(1944/45)-2(1945/46); Zeist ∞ 3(1946/47) – 5(1948/49), nr. 9(jan.); Utrecht ∞ 5(1948/49), nr. 10(febr.) – 8(1951/52), nr. 5(sept.); Leiden ∞ 8(1951/52), nr. 6(okt.) – 9(1952/53), nr. 5(sept.); Utrecht ∞ 9(1952/53), nr. 6(okt.) – nr. 8(dec.); 's-Hertogenbosch ∞ 9(1952/53), nr. 9(jan.) – 10(1953/54), nr. 8(dec.); Venlo ∞ 10(1953/54), nr. 9(jan.) – 22(1965), nr. 3(aug.); Breda ∞ 22(1965), nr. 4(okt.) – 26(1969), nr. 11(nov.); Eindhoven ∞ 26(1969), nr. 12(dec.) – 32(1975), nr. 7(juli/aug.); Utrecht ∞ 32(1975), nr. 8(sept./okt.) – 33(1976), nr. 1/2(jan./febr.); Maarssen ∞ 33(1976), nr. 3(maart) – 35(1979), nr. 11(nov.); Maarssenbroek ∞ 35(1979), nr. 12(dec.) – {36(1980)}
– Adm.: Utrecht ∞ 1(1944/45) – 16(1959/60), nr. 3(aug.); Schijndel ∞ 16(1959/60), nr. 4(okt.) – 20(1963/64); Wehl ∞ 21(1964/65); Ulft ∞ 22(1965) – 23(1966), nr. 3(maart); Utrecht ∞ 23(1966), nr. 4(april) – 24(1967); Ulft ∞ 25(1968)-{36(1980)}
✦ *frequentie* maandelijks ∞ 1(1944/45)-11(1954/55)
– 10 nrs. ∞ 12(1955/56)
– 8 nrs. per jaargang[7] ∞ 13(1956/57)-21(1964/65)
– 6 nrs. ∞ 22(1965)
– maandelijks ∞ 23(1966)-35(1979)
– 10 nrs. ∞ {36(1980)}
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I ∞ 1(1944/45)-5(1948/49); II ∞ 6(1949/50); III ∞ 7(1950/51)-8(1951/52); II ∞ 9(1952/53)-16(1959/60); I ∞ 17(1960/61)-20(1963/64); II ∞ 21(1964/65); I ∞ 22(1965); II ∞ 23(1966)- {36(1980)}
✦ *redactie* 1944-1945 'De Zaterdagavondclub'
1945-1947 Truus Volle
1945-1948 Theo v.d. Heyden
1946 Henk Cousijn, red. secr.
1946 Jan v.d. Drift, red. secr.
1946 Wim Hendriks
1946-1949 Co Oremus, vanaf {1947} hoofdred.[8]
1946-1950, 1951-1959 Ad v.d. Linden, 1952-1953 voorlopig red. secr.[9]
1947-{1949} kapelaan D.Th. Smit
1949-1950 Pim Bos, red. secr.[9]
1950 Annie van Beek, red. secr.[9]
1950-1951 Sjoerd de Jong, red. secr.[9]
1951-1953 Jan van Gessel
1951-1953 Henk Oorthuyzen
1952-1953 Nan Wijffels
1953-1954 Sjaak Sperber, red. secr.
1953-1974 Jan Koop, eindred.[10]
1954 Mieke Schaap
1955-1957 Thea Bouma
1959-1965 Wim Tilanus
1962-1965 Marinus Elling
1964-1967 Jan Smit
1966-1967 Adrie Molenaar
1974-1975 Martin Spanjers[10]
1976 Jack Mooy, Regio Zuid
1976-1978 Truus van de Mast, voor regio Oost
1976-1978 Paul Smits, voor regio West
1976-1978 Huib Vonk, voor regio Centrum
1976-1979 A. Bisschop, eindred.
1979-{1980} Louise Beijers
1979-{1980} Bep de Groot
1979-{1980} Roos Gruwel
Als medewerkers worden vermeld van 1947-1949:

C. v.d. Putten, H. Beeks pr., dr. P.J. de Bruyn pr., C. Burgers, M. v.d. Heuvel, drs. F. Tangelder; en van 1965-1966: Iris Kepper, Jan Klarenbeek en Willy Smeltink.
✦ *speciale nummers* 2(1945/46), nr. 1a(onged.): 'Bijzondere editie' bij gelegenheid van de bevrijding, 4 p.
– 15(1958/59), nr. 3/4(sept.): Feest-editie bij gelegenheid van het tienjarig bestaan van de Stichting De Spelevaart
– Regelmatig verschijnen er 'vacantienummers'.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (m.i.v.1965); boekbesprekingen.
– De jaargangnummering loopt aanvankelijk van mei tot en met april; m.i.v. 23(1966) gelijk met het kalenderjaar.
– De afleveringen zijn per jaargang doorlopend gepagineerd vanaf 17(1960/61).
– Als bijlagen zijn er regelmatig uitnodigingen voor en aankondigingen van manifestaties en vakantieweken.
✦ *relaties* Hiervan min of meer afgesplitst in 1955 en in 1965 weer opgenomen *Nieuw perspectief* (zie de afzonderlijke beschrijving)[7]
– Opgegaan in *Volksdans*[11]
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. enkele afleveringen van 3(1946/47) en 4(1947/48)
– KDC
✦ *typering* Blad dat tijdens de oorlog werd opgericht om het contact tussen de Utrechtse volksdansers te bewaren. Na de oorlog breidde het blad zich uit tot meer volksdansgroepen uit de verschillende delen van het land. In 1956 telt de stichting De Spelevaart 25 aangesloten dansgroepen. Aanvankelijk bood het blad veel informatie over dans, toneel, muziek en zang, terwijl ook het katholieke karakter veel aandacht kreeg. Voorts bevatte het blad mededelingen van de aangesloten groepen, jaarverslagen van de Stichting De Spelevaart. Naderhand wordt bijna uitsluitend aandacht besteed aan de dans en verdwijnt ook het specifiek katholiek karakter steeds meer naar de achtergrond. De titel van het blad werd ontleend aan het oud-Nederlandse volksliedje 'Die Mei Plezant willen wij planten, 't is nu den tijd...'.
✦ *noten*
(1) Het tijdschrift verscheen tot en met 40(1983), nr. 7(dec.).
(2) In 2(1945/46), nr. 10(1 febr.) wordt bericht: "Met ingang van heden is *Die Mei Plezant* niet langer contactblad uitsluitend voor de leden van Sint Maarten, maar evenzeer voor andere groepen van 'Meer Vreugde', zoals dr. Ariëns (Zuilen), Sint Frans (Maarssen), Sint Willibrord (Utrecht) en voor Musica Antiqua (Zeist) en nog een jonge groep in Driebergen en een in Arnhem".
(3) M.i.v. 8(1951/52), nr. 5(sept.): 'contra-dans'.
(4) In 19(1962/63)-20(1963/64): 'groepsdansen'.
(5) In het eerste nummer wordt over de keuze van St. Maarten als patroon gezegd: "Sint Maarten is voor ons niet op de eerste plaats de hoofsche ridder, die de helft van zijn mantel aan den arme gaf – een blij mensch stelt gemakkelijk een spontane daad – hij is bovenal de altijd-blije heilige, opgeruimd van geest, die met zijn geestige scherts z'n omgeving opvrolijkte, anderen blij maakte, een graag geziene gast in elk gezelschap".
(6) Uit 1(1944/45), nr. 8(1 dec.), p. 1, blijkt dat De Spelevaart de naam is van de volksdansgroep uit Delft. Aan de lezers werd de vraag voorgelegd of deze naam niet passend zou zijn als naam voor hun kring (Meer Vreugde Utrecht). In het kampnummer van 3(1946/47), ongen.(sept.) staat als ondertitel vermeld: 'Contact-blad voor leden van De Spelevaart uit Utrecht, Zeist, Driebergen, Arnhem, Zevenaar, Bunnik e.a.'. Over De Spelevaart, zie: *Karakter, doel en werkwijze van De Spelevaart voor jonge katholieken*, met een voorwoord van Gabriël Smit, [ca. 1955], 16 p. [Aanwezig in UB Nijmegen].
(7) In 12(1955/56), nr. 6(okt.), p. 2 wordt een 'Nieuw Tijdschrift' aangekondigd. Dit "instructieve tijdschrift" komt voort uit een samenwerkingsverband tussen De Spelevaart en de Katholieke Vlaamse Volkskunstfederatie en verschijnt vier maal per jaar. In verband hiermee zal *Die mei plezant* acht maal per jaar uitkomen. De abonnees ontvangen het nieuwe tijdschrift – waarvan de naam niet wordt genoemd – gratis zodat een abonnement op *Die mei plezant* toch 12 nummers per jaar bevat. Het gaat hier om het tijdschrift *Nieuw perspectief* dat in dit deel van de *BKNP* afzonderlijk is beschreven.
(8) Uit 5(1948/49), nr. 10(febr.), p. 10, blijkt dat Co Oremus zijn werkzaamheden voor het blad heeft gestaakt en dat Pim Bos optreedt als red. secr.
(9) In 7(1950/51), nr. 4(aug.), p. 1, wordt meegedeeld dat er afscheid is genomen van Ad v.d. Linden (die echter in 1951 weer in de red. zal terugkeren) en dat Pim Bos vertrekt. Omdat Pim Bos niet meer in de gelegenheid is het redactiesecretariaat te vervullen is deze taak overgenomen door Sjoerd de Jong, bijgestaan door Annie van Beek, aldus 7(1950/51), nr. 5(sept.), p. 9.
(10) In 32(1975), nr. 1(jan.), p. 4-5 deelt de voorzitter van De Stichting De Spelevaart mee dat in de zomer van 1974 Martin Spanjers aan de redactie werd toegevoegd, naar wie met ingang van heden de kopij dient te worden toegestuurd in Odijk: "Meer dan twintig jaar heeft Jan Koop de scepter gezwaaid in de redaktie van ons blad (...). Het viel de zetelende redakteur niet mee, om na vele jaren alleen te hebben gewerkt, via een bepaald patroon en eigen inzichten, nu rekening te moeten houden met de wensen van een tweede redakteur. Helaas heeft Jan Koop dan ook gemeend dat, wanneer de inhoud en uitvoering van *DMP* op andere wijze dient te geschieden, dit dan ook op rekening dient te komen van de nieuwe man."
(11) 40(1983), nr. 6(onged.) is een jubileum-uitgave bij 40 jaargangen van *Die mei plezant*, vanaf 1 mei 1944 tot

oktober 1983, die "5 jaar ouder is dan 'De Spelevaart'". Er verschijnt nog één nummer, nr. 7(dec.), en dat is dan tevens het allerlaatste nummer. Het blad gaat op in *Volksdans*, een uitgave van het Landelijk Centrum Volksdans (p. 69-70).

51

de Dietsche warande[1] 1855-1899
✦ *jaren* Prospectus (herfst 1854)[2]
– 1(1855), nr. 1 – (tweede) nieuwe reeks 12(1899), nr. 6
✦ *ondertitel* Tijdschrift voor Nederlandsche oudheden, en nieuwere kunst en letteren ∞ 1(1855)-7(1866/68)
– Tijdschrift voor Nederlandsche oudheden, staatsgeschiedenis, kunst en letteren ∞ 8(1869)-10(1870/73)
– Nederlandsch tijdschrift voor aesthetische beschaving ∞ nieuwe reeks, dl. 1(1876) – nieuwe reeks, dl. 5 (1886)
– Tijdschrift voor kunst en zedegeschiedenis ∞ (tweede) nieuwe reeks, 1(1887/88) – nieuwe reeks, 3(1890)
– Tijdschrift voor schoone kunst, letteren, zedegeschiedenis, enz. ∞ nieuwe reeks, 4(1891) – nieuwe reeks, 12(1899)
✦ *uitgever* C.L. van Langenhuysen ∞ 1(1855) – nieuwe reeks dl. 5(1886)
– Drukkerij S. Leliaert / A. Siffer & Co; Boekhandel W. Cremer[3] ∞ nieuwe reeks 1(1887/88) – nieuwe reeks 4(1891)
– A. Siffer / L.J. Veen[4] ∞ nieuwe reeks 5(1892) – nieuwe reeks 12(1899)
✦ *plaats* Amsterdam ∞ 1(1855) – nieuwe reeks 5(1886); Gent / 's-Gravenhage ∞ nieuwe reeks 1(1887/88) – nieuwe reeks 4(1891); Gent / Amsterdam ∞ nieuwe reeks 5(1892) – nieuwe reeks 12(1899)
✦ *frequentie* "alle twee maanden"[5]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* 1855-1886 Jos. A. Alberdingk Thijm (deels onder pseudoniem van Pauwels Foreestier)
1887-1899 dr. Paul Alberdingk Thijm[6]
Rogier (p. 9-10) geeft een "lang niet volledige lijst van medewerkers uit de tijd dat Jos. A. Alberdingk Thijm de redactie voerde":
Noord-Nederlandse katholieke leken: H.A.A. van Berckel, Pierre Cuypers, W.J.F. Nuyens, Paul Alberdingk Thijm, B.R.F. van Vlijmen, A. Flament, Joan Bohl, Jan Sterck, Louise Stratenus, J.C.A. Hezenmans, Victor de Stuers, Catharina en Karel Alberdingk Thijm;
niet-katholieke Noord-Nederlanders: Johannes van Vloten, A.C. Oudemans, Isaac da Costa, Jacob van Lennep, W.J. Hofdijk, Jan ten Brink, A.S. Kok, A.C. Loffelt, H.E. Moltzer, ds. H. Prins de Jong, J.C.G. de Hoop Scheffer, C.N. Wijbrands, J. ter Gouw, J.G. Frederiks, A.D. de Vries, Cd. Busken Huet, N. de Roever, Jan te Winkel, A.J. Servaas van Rooyen en Taco H. de Beer;
Noord-Nederlandse priesters: J.A. de Rijk, W. Everts, J.J. van der Horst, J. Habets, H.J.A.M. Schaepman, P.J. Koets SJ, H.J. Allard SJ, F. Reynen SJ, A. van Lommel SJ, J.W. Brouwers, P.F.Th. van Hoogstraten OP, J.V. de Groot OP;
verder Vlamingen als J.M. Dautzenberg, Guido Gezelle, Prudens van Duyse, Philip Blommaert, J.H. Bormans, K. Stallaert en buitenlanders als Hoffmann von Fallersleben, August Reichensperger, Viollet-le-Duc en Lina Schneider.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (m.u.v. 1879 en 1884), boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– De jaargangen volgen niet regelmatig op elkaar: 1(1855); 2(1856); 3(1857); 4(1858/59); 5(1859/60); 6(1861/65); 7(1866/68); 8(1869); 9(1870/73); 10(1874/75); Nieuwe reeks 1(1876/78); 2(1879/80); 3(1881/83); 4(1884/85); 5(1886); Nieuwe reeks 1(1887/88); 2(1889); 3(1890); 4(1891); 5(1892); 6(1893); 7(1894); 8(1895); 9(1896); 10(1897); 11(1898); 12(1899).
– Van 1855 tot en met 1882 verscheen een Franstalige bijlage onder de opeenvolgende titels: 'Dietsche warande, Revue néerlandaise de l'archéologie, de l'art et de la littérature (partie française)' ∞ 1855-1857; 'Bulletin bimestriel de la Dietsche warande' ∞ 1858-1860; 'Bulletin périodique de la Dietsche warande' ∞ 1861-1883.[7] Uit een nawoord van A.Th. [= Alberdingk Thijm] bij het vierde deel 1884 van de nieuwe reeks, p. 607-608, blijkt dat Thijm, ondanks de belofte op het omslag van de toevoeging van een 'Bulletin en langue Française', vanwege het vele werk dat er voor hem binnen de Nederlandse samenleving te doen bleef, vanaf begin 1882 geen 'Bulletin' meer heeft geschreven. Wel geeft hij aldaar een overzicht in het Frans van wat er in de jaren 1882 en 1883 aan onderwerpen in zijn tijdschrift is gepubliceerd.
✦ *relaties* Hierin opgenomen vanaf 1891 *de Wetenschappelijke Nederlander*[8]
– Samengegaan met *het Belfort* en voortgezet als *Dietsche warande en Belfort*[9]
✦ *literatuur* Anton van Duinkerken, 'Het tijdschrift van Thijm', in: *Dietsche warande en Belfort*, 35(1935), p. 484-494
– L.J. Rogier, 'Alberdingk Thijm en de katholieke herleving', in: *Annalen van het Thijmgenootschap*, 37(1949), p. 1-23. Herdrukt in: L.J. Rogier, *Terugblik en uitzicht. Verspreide opstellen*, dl. 2 (Hilversum / Antwerpen 1965), p. 251-274, 520
– Anton van Duinkerken, 'De stichter der Dietsche warande' en 'De Dietsche warande en Holland', in: *Dietsche warande en Belfort*, 55(1955), resp. p. 1-4 en p. 589-594
– Jan Persyn, *De wording van het tijdschrift Dietsche warande en Belfort en zijn ontwikkeling onder de redactie van Em. Vliebergh en Jul. Persyn (1900-1924)* (Gent 1963), p. 30-37

– A. Westerlinck, 'Bij een bescheiden jubileum (1855-1980)', in: *Dietsche warande en Belfort*, 125(1980), nr. 7(sept.), p. 481-486
– Harry G.M. Prick, Bijlage II, 'De Dietsche warande', in: Lodewijk van Deyssel, *De wereld van mijn Vader*. Bezorgd door Harry G.M. Prick (Amsterdam / Brussel, 1986), p. 301-306
– *Wandelend in de warande* (Antwerpen 1986. Publikatie van de Stadsbibliotheek en het Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven, nr. 14). Geïllustreerde kroniek bij de tentoonstelling 'Wandelend in de Warande', sept. 1986, in het Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven te Antwerpen
– Boudewijn De Leeuw en Ada Deprez, *Dietsche warande 1888-1899*. Gent, Rijksuniversiteit, Cultureel documentatiecentrum, 1987 [= *Bibliografie van de Vlaamse tijdschriften in de negentiende eeuw*, nr. 14, *Bouwstoffen voor de geschiedenis van de Vlaamse literatuur in de negentiende eeuw*, II, nr. 14]
– Michel van der Plas, *Vader Thijm. Biografie van een koopman-schrijver* (Baarn / Tielt 1995), p. 235-237
– Mathijs Sanders, *Het spiegelend venster. Katholieken in de Nederlandse literatuur 1870-1940* (Nijmegen 2002), p. 39-41
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. omslagen
– UBN
✦ *typering* Vooraanstaand algemeen cultureel tijdschrift, in 1855 gesticht door Joseph Alb. Alberdingk Thijm. In het prospectus schrijft Thijm dat er een gebrek is aan een tijdschrift gewijd aan het publiceren "van nog ongedrukte of anderszins zeldzame stukken onzer middelned. en latere Letteren" en "aan ernstige studiën over onze oudere en nieuwste Beeldende Kunst". "Wij hebben vele en verdienstelijke jaarboekjes, tijdschriften en met ongelijke tusschenpoozen uitkomende vervolgwerken, die ons over onze oudheden spreken; maar slechts bij uitzondering worden die oudheden van hare aesthetische zijde, en in haar historiesch-maatschappelijke beteekenis, met aanknoping aan het tegenwoordig leven der nederduitsche stammen en geslachten, beschouwd. Van hier de poging ter oprichting van een Tijdschrift, hetwelk tot zekere hoogte de aangewezene leemte moog vervullen." Vervolgens geeft hij een uitgebreide opsomming van alle onderwerpen die in het nieuwe tijdschrift behandeld zullen worden. Voor de "Germaansche, bijzonder Nederlandsche en Christelijke Archaeologie" zijn dat de bouwkunst, beeldhouwkunst, schilderkunst, letteren, toonkunst en zeden; voor de "Nieuwe, bijzonder Nederlandsche Kunst en Letteren" zijn dat de bouwkunst, beeldhouwkunst, schilderkunst, dicht- en prozakunst, toneelkunst, welsprekendheid, toonkunst, kritiek en bibliografie. Het uiteindelijke doel van het nieuwe tijdschrift zal zijn het bevorderen van "de kennis en waardeering van onze nationaliteit, door de kennis en waardeering van de nederlandsche kunst en geheel het nederlandsch maatschappelijk leven, zoo bij Vlamingen en Brabanders als bij Noord-Nederlanders en Limburgers".
In de inleiding in het eerste nummer legt Thijm de keuze van de titel uit: 'warande' betekent zoveel als "eene gaarde, waar alles leeft", een bloeiende tuin. 'Dietsch' staat voor "wat de Noord-Nederlander 'hollandsch', wat de Vlaming vlaamsch en vlaamsch-belgiesch noemt, vermeerderd met wat de Brabander en Limburger bedoelen, wanneer zij spreken van hetgeen in tegenstelling met vreemde natiën, de Nederlanders gemeen hebben".
L.J. Rogier heeft het tijdschrift als volgt getypeerd: "Dit merkwaardige tijdschrift, twee jaar na de Aprilbeweging geboren en door Thijm dertig jaar lang alleen geredigeerd, is een der merkwaardigste organen, ooit in ons land verschenen. Het tekent onze katholieke gemeenschap, in haar cultuurtekort, dat zij het nauwelijks een kwijnend bestaan gunde, maar tevens de bekrompenheid van een gehele natie, die zijn waarde evenmin begrepen heeft. Blijkens de ondertitel was het gewijd aan Nederlandse oudheden, nieuwere kunst en letteren. Vrijwel van het begin af aan nam de redacteur ook artikelen van wat ruimer strekking op, speciaal over de vaderlandse geschiedenis, wat hem aanleiding gaf, te beginnen met de achtste jaargang, in de ondertitel het woord 'staatsgeschiedenis' in te lassen. (...) Van het begin af aan heeft de redacteur aan dit in zijn eigen boekzaak uitgegeven orgaan een algemeen karakter willen geven, ook een internationaal blijkens het sinds de tweede jaargang aan elke aflevering toegevoegde Franse bulletin. Maar het meest tekenend is het interconfessionele karakter, interconfessioneel geenszins op te vatten, alsof niet aan vrijwel elke bijdrage van Thijms eigen hand (en die vormen steeds het leeuwendeel) te zien zou geweest zijn, dat de auteur in het katholicisme ademde, ook niet zo te verstaan, dat Thijm er alle polemiek tegen anti-papisme uit haat of onkunde vermeed, maar zo, dat de lezer niet ondersteld wordt katholiek te zijn en dat ook van niet-katholieke bevoegde de bijdragen welkom zijn". (Vgl. L.J. Rogier, 'Alberdingk Thijm en de katholieke herleving', in: *Annalen van het Thijmgenootschap*, 37(1949), p. 1-23, hier p. 8-9). In *de Dietsche warande* hebben de leken het grootste aandeel gehad, in tegenstelling met de Katholiek dat steeds een clericaal tijdschrift is gebleven.
In het inleidend artikel 'Rekenschap' in nieuwe reeks, 7(1894) beklemtoonde het bestuur van *Dietsche warande* dat het geen conflicten zocht en vooral niet op het gebied van godgeleerdheid en wijsbegeerte: "Andere tijdschriften zijn daaraan gewijd. Men rijde elkander niet in de wielen".

✦ *noten*

(1) Met ingang van (tweede) nieuwe reeks, 1(1887/88) vervalt het lidwoord "de". In 1891 wordt *de Wetenschappelijke Nederlander* opgenomen. De titel van (tweede) nieuwe reeks, 4(1891) luidt: *Dietsche warande en Wetenschappelijke Nederlander*.

(2) In het Archief Thijm (KDC), inv. nr. 3606, is een prospectus aanwezig, gedateerd 'Wijnmaand 1854' voor de uitgave van *de Dietsche warande* en een tweede, Franstalig prospectus voor de uitgave van de Franstalige bijlage 'Dietsche warande, Revue néerlandaise de l'archéologie, de l'art et de la littérature (partie française)'.

(3) Nieuwe reeks 2(1889)-3(1890): Cremer & Co; nieuwe reeks 4(1891): W. Cremer.

(4) In (tweede) nieuwe reeks 10(1897) is alleen L.J. Veen, Amsterdam als uitgever vermeld.

(5) In een circulaire 'De Dietsche warande en de Wetenschappelijke Nederlander' (meegebonden in *de Wetenschappelijke Nederlander*, serie II, 4(1890) in de UB Utrecht) memoreert J.W. Brouwers dat *de Dietsche warande* onder de redactie van Jos. Alberdingk Thijm zeer onregelmatig verscheen als gevolg van de vele bezigheden van Thijm. Sinds de redactie is overgegaan op Paul Alberdingk Thijm verschijnt *de Dietsche warande* "zoo regelmatig als het meest regelmatig verschijnend tijdschrift der wereld".

(6) De overname van het redacteurschap door Paul Alberdingk Thijm, broer van J.A. Alberdingk Thijm en hoogleraar te Leuven, en de overgang naar de Gentse uitgever S. Leliaert, A. Siffer & Co werd op de laatste pagina van nieuwe reeks, dl. 5(1886) als volgt door Thijm aangekondigd: "De kring van onderwerpen, waarmeê het tijdschrift zich zal bezighouden, blijft de zelfde: maar méer dan, in de laatste jaren, door het overwicht van mijn Akademie-arbeid mogelijk was, zal er gezorgd worden voor eene gelijkmatige vertegenwoordiging der verschillende takken van kunst en kennis. Reeds van den beginne af, zweefde mij het denkbeeld voor den geest de *Dietsche warande* tot een veelzijdig Noord- en Zuid-Nederlandsch orgaan te maken. Dat de uitgave voortaan te Gent, bij de Heeren S. Leliaert, A. Siffer & Co. zal geschieden, verandert niets aan geest en richting."

(7) In het Franstalige prospectus voor de uitgave van de Franstalige bijlage 'Dietsche warande, Revue néerlandaise de l'archéologie, de l'art et de la littérature (partie française)' (bewaard in het Archief Thijm (KDC), inv. nr. 3606) wordt de Franstalige bijlage als volgt aangekondigd: "La partie Française de la *Dietsche warande* se publie aussi séparément. Cette édition sera, de plus, ornée de toutes les planches qui paraissent dans la partie néerlandaise de la revue. Chaque numéro contiendra: 1) Un résumé (en français) des articles de la livraison néerlandaise, en cours de publication: 2) Des renseignements touchant l'état de l'archéologie et des arts en Hollande, des annonces bibliographiques et autres mélanges; 3) Les communications adressées au directeur par ses amis 'dans les différentes parties de la grande monarchie de Charlemagne, dans les nobles Iles britanniques, ou ailleurs'".

(8) In een circulaire 'De Dietsche warande en de Wetenschappelijke Nederlander'[9] (meegebonden in *de Wetenschappelijke Nederlander*, serie II, 4(1890) in de UB Utrecht) roept uitgever C.L. van Langenhuysen de abonnees van *de Wetenschappelijke Nederlander* op hun abonnement op *de Dietsche warande* over te dragen: "Door haar degelijke studiën over Kunst, Letteren en Geschiedenis, nu reeds vier jaren, sedert haar verhuizing naar Leuven, heeft *De Dietsche Warande* bewezen het belangrijkste, door haar keurige illustraties, een der fraaiste Katholieke Nederlandsche tijdschriften te zijn. Men vreeze niet daardoor een wetenschappelijken Belg in plaats van een dito Nederlander te ontvangen! Dat de D.W., ook na haar verhuizing echt *dietsch*, dat is *Nederlandsch* is gebleven, daarvoor staat niet slechts de naam van den broeder des grooten Josef Alberdingk Thijm ons borg, de inhoud der verschenen Jaargangen bewijst dit ten volle, en de geregelde verschijning der afleveringen laat ook geen twijfel over".

(9) In 'De Hoofdopsteller aan zijne goedgunstige Lezers', in nieuwe reeks 12(1899), nr. 6, p. 582, kondigde Paul Alberdingk Thijm het samengaan met *het Belfort* als volgt aan: "Om aan een verlangen te voldoen reeds voor eenige jaren van verschillende zijden geuit, heeft de ondergeteekende besloten, in zijne Warande eenige wandelaars toe te laten, welke tot heden hunne schreden naar elders richtten; met andere woorden: hij neemt zich voor de medewerkers aan het tijdschrift *Belfort* met die der *Dietsche Warande* te vereenigen". *Het Belfort* en de *Dietsche Warande en Belfort* zijn Vlaamse tijdschriften, waarvan geen beschrijvingen in de *BKNP* zijn opgenomen. Voor *het Belfort*, zie: Jan Persyn, *De wording van het tijdschrift Dietsche warande en Belfort en zijn ontwikkeling onder de redactie van Em. Vliebergh en Jul. Persyn (1900-1924)* (Gent 1963), p. 19-29; voor *de Dietsche Warande en Belfort*, zie: 1) voor de jaren 1900-1929: 'Dietsche warande en Belfort', in: Rob. Roemans, *Bibliographie van de moderne Vlaamsche literatuur, 1893-1930*, dl. 1: D*e Vlaamsche tijdschriften* (Kortrijk 1930), p. 325-487; 2) voor de jaren 1930-1958: Rob Roemans, Hilda van Assche, *Dietsche warande en Belfort* (Hasselt 1960) [= *Bibliografie van de Vlaamse tijdschriften*, reeks 1, afl. 1]; 3) voor de jaren 1959-1968: Hilda van Assche en Richard Bayens, *Dietsche warande en Belfort 1959-1968*. Antwerpen 1980.

52

DOE 1969-1978
✦ *jaren* 1(1969), nr. 1(mei) – 9(1977/78), nr. 4(april)[1]
✦ *ondertitel* Documentatie en oriëntatie expressie ∞ 1(1969)
– Documentatie en oriëntatie over de expressie ∞ 2(1970)-9(1977/78)
✦ *uitgever* Stichting Ons Leekenspel ∞ 1(1969) – 4(1972), nr. 3(juni)
– Instituut voor Expressie ∞ 4(1972), nr. 4(sept.) – 9(1977/78)
✦ *plaats* Bussum
✦ *frequentie* "ongeveer tweemaandelijks"; in feite: 5 nrs. ∞ 1(1969); 7 nrs. ∞ 2(1970); 6 nrs. ∞ 3(1971)-4(1972); 5 nrs. ∞ 5(1973); 4 nrs. ∞ 6(1974); 5 nrs. ∞ 7(1975); 4 nrs. ∞ 8(1976)-9(1977/78)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ 1(1969); III ∞ 2(1970)-9(1977/78)
✦ *redactie* 1969-1970 Wim Swüste
1969-1978 Beb de Beer, red. secr.
1969-1978 drs. Jan Besemer
1969-1978 drs. Ton van Steen
1971 dr. Jop Pollmann, verantwoordelijk voor de rubriek 'Speel'
1973-1978 Jan-Willem Overeem
✦ *speciale nummers* 1(1969), nr. 5(dec.): *Werkcahier* no. 2 bevat "de gewijzigde, hier en daar sterk besnoeide versie van een scriptie": *Een creatieve weg naar de taal* van Bep Disveld met een aantal lesschema's, 35 p.
– 7(1975), nr. 4: Ton van Steen, *Bloemen in de regen. Improviseren. Tot de produktie er op volg*t, 85 p.
– 9(1977/78), nr. 3(dec.): *Kerstpost*, een uitgewerkt scenario voor een kerstspel door Ton van Steen, 28 p., met als ongepagineerde bijlage de partituur voor de muzikale begeleiding
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen, boekbesprekingen, inhoudsopgaven.
– *DOE* is een losbladige uitgave. De verschillende rubrieken worden elk op een eigen kleur papier gedrukt: Rubriek A (wit papier) voor artikelen, verslagen, interviews, alsmede voor werkcahiers; Rubriek B (geel papier) voor korte notities over de expressie; Rubriek C (op grijs papier) voor boekbesprekingen en Rubriek D (op chamois papier) voor de agenda; met elk een eigen paginering. In het eerste nummer wordt gezegd dat de diverse onderdelen op verschillende, ongeregelde tijden verzonden zullen worden en niet moeten worden gezien als een afzonderlijke aflevering, maar als bijdrage aan de jaargang. In de volgende jaren werd de indeling af en toe gewijzigd. In 9(1977/78) vervielen de aparte rubrieken op verschillend gekleurd papier, want, zo schreef de redactie in het eerste nummer van 9(1977/78): "het was een vrij omslachtige indeling en opbergmethode die bovendien – eerlijk gezegd – wel eens oorzaak is geweest van enigszins krampachtige vulpogingen van de zijde van de redaktie".
– In de eerste jaren bevatte het blad een rubriek 'Speel'. Dit was min of meer de voortzetting van het blad *Speel*. In 5(1973), nr. 5(dec.) werd daarover bericht: "Deze rubriek ['Speel'] is ontstaan uit een samensmelting van twee bladen: het werkblad *Speel* bracht vroeger voornamelijk teksten en de rubriek 'Speel' in *DOE* vervulde aanvankelijk dezelfde funktie. Inmiddels rees twijfel aan de zin van het plaatsen van kant-en-klare teksten zonder meer: valt dit wel binnen het kader van dramatische vorming?"
✦ *relaties* Samensmelting van *Speel* en *de Narrenkap*
✦ *autopsie* Volledig
– KDC ∞ 1969
– Zeeuwse Bibliotheek, Middelburg ∞ 1970-1977/78
✦ *typering* Het blad is in de eerste plaats bestemd voor leden van de Werkgemeenschap Ons Leekenspel, die het gratis ontvangen, en voorts voor allen die belang stellen in expressieve vorming in brede kring. De documentatie beslaat een breed terrein zoals uit de rubrieken blijkt en heeft als uitgangspunten en als werkterrein die van de Stichting Ons Leekenspel.
✦ *noten*
(1) Het laatste nummer bestaat uit het tweede gedeelte van het artikel 'Richtlijnen voor drama' (p. 111-163), aansluitend op de paginering van het eerste gedeelte, verschenen in nr. 2(okt. 1977) en voorts het artikel 'Wonen in de wijk', een co-productie met het tijdschrift *Taal en Teken*, beginnend op pagina 1.
Uit een los bijgevoegde mededeling bij 9(1977/78), nr. 4(april) blijkt dat "dit het laatste nummer van *DOE* in de huidige vorm" is. Volgens de mededeling beraadt men zich op mogelijkheden van voortzetting, waarover te zijner tijd nader bericht zou volgen. Vermoedelijk is er geen voortzetting geweest. Eind 1978 of begin 1979 verscheen ook het laatste nummer van het tijdschrift *Taal en teken*. Dit tijdschrift verscheen in opdracht van De Toneelcentrale onder verantwoordelijkheid van de Stichting Ons Leekenspel; later onder verantwoordelijkheid van het Instituut voor Expressie te Bussum. *Taal en teken* was geen specifiek katholiek tijdschrift en het blad is niet in de *BKNP* opgenomen. In het eerste nummer van 1968 werd gezegd: "*Taal en teken* is een tijdschrift voor allen die in het onderwijs en daarbuiten het kreatief werken van kinderen begeleiden, of anders gezegd, die zich samen met kinderen in een kreatief-werk situatie begeven". Bij het 'laatste nummer' van *Taal en teken*, verschenen eind 1978 of begin 1979, (aanwezig in de KB) is een brochure mee gebonden waarin de sluiting van het Instituut voor Expressie per 1 augustus 1981 wordt aangekondigd: "Mededeling aan allen, die op enigerlei wijze geinteresseerd zijn in het wel en wee van het Instituut voor Expressie van de Stichting Ons Leekenspel".

53

het Dompertje 1905-1920
✦ *jaren* 39(1905), nr. 1(jan.) – 54(1920), nr. 12(dec.)[1]
✦ *ondertitel* Katholiek maandblad
✦ *uitgever* NV Dagblad en Drukkerij De Tijd
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV
✦ *redactie* 1905-1920 J.W. Helmer
De medewerkers bleven anoniem.[2]
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven.
– Bij de start van het blad wenste men de nummering van de 'vóór-voorganger', *het Dompertje van den ouden Valentijn*, voort te zetten. Daarbij maakte men echter een fout: de vóór-voorganger kende tweemaal een 21ste jaargang: 1888/89 en 1889/90. Zou men hiermee geen rekening hebben gehouden, dan had het nieuwe blad moeten beginnen met jaargang 37, zou men een correctie willen aanbrengen, dan met 38. Feitelijk begon men met jaargang 39.
✦ *relaties* Voortzetting van *het Nieuwe dompertje*
✦ *literatuur* Mathijs Sanders, *Het spiegelend venster. Katholieken in de Nederlandse literatuur 1870-1940* (Nijmegen 2002), met name p. 187-188
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Katholiek polemisch maandblad. Toen de NV de Tijd het recht van uitgave van *het Nieuwe dompertje* had aangekocht van G.W. van Belle, verklaarde de directie in *de Tijd* van 3 januari 1905: "Er zal naar gestreefd worden, dat *Het Dompertje* weder het karakter aanneemt, hetwelk de eerste voorganger [= *het Dompertje van den ouden Valentijn*] gehad heeft, en dat het dus in hoofdzaak zal zijn een Strijdschrift. Thans is niet minder dan vroeger behoefte aan een periodieke verzameling van opstellen, die den voorraad wapenen tot verdediging van ons H. Geloof en van de Katholieken helpen vergrooten, stukken in den stijl van den Ouden en van den Jongen Valentijn, wier herinnering nog voortleeft bij de Ouderen, die ze met zooveel smaak hebben genoten".
✦ *noten*
(1) Het blad werd opgeheven wegens aanhoudende verliezen (vgl. Nic. Schrama, *Dagblad De Tijd 1845-1974* (Nijmegen 1996), p. 208). In het laatste nummer schreef de redacteur, J.W. Helmer, in een bijdrage 'Finis' dat de taak van *het Dompertje* was volbracht; in steeds meer dag- en weekbladen hebben "de stijf-plechtige polemieken", waarvoor zijn blad een tegengif wilde leveren, plaats gemaakt voor "het frissche, vrolijke puntige genre". Maar hij wijst ook op de moeilijke tijden, "een te slechte tijd voor letterkundige liefhebberijen, zooals *het Dompertje,* derde serie er een geweest is": "Het is de 'ernst der tijden' in stoffelijken en pecuniairen zin, waarmee overal de drukkerswereld de uitingen van intellectueel leven te zeer bemoeilijkt en die zelfs zwaarwichtiger en noodzakelijker geestesarbeid in zijn uiting belemmert".
(2) In het laatste nummer schreef J.W. Helmer dat hij "tot aan het graf de anonymiteit" van zijn medewerkers zou eerbiedigen.

54

het Dompertje van den ouden Valentijn 1867-1900
✦ *jaren* 1867, nr. 1(onged.)[1] – 32(1899/1900), nr. 12(onged.)
✦ *ondertitel* Kritisch[2]-historische bijdragen tot de geschiedenis van den dag ∞ 1867-1876
✦ *uitgever* Henri Bogaerts ∞ 1867-1876
– Maatschappij De Katholieke Illustratie ∞ 1877-32(1899/1900)
✦ *plaats* 's-Hertogenbosch ∞ 1867-1869; 's-Hertogenbosch / Amsterdam ∞ 1870-1876; 's-Hertogenbosch ∞ 1877-32(1899/1900)
✦ *frequentie* 8 nrs. in 6 afln. ∞ 1867
– 1868-1871 in principe maandelijks, in de praktijk minder frequent: 9 nrs. ∞ 1868 en 1869; [6 nrs.] ∞ 1870 en 1871
– maandelijks ∞ 1872-1876
– 8 nrs. per jaar ∞ 1877-8(1884/85)
– veertiendaags ∞ 1885/86-1895/96
– maandelijks ∞ 29(1896/97)-32(1899/1900)
✦ *formaat* A ∞ 1867-1868; B ∞ 1869-1876; A ∞ 1877-8(1884/85); B ∞ 1885/86-1887/88; C ∞ 21(1888/89)-25(1892/93); B ∞ 26(1893/94)-32(1899/1900)
✦ *omvang* IV ∞ 1867; VI ∞ 1868-1869; III ∞ 1870-1871; II ∞ 1872[3]-1876; III ∞ 1877- 8(1884/85); II ∞ 1885/86-25(1892/93); B ∞ 26(1893/94)-32(1899/1900)
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
Volgens Flament waren "de eerste schrijvers: de Oude Valentijn (H.A. Banning), de Jonge Valentijn (P.Ch. Smit), Jozef van Haarlem (Pastoor J.J. van der Horst)". Mes noemt als medewerker in de jaren 1869-1872 ook nog de naam van de eerw. heer J.G. Heeres (vgl. Gomarius Mes, *De katholieke pers van Nederland, 1853-1887* (Maastricht 1887-1888), p. 281.
P.J.M. Aalberse was onder het pseudoniem Alphonse de Leythe enkele jaren medewerker (vgl. J.P. Gribling, *P.J.M. Aalberse 1871-1948* (Utrecht 1961. Diss. KU Nijmegen), p. 35).
✦ *bijzonderheden* In 1877 begint een 'nieuwe reeks'; deze vermelding blijft gehandhaafd tot en met 8(1884/85). De jaargangen 1878 tot en met 1884/85 zijn genummerd: 2 tot en met 8. Met ingang van 1 oktober 1888 gaat men de jaargangen nummeren, uitgaande van 1867 als eerste jaargang; jaargang 1888/89 krijgt foutief nummer 21 (had 22 moeten zijn).

– Boekbesprekingen (1894/95-1899/1900) en inhoudsopgaven (1867-1869, 1888/89-1899/1900).
– Van 1867 tot 1876 bestond er een band met de reeks *Leesbibliotheek voor christelijke huisgezinnen*; in 1867, nr. 7-8, p. 79 wordt vermeld: "De inteekenaars op de *Leesbibliotheek voor christelijke huisgezinnen* ontvangen het *Dompertje* als een gedeelte der *Bibliotheek* en dus begrepen onder den abonnements prijs van f 3". Afzonderlijk abonnement op het *Dompertje* was ook mogelijk. In 1872 is de paginering van het *Dompertje* gekoppeld aan die van de *Leesbibliotheek*. De jaarbandtitelpagina vermeldt in dat jaar als titel: *de Leesbibliotheek voor christelijke huisgezinnen en het Dompertje van den ouden Valentijn*.
✦ *relaties* Gesplitst in *het Nieuwe dompertje* en *Van onzen tijd*[4]
✦ *literatuur* A.J.A. Flament, 'Een overzicht der voornaamste katholieke tijdschriften en almanakken met mengelwerk 1813-1913', in: *Het katholiek Nederland 1813-1913*, dl. 2 (Nijmegen [1913]), p. 159
– Mathijs Sanders, 'Het dompertje van den ouden Valentijn, 1867-1900: strijdorgaan voor de katholieke zaak', in: *TS. Tijdschrift voor tijdschriftstudies*, 1998, nr. 4, pp. 15-32
– Mathijs Sanders, *Het spiegelend venster. Katholieken in de Nederlandse literatuur 1870-1940* (Nijmegen 2002), met name p. 42-44
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. een groot aantal omslagen
– UBN
✦ *typering* Zeer katholiek en zeer polemisch blad, dat fel ingaat tegen het opkomende liberalisme en socialisme, en ook tegen de vrijmetselarij. In het openingsartikel 'Valentijn aan den lezer' in het eerste nummer wordt over de naamskeuze van *het Dompertje* gezegd dat het blad de domper wil zetten op alle valse verlichting die is doorgedrongen "in alle oorden der beschaafde wereld, in alle standen der maatschappij". Deze valse verlichting komt niet uit God, maar uit de mens voort. In de terugblik in het laatste nummer schreef de redactie dat het blad zo ruime verspreiding had gevonden, omdat er behoefte was geweest "aan een tijdschrift, dat, niet in uitvoerige, geleerde betoogen, maar populair, kort en pittig de vraagstukken van den dag uiteenzette, dat waarschuwde voor de waanverlichting van het liberalisme, waardoor ook veel katholieken zich hadden laten verblinden, dat beslist en krachtig het anti-clericalisme van alle gading bestreed".
✦ *noten*
(1) Het artikel 'Valentijn aan den lezer', in: 1867, nr. 1 is gedateerd: december 1866.
(2) M.i.v. 1872 "Critisch".
(3) Exclusief de *Leesbibliotheek* (zie opmerking onder bijzonderheden 3).
(4) In het laatste nummer werd *Van onzen tijd* als opvolger van *het Dompertje* gepresenteerd met de woorden: "Voor *het Dompertje* is die [tijd] van gaan [gekomen], voor *Van onzen tijd* die van komen aangebroken. Voor de Lezers is het niet meer dan een kwestie van overstappen: van de stoomtram in een electrische tram. Mogen al onze passagiers in het nieuwe vervoermiddel plaats nemen!" *Van onzen tijd* werd evenals *het Dompertje* door de Maatschappij De Katholieke Illustratie uitgegeven. Bij uitgeverij P. Stokvis-Waterreus startte Jac. van Term in 1901 *het Nieuwe Dompertje*, dat een minder polemische voortzetting wilde zijn van *het Dompertje*.

55

Don Bosco klanken [1952]-[1968]
✦ *jaren* [1952][1]-[1968][2]
✦ *ondertitel* Orgaan van de Stichting van RK Mondharmonica- en Accordeonverenigingen St. Johannes Bosco[3] ∞ {4(1955/56), nr. 1(juli)} – 5(1956/57), nr. 3(nov.)
– Orgaan van de Stichting van RK Mondharmonika-, Akkordeon- en Mandolineverenigingen St. Johannes Bosco ∞ 5(1956/57), nr. 4(dec.) – 6(1957/58)
– Uitgave van de Stichting van RK Mondharmonika-, Akkordeon- en Mandolineverenigingen St. Johannes Bosco ∞ 7(1958/59)-8(1959/60)
– Maandblad van de Stichting van RK Mondharmonika-, Akkordeon- en Mandolineverenigingen St. Johannes Bosco (Aangesloten bij de Werkgemeenschap van Nederlandse Akkordeon- en Mondharmonika Organisaties) ∞ 9(1960/61)-{12(1963/64)}
✦ *uitgever* Stichting van RK Mondharmonica- en Accordeonverenigingen St. Johannes Bosco[4] ∞ {4(1955/56), nr. 1(juli)} – 5(1956/57), nr. 3(nov.)
– Stichting van RK Mondharmonika-, Akkordeon- en Mandolineverenigingen St. Johannes Bosco[5] ∞ 5(1956/57), nr. 4(dec.)-{12(1963/64)}
✦ *plaats* Red.: Hilversum ∞ {4(1955/56)}— 5(1956/57), nr. 4(dec.); Breda ∞ 5(1956/57), nr. 5(jan.) – {12(1963/64)}
– Adm.: Hilversum
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ {4(1955/56)}; I ∞ 5(1956/57)-12(1963/64)
✦ *redactie* {1955}-1958 J. Janssen (red. secr. en adm.)
1956 F. Janssen
1956-{1964} Jac. Bouman
✦ *bijzonderheden* Gestencild ({1958/59}).
– Vanaf 5(1957/58), nr. 5(jan.) tot en met 6(1958/59), nr. 10/11(juni/juli) verschenen de afleveringen als onderdeel van *het Akkoord. Officieel orgaan der Werkgemeenschap van Nederlandse Accordeon- en Mondaccordeonorganisaties*.
✦ *relaties* Samengegaan met bladen van andere overkoepelende accordeon- en mondharmonica-organisaties en voortgezet als *Samenspel. Maandblad van de Nederlandse Organisatie voor Accordeon en Mondharmonica (NOVAM)*[2]

✦ *autopsie* 4(1955/56), nr. 1(juli) – 12(1963/64), nr. 11/12(aug./sept.)
– Bibliotheek van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Den Haag (in 2006 niet meer aanwezig)
✦ *typering* Blad van de katholieke mondharmonica-, accordeon- en mandolinespelers met nieuws over de stichting, nuttige informatie voor muziekverenigingen, berichten over muzikale evenementen.
✦ *noten*
(1) Afgeleid van de jaargangnummering.
(2) Vanaf 1969 verscheen *Samenspel. Maandblad van de Nederlandse Organisatie voor Akkordeon en Mondharmonika (NOVAM)*. De Stichting van RK Mondharmonika-, Akkordeon- en Mandolineverenigingen St. Johannes Bosco ging op in de NOVAM, en *Don Bosco klanken* ging samen met bladen van andere overkoepelende accordeon- en mondharmonica-organisaties en werd voortgezet als *Samenspel*. Deze andere organisaties waren de Nederlandse Accordeon Bond (NAB), de Nederlandse Accordeon Associatie (NAA), de Nederlandse Bond van Accordeonleraren (NBA) en de Nederlandse Bond voor Muziek en Recreatie (voormalige mondharmonicabond). Informatie verstrekt door N. de Neef van het Documentatiecentrum van de NOVAM.
(3) In 4(1955/56), nr. 13(juli/aug.) als ondertitel: 'Orgaan van de Stichting van RK Mondakkordeon- en Akkordeonverenigingen St. Joannes Bosco'.
(4) Volgens de *Pius-almanak*, 1956, p. 706, was de Stichting opgericht op 1 febr. 1948 met als doel: "De culturele verheffing van het mondharmonica- en accordeonspel in Nederland in RK verband te bevorderen". In 1955 hadden ook de katholieke mandolinespelers zich bij de Stichting aangesloten.
(5) Waaraan toegevoegd m.i.v. 9(1960/61), nr. 1(okt.): Aangesloten bij de Werkgemeenschap van Nederlandse Akkordeon- en Mondharmonika Organisaties.

56

Edele Brabant 1946-1950
✦ *jaren* 1(1946/47), nr. 1(2 aug.) – 4(1949/50), nr. 17(28 juli)[1]
✦ *ondertitel* Gezinsblad, voortzetting van *Brabantia nostra*. Tevens orgaan van de Brabantse Beweging ∞ 1(1946/47), nr. 1(2 aug.) – nr. 11(20 dec.)
✦ *uitgever* Stichting Brabantia Nostra
– Drukkerij Henri Bergmans NV
✦ *plaats* Tilburg
✦ *frequentie* veertiendaags; vanaf juli 1949: driewekelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* V ∞ 1(1946/47)-3(1948/49); IV ∞ 4(1949/50)
✦ *redactie* 1946-1950 drs. L. van Delft
1946-1950 Anton Eijkens
1946-1950 Albert van Hoek
1946-1950 drs. P. Mutsaers
1946-1950 Jan Naaykens (red. secr.; vanaf 1(1946/47), nr. 4(13 sept.) hoofdred.)
1946-1950 P. van der Velden pr.
1946-1950 drs. J. Willekens
1947-1950 mr. P. Lemmens
1947-1950 K. Neesen, adviseur
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen.
✦ *relaties* Voortzetting van *Brabantia nostra* (1935-1946)
– Voortgezet als *Brabantia nostra* (1950-1951)
✦ *literatuur* J.L.G. van Oudheusden, *Brabantia Nostra, een gewestelijke beweging voor fierheid en 'schoner' leven 1935-1951* (Tilburg 1990. *Bijdragen tot de geschiedenis van het Zuiden van Nederland*, 84. Diss. KU Nijmegen), p. 329-340
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Blad van de Stichting Brabantia Nostra, dat meer dan zijn voorganger, *Brabantia nostra*, een blad voor de gehele Brabantse bevolking wilde zijn. In het eerste nummer werd gezegd dat *Edele Brabant* de "trouwe vriend [wilde] worden voor onze arbeiders en boeren, onze middenstanders en intellectuelen van Markiezaat tot de Peel". Volgens Van Oudheusden was het streven een soort *Katholieke illustratie* voor Brabant te zijn. Het blad bevatte meestal een openingsartikel met een actueel thema of probleem, vervolgens reis- of natuurreportages, toneelrecensies, boekbesprekingen, verhandelingen over grote Brabanders uit het verleden of over folklore rond de kerkelijke feestdagen (vgl. Van Oudheusden, p. 331-332). Antoon van der Poel, de voorzitter van Brabantia nostra en de Brabantse Beweging, schreef in het eerste nummer dat het doel van Brabantia nostra en de Brabantse Beweging was: "(...) het schone in godsdienst, land en leven leren kennen en doen liefhebben, de katholieke levenspraktijken cultiveren en verdiepen, de warme menselijkheid van gastvrijheid en goedmoedige hulpvaardigheid in de omgang van mens tot mens blijven koesteren, de culturele ontwikkeling van het gewest bevorderen, om het op deze wijze een waardige plaats onder de overige Nederlandse gewesten te doen innemen, dit vooral tot heil van het Nederlandse volk, dat slechts gebaat kan zijn met de bonte mengeling der gewestelijke verscheidenheden en dat de weldadige invloed van een diep christelijk volksdeel niet ontberen kan".
✦ *noten*
(1) Volgens Van Oudheusden (p. 339) was het verdwijnen van *Edele Brabant* een duidelijke aanwijzing dat het Brabantisme te weinig leefde onder de bevolking. Bovendien had de redactie gebrek aan journalistieke ervaring en was Uitgeverij Bergmans technisch te weinig geëquipeerd voor het uitgeven van een geïllusteerd blad.

57

Elckerlyc 1951-1967
✦ *jaren* 1(1951), nr. 1(maart) – 17(1967), nr. 10(dec.)
✦ *ondertitel* Officieel orgaan van het Werkverband Katholiek Amateurtoneel
✦ *uitgever* Werkverband Katholiek Amateurtoneel[1]
✦ *plaats* Amsterdam ∞ 1(1951)-15(1965)
– Utrecht ∞ 16(1966)-17(1967)
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* III ∞ 1(1951); II ∞ 2(1952)-17(1967)
✦ *redactie* 1951-1954 Lou Hoefnagels, m.i.v. {1952} eindred.
{1952}-1955 David le Feber
{1952}-1967 Frits Bloemkolk, m.i.v. 1957 eindred.
1953-1957 pater Ivo van Dinther, m.i.v. 1954 eindred.
1954-1955 drs. G. van Lieshout
1955-1967 Jan Muller
1957-1967 C. van Dam pr.
1967 Hans Langenberg
1967 Jan Schenk
✦ *speciale nummers* 7(1957), nr. 5: feestnummer bij gelegenheid van het tienjarig bestaan van het Werkverband Katholiek Amateurtoneel
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen, inhoudsopgaven ({1958}-{1959}).
– Elke aflevering bevat een overzicht van aanwinsten van de Nederlandse Bibliotheek van het Amateurtoneel.
✦ *relaties* Voortzetting van de rubriek 'Werkverband Katholiek Amateurtoneel. Officieel gedeelte' in *de Nieuwe spoel*
– Samengegaan met *het Amateurtoneel* en voortgezet als *Samenspel*. Van *het Amateurtoneel*, uitgave van de Nederlands Amateur Toneel Unie, en van *Samenspel*, uitgave van het Nederlands Centrum voor het Amateurtoneel zijn als niet-katholieke tijdschriften geen beschrijvingen in de *BKNP* opgenomen.[2]
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. aantal omslagen
– Bibliotheek van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Den Haag ∞ 1951-1953 (in 2006 niet meer aanwezig)
– Zeeuwse Bibliotheek, Middelburg ∞ 1954-1967
✦ *typering* Orgaan van het Werkverband Katholiek Amateurtoneel. Het blad bevat nieuws van het Werkverband en van toneelverenigingen, fragmenten van toneelstukken, aankondigingen van nieuwe uitgaven, nuttige informatie over het spelen, decorbouw etc. In het feestnummer bij gelegenheid van het tienjarig bestaan werd het doel van het WKA als volgt omschreven: "streven naar zowel verbetering van het spelpeil als van de repertoire-keuze".
✦ *noten*
(1) Het Werkverband werd op 24 dec. 1947 opgericht naar aanleiding van een rapport van het Katholiek Centrum voor Nederlandse Cultuur, waarin op de noodzaak van samenbundeling van katholieke toneelverenigingen was gewezen. Het rapport bepleitte een zelfstandige, katholieke organisatie naast de NATU (Nederlandse Amateur Toneel Unie), want de NATU miste "de levensbeschouwelijke differensiatie [sic]". De eigenheid der katholieke beginselen moest worden beleefd en uitgedragen. In de jaren vijftig kwam er meer samenwerking tussen het Werkverband en de NATU, onder meer in de totstandkoming van de Nederlandse Bibliotheek voor het Amateurtoneel. Vgl. Th.E.E. van Schaik, 'Jaarrede' op de Landdag van het WKA, 21-22 oktober 1967, in: *Elckerlyc*, 17(1967), nr. 8(okt.), p. 124-132.
(2) In 1965 was het Nationaal Centrum voor het Amateurtoneel gestart, als stichting van de NATU en van het WKA. In oktober 1967 had Van Schaik in zijn jaarrede op de Landdag van het WKA de opheffing van het WKA aangekondigd. Er was geen eigen katholieke organisatie van katholieke toneelverenigingen meer nodig: "we hebben ontdekt (...) dat er in heel ons volk een zodanige eigenheid aan christelijke en humanitaire beginselen aanwezig is, dat het mogelijk is om in breder en algemener verband onze eigen beginselen te realiseren en uit te dragen" (vgl. Th.E.E. van Schaik, 'Jaarrede' op de Landdag van het WKA, 21-22 oktober 1967, in: *Elckerlyc*, 17(1967), nr. 8(okt.), p. 124-132). Het eerste nummer van het blad van het Nederlands Centrum voor het Amateurtoneel verscheen onder de titel. *Vormingsblad van het Nederlands Centrum voor het Amateurtoneel*. Vanaf nummer 2 luidde de titel: *Samenspel*.

58

Encyclopédie[1] [1849]-[1873]
✦ *jaren* [1849][2]-[1873][3]
✦ *ondertitel* Lectuur voor nuttig en gezellig onderhoud. Tijdschrift voor alle standen[4]
✦ *uitgever* J.A. van Belle[5] ∞ [1849]-[1855]
– G.W. van Belle[6] ∞ [1855]- [1872]
– [A. Nuyens] ∞ [1873][3]
✦ *plaats* Rotterdam ∞ [1849]-[1872]
– [Alkmaar ∞ 1873][3]
✦ *frequentie* [24 afleveringen per jaar][7]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* V
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Een aantal afleveringen vormde samen een boekdeel, dat ook afzonderlijk als boek werd verkocht. Voor een overzicht van de titels van de verschenen delen, zie: Sloos, p. 254-258.
✦ *literatuur* Louis Ph. Sloos, 'Dien prijzenswaardigen, heiligen, ja goddelijken dorst naar wetenschappen. De Rotterdamse katholieke uitgeverij van Belle en het tijdschrift Encyclopédie (1847-1873)', in: *Rotterdams jaarboekje*, 2000, p. 237-262

✦ *autopsie* 1849-1872
– UBU, collectie Thomaasse ∞ 1849-1850, 1852-1859, 1861-1868, 1870-1872
– UBN ∞ 1850-1854, 1856-1870, 1872 (1850 o.d.t. *Katholijke encyclopédie*)
✦ *typering* Tijdschrift dat nuttige en aangename lectuur wenste te bieden aan katholieken. Een aantal afleveringen van het tijdschrift vormde samen een boekdeel, dat ook afzonderlijk als boek werd verkocht. Het tijdschrift is alleen bewaard gebleven in deze als boekdeel samengevoegde delen. De meeste delen zijn op zichzelf staande historische of literaire werken. Enkele delen hebben een tijdschriftkarakter behouden met artikelen over verschillende onderwerpen. In 1850 en 1851 verschenen twee delen onder de titel *Katholijke encyclopédie* met de volgende rubrieken: Wijsbegeerte, Land- en volkenkunde, Natuurkunde, Levensbeschrijving (biographie), Kerkelijke inrigtingen, Geschiedenis, Technologie, Anatomie, Ontdekkingen en uitvindingen, Kerkelijke feesten, Opvoedingsleer, Miscellanea, Oudheidkunde (archaeologie), Varia, Reisbeschrijving, Zedekunde, Boekbeschouwing, Topographie, Mengelwerk, Letterkunde, Onderwijs, Natuurkunde, Staathuishoudkunde, Penningkunde, Allerlei. Ook in latere jaren verschenen delen met gemengde inhoud. Volgens een prospectus van Van Belle gebeurde dat in 1855 onder de titel *Bloemlezing van nuttige en aangename verhalen voor alle standen*.
In de 'Voorrede' van het deel *Katholijke encyclopédie* uit 1850 wordt gezegd dat het tijdschrift is bedoeld voor die lezers die de dorst naar wetenschappen en vooruitgang gevoelen, "waardoor onze eeuw zich onderscheidt". De dorstige, weetgierige mens komt echter vaak bij bronnen terecht, "wier wateren vergiftigd, verpest zijn door eene vijandige, goddelooze hand". *Encyclopédie* wil lezers de gelegenheid bieden om "wetenschappen te beoefenen, zakenkennis op te doen, zonder echter hunne ziel te verliezen, zonder God te vergeten. Wij bieden hun de gelegenheid daartoe aan, en wel op eene aangename, onschadelijke, voor ieders verstand vatbare wijze. Voor ieder, wij herhalen het, voor elken maatschappelijken stand, voor elken ouderdom is dit Tijdschrift ingerigt; al datgene, wat voor jonge lieden schadelijk zou kunnen zijn, wordt niet behandeld, maar alleen het goede, nuttige en godsdienstige".
✦ *noten*
(1) In de jaargangen 1850 en 1851 is als titel vermeld *Katholijke encyclopédie*.
(2) Het is niet zeker wanneer *Encyclopédie* begon te verschijnen. In juli 1852 schreef J.A. van Belle in een prospectus dat de *Encyclopédie* "na een vijfjarig bestaan als gevestigd beschouwd kan worden" (vgl. Sloos, p. 248). De delen uit 1849 die aanwezig zijn in de UB Utrecht, wekken echter de indruk dat de uitgave in 1849 begon.
(3) Vgl. Gomarius Mes, *De katholieke pers van Nederland, 1853-1887* (Maastricht 1887-1888), p. 281, alwaar wordt vermeld dat de 26e jaargang, 1873, verscheen bij A. Nuyens te Alkmaar.
(4) Tot en met 1852 is toegevoegd: 'onder bescherming van Z.D.Hoogw. Mgr. Carolus Belgrado'. Carolus Belgrado was van 1848 tot en met 1853 de vice-superior van de Hollandse Zending.
(5) J.A. van Belle was zijn loopbaan begonnen als schoolmeester van de Roomsch-Catholyke Diaconieschool aan de Leeuwenlaan te Rotterdam. In 1834 begon hij met een boekwinkel annex drukkerij en uitgeversbedrijf. Een van zijn eerste uitgaven was in 1836 het *Zondagsblad voor roomsch-catholieke huisgezinnen*, waartoe de kerkelijke overheid geen toestemming had gegeven en waartegen vanaf de preekstoel in alle Nederlandse kerken werd gewaarschuwd. Vgl. de beschrijving van het *Zondagsblad* en voor Van Belle: L.J. Rogier, 'Raken versus Van Belle. Een conflict in katholieke kring te Rotterdam in 1837', in: *Rotterdamsch jaarboekje*, 5de reeks, 3(1945), p. 146-169 met name p. 158-169. Ook in: L.J. Rogier, *Beschouwing en onderzoek. Historische studies* (Utrecht 1954), p. 203-215.
(6) Na de dood van J.A. van Belle op 14 jan. 1855 nam diens zoon G.W. van Belle de zaak over. G.W. van Belle zette ook de uitgave van *Encyclopédie* voort. Vgl. *Nieuwsblad voor den boekhandel*, 22(1855), nr. 26(28 juni), p. 114, alwaar in een bericht 'Overgegane Copijen uit het Fonds van wijlen den Heer J.A. van Belle te Rotterdam' bij *Encyclopédie* wordt vermeld dat deze uitgave is overgegaan aan G.W. van Belle. Daarbij wordt een veertiental afzonderlijke titels genoemd "die apart in den handel verkrijgbaar zijn".
(7) Volgens advertenties zouden er per jaargang 24 afleveringen van elk 60 pagina's verschijnen. Doordat de omslagen ontbreken en het tijdschrift in gebonden delen bewaard is gebleven, valt de oorspronkelijke verschijningswijze moeilijk te reconstrueren.

59

Estafette[1] 1947-1950
✦ *jaren* 1947, [nr. 1, eind juni/begin juli][2] – 2(1950), nr. 17(15 dec.)[3]
✦ *ondertitel* Mededelingenblad en officieel orgaan van de Nederlandse Katholieke Sportbond ∞ 1947, [nr. 1](onged.)
– Mededelingenblad van de Katholieke Sportbond ∞ 1947, [nr. 2](onged.) – [nr. 6](nov./dec.)
– Officieel orgaan van de Nederl. Katholieke Sportbond, waarin opgenomen *Start*[4] ∞ 1948, ongen.(jan.) – 2(1950), nr. 17(15 dec.)
✦ *uitgever* Nederlandse Katholieke Sportbond[5]
– Uitgegeven door: NV Dagblad het Binnenhof
✦ *plaats* Red.: Voorburg
– Adm.: 's-Gravenhage

✦ *frequentie* maandelijks ∞ 1947, [nr. 1](onged.) – 1950, nr. 4(april)
– tweemaal per maand ∞ 2(1950), nr. 2(1 mei) – nr. 17(15 dec.)
✦ *formaat* D ∞ 1947, [nr. 1](onged.) – 1950, nr. 4(april); C ∞ 2(1950), nr. 2(1 mei) – nr. 17(15 dec.)
✦ *omvang* I ∞ 1947-1948; II ∞ 1949-2(1950)
✦ *redactie* 1947-1950 Jan Lutz (1950 hoofdred.)
1950 H.M.A. van Bergem
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– In de eerste drie afleveringen ontbreekt elke aanduiding van afleveringnummer en van jaargang. Het eerste gedateerde nummer is van sept. 1947, gevolgd door okt. en nov./dec. Ook in 1948 ontbreekt de afleveringsnummering, maar alle afleveringen zijn wel gedateerd. De paginering begint in 1948, ongen.(febr.). De eerste genummerde afleveringen zijn: 1950, nr. 2(febr.) – nr. 4(april). De jaargangnummering begint bij de volgende aflevering: 2(1950), nr. 2 (1 mei). De aanduiding 2e jaargang is misleidend, want in feite begon het blad al in 1947 te verschijnen.
✦ *relaties* Voortzetting van *Katholieke sport*
– Hierin opgenomen *Start*[4]
– Voortgezet als *Sportparade*
✦ *literatuur* Marjet Derks, Marc Budel, *Sportief en katholiek. Geschiedenis van de katholieke sportbeweging in Nederland in de twintigste eeuw* (Nijmegen 1990), p. 121-122
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Blad van de Nederlandse Katholieke Sportbond die op 23 februari 1946 was opgericht. Voor het eerst was de georganiseerde katholieke sportbeoefening in een gezamenlijke bond verenigd. Zonder moeilijkheden kwam de oprichting niet tot stand. Er was bij een aantal sportbestuurders verzet tegen een bond op katholieke grondslag, en de vrees dat de voetbalsport de bond zou gaan overheersen. Uiteindelijk kwam het dan toch tot de oprichting van een algemene katholieke sportbond op nationaal niveau. Het diocesaan particularisme van voor de oorlog werd door de bisschoppen losgelaten.
Estafette bevat bondsnieuws uit de eerste moeizame jaren van de bond en voorts algemene artikelen over diverse sporten en over katholieke sportverenigingen.
✦ *noten*
(1) Het eerste nummer draagt de titel *Katholieke sport*, 'Mededelingenblad en officieel orgaan van de Nederlandse Katholieke Sportbond'. Dit was de titel van het katholieke sportblad dat tot november 1942 was verschenen. Uit het redactioneel artikel in het eerste nummer blijkt dat het in de bedoeling lag het blad onder de naam *Estafette* uit te geven. Voorlopig moest het echter nog bij een mededelingenblad blijven in de hoop dat "binnen niet te lange tijd het mededelingenblad zal overgaan tot het officieel aangekondigde sportblad *Estafette*". Reeds het 2e nummer verscheen onder die titel.
(2) Als eerste verschijningsdatum was oorspronkelijk de 1e juni aangehouden, maar volgens het eerste nummer moest deze datum naar een later tijdstip worden verschoven. Gezien de aankondiging van de Nijmeegse Vierdaagse die "binnenkort" zal plaats hebben en van een bondsfeest in Deventer, moet de eerste verschijningsdatum eind juni/begin juli zijn geweest.
(3) In 2(1950), nr. 16(1 dec.) en nr. 17(15 dec.) wordt meegedeeld dat de uitgave van het blad wordt beëindigd, omdat een verantwoorde exploitatie, mede door de sterk gestegen papierprijzen niet meer mogelijk was.
(4) In 1948, ongen.(jan.), p. 1 wordt meegedeeld dat m.i.v. het nieuwe jaar de ondertitel is veranderd van 'Mededelingenblad' in 'Officieel orgaan van de Nederl. Katholieke Sportbond, waarin opgenomen *Start*', en dat daarmee m.i.v. jan. 1948 alle diocesen in *Estafette* verenigd zijn, ook Limburg, dat tot dan toe een eigen blad had, nl. *Start*. M.i.v. 1950, nr. 2(febr.) verdwijnen de woorden 'waarin opgenomen *Start*' uit de ondertitel.
(5) Op 23 febr. 1946 werd de Nederlandse Katholieke Sportbond opgericht. Voor het eerst was de georganiseerde katholieke sportbeoefening in een gezamenlijke bond verenigd.

60

Ex ore infantium 1952-{1980}
✦ *jaren* 18(1952/53), nr. 1(sept./okt.) – {45(1980), nr. 4(dec.)}[1]
✦ *ondertitel* Mededelingen van het Ward-Instituut ∞ 18(1952/53) – 30(1964/65), nr. 2(nov./dec.)
– Mededelingen van het Lennards-Instituut ∞ 30(1964/65), nr. 3(jan./febr.) – nr. 6(juli/aug.)
– Mededelingen van het Lennards-Instituut. Orgaan van de Ward-Vereniging ∞ 31(1966) – 42(1977), nr. 1(febr.)
– Driemaandelijks muziekpedagogisch tijdschrift ∞ 42(1977), nr. 2(mei) – nr. 3/4(dec.)
– Muziekpedagogisch tijdschrift van het Lennards-instituut voor muzikale vorming ∞ 43(1978), nr. 3/4(dec.)
✦ *uitgever* Ward-Instituut; m.i.v. 30(1964/65), nr. 3(jan./febr.): Lennards-Instituut[2]
✦ *plaats* Roermond
✦ *frequentie* tweemaandelijks ∞ 18(1952/53)-31(1966)
– driemaandelijks ∞ 32(1967)-{45(1980)}
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I ∞ 18(1952/53); II ∞ 19(1953/54); I ∞ 20(1954/55)-24(1958/59); II ∞ 25(1959/60); I ∞ 26(1960/61)-{45(1980)}
✦ *redactie* 1952-1964 Jos. Lennards, hoofdred.
1959-1964 W. Tillmans
1965-{1980} Lukas Lindeman, m.i.v. 1966 secr.
1966-1967 mej. C. Spit

Over de redactie werd in 48(1984), ongen.(jan.) gezegd: "Een probleem dat er steeds lag, was het feit dat er eigenlijk nooit een echte redactie voor dit tijdschrift heeft gefunctioneerd. Jarenlang was Jos Lennards hoofdredacteur, die medewerking kreeg van verschillende deskundigen. Aan het begin van de jaren zestig bestond de redactie uit de heren Jos Lennards en W. Tillmans. Lukas Lindeman zag zichzelf meer als redactiesecretaris en wist ook weer verschillende deskundigen aan te trekken. Pogingen om een vaste redactie aan te trekken – en die zijn er geweest – zijn steeds op niets blijvends uitgelopen. Het waren hoogstens 'eendagsvliegen'."
✦ *speciale nummers* 19(1953/54), nr. 2(nov./dec.): feestuitgave t.g.v. het 25-jarig bestaan van het Ward-Instituut te Roermond en de 50e verjaardag van paus Pius' wetboek voor de gewijde muziek *Motu Proprio*
– 25(1959/60), nr. 2/3(nov./febr.): Kerstnummer, bedoeld als hulde bij de 60e verjaardag van Jozef Lennards, 21 dec. 1959
– 29(1963/64), nr. 6(juli/aug.): feestaflevering bij het zilveren jubileum van de heer Jos Lennards
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; inhoudsopgaven.
– 30(1964/65) loopt van nr. 1(sept./okt.) – nr. 6(juni/juli 1965). Daarna volgt jaargang 31(1966). De jaargangen vallen voortaan samen met het kalenderjaar.
– Vanaf 37(1973) bij iedere aflevering een liedbijlage van 2 pagina's, bestaande uit één of meer liederen met de muziek.
– De archieven van het Ward- en het Lennards-Instituut zijn aanwezig in het Katholiek Documentatie Centrum te Nijmegen. Vgl. [R. Spanings en J.-K. van der Schoot], 'Uit de mond van kinderen. Muziekonderwijs volgens het Lennards-instituut', in: *Erasmusplein*, 11(2000), nr. 2, p. 2-4.
✦ *register* Register op de jaargangen 35(1970)-41(1976)
✦ *relaties* Voortzetting van *Mededeelingen van het Ward-Instituut*
✦ *autopsie* Volledig tot en met 45(1980), nr. 4(dec.)
– KDC
✦ *typering* Blad van het Ward-, later Lennards-Instituut in Roermond en van de Ward-vereniging. Het blad bevat artikelen ter stimulering van het (godsdienstige) muziekonderwijs, volgens de methode van Justine Ward, instructies voor lesgevenden, liederen en verenigingsmededelingen.
De titel van het blad is ontleend aan het introïtus van het feest van Onnozele Kinderen, 'Ex ore infantium perfecisti laudem'. In het eerste nummer met de nieuwe titel werd over de naamswijziging geschreven: "Ex ore infantium. Dit is na lang zoeken de nieuwe titel geworden: 'Uit de mond der kinderen hebt Gij U lof bereid'. (...) Het kind bereidt God lof op een hem waardige wijze."
✦ *noten*
(1) Het blad bleef verschijnen tot en met 48(1983). Jaargang 48(1984), ongen.(jan.) verscheen als 'extra editie' met de mededeling: "Met het uitkomen van no. 6 van jaargang 48, nov.dec.1983 is het doek gevallen. Of het doek ooit weer opgaat? Wie zal het zeggen!" (p. 8). In 1986 vond de opheffing van het Instituut plaats.
(2) In 30(1964/65), nr. 3(jan./febr.), p. 33, werd de naamswijziging van het instituut als volgt meegedeeld: "Het bestuur van de Stichting heeft besloten bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd van de heer Jos. Lennards als bewijs van erkentelijkheid en hulde de naam van het Instituut te wijzigen in: Instituut voor Muzikale Vorming Lennards Instituut".

61

Familieblad 1946-1969
✦ *jaren* 'Voorbode van het Familieblad', 1 jan. 1946, 2 p.[1]
– 78(1946/47), nr. 1(jan.) – 101(1968/69), nr. 26(23 maart)
✦ *ondertitel* Officieel orgaan van de aartsbroederschap der H. Familie[2] ∞ 78(1946/47)-88(1956/57)
– Voor het katholieke gezin ∞ 89(1957/58) – 93(1961/62), nr. 11(20 aug.)
– Kerk en vernieuwing ∞ 95(1963/64)-101(1968/69)
✦ *uitgever* Red.: Aartsbroederschap der H. Familie ∞ 78(1946/47) – 90(1958/59), nr. 8(13 juli). Als 'uitgeefster' wordt in het colofon vermeld St. Alphonsusstichting ∞ 79(1947/48), nr. 5(4 mei) – 90(1958/59), nr. 8(13 juli).
– In [1958] werd de band tussen het *Familieblad* en de Aartsbroederschap van de H. Familie verbroken.[3]
– Adm.: NV Zuid-Nederlandsche Drukkerij ∞ 78(1946/47)-88(1956/57); Drukkerij Twentsche Courant NV ∞ 89(1957/58)-101(1968/69)
✦ *plaats* Red.: 's-Hertogenbosch ∞ 78(1946/47) – 96(1964/65), nr. 19(20 dec.); Zenderen (Ov.) ∞ 96(1964/65), nr. 20(3 jan.) – 101(1968/69)
– Adm.: 's-Hertogenbosch ∞ 78(1946/47)-88(1956/57); Hengelo ∞ 89(1957/58)-101(1968/69)
✦ *frequentie* wekelijks ∞ 78(1946/47)-88(1956/57)
– tweemaal per maand ∞ 89(1957/58)
– veertiendaags ∞ 90(1958/59)-101(1968/69)
✦ *formaat* C
✦ *omvang* III ∞ 78(1946/47)-88(1956/57); II ∞ 89(1957/58); III ∞ 90(1958/59)-101(1968/69)
✦ *redactie* 1946 H. Borgert CssR, [hoofdred.][4]
1946-1947 A. Lodders CssR, red.
1946-1947 W. Bünnemeyer CssR, red. secr.
1946-1953 P. Krüter CssR, hoofdred.[4]
[1950][4] -1969 J. Dankelman CssR (1950-1957 mederedacteur; 1957-1969 hoofdred.)
1953-1955 drs. A. de Bot CssR, hoofdred.
1956-1957 W. Sentenie CssR, hoofdred.
1965-1966 Jac. Jonckbloedt, red. secr.
In 1961 werd een aantal vaste medewerkers aangetrokken.

Hun namen blijven vermeld tot en met 1964:
1961-1962 J. Baneke
1961-1962 drs. Th. van Eupen
1961-1962 drs. G. Mathot
1961-1962 dr. C. van Ouwerkerk
1961-1964 dr. H. Borgert
1961-1964 drs. F. Gossens
1961-1964 F. Hafkemeyer
1961-1964 P. Wesseling
1963 G. Bonnier
1963 dr. D. de Jong
1963 zuster Rafaël
1963 dr. W. Theunissen
1963 F. Holtzer
1963-1964 K. van Haasteren
1963-1964 G. Poiesz
1963-1964 A. Reijnen
Vanaf 1965 wordt een viertal 'redacteuren' genoemd:
1965-1966 Th. Berkhout
1965-1968 dr. H. Borgert
1965-1968 B. van Schaick
1966-1968 G. Poiesz
In 101(1968/69), nr. 26(23 maart), p. 175 wordt vermeld dat "tot in het laatste uur" hebben meegewerkt: "de paters Borgert, Poiesz, Van Schaick, [P.] v.d. Horst (die anoniem de rubriek 'U vraagt, wij geven antwoord' verzorgde), en de heren M. Duyvestijn, J. Oude Brunink en H. Slot, die respectievelijk de Gesprekssstoffen- en de actualiteiten-pagina's verzorgden."
✦ *speciale nummers* 79(1947/48), nr. 8(25 mei): *1847-1947. In de goudgloed van de jubelzon*, t.g.v. het 100-jarig bestaan van de Aartsbroederschap van de H. Familie, 8 p.
– 80(1948/49), nr. 21/22(29 aug.): *De moeder van het vaderland*, t.g.v. het 50-jarig regeringsjubileum van Koningin Wilhelmina, 8 p.
– 80(1948/49), nr. 52(27 maart): *Pausnummer*, t.g.v. het gouden priesterfeest van paus Pius XII, 8 p.
– 83(1951/52), nr. 40(30 dec.): *1851-1951. Jubilé JMJ triptiek*, t.g.v. het eeuwfeest van de H. Familie, 8 p.
– 86(1954/55), nr. 8(23 mei): *Pausnummer. De Heilige Pius*, t.g.v. de heiligverklaring van paus Pius X, 4 p.
– 87(1955/56), nr. 49(4 maart): *Pausnummer. De Vader der Christenheid 80 jaar*, t.g.v. de 80e verjaardag van paus Pius XII, 8 p.
– 97(1965/66), nr. 13(26 sept.): *Honderd jaar Familieblad*, 8 p.
✦ *bijzonderheden* De jaargangnummering van de voorloper wordt voortgezet.
– Het eerste nummer van de 78e jaargang verscheen in januari 1946, nummer twee op 14 april 1946. Daarna verscheen het blad wekelijks. De jaargangen lopen van april tot en met maart. In de periode april 1966 tot en met maart 1967 verschenen er echter twee jaargangen: de 98e van april tot en met december 1966 en de 99e van januari tot en met maart 1967; de nummering van de afleveringen liep echter gewoon door: na nr. 19(18 dec. 1966) volgen nr. 20(1 jan. 1967) tot en met nr. 25(12 maart 1967).
– De afleveringen 20(5 jan. 1964) tot en met 23(16 febr. 1964) dragen abusievelijk het jaargangnummer 96; moet zijn: 95(1963/64).
– Afbeeldingen, boekbesprekingen, inhoudsopgaven volgens rubrieken ∞ 78(1946/47)-94(1962/63).
– Mededeling in 80(1949), nr. 41(9 jan.): "Het abonnementsjaar van het *Familieblad* loopt van April tot April. Doch men bindt de nummers in van Januari tot en met December". Feitelijk liep de paginering dan ook niet volgens jaargang, doch volgens kalenderjaar. Met ingang van 89(1957/58) volgde de paginering voortaan de jaargang.
– Een bekende rubriek in het *Familieblad* was de vragenrubriek, welke vanaf 78(1946/47), nr. 1(jan.) tot en met 81(1948/49), nr. 30(23 okt.) was getiteld 'Vragenbus' en vervolgens 'U vraagt. Wij geven het antwoord'. Vanaf 89(1957/57), nr. 1(15 april) werd niet meer "het antwoord", maar "antwoord" gegeven.
✦ *relaties* Voortzetting van *Heilige familie*[5]
– Ten dele opgegaan in *de Frontlijn*[6]
– Hierin opgenomen vanaf januari 1965 *Katholiek leven* (voor de beschrijving van *Katholiek leven*, zie een van de volgende delen van de *BKNP*)
✦ *literatuur* Wil Reijs, Joos van Vugt, 'Tussen zelfheiliging en belangenbehartiging. De Aartsbroederschap van de Heilige Familie in Nederland, 1850-1969', in: *Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum*, 21(1991), p. 11-40
✦ *autopsie* Volledig m.u.v. 100(1967/68), de nrs. 1 en 12
– UBN
✦ *typering* Blad van de Aartsbroederschap der Heilige Familie, geredigeerd door de paters redemptoristen. In de woorden van de 'Voorbode van het Familieblad' van januari 1946 zal het *Familieblad* zijn: "Het blad van de H. Familie voor de Familie". Het blad bevat artikelen van godsdienstige aard, over huwelijk, huisgezin en opvoeding, actuele vraagstukken en vaste rubrieken, zoals een vragenrubriek en verslagen uit eigen kring. Naast het *Familieblad* bestond het *Directeurenblad van de H. Familie*, een tijdschrift voor priesters en theologanten ter bevordering van de bloei van de H. Familie, waarin vooral preekstof was opgenomen (voor de beschrijving van het *Directeurenblad*, zie een van de volgende delen van de *BKNP*). Toen in oktober 1961 het *Directeurenblad* werd opgeheven, kreeg het *Familieblad* een gevarieerder inhoud en moest het tevens als 'Fundgrube' dienen voor "moderne en actuele conferenties" (vgl. *Directeurenblad van de H. Familie*, 25(1961), nr. 6(okt.), p. 101). Het blad moest in 1969 de uitgave staken, omdat het door verlies aan abonnees niet langer exploitabel was.

✦ *noten*
(1) In de 'Voorbode van het Familieblad' wordt bericht dat uitgave van het *Familieblad* nog niet mogelijk is, omdat de overheid wegens de papierschaarste nog geen papier heeft toegewezen. Er is papier gevraagd voor een wekelijkse uitgave van 55.000 exemplaren. Op de valreep kon echter worden meegedeeld dat "we voorlopig weer kunnen uitkomen, maar slechts met 51.000 exemplaren".
(2) Als tweede ondertitel werd gebruikt: 'Zondagsblad voor het kath. huisgezin' ∞ 78(1946/47) – 86(1954/55), nr. 39(26 dec.) en 'Weekblad voor het RK gezin' ∞ 86(1954/55), nr. 40(2 jan.) – 88(1956/57).
(3) In het *Familieblad*, 101(1968/69), nr. 21(12 jan.) wordt hierover bericht: "(...) om het gevaar te bezweren dat het Familieblad met de ten ondergaande Aartsbroederschap zou worden meegezogen werd de band tussen blad en broederschap gekapt: het Familieblad was niet langer bondsorgaan van de H. Familie, maar een op zichzelf staand gezinsblad voor Kerk en Vernieuwing; de lezers hebben echter het blad zo sterk met de wegstervende Aartsbroederschap geïdentificeerd, dat de teruggang bleef doorzetten."
(4) Vgl. 97(1965/66), nr. 13(26 sept.).
(5) In de 'Voorbode van het Familieblad' wordt over de naamsverandering gezegd dat de oorlog juist in het gezin grote en diepe, schijnbaar onherstelbare wonden heeft geslagen. De redactie wil de mensheid helen, te beginnen bij het gezin en om dit beter te doen uitkomen heeft zij besloten de titel te wijzigen in het *Familieblad*: "Zeker wij richten ons tot alle mensen, maar heel bijzonder tot hen, die in huiselijk verband leven".
(6) In 1953 werd als 'dochterblad' van het *Familieblad de Frontlijn* uitgegeven met het doel "een goed woord en voorlichting (...) te brengen in onkerkelijke gezinnen" (vgl. *Familieblad*, 101(1968/69), nr. 22(26 jan.), p. 161). "Na enkele maanden werd de tweeling, om finantiële redenen, weer gewoon Familieblad genoemd", maar in september 1954 verscheen *de Frontlijn* definitief onder eigen naam (vgl. *de Frontlijn*, 1(1954/55), nr. 1(sept.)). In de laatste nummers van *Familieblad* wordt de lezers aanbevolen zich te abonneren op *de Frontlijn*, waarin zij een aantal redacteuren (de paters De Bot, Borgert en Van Schaick) zullen terugvinden. Voor de beschrijving van *de Frontlijn*, zie een van de volgende delen van de *BKNP*.

62

de Filippijn [1951]-{1956}
✦ *jaren* [2(1951), nr. 2(okt.)][1] – {7(1956), nr. 3(onged.)}
✦ *ondertitel* Vakblad van het Katholiek Cultureel Verband van dansleraren San Filippo Neri[2]
✦ *uitgever* Katholiek Cultureel Verband van dansleraren San Filippo Neri
– Gedrukt bij Het Witte Boekhuis te Bolsward
✦ *plaats* Red.: Leiden
✦ *frequentie* 4 nrs. ∞ 2(1951); ongeveer tweemaandelijks ∞ 3(1952)-{7(1956)}
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1951-{1956} Evert Castelein
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
✦ *relaties* Voortzetting van *Mededelingenblad van het Katholiek Cultureel Verband van dansleraren San Filippo Neri*
✦ *autopsie* 2(1951), nrs. 2-4; 3(1952), nrs. 1-3, 5-6; 5(1954)-7(1956)
– KDC ∞ 1951, nrs. 2-4; 1952, nrs. 1-3, 5-6
– Bibliotheek van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Den Haag ∞ 1954-1956 (in 2006 niet meer aanwezig)
✦ *typering* Blad voor de georganiseerde RK dansleraren in Nederland. Bevat nieuws uit de organisatie, informatie en nieuws op het gebied van dans, muziek en dansles, nuttige informatie ten behoeve van het leiden van een dansschool en internationaal nieuws over de dans. De titel verwijst naar de Heilige Philippus Neri, die het Verband van dansleraren als patroon had gekozen.
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk verscheen het blad vanaf 2(1951), nr. 2 onder de nieuwe titel *de Filippijn*. Vgl. 'Nieuws van Uw Bestuur' in 2(1951), nr. 2 (okt.), p. 3: "De nieuwe redacteur van ons op stapel staande Vakblad, Evert Castelein, deed het bestuur een volledig uitgewerkt model toekomen, waarvoor de naam gekozen werd *De Filippijn*".
(2) Voor het Katholiek Cultureel Verband van dansleraren San Filippo Neri, zie de beschrijving van *Mededelingenblad van het Katholiek Cultureel Verband van dansleraren San Filippo Neri*, noot 2.

63

Film en kunst[1] 1946
✦ *jaren* 1(1946), nr. 1(16 maart) – nr. 5(16 mei)
✦ *ondertitel* Officieel orgaan van de KFA, het Werk voor de goede film
– Op het omslag: Film-toneel-muziek-dans-beeldende kunst[2]
✦ *uitgever* Katholieke Film Actie
✦ *plaats* Red.: Amsterdam
– Adm.: 's-Hertogenbosch ∞ 1(1946), nr. 1(16 maart) – nr. 4(1 mei); Amsterdam ∞ 1(1946), nr. 5(16 mei)
✦ *frequentie* tweemaal per maand
✦ *formaat* C
✦ *omvang* I
✦ *redactie* B.J. Bertina, red. secr. (vanaf nr. 5(16 mei))
Ad Bevers
Godfried Bomans

Carel Enkelaar, hoofdred.
majoor S.P. van 't Hof, hoofdred.
Jan Mul
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– De inhoudsopgave in *Parterre*, 1(1946/47), nr. 23(28 maart) bevat ook de inhoudsopgave van *Film en kunst*.
✦ *relaties* Voortzetting van *Katholiek filmfront* (1938-1941) en van een katholiek Amsterdams cultureel blad[3]
– Voortgezet als *Parterre*
✦ *literatuur* Bob Bertina, 'De confessionele filmbladen en de leidende rol van de katholieken', in: *het Nederlands jaarboek Film*, 1985, p. 18-27, met name p. 20-21
– Mirande de Jong, *Gids voor Nederlandse filmtijdschriften. Van 1912 tot heden* (Amsterdam 1990), p. 24, nr. 51
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Katholiek cultureel blad, voornamelijk gewijd aan film en toneel. Uitgave van de Katholieke Film Actie. In het openingsartikel 'Laetare' in het eerste nummer schrijft de redactie: "Vandaag krijgt de KFA weer haar eigen orgaan na meer dan vijf jaren tot zwijgen gedoemd te zijn geweest". L.M. Weterings, de directeur van het Centraal Bureau van de KFA, zet in het eerste nummer (p. 2) uiteen dat het blad evenals voorheen *Katholiek filmfront* een officieel- en een niet-officieel gedeelte zal bevatten: "In het eerste zullen alle mededelingen over Katholieke Filmactie worden gedaan, over propaganda van de KFA, over de actie in het algemeen, zowel hier te lande als in het buitenland, over katholieke filmkeuring enz." In het niet-officiële gedeelte zal voortaan ook aandacht besteed worden aan toneel, muziek, dans en beeldende kunst, maar film zal het hoofdonderwerp blijven en zeker twee derde van de ruimte in beslag nemen.
✦ *noten*
(1) Nr. 5(16 mei) verscheen onder de titel *Filmkunst*. In een 'Redactie-verklaring' in dit nummer (p. 3) wordt hierover geschreven: "De oude naam *Film en kunst* suggereerde naar veler mening te zeer de onjuiste opvatting als zou het eerste niet als een uiting van het tweede mogen beschouwd worden".
(2) De woorden 'beeldende kunst' vervallen vanaf 1(1946), nr. 4(mei).
(3) Over de Amsterdamse voorloper schrijft L.M. Weterings, de directeur van het Centraal Bureau van de KFA, in het eerste nummer van *Film en kunst* (p. 2): "Tijdens de bezetting gaven de heren Vogels, Wanna e.a. in de hoofdstad een illegaal blad, *de Eendracht*, uit, voornamelijk voor Amsterdamse Katholieken. Na de bevrijding ging men over tot een blad voor toneel, film, muziek, dans enz. onder de naam *Culturele agenda*. Het was een bescheiden, maar goed geredigeerd blaadje, dat zulk een sympathie ontmoette, dat het spoedig tot een groot geïllustreerd weekblad onder de naam *Film en kunst* uitgroeide. De enigszins vreemde naam komt op het debet van een ambtelijke vergissing. Maar: wat zegt een naam? Wat iemand die behoefte heeft aan publiciteit, nodig heeft is: een blad, papier en verschijningsmogelijkheid. Welnu, dat bood *Film en kunst*. Toen dan ook de uitgevers vernamen, dat het orgaan van de K.F.A. nog niet kon verschijnen, stelden zij gaarne hun blad ter beschikking van de K.F.A. Dit aanbod hebben wij met beide handen aangegrepen en ziehier dan de voortzetting van *Katholiek Filmfront*". Op de buitenzijde van het omslag staat vermeld in de nummers 1-4: "Uitg. de Eendracht".

64

Film jaarboek 1947/48
✦ *jaren* 1947/48[1]
✦ *uitgever* Katholiek Instituut voor Filmscholing[2]
– Gedrukt bij W. Bergmans te Tilburg
✦ *plaats* Delft
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II
✦ *redactie* Niet in het jaarboek vermeld.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– Het jaarboek 1947/48 verscheen in 1948 en bevat besprekingen van films die in 1947 en begin 1948 waren uitgebracht.
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Uitgave van het Katholiek Instituut voor Filmscholing. Het doel van het jaarboek was volgens het 'Voorwoord' allereerst "het publiek filmcritisch te vormen". Daartoe zou jaarlijks een overzicht worden gegeven van de films die in het afgelopen jaar in roulatie waren gebracht.
✦ *noten*
(1) Volgens *Brinkman's catalogus*, 1946-1950, p. 452 verscheen slechts de uitgave 1947/48. Het was wel de bedoeling geweest om jaarlijks te gaan verschijnen. In het 'Voorwoord' in het jaarboek 1947/48 werd gezegd dat het volgende jaarboek ook artikelen van informatieve aard zou bevatten en er aandacht zou worden besteed aan de smalfilmproductie.
(2) Het Katholiek Instituut voor Filmscholing was in juli 1947 opgericht. Het doel was tweeledig: 1) de mening van de katholieken in Nederland en België ten opzichte van de film te vormen en te ontwikkelen door voorlichting; 2) aan de katholieken die zich op het gebied van de film willen ontwikkelen, de mogelijkheid te bieden tot verdere opleiding en beroepsscholing.

65

Filmforum 1951-1965
✦ *jaren* 1951, proefnummer
– 1(1952), nr. 1(jan.) – 14(1965), nr. 3(maart)
✦ *uitgever* NV Uitgeverij Foreholte, in samenwerking met de Stichting het Werk voor de goede film / Katholieke Film Actie
✦ *plaats* Voorhout
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* III ∞ 1(1952)-13(1964); I ∞ 14(1965)
✦ *redactie* 1952-1955 Paul Davay
1952-1955 Jos van Liempt
1952-1955 Maria Rosseels
1952-1955 J.A. Wiersma
1952-1957 A. Koolhaas
1952-1958 dr. J.M.L. Peters
1952-1960 J. Botermans
1952-1961 E. Brumsteede
1952-1963 mr. R.F. Bordewijk
1952-1965 B.J Bertina
1952-1965 Ch. Boost
1952-1965 Jac. Dirkse, red. secr.
1952-1965 A. van Domburg, hoofdred.
1953-1965 P. v.d. Ham
1957-1965 H. Wielek
1963-1964 H. de Witte
Medewerkers:
1952 Maria Rosseels
1952-1953 P. v.d. Ham
1952-1953 drs. J. van Sleeuwen
1952-1953 drs. J.G. Swinkels
1952-1956 dr. D. v.d. Vat
1952-1958 Lode de Pauw
1952-1958 Leo Roels
1952-1959 Norah Berkhuijsen
1952-1960 drs. A.H.B. Briels
1952-1960 J.C.A. Fortuin
1952-1960 Leo Leenders
1952-1960 W.K. van Loon
1953-1965 Fred. Bredschneyder
1954-1965 drs. A.G. Nieuwendijk
1957-1960 H. Sandberg
1957-1965 C. de Groot
1957-1965 H. Wielek
1960-1964 H. de Witte
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen; inhoudsopgaven en lijst van besproken films; filmbesprekingen.
✦ *relaties* Voortzetting van *Katholieke film-actie*[1]
– Samengegaan met *Critisch film- en televisiebulletin* en voortgezet als *Critisch filmforum*[2]
✦ *literatuur* Bob Bertina, 'De confessionele filmbladen en de leidende rol van de katholieken', in: *het Nederlands jaarboek Film*, 1985, p. 18-27, met name p. 24-26
– Mirande de Jong, *Gids voor Nederlandse filmtijdschriften. Van 1912 tot heden* (Amsterdam 1990), p. 30, nr. 69
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Katholiek filmtijdschrift, waarin de Stichting het Werk voor de goede film, meer bekend als Katholieke Film Actie, samenwerkte met filmjournalisten afkomstig van het tijdschrift *Filmfront-filmstudiën*. In het proefnummer schrijft de hoofdredacteur A. van Domburg over de doelstelling van het blad: "Vóór alles willen wij de goede smaak veilig gesteld zien en waar dit het geval is, zullen wij dan maar met de nodige vrijmoedigheid onze mening zeggen over de voorkomende gebeurtenissen: de films zelf, de historie van de film, de boeken over films, de plannen der producties, de filmbeschouwingen, zoals die links en rechts worden bedreven, de activiteit der filmliga's en -kringen. Daarbij zal het ons streven zijn, zo volledig mogelijk het gehele terrein van de film te overzien en ons maandblad royaal met fotomateriaal te versieren". Vanaf 1(1952), nr. 2(febr.) stapten ook de Vlaamse redactieleden van *Filmfront-filmstudiën* over naar *Filmforum*. Zij verklaarden in dat nummer zich met vertrouwen en enthousiasme te scharen achter de nieuwe benaming *Filmforum*, "die beter dan het stilaan uit de tijd geraakte want ondanks alles agressief klinkende *Filmfront*, en beter ook dan het stijve, degelijke en zwaar op de handse Filmstudiën de tendenz van het ogenblik aanduidt: een forum te scheppen waar iedere waardevolle opinie over film en filmkunst recht van spreken krijgt".
✦ *noten*
(1) *Filmforum* was een voortzetting van *Katholieke film-actie* en van de bijna volledige redactie van *Filmfront-filmstudiën*. Hoofdredacteur A. van Domburg schreef in het proefnummer zonder de naam van *Filmfront-filmstudiën* te noemen: "*Filmforum* is een regelrechte en consequente voortzetting van reeds lang bestaande opvattingen over film en filmcritiek, zoals die hun weerslag hebben gevonden in tal van afleveringen van een tijdschrift [= *Filmfront-filmstudiën*], dat sinds enkele maanden zonder de vroegere redactie rondzwerft en zonder een schaduw van wat het vroeger is geweest".
(2) In 14(1965), nr. 3(maart) werd het samengaan aangekondigd. Door de fusie met *Critisch film- en televisiebulletin* is het aantal abonnees verdubbeld en daarmee het voortbestaan veilig gesteld. De nieuwe titel is een zo kort mogelijke samensmelting van de twee tot dusver bestaande titels. Voor de duidelijkheid wordt gesteld dat de nieuwe titel niet betekent dat *Filmforum* tot nu toe niet kritisch zou zijn geweest: "We zullen eenvoudig voortgaan met naar eer en geweten en doorlopend critisch te zijn, onderzoekend welke waarden tot gelding komen in de filmerij en hoe ze dat doen, ver-

gelijkend wat vergelijkbaar is in heden en verleden, welk belangrijk nieuws er te vermelden valt”.
Critisch film- en televisiebulletin was een protestants tijdschrift, waarvan geen beschrijving in de *BKNP* is opgenomen. *Critisch filmforum* was een tijdschrift dat zich niet expliciet als christelijk blad presenteerde, maar dat vooral gericht was op de katholieke en de protestantse achterban van de beide voorlopers. Ook van *Critisch filmforum* is geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen. In het laatste nummer van *Critisch film- en televisiebulletin* werd over de fusie geschreven: “Een van de meest opmerkelijke aspekten van deze fusie is ongetwijfeld, dat in het nieuwe blad protestantse en rooms-katholieke redakteuren zullen samenwerken en dat zowel de Stichting Filmcentrum, die zowel algemene als protestants-kerkelijke organen en organisaties onder haar leden telt, als de Katholieke Filmactie bij de nieuwe opzet betrokken zijn. Nog enkele jaren geleden was dit nauwelijks mogelijk geweest”.

66

Filmfront 1933-1938
✦ *jaren* 1(1933/34), nr. 1[1 okt][1] – {4(1937/38), nr. 10(onged.)}[2]
✦ *ondertitel* Officieel[3] orgaan van het Katholiek Filmfront ∞ 1(1933/34), nr. 1[1 okt.] – nr. 10(1 maart)
– Maandblad, aangesloten bij de Katholieke Film Actie[4] ∞ 4(1937/38), nr. 1(onged.) – {nr. 10(onged. 1938)}
✦ *uitgever* Vereeniging Katholiek Filmfront
✦ *plaats* Red.: Amsterdam
– Adm.: Venlo
✦ *frequentie* veertiendaags ∞ 1(1933/34)
– maandelijks ∞ 2(1934/35)
– veertiendaags ∞ 3(1936/37)
– maandelijks ∞ 4(1937/38)
✦ *formaat* C ∞ 1(1933/34)-2(1934/35); B ∞ 3(1936/37)-4(1937/38)
✦ *omvang* IV ∞ 1(1933/34)-3(1936/37); II ∞ 4(1937/38)
✦ *redactie* 1933-1938 A. van Domburg (tot en met 1937 onder het pseudoniem Close-Up)
1937-1938 L. Hanekroot
1937-1938 H. baron van Lamsweerde
– Als medewerkers worden vermeld:
Jan Beerends, Frank van Bergen, A. van den Biggelaar, C. Boost, R.F. Bordewijk, A.E. Denekamp, Jan Derks, S. Duynstee OFM, Nol Etman, Mannus Franken, Ch. de Graaf, P. v.d. Ham, Helder, Jan Hin, dr. H. Hoeben, drs. Theo Hoyer, mr. W. Huijnen, Han Jonkers, J. Koek, S. Koster, Henk Kuitenbrouwer, Karel Lensvelt, Fernand Lodewick, Herluf van Merlet, Irma Meyer, J.C. Mol, F. Morlion OP, dr. R. Muckermann, Willem Nieuwenhuis, Max Nord, A.J.D. van Oosten, ir. S. van Ravesteijn, mr. L. Schlichting, Kees Spierings, Kees Strooband, mr. A. Tepe, J. Thijssen, J. Valk, Bernard Verhoeven, Jos. Verjans, J. van Vonderen, C. Vos, D. Vriesman en J. Willink.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boek- en filmbesprekingen.
– De tweede jaargang begon in okt. 1934; de derde en vierde jaargang in jan. 1936 en jan. 1937. De nummers 7-10 van de vierde jaargang verschenen in 1938.
✦ *relaties* Samengegaan met *het Witte doek* en voortgezet als *Katholiek filmfront*
– In 1948 verscheen opnieuw een tijdschrift onder de titel *Filmfront*[5]
✦ *literatuur* Mirande de Jong, *Gids voor Nederlandse filmtijdschriften. Van 1912 tot heden* (Amsterdam 1990), p. 30, nr. 70
✦ *autopsie* 1(1933/34), nr. 1(onged.) – 4(1937/38), nr. 10(onged.)
– UBU, collectie Thomaasse
✦ *typering* Cultureel tijdschrift, gewijd aan de geschiedenis en de ontwikkeling van de filmkunst. In het openingsartikel, ‘Wij vertrekken. Het Front groeit aan’, in het eerste nummer wordt over het doel van het tijdschrift gezegd: “Dit orgaan zal moeten zijn het eerste katholieke filmtijdschrift, dat een bewuste houding heeft en een positief doel nastreeft. (...) Ons blad voorziet inderdaad – om den afgesleten term nog maar eens te gebruiken – in een behoefte. Een behoefte, die reeds lang bestond, doch waarin alleen een ideële onderneming als het Katholiek Filmfront kon voorzien”. Over de keuze van de naam wordt gezegd: “De naam! Wij kozen niet luk raak. Een Front zullen wij moeten vormen tegen industrieele schaamteloosheid, tegen rücksichtslose artikelen-fabricage, tegen de strijkages van knechten, tegen het geestelijke en moreele gif en vóór de verantwoorde, breede, naar vorm en inhoud gewenschte en noodzakelijke katholieke film. De positief-katholieke film, maar ook de film, waarvan de tendenz valt binnen den katholieken geest”.
✦ *noten*
(1) De datum van de eerste aflevering is afgeleid van de datering van latere afleveringen.
(2) Het is niet zeker of 4(1937/38), nr. 10 het laatst verschenen nummer is. Het eerste nummer van de opvolger, *Katholiek filmfront*, verscheen op 16 mei 1938.
(3) In de ondertitel van 1(1933/34), nr. 1[1 okt.] ontbreekt nog het woord ‘Officieel’.
(4) In het eerste nummer van de vierde jaargang schreef A. van Domburg dat *Filmfront* zich na zeer rijp beraad heeft aangesloten bij de Katholieke Film Actie: “Aanvankelijk was de neiging bij *Filmfront* om zich te laten ‘concentreeren’ niet bijster groot. Er waren enkele dingen geschied, die naar onze meening in conflict kwamen met den weliswaar agressieven maar toch zeer openhartigen geest van *Filmfront*, doch in den loop der talrijke onderhandelingen zijn gaandeweg de bezwaren, misverstanden en verstoordheden verdwe-

nen". De taak van het tijdschrift, zo schreef Van Domburg, bleef onveranderd: "Evenals vroeger zullen redactie en medewerkers de film blijven toetsen op haar cultureele en artistieke waarden".
(5) In het eerste nummer van het naoorlogse *Filmfront* verwees de hoofdredacteur A. van Domburg naar het vooroorlogse blad onder die titel: "De naam *Filmfront*, die dit nieuwe tijdschrift dekt, heeft een vertrouwde klank. Hij herinnert aan de jaren, dat een eensgezinde groep filmcritici de tijd gekomen achtte om front te maken tegen allerlei verschijnselen en practijken, waardoor de gezonde groei van een vrije filmevolutie werd belemmerd".

67

Filmfront 1948
✦ *jaren* 1(1948), nr. 1(5 mei) – nr. 16(20 dec.)
✦ *ondertitel* Tijdschrift in het kader van de Belgisch-Nederlandse samenwerking[1]
✦ *uitgever* Niet in het tijdschrift vermeld.
– Druk: Drukkerij Grotius NV
✦ *plaats* Voor Nederland: red.: Amsterdam; adm: Leiden ∞ 1(1948), nr. 1(5 mei) – nr. 10(18 sept.), Delft ∞ 1(1948), nr. 11(8 okt.) – nr. 16(20 dec.)
– Voor België: red. en adm.: Etterbeek-Brussel ∞ 1(1948), nr. 1(5 mei) – nr. 10(18 sept.), Schaerbeek-Brussel ∞ 1(1948), nr. 11(8 okt.) – nr. 16(20 dec.)
– Druk: Delft
✦ *frequentie* tweemaal per maand
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV
✦ *redactie* Voor Nederland: A. van Domburg, hoofdred., B.J. Bertina, Ch. Boost en mr. R.F. Bordewijk
Voor België: J. Botermans, A. Cavens, P. Davay en Th. Louis
Als medewerkers worden in het tijdschrift genoemd: A. Adler, J. Blondel, S. Carmiggelt, J. Cleinge, K. Dekeukeleire, J. Delcorde, J. De Loose, Jac. Dirkse, P.H. Dubois, J.C.A. Fortuin, P. v.d. Ham, W.A.H. Kerkhoff, A. Koolhaas, J. Ledoux, G. Magnel, G. Michaux, Max Nord, Leo Nouwen, H.H. Polzer, M. de Saint-Pierre, R. Stengel, H. Storck, A. Thirifays, P. v.d. Valk, A. Vandenbunder, dr. D. v.d. Vat, J.A. Wiersma.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; filmbesprekingen; inhoudsopgaven.
– In 1948, nr. 8(19 aug.), p. 190-191, nr. 13(6 nov.), p. 310-311 en nr. 16(20 dec.), p. 381 bevinden zich alfabetische lijsten van de besproken films in respectievelijk de nrs. 1-6, 7-12 en 13-16.
✦ *relaties* Voortzetting van *Katholiek filmfront* (1947-1948) en ook van *Filmfront* (1933-1938)[2]
– Samengegaan met *Filmstudiën* en voortgezet als *Filmfront-filmstudiën*
✦ *literatuur* Bob Bertina, 'De confessionele filmbladen en de leidende rol van de katholieken', in: *het Nederlands jaarboek Film*, 1985, p. 18-27, met name p. 22-23
– Mirande de Jong, *Gids voor Nederlandse filmtijdschriften. Van 1912 tot heden* (Amsterdam 1990), p. 30-31, nr. 71
✦ *autopsie* Volledig
– Filmmuseum, Amsterdam
✦ *typering* Blad met besprekingen van nieuw uitgekomen films en met artikelen van algemene aard, waarbij het accent vooral wordt gelegd op de esthetische aspecten. Het blad is niet expliciet katholiek en er zijn ook niet-katholieke redacteuren en medewerkers, maar er is toch vooral veel aandacht voor de katholieke visie op film. In de afleveringen bevinden zich keuringslijsten voor België en Nederland. De classificaties voor Nederland zijn die van de katholieke filmkeuring, terwijl de rijkskeuring tussen haakjes wordt aangegeven.
In het eerste nummer schrijft de hoofdredacteur A. van Domburg dat het blad een verbreding wil nastreven die tot dusver onmogelijk was: "Een groep Nederlandse filmcritici zal dit blad redigeren in nauwe en volledige samenwerking met een groep Belgische critici, die sinds geruime tijd evenals wij hebben uitgezien naar een ontplooiing van die krachten, die in Zuid en Noord elkaar zochten en krachtens hun opvattingen op elkaar zijn aangewezen". Hij voegt daar aan toe dat het blad een duidelijk accent wil leggen "op de aesthetische vormgeving van de film" en "*Filmfront* zal militant zijn, waar het nodig wordt geoordeeld, maar voor het overige zal de nadruk komen te liggen op een positieve belangstelling voor de filmontwikkeling. Naast hoofdartikelen zullen de lezers actuele besprekingen aantreffen, nieuws uit de wereld van de film, uit het bedrijf in Nederland en België, over de verrichtingen van de filmers in die landen, over de faits et gestes van roemruchte lieden, die tot humoristische beschouwingen aanleiding kunnen geven, nieuws over en critiek op filmtijdschriften of wat daarvoor door wil gaan, beschouwingen over filmboeken, over de schoolfilm, de wetenschappelijke film, de smalfilm, enz. enz."
✦ *noten*
(1) In het eerste nummer en op de binnenzijde van het omslag: 'Tijdschrift voor filmcultuur'.
(2) Het blad was min of meer een voortzetting van *Katholiek filmfront* en publiceerde de resultaten van de katholieke filmkeuring. In het eerste nummer verwijst de hoofdredacteur A. van Domburg in een programmatische verklaring 'Een nieuw begin' echter ook naar het vooroorlogse blad *Filmfront*: "De naam *Filmfront*, die dit nieuwe tijdschrift dekt, heeft een vertrouwde klank. Hij herinnert aan de jaren, dat een eensgezinde groep filmcritici de tijd gekomen achtte om front te maken tegen allerlei verschijnselen en practijken, waardoor de gezonde groei van een vrije filmevolutie werd belemmerd". Het blad werd pas drie jaar na de bevrijding heropgericht, omdat "de atmosfeer in de filmcritiek

enige tijd nodig had om de windstreken te onderkennen. Het is langzaam maar zeker duidelijk geworden, dat een uitgebreid contingent filmliefhebbers begon uit te zien naar een tijdschrift, waarin een oprechte, op de filmevolutie gerichte critiek zich zou kunnen uiten".

68

Filmfront-filmstudiën 1949-{1952}
✦ *jaren* 2(1949), nr. 1(12 jan.)[1] – {5(1952), nr. 1(onged.)}[2]
✦ *ondertitel* Tijdschrift voor filmcultuur in het kader van de Belgisch-Nederlandse samenwerking ∞ 2(1949) – 4(1951), nr. 1/2(onged.)
– Maandblad in het kader van de Belgisch-Nederlandse samenwerking ∞ 4(1951), nr. 3(onged.) – {5(1952), nr. 1(onged.)}
✦ *uitgever* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *plaats* Red.: Amsterdam / Brussel (Schaerbeek) ∞ 2(1949) – 4(1951), nr. 1/2(onged.); Delft ∞ 4(1951), nr. 3(onged.) – {5(1952), nr. 1(onged.)}
– Adm.: Delft
✦ *frequentie* tweemaal per maand ∞ 2(1949)
– maandelijks[3] ∞ 3(1950)
– 15 afleveringen, waarvan 5 dubbelnummers (nrs. 1/2, 4/5, 9/10, 11/12, 13/14) ∞ 4(1951)
✦ *formaat* B ∞ 2(1949)-3(1950); D ∞ 4(1951), nr. 1/2; C ∞ 4(1951), nrs. 3-4/5; A ∞ 4(1951), nr. 6; B ∞ 4(1951), nr. 7 – {5(1952), nr. 1(onged.)}
✦ *omvang* V ∞ 2(1949)-3(1950); III ∞ 4(1951); [I] ∞ 5(1952)
✦ *redactie* Voor Nederland:
1949-1951 A. van Domburg, hoofdred.
1949-1951 B.J. Bertina
1949-1951 Ch. Boost
1949-1951 mr. R.F. Bordewijk
1949-1951 E. Brumsteede
1949-1951 Jac. Dirkse
1949-1951 J.A. Wiersma
Voor België:
1949-1951 J. Botermans
1949-1951 A. Cavens
1949-1951 P. Davay
1949-1951 Th. Louis
1949-1951 L. Lunders
1949-1951 M. Rosseels
1949-1951 R. Verhavert
Als medewerkers worden vermeld tot 3(1950), nr. 2:
in 1949: S. Carmiggelt, M. v. Geelen, N. Hiroux, A. Koolhaas en J.A. Wiersma;
in 1949-1950: A. Adler, J. Blondel, J. Cleinge, K. Dekeukeleire, J. Delcorde, P.H. Dubois, J.C.A. Fortuin, H. van Gaelen, P. v.d. Ham, W. Huyghens, W.A.H. Kerkhoff, J. Ledoux, J. de Loose, G. Magnel, G. Michaux, Max Nord, Leo Nouwen, H.H. Polzer, M. de Saint-Pierre, R. Stengel, H. Storck, A. Thirifays, P. v.d. Valk, A. Vandenbunder, dr. D. v.d. Vat en E. Vermeiren.
Als medewerkers worden vermeld in 4(1951), nrs. 13/14-15: mr. Lode Hendrickx, F.T. Pluym, Eug. Vermeiren en Theo de Vries.
✦ *speciale nummers* 4(1951), nr. 6(onged.): G. Tetterode, *Frank R. Capra. Leven en werken*, 43 p.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; inhoudsopgaven (1949: lijst van artikelen en van besproken films; 1950: lijst van ter sprake gekomen filmers en films en inhoudsopgaven per aflevering).
– De jaargangnummering van *Filmfront* werd voortgezet.
– Vanaf 4(1951), nr. 1/2 zijn de afleveringen ongedateerd. 4(1951), nr. 1/2 verscheen in elk geval met vertraging van enkele maanden.
✦ *relaties* Samensmelting van *Filmfront* (1948) en *Filmstudiën*[4]
– De meerderheid van de redacteuren verliet in 1951 het blad en begon samen met de Katholieke Film Actie het blad *Filmforum*.[5]
✦ *literatuur* Bob Bertina, 'De confessionele filmbladen en de leidende rol van de katholieken', in: *het Nederlands jaarboek Film*, 1985, p. 18-27, met name p. 23-24
– Mirande de Jong, *Gids voor Nederlandse filmtijdschriften. Van 1912 tot heden* (Amsterdam 1990), p. 31, nr. 72
✦ *autopsie* Volledig tot en met 5(1952), nr. 1(onged.)
– Filmmuseum, Amsterdam
✦ *typering* Filmtijdschrift, tot stand gekomen uit een samengaan van het Nederlandse *Filmfront* en het Vlaamse *Filmstudiën*. In het eerste nummer wordt in 'Een nieuwe jaargang, een oud geluid ...' gezegd: "Met dit nummer zet de intieme samenwerking in van twee culturele tijdschriften, die tot nu toe afzonderlijk en binnen hun eigen landsgrenzen trouw eenzelfde zaak dienden: de wezenlijk waardevolle film". De inhoud bestaat uit besprekingen van nieuw uitgekomen films en artikelen van algemene aard over het filmwezen. Het blad is niet uitgesproken katholiek, maar bij de keuringsuitslagen wordt wel de KFC-keuring gegeven naast de Rijkskeuring.
In 4(1951), nr. 1/2 werd in 'Hergroepering' door de hoofdredacteur A. van Domburg bericht dat besloten was tot een ander "aanzien" van het tijdschrift: "het heeft enige tijd gevergd, voor de redactie voldoende rijpelijk had overwogen, wat zij zou gaan doen en in welke vorm dat geschieden zou. (...) de redactie is tenslotte met de uitgever overeengekomen, dat het militante karakter van *Filmfront* ook in het uiterlijk waarneembaar moest zijn. Daarom zijn wij overgegaan tot het formaat, dat de lezer thans in handen heeft, een formaat dat doet denken aan een krant, niet aan een tijdschrift, hoewel *Filmfront* een tijdschrift blijft." De nieuwe verschijningsvorm op krantenformaat was slechts eenmalig. Na dit nummer verliet de meerderheid van de redactie het blad. In 4(1951), nr. 4/5 schreef directeur

B.F.A. Sedee: "*Filmfront* wil zijn en blijven een blad voor de ouderen, maar dat men ook met een gerust hart in handen kan geven van het jongere geslacht. Het blad voor iedereen en zeer speciaal voor pensionaten en jeugdverenigingen. (...) Het streven is erop gericht om zoveel mogelijk filmbesprekingen in het blad op te nemen en zelfs, indien mogelijk ALLE films die in Nederland en België uitkomen aan een bespreking te onderwerpen. Niet in lange artikelen. Wij zijn altijd tegenstanders geweest van lange artikelen, omdat daarbij doorgaans in herhaling getreden wordt."

✦ *noten*

(1) 2(1949), nr. 1(12 jan.) is abusievelijk gedateerd: 12 jan. 1948.

(2) Er werden in 5(1952), nr. 1 nog volop nieuwe plannen aangekondigd, maar vermoedelijk zijn er geen andere afleveringen verschenen. Vanaf jan. 1952 verscheen als concurrerend blad *Filmforum*.

(3) In 'Een maandblad' in 3(1950), nr. 1 (jan.), p. 2, wordt de volgende motivatie gegeven om als maandblad te gaan verschijnen: "Ten eerste hebben abonné's meer dan eens gevraagd, of de principieel-aesthetische beschouwingen in ons blad niet beter gediend zouden zijn in een maandblad. Ten tweede komt in een maandblad meer het accent te liggen op de unieke plaats, die *Filmfront-filmstudiën* inneemt temidden van periodieken, die meer de bioscoop dan de Film dienen. En tenslotte zal de actualiteit er niet onder lijden, daar het ons toch nimmer te doen was om nieuwtjes, maar om verschijnselen, waarvan de actualiteit wel even duurt".

(4) *Filmstudiën*, 'Maandblad voor filmcultuur' was een Vlaams blad, waarvan geen beschrijving in de *BKNP* is opgenomen. In *Filmfront*, 1(1948), nr. 16(20 dec.), was de samenwerking als volgt aangekondigd: "In de loop der maanden zijn uitgevers en redacties van beide bladen de wenselijkheid gaan inzien van een samengaan tussen *Filmfront*, dat in het Noorden, en *Filmstudiën*, dat in het Zuiden der Lage Landen verscheen. Het terrein van de filmcultuur is niet zo groot, dat twee tijdschriften, die in alle ernst deze filmcultuur willen dienen op de lange duur in beide landen geheel zelfstandig zouden kunnen blijven zonder een versnippering van krachten te veroorzaken, waar noch die bladen noch de film bij gediend zijn."

(5) De meerderheid van de redactie verliet na 4(1951), nr. 1/2 het tijdschrift vanwege meningsverschillen met de directie. Directeur B.F.A. Sedee schreef in 4(1951), nr. 3, dat het al langer bestaande geschil thans tot een volledige breuk had geleid: "Reeds geruime tijd bestond er wrijving tussen redactie en directie en de geschilpunten betroffen de redactionele inhoud van ons blad, doch meer nog de economische zijde". In 5(1952), nr. 1 werd teruggekeken op het afgelopen jaar: "Het is altijd spijtig als een aantal redactie-leden van een blad meent te moeten uittreden, omdat zij het met de ontwikkelingsgang van dat blad niet eens zijn. Wij herhalen, het is jammer, maar een noodzakelijk gevolg van het dynamische leven zelf. Want dit leven gaat steeds door". Vanaf jan. 1952 verscheen *Filmforum* waaraan de oud-redacteuren van *Filmfront-filmstudiën* meewerkten.

69

Filmgids 1930

✦ *jaren* 1(1930), nr. 1(2 jan.) – {nr. 23(1 dec.)}[1]

✦ *ondertitel* Officieel orgaan der Katholieke Film-Centrale

✦ *uitgever* de Katholieke Film-Centrale[2]

✦ *plaats* Red.: Rotterdam

– Adm.: Tilburg

✦ *frequentie* tweewekelijks

✦ *formaat* B

✦ *omvang* IV

✦ *redactie* Als leden van de Raad van Redactie worden vermeld:

1930 pater Hyacinth Hermans

1930 mr. A. Tepe

1930 P.J.Th. Welter

1930 L. Weterings

✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.

– Elke aflevering bevat een lijst van 'toelaatbaar verklaarde films' en een lijst van 'niet toelaatbaar verklaarde films'.

✦ *relaties* Voortgezet als *Mededeelingen der Katholieke Film Centrale*[1]

✦ *literatuur* Mirande de Jong, *Gids voor Nederlandse filmtijdschriften. Van 1912 tot heden* (Amsterdam 1990), p. 31, nr. 73

✦ *autopsie* 1(1930), nrs. 1-23

– Filmmuseum, Amsterdam

✦ *typering* Blad van de Katholieke Film Centrale, bedoeld als gids voor de katholieke geïnteresseerden in het moderne filmwezen. Beschouwingen over het medium film, over films en filmacteurs en -actrices. In het eerste nummer schreef pater Hyacinth Hermans in 'Ter Inleiding' over de bedoeling van het blad: "Het filmwezen, met opzet spreken wij hier nog niet van 'filmkunst', is in onze dagen dermate uitgegroeid, is bezig zoo zeer ons openbaar denken en leven te beïnvloeden, dat wij Katholieken ons op dit terrein niet langer afzijdig kunnen houden. De bioscoop was oorspronkelijk niet meer dan een Kermisvermaak, hoe bewonderenswaardig en technisch verrassend de uitvinding op zich zelf ook was. (...) Maar het filmwezen wist zich verrassend snel te ontwikkelen. (...) De film heeft de wereld veroverd, de film is als de pers een wereldmacht geworden". Daarom is het nodig dat ook de katholieken zich niet langer afzijdig houden. De *Filmgids* wil een gids zijn "voor de Katholieke belangstellenden binnen het vrij doornige en onveilige terrein

van ons moderne filmwezen. Deze gids zal allereerst geregeld een lijst geven van *toelaatbaar* geachte filmen. Wij zeggen met opzet *toelaatbaar* geachte, omdat wij niet bedoelen aan te geven dat de door ons vermelde filmen ook bij voorbaat *geschikt* zijn". Het nieuwe tijdschrift wil graag bereiken dat er meer eenheid komt in de katholieke filmkeuring. Er zal ook wel gelegenheid worden geboden "om ook den aesthetischen kant van de een of andere film te bepleiten en te waarderen, (...) maar allereerst zal de leiding van dezen *Filmgids* de waarde der filmen alleen bepalen naar ethisch inzicht. Dit lijkt ons de meest veilige kant".
✦ *noten*
(1) Mogelijk verscheen in december 1930 nog nummer 24. Per 1 januari 1931 werd de uitgave van het blad gestaakt. Daarvoor in de plaats kwamen de *Mededeelingen der Katholieke Film Centrale*. In 1931, nr. 4(onged.) van deze *Mededeelingen* is het 'Jaarverslag der Katholieke Film Centrale over het jaar 1930' opgenomen, waarin wordt gemeld "dat door het geringe aantal abonné's op de *Filmgids* het bestuur besloot deze gids per 1 Jan. te staken en om te zetten in op onregelmatige tijden verschijnende Mededeelingen".
(2) De Katholieke Film Centrale (KFC) was in 1929 opgericht. Voor de KFC, zie: A.H.B. Briels, *Het geheim van de KFC* [1957], en P.M.H. Cuijpers, '"Met ernstig voorbehoud". Aspecten van de nakeuring door de Katholieke Film Centrale', in: *Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum*, 2(1972), p. 22-56. In het Katholiek Documentatie Centrum bevindt zich het archief van de Katholieke Film Centrale.

70

For roomsk Fryslân 1917-1921
✦ *jaren* Propaganda-útjefte, 1917[1]
– 1(1917/18), nr. 1(wintermoanne) – 3(1919/21), nr. 4(juni)
✦ *ondertitel* Tiidskrift fen it Roomsk Frysk Boun (for Tael en Letterkinde)
✦ *uitgever* It Roomsk Frysk Boun[2]
✦ *plaats* Ljouwert
– Red.: Amsterdam ∞ 1(1917/18); Oss ∞ 2(1918/19); Blauhûs ∞ 3(1919/21)
✦ *frequentie* 4 afleveringen per jaargang
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I ∞ 1(1917/18); II ∞ 2(1918/19); I ∞ 3(1919/21)
✦ *redactie* 1917-1921 dr. Titus Brandsma OCarm.
1917-1921 Joh. Rypma
1917-1921 J.J. van der Weij
✦ *bijzonderheden* De nieuwe jaargang begon in december. Na 3(1919/20), nr. 3(okt. 1920) volgde nr. 4 pas in juni 1921.
– Inhoudsopgaven (1917/18, 1918/19).
✦ *relaties* Voortgezet als *For roomsk Fryslân* (1929-1941)
✦ *autopsie* Volledig
– Leeuwarden, Tresoar
✦ *typering* In de Friese taal geschreven blad van It Roomsk Frysk Boun. Bondsblad met mededelingen en beschouwingen voor de leden.
✦ *noten*
(1) Het 'Propaganda-útjefte' verscheen met de ondertitel 'Us earste wirk. Oer it doel en stribjen fen ús Boun'.
(2) In het 'Propaganda-útjefte' wordt op p. 18-22 in de 'Grounslaggen fen de Katholike Fryske Foriening ûnder de namme Roomsk-Fryske Boun festige to Ljouwert' het doel van It Roomsk Frysk Boun als volgt geformuleerd: "a) De kennisse fen de Fryske tael en it bioefeninjen fen de Fryske letterkinde op Katholike grounslach to bifoarderjen; b) De Katholike Friezen as in selstannige organisaesje meidwaen to litten oan de algemiene Fryske taelbeweging; c) Mei to dwaen oan elke aksje, dy 't it bihâld fen de Fryske stamme en syn tael foaerop hat, en net de Katholike opfettings bihinderet".

71

For roomsk Fryslân 1929-1941
✦ *jaren* 1929, nr. 1(hjerst) – 7(1941), nr. 3(simmer)
✦ *ondertitel* Utjefte fen it Roomsk Frysk Boun ∞ 1929-1933
– Orgaen fen it Roomsk Frysk Boun ∞ 2(1936)-7(1941)
✦ *uitgever* It Roomsk Frysk Boun[1]
✦ *plaats* Red.: Ljouwert ∞ 1929-1933; Blauhûs ∞ 1934 – 7(1941), nr. 2(Peaske); Jirnsum ∞ 7(1941), nr. 3(simmer)
– Adm.: Ljouwert ∞ 1929-7(1941)
✦ *frequentie* 1 afl. ∞ 1929; 5 afln. ∞ 1930; 4 afln. ∞ 1931; 2 afln. ∞ 1932; 1 afl. ∞ 1933; 2 afln. ∞ 1934; 4 afln. ∞ 1935; 5 afln. ∞ 2(1936)-3(1937); 3 afln. ∞ 4(1938)-5(1939); 1 afln. ∞ 6(1940); 3 afln. ∞ 7(1941)
✦ *formaat* D ∞ 1929-1933; B ∞ 1934-7(1941)
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1919-1933 A. Witteveen
1929-1937 mag. Doodkorte OP
1929-1941 Joh. Rypma
1934-1941 M.J. Ydema
1941 T. van der Zee, 'samler'
Vanaf 1936 worden als vaste medewerkers vermeld: prof. Titus Brandsma OCarm., prof. J. Galama, Tsj. A. Hettinga, broeder Jongma CM en Tsj. van der Zee
✦ *bijzonderheden* De jaargangnummering begint pas met 2(1936), nr. 1(febr.).
✦ *relaties* Voortzetting van *For roomsk Fryslân* (1917-1921)
– In mei of juni 1945 verscheen een aflevering onder de titel *Forslaggen en meidielingen fen it Roomsk Frysk Boun* en daarna was *Foar roomsk Fryslân* enige tijd opgenomen als bijblad van *Frysk en frij*.
– Vanaf [zomer 1949] voortgezet als *de Katholike Fries*
✦ *autopsie* Volledig
– Leeuwarden, Tresoar

✦ *typering* Orgaan van It Roomsk Frysk Boun; evenals de voorganger in het Fries geschreven bondsblad met mededelingen en beschouwingen voor de leden.
✦ *noten*
(1) Voor It Roomsk Frysk Boun, zie de beschrijving van *For roomsk Fryslân* (1917-1921), noot 2.

72

Galerie Zuid 1953-1955
✦ *jaren* 1(1953/54), nr. 1(4 sept.) – 2(1954/55), nr. 5(april/mei)[1]
✦ *ondertitel* Orgaan van Galerie Zuid ∞ 1(1953/54), nr. 1(4 sept.) – nr. 3(15 nov.)
– Cultureel maandblad ∞ 1(1953/54), nr. 4(Kerstmis 1953) – nr. 11/12(juli/aug. 1954)
✦ *uitgever* Galerie Zuid
✦ *plaats* Heerlen
✦ *frequentie* maandelijks ∞ 1(1953/54)
– 5 nrs. ∞ 2(1954/55)
✦ *formaat* C ∞ 1(1953/54); B ∞ 2(1954/55)
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1953 Jo Gulpen
1953-1954 Axel Meuleman
1953-1954 Oscar Timmers
1953-1955 Niek Colla
1953-1955 Willem K. Coumans
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (1953/54) en boekbesprekingen.
✦ *relaties* Het voornemen was om *Galerie Zuid* als halfjaarlijkse uitgave voort te zetten.[2]
✦ *autopsie* Volledig
– UBL, collectie Maatschappij der Nederlandse Letterkunde
✦ *typering* Cultureel tijdschrift, vooral gericht op Limburg, dat proza, poëzie en boekbesprekingen bevat. Het blad is weliswaar niet uitgesproken katholiek, maar de redactie bestaat uit katholieken.
✦ *noten*
(1) De 2e jaargang bestaat uit vijf gestencilde 'Noodnummers'. De eerste nooduitgave (okt. 1954) kondigt aan: "Bij de plannen voor de aanvang van de tweede jaargang van ons maandblad is, vanwege de snelle groei, een algehele reorganisatie noodzakelijk gebleken. (...) Om nu de tijd waarin *Galerie Zuid* niet verschijnt en het tijdstip waarop de tweede jaargang wordt ingezet te bekorten, daartoe dient dit noodnummer". In feite bestaat de 2e jaargang uit de vijf verschenen noodnummers.
(2) In de 2e jaargang, 5e nooduitgave (april/mei 1955), wordt aangekondigd, dat *Galerie Zuid* niet langer als maandblad zal verschijnen. "In de plaats daarvan, dus van een maandblad met enige allure, zal een half-jaarlijkse uitgave verschijnen, waarin bijdragen opgenomen worden die een meer dan actuele betekenis hebben en van waarde moeten worden geacht voor de registratie, de geschiedschrijving van de culturele ontwikkeling". Het is niet duidelijk of en zo ja onder welke titel deze half-jaarlijkse uitgaven zijn verschenen.

73

Gaudeamus 1940-{1941}
✦ *jaren* 1940, nr. 1(aug.) – {1941, ongen.(nov.)}[1]
✦ *ondertitel* Katholiek zangersblad
– Op de omslagen als tweede ondertitel: Officieel orgaan van den RK Bond van Zangvereenigingen in Noord- en Zuidholland
✦ *uitgever* RK Bond van Zangvereenigingen in Noord- en Zuidholland[2]
✦ *plaats* Red. en adm.: Amstelveen
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1940-{1941} Jacq. Scholten
✦ *relaties* Ten dele voortzetting van *Musica et cantica*[3]
– Vanaf 1956 verscheen min of meer als voortzetting het *Maandblad van de RK zangersbonden in Nederland*
✦ *autopsie* 1940, nr. 1(aug.) – 1941, ongen.(nov.) (tien nummers ingezien)
– UBU, collectie Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging
✦ *typering* Blad van de RK Bond van Zangvereenigingen in Noord- en Zuidholland. Het blad bevat bonds- en vaknieuws: mededelingen van de aangesloten verenigingen, korte artikelen en muziekbesprekingen. In het eerste nummer schreef de redactie verheugd te zijn "een nieuwe, lichtende ster aan het Katholieke cultuurfirmament te laten verschijnen. De opbouw-gedachte, waarover men thans zoveel hoort en leest, is ook de initiatiefnemers van deze uitgave niet vreemd geweest. In moeilijke tijden heeft men immers meer dan anders behoefte aan contact – blijft men gaarne op de hoogte van datgene wat leeft in eigen kring, in casu het Katholieke Zangers- en Bondsleven".
✦ *noten*
(1) In de aflevering van november 1941 was aangekondigd dat het volgende nummer in de laatste week van het jaar zou verschijnen, maar of dit ook daadwerkelijk is gebeurd, is niet bekend.
(2) In 1933 was de RK Bond van Zangvereenigingen in Noord-Holland opgericht, spoedig uitgebreid tot het hele bisdom Haarlem (vgl. *Het gouden jubileum van de Bond van Katholieke Zang- en Oratoriumverenigingen 1933-1983*).
(3) De uitgave van *Musica et cantica* was in het voorjaar van 1940 gestaakt (zie de beschrijving van *Musica et cantica*). In het eerste nummer van *Gaudeamus* schreef J.A. Spigt, de voorzitter van de RK Bond van Zangvereenigingen in Noord- en Zuidholland, dat door de opheffing van *Musica et cantica* het regelmatig contact

was verbroken tussen hoofdbestuur en aangesloten verenigingen. Hij voegde daaraan toe: "Dit is niet alleen voor beide instanties 'n groot inconvenient, maar bovendien weinig bevorderlijk voor het behoud van 'n bloeiend en opgewekt Bondsleven. We meenden daarom van de nood 'n deugd te maken en ondanks de moeilijke tijden niet bij de pakken te moeten blijven neerzitten. In samenwerking met den heer Jacq. Scholten, oud-redacteur van *Musica et cantica*, is het Bondsbestuur overeengekomen om op bescheiden voet 'n proef te nemen met de uitgifte van 'n nieuw maandelijks orgaan, dat in de toekomst de schakel tussen Bestuur en de aangesloten verenigingen hoopt te vormen".

74

Geïllustreerd zondagsblad voor het katholieke huisgezin 1923-1928
✦ *jaren* 26(1923/24), nr. 1(2 dec.) – 30(1927/28), nr. 53(25 nov.)
✦ *ondertitel* Missie-illustratie
✦ *uitgever* NV Boek- en Handelsdrukkerij Helmond
✦ *plaats* Helmond
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* 1923-1928 pater Henricus van Alphen OFM Cap., hoofdred. (= W.C.M. Hendrikx)
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen, boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– Als bijvoegsel verscheen het *Officieel kerkbericht van de RK parochiën der gemeente Helmond*.[1]
✦ *relaties* Voortzetting van *de Missie-illustratie en Geïllustreerd zondagsblad voor het katholieke huisgezin*[2]
– Gesplitst in *Illustratie voor het katholieke huisgezin* en *Christus Koning*[3]
✦ *autopsie* Volledig
– UBT, Theologische Faculteit, collectie Kapucijnen
✦ *typering* Gezinsblad met informatieve, godsdienstige, actuele artikelen, verhalen, anekdotes, missienieuws.
✦ *noten*
(1) In de UB Tilburg zijn van het *Officieel kerkbericht* aanwezig de jaargangen 1924/25-1927/28.
(2) Als kopregel blijft gehandhaafd tot en met 26(1923/24), nr. 4(23 dec.): 'De Missie-illustratie'.
(3) De splitsing wordt in 30(1927/28), nr. 53(25 nov.) als volgt aangekondigd: "Om tegemoet te komen aan de verlangens van een gedeelte der lezers hebben de tegenwoordige uitgevers van het *Geïllustreerd zondagsblad* (Missie-Illustratie), de N.V. Boek- en Handelsdrukkerij Helmond, besloten bij den aanstaanden nieuwen jaargang, dit hun thans bestaand blad zoodanig te wijzigen en uit te breiden, dat meer plaats en aandacht aan actuele gebeurtenissen en ontspanningslectuur kan worden geschonken. Dientengevolge besloot de Orde der Eerwaarde Paters Capucijnen met hare missies, zélf een nieuw, eigen blad, tegen lageren prijs, te gaan uitgeven, welk blad nog meer dan thans aan Missie en Godsdienst zal gewijd zijn". Laatstbedoeld blad werd *Christus Koning*. Volgens 'Een weekblad verdween', in: *Met kap en koord*, 3(1963), nr. 4(juli/aug.) was deze splitsing het resultaat van het streven van de uitgever om zijn blad een populaire richting uit te sturen en het tot een gelijkwaardig orgaan te maken van het eveneens door hem uitgegeven blad *de Nieuwe eeuw*; de laatste voor katholieke intellectuelen, de *Illustratie voor het katholieke huisgezin* voor de 'gewone man'. Van *Christus Koning* is als blad van de paters kapucijnen in een van de volgende delen van de *BKNP* een beschrijving opgenomen.

75

Geïllustreerde lectuur [1903]-[1906]
✦ *jaren* [13(1903), nr. 1(dec.)][1] – [1906][1]
✦ *ondertitel* Maandblad voor het huisgezin
✦ *uitgever* Gebrs. Juten
✦ *plaats* Bergen op Zoom
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* De enige ingeziene aflevering telt 32 p.
✦ *redactie* 1903-[1906] H. Ammerdorffer, hoofdred.
✦ *relaties* Voortzetting van *Maandblad voor katholieken*
✦ *literatuur* Joan Hemels en Renée Vegt, *Het geïllustreerde tijdschrift in Nederland. Bron van kennis en vermaak, lust voor het oog. Bibliografie*, dl. I: *1840-1945* (Amsterdam 1993), p. 194-195
✦ *autopsie* 13(1903), nr. 1
– NPM
✦ *typering* Maandblad met ontspanningslectuur. De katholiciteit is uit de enige ingeziene aflevering niet duidelijk af te lezen. Gelet op de uitgevers Gebrs. Juten die ook het katholieke blad *de Avondster* uitgaven en als voortzetting van het *Maandblad voor katholieken* was het blad ongetwijfeld bedoeld voor een katholieke lezerskring.
✦ *noten*
(1) Volgens *Brinkman's catalogus*, 1901-1910, p. 607, verschenen er vier jaargangen van *Geïllustreerde lectuur*: de jaargangen 1 tot en met 4, van 1903 tot en met 1906. Het enige ingeziene nummer is het eerste nummer van de 13e jaargang, december 1903. Vermoedelijk is aanvankelijk de jaargangnummering van de voorganger, het *Maandblad voor katholieken*, voortgezet.

76

de Gemeenschap 1925-1941
✦ *jaren* Prospectus, okt. 1924[1]
– 1(1925), nr. 1(jan.) – 17(1941), nr. 9(sept.)[2]
✦ *ondertitel* Maandschrift voor katholieke reconstructie
∞ 1(1925) – 2(1926), nr. 7/8(juli/aug.)
✦ *uitgever* Uitgeverij De Gemeenschap[3]
– Gedrukt bij: Drukkerij Het Centrum[4] ∞ 1(1925)-5(1929); Drukkerij NV Lumax ∞ [6(1930)] – 17(1941)
✦ *plaats* Red.: Utrecht ∞ 1(1925)-9(1933); Delft ∞ 10(1934), nr. 1(jan.) – nr. 9(sept.); Rijswijk ∞ 10(1934), nr. 10(okt.) – 15(1939), nr. 6(juni); Bilthoven ∞ 15(1939), nr. 7/8 (juli/aug.) – 17(19410
– Druk: Utrecht
✦ *frequentie* maandelijks[5]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* V ∞ 1(1925)-2(1926); IV ∞ 3(1927); V ∞ 4(1928); VI ∞ 5(1929)-16(1940); IV ∞ 17(1941)
✦ *redactie* 1925-1930 Willem Maas
1925-1930 en 1934-1941 Jan Engelman, 1927-1928 red. secr.[6]
1925-1931 Lou Lichtveld, 1928 red. secr.
1925-1932 en 1940-1941 C. Vos, 1930-1932 red. secr.
1925-1933 Hendrik Kuitenbrouwer, 1933 red. secr.
1925-1933 Albert Kuyle (pseud. van Louis Kuitenbrouwer), 1925-1927 en 1929-1930 red. secr.
1929-1941 Anton van Duinkerken
1930-1931 Chr. de Graaff
1932-1939 A.J.D. van Oosten, 1934-1939 red. secr.
1933-1941 Antoon Coolen
1934-1941 mr. Louis de Bourbon
1936-1941 Marnix Gijsen
1936-1941 Jan Vercammen
In 1925-1927 worden in het tijdschrift vaste medewerkers vermeld:
in 1925 Gerard Panhuysen;
in 1925-1926 Gerard Bruning, Karel Mengelberg, Karel van den Oever, Hermon Ould, prof. dr. F. Roels, en C. Vos;
in 1925-1927 A.J.N. Boosten, Henri Bruning, ir. L.J.M. Feber, Max Jacob, Henri Jonas, Gerard Knuvelder, Albert Kuyle, Jacques Maritain, Pieter van der Meer de Walcheren, Wies Moens, Joep Nicolas, Willem Nieuwenhuis, pater C.A. Terburg OP en Bernard Verhoeven;
in 1926-1927 Jozef Cantré, Albert Kohler, ir. S. van Ravesteijn, Otto van Rees, Catherine van Rees, P.J.S. Serrarens en Henk Wiegersma.
Een lijst van de medewerkers die tekstbijdragen of illustraties hebben geleverd, is opgenomen in: Kapteijns, p. 173-179.
✦ *speciale nummers* Bijlage bij 1(1925), nr. 11(nov.): Karel Mengelberg, *Requiem (voor Lie Ausems)*, 1925 (muziekpartituur)
– Bijlage bij 1(1925), nr. 12(dec., kerstnummer): Hendrik Andriessen, *Jesu nostra Redemptio* (muziekpartituur)
– 3(1927), ongen.(april), speciaal nummer voor Noord- en Zuid-Nederlandsche poëzie, afzonderlijk gepagineerd
– Op 22 februari 1930 werd tegelijk met het februarinummer verstuurd: *Hagel en vuur. De jongeren en de politiek*, 40 p.
– In april 1930 werd aan de abonnees de brochure *De droom van Nolens en de gevolgen* (15 p.) verzonden n.a.v. de protesten tegen Gerard Wijdevelds gedicht 'De droom van Nolens', gepubliceerd in: *de Gemeenschap*, 6(1930), nr. 2(febr.). Daar deze brochure, naar pas achteraf bleek, eigenlijk door de kerkelijke censuur was verboden, hield de redactie de exemplaren die voor de handel waren bestemd in.
– 6(1930), nr. 8/9 [i.e. 10/11], 'speciale aflevering aan Zuid-Limburg gewijd'
– Bij 6(1930), nr. 12(okt.) verscheen gratis voor de abonnees de brochure: Anton van Duinkerken, 'Wij en de politiek. Om hart en vurigheid', 13 p.
– Bij 12(1936), nr. 12(dec.) verscheen als bijlage de brochure: Anton van Duinkerken, 'Wordt Nederland een tweede Spanje?', 24 p.
– 13(1937), nr. 11(nov.): 'Vlaamsch nummer'.
– 15(1939), nr. 11(nov.), aflevering gewijd aan St. Willibrord.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen, boekbesprekingen en inhoudsopgaven (1939-1940).
✦ *relaties* In 1934 hiervan afgesplitst *de Nieuwe gemeenschap*[7]
✦ *literatuur* Anton van Duinkerken, *De beweging der jongeren* (Hilversum 1933), p. 39-50; herdrukt o.d.t. 'De sociale en aesthetische reactie', in: *Waarom ik zo denk,... Het katholieke leven van 1918 tot 1940* (Utrecht / Brussel 1948), p. 187-196
– H. Kapteijns, *De Gemeenschap* 1925-1941 (Utrecht 1964). Het boek bevat een keuze uit teksten en illustraties uit *de Gemeenschap*.
– L.H.M. Joosten, *Katholieken en fascisme in Nederland, 1920-1940* (Hilversum / Antwerpen 1964. Diss. KU Nijmegen), p. 139-204
– S. van Ravesteyn, *De beeldende kunst in 'De Gemeenschap', 1925-1935*. Z.pl. 1975, 36 p.
– *Materiaal voor literatuurgeschiedenis op basis van tijdschriften*, o. l. v. S.N. Bakker (Nijmegen 1976, Instituut Nederlands Kath. Universiteit), p. 1-18
– Jan Geurt Gaarlandt, 'De bende van Gideon', in: *De Tijd*, 4, 11 en 18 maart 1977, resp. p. 11-14, 13-17 en 23-25
– H.P.G. Scholten, *Aspecten van het tijdschrift de Gemeenschap*. Baarn 1978, 327 p. (Diss. Univ. Leiden)
– Albert Helman, 'Catacomben en troglodieten', in: *Maatstaf*, 26(1978), nr. 2(febr.), p. 1-17 en nr. 3(maart), p. 57-79
– Siem Bakker, *Literaire tijdschriften. Van 1885 tot heden* (Amsterdam 1985), p. 162-167

– Th.A.P. Bijvoet, S.A.J. van Faassen, D. de Lange, e.a., *De Gemeenschap 1925-1941*. 's-Gravenhage / Amsterdam, 1986, 96 p. (*Schrijversprentenboek*, nr. 24)
– Th.A.P. Bijvoet, 'Over de geschiedenis van Uitgeverij De Gemeenschap', in: *Teruggedaan. Eenenvijftig bijdragen voor Harry G.M. Prick ter gelegenheid van zijn afscheid als conservator van het Nederlands Letterkundig Museum en Documentatiecentrum* ('s-Gravenhage 1988), p. 36-44
– S.A.J. van Faassen, 'De Gemeenschap. "De droom van Nolens" en de gevolgen', in: *Sic*, 4(1989), nr. 1/2(voorjaar), p. 70-80
– Th. Bijvoet, 'De gebroeders Theo en Piet van Rossum en De Gemeenschap', in: *Jaarboek Letterkundig Museum* 1(1992), p. 83-95, 119-120
– Lex van de Haterd, *De Gemeenschap. Uitgeverij van tijdschriften en boeken, 1925-1941*. Rotterdam 1996, [44] p. (Uitgegeven als relatiegeschenk van Antiquariaat Henk van der Burg)
– Sjoerd van Faassen, 'De splitsing tussen de Gemeenschap en de Nieuwe Gemeenschap', in: *de Vlaamse Gids*, 83 (1999), nr. 1/2 (maart / juni), pp. 12-25
– Bernard Asselbergs, '"Weet je dat De Gemeenschap is verboden?" Niet-verschenen tijdschriftnummer opgedoken', in: *de Parelduiker*, 6(2001), nr. 3, p. 38-50
– Mathijs Sanders, *Het spiegelend venster. Katholieken in de Nederlandse literatuur 1870-1940* (Nijmegen 2002), met name p. 277-293, 304-312
– Lex van de Haterd, *Om hart en vurigheid. Over schrijvers en kunstenaars van tijdschrift en uitgeverij De Gemeenschap 1925-1941*. Haarlem 2004, 352 p.
– Mathijs Sanders, '"De geestesstromingen van den bewogen tijd". Pieter van der Meer de Walcheren als bemiddelaar voor het tijdschrift De Gemeenschap in de jaren 1924-1929', in: Hans Bots en Sophie Levie (red.), *Periodieken en hun kringen. Een verkenning van tijdschriften en netwerken in de laatste drie eeuwen* (Nijmegen 2006), p. 286-309.
– Sjoerd van Faassen, Salma Chen, *Roomse ruzie. De splitsing tussen De Gemeenschap en De Nieuwe Gemeenschap*. Den Haag / Nijmegen 2007, 472 + XL p. [*Achter het boek*, 40]
– Lex van de Haterd, *De waarheid hoger dan de leus. Over de beeldvorming rondom tijdschrift en uitgeverij De Gemeenschap 1925-1941*. Haarlem 2008, 414 p. (Diss. Univ. Amsterdam)
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Toonaangevend literair tijdschrift van de katholieke jongeren tijdens het Interbellum. De koers van het blad was vrijzinnig-katholiek. Geregeld waren er conflicten met de katholieke overheden. Na het uittreden van de gebroeders Kuitenbrouwer uit de redactie, keerde het blad zich steeds meer tegen het fascisme. Het blad bevat proza en poëzie, essays over kunst, levensbeschouwing en sociale vraagstukken. Er was altijd veel aandacht voor de typografische vormgeving dankzij de medewerking van kunstenaars als Charles Nypels, Charles Eyck en Joep Nicolas.
De 'Verantwoording' in het eerste nummer begint aldus: "In een tijd van oneindig-verscheiden levensbeginselen en eindeloos-verspreide gezindheden; bij den klaarblijkelijken uitbloei van een phase van het Europeesche beschavingsleven, die met 'individualistisch' algemeen, maar niet oneerlijk is gekenschetst; over de tweespalt heen van droom en daad wil *de Gemeenschap* uiting geven aan de levensbeschouwing van de velen, die zich klaar bewust werden van de noodzakelijkheid, om eeuwige en aardsche krachten te brengen in grootst-mogelijke harmonie". Verderop in de 'Verantwoording' (p. 4) schrijft de redactie over het programma van het blad: "Nuttigheid voor het bereiken der eeuwige bestemming, nuttigheid voor het aardsche leven der gemeenschap: ziedaar ons program".
In de 'Verantwoording' in 8(1932), nr. 1, werd over de katholiciteit van het blad gezegd: "De grondslag van ons werkprogram is het katholieke beginsel, en dit is een strijdbaar beginsel, omdat wij leden zijn van de Strijdende Kerk, die gedurig bidt om de vernieuwing van het aanschijn der aarde. Op beslissende oogenblikken heeft het Katholicisme zich in de Nederlandsche letterkunde dan ook strijdbaar gemanifesteerd, niet alleen apologetisch, maar ook zoo noodig correctief. Wij zien geen redenen om met deze traditie te breken. Eerder integendeel". Na het vertrek van de gebroeders Kuitenbrouwer uit de redactie werd in 'Verantwoording', in 10(1934), nr. 1, gezegd: "Het maandblad blijft strijden tegen de puriteinsche levens-vrees, vóór de katholieke levensaanvaarding, tegen het moordend negativisme, vóór de reconstructie der samenleving in katholieken zin, tegen de vaagheid, vóór het dogma, tegen het steriele schrijverskrakeel, vóór de schoonheid".
✦ *noten*
(1) Het prospectus is afgedrukt in Th.A.P. Bijvoet e.a., *De Gemeenschap 1925-1941*, p. 2. De uitgave van het nieuwe tijdschrift werd daarin als volgt aangekondigd: "*De Gemeenschap* beoogt bijeen te brengen de publicaties van hen die in hun geestelijken arbeid de verbreiding der Waarheid en het herstel der christelijke samenleving nastreven. Het tijdschrift neemt daardoor stelling tegen de uitgaven van den geest, die zich niet voegen in het onverbreekbaar verbond tusschen tijdelijk en eeuwig leven".
(2) In oktober 1941 werd de uitgave van *de Gemeenschap* door de Duitse overheid verboden. Het oktobernummer dat reeds gereed was en dat door Het Spectrum zou worden uitgegeven, kon niet meer worden verspreid. Over het verbod en het oktobernummer, zie: Bernard Asselbergs, '"Weet je dat De Gemeenschap is verboden?"'.

(3) Uitgeverij De Gemeenschap werd op 15 okt. 1925 opgericht om, zoals Albert Kuyle het in dec. 1929 verwoordde: "ook de meer wijdloopige uitingen van een jongere geest onder de oogen van het publiek te kunnen brengen" (vgl. Albert Kuyle, 'Tweeduizend in vijf jaar', in: 5(1929), nr. 11/12(dec.), p. 394-403, hier p. 398). Uitgeverij De Gemeenschap gaf naast het tijdschrift een groot aantal boeken uit. Voor de uitgeverij, zie: Bijvoet, 'Over de geschiedenis van Uitgeverij De Gemeenschap'. Een overzicht van het fonds is opgenomen in: Van de Haterd, *Om hart en vurigheid*, p. 291-306. In 1941 nam Uitgeverij Het Spectrum het fonds van de Gemeenschap over.
(4) Vgl. de advertentie van Drukkerij Het Centrum in 5(1929), nr. 11/12(dec.): "Het typografisch karakter van de Gemeenschap trok allerwege de aandacht [,] wij drukten het vanaf het eerste nummer – denk daaraan bij uw drukorders".
(5) 6(1930), nr. 4(april), p. 152 bevat de mededeling dat *de Gemeenschap* voortaan veertiendaags zal verschijnen. Dat duurde maar kort: in 6(1930), nr. 8(1 juni), p. 312, wordt meegedeeld dat het blad voortaan weer maandelijks zal verschijnen.
(6) In 1930 stapte Jan Engelman uit de redactie vanwege ideologische en persoonlijke meningsverschillen met de gebroeders Kuitenbrouwer. Eind 1933 wist Van Duinkerken Engelman te bewegen weer in de redactie terug te keren.
(7) Toen eind 1933 Jan Engelman opnieuw toetrad tot de redactie, was dat voor de gebroeders Kuitenbrouwer aanleiding om de redactie te verlaten en een eigen tijdschrift te beginnen, *de Nieuwe gemeenschap*. In een circulaire aan de abonnees op *de Gemeenschap* schreven de gebroeders Kuitenbrouwer, dat *de Nieuwe gemeenschap* "thans verder de groote en eerlijke taak zal moeten vervullen welke eenmaal het thans door ons verlaten maandschrift vervulde" (vgl. Th.A.P. Bijvoet e.a., *De Gemeenschap 1925-1941*, p. 63).

77

Geschiedkundige bladen 1905-1906
✦ *jaren* [Drukbrieven][1]
– 1(1905), nr. 1(1 febr.) – 2(1906), nr. 6(1 dec. 1906)[2]
✦ *ondertitel* Tijdschrift voor de beoefening der geschiedenis
✦ *uitgever* E. van der Vecht
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* tweemaandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* 1905-1906 A.J.A. Flament
1905-1906 J.W. van Heeswijk
1905-1906 J.M.J. Knaapen
1905-1906 dr. H.W.E. Moller, red. secr.
1906 dr. L. van der Essen
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen, tijdschriftenrubriek en bibliografisch overzicht.
– De twee jaargangen bestaan elk uit twee delen van drie afleveringen.
✦ *relaties* Opgegaan in *de Katholiek*[3]
✦ *literatuur* J.A. Bornewasser, 'Periodieke historiografie in een verzuilde context: twee katholieke tijdschriften', in: *Tijdschrift voor geschiedenis*, 99(1986), p. 453-475
– A.H.M. van Schaik, *Dr. Hendrik Moller 1869-1940. Een ongemakkelijk initiator van onderwijs en cultuur in Noord-Brabant* (Tilburg 1988), p. 64-65
– W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 156, nr. 83
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Wetenschappelijk tijdschrift van katholieke huize voor geschiedenis. In 'Ter inleiding' in het eerste nummer schreef H.W.E. Moller dat het tijdschrift "de geschiedenis in zijn volle omvang" wil behandelen. Het zal een Nederlands katholiek tijdschrift zijn: "Nederlands met een warme liefde voor Nederland, ons eigen vaderland, met de openlike bedoeling ook, om door de beoefening van de vaderlandse geschiedenis, nog sterker te maken en tot hoger uiting te brengen de liefde, die ons verenigt met de kleine plek, door Gods zegen de onze. Katholiek, dat is: met een kinderlike aanhankelijkheid aan onze Roomse Kerk en om eveneens door de geschiedenis van Haar lijden en strijden, dat kinderlik gevoel nog inniger te doen worden, nog grootmoediger en offervaardiger te maken ons hart van dankbare ridderlike zonen". Volgens Bornewasser was de titel mogelijkerwijs ontleend aan de Zuid-Duitse *Historisch-Politische Blätter*, een strijdbaar katholiek orgaan uit het begin van de negentiende eeuw.
✦ *noten*
(1) In 'Ter inleiding' in het eerste nummer is er sprake van "drukbrieven die in groot getal overal zijn rondgezonden". Hiervan kon geen exemplaar worden ingezien.
(2) In het decembernummer van 1906 (p. 368) moest de redactie berichten dat het tijdschrift door een gebrek aan abonnees niet langer zou kunnen verschijnen: "Twee jaren lang hebben wij gepoogd aan de Nederlandse Katholieken te geven een afzonderlik tijdschrift voor de geschiedeniswetenschappen. (...) Het is onmogelijk dat nog langer door een partikulier gedragen wordt het grote geldelik nadeel, dat *Geschiedkundige Bladen* hebben opgeleverd". Het was H.W.E. Moller die het financiële nadeel van de uitgave droeg (vgl. Van Schaik, p. 64).
(3) In het laatste nummer deelde de redactie mee dat het tijdschrift weliswaar niet meer afzonderlijk zou verschijnen, maar ook niet geheel spoorloos zou verdwijnen: "Wij zijn er namelik in geslaagd *Geschiedkundige Bladen* te verenigen met *De Katholiek*, naar welk

tijdschrift dan ook onze redactie is overgegaan. In *De Katholiek* zal dus voortaan een ruimere plaats worden afgestaan aan de geschiedbeoefening". In *de Katholiek* (1907, dl. 131, p. 348) werd over de opname van *Geschiedkundige bladen* gezegd dat dit 'volgaarne' was gebeurd: "wij zijn stellig overtuigd, dat in den toestand, waarin wij Nederlandsche Katholieken verkeeren, aaneensluiting van krachten, op ieder gebied van wetenschap en letteren, nog altoos te verkiezen is boven afzonderlijke pogingen, hoe verdienstelijk ook".

78

het Gildeboek 1873-1881
✦ *jaren* 1(1873), nr. 1(onged.) – 3(1881), nr. 2 (onged.)
✦ *ondertitel* Tijdschrift voor kerkelijke kunst en oudheidkunde, uitgegeven door het St. Bernulphus-gilde te Utrecht
✦ *uitgever* St. Bernulphus-gilde[1]
– Uitgegeven door J.L. Beijers en Wed. J.R. van Rossum
– Gedrukt bij Stoomdrukkerij P.W. van de Weijer
✦ *plaats* Utrecht
✦ *frequentie* Onregelmatig: jaargang 1(1873) bestaat uit 3 afleveringen; de delen 2(1877) en 3(1881) bestaan uit 2 afleveringen.
✦ *formaat* C
✦ *omvang* II
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *register Register der publicaties van het Sint Bernulphusgilde: 1873-1939*. Dit register omvat een plaats-, een zaak- en een personenregister op 1) *het Gildeboek* (1873, 1877, 1881); 2) *Verslagen van het St. Bernulphusgilde* (1886-1900); 3) *St. Bernulphusgilde. Verslagen*. Nieuwe reeks (1901-1916); 3) *het Gildeboek* (1918-1939), 88 p.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen; inhoudsopgaven en inhoudsopgaven van de platen.
– Op de jaarbandtitelpagina's is sprake van jaargang 1 en van delen 2 en 3.
– Bij elke jaargang is een aantal platen ingebonden die in de rubriek 'Studie-bladen' worden besproken. De rubriek wordt als volgt gepresenteerd in 1(1873), p. 36: "Onder deze Rubriek zal in beeld en bijschrift eene reeks van kunstvoortbrengselen uit vroegeren tijd weêrgegeven en besproken worden, die vooral welkom zullen zijn aan den practischen kunstenaar, wien het niet altijd gegeven is eene verzameling van kostbare boek- en plaatwerken ter beschikking te hebben, waarin hij modellen of althans de motieven voor zijn uit te voeren werk zou kunnen vinden".
– 3(1881) bevat een 'Naamlijst der leden van het St. Bernulphus-Gilde te Utrecht, opgemaakt bij de Xde Algemeene Vergadering, gehouden den 19den Julij 1880' (p. 170-176) en een naamlijst van de overleden leden 'van den 1sten Zondag van den Advent 1869 tot de Xde Algemeene Vergadering 1880' (p. 177-178).
✦ *relaties* Voortgezet als *Verslag St. Bernulphusgilde*[2]
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. de omslagen en een aantal platen in 1(1873) en 2(1877)
– UBN
✦ *typering* Blad van het Sint Bernulphusgilde. Het openingsartikel in het eerste nummer is een beschouwing van H.J.A.M. Schaepman getiteld 'Christendom en kunst'. In hetzelfde nummer schrijft J.J. van der Horst in een bijdrage, 'Onze patroon', over Bernulphus: "Wij willen den heiligen Bernulphus navolgen in zijn ijver voor het huis des Heeren en in zijne zorg voor den uiterlijken eeredienst; wij willen den echten, zuiveren, heiligen, katholieken kunstzin der middeleeuwen bij ons zelven en bij anderen opwekken en vernieuwen, en stellen ons daartoe onder de bescherming, en roepen de vermogende voorspraak in van den grooten Utrechtschen bisschop, den heiligen bouwmeester van Sint Pieter en Sint Jan, van Sint Paulus en Sint Lebuinus". Het blad bevat voornamelijk artikelen over kerkelijke kunst; daarnaast berichten over de activiteiten van het St. Bernulphusgilde.
✦ *noten*
(1) Volgens de statuten (afgedrukt in 3(1881), p. 167-169) stelde het St. Bernulphusgilde zich ten doel: "door gezamenlijke studie der Christelijke kunstwerken en oudheden tot een grondige kennis van de ware beginselen der kerkelijke kunst te geraken en deze in ruimer kring te verbreiden". Voor het ontstaan van het gilde, zie: 1(1873), p. 39-44: 'Verslag over het ontstaan en de werkzaamheden van het S. Bernulphusgilde, te Utrecht', en: A.J. Looijenga, *De Utrechtse School in de neogotiek. De voorgeschiedenis en het Sint Bernulphusgilde*. Heemstede 1991.
(2) Toen *het Gildeboek* was opgehouden te verschijnen, werd door de leden van het Bernulphusgilde die ver van Utrecht woonden en de bijeenkomsten aldaar moeilijk konden bijwonen, de wens geuit om op de hoogte te blijven van hetgeen op de bijeenkomsten besproken werd. Dit bracht het bestuur ertoe om jaarlijks een verslag uit te brengen "waarin een beknopt overzicht van het belangrijkste, wat in de vergaderingen behandeld is, en eene beschrijving van den gehouden kunsttocht gegeven wordt". Van het jaarlijks verslag kan bovendien, zo werd opgemerkt, gebruik worden gemaakt "om de eene of andere vraag van Kerkelijke Kunst of Kunstgeschiedenis te bespreken alsook om de schatten van het Aartsbisschoppelijk Museum beter te doen kennen en waarderen". Er werd een redactie benoemd, bestaande uit de priesters G.W. van Heukelum, dr. Andreas Jansen (redactiesecretaris), M.H. Rademaker, en de leken A. Tepe, W. Mengelberg en J. Brom (vgl. 'Voorbericht', in: *Verslag St.Bernulphusgilde*, 1886, p. 3-4). Er verschenen de volgende verslagen: 1886, 1887, 1888, 1889-90, 1890, 1891, 1892, 1893-94, 1894, 1895, 1896-1899, 1900, 1901-1912, 1912, 1913-1916. Van dit *Verslag St. Bernulphusgilde* is geen afzonderlijke beschrijving in de *BKNP* opgenomen. In 1918 begon *het Gildeboek* opnieuw te verschijnen.

79

het Gildeboek 1918-1956
✦ *jaren* 1(1918/19), nr. 1(april) – 25(1942), nr. 5/6(dec.)[1] – 30(1948), nr. 1(onged.) – 37(1955/56), nr. 4(onged.)[2]
✦ *ondertitel* Tijdschrift voor kerkelijke kunst en oudheidkunde ∞ 1(1918/19)-4(1921/22)
– Orgaan[3] van het St. Bernulphus-gilde[4] ∞ 5(1922/23)-37(1955/56)
✦ *uitgever* St. Bernulphus-gilde[5]
– Uitgegeven door: NV Drukkerij de Spaarnestad ∞ 1(1918/19)-4(1921/22); Van Munster Uitg. Mij. ∞ 5(1922/23)-6(1923/24); Ars Catholica ∞ 7(1924/25)-25(1942); Het Limburgsch Dagblad ∞ 30(1948)-37(1955/56)
✦ *plaats* Adm.: Haarlem ∞ 1(1918/19)-4(1921/22); Amsterdam ∞ 5(1922/23)-6(1923/24); Leiden ∞ 7(1924/25)-25(1942); Heerlen ∞ 30(1948)-37(1955/56)
✦ *frequentie* 4 nrs. per jaargang ∞ 1(1918/19)-4(1921/22); 6 nrs. ∞ 5(1922/23)-7(1924/25); 4 nrs. ∞ 8(1925/26)-11(1928); 6 nrs. ∞ 12(1929)-13(1930); 4 nrs. ∞ 14(1931/32)-15(1932); 6 nrs. ∞ 16(1933)-17(1934); 4 nrs. ∞ 18(1935); 6 nrs. ∞ 19(1936)-21(1938); 5 nrs. ∞ 22(1939); 4 nrs. ∞ 23(1940); 5 nrs. ∞ 24(1941); 6 nrs. ∞ 25(1942); 4 nrs. ∞ 30(1948)-37(1955/56)
✦ *formaat* B ∞ 1(1918/19)-4(1921/22); C ∞ 5(1922/23)-35(1953); B ∞ 36(1954)-37(1955/56)
✦ *omvang* II ∞ 1(1918); III ∞ 2(1919/20); II ∞ 3(1920/21)-4(1921/22); III ∞ 5(1922/23)-6(1923/24); II ∞ 7(1924/25)-11(1928); III ∞ 12(1929)-13(1930); II ∞ 14(1931/32)-15(1932); III ∞ 16(1933)-17(1934); II ∞ 18(1935)-20(1937); III ∞ 21(1938); II ∞ 22(1939)-24(1941); I ∞ 25(1942), 30(1948)-35(1953); II ∞ 36(1954)-37(1955/56)
✦ *redactie* 1918-1923 Jan Eloy Brom, red. secr.
1919-1922 Joseph Cuypers
1919-1923 Wolter te Riele
1919-1926 Jan Stuyt
1919-1932 L.J. Boogmans pr.
1919-1932 prof. dr. R. Ligtenberg OFM
1919-1956 A.E. Rientjes pr., 1923-1932 voorz.
1923-1932 dr. E.J. Haslinghuis, red. secr.
1923-1932 ir. H. Thunnissen
1955-1956 dr. D.P.R.A. Bouvy
1955-1956 rector Van der Vegt
Redactieraad:
1933-1953 pastoor J.M.J. Waterkamp, voorz.
1934-1941 ir. G.C. Stuyt b.i.
1934-1955 jhr. dr. E. van Nispen tot Sevenaer
1938-1953 ir. H. Thunnissen b.i.
1948-1951 A. Wessels SJ
1949-1953 prof. dr. J.J.M. Timmers
1954 J.J.F.W. van Agt
1954-1955 Th. van Velzen
1955 W.A.L. Beeren
1955 H.J.A.M. van Haaren
1955 mej. A.M. Janssens
1955 J.M. Joosten
1955 C.J.A.C. Peeters
Medewerkers: 1936-1937 ir. H. Thunnissen
1936-1941 prof. Huib Luns
1936-1950 F.A. Brunklaus
1936-1950 Jan Engelman
1936-1950 J.M. van Hardeveld
1936-1950 rector H. van Helvoort
1936-1950 Oscar Huf SJ
1936-1950 jhr. Pieter van der Meer de Walcheren
1936-1950 Jan Nieuwenhuis
1936-1952 dom ir. A. Beekman OSB
1936-1952 Jan Eloy Brom
1936-1952 ir. C.G. Geenen, b.i.
1936-1952 drs. Gerlachus OFMCap
1936-1952 prof. J. Henneman
1936-1952 dr. J.A.B.M. de Jong
1936-1952 mgr. A.E. Rientjes
1936-1952 dr. H. van Rooyen OSC
1936-1952 dr. W.J.A. Visser
1936-1952 pastoor Ad. Welters
1939-1948 jhr. dr. J.L.A.A.M. van Rijckevorsel
1948-1952 dr. W.P. Theunissen
1949-1952 dr. D. Bouvy
✦ *speciale nummers* 2(1919/20), nr. 3/4(nov.), feestnummer ter gelegenheid van het gouden jubileum van het St. Bernulphusgilde
– 4(1921/22), nr. 2(sept.), gewijd aan P.J.H. Cuypers, n.a.v. zijn honderste geboortedag
– 4(1921/22), nr. 4(maart), gewijd aan het Aartsbisschoppelijk Museum te Utrecht, n.a.v. de heropening van het Museum
– 9(1926), nr. 3/4(dec.), p. 137-168: *Pauselijke bepalingen inzake gewijde kunst*. Ook afzonderlijk verschenen.
– 12(1929), nr. 3/6: *Gedenkboek. Feest-uitgave bij het zestig-jarig bestaan van het St. Bernulphusgilde*, met eigen paginering: XVI + 237 p. Ook afzonderlijk verschenen onder de titel *Ars sacra. Verzameling van de belangrijkste werken van gewijde kunst in de laatste tien jaren ten behoeve van den Katholieken eeredienst tot stand gekomen*, op initiatief van het St. Bernulphusgilde bijeengebracht door J.M. van Hardeveld. Leiden 1929. In de afzonderlijk verschenen uitgave ontbreekt het voorwerk met o.a. de bijdrage van E.J. Haslinghuis, 'Tien jaren uit de geschiedenis van het St. Bernulphusgilde: 1919-1929'. In een van de exemplaren in de UB Nijmegen van de afzonderlijk verschenen uitgave is het impressum beplakt met de tekst 'Amsterdam, Urbi et Orbi'.
– 16(1933), nr. 5/6(dec.): sepulchraal nummer, gewijd aan kerkhoven en kerkhofarchitectuur.
– 19(1936), nr. 3/4(juli), gewijd aan het kruis.
– 21(1938), nr. 2: 'Religieuze kunst in de missiën'
– 22(1939), nr. 1/2: 'Kerkelijke paramentiek'

✦ *register Register der publicaties van het Sint Bernulphusgilde: 1873-1939*. Dit register omvat een plaats-, een zaak- en een personenregister op 1) *het Gildeboek* (1873, 1877, 1881); 2) *Verslagen van het St. Bernulphusgilde* (1886-1900); 3) *St. Bernulphusgilde. Verslagen*. Nieuwe reeks (1901-1916); 4) *het Gildeboek* (1918-1939), 88 p.
✦ *bijzonderheden* Het laatste nummer van 8(1925/26) verschijnt in jan. 1926. 9(1926) loopt van mei tot dec.; de volgende jaargangen vallen samen met het kalenderjaar m.u.v. 14(1931/32).
– Afbeeldingen; boekbesprekingen; inhoudsopgaven plus alfabetische lijst van schrijvers (1918/19-1920/21); inhoudsopgaven plus personen- en zakenregister (1922/23); inhoudsopgaven (1923/24); alfabetische inhoudsopgaven (1924/25-1928); alfabetische inhoudsopgaven + alfabetisch register van namen en afbeeldingen (1929); alfabetische inhoudsopgaven (1930-1940); alfabetische inhoudsopgaven plus inhoudsopgaven van 30(1948)-34(1952) (1953); inhoudsopgaven op auteur en trefwoord (alfabetisch) (1955).
– In de jaren 1943-1947 is het blad niet verschenen; na 25(1942) volgt 30(1948).
– Als bijlage verscheen bij 6(1923/24): 'Lijst van leden van het St. Bernulphusgilde per 1 aug. 1923' en bij 10(1927): 'Statuten, Huishoudelijk Reglement en Ledenlijst van het St. Bernulphusgilde'. 15(1932), p. 1-8 bevat de 'Lijst van leden van het St. Bernulphusgilde op 1 april 1932'.
✦ *relaties* Voortzetting van *Verslag St. Bernulphusgilde*[6]
– Voortgezet als *Kunst en religie*
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. het omslag van 37(1955)
– UBN
✦ *typering* Blad van het St. Bernulphusgilde, gewijd aan kerkelijke kunst. Het tijdschrift wil belangstelling wekken voor en de kennis verdiepen van kerkelijke kunst in verleden en heden. Het blad bevat artikelen, verslagen van de vergaderingen en excursies van het gilde en overig verenigingsnieuws. In het eerste nummer wordt in 'Ter inleiding' gezegd dat de nieuwe start van Het Gildeboek overmoedig kan lijken "in dezen duren tijd", maar voor de redactie is het "een noodzakelijk gevolg van de 'herwonnen levenskracht' van 't St.-Bernulphusgilde, en een noodzakelijke voorwaarde tegelijk voor de bestendiging daarvan. Het is een bewijs voor de sterkte van het leven, dat een vorige generatie haar stichting kon instorten [sic], dat ons Gilde jarenlang een zware crisis kon doorstaan, en, nauwelijks daar doorheen, geen geduld meer heeft betere tijden af te wachten om den arbeid te hervatten." Het blad zal "niets van wat op 't ruime veld van kerkelijke kunst en oudheidkunde te vinden is" uitsluiten; met name zal er aandacht worden besteed aan jongere kerkelijke kunst.
✦ *noten*
(1) In 30(1948), nr. 1(onged.) werd over de opheffing in 1942 gezegd: "In December 1942 werd de 25e jaargang beëindigd. Het bleek dat het St. Bernulphus-Gilde niet was een kerkelijke vereeniging in den strikten zin, en het werd daarom raadzaam geacht, tijdelijk het genootschap en zijn orgaan te doen zwijgen".
(2) Uit *Kunst en religie*, 39(1957), nr. 1(aug.), p. 1 ('Verantwoording') blijkt dat de laatste nummers van de jaargang 1955 van *het Gildeboek* pas in 1956 zijn verschenen: "Jaargang 1955 van *het Gildeboek* is na vele te overwinnen moeilijkheden door een nieuwe redactie voltooid. Van jaargang 1957 ligt in een nieuwe vorm het eerste nummer voor U". De 3e en 4e aflevering van de 37e jaargang bevatten verslagen van resp. de voorjaarsvergadering van 12 april 1956 en de najaarsvergadering van 4 sept. 1956. Jaargang 1956 zou, zo werd in het eerste nummer van *Kunst en religie* aangekondigd, op het eind van dit jaar [1957] in de vorm van een boek over kerkenbouw na de tweede wereldoorlog verschijnen. De leden van het Sint Bernulphusgilde die over 1956 hun contributie voldoen of voldaan hadden, zouden dit boekwerk na verschijnen toegezonden krijgen. In *Kunst en religie*, 39(1957/58), nr. 3, p. 23, is sprake van een boekwerk *Tien jaren kerkelijke bouwkunst in Nederland*. Vermoedelijk is het niet tot uitgave van een dergelijk werk gekomen. In elk geval is er geen jaargang 38(1956) verschenen.
(3) In 5(1922/23), nr. 1(juni): 'Tweemaandelijks orgaan van het Sint Bernulphus-gilde. Tijdschrift voor kerkelijke kunst en oudheidkunde'.
(4) Waaraan toegevoegd vanaf 19(1936): 'gewijd aan kerkelijke kunst en oudheidkunde'; vanaf 36(1954): 'gewijd aan kerkelijke kunst'.
(5) In 30(1948), nr. 1 werd over het St. Bernulphus-Gilde gezegd dat het priesters en kunstenaars met elkaar in contact en samenwerking wil brengen, hetgeen als voordeel heeft "dat het werk der kunstenaars er door bevrucht kan worden, en dat de opdrachtgevers van nu en van later meer inzicht krijgen in vele moeilijkheden van de kunstenaars". Volgens de statuten beoogt het Gilde "de bevordering van den bloei der hedendaagsche kerkelijke kunst en het wekken en kweeken van eerbied voor de oude kerkelijke kunst".
(6) Voor het *Verslag St. Bernulphusgilde*, zie de beschrijving van *het Gildeboek* (1873-1881), noot 2.

80

Godsdienstig, geschied- en letterkundig tijdschrift voor roomsch-katholijken 1838-1839
✦ *jaren* 1(1838), nr. 1(jan.) – 2(1839), nr. 12(dec.)[1]
✦ *uitgever* J.W. ten Hagen
✦ *plaats* 's-Gravenhage
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.

Leesberg noemt als redacteuren: pastoor H.J. Burgmeijer, kapelaan J. Looijaard, A. Lux en mr. J.F. Leesberg.
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen (1838), inhoudsopgaven en jaarregister.
– De tweede jaargang (1839) bevat tweemaal de bladzijden 27-44. Aanvankelijk verscheen op deze pagina's: 'Overzigt over de kerkelijke geschiedenis der vijftiende eeuw'. Daartegen kwam een vurig protest van J. Kints, professor van seminarie Hageveld vanwege de gallikaanse strekking van het artikel. De redactie verklaarde daarop, dat het artikel "door eenen toevalligen zamenloop van omstandigheden, buiten hare genoegzame voorkennis, is geplaatst geworden en geheel tegen haren geest inloopt". Om de fout te herstellen werd een vertaald opstel van de latere kardinaal Wiseman aan de abonnees toegestuurd eveneens met de paginering 27-44. Het artikel van Wiseman was getiteld: 'De onvruchtbaarheid der protestantsche zendingen, ondernomen tot bekeering der ongeloovigen, bewezen uit de vertoogen der belanghebbenden zelven'.
✦ *relaties* Min of meer voortgezet als *de Katholiek*[2]
✦ *literatuur* J.F.A. Leesberg, 'Iets over den oorsprong van het tijdschrift: *de Katholiek*', in: *de Katholiek*, 1888, dl. 93, p. 201-204
– Bonaventura Kruitwagen OFM, 'Over eene bibliografie van Nederlandsche katholieke tijdschriften', in: *de Katholiek*, 1912, dl. 142, p. 146-147
– W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 158-159, nr. 87
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Een van de eerste katholieke tijdschriften dat zoals de titel reeds aangeeft, godsdienstige bijdragen (apologetisch van aard), geschiedkundige en letterkundige bijdragen, alsmede nieuwstijdingen bevat. Redacteur Leesberg schreef over de oprichting van het blad: "Het was in of omstreeks het jaar 1837, dat vier jeugdige studievrienden, waarvan twee geestelijken en twee leeken, met name de Eerw. Heeren H.J. Burgmeijer, pastoor te Rijswijk, J. Looijaard, kapelaan te 's Hage, en de Heeren A. Lux en Mr. J.F.A. Leesberg dikwijls te 's Gravenhage een gezellig avondje doorbragten. Bij een dier bijeenkomsten werd de opmerking gemaakt, dat er zoo weinig goede litteratuur voor meer ontwikkelde Katholieken bestond. (...) Dat deed, welligt met al te jeugdig zelfvertrouwen, het plan opvatten, om zoo mogelijk eenigszins in die leemte te voorzien en een nieuw tijdschrift op te rigten; door meer bejaarde vrienden aangespoord, toog men aan het werk, en zoo verscheen in 1838 het eerste nummer van het *Godsdienstig, geschied- en letterkundig tijdschrift voor Roomsch-Katholieken*. Hoewel de inhoud veelal uit geachte buitenlandsche katholieke tijdschriften was overgenomen, mogt toch de redactie het genoegen smaken, hare zwakke pogingen met een gunstigen uitslag bekroond te zien, en bij elke maandelijksche aflevering steeds meer en meer bijval te ondervinden" (vgl. Leesberg, p. 201-202).
Joachim George Le Sage ten Broek, uitgever van *de Godsdienstvriend* kwam in verweer, toen hij hoorde over de plannen van de boekverkopers Ten Hagen om een nieuw tijdschrift te beginnen. Hij schreef aan de vice-superior Antonio Antonucci dat een nieuw tijdschrift zeer nadelig zou zijn voor het door hem uitgegeven blad *De Godsdienstvriend*, "car notre Pays n'est pas assez grand pour pouvoir espèrer un succés convenable à l'un et à l'autre" (brief J.G. Le Sage ten Broek aan [A. Antonucci], 30.12.1838, in *Archief van het RK bisdom Haarlem na 1853* (Rijksarchief Noord-Holland, Haarlem), nr. 1383-24).
✦ *noten*
(1) Leesberg schreef dat de opheffing van het blad mede een gevolg was van de affaire rond het artikel dat van gallikaanse strekking zou zijn geweest (zie hierboven, bij bijzonderheden). De protestbrief van J. Kints, professor van het seminarie Hageveld, bracht volgens Leesberg een gevoelige slag aan het tijdschrift, en "ontmoedigde de leden der redactie zoodanig, dat zij besloten, ter voldoening aan hunnen verpligtingen jegens hunne abonnenten, dit jaar nog door te worstelen en dan, zooals men zegt, de bijl er bij neer te leggen" (vgl. Leesberg, p. 202).
(2) Na de opheffing van het *Godsdienstig, geschied- en letterkundig tijdschrift voor roomsch-katholijken* kwam op initiatief van J. Beelen en F.J. van Vree een aantal priesters en leken bijeen om te beraadslagen over een nieuw tijdschrift. Onder hen waren ook de oud-redacteuren van het opgeheven tijdschrift. Volgens oud-redacteur Leesberg werd op die bijeenkomst bepaald, "dat er een nieuw tijdschrift zou worden opgerigt, onder den eenvoudigen maar kennelijken naam *de Katholiek*" (vgl. Leesberg, p. 203).

81

de Godsdienstige katholiek[1] 1889-{1929}
✦ *jaren* 1(1889/90), nr. 1(3 nov.) – {41(1929/30), nr. 1(3 nov.)}
✦ *ondertitel* Tijdschrift voor katholieke huisgezinnen
✦ *uitgever* G. Bruggeman ∞ 1(1889/90) – {29(1917/18), nr. 52(27 okt.)}
– Oldenzaalsche Courant en Handelsdrukkerij ∞ {35(1923/24), nr. 29(19 mei)} – {41(1929/30), nr. 1(3 nov.)}
✦ *plaats* Oldenzaal
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* B ∞ 1(1889/90)-{2(1890/91)}; C ∞ {22(1910/11)}-{41(1929/30)}
✦ *omvang* V
✦ *redactie* "eenige Heeren Geestelijken"

✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven ({1890/91}, {1916/17}-{1917/18}).
– De nieuwe jaargang begon in de eerste week van november.
✦ *autopsie* 1(1889/90), nr. 1(3 nov.); 2(1890/91); 6(1894/95), nr. 5(2 dec.); 22(1910/11), nr. 31(4 juni 1911); 28(1916/17), nr. 6(10 dec.), nr. 8/9(Kerstmis) – nr. 52(28 okt.); 29(1917/18); 35(1923/24), nr. 29(19 mei 1924); 36(1924/25), nr. 1(1 nov.); 37(1925/26), nr. 1(1 nov.); 39(1927/28), nr. 1(6 nov.); 41(1929/30), nr. 1(3 nov.)
– Aken, Internationales Zeitungsmuseum ∞ 1889/90, nr. 1
– KDC ∞ 1890/91; 1916/17, nrs. 6, 8/9-52; 1917/18
– NPM ∞ 1894/95, nr. 52; 1910/11, nr. 31; 1923/24, nr. 29; 1924/25, nr. 1; 1925/26, nr. 1; 1927/28, nr. 1; 1929/30, nr. 1
✦ *typering* Weekblad dat de katholieke geest en levenshouding wil versterken. Het blad bevat godsdienstige en stichtende verhalen, het evangelie van de zondag, de liturgische kalender etc. In 'Een ideale leekenapostel', een in memoriam van Gerrit Bruggeman door Alphons Ariëns, wordt *de Godsdienstige katholiek* aldus getypeerd: "een Zondagsblaadje van zuiver godsdienstigen inhoud, dat voornamelijk bestemd was voor de kleine eenvoudige zielen, die voor het sociale en politieke gebeuren geen interesse hadden, maar zóó goed geredigeerd, dat het ook buiten den kring dier kleinen met graagte door velen gelezen werd" (vgl. *Overijsselsch dagblad*, 1928, nr. 2727(9 juni)).
✦ *noten*
(1) In {1(1889), nr. 1(3 nov.)} luidde de titel *de Godsdienstige katholiek van Twente*.

82

de Godsdienstvriend[1] 1818-1869
✦ *jaren* 1818, dl. 1[mei][2] – 1869, dl. 102, nr. 3[3]
✦ *ondertitel* Tijdschrift voor roomsch-catholijken ∞ 1818, dl. 1 – 1821, dl. 6 en 1830, dl. 25 – 1832, dl. 27
✦ *uitgever* A. Schievenbus ∞ 1818, dl. 1 – 1821, dl. 6
– Gebroeders Langenhuysen ∞ 1822, dl. 7 – 1830, dl. 24
– A.P. van Langenhuysen ∞ 1830, dl. 25 – 1832, dl. 27
– Bureau van den Godsdienstvriend[4] ∞ 1832, dl. 28 – 1868, dl. 101
– Josué Witz ∞ 1868, dl. 102
✦ *plaats* Adm.: Amsterdam ∞ 1818, dl. 1 – 1821, dl. 6; 's-Gravenhage ∞ 1822, dl. 7 – 1832, dl. 27; Grave ∞ 1832, dl. 27 – 1849, dl. 63; Arnhem ∞ 1850, dl. 64 – 1869, dl. 102
– Druk: 's-Hertogenbosch ∞ 1832-1839; Grave ∞ 1840 – 1849, dl. 63; Arnhem ∞ 1850, dl. 64 – 1869, dl. 102
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* A ∞ 1818, dl. 1 – 1824, dl. 12; B ∞ 1824, dl. 13; A ∞ 1825, dl. 14 – 1826, dl. 16; B ∞ 1826, dl. 17 – 1869, dl. 102
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* 1818-1847 J.G. Le Sage ten Broek
1842-1862 Josué Witz
1849-1850 F.C. Soer
1863-1868 'eene vereeniging van heeren geestelijken en leeken'
Gorris noemt als medewerkers: F.J. van Vree, pastoor Visschers, H. van der Velden, pastoor Hoepermans, pastoor M. Wilting van Aduard, J.H. Scholten, H. Verroen, F.J. de Jong en F.J. Hoppenbrouwers[5]
Tijdens Le Sage's gevangenschap in 1827 nam pastoor Vermeulen tijdelijk de redactie waar.[6]
Volgens Rogier hebben na 1850 Jan Wap, de Arnhemse pastoor Van Lottom en de franciscaan A.F. Nieuwenhuizen de leiding van het tijdschrift gehad.[7]
✦ *speciale nummers* Bij 1868, dl. 101 een afzonderlijk gepagineerde bijlage: *Het 50 jarig bestaan van de Godsdienstvriend*, 12 p.
✦ *register Register of alphabetischen inhoud van den Godsdienstvriend en Bijdragen van het I-XLIV Deel inclus. of van 1 Julij 1818-Ultimo Junij 1840*. Grave, ter Drukkerij v. J. Witz, 1843.
– *Bijvoegsel tot het alphabetisch register der XLIV eerste deelen van den Godsdienstvriend*, XLIV-L, 14 p. [register op de dln. 44-50].
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (1835, 1844, 1851, 1860), boekbesprekingen (1832, 1850, 1866) en inhoudsopgaven (m.u.v. dln. 29, 30, 52, 67, 96 en 102).
– Gedurende de ruim vijftig jaar dat *de Godsdienstvriend* bestond, verschenen er 102 delen van elk 6 afleveringen. Volgens de titelbladen verschenen de delen als volgt: dl. 1 in 1818; dln. 2-3 in 1819; dln. 4-5 in 1820; dl. 6 in 1821; dln. 7-9 in 1822; dln. 10-11 in 1823; dln. 12-13 in 1824; dln. 14-15 in 1825; dln. 16-17 in 1826; dln. 18-19 in 1827; dln. 20-21 in 1828; dln. 22-23 in 1829; dln. 24-25 in 1830; dln. 26 in 1831; dln. 27-29 in 1832; dln. 30-31 in 1833; dln. 32-33 in 1834; dln. 34-35 in 1835; dln. 36-37 in 1836; dln. 38-39 in 1837; dln. 40-41 in 1838; dln. 42-43 in 1839; dln. 44-45 in 1840; dln. 46-47 in 1841; dln. 48-49 in 1842; dln. 50-51 in 1843; dln. 52-53 in 1844; dln. 54-55 in 1845; dln. 56-57 in 1846; dln. 58-59 in 1847; dln. 60-61 in 1848; dln. 62-63 in 1849; dln. 64-65 in 1850; dln. 66-67 in 1851; dln. 68-69 in 1852; dln. 70-71 in 1853; dln. 72-73 in 1854; dln. 74-75 in 1855; dln. 76-77 in 1856; dln. 78-79 in 1857; dln. 80-81 in 1858; dln. 82-83 in 1859; dln. 84-85 in 1860; dln. 86-87 in 1861; dln. 88-89 in 1862; dln. 90-91 in 1863; dln. 92-93 in 1864; dln. 94-95 in 1865; dln. 96-97 in 1866; dln. 98-99 in 1867; dln. 100-101 in 1868 en dl. 102 in 1869.
– Vanaf 1819 tot en met 1825 werden twee delen van respectievelijk vijf en twee 'stukjes' uitgegeven onder de titel *Bijdragen van den Godsdienstvriend tot nut van 't algemeen*.[8] Het titelblad van deel 1 vermeldt 1824 als jaar van uitgave; van deel 2 1827. De omslagen van de afzonderlijke stukjes geven: deel 1: 1819, 1820, 1821, 1822 en 1824; deel 2, eerste en tweede stukje: 1825. Deel 1 telt 410 pagina's, deel 2 290 pagina's.

✦ *relaties* Onder dezelfde titel gaf vanaf {1918} tot {1930} de Braille-drukkerij van het RK Blindeninstituut St. Henricusgesticht te Grave een tijdschrift in braille uit: *de Godsdienstvriend. Maandschrift voor RK blinden.*
✦ *literatuur* H.J. Allard, 'Joachim George Le Sage ten Broek. II. De vader der katholieke pers', in: *Studiën*, 39(1906/07), dl. 67, p. 21-37.
– F.J.J. Vrijmoed, *Lamennais avant sa défection et la Néerlande catholique* (Paris 1930), p. 120-124
– G. Gorris SJ, *J.G. Le Sage Broek en de eerste faze van de emancipatie der katholieken*, (Amsterdam 1947), dl. 1, p. 233-269 en dl. 2, p. 187, 193
– F. Droës, S. Verschuuren, *Katholiek Nederland en de Verlichting. Een werkboek*, dl. 2 (Tilburg 1987), p. 8 en 10
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Het eerste katholieke tijdschrift dat levenskracht bleek te bezitten. Oprichter van het blad was J.G. Le Sage ten Broek die het blad begon tot verdediging van de leer van de Katholieke Kerk. Volgens *Het 50 jarig bestaan van de Godsdienstvriend* (bijlage bij 1868, dl. 101) had Le Sage zich laten inspireren door het Franse tijdschrift *l'Ami de la religion et du roi* dat sinds 1814 verscheen. Tal van kerkelijke onderwerpen komen aan de orde. Het blad is apologetisch van aard: fel gericht tegen protestanten en tegen verlichte katholieken. Er is veel aandacht voor kerkelijke berichten, mededeling van bevordering, wijding, overlijden etc. In de *Naamlijst van Nederduitsche boeken*, 1818, nr. 3, p. 370, werd over het blad geschreven: "waarin ook de Godsdienstige berigten uit het Fransche blad *l'Ami de la religion et du roi* zullen worden overgenomen, met bijvoeging der gewigtigste voorvallen, welke, den Godsdienst betreffende, in onze Proviciën plaats hebben".
Het polemisch karakter van het tijdschrift werd door Le Sage ten Broek als volgt gemotiveerd in 'Landgenoten', een artikel over zijn gevangenschap, door hemzelf geschreven in *de Godsdienstvriend*, dl. 19(1827), nr. 6, p. 291: "Eenige redevoeringen in het jaar 1817, bij gelegenheid van het eeuwfeest der Hervorming, uitgesproken en in druk gegeven, en andere brochures, welke, bij die gelegenheid, het licht zagen, stelden de catholijke leer, in een allezins [sic] verkeerd, daglicht, voor, terwijl vele dier stukken het kenmerk van onkunde en vooroordeel droegen. Dit gaf aanleiding tot de uitgave van den *Godsdienstvriend*, die, aan de verdediging der catholijke leer toegewijd, natuurlijk van eenen polemischen aard zijn moest." De felle polemische toon van Le Sage bezorgde hem veel tegenstand, ook van geloofsgenoten. Als voorbeeld moge verwezen worden naar de anoniem verschenen *Brief over den Godsdienstvriend en zijne partij, aan den uitgever* (Rotterdam 1825), 84 p.
Uitgever Van Langenhuysen noemde in 1839 Le Sage de "in polemiek vergrijsde" (vgl. circulaire, gedateerd 6 dec. 1839, meegebonden in voorwerk van *Magazijn voor roomsch katholijken*, 5(1839)).
Na de dood van Le Sage in 1847 werd het blad in de apologetische toon voortgezet. In 1850 (dl. 64, p. 1) werd in een voetnoot bij het openingsartikel '1850' gezegd: "De grijze Godsdienstvriend zal op den ouden voet worden voortgezet. De Redactie stelt zich intusschen voor, in het daarin voorkomend mengelwerk eene trapsgewijze verbetering, uitbreiding en geregelde orde te brengen."
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "door J.G. le Sage ten Broek" ∞ 1822, dl. 7 – 1830, dl. 24 en 1832, dl. 28 – 1841, dl. 47; "door J.G. le Sage ten Broek en J. Witz" ∞ 1842, dl. 48 – 1847, dl. 58; "van wijlen J.G. le Sage ten Broek" ∞ 1847, dl. 59; "van wijlen J.G. le Sage ten Broek door J. Witz en F.C. Soer" ∞ 1848, dl. 60 – 1849, dl. 63; "van wijlen J.G. le Sage ten Broek door Josué Witz" ∞ 1850, dl. 64 – 1862, dl. 89; "van wijlen J.G. le Sage ten Broek door eene vereeniging van heeren geestelijken en leeken" ∞ 1863, dl. 90 – 1868, dl. 101.
(2) Vgl. Allard, p. 23.
(3) Deel 102 telt slechts drie afleveringen. Volgens Rogier had de redactie de hulp van de bisschoppen ingeroepen ten einde de ondergang van het tijdschrift te voorkomen. De bisschoppen zouden door middel van een rondschrijven aan de clerus hebben geprobeerd de kwijnende belangstelling op te wekken, maar zonder merkbaar resultaat (vgl. L.J. Rogier, N. de Rooy, *In vrijheid herboren. Katholiek Nederland, 1853-1953* ('s-Gravenhage 1953), p. 288).
(4) 'Bureau van den Godsdienstvriend' is de aanduiding voor de eigen uitgeverij van Le Sage ten Broek die hij begon na zijn verhuizing naar Grave en na zijn conflict met uitgever A.P. van Langenhuysen (vgl. Gorris, dl. 2, p. 185-186). In 1840 zag Le Sage zijn hartewens in vervulling gaan: een eigen drukpers. Gorris schrijft hierover: "Op een honderdtal passen van het woonhuis (...) werd een drukkerij ingericht, waarvan zijn aangenomen zoon, de thans 26-jarige Josué Witz de bedrijfsleider werd. Van Juli 1840 af wordt op alle Graafsche tijdschriften vermeld, dat zij gedrukt zijn 'Ter drukkerij van Josué Witz'. De nieuwe onderneming werd een belangrijke centrale van katholieke uitgeverij, doch voorzoover na te gaan bijna uitsluitend voor werk van beide Gravenaars." Vanaf 1832 was de druk verzorgd door de firma Arkesteyn te 's-Hertogenbosch. (vgl. Gorris, dl. 2, p. 187, 193). In april 1850 werden het 'Bureau der Redactie' en de drukkerij van *de Godsdienstvriend*, de *Catholijke Nederlandsche stemmen* en *Uitspanningslectuur* overgeplaatst van Grave naar Arnhem (vgl. *Catholijke Nederlandsche stemmen*, 16(1850), nr. 14(6 april)).
(5) Vgl. Gorris, dl. 1, p. 263-265.
(6) Vgl. Gorris, dl. 1, p. 449.
(7) Vgl. L.J. Rogier, N. de Rooy, *In vrijheid herboren.*

Katholiek Nederland, 1853-1953 ('s-Gravenhage 1953), p. 288.
(8) In 'Berigten', in: 1819, dl. 3, nr. 4, p. 192, wordt de uitgave van de *Bijdragen* als volgt aangekondigd: "Wij hebben ons, uit hoofde der beperktheid van ons bestek, dikwerf in de onaangename noodzakelijkheid bevonden, om belangrijke en hoogstnuttige vertoogen en andere stukken te moeten achterwege laten. Sommige dier stukken waren en zijn van dien aard, dat eene algemeene bekendheid derzelve hoogstwenschelijk ware (...). Dit een en ander heeft ons bewogen, om van tijd tot tijd een Stukje uit te geven, onder den titel *Bijdragen van den Godsdienstvriend, tot nut van het algemeen*, waarin zoodanige vertoogen, enz., welke ons toeschijnen eene meer algemeene bekendheid te vorderen, zullen verzameld worden. Deze Stukjes zullen dus ook *algemeen* verkrijgbaar zijn, doch aan de Inteekenaren van den *Godsdienstvriend*, die dezelve mede zouden begeeren te bezitten, voor de helft van den gewonen prijs afgeleverd worden".

83

de Goede herder [1855]
✦ *bron* Gomarius Mes, *De katholieke pers van Nederland, 1853-1887* (Maastricht 1887-1888), p. 283
✦ *commentaar* Aldaar vermeld als uitgave van H.A. Banning te Utrecht. De eerste jaargang zou zijn verschenen in 1855 met als ondertitel: 'Zondagslektuur voor katholieke huisgezinnen'. *De Goede herder* werd uitgegeven "onder toezicht van een Katholiek priester".
✦ *autopsie* Van dit blad kon geen enkel nummer in autopsie worden genomen.

84

het Goudschaaltje 1929-?
✦ *jaren* 1929, ongen.(15 april)-?
✦ *ondertitel* Gids voor goede boeken
✦ *uitgever* Firma Gebrs. Van Aelst
– In de titelkop is vermeld: "Onder toezicht en met medewerking van den R.K. Boekh. en Uitg. Bond St. Jan".[1]
✦ *plaats* Maastricht
– Red.: Woerden
✦ *frequentie* 'tweemaandelijksch'
✦ *formaat* B
✦ *omvang* 16 p.
✦ *redactie* 1929 Herman de Man
✦ *relaties* Vanaf 1936 verscheen er opnieuw een blad onder de titel *het Goudschaaltje*.[2]
✦ *autopsie* 1929, ongen.(15 april)
– Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, prospectussen A. Roberts
✦ *typering* Blad dat volgens het 'Inleidend woord. Bij de eersteling' in het eerste en enig ingeziene nummer voorlichting wil geven bij de aankoop van boeken, boekenaankoop onder katholieken wil bevorderen en zorgen dat er een gezond katholiek kunst- en cultuurleven komt. Boeken die niet in een katholiek gezin thuishoren worden niet vermeld. Ook de lezers kunnen inlichtingen vragen aan de redacteur over verschenen boeken. Het eerste nummer geeft een uitvoerige bespreking van *Kinderen van ons volk* van Antoon Coolen en een rubriek 'Nieuwe Boeken', waarin een korte bespreking met aanbeveling voor welke leeftijdscategorie de onlangs verschenen boeken zijn bestemd.
✦ *noten*
(1) In het archief van de RK Ned. Boekhandelaren- en Uitgeversvereniging Sint Jan (bewaard in het Katholiek Documentatie Centrum) bevindt zich een contract (inv.nr. 281), gedateerd maart 1929, gesloten tussen de RK Ned. Boekhandelaren- en Uitgeversvereniging Sint Jan en de Firma Gebrs. van Aelst te Maastricht, waarin beide partijen zich verbinden tot de "uitgifte van een R.K. Bibl. uitgave, getiteld *Het Goudschaaltje*, voor den tijd van een jaar". 'Sint Jan' verbindt zich hierbij tot morele steun en propaganda voorzover mogelijk. "In aansluiting hieraan zal aan het hoofd van het Goudschaaltje mogen worden afgedrukt "Onder toezicht en medewerking van Sint Jan". Volgens bovenvermeld contract mag de uitgever geen nieuwe redacteur aanstellen zonder goedkeuring van 'St. Jan'.
(2) Het betrof een uitgave van Boekhandel Heinen in Den Bosch, waarvan als lokaal blad geen beschrijving in de *BKNP* is opgenomen.

85

de Gregoriaan 1834-1836
✦ *jaren* 'Berigt ter inteekening op het tijdschrift getiteld: de Gregoriaan', onged.
– 1(1834), nr. 1(onged.) – 3(1836), nr. 4(onged.)[1]
✦ *ondertitel* of bijdragen ter bevordering van het Gregoriaansch gezang onder de koorleden der Roomsch Catholijke Kerk, behelzende inlichtingen, proeven, geschiedkundige opgaven en andere mededeelingen betrekkelijk gemeld gezang
✦ *uitgever* A. Schikhoff
✦ *plaats* Utrecht
✦ *frequentie* driemaandelijks[2]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II
✦ *redactie* 1834-1836 F.C. Luyken [tot en met 2(1835), nr. 2: "organist te Beek"; vanaf 2(1835), nr. 3: "organist en muzijkonderwijzer te Utrecht"]
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven (1834-1835).
✦ *literatuur* F.P.M. Jespers, *"Het loflyk werk der Engelen". De katholieke kerkmuziek in Noord-Brabant van het einde der zeventiende tot het einde der negentiende*

eeuw (Tilburg 1988), p. 184-185 [= *Bijdragen tot de geschiedenis van het Zuiden van Nederland*, 75]
– Jeroen van Gessel, 'Eene welkome verschijning. Muziektijdschriften in Nederland 1818-1848', in: *de Negentiende eeuw*, 25(2001), pp. 194-214, hier: p. 202-203
✦ *autopsie* Volledig
– UBU, collectie Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging
✦ *typering De Gregoriaan* was het blad van F.C. Luyken, organist en muziekonderwijzer. In de 'Voorrede' in het eerste nummer zette hij uiteen dat het zijn bedoeling was Nederlandse katholieke organisten een theoretisch fundament te geven voor een adequate begeleiding van het Gregoriaans. Hij wilde het muzikaal onderwijs op "vaste en aangenomene gronden (...) doen rusten" en alle willekeur en gevolgen van eenzijdige beschouwingen uitbannen. Blijkens het 'Voorberigt' in 2(1835) ondervond het blad ook tegenstand. Er is sprake van "pogingen van sommige meesters om ons Tijdschrift bij hunne leerlingen in minachting te brengen". Doel van het tijdschrift blijft de bevordering "eener meer gelijkmatige uitvoering en voordragt der melodien van het Gregoriaansch gezang onder de koorleden der R.C. Kerk; wij zullen ons steeds bevlijtigen de regels van dit gezang bij gelegenheid met de meeste naauwkeurigheid te ontvouwen".
Het blad bevat verhandelingen over de geschiedenis van de katholieke kerkzang in het algemeen en over Gregoriaanse kerkmuziek in het bijzonder. Daarnaast zijn losse berichten en besprekingen van nieuw verschenen liturgische composities opgenomen.
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk na 3(1836), nr. 4 niet verder verschenen, mogelijk door ziekte van de redacteur, F.C. Luyken. De achterzijde van het omslag van 3(1836), nr. 4 vermeldt: "Wegens de aanhoudende ongesteldheid der Redactie, is No. 3 eerst met No. 4 verzonden kunnen worden".
(2) Het was de bedoeling dat het tijdschrift vanaf 1836 tweemaandelijks zou gaan verschijnen. Vgl. het volgende bericht op de omslagen van 2(1835), nrs. 3 en 4: "Op aanhoudend aanzoek van H.H. geabonneerden om dit Tijdschrift zoo mogelijk te vergrooten of te vermeerderen, heeft de Redactie goedgevonden met den 3n Jaargang te bepalen, dat de uitgave van elk anderen Jaargang voor het vervolg, in een zestal nummers zal bestaan, waarvan het eerste nommer met Ultimo Febr. 1836, en vervolgens alle twee maanden geregeld zal worden verzonden".

86

Gregoriusblad 1959-{1980}
✦ *jaren* 80(1959), nr. 5(juni) – {104(1980), nr. 4(nov.)}[1]
✦ *ondertitel* Tijdschrift tot bevordering der kerkmuziek. Officieel orgaan van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging ∞ 80(1959) – 85(1964), nr. 2(april)
– Tijdschrift tot bevordering van liturgische muziek. Uitgave van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging[2] ∞ 85(1964), nr. 3(juni) – {104(1980)}
✦ *uitgever* Sint-Gregoriusvereniging
– Mede-uitgevende instantie: Landelijke Commissie voor liturgische muziek ∞ 85(1964), nr. 3(juni) – 100(1976)
✦ *plaats* Red.: Amsterdam ∞ 80(1959)-100(1976); Utrecht ∞ 101(1977)-{104(1980)}
– Adm.: Utrecht
✦ *frequentie* vijfmaal per jaar ∞ 80(1959)-97(1973)
– driemaandelijks ∞ 98(1974)-{104(1980)}
✦ *formaat* B
✦ *omvang* III ∞ 80(1959); IV ∞ 81(1960)-86(1965); V ∞ 90(1966); IV ∞ 91(1967); III ∞ 92(1968)-97(1973); II ∞ 98(1974); III ∞ 99(1975)-102(1978); IV ∞ 103(1979)-{104(1980)}
✦ *redactie* 1959-1960 J.J.H. Voncken
1959-1966 H. Strategier
1959-1967 prof. dr. J. Smits van Waesberghe, hoofdred.
1959-1973 dr. N. de Goede
1959-1976 P. Visser, secr.
1959-1978 dr. J.A. Bank
1959-{1980} dr. B. Kahmann, 1967-{1980} hoofdred.
1961-1962 J. Smit
1961-1973 drs. W. Croonen
1962-1974 drs. A.B.M. Brans
1964-1966 Th. Straathof
1966, 1978-{1980} C. Middelhoff
1966-1973 W. Witteman
1966-1979 B. Bartelink
1969-1979 M. Lax
1971-{1980} dr. A. Vernooy
1977-{1980} J. Wilderbeek
1978 J. Valkesteijn
1978-{1980} drs. A. Hollaardt
1979-{1980} F. Witteman, red. secr.
✦ *speciale nummers* 90(1966), nr. 1(febr.): jubileumnummer ter gelegenheid van negentigjarig bestaan, met als hoofdonderwerp 'Het Nederlands als muzische taal', 195 p. Hierin op p. 161-176 een overzicht van de interne en externe structuur van de Ned. St.-Gregoriusvereniging.
– 99(1975), nr. [2]: jubileumnummer ter gelegenheid van het vijftigjarige bestaan van het Nederlands Instituut voor Katholieke Kerkmuziek, met een muziekbijlage van Albert de Klerk
– 100(1976), nr. [3]: jubileumnummer ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van het blad
✦ *register* Er verscheen als bijlage bij 100(1976), nr. 4, een register over de jaargangen 79-99 (1958-1975), samengesteld door J.J.H. van Rossum. In de 'Inleiding' schrijft Van Rossum dat 1958 als beginjaar voor het register is genomen, omdat in dat jaar de landstaal in de liturgie werd ingevoerd.

– In 1986 verscheen een register over de jaargangen 100-109 (1976-1985).
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen (ook 'tijdschriftenoverzicht'); inhoudsopgaven (1971-{1980}).
– De jaargangen 87, 88 en 89 komen niet voor. Na jaargang 86(1965) volgt 90(1966), waarmee de drie jaren waarin het tijdschrift tijdens de Tweede Wereldoorlog niet verscheen, alsnog meetellen in de jaargangnummering.
✦ *relaties* Voortzetting van *Sint Gregoriusblad*
– Hierin opgenomen vanaf 1970 *de Kerk zingt*[3]
✦ *literatuur* B. Kahmann, 'Peilingen op een eeuw kerkmuziek', in: *Gregoriusblad*, 100(1976), p. 116-129
– M. Hoondert, 'Het *Gregoriusblad* van Jos Smits van Waesberghe en Ben Kahmann', in: *Gregoriusblad*, 125(2001), pp. 75-78
✦ *autopsie* Volledig tot en met 104(1980)
– KDC
✦ *typering* Tijdschrift van de Nederlandse Sint Gregorius-vereniging. Het blad is gewijd aan alle aspecten van kerkmuziek, niet alleen de geschiedenis, maar ook aan hedendaagse ontwikkelingen in kerkmuziek en liturgie, nieuwe liederen etc. De naamsverandering van *Sint Gregoriusblad* naar *Gregoriusblad* viel samen met een nieuwe koers die de redactie wilde inslaan. In 'Een nieuwe koers' in het eerste nummer van juni 1959, p. 1-2, schreef de hoofdredacteur J. Smits van Waesberghe: "De nieuwe redactie wil trachten aan ons tijdschrift een bredere grondslag te geven en daarmee een nieuwe strekking, die verder gaat dan de gemiddelde lijn der traditie. (...) In de eerste plaats willen wij voorlichting geven aan alle belangstellenden, aan heren geestelijken, aan componisten, aan dirigenten en organisten, aan onderlegde zangers, muziekpedagogen en musicologen, en wel over de kerkmuziek, zowel de Nederlandse als de buitenlandse, zowel omtrent de stand der wetenschap van oude kerkmuziek als omtrent de hedendaagse, hetzij ze wel, hetzij ze niet uitgegeven is en dan minder in een beoordeling, meer als kennismaking, zodat zij van dat onderdeel waarvoor zij zich interesseren op de hoogte worden gebracht en bovendien de weg vinden naar de besproken compositie, het boek of de studie. Het wil dus minder specialistenstudies brengen dan wel overzichten, niet zozeer subjectieve meningen als een blik op het objectieve materiaal van muziek en wetenschappelijke gegevens."
✦ *noten*
(1) Het *Gregoriusblad* bleef verschijnen tot en met {2007}.
(2) Waaraan toegevoegd van 85(1964), nr. 3(juni) – 100(1976): 'Officieel orgaan van de Landelijke Commissie voor liturgische muziek'.
(3) In 'Vernieuwing in bezinning', in 94(1970), nr. 1(febr.), p. 1, schreef de redactie over het einde van *de Kerk zingt*: "Het blad kon het niet rukken, reikte niet ver genoeg, het met overtuiging gezaaide viel voor een te groot gedeelte langs de weg. Vogels van diverse pluimage hebben er hopelijk toch nog een en ander van meegepikt". Vanaf 94(1970), nr. 1(febr.) verscheen 'De Kerk zingt, DKZ' als rubriek in *Gregoriusblad*. In de eerste aflevering van de rubriek (94(1970), nr. 1(febr.) werd gezegd (p. 43), dat 'DKZ' zo veel mogelijk bij de tijd wil zijn, actuele zaken presenteren.

87

Groei [1943]-[1944]
✦ *jaren* [1943, nr. 1(aug.) – 1944, nr. 4(juni)][1]
✦ *ondertitel* [Tijdschrift voor de jongeren ∞ 1943, nr. 1] (vgl. De Jong)
– Tijdschrift voor de Nederlandse jongeren ∞ [1943, nr. 2][1] – [1944, nr. 4][1]
✦ *uitgever* Volgens De Jong werd het tijdschrift in eigen beheer uitgegeven. De omslagen voor de nrs. 2-4 zouden zijn gedrukt door Drukkerij Brouwer en Co te Delft.
✦ *plaats* Red.: 's-Hertogenbosch
✦ *frequentie* [viermaal per jaar][1]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* [II][2]
✦ *redactie* 1943 Bernardus Johannes Theodorus (Ben) Grob[3]
1943 Cornelis Gerardus Adrianus (Kees) van der Heijden[3]
1943-1944 Johannes (Loek) Aarts
1943-1944 Harrie Hooijmans
1943-1944 Cornelis Adrianus Maria (Cor) van Liempt
1943-1944 Carel Maria Schrover
De Jong noemt als medewerkers: Theo op ten Berg, Rita Beukman, Bart Bollen, Hein de Bont, J.M. van Boxtel, Jan van der Doef (deels onder het pseudoniem Claus van Weydenweeghen), Antoon Eickholt, L. van Gisbergen, Fons Knoers, Michel Korthout, Ko Laarveld (pseudoniem van Cor van den Oetelaar), J. v.d. Meer, Tony den Otter (deels onder het pseudoniem Claudius d'Oever), Annelies de Sain, Cor de Visser, Jo Virère (pseudoniem van Jan de Vrieze).
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
✦ *relaties* Als voorloper van *Groei* kan een map met letterkundig en grafisch werk worden beschouwd, welke in 1942 en 1943 onder de Noord-Brabantse jongeren circuleerde (vgl. De Jong).[4]
– Samengegaan met *de Nieuwe lente* en voortgezet als *Groei en de Nieuwe lente*
✦ *literatuur* Dirk de Jong, *Het vrije boek in onvrije tijd. Bibliografie van illegale en clandestiene belletrie* (Leiden 1958), p. 296-297, nr. 986
– Pieter Gerrit Calis, *Het ondergronds verwachten. Schrijvers en tijdschriften tussen 1941 en 1945* (Amsterdam 1989), p. 42-43

✦ *autopsie* Nrs. 2-4.
– UBT, Brabant-Collectie
✦ *typering* Literair-cultureel tijdschrift van katholieke Brabantse jongeren.
✦ *noten*
(1) De vier verschenen afleveringen zijn ongenummerd en ongedateerd. Volgens De Jong verschenen de nummers in respectievelijk aug. 1943, okt. 1943, dec. 1943 en juni 1944.
(2) De ingeziene afleveringen tellen resp. 36, 20 en 20 pagina's. Nr. 1 zou volgens De Jong 48 pagina's dik zijn geweest.
(3) Ben Grob en Kees van der Heijden verlieten na het eerste nummer de redactie om samen het tijdschrift *de Nieuwe lente* uit te gaan geven.
(4) Naar deze voorloper verwijst de volgende passage van de hand van de redactie in nr. 2, p. 1: "Reeds direct na ons eerste nummer is dan de leiding van *Groei* weer volledig teruggekeerd bij hen, die vanaf het erste begin door middel van den correspondentiemap 'Groei's streven bepaald, gericht en verbreid hebben".

88

Groei en de Nieuwe lente 1944-1945
✦ *jaren* [1944, nr. 5/6(sept.)][1] – 3(1945), nr. 2(febr./maart)
✦ *ondertitel* Tijdschrift voor de Nederlandse jongeren ∞ 1944
– Tijdschrift voor de RK Nederlandse jongeren ∞ 1945
✦ *uitgever* Volgens De Jong in eigen beheer uitgegeven. De afleveringen zouden zijn gedrukt door Drukkerij Van Aken te Breda.
✦ *plaats* Red.: Dongen
– Adm.: 's-Hertogenbosch
✦ *frequentie* Het blad noemt zichzelf een 'maandblad'. De vier nummers verschenen respectievelijk in sept. 1944, dec. 1944, jan. 1945 en febr./maart 1945
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II
✦ *redactie* 1944-1945 Hein de Bont
1944-1945 Ben Grob
1944-1945 Carel Schrover
De Jong noemt als medewerkers: Frits Berger, Fred. Borgerhout (pseudoniem van Louis Johannes (Loek) Aarts), Jurgen van den Bron, Louis Cadet, Louis van Dalen, L. de Groot, Harrie Hooijmans, Wim Kerkhoff, Michel Korthout, Cor (Cornelis Adrianus Maria) van Liempt, Jan van Ommeren, Paul Schapendonk, Kees Snef (pseudoniem van Kees Spierings), Corry Smelts (pseudoniem van Kees Spierings) en Taco Swart.
✦ *relaties* Samensmelting van *Groei* en *de Nieuwe lente*
– Samengegaan met *Bries* en voortgezet als *Spiegel en stem*[2]
✦ *literatuur* Dirk de Jong, *Het vrije boek in onvrije tijd. Bibliografie van illegale en clandestiene belletrie* (Leiden 1958), p. 297-298, nr. 987
– Ton Velthuysen, *Bibliografie van de literaire tijdschriften in Nederland. De tijdschriften verschenen in 1945* (Nijmegen 1986), p. 68-70
✦ *autopsie* Volledig
– UBT, Brabant-Collectie
✦ *typering* Literair-cultureel tijdschrift van katholieke Brabantse jongeren. In het nummer van januari 1945 schreef Fred Borgerhouts (pseudoniem van Loek Aarts): "Het tijdschrift *Groei*, dat zich gedragen weet door honderdtallen van Jongeren, dat voor de bevrijding daagde, onder uiterst moeilijke omstandigheden, reeds illegaal de Jongeren onophoudelijk ontvankelijk maakte voor, en richtte op haar grootse taak, *Groei* zet thans openlijk haar twee jaren geleden ontplooide activiteit voort. Een activiteit, die vanaf de aanvang was en in de toekomst zal blijven gericht op volledige vernieuwing van ons volksleven".
✦ *noten*
(1) Nr. 5/6 is ongedateerd; volgens De Jong verscheen dit dubbelnummer in september 1944. Van *Groei* waren vier afleveringen verschenen, van *de Nieuwe lente* vijf. Daarom werd waarschijnlijk de eerste aflevering van *Groei en de Nieuwe lente* genummerd als "5/6".
(2) In 'Papiergebrek en jongerenbladen' (3(1945), nr. 1(jan.), p. 2) schreef de redactie: "Een dezer dagen kwam een andere groep oorlogsjongeren met een eigen blad tot *Groei*, die nooit iets vermoed had van ons bestaan, en omgekeerd evenmin. Over deze fusie meer in onze volgende aflevering". In 3(1945), nr. 2 wordt echter niets bericht over een fusie. Mogelijk werd in het januarinummer al gedoeld op de aanstaande fusie met *Bries*.

89

Haarlemsche[1] bijdragen 1933-1958
✦ *jaren* 51(1933/34), nr. 1(onged.) – 60(1941), nr. 1(onged.) – 60(1946/48), nr. 2(onged.) – 65(1958), ongen.(onged.)[2]
✦ *ondertitel* Bouwstoffen voor de geschiedenis van het bisdom Haarlem
✦ *uitgever* Bisdom Haarlem
– Drukkerij van het St. Jacobs-Godshuis
✦ *plaats* Haarlem
✦ *frequentie* drie afleveringen per jaargang[2]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* V ∞ 51(1934)-60(1941/48); III ∞ 61(1946); IV ∞ 62(1950/53)-63(1953/55); V ∞ 64(1956/57); IV ∞ 65(1958)
✦ *redactie* Rogier noemt in 'Over de beoefening van de geschiedenis der Katholieke Kerk' als redacteuren:
1934-1939 L. Stolk
1934-1941 J.F.M. Sterck
1934-1947 J.C. van der Loos

1934-1952 H.N.P.J. Berkhout
1934-1954 J.J. Henneman
1934-1958 W. Nolet
1936-1947 J. Huijben OSB
1947-1958 J.G. Louter
1947-1958 L.J. Rogier
1947-1958 H.J.J. Scholtens
1954-1958 P. Noordeloos
1954-1958 P.M. Verhoofstad
✦ *speciale nummers* 51(1934), nr. 1: speciaal nummer bij gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van het tijdschrift, met bijdragen over de redacteuren en over de inhoud en met een overzicht van de medewerkers en hun bijdragen, p. 1-144
– 61(1946): *Feestbundel opgedragen aan mgr. J.C. van der Loos 1896-1946*. Ook als afzonderlijke publicatie verschenen: Heiloo 1946, 267 p.
– 63(1953/55), nr. 1-2: P.J.M. Heskes, *De philosophie van Cornelis Broere in verband met de wijsgerige stelsels van zijn tijd*. Ook als afzonderlijke publicatie verschenen, onder de titel *Broere: 1803-1860: christen-wijsgeer-emancipator*. Bussum 1953, 237 p.
– 65(1958): D.P. Oosterbaan, *Kroniek van de Nieuwe Kerk te Delft. Inleiding en aantekeningen*. Ook als afzonderlijke publicatie verschenen: Delft 1958, 336 p.
✦ *register* [Maria H.A. Coeberg], *Algemeen register op de delen 51-65 van de Haarlemse bijdragen, Bouwstoffen voor de geschiedenis van het bisdom Haarlem*. Haarlem 1960, 165 p.
✦ *bijzonderheden* Bevat regelmatig afbeeldingen en jaarlijks een register.
– In 2005 verscheen een DVD-rom o.d.t. *Cirkelen rond de geschiedenis van het katholieke leven in Nederland*. Hierop zijn onder meer alle jaargangen van de *Haarlemsche bijdragen* inclusief register digitaal te raadplegen.
✦ *relaties* Voortzetting van *Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom van Haarlem*
– Samengegaan met *Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht* en voortgezet als *Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland*
✦ *literatuur* L.J. Rogier, 'Terugblik', in: *Haarlemse bijdragen*, 65(1958), p. 305-313. Ook verschenen onder de titel 'Terugblik op de Haarlemse bijdragen', in: L.J. Rogier, *Terugblik en uitzicht. Verspreide opstellen*, dl. 1 (Hilversum / Antwerpen 1964), p. 673-681
– L.J. Rogier, 'Over de beoefening van de geschiedenis der Katholieke Kerk in Nederland sedert omstreeks 1870', in: *Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland*, 1(1959), p. 1-25. Ook verschenen in: L.J. Rogier, *Terugblik en uitzicht. Verspreide opstellen*, dl. 1 (Hilversum / Antwerpen 1964), p. 709-733
– W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 160-161, nr. 88
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Kerkhistorisch tijdschrift van het bisdom Haarlem, waarin bronnenpublicaties en artikelen over de geschiedenis van het bisdom werden geplaatst.
✦ *noten*
(1) Vanaf 62(1953): 'Haarlemse'.
(2) De nummering van de jaargangen is als volgt: 51(1933/34), 52(1934/35), 53(1935/36), 54(1936/37), 55(1937/38), 56(1938), 57(1939), 58(1940), 59(1940/42), 60(1941/48), 61(1946), 62(1950/53), 63(1953/55), 64(1956/57), 65(1958).

90

Heilige Familie 1865-{1941}
✦ *jaren* 1(1865), nr. 1(1 jan.), proefnr. – {77(1941), nr. 33 (17 aug.)}[1]
✦ *ondertitel* Zondagsblad ∞ 1(1865)-5(1869)
– Zondagsblad voor het katholiek[2] huisgezin ∞ 6(1870)-65(1929)
– Zondagsblad voor het katholieke[3] huisgezin. Officieel orgaan van de Aartsbroederschap der H. Familie ∞ 66(1930) – 68(1932), nr. 36(4 sept.)
– Officieel orgaan van de Aartsbroederschap der H. Familie ∞ 68(1932), nr. 37(11 sept.)
– Zondagsblad voor het RK huisgezin[4] ∞ 68(1932), nr. 38(18 sept.) – {77(1941), nr. 33(17 aug.)}
✦ *uitgever* Aartsbroederschap der H. Familie; vanaf maart 1897 werd de redactie gevoerd door de paters redemptoristen.[5]
– Adm.: P.M. en J.N. Geijer ∞ 1(1865)-5(1869); J.N. Geijer ∞ 6(1870) – 56(1920), nr. 51(19 dec.); NV Plantijn ∞ 56(1920), nr. 52(28 dec.) – 60(1924), nr. 22(1 juni); NV Zuid-Nederlandsche Drukkerij ∞ 60(1924), nr. 23(8 juni) – {77(1941), nr. 33(17 aug.)}
– Gedrukt tot en met {50(1914)} bij de Firma Lutkie en Smit, later bij Lutkie en Cranenburg te 's-Hertogenbosch.[6]
✦ *plaats* Leiden ∞ 1(1865) – 60(1924), nr. 22(1 juni)
– 's-Hertogenbosch ∞ 60(1924), nr. 23(8 juni) – {77(1941), nr. 33(17 aug.)}
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* B ∞ 1(1865)-58(1922); C ∞ 59(1923)-{77(1941)}
✦ *omvang* III ∞ 1(1865); IV ∞ 2(1866)-20(1884); III ∞ 21(1885); V ∞ 22(1886)-63(1927); IV ∞ 64(1928); V ∞ 65(1929)-{76(1940)}
✦ *redactie*
1865-1875 en 1884-1897 C. Scheiberling, kapelaan (1884-1897 pastoor), hoofdred.
1875 Chr. Philippona, pastoor
1875-1884 B.H. Brinkman, pastoor[7]
1897-1931 pater Chr. Boomaars CssR, hoofdred.
1931-{1941} pater W. Bünnemeyer CssR, hoofdred.
1931-{1941} pater A. Lodders CssR, hoofdred.
Als voornaamste medewerkers worden in de Meulemeester, tome III, 1939, p. 150, de volgende paters

redemptoristen vermeld: L. Hagen, A. Brinkman, A. Grijpink, J. Brouwer, J. Boomaars, H. Mosmans, B. Lijdsman, J. Pluijm, H. de Groot, D. de Bont, N. Govers, J. Geurts, H. van der Meulen, R. Lampe, W. Jonckbloedt, M. van Grinsven, J. Janson, G. Daelman, A. van Moorsel, J. Drehmanns, C. Damen, P. Tissot van Patot, Chr. Donker, G. Delteijk, W. Randag, F. Cuijpers, H. Heydeman, J. van Rijnsoever en A. Vergnes.
Als andere kerkelijke medewerkers: G. Walpot (onder het pseudoniem G. van Neubourg), F.J. Feron, president Groot-Seminarie Roermond, J. de Raad, pastoor van Boekel, E. Doens, pastoor van Heikant, L. Simonis, pastoor van Geldrop en A. Suys, pastoor van Meerwijk.
Als leken-medewerkers worden genoemd: L. Lammertse LZ, Hoen, A.J. Wijnekus en J. Ganzeboom.
✦ *speciale nummers* 13(1877), nr. 20: feestnummer bij het 'Gouden Jubelfeest' van Pius IX: 1827 – 3 juni – 1877
– 37(1901), nr. 5(3 febr.): feestnummer ter gelegenheid van het huwelijk van koningin Wilhelmina en prins Hendrik
– 71(1935), nr. 4(27 jan.): 'Bij onze zeventigste verjaardag'
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (1866-1876, 1879, 1881), boekbesprekingen (1870-{1941}) en inhoudsopgaven (1865-1936).
– De 20e jaargang (1884) begint met nr. 1, gedateerd op 30 dec. 1883; de 25e jaargang (1889) met nr. 1, gedateerd op 30 dec. 1888.
✦ *relaties* Voortgezet als *Familieblad*
✦ *literatuur* Maurice de Meulemeester CssR, *Bibliographie générale des écrivains rédemptoristes*, tome III (Louvain 1939), p. 150-151.
– *Familieblad*, 97(1965/66), nr. 13(26 sept.): *Honderd jaar Familieblad*
– Wil Reijs, Joos van Vugt, 'Tussen zelfheiliging en belangenbehartiging. De Aartsbroederschap van de Heilige Familie in Nederland, 1850-1969', in: *Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum*, 21(1991), p. 11-40
✦ *autopsie* Volledig
– KDC ∞ 1865-1932
– UBN ∞ 1933-1941 (o.d.t. *Zondagsblad Heilige Familie voor het roomsch-katholieke huisgezin*)
✦ *typering* Godsdienstig-stichtelijk blad. Orgaan van de Aartsbroederschap van de Heilige Familie, een kerkelijke lekenvereniging die in 1844 in Luik werd opgericht en na 1850 snelle verspreiding kreeg in Nederland. De aartsbroederschap stond onder de hoede van de paters redemptoristen. Het blad bevat aanvankelijk hoofdzakelijk overwegingen, alsmede gegevens over de bloei van de aartsbroederschap, later ook een 'kerkelijke kroniek' en verhalen. Naast de strikt godsdienstige en devotionele onderwerpen was er ook aandacht voor sociale aspecten van het katholicisme.
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk is het nummer van 17 augustus 1941 de laatst verschenen aflevering. Bij een terugblik in de opvolger het *Familieblad* werd gezegd: "Op 11 augustus van dat jaar [1941] verscheen de Gestapo op het redactiebureau om op hoog bevel van Seyss Inquart de uitgave van het Familieblad stop te zetten" (vgl. *Familieblad*, 97(1965), nr. 13(26 sept.), p. 85).
(2) M.i.v. 24(1888) op de afzonderlijke afleveringen, m.i.v. 31(1895) ook op de jaargangbandtitelpagina: "katholieke"; van 58(1922)-61(1925): "'t katholiek huisgezin".
(3) M.i.v. 67(1931), nr. 1(4 jan.): "roomsch-katholieke".
(4) Vanaf 27(1937), nr. 21(23 mei) met de toevoeging: "Orgaan van de Aartsbroederschap".
(5) Vgl. 50(1914), nr. 52(27 dec.), 'Bij het einde van onzen 50ste jaargang', p. 416: "In Maart 1897 droeg de redacteur-oprichter [C. Scheiberling] zijn arbeid over aan de Congregatie des Allerheiligsten Verlossers".
(6) Ibidem.
(7) Vgl. ibidem: "een tijdlang namen de redactie waar de zeereerwaarde heeren Brinkman en Damen".

91

Historisch tijdschrift 1921-1941
✦ *jaren* 1(1921/23), nr. 1(nov) – 20(1941), nr. 4(onged.)[1]
✦ *uitgever* Uitgeverij W. Bergmans[2] ∞ 1(1921/23)-4(1925)
– Henri Bergmans en Cie ∞ 5(1926)-16(1937)
– Henri Bergmans NV ∞ 17(1938)-20(1941)
✦ *plaats* Tilburg
✦ *frequentie* halfjaarlijks ∞ 1(1921/23)
– viermaandelijks ∞ 2(1923/24)-5(1926)
– driemaandelijks ∞ 6(1927)-20(1941)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* V ∞ 1(1921/23); IV ∞ 2(1923/24)- 6(1927); V ∞ 7(1928)-14(1935); IV ∞ 15(1936)-17(1938); V ∞ 18(1939); IV ∞ 19(1940)-20(1941)
✦ *redactie* 1921-1929 dr. H. Huijbers
1921-1941 dr. Th. Goossens
1921-1941 dr. J. Witlox
1924-1936 dr. W. Mulder SJ
1927-1935 dr. J. de Jong
1932-1941 dr. J. Cornelissen
1937-1941 dr. R. Post
1937-1941 dr. L. Verberne
✦ *speciale nummers* Naast het tijdschrift werd onder dezelfde titel een 'Serie studies' uitgegeven, eveneens bij Bergmans te Tilburg. Hierin verschenen:
nr. 1 in 1930: dr. J.H.J.M. Witlox, *Een Zuid-Nederlander als emancipator van Neêrlands katholieken. Graaf Fortuné Duchastel*, 96 p.;
nr. 2 in 1932: *Joannes Matthias Schrant. Zijn autobiografische herinneringen*, uitgegeven door dr. G. Gorris SJ en L.J. Rogier, *Schrant en de katholieke herleving*, 102 p.;
nr. 3 in 1935: C. Wessels SJ, *De katholieke missie in de*

Molukken, Noord-Celebes en de Sangihe-Eilanden gedurende de Spaanse Bestuursperiode 1606-1677, 141 p.;
nr. 4 in 1936: dr. J.D.M. Cornelissen, *Waarom zij Geuzen werden genoemd*, 85 p.;
nr. 5/6 in 1938: dr. P. Polman OFM, *Stalpart en zijn Roomsche Reijs*, 145 p.;
nr. 6 in 1941: Lucidius Verschuere OFM, *De bibliotheek der Kartuizers van Roermond*, 112 p.;
nr. 7 in 1949: P. Gerlach OFMCap, *De verhalen over de dood van Balthasar Gérard*, 58 p.
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen, bibliografie, tijdschriftenrubriek en inhoudsopgaven.
– Volgens Bornewasser (p. 465, noot 44) berustte in 1986 het archief van het *Historisch tijdschrift* in het bestuursgebouw van de toenmalige Katholieke Leergangen te Tilburg, thans Universiteit van Tilburg.
– De eerste jaargang bestond uit vier afleveringen, die gedateerd zijn: nov. 1921, april 1922, oct. 1922 en april 1923.
✦ *literatuur* J.A. Bornewasser, *Vijftig jaar Katholieke Leergangen 1912-1962* (Tilburg 1962), p. 146-147
– J.A. Bornewasser, 'Periodieke historiografie in een verzuilde context: twee katholieke tijdschriften', in: *Tijdschrift voor geschiedenis*, 99(1986), p. 453-475
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Wetenschappelijk tijdschrift van katholieken huize dat werd opgericht vanuit de Katholieke Leergangen te Tilburg. In het eerste nummer schreef de redactie in 'Een woord van vertrouwen' dat er voor de katholieke historicus in Nederland nog "een onafzienbaar veld van werkzaamheid" openlag: "Katholiek Nederland is niet in het bezit van een goed gedocumenteerde, wetenschappelijk gezaghebbende geschiedenis van zijn vaderlandsche Kerk". Het *Historisch tijdschrift* kan weliswaar het tekort niet aanvullen, maar "wel kan het er toe bijdragen de beschikbare krachten te concentreeren naar het bereiken van de ontzaglijke synthese, welke wij voor ons zien".
✦ *noten*
(1) Eind 1941 kreeg het *Historisch tijdschrift* geen papier meer toegewezen door de Duitse bezetting en derhalve moest de uitgave worden gestaakt. Volgens Bornewasser (p. 474-475) is na de Tweede Wereldoorlog wel geprobeerd het tijdschrift nieuw leven in te blazen, maar de behoefte aan een eigen katholiek historisch tijdschrift was te gering.
(2) Over uitgeverij en drukkerij Bergmans, zie: Ronald Peeters, *De Paap van Gramschap. Vier eeuwen schrijven en drukken in Tilburg* (Tilburg 1992), p. 20-21

92

de Hof des minnaers van godsdienst, goede zeden, nuttige wetenschappen [1823]
✦ *bron Roomsch catholijke bibliotheek*, 4(1823/24), nr. 2, omslag
✦ *commentaar* Aangekondigd als tijdschrift dat zou worden uitgegeven door de Gebroeders Langenhuysen te 's-Hertogenbosch. De bedoeling was om het blad tweemaal per maand te doen verschijnen. Elk nummer zou 48 pagina's beslaan.
✦ *autopsie* Niet in autopsie kunnen nemen en niet vermeld in *Naamlijst van uitgekomen boeken.*

93

Ideaal 1931-[1935]
✦ *jaren* 1(1931/32), nr. 1(23 okt.) – [1935][1]
✦ *ondertitel* Het kleine magazine
✦ *uitgever* NV Boekdrukkerij Helmond
✦ *plaats* Helmond
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* Niet in het blad vermeld.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
✦ *autopsie* 1(1931/32), nr. 1(23 okt.) – nr. 13(15 jan.)
– KB
✦ *typering* Weekblad met ontspanningslectuur. Het blad werd uitgegeven door de katholieke uitgeverij NV Boekdrukkerij Helmond, maar presenteert zich niet als een katholiek blad. In *de Nieuwe eeuw*, 15(1931/32), nr. 740(19 okt.) aangeprezen vanwege de "rijkdom aan amusement, verhalen en schetsen". De ingeziene nummers bevatten verhalen, geïllustreerd nieuws, mopjes en rubrieken voor de vrouw ('Uit het rijk der vrouw') en voor kinderen ('Voor onze kleinen').
✦ *noten*
(1) Volgens *Brinkman's catalogus*, 1931-1935, p. 1410, verschenen er vier jaargangen van 1931 tot en met 1935. De uitgave zou in juni 1935 zijn gestaakt. In *de Nieuwe eeuw* van 25 mei 1933, nr. 822, p. 1256, wordt het 'Lentenummer' van *Ideaal* aangekondigd: "een compleet boekwerk, 96 pagina's groot met een aantrekkelijken kunstdruk omslag in twee kleuren (...)", te bestellen bij de uitgever, NV Boekdrukkerij Helmond te Helmond.

94

IDIL-koerier 1951-1970
✦ *jaren* 1951/52, nr. 1(1 juni) – 19(1970), nr. 928(30 dec.)[1]
✦ *ondertitel* Spoedmededelingen van voorlopige, nog niet gecollationneerde recensies[2]
✦ *uitgever* Stichting Informatie-Dienst Inzake Lectuur (IDIL)

✦ *plaats* Tilburg
✦ *frequentie* wekelijks[3]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I ∞ 1(1951/52)-5(1955/56); II ∞ 6(1956/57)-{9(1959/60)}; I ∞ {14(1964/65}-17(1967/68); II ∞ 18(1968/69)-19(1970)
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
– De nummering en de paginering van de afleveringen lopen door. De jaargangnummering wordt vermeld m.i.v. 2(1952/53), nr. 56(6 aug.). Tot en met 8(1958/59) lopen de jaargangen van 1 juni tot en met 31 mei. Jaargang 9(1959/60) loopt door tot 27 juli 1960. De 10e tot en met de 17e jaargang lopen van 1 aug. tot en met 31 juli; de 18e jaargang van 1 aug. 1968 tot en met 31 dec. 1969. De 19e jaargang loopt gelijk met het kalenderjaar.
– Vanaf 3(1953/54) tot en met 17(1967/68) verschijnt af en toe: *de Kleine koerier*, 'Pocket-Editie. Een extra vervolgblad van Idil-koerier', steeds van één pagina.
✦ *autopsie* 1951/52, nr. 1(1 juni) – 10(1960/61), nr. 442(2 nov.); 11(1961/62), nr. 481(30 aug.) – nr. 505(14 febr.); 14(1964/65) – 19(1970), nr. 928(30 dec.)
– KDC
✦ *typering* Uitgave van IDIL waarin spoedinformatie over recent verschenen boeken werd verstrekt. De informatie was beknopt: auteur, titel, uitgever, aantal pagina's, prijs, de IDIL-beoordeling aan de hand van de classificatie met Romeinse cijfers en tot en met 1962 tevens de beoordelingen door de Centrale Keurraad voor St.-Vincentiusbibliotheken uitgedrukt met Arabische cijfers van 1 tot en met 10. In het eerste nummer werd over het doel van de uitgave geschreven: "Dit zijn de eerste opgaven van nog niet gecollationneerde recensies. U gelieve deze dus te aanvaarden als voorlopige spoedmededelingen, welke geen volledige informatie beogen te geven, maar die een overbrugging brengen totdat de eigenlijke, gedrukte en definitieve recensies gereed zijn. Wij hebben gemeend deze service voor de Idil-abonné's in het leven te moeten roepen, teneinde tegen voor hen minimale kosten een voorlopige, zeer snelle oriëntering te kunnen geven binnen maximaal acht dagen, nadat de recensies in ons bezit zijn gekomen. Op deze wijze is tevens een betere synthese mogelijk tussen de elementen snelheid en betrouwbaarheid."
✦ *noten*
(1) Per 31 dec. 1970 werden de activiteiten van IDIL beëindigd. Vgl. noot 2 van de beschrijving van *IDIL-tijdingen*.
(2) Tot en met 15(1965/66), nr. 719(27 juli) is toegevoegd: 'De gedrukte, definitieve beoordelingen volgen zo spoedig mogelijk'.
(3) Tot en met 1968 verscheen het blad niet in augustus; in 1969 en 1970 niet in juli.

95

IDIL's boekennieuws [1948]-{1960}
✦ *jaren* [1948], nr. 1(onged.)[1] – {1960, nr. 180(21 sept.)}
✦ *uitgever* Persdienst van de Stichting Informatie-Dienst Inzake Lectuur (IDIL)
✦ *plaats* Tilburg
✦ *frequentie* Afwisselend tussen 14 en 18 nrs. ∞ [1948]-1957; wisselend tussen 6 en 9 nrs. ∞ 1958-1960
✦ *formaat* Afwisselend B en C
✦ *omvang* 1 p. per afl.[2]
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Gestencilde uitgave.
– De jaargangnummering ontbreekt; de afleveringen zijn doorgenummerd.
– In 1952, nr. 70(24 april) deelt de Stichting IDIL mee dat de bladen die een persabonnement hebben niet alleen *IDIL's boekennieuws* mogen publiceren, maar ook 'ad libitum' de recensies van de 'recensiekaartjes' [= *Boekzaal*] en van de *IDIL-tijdingen*. In 1953, nr. 91(16 nov.) wordt verzocht om bij opname van recensies in de bladen een bewijsnummer aan IDIL-Persdienst te zenden.
– M.i.v. 1952, nr. 71(5 mei) worden ook de prijzen van de besproken boeken vermeld.
✦ *autopsie* [1948], nr. 1(onged.) – 1960, nr. 180(21 sept.) m.u.v. van de nrs. 128 en 174
– KDC
✦ *typering* Uitgave van IDIL waarin korte boekrecensies aan de pers werden verschaft. Elke recensie was voorzien van een Romeins cijfer dat de 'toelaatbaarheid' aangaf. In [1949], nr. 5(onged.). wordt de volgende explicatie van de cijfers gegeven: I = verboden; II = streng voorbehouden; III = gevormde lezers; IV = volwassenen; IV-V = rijpere jeugd; V = voor allen; VI = kinderlectuur; * = meer dan gewone ontwikkeling vereist. In 1954, nr. 100(1 april) wordt nog eens het doel van de persdienst van IDIL verwoord: "Een snelle, doch verantwoorde, een beknopte, doch vrij volledige lectuurvoorlichting, ontsluit voor allen de schatten aan schoonheid, wijsheid, beschaving, wetenschap, geluk en verstrooiing die in het goede boek besloten kunnen liggen. (...) Goede lectuur is noodzakelijk voor het geestesleven, maar lang niet alle katholieken zijn boekenlezers. IDIL wil, waar nodig en gewenst, gaarne de helpende hand reiken om een achterstand in te halen".
✦ *noten*
(1) Het eerste gedateerde nummer is 1949, nr. 15(11 mei).
(2) M.u.v. 2 p. ∞ 1954, nr. 95(18 jan.) – 1955, nr. 121(23 juni).

96

IDIL-tijdingen 1946-1970
✦ *jaren* 10(1946/47), nr. 1(5 okt.)[1] – 33(1970), nr. 11/12(nov.dec.)[2]
✦ *ondertitel* Kritisch-bibliografisch tijdschrift[3] ∞ 20(1956/57), nr. 6(10 jan.) – 33(1970)
✦ *uitgever* Stichting Informatie-Dienst Inzake Lectuur (IDIL)
✦ *plaats* Tilburg
✦ *frequentie* 39 afln. ∞ 10(1946/47); 44 afln. ∞ 11(1947/48); 29 afln. ∞ 12(1948/49); 18 afln. ∞ 13(1949/50); ongeveer maandelijks ∞ 14(1950/51)-20(1956/57); maandelijks ∞ 21(1956/57)-33(1970)
✦ *formaat* C
✦ *omvang* I ∞ 10(1946/47); II ∞ 11(1947/48); I ∞ 12(1948/49)-20(1956/57); II ∞ 21(1957/58)-32(1968/69); I ∞ 33(1970)
✦ *redactie* {1952}[4]-1957 drs. L. van den Ham
1957-1970 drs. J. Klein
1957-1970 drs. Jan van Sleeuwen
1970 drs. F.J.W. Stein
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– Gestencild ∞ 10(1946/47)-13(1949/50).
– Jaargang 32(1968/69) telt 17 nummers en loopt van nr. 1(aug. 1968) tot en met nr. 17(dec. 1969). Jaargang 33 valt samen met het kalenderjaar 1970.
– Het archief van IDIL berust in het Katholiek Documentatie Centrum. Vgl. M.J.H. Mulders, *Inventaris van het archief van de Stichting Informatie-Dienst inzake Lectuur (IDIL), 1937-1971*. Nijmegen 1986.
✦ *relaties* Min of meer te beschouwen als afsplitsing van *Boekzaal* (naam voor de IDIL-fiches)[1]
✦ *literatuur* Evert Peet, 'De Rooms-Katholieke Informatie Dienst Inzake Lectuur (IDIL), 1937-1970', in: *Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum*, 15(1985), p. 50-80, met name p. 63-65
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering IDIL-tijdingen* gaf recensies van nieuw verschenen boeken. Het blad verscheen naast de besprekingen die vanaf 1937 op cataloguskaartjes werden verspreid, onder de titel *Boekzaal*, oftewel de zogenaamde IDIL-fiches. *IDIL-tijdingen* was een aanvulling op het kaartsysteem. De recensies verschenen óf in *Boekzaal* óf in *IDIL-tijdingen*. In *Boekzaal* verschenen tussen 1937 en 1962 ruim 8.400 recensies; in *IDIL-tijdingen* waren dat er 17.000. De afleveringen van *IDIL-tijdingen* bevatten lijsten van boektitels, voorzien van aanvankelijk korte, later uitgebreidere recensies ten behoeve van katholieke lezers. Elke titel was voorzien van een Romeins cijfer, van I tot V, waarmee het boek werd beoordeeld volgens de kerkelijke Boekenwet. Daarnaast was tot 1962 een Arabisch cijfer vermeld, van 1 tot 10. Dit was het cijfer waarmee geschiktheid voor parochie-, Vincentius- en juvenaatsbibliotheken werd uitgedrukt. Deze beoordelingen door de Centrale Keurraad voor St.-Vincentiusbibliotheken waren aanvankelijk gepubliceerd in het blad *Frederic Ozanam* (vgl. J. Loots, 'De Sint-Vincentiusvereniging en haar uitleenbibliotheken', in: *Mens en boek*, 11(1959), p. 60-61). Vanaf 1950 bevatte *IDIL-tijdingen* ook regelmatig artikelen en besprekingen van buitenlandse boeken.
✦ *noten*
(1) IDIL was op 1 aug. 1937 opgericht. Vanaf dat jaar verspreidde IDIL recensies van boeken via cataloguskaartjes, de zogenaamde IDIL-fiches. Toen in 1946 de IDIL-tijdingen begonnen te verschijnen, werd jaargangnummer 10 gebruikt en daarmee werden de jaren 1937-1946 waarin de fiches verschenen, als het ware als voorlopers meegeteld. De IDIL-fiches verschenen onder de naam *Boekzaal*, een verwijzing naar het tijdschrift *Boekzaal der geheele wereld*, dat van 1925 tot en met 1932 was uitgegeven door Het Nederlandsche Boekhuis, de uitgeverij van Gerard Verbiest, de drijvende kracht achter IDIL.
In het archief van IDIL (aanwezig in het KDC) zijn de recensies van *Boekzaal* over de jaren 1944-1968 bewaard gebleven: inv. nrs. 111-129: de recensienummers 2.630-10.344. De recensies uit de jaren 1937-1943 ontbreken "aangezien in de beginjaren de geschreven recensies naar het algemeen Secretariaat voor de Katholieke Boekerijen te Antwerpen werden gestuurd, omdat daar de *Boekzaal*-kaartjes werden gedrukt". De recensies van *IDIL-tijdingen* zijn compleet bewaard gebleven: inv. nrs. 130-256, geordend op auteur en boektitel. Vgl. M.J.H. Mulders, *Inventaris van het archief van de Stichting Informatie-Dienst inzake Lectuur (IDIL), 1937-1971* (Nijmegen 1986), p. VIII.
(2) IDIL werd in 1968 opgenomen in de Vereniging Katholiek Bibliotheek- en Lectuurcentrum (KBLC). Vanaf 1 januari 1971 werden haar activiteiten als lectuurvoorlichtingsdienst ingebracht in de nieuwe Informatie- en Documentatiedienst voor openbare bibliotheken (ID) samen met het Christelijk Lectuur Centrum (CLC) en de Centrale Vereniging voor Openbare Bibliotheken (CV). Daarmee werden alle uitgaven van IDIL gestaakt. Het bestuur van *IDIL* tekende op 21 juni 1971 het liquidatierapport waarmee de stichting definitief ophield te bestaan. Vgl. *Mens en boek*, 23(1971), p. 175-176.
(3) M.i.v. 21(1958), nr. 10(10 mei) wordt 'Tijdschrift' vervangen door 'Maandschrift'.
(4) De redactie wordt vanaf 1952 vermeld.

97

Illustratie 1968
✦ *jaren* 102(1968), nr. 1(6 jan.) – nr. 42(19 okt.)[1]
✦ *uitgever* NV Uitgeverij De Spaarnestad
✦ *plaats* Haarlem
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* Albert Welling, hoofdred.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– Er bestond tussen de *Illustratie* en de *Revu* een beperkte redactionele samenwerking in de vorm van gemeenschappelijke artikelen.
✦ *relaties* Voortzetting van *de Katholieke illustratie*
– Samengegaan met *Revu* en voortgezet als *Nieuwe revu*[2]
✦ *literatuur* Joan Hemels en Renée Vegt, *Het geïllustreerde tijdschrift in Nederland. Bron van kennis en vermaak, lust voor het oog. Bibliografie*, dl. II: *1945-1995* (Amsterdam 1997), Band A, p. 593-600 (s.v. 'Katholieke illustratie')
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Geïllustreerd gezinsblad, voortzetting van *de Katholieke illustratie*. Door het weglaten van het woord 'Katholieke' was nog geprobeerd voldoende abonnees te behouden om te kunnen blijven voortbestaan. De hoofdredacteur Albert Welling moest echter in 'Vaarwel Illustratie' (*de Tijd*, 31 aug. 1968, p. 3) schrijven: "Slechts enkelen, vrees ik, zullen begrip opbrengen voor ons lot, dat in de strijd om de advertentiemarkt met de televisie beslist werd. Zelfs een naamsverkorting op het laatst tot *Illustratie* had de ondergang niet kunnen tegenhouden."
✦ *noten*
(1) In 'Vaarwel Illustratie', in *de Tijd* van 31 aug. 1968, schreef Albert Welling over de aanstaande opheffing: "Wij zijn tot de conclusie gekomen – een conclusie, die ook ons pijn doet – dat er op dit ogenblik en in deze situatie van katholiek Nederland geen andere keus is. Misschien wel voor weekbladen, waarvan de vervaardiging minder geld kost en waarvan de inhoud overeenstemt met één stroming in de Katholieke Kerk, doch niet voor een weekblad als de *Illustratie*, dat zich bewust een plaats gezocht heeft zonder zich aan modeverschijnselen of aan de gemakkelijke overmacht van een meerderheid te conformeren". In 102(1968), nr. 37(14 sept.), p. 11 werd het einde van de *Illustratie* door de directie aan de lezers als volgt meegedeeld: "Door de ontwikkelingen die de katholieken van Nederland de laatste jaren – niet het minst in oecumenische zin – hebben doorgemaakt, wordt het steeds moeilijker een gericht katholiek geïllustreerd weekblad op economisch verantwoorde wijze te exploiteren. De voortdurend stijgende kosten worden niet langer door een evenredige groei van het aantal abonnementen gedekt. Om deze reden zal de uitgave van de *Illustratie* worden stopgezet. De *Illustratie*, die als *Katholieke illustratie* ruim honderd jaar op niet onbelangrijke wijze aan de emancipatie van de katholieke gemeenschap heeft bijgedragen, zal op 19 oktober voor het laatst uitkomen." Hoofdredacteur Welling voegde daar in het laatste nummer aan toe: "De Nederlandse katholieken hebben een punt bereikt, waarop velen bij voorkeur niet meer uitsluitend als katholieken willen worden aangesproken. Zij zijn, naar het woord van paus Joannes, het 'aggiornamento' aangegaan, ze zijn wereldling in de juiste zin geworden en voor hen zal *Nieuwe Revu*, waar wij volgende week ons werk voortzetten, een logische opvolger zijn van het blad, waarvan zij de taak voltooid achten".
(2) De bladen *Revu* (vanaf 1953 tot en met sept. 1966: *Revue*) en *Nieuwe revu*, beide uitgaven van de Geïllustreerde Pers, zijn geen katholieke tijdschriften en er zijn derhalve geen beschrijvingen van deze bladen in de *BKNP* opgenomen. In de *Illustratie*, 102(1968), nr. 37(14 sept.) werd *Nieuwe revu* gepresenteerd als een blad, dat de beste tradities van de *Illustratie* voortzet in een klimaat, dat ruimte schept voor alle [vetgedrukt] Nederlanders. In *de Tijd* van 31 aug. 1968 had Welling over het nieuwe blad geschreven: "Voor allen is het misschien daarom nuttig, dat de benadering in onze weekbladen minder expliciet katholiek wordt. In de *Nieuwe revu* hoop ik die weg te vinden. Gewoon een fijn weekblad voor alle mensen met gezond verstand en goede smaak. Een weekblad, dat door zijn honderdduizenden abonnees zal kunnen concurreren met het allerbeste dat het buitenland te bieden heeft en waarin wij onszelf trouw kunnen blijven zonder elke week vanwege die trouw gekapitteld en met vriendelijke broodroof bedreigd te worden." De Geïllustreerde Pers, uitgever van *Revu*, en NV Uitgeverij De Spaarnestad, uitgever van de *Illustratie*, maakten sinds 1964 samen deel uit van de VNU.

98

de Illustratie voor het[1] katholieke huisgezin 1928-1936
✦ *jaren* [Prospectus][2]
– 30/31(1928), overgangsnr. 1 naar den 31e jaargang(2 dec.) – overgangsnr. 5 naar den 31e jaargang(30 dec.)[3]
– 31(1929), nr. 1(3 jan.) – 38(1936), nr. 52(24 dec.)[4]
✦ *uitgever* NV Boek- en Handelsdrukkerij Helmond
✦ *plaats* Helmond
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen, boekbesprekingen en inhoudsopgaven (1928-1933)

– Als kopbladen van *de Illustratie voor het katholieke huisgezin* verschenen: *de Eindhovensche illustratie*[5] en *de Mijnstreek-illustratie*.[6]
✦ *relaties* Ten dele voortzetting van *Geïllustreerd zondagsblad voor het katholieke huisgezin*
✦ *autopsie* Volledig
– SBM ∞ 1933, jan.-juli
– Gemeentearchief Helmond ∞ alle overige afleveringen
✦ *typering* Geïllustreerd katholiek gezinsblad. In het eerste overgangsnummer van 2 dec. 1928 werd gezegd: "Wij (...) zullen, al het mogelijke doen, om aan onze lezers te geven wat zij in dezen tijd van een katholiek, geïllustreerd weekblad kunnen en mogen verwachten". In het eerste nummer van 33(1931) werd de doelstelling nog eens als volgt omschreven: "(...) aan hare lezers in veel variatie ontspanning te schenken en hen in beeld op de hoogte te houden van den loop der wereld". In 35(1933), nr. 1(5 jan.) schreef de redactie over de verhouding tekst en illustraties: "Wij zijn en blijven van meening, dat een Illustratie, een voor de huiskamer bestemd geïllustreerd weekblad, behalve zijn foto's en fotopagina's vooral de lectuur niet mag verwaarloozen. De lezer wil niet alleen foto's en teekeningen zien; hij wil een rustig uurtje zich verpoozen met prettige en boeiende lectuur. Lectuur én illustreering – dat zijn de beide factoren, welke aan een Illustratie voor het huisgezin hare aantrekkelijkheid verleenen".
✦ *noten*
(1) Tot en met 31(1929), nr. 52(26 dec.) is in de titel "voor het" afgekort als "v/h".
(2) In het overgangsnummer 1 naar den 31e jaargang(2 dec. 1928) is sprake van een prospectus waarin is uiteengezet wat het weekblad voortaan zal brengen. Van dit prospectus kon geen exemplaar worden ingezien.
(3) In het overgangsnummer 1 naar den 31e jaargang(2 dec. 1928) werd meegedeeld, dat het jaargangverloop van 1 dec. tot 1 dec. voor de administratie vele moeilijkheden met zich meebracht. Daarom zou voortaan de jaargang gelijk gaan lopen met het kalenderjaar. Ter overbrugging verschenen in december vijf 'overgangsnummers', "zoodat onze lezers gelegenheid krijgen met de groote verbeteringen kennis te maken". In de titelkop van deze 'overgangsnummers' is ook opgenomen 'Geïllustreerd zondagsblad' en 'Missie-illustratie'.
(4) In 38(1936), nr. 52(24 dec.) is het volgende bericht geplaatst: "Wij maken onze lezers er op attent, dat de uitgave van *De Illustratie voor het katholieke huisgezin* vanaf heden is stopgezet". Het staken van de uitgave had ongetwijfeld te maken met de moeilijke periode die de uitgever, de Boek- en Handelsdrukkerij Helmond, doormaakte. Ook *de Nieuwe eeuw*, een ander blad van de uitgever, werd op dat moment met opheffing bedreigd. In het nummer van 31 dec. 1936 van *de Nieuwe eeuw* werd alarm geslagen en bericht dat de advertentie-opbrengsten bleven dalen "in dezen fatalen tijd". In 1945 begonnen de paters kapucijnen met de uitgave van een nieuw weekblad voor het katholieke gezin, *Katholiek volk*.
(5) *De Eindhovensche illustratie* verscheen vanaf 1(1930), nr. 1(3 jan.) tot en met zeker 2(1931), nr. 3(16 jan.). Eind 1929 waren reeds een kerstnummer en een oudejaarsnummer verschenen. In het kerstnummer wordt het blad als volgt voorgesteld: "Wij zijn van meening, dat een stad als het nieuwe Eindhoven belang heeft bij een eigen plaatselijke illustratie, die binnen hare 32 pagina's 't algemeene en het plaatselijke vereenigt, zoodat de lezer daarin alles vindt wat hem kan boeien en interesseeren: kiekjes van stad en omgeving, van land en buitenland; goed geïllustreerde, prettig geschreven rubrieken, zoowel uit Kerk en geestelijk leven als uit de schoonheid der natuur en den rijkdom van oude en nieuwe steden; boeiende romans (...), tal van schetsen en korte verhalen; prettig gearrangeerde speciale pagina's uit binnen- en buitenland, uit natuur- en dierenrijk en uit de veelzijdigheid van het dagelijksch leven; onderhoudende rubrieken, zooals 'Vermaak voor Oud en Jong', een geïllustreerde Kinderrubriek, een speciaal-Eindhovensche Vrouwenrubriek, etc. etc." Er is een 'kantoor' van het blad te Eindhoven vermeld. Van *de Eindhovensche illustratie* zijn de afleveringen vanaf het kerstnummer 1929 tot en met 2(1931), nr. 3 bewaard in het Regionaal Historisch Centrum te Eindhoven.
(6) *De Mijnstreek-illustratie* verscheen vanaf 3 april 1930 tot en met zeker 8 juni 1933. De nummering was gelijk aan die van *de Illustratie voor het katholieke huisgezin*: 32(1930), nr. 14(3 april) – {35(1933), nr. 23(8 juni)}. In het eerste nummer van *de Mijnstreek-illustratie* wordt in het artikel 'Een nieuwe naam en een nieuwe uitbreiding' gezegd: "Zooals onze lezers in de Mijnstreek en haar onmiddellijke omgeving zien, verschijnt onze Illustratie van heden af onder een nieuwen naam: *de Mijnstreek-Illustratie*. Maar het is niet alleen de naam, die gewijzigd is. Wij zullen voortaan aan onze lezers ook speciale foto's en speciale bijdragen uit het zuiden van Limburg brengen, zooals men van een Mijnstreek-Illustratie mag verwachten". In 33(1931), nr. 1(1 jan.) wordt de lezers bericht dat ze voortaan tegen de betaling van $2^1/_2$ cent per week 'de Limburgsche morgen', wekelijks bijvoegsel van *de Morgen*, kunnen ontvangen. Voor 'de Limburgsche morgen', zie *BKNP*, deel 1. Tot en met 33(1931), nr. 48(26 nov.) is er een 'kantoor' van het blad te Heerlen vermeld.
Van *de Mijnstreek-illustratie* zijn de afleveringen bewaard gebleven van 3 april 1930 tot en met 8 juni 1933 in het Gemeentearchief Helmond. Mogelijk is het kopblad na 8 juni 1933 niet meer verschenen. Het autopsie-exemplaar bevat vanaf nr. 24 *de Illustratie voor het katholieke huisgezin*.

99

l'Illustrazione Vaticana 1933-1934
✦ *jaren* 1932, proefnummer (dec.)
– 4(1)(1933), nr. 1(1-15 jan.)[1] – 5(2)(1934), nr. 24(16-31 dec.)[2]
✦ *ondertitel* Halfmaandelijksch tijdschrift. Vaticaansche stad[3]
✦ *uitgever* Drukkerij der Illustrazione Vaticana
– Verspreiding in Nederland: Uitgeverij Nelissen[4]
✦ *plaats* Vaticaanstad
– [Bilthoven][4]
✦ *frequentie* halfmaandelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* I ∞ proefnr.(dec.); VI ∞ 4(1933)-5(1934)
✦ *redactie* 1933-1934 Giuseppe dalla Torre, hoofdred. 1933-1934 dr. Guido Gonella, verantw. red.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
✦ *relaties* De Italiaanse, Franse en Duitse editie bleven verschijnen tot en met 9(1938).
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Rijk geïllustreerd blad met artikelen over maatschappelijke, culturele en godsdienstige onderwerpen die betrekking hebben op Vaticaanstad en de Katholieke Kerk. Het blad begon in december 1930 te verschijnen in een Italiaanse editie. *Boekzaal der geheele wereld* 1931, nr. 5(1 maart), p. 3, schreef hierover: "De *Illustrazione Vaticana* zal het tijdschrift zijn, dat om de veertien dagen de actueele gebeurtenissen op godsdienstig gebied zal illustreeren, allereerst die van de Vaticaansche Stad en op de tweede plaats van de geheele Katholieke wereld in haar grootste en meest karakteristieke manifestaties: de plechtigheden van den eeredienst, de belangrijkste werkzaamheden van de kerk en van de kerkelijke hiërarchie in de vervulling van haar opdracht op godsdienstig en sociaal gebied, in het bijzonder de heldhaftige daden van onze missionarissen in de verst afgelegen en onherbergzaamste landen ter wereld. Ook de groote monumenen van kunsten en wetenschappen en de voornaamste figuren uit de geschiedenis en de literatuur zullen er in verheerlijkt worden. De *Illustrazione Vaticana* zal tenslotte trachten in een halfmaandelijksch overzicht de sociale beweging, de literatuur en Katholieke actie van de voornaamste landen te volgen." Volgens de *Boekzaal* van 1 maart 1931 had Henri Kuijpers, directeur van *De Maasbode*, gedaan gekregen dat in de Italiaanse editie "ook een Nederlandsche samenvatting van de verschillende artikelen zal worden gegeven, op dezelfde wijze als dit in de Fransche, de Duitsche, de Engelsche en de Spaansche taal zal geschieden."
Vanaf 1932 verscheen een Franse en een Duitse editie en vanaf 1933 de hier beschreven Nederlandse editie. De inhoud van de verschillende edities was merendeels identiek. De Nederlandse editie bevatte af en toe boekbesprekingen van Nederlandse boeken.
In het proefnummer van de Nederlandse editie, p. 8, werd over het doel van het blad geschreven dat "de *Illustrazione Vaticana* door haar kundige artikelen en haar uitgelezen foto's de aandacht [wil] vragen voor alles, wat zijn drijfkracht ontvangt uit het Vaticaan, het middelpunt der Christenheid".
✦ *noten*
(1) In de Nederlandse uitgave wordt de Italiaanse jaargangnummering voortgezet. De Nederlandse jaargangnummering wordt tussen haakjes bijgevoegd.
(2) Volgens *Brinkman's catalogus*, 1931-1935, p. 1410, werd de Nederlandse editie na december 1934 gestaakt.
(3) Regelmatig wordt toegevoegd 'Nederlandsche uitgave'. M.i.v. 5(2)(1934), nr. 7(1-15 april) staat op de titelpagina "Veertiendaagsch", doch in feite blijft de verschijning halfmaandelijks.
(4) In Nederland verzorgde Uitgeverij Nelissen vermoedelijk de verspreiding. Vgl. *Brinkman's catalogus*, 1931-1935, p. 1410. Als adres wordt Hasenbroeklaan 43 te Bilthoven genoemd. Op dit adres was Uitgeverij Nelissen gevestigd.

100

In Gods vrije natuur 1932-1933
✦ *jaren* 1(1932/33), nr. 1(juni) – nr. 10(maart)
✦ *ondertitel* RK natuurhistorisch en folkloristisch tijdschrift
✦ *uitgever* Drukkerij Krijnen
✦ *plaats* Vught
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II
✦ *redactie* 1932-1933 Jan Vriends
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen
✦ *relaties* Voortgezet als *de Zwerver in Gods vrije natuur*
✦ *autopsie* Volledig
– UBT, Theologische Faculteit
✦ *typering* Maandblad gewijd aan de studie van de natuur en folklore. In het eerste nummer als volgt aangekondigd: "Dit geïllustreerd maandblad is bijzonder gewijd aan natuur-, folklore- en monumentenstudie, aan de natuursport en het buitenleven van onze jongeren".

101

In 't licht 1940
✦ *jaren* 1940, ongen. [lente] – ongen. [winter][1]
✦ *ondertitel* Een tijdschrift gewijd aan de werkzaamheid van de Uitgeverij Het Spectrum te Utrecht
✦ *uitgever* Het Spectrum
✦ *plaats* Utrecht
✦ *frequentie* Er zijn in totaal drie nummers verschenen.
✦ *formaat* B

✦ *omvang* II
✦ *redactie* 1940-1941 H. Kuitenbrouwer
1940-1941 Charles Nypels
1940-1941 Gabriël Smit
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen en boekbesprekingen.
✦ *relaties* Er is zowel een voorloper als een opvolger geweest die onder dezelfde titel *In 't licht* bekendheid gaven aan de uitgaven van Het Spectrum.[2]
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Uitgave van het Spectrum, gewijd aan zaken van kunst, literatuur en wetenschap, met vanzelfsprekend speciale aandacht voor de werken, die binnen afzienbare tijd bij het Spectrum van de pers kwamen. In het eerste nummer schreef de redactie, dat het blad een vriend wil zijn, die de moeilijke keuze vergemakkelijkt tussen "de talloos vele verleidelijk opgediende gerechten van geest en fantasie" en daarbij een zekere leiding wil geven. Die leiding en die keus blijven beperkt tot de uitgaven van het Spectrum. De inhoud en samenstelling van *In 't licht* "zullen – in een bepaald opzicht vanzelfsprekend beperkt – een weerspiegeling zijn van veel goeds, dat onder ons leeft en leven kan en dat op het bonte, verwarrende toneel dezer dagen waarlijk wel verdient 'in 't licht' te worden gesteld".
✦ *noten*
(1) Alle drie de afleveringen zijn ongenummerd en ongedateerd. Uit de inhoud van de afleveringen blijkt dat ze respectievelijk in lente, zomer en winter 1940 verschenen.
(2) In de Bibliotheek van het Boekenvak (UB Amsterdam) zijn vier ongedateerde afleveringen van 8 of 16 pagina's uit de jaren 1937-1938 aanwezig. Het betreft aankondigingen van nieuwe uitgaven van Het Spectrum. De ondertitel luidt: 'Maandbrief van de Uitgeverij Het Spectrum'. Uit nr. [1] wordt duidelijk dat deze maandbrieven een vervolg waren op gestencilde brieven die bij elk deel uit de reeks *Schijnwerpers* aan de abonnees werden meegestuurd. De titel *In 't licht* is gekozen, "omdat wij nu eenmaal de kant van het licht gekozen hebben. Is een Spectrum denkbaar zonder licht? Want het glas en het water beiden blijven dood als niet het licht de toover uit hun binnenste oproept". In 1946 verschenen ook nog enkele nummers onder dezelfde titel. In de Bibliotheek van het Boekenvak is een nummer van april 1946 aanwezig, waarin wordt gezegd: "De korte dagen beginnen eindelijk te lengen, maar dit *In het licht* vertoont nog duidelijk de sporen van de licht-schaarste in de afgelopen wintermaanden en kan nog niet zoveel nieuwe titels aankondigen als wij zouden wensen".

102

Informatie / Nederlandse Sint Gregorius Vereniging, bisdom Breda 1966-{1980}
✦ *jaren* 1(1966/67), nr. 1(okt.) – {1980, ongen.(dec.)}[1]
✦ *ondertitel* Contactblad van de Nederlandse Sint Gregorius Vereniging, uitgegeven door het diocesaan bestuur – bisdom Breda ∞ 1(1966/67) – 7(1973), nr. 1(april)
– over liturgie en kerkmuziek. Verzorgd[2] door de Kommissie voor liturgie bisdom Breda en de diocesane Sint-Gregorius-Vereniging ∞ 1973, ongen.(nov.) – {1980}
✦ *uitgever* Nederlandse Sint Gregorius Vereniging in het bisdom Breda
✦ *plaats* Red.: Zundert ∞ 1(1966/67); Breda ∞ 2(1967/68) – 3(1969), nr. 1/2(juni); Oosterhout ∞ 3(1969), nr. 3(nov.) – 6(1972), nr. 4(dec.); Etten-Leur ∞ 7(1973), nr. 1(april); Breda ∞ {1973, ongen.(nov.)} – {1980}
✦ *frequentie* [3] nrs. ∞ 1(1966/67); [6] nrs. ∞ 2(1967/68); 3 nrs. ∞ 3(1969); [2] nrs. ∞ 4(1970); 4 nrs. ∞ 5(1971)-6(1972); [2] nrs. ∞ 7(1973); 4 nrs. ∞ 1974-1980
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Vanaf november 1973 verscheen *Informatie* vier maal per jaar als inlegblad in *Overweg*, 'Informatieblad voor het bisdom Breda'. De eerste aflevering verscheen in 5(1973), nr. 22(7 nov.) van *Overweg*. In een mededeling van bisschop Ernst (p. 5) is sprake van een gewijzigde vorm van *Informatie*, "dat tot dusver slechts naar een aantal koorzangers werd gezonden".
– De eerste en tweede jaargang beginnen in oktober; de derde en volgende jaargangen lopen gelijk met het kalenderjaar. Vanaf het moment dat het tijdschrift verschijnt als inlegblad van *Overweg*, hebben de afleveringen geen jaargangnummering meer. Bij het verschijnen van de opvolger, *Jubilate*, wordt de jaargangnummering hervat met 16(1983).
✦ *relaties* Voortgezet als *Jubilate*[3]
✦ *autopsie* 1(1966/67), nr. 1(okt.) – 7(1973), nr. 1(april) (vermoedelijk volledig); 1973, ongen.(nov.) – 1980 (als inlegblad van *Informatie*)
– KDC
✦ *typering* Informatieblad van de Nederlandse Sint Gregorius Vereniging voor het bisdom Breda. In het eerste nummer, in 'Ter inleiding' schrijft L. Kuypers, de diocesaan voorzitter, dat het blad bestemd is "voor kerkzangers, dirigenten, organisten en pastoors van het bisdom Breda", en dat het informatie wil geven "over alles wat voor ons als betrokkenen bij de liturgische zang van belang zou kunnen zijn". Er is besloten tot uitgave van het blad allereerst omdat het "op het ogenblik voor bijna niemand mogelijk [is] om op de hoogte te zijn en te blijven van de ontwikkelingen die er gaan-

de zijn op het terrein van de liturgie en in verband daarmee, wat ons vooral aangaat, op het terrein van de kerkzang". Voorts biedt het blad de mogelijkheid "voor een betere communicatie vanuit het Hoofdbestuur langs het diocesaan bestuur naar de koorkringen en koorleden, terwijl tevens de mogelijkheid bestaat van informatie in omgekeerde richting". Het blad bevat informatie over de ontwikkelingen op het terrein van de liturgie en van de kerkzang, en over de activiteiten van de koren.

✦ *noten*

(1) Als inlegblad in *Overweg*, 'Informatieblad voor het bisdom Breda' (met ingang van 1973, ongen.(nov.)) bleef *Informatie* verschijnen tot en met 1982, ongen.(nov.) (in: *Overweg*, 14(1982), nr. 21(6 nov.)). Vanaf 16(1983), nr. 1(onged.) werd het blad voortgezet onder de titel *Jubilate*, 'Contactblad voor allen die betrokken zijn bij kerkmuziek en liturgie. Uitgave van het diocesaan bestuur van de Nederlandse Sint Gregoriusvereniging bisdom Breda'. In het eerste nummer van *Jubilate* wordt gezegd dat *Informatie* als inlegvel in het bisdomblad *Overweg* te verborgen was: "Het viel niet voldoende op. We willen daarom proberen het blad meer duidelijkheid te geven. Vandaar weer (zoals oorspronkelijk) een zelfstandige uitgave."

(2) Vanaf 1979: 'Uitgegeven'.

(3) Over de keuze van de naam *Jubilate* wordt in het eerste nummer geschreven: "Jubilate! Het houdt blijdschap in en vreugde. Het heeft iets feestelijks. Het lijkt ons een naam waar zeker muzikanten en liturgievierders mee vooruit kunnen, waar ze wel raad mee weten." Het nieuwe blad zal gericht zijn "op het geven van informatie en achtergronden met betrekking tot kerkmuzikale en liturgische ontwikkelingen". Van *Jubilate* is als blad dat na 1980 begon te verschijnen, geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen.

103

Intermezzo 1963-[1979]

✦ *jaren* 1963, nr. 1(onged.) – [1979, nr. 28(dec.)][1]

✦ *uitgever* RK Vereniging van Toonkunstenaars[2]

✦ *plaats* 's-Hertogenbosch ∞ 1963 – 1968, nr. 17(mei); Amsterdam ∞ 1969, nr. 18(febr.); daarna zonder vermelding van plaats van uitgave

✦ *frequentie* 3 nrs. ∞ 1963-1964; 4 nrs. ∞ 1965; 3 nrs. ∞ 1966; 2 nrs. ∞ 1967-1970; 1 nr. ∞ 1971, 1973-1977, 1979

✦ *formaat* B

✦ *omvang* I

✦ *redactie* [1963-1979 Anny Piscaer][3]

✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (m.i.v. 1967).

✦ *autopsie* 1963, nr. 1(onged.) – 1979, nr. 28(dec.)

– KDC

✦ *typering* Mededelingenblad van de RK Vereniging van Toonkunstenaars. In het eerste nummer werd in het openingswoord geschreven: "Om buiten onze ledenvergaderingen meer contact tussen U en het bestuur mogelijk te maken, zal op (zeer) onregelmatige tijden, (met het oog op onze financiën) *Intermezzo* U toegezonden worden". Het blad bevat korte berichten en informatie over verenigingszaken, muziekcursussen, studieweekenden, wedstrijden.

✦ *noten*

(1) Vermoedelijk zijn er na 1979, nr. 28(dec.) geen afleveringen meer verschenen. In dit nummer is de toespraak opgenomen die de waarnemend voorzitter, Jos Smits van Waesberghe, hield tijdens de vergadering van 22 sept. 1979. Hierin zei hij tot nu toe steeds te hebben gepleit voor voortzetten met het argument "Opheffen kun je nog altijd". In de laatste jaren is de actieve deelname van leden van de meeste verenigingen echter sterk gedaald en is het steeds moeilijker om bestuursleden te vinden: "Dat maakt het verenigingsleven moeilijk, wanneer jonge mensen, die de capaciteiten bezitten om zulke taken op zich te nemen, liever de boot afhouden". In een nawoord vraagt Anny Piscaer, die 45 jaar het penningmeesterschap van de vereniging vervulde en redactrice was van *Intermezzo* dringend om een opvolger. In 1979 werden de statuten van de vereniging gewijzigd. De doelstelling van de vereniging werd als volgt geformuleerd: "het behartigen van de belangen van de Rooms-Katholieke toonkunstenaars in overeenstemming met de leer van de Rooms Katholieke Kerk en geïnspireerd vanuit de katholieke gemeenschap" (vgl. *Statuten / RK Vereniging van Toonkunstenaars*, 1979).

(2) De RK Vereniging van Toonkunstenaars bestond al vanaf 1933. In mei 1948 trad deze vereniging toe als Groep Toonkunst binnen de Algemene Katholieke Kunstenaarsvereniging (AKKV). Toen de AKKV in 1961 een federatieve status had aangenomen, voegde de tot dan toe zelfstandige Katholieke Dirigenten- en Organistenvereniging (KDOV) zich bij de Groep Toonkunst en daardoor kon deze zich voortaan ook met de katholieke kerkmuziek bezighouden. Vgl. Marijke van den Esschert, 'Van Algemene Katholieke Kunstenaarsvereniging naar Algemeen Kristelijk Kunstenaarsverbond (AKKV)', in: *Ars Domini. Een gebed zonder end* (Uden 1995), p. 8-27, met name p. 18 en 22.

Tot 1969, nr. 18(febr.) wordt in het blad als uitgever ook vermeld: Groep Toonkunst van het Algemeen Katholiek Kunstenaarsverbond.

(3) Vgl. 1979, nr. 28(dec.), p. 4.

104

Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum 1971-1998
✦ *jaren* 1971 – 28(1998)[1]
✦ *uitgever* Katholiek Documentatie Centrum[2]
✦ *plaats* Nijmegen
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ 1971-1972; III ∞ 3(1973); II ∞ 4(1974)-5(1975); III ∞ 6(1976); II ∞ 7(1977); III ∞ 8(1978); II ∞ 9(1979)-{10(1980)}
✦ *redactie* 1971-1976 drs. G.P.A. Dierick, red. secr.
1977-{1980} M. de Coo-Wijgerinck, medewerking
Het *Jaarboek* verscheen onder redactie van de KDC-Begeleidingscommissie:
1971-1974 drs. J.L.A.M. Halkes
1971-{1980} prof. dr. J.C.P.A. van Laarhoven
1971-{1980} prof. dr. A.F. Manning, tot en met 1977 voorzitter
1971-{1980} mr. G.G.A.M. Pijnenborg
1971-{1980} dr. J.H. Roes, vanaf 1977 red. secr.
1971-{1980} prof. dr. O. Schreuder OFM
1971-{1980} prof. dr. M.G. Spiertz
1971-{1980} prof. dr. J.M.G. Thurlings, vanaf 1977 voorzitter
1972-{1980} prof. mr. F.J.F.M. Duynstee
1977-{1980} J.A.M. Appels
✦ *register* Een overzicht van de inhoud van de jaarboeken 1971-1993 is opgenomen in het *Jaarboek*, 24(1994), p. 170-177.
✦ *bijzonderheden* Jaargangnummering vanaf 3(1973).
– Een gedeelte van het Jaarboek werd ook opgenomen in het *Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland*. De redactionele verantwoordelijkheid hiervoor werd gedragen door een gemengde commissie van de redactie van het *Archief* en het KDC (vgl. *Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland*, 13(1971), p. 113-115: 'AGKKN – KDC').
– 5(1975), p. 105-143 en 6(1976), p. 115-214 verschenen tezamen ook afzonderlijk o.d.t. G. Dierick, A. Maes en J. Tettero, *Dertig jaar KASKI-onderzoek 1946-1976. Sociaal-wetenschappelijk advies, onderzoek en studie ten behoeve van RK Kerk en samenleving in Nederland*. Nijmegen: Dekker & Van de Vegt, 1977.
✦ *literatuur* W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 175-176, nr. 99
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum te Nijmegen dat naast een jaarverslag van de werkzaamheden van het centrum artikelen en documentaire bijdragen bevat over de geschiedenis van het Nederlands katholicisme in de negentiende en twintigste eeuw. Op het omslag van het eerste deel werden de doelstellingen van het KDC als volgt verwoord: "a) documentatie bijeenbrengen over het katholiek leven in Nederland in heden en verleden; b) deze documentatie ordenen en beschrijven; c) hulp verlenen bij de wetenschappelijke bestudering ervan; d) aan de hand van de verzamelde documentatie verslag geven van de ontwikkelingen in de katholieke gemeenschap". Daar werd aan toegevoegd: "In het *Jaarboek* (...) zullen behalve enige opstellen over de historische en actuele ontwikkelingen van het Nederlands katholicisme ook verslagen over de wetenschappelijke activiteiten van het KDC worden gepubliceerd en voorts is er ruimte voor bibliografische en archivalische notities".
✦ *noten*
(1) Het *Jaarboek* dat bleef verschijnen tot en met 28(1998), is hier beschreven tot en met 1980. In 2006 verscheen *Verslag / Katholiek Documentatie Centrum*, 1999-2004, waarin wordt gezegd dat er in 1999 onbedoeld een einde kwam aan de uitgave: "In de daarop volgende twee jaar is nog gewerkt aan een volgend jaarboek, en is onderzocht of een dergelijke uitgave mogelijk zou zijn, die gedragen zou worden door meer instituten aan de Radboud Universiteit [vanaf 2004 de nieuwe naam van de Katholieke Universiteit]. Verwikkelingen rond de toekomst van het KDC hebben sindsdien de aandacht dusdanig opgeëist, dat het van een jaarboek niet meer is gekomen".
(2) Van 5(1975)-9(1979) uitgegeven door Uitgeverij Dekker & Van de Vegt, Nijmegen.

105

Jaarboek (...)[1] / **Werkgenootschap van katholieke theologen in Nederland** 1947/48-{1967/68}
✦ *jaren* 1947/48-{1967/68}
✦ *ondertitel* Voordrachten en discussies[2]
✦ *uitgever* Werkgenootschap van katholieke theologen in Nederland[3]
Uitgegeven door: J.J. Romen en Zonen ∞ 1947/48; NV Gooi en Sticht ∞ 1949-{1967/68}
✦ *plaats* Roermond-Maaseik ∞ 1947/48; Hilversum ∞ 1949-{1967/68}
✦ *frequentie* jaarlijks ∞ 1947/48-1962
– tweejaarlijks ∞ 1963/64-{1967/68}
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ 1947/48; III ∞ 1949-1951; II ∞ 1952-1957; III ∞ 1958; II ∞ 1959-{1967/68}
✦ *redactie* Niet in het jaarboek vermeld.
✦ *autopsie* 1947/48-1967/68
– KDC
✦ *typering* Elk jaarboek bevat een bundeling van een aantal voordrachten over theologische onderwerpen met aansluitende discussies, die in de loop van de bestreken periode door het genootschap zijn gehouden.

✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: [jaartal]. Het woord *Jaarboek* ontbreekt in 1947/48; de titel luidde *Werkgenootschap van katholieke theologen in Nederland*. In de jaren 1951-{1967/68} is de titel op de rug: *Theologisch jaarboek 19…*
(2) In 1950: 'Voordrachten en gedachtenwisselingen'.
(3) Het Werkgenootschap was op 10 september 1946 opgericht door onder meer prof. G.M.B. Kreling. Het doel van het Werkgenootschap was de bevordering van het theologisch onderzoek in Nederland. Vanaf 1979 werden mededelingen van het Werkgenootschap geplaatst in de 'Kroniek' in het *Tijdschrift voor theologie*. Het Werkgenootschap fungeerde als theologische afdeling van het Thijmgenootschap en als de Nederlandse afdeling van de Europese verenging van katholieke theologen.

106

het Jaarboekje van Alberdingk Thijm[1] 1891-1908
✦ *jaren* 40(1891) – 57(1908)
✦ *ondertitel* Almanak voor Nederlandsche katholieken ∞ 40(1891)-57(1908)
✦ *uitgever* C.L. van Langenhuysen ∞ 40(1891)-54(1905)
– L.C.G. Malmberg ∞ 55(1906)-56(1907)
– Maatschappij der Katholieke Illustratie ∞ 57(1908)
✦ *plaats* Amsterdam ∞ 40(1891)-54(1905); Nijmegen ∞ 55(1906)-56(1907); 's-Hertogenbosch ∞ 57(1908)
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* III ∞ 40(1891); IV ∞ 41(1892); III ∞ 42(1893); IV ∞ 43(1894)- 44(1895); III ∞ 45(1896)-46(1897); II ∞ 47(1898)-51(1902); II ∞ 52(1903); IV ∞ 53(1904)-56(1907); III ∞ 57(1908)
✦ *redactie* 1891-1901 J.C. Alberdingk Thijm
1891-1908 Jan F.M. Sterck
1902-1908 W. de Veer SJ
1908 C.R. de Klerk
✦ *register Bladwijzer op het Jaarboekje van Alberdingk Thijm, Almanak voor Nederlandsche Katholieken onder redactie van J.C. Alberdingk Thijm en Jan F.M. Sterck. Algemeen register over de jaargangen 1891-1901.* Bewerkt door G.F.J. Douwes. Amsterdam, C.L. van Langenhuysen, 1901, 28 p. (Vijf alfabetische registers op dichters, op gedichten, op prozaschrijvers, op prozastukken en op portretten en afbeeldingen).
✦ *bijzonderheden* De almanakken van 1902-1908 hebben ook de aanduiding 'nieuwe reeks', bundel 1-7.[2]
– Afbeeldingen.
– Het mengelwerk van de almanak is afzonderlijk uitgegeven o.d.t. *Sprokkelingen. Boeiende verhalen en geschiedkundige vertellingen verzameld uit den Volksalmanak voor Nederlandsche Katholieken van Jos. Alb. Alberdingk Thijm*. Het ging om uitgaven waarvan de titelpagina vermeldt: "Verkrijgbaar bij de R.K. Propagandaclub Pius X voor Haarlem en omstreken". Er zijn in de UB Nijmegen uitgaven bewaard gebleven voor de jaren 1891- 1905 m.u.v. 1897-1898).
– In 46(1897), p. XXXVII-XLV een door J.C. Alberdingk Thijm samengesteld 'Beknopt overzicht der religieuze Orden en Congregaties, zooals die in Nederland gevestigd waren op 1e Januari 1896'.
✦ *relaties* Voortzetting van *Volks-almanak voor Nederlandsche katholieken*[3]
– Voortgezet als *Annuarium der Apologetische Vereeniging Petrus Canisius*[4]
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Almanak met gebruikelijke feitelijke informatie (kalender, verjaardagen van het koninklijk huis, gegevens over de kerkelijke hiërarchie etc.) en met mengelwerk: gedichten, korte verhalen en artikelen op (kerk)historisch en algemeen cultureel terrein.
Vanaf 1902 verviel de kalender, "die slechts toekomstige dagen aangeeft, welke door hun onbekendheid de belangstelling van slechts weinigen opwekken". Daarvoor in de plaats kwamen historische overzichten van het afgelopen jaar, waardoor de uitgaven van *het Jaarboekje* "voor de geschiedenis van het Catholicisme een gedenkboek kunnen worden van hooge en blijvende waarde".
✦ *noten*
(1) De persoonsnaam in de titel heeft betrekking op Jos. Alb. Alberdingk Thijm, de oprichter van de voorloper *Volks-almanak voor Nederlandsche katholieken*, en dus niet op diens zoon, J.C. Alberdingk Thijm, redacteur van *het Jaarboekje*. Met ingang van 51(1902) luidt de titel *het Jaarboekje van Jos. Alb. Alberdingk Thijm*.
(2) In de 'Voorrede' van 50(1901) was er sprake van dat de uitgave van *het Jaarboekje* zou worden gestaakt: "Thans, met den 50n bundel, wordt het vijfde tientje voltooid en is alzoo ons Rozenhoedje (chapelet) afgebeden". Het 'Vooraf' in 51(1902) bericht dat gunstige besprekingen in kranten en tijdschriften hadden aangedrongen op voortzetting en dat er daarom een nieuwe reeks wordt geopend, die "met een tweede Rozenhoedje" wordt aangevangen.
(3) In het 'Vooraf' in *het Jaarboekje* van 1891 wordt gezegd: "Ziedaar het eerste *Jaarboekje van Alberdingk Thijm*. Niet met volle recht zou de Almanak dat opschrift mogen dragen, werd daardoor op zijn oorsprong alleen, niet vooral ook op zijn geest gewezen, zijn duidelijk uitgesproken *Nederlandsch-Katholiek* karakter. In dien zin althans vertrouwen wij, dat deze eersteling zijn titel niet onwaardig zij".
(4) Het *Annuarium* zal evenals de andere uitgaven van de Apologetische Vereeniging Petrus Canisius in een van de volgende delen van de *BKNP* worden beschreven. In het *Annuarium der Apologetische Vereeniging Petrus Canisius* 1(1909), 'Woord vooraf' wordt gezegd:

"Eenige maanden geleden bood de redactie van *Het Jaarboekje van Jos. Alb. Alberdingk Thijm* aan de Apologetische Vereeniging Petrus Canisius de uitgave aan van haar tijdschrift. Op het welkom voorstel ging het Bestuur van Petrus Canisius te eerder in, omdat het Jaarboekje door zijne apologetische 'overzichten' bijna geheel in de lijn der Vereeniging arbeidde, slechts de 'Gedichten' behoefden uit het boekje te vervallen".

107

Jaarboekje voor de catholyken in Friesland[1] 1834-[1835]
✦ *jaren* 1(1834)-[2(1835)][2]
✦ *uitgever* L. Schierbeek
✦ *plaats* Leeuwarden
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* I ∞ 1(1834); II ∞ 2(1835)
✦ *redactie* mr. M. Hettema
✦ *bijzonderheden* Het jaarboekje van 1835 bevat de 'Naamlijst van R.C. Geestelijken, welke na de Reformatie van 1580, in Friesland als Pastoors werkzaam geweest zijn, in zooverre men dezelve uit goede bronnen heeft kunnen opsporen'.
✦ *autopsie* 1(1834)-2(1835)
– Leeuwarden, Tresoar
✦ *typering* Het jaarboekje bevat nuttige gegevens (kalender, afvaarten, trekschuiten, jaarmarkten e.d.) en 'mengelwerk' van godsdienstige aard. In het 'Berigt' in het jaarboekje van 1834 wordt gezegd: "Het oogmerk van dit Jaarboekje is, om hierdoor de Catholijken op hunne kerkelijke verpligtingen oplettend te maken, waartoe het eerste gedeelte. Het tweede gedeelte, onder de rubriek Mengelingen, zal hen de verpligting, ten aanzien van hun geloof en geweten, voor oogen stellen; het door andersdenkenden betwist wordende uitleggen, en door deze of gene goede gedachte gevolgd worden." De tweede jaargang werd voorzien van een kerkelijke goedkeuring en hierover werd gezegd, dat het de redactie leed heeft gedaan, dat dit in de eerste jaargang niet was gebeurd, "omdat sommigen daaruit vermoed hebben, dat dit met opzet geschied was. Zij kan evenwel betuigen, dat zij dit ter goeder trouwe en zonder beter weten gedaan heeft, en zoo zij het nogmaals moeste doen, volgaarne die goedkeuring daar voor zoude zien".
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "voor het jaar … [jaartal]".
(2) Vermoedelijk niet verder verschenen. In de *Alphabetische naamlijst van boeken, plaat- en kaartwerken, die gedurende de jaren 1833 tot en met 1849 in Nederland uitgegeven of herdrukt zijn* (p. 326) wordt uitsluitend een uitgave voor 1844 vermeld, waarschijnlijk een drukfout voor 1834. Vanaf 1836 gaf L. Schierbeek de *Friesche volks-almanak* uit (niet in de *BKNP* opgenomen).

108

Jaarboekje voor katholieken en inzonderheid voor de leden der katholieke vereenigingen[1] 1875-1876
✦ *jaren* 1875-1876[2]
✦ *ondertitel* Broederlijk opgedragen door de Pius-Vereeniging te Amsterdam[3]
✦ *uitgever* Pius-Vereeniging te Amsterdam
– B. Lenfring ∞ 1875
– C.L. van Langenhuysen ∞ 1876
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* III ∞ 1875; II ∞ 1876
✦ *redactie* Niet in het jaarboekje vermeld. [1875-1876 H.M. Werker][4]
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen en inhoudsopgaven.
✦ *relaties* Voortgezet als *Pius-almanak* (1877-1902)[5]
✦ *literatuur* Frans Oudejans, 'De Pius-almanak. Een niet te vieren eeuwfeest', in: *Streven*, 28 (1974/75), p. 1014-1025
– Frans Oudejans, *Van Abraham naar Pius. 125 jaar almanak voor katholiek Nederland*, Houten 1999, 72 p.
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Almanak met praktische informatie voor katholieken en met mengelwerk in de vorm van proza en poëzie. Het jaarboekje werd opgericht met het doel katholieke verenigingen in eendracht samen te brengen. In 'Aan den lezer' in de uitgave van 1875 wordt geschreven dat het jaarboekje "een sieraad [wil] worden voor de Katholieke Vereenigingen, een vraagbaak voor de Leden, een vruchtbaar werk voor de Katholiciteit en de eerste steen van het fondament, waarop de bond der Katholieke Kringen in Nederland kan opgetrokken worden".
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "in het jaar des Heeren … [jaartal]". In 1876 luidt de titel: *Jaarboekje voor de leden der katholieke vereenigingen*. De titel op de Franse pagina luidt in 1876: *Jaarboekje voor katholieken*.
(2) De titelpagina's vermelden als jaar van uitgave respectievelijk 1874 en 1875.
(3) De Pius-Vereeniging was op 7 maart 1871 te Amsterdam opgericht.
(4) Vgl. F. Oudejans. H.M. Werker was de voorzitter van de Pius-Vereeniging.
(5) De *Pius-almanak* (1877-1902) is niet meer louter als almanak te beschouwen, maar fungeerde in toenemende mate als jaarlijks adresboek voor katholiek Nederland. De beschrijvingen van de *Pius-almanak* (1877-1902) en zijn opvolgers zijn in deel 3 van de *BKNP* opgenomen.

109

Jaarboekje voor de leden der Aarts-broederschap van den allerheiligsten rozenkrans 1876-[1877]
✦ *jaren* 1(1876)-[2(1877)][1]
✦ *uitgever* G. Mosmans
✦ *plaats* 's-Hertogenbosch
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* 1876-[1877][1] pater Ludovicus Maria Jansen OP[2]
✦ *relaties* Vanaf 1879 gaven de paters dominicanen voor de leden van de Aartsbroederschap het tijdschrift *de Rozenkrans* uit, waarvan in een van de volgende delen van de *BKNP* een beschrijving zal worden opgenomen.
✦ *autopsie* 1(1876)
– UBU, collectie Thomaasse
✦ *typering* Jaarboekje voor de leden van de Aartsbroederschap van den allerheiligsten rozenkrans, waarin opgenomen de gebruikelijke almanakgegevens, zoals de heiligenkalender, en een aantal godsdienstig-stichtende verhalen en gedichten. In het voorwoord van de eerste uitgave wordt vermeld dat het plan was om elk jaar een boekje aan te bieden, "waarin uwe teedere liefde tot Maria, de koningin van den Allerheiligsten Rozenkrans, nieuw voedsel mocht vinden door het lezen en overwegen van velerlei vroome en stichtende verhalen". De Aartsbroederschap van den allerheiligsten rozenkrans stond in nauwe betrekking met de paters dominicanen. Over de band tussen de heilige Dominicus en de dominicanen met de rozenkrans, zie: G.A. Meijer OP, 'De instelling van den rozenkrans', in: *de Katholiek*, 1903, dl. 123, p. 395-414.
✦ *noten*
(1) Volgens *Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 584, verscheen het *Jaarboekje* in 1876 en 1877 onder redactie van pater L.M. Jansen OP.
(2) In het voorwoord in 1(1876) schreef pater Jansen dat hij inmiddels door God als missionaris naar West-Indië was geroepen, maar dat was geen reden om van het plan af te zien tot uitgave van het *Jaarboekje*; "integendeel, ons leven, onze arbeid onder de negers zal ons menigmaal gelegenheid geven, om U vele belangrijke mededeelingen te doen". Op 11 juli 1875 was Ludovicus Jansen te Curaçao aangekomen (vgl. *Gouden jubileum der Dominikaner Missie op Curaçao W.I. 1870-1920* (Nijmegen 1920), p. 186).

110

Jaarboekje...[1] opgedragen aan de leden van de Aartsbroederschap der H. Familie[2] 1874-1887
✦ *jaren* 1874-14(1887)
✦ *uitgever* J.N. Geijer ∞ 1874-1876
– B. Lenfring ∞ 1877-14(1887)
✦ *plaats* Leiden ∞ 1874-1876
– Amsterdam/Rotterdam ∞ 1877-14(1887)
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* pastoor Bernardus Brinkman
✦ *bijzonderheden* Jaargangaanduiding vanaf 14(1887).
✦ *relaties* Vermoedelijke voortzetting van *Pius-almanak* (1867-{1869})
– Voortgezet als *Kalender ... ten dienste der leden van de Aartsbroederschap der H. Familie in Nederland*
✦ *autopsie* Volledig
– UBN ∞ 1874-1875, 1877, 1879-1881, 1883-1887
– UBA ∞ 1876, 1878
– UBU, collectie Thomaasse ∞ 1882
✦ *typering* Almanak voor de leden van de Aartsbroederschap der H. Familie. De inhoud bestaat uit kalender, lijst van bestuurders van Kerk en staat, de zegeltarieven, lijst van afdelingen van de Aartsbroederschap en mengelwerk. In de *Heilige Familie* van december 1873 werd het jaarboekje begroet als "een goede almanak, (...) een goede vriend die door raad en vermaning een geheel jaar lang zijn invloed op het huisgezin uitoefent".
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "voor het jaar Onzes Heeren ... [jaartal]"; eventueel: "voor het schrikkeljaar Onzes Heeren ... [jaartal]".
(2) De titel op het omslag luidt *Jaarboekje van de H. Familie*.

111

Jaarboekje voor de vrienden van Pius IX {1875}
✦ *jaren* {1875}[1]
✦ *uitgever* G. Mosmans
✦ *plaats* 's-Hertogenbosch
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* 1875 "naar het Fransch door een R.C. priester"
✦ *autopsie* 1875
– KDC
✦ *typering* Jaarboekje met de gebruikelijke inhoud van een almanak: kalender, verjaardagen van het koninklijk huis, hiërarchie in Nederland en dergelijke. Voorts stichtelijk mengelwerk, vooral over paus Pius IX. In

het inleidend woord 'Aan de vrienden van Pius IX' (p. 37) werd gezegd "Meer dan ooit moeten wij schrijven, bidden en strijden voor Pius IX, de lichtbaak (...) geplaatst te midden van de verwarring, waarin wij leven. Het ongeloof tracht het volk te misleiden door de lasteringen tegen de Kerk, den Paus, de Bisschoppen en priesters, daarom moeten wij de waarheid verkondigen en de aanvallen tegen de Kerk en haar zichtbaar opperhoofd afweren. (...) Den almanak hebben wij als middel uitgekozen ter verspreiding van die waarheid, omdat hij in de huisgezinnen doordringt."
✦ *noten*
(1) Het is niet bekend of het *Jaarboekje* ook vóór of na 1875 is verschenen. Vanaf 1876 gaf Mosmans een ander jaarboekje uit: het *Jaarboekje voor de leden der Aartsbroederschap van den allerheiligsten rozenkrans*.

112

Jaarlijksche boekenschouw 1919/20-1934
✦ *jaren* 1(1919/20)-15(1934)
✦ *uitgever* Het Nederlandsche Boekhuis ∞ 1(1919/20)-10(1929)
– Uitgeverij Foreholte[1] ∞ 11(1930)-15(1934)
– Vanaf 6(1925) uitgegeven "in overleg met en onder aanbeveling van de Bond van RK Openbare Leeszalen en Boekerijen in Nederland".[2]
✦ *plaats* Tilburg ∞ 1(1919/20)-10(1929); Voorhout ∞ 11(1930)-15(1934)
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ 1(1919/20); III ∞ 2(1920/21)-3(1922); IV ∞ 4(1923); V ∞ 5(1924); VI ∞ 6(1925); IV ∞ 7(1926)-8(1927); III ∞ 9(1928)-13(1932); II ∞ 14(1933)- 15(1934)
✦ *redactie* 1919-1923 pater A.B.H. Gielen SJ, red. secr.[3]
1924-1934 dr. H. van de Mark (pseud. van Hein Hoeben), red. secr.
Redactieraad:
1923 mevr. S. Bronsveld-Vitringa
1923 dom Jac. van der Mey OSB
1923-1925 M.A.P.C. Poelhekke
1923-1926 Wies Moens
1923-1930 G. Bulten
1923-1930 Felix Otten OP
1923-1934 prof. dr. B. van Benthem OP
1923-1934 mej. dr. J.B. Hol
1923-1934 P. van Luijk SJ
1923-1934 dr. Jos. Vandervelden
1924-1925 Bernard Verhoeven
1924-1931 Albertine Steenhoff-Smulders
1924-1933 Jan Engelman
1925-1930 Herluf van Merlet (pseud. van Herluf Christiaan Jozef Aloysius baron van Lamsweerde)
1926-1934 Anton van Duinkerken (pseud. van W.J.M.A. Asselbergs)
1930-1932 dr. Ralph. Kreemers
1930-1934 Jos. Panhuysen
1930-1933 Leo Fens
1930-1934 Ellen Russe
1933-1934 Toos Post
In *Boekenschouw*, 14(1920/21), p. 319, worden als medewerkers genoemd:
J. Laemers SJ; B. Molkenboer OP; dr. Moller; dr. Schoengen; mej. M. Sloot (Melati van Java); dr. A. Slijpen en dr. Verhoeven.
Vanaf 12(1931) wordt op de titelpagina naast de redactieraad vermeld: "met medewerking van verschillende paters Jezuïeten".
✦ *register* In 3(1922) alfabetisch register van de romans die zijn besproken in de jaargangen 1-3
– In 4(1923) alfabetische lijst van portretten voorkomend in de jaargangen 2-4, romanregister en advertentieregister voor de jaargangen 1-4
– In 6(1925) romanregister voor de jaargangen 1-6
– In 8(1927) romanregister voor de jaargangen 7-8
– In 9(1928) romanregister voor jaargang 9
– In 10(1929) romanregister voor de jaargangen 1-10
– In 11(1930) tot en met 15(1934) romanregister voor de betreffende jaargang
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (m.i.v. 1920/21) en inhoudsopgaven (waarbij ook geregeld een advertentieregister).
– De *Jaarlijksche boekenschouw* verscheen in de herfst en besprak de in het afgelopen jaar (september tot september) verschenen boeken. In 1(1919/20) en 2(1920/21) betreft het de boeken die respectievelijk verschenen van najaar 1919 tot najaar 1920, en van najaar 1920 tot najaar 1921. Vanaf de derde jaargang wordt op de titelpagina het jaar genoemd waarin de uitgave verscheen: 3(1922) tot en met 15(1934). Daaraan is toegevoegd de periode waarin de besproken boeken zijn verschenen: najaar 1921 tot augustus 1922, etc.
– Alle jaargangen worden afgesloten met advertenties voor uitgaven van Het Nederlandsche Boekhuis en andere uitgeverijen. Bij 11(1930) is een catalogus gevoegd van de uitgaven van Uitgeverij Foreholte te Voorhout.
– 1(1919/20) wordt afgesloten met een 'Lijst van ongeveer duizend romans en leesboeken, die veel worden aangeboden' (p. 125-157). De uitgevers delen op p. 125 mee dat deze lijst wordt afgedrukt om een overzicht te geven "van zooveel mogelijk ontspanningslectuur ook van vroegere jaren". De boektitels zijn voorzien van een kwalificatie met behulp van een lettersysteem.
– 2(1920/21) wordt afgesloten met 'Hoe verbetert men drukproeven' (p. 177-180), en Maarten van Maasland (pseud. van Gerard J.M. Verbiest), 'Wat ieder weten moet van boekhandel en uitgeverij' (p. 182-205, met eigen register op p. 206-207).

✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Jaarlijkse uitgave met korte bespreking van nieuw verschenen boeken. In de 'Inleiding' in het eerste deel wordt gezegd dat de *Jaarlijksche boekenschouw* in de eerste plaats bestemd is voor boekenliefhebbers: "Daarom behoort het een handig boek te zijn, dat een overzicht heeft van de nieuwste en voornaamste werken op wetenschappelijk en literair gebied, en dat inlichtingen geeft over wat en waar iets op de boekenmarkt wordt aangeboden". In de *Boekenschouw* van 15 sept. 1920 werd gezegd dat het Nederlandsche Boekhuis met de uitgave van de *Jaarlijksche boekenschouw* de strijd wilde aanbinden tegen jaarlijks verschijnende catalogi van boeken, zoals *het Boek* van uitgeverij Meulenhoff en *Keurgarve uit de wereld-literatuur* van uitgeverij Kramers. Tot een jaarlijkse catalogus was het van roomse zijde nog niet gekomen onder meer door "de zwakheid van den Katholieken boekhandel tengevolge van de weinige meedewerking van een groot gedeelte van het publiek".
In de 'Inleiding' in 13(1932) werden nogmaals de normen volgens welke de boekbeoordelingen tot stand kwamen, uiteengezet: "De Jaarlijksche boekenschouw is echter niet gericht op litteraire critiek als zoodanig. De normen, waarnaar hier wordt beoordeeld, zijn in de eerste plaats van zedelijken, cultureelen en godsdienstigen aard; het is hier eerst en vooral te doen om de waarheidswaarde, en de al of niet opzettelijke zedelijke strekking van een litterair product. Doch ook de schoonheidswaarde wordt niet geheel buiten beschouwing gelaten."
✦ *noten*
(1) Vanaf [febr. 1927] werd het tijdschrift *Boekenschouw* reeds uitgegeven door Uitgeverij Foreholte.
(2) Vgl. Herman Divendal, *Over lectuur en voorlichting* (z.pl. 1950), p. 4. In *Boekzaal der geheele wereld*, 1926, p. 61, werd door de Bond van RK Openbare Leeszalen en Boekerijen een lofzang gehouden op de *Jaarlijksche boekenschouw*; "een handboek voor de dagelijksche praktijk der uitleenbureaux; een handboek, dat ons in staat stelt, in betrekkelijk zeer korten tijd een overzicht te krijgen van hetgeen er al zoo verschijnt en van wat er ongeveer rijp en van wat er ongeveer groen bij is. (…) De *Jaarlijksche boekenschouw* wordt aldus een studieboek van de allermodernste letterkunde en zal daardoor voor het personeel der leeszalen, óók voor de opleiding en de zelfontwikkeling, een onmisbare metgezel kunnen worden." Vanaf 6(1925) plaatste de *Jaarlijksche boekenschouw* bij de boekbesprekingen de lettercode van het rangschikkings- en beoordelingsstelsel van de Bond van RK Openbare Leeszalen, zoals dat vanaf augustus 1925 ook in de *Boekzaal der geheele wereld* gebeurde. Voor de uitleg van de lettercode, zie de beschrijving van de *Boekzaal der geheele wereld*, bijzonderheden. In *Boekzaal der geheele wereld*, 1926, p. 61, kwalificeerde de secretaris van de Bond van RK Openbare Leeszalen en Boekerijen dit rangschikkings- en beoordelingsstelsel als "het kabbalistische, veelbeteekenende, maar onmisbare letterstelsel". In de 'Inleiding' in de *Jaarlijksche boekenschouw*, 6(1925), verantwoordde de redactiesecretaris H. van de Mark het classificatiesysteem als "de zekerste baken om de klip van de morele besluiteloosheid te omzeilen".
(3) In 1923 leidde het conflict tussen pater Gielen en Gerard Verbiest van Het Nederlandsche Boekhuis ertoe, dat de redactie van de *Jaarlijksche boekenschouw* aan pater Gielen werd onttrokken. Vgl. Titus Brandsma OCarm, 'Bij een lustrum' (n.a.v. het vijfjarig bestaan van de *Boekzaal der geheele wereld*), in: *de Maasbode*, 1 april 1930. Zie ook de beschrijving van de *Boekenschouw*, noot 4.

113

Kalender[1] …[2] ten dienste der leden van de Aartsbroederschap der H. Familie in Nederland[3] 1888-{1896}
✦ *jaren* 1888-{1896}[4]
✦ *ondertitel* Op de omslagen luidt de ondertitel: Jaarboekje van de Aartsbroederschap der H. Familie in Nederland
✦ *uitgever* B. Lenfring ∞ 1888-1894
– A. Vermeulen ∞ 1895-{1896}
✦ *plaats* Amsterdam[5] ∞ 1888-1894
– Rijswijk ∞ 1895-{1896}
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II ∞ 1888; I ∞ 1889-1890; II ∞ 1891-{1896}
✦ *redactie* 1888-{1896} C. Scheiberling, pastoor te Vogelenzang
✦ *relaties* Voortzetting van *Jaarboekje … opgedragen aan de leden van de Aartsbroederschap der H. Familie*
✦ *autopsie* 1888-1896
– UBN ∞ 1888, 1890-1896 (o.d.t. *Jaarboekje … opgedragen aan de leden van de Aartsbroederschap der H. Familie*)
– UBU, collectie Thomaasse ∞ 1889
✦ *typering* Almanak, met de gebruikelijke inhoud en met een "tafel" van de congregatiën der Aartsbroederschap van de H. Familie in Nederland en koloniën.
✦ *noten*
(1) Op de omslagen van 1888-1889 en 1892-{1896} luidt de titel *Leo-almanak voor … [jaartal]*; op die van 1890-1891 *Almanak voor … [jaartal]*.
(2) Tijdsaanduiding: "voor het jaar [eventueel schrikkeljaar] onzes Heeren [in 1891-{1896}: onzes Heeren J.C.] … [jaartal]".
(3) Waaraan toegevoegd: "met [m.i.v. 1890: "eene"] opgave der [m.i.v. 1890: "van"] aflaten, die in de Aartsbroederschap der H. Familie en in eenige der voor-

naamste Broederschappen te verdienen zijn", en bovendien in 1890: "en met een dagelijksche spreuk uit het leven van den H. Philippus Nerius".
(4) In *Brinkman's catalogus*, 1891-1900, p. 359 wordt vermeld dat de *Kalender* zou zijn verschenen tot en met 1899. Er konden echter geen exemplaren in autopsie worden genomen van de jaren 1897-1899. Vermoedelijk is er vanaf 1897 geen *Kalender* meer verschenen. In de *Heilige Familie*, 32(1896), nr. 49(6 dec.), p. 392, het weekblad van de Aartsbroederschap der H. Familie, wordt bericht, dat het jaarboekje der Aartsbroederschap "vooreerst" niet kan verschijnen. De medewerking der plaatselijke besturen is te gering om het jaarboekje te maken tot wat het behoort te zijn: "een duidelijke en volledige opgave van den staat en den bloei der Aartsbroederschap van de H. Familie in ons Vaderland". Pas in 1911 verscheen er weer een jaarlijkse uitgave voor de leden van de Aartsbroederschap, de *Almanak voor de leden der H. Familie*.
(5) In 1888: Amsterdam en Rotterdam.

114

de Katholiek 1842-1924
✦ *jaren* Prospectus, 1841, dec.[1]
– 1(1842), dl. 1[jan.], nr. 1 – 1924, dl. 165, nr. 6[juni]
✦ *ondertitel* Godsdienstig, geschied- en letterkundig maandschrift
✦ *uitgever* A.P. van Langenhuysen ∞ 1(1842)-4(1845)
– J. en H. van Langenhuysen ∞ 5(1846)-1865
– Henri Bogaerts / J. en H. van Langenhuysen ∞ 1866-1870
– J.W. van Leeuwen ∞ 1871-1885
– J.W. van Leeuwen / wed. J.R. van Rossum ∞ 1886-1911
– Wed. J.R. van Rossum ∞ 1912-1916
– Wed. J.R. van Rossum / Uitgeversvennootschap Futura ∞ 1917-1924
✦ *plaats* 's-Gravenhage ∞ 1(1842)-1865; 's-Hertogenbosch / 's-Gravenhage ∞ 1866-1870; Leiden ∞ 1871-1885; Leiden / Utrecht ∞ 1886-1911; Utrecht ∞ 1912-1916; Utrecht / Leiden ∞ 1917-1924
✦ *frequentie* maandelijks; in 1918 verscheen het tijdschrift slechts vier maal
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI ∞ 1(1842)-1923; V ∞ 1924
✦ *redactie* Volgens Witlox, p. 237, bestond de redactie van *de Katholiek* in 1842 uit "vijf professoren van het Grootseminarie Warmond [T.J.H. Borret, J. Brinkman, A.J. Pluym, W. Steenhoff en J.H. Wensing], C. van Kints en C. Broere van Kleinseminarie Hageveld en de beide Haagsche advocaten J.F.A. Leesberg en A.A.J. Meylink, die met Van Vree de administratie voerden".
– Van Vree was de feitelijke initiatiefnemer en de eerste hoofdredacteur.
– H.J. Feye was in 1849-1850 hoofdred. (vgl. *de Katholiek*, 1892, dl. 101, p. 53).
– In 1851 werd het tijdschrift overgenomen door de Katholieke Wetenschappelijke Vereeniging, met haar zetel te Warmond. De band van de redactie met Seminarie Warmond werd steeds nauwer: voortaan was de praeses van Warmond steeds ambtshalve voorzitter van de redactieraad, terwijl een der professoren fungeerde als hoofdredacteur, met de titel van secretaris van de redactie (vgl. Schrijnen, p. 2). Bij de oprichting in 1851 werd deze Katholieke Wetenschappelijke Vereeniging gevormd door: J. Brinkman, C. Broere, J.J. Burgmeijer, H.J. Feye, C. van Kints, J.F.A. Leesberg, A.A.J. Meylink, P. van der Ploeg, A.J. Pluym, W. Steenhoff, F.J. van Vree en J.H. Wensing (vgl. *Archief van de Katholiek*, inv. nr. 2a).
– In 1852 bedankt Van Vree voor het voorzitterschap van de Vereeniging; O.A. Spitzen wordt tot secretaris gekozen in plaats van A.J. Pluym. In 1853 wordt C. van Kints als voorzitter gekozen (vgl. *Archief van de Katholiek*, inv. nr. 3c).
– Redactiesecretarissen waren achtereenvolgens: J.F.A. Leesberg (vanaf 1842), A.J. Pluym (tot en met 1850), J. de Bruyn, J.W.L. Smit, H.J.J. Prenger (tot en met 1883), A.M.C. van Cooth (1883-1913); H.J.M. Taskin (vanaf 1913).
– In het tijdschrift worden tot en met 1852 en daarna incidenteel de namen van redactiemedewerkers genoemd. In het autopsie-exemplaar ontbreken veelal de omslagen. Onderstaande lijst van redactiemedewerkers is derhalve onvolledig:
1842 N. Arntz
1842 H. Kamp
1842-{1843} J.H. Holterman
1842-{1846} E.S. van der Haagen
1842-{1846} A.D. Godhardt
1842-{1850} J.J. Burgmeijer
1842-{1851} A.J. Pluym
1842-{1851} Th. Spierings
1842-{1852} P.A. van Antwerpen
1842-{1852} M. van den Boogaard
1842-{1852} Th.J.H. Borret
1842-{1852} J. Brinkman
1842-{1852} C. Broere
1842-{1852} J.T. van Brussel
1842-{1852} J. Cuyten
1842-{1852} J.B. Eulenbach
1842-{1852} J.T. Jorna
1842-{1852} G. Kok
1842-{1852} G.A. Oortmans
1842-{1852} H. Opdenkamp
1842-{1852} J.A. Peerboom
1842-{1852} J.H. Smits
1842-{1852} G.W. van Someren
1842-{1852} F.X. Spaarmakering
1842-{1852} en {1879}-{1880} mgr. W. Steenhoff

1842-{1852} N.J.A. Steins Bisschop
1842-{1852} F.J. van Vree
1842-{1852} J.G. Wennekendonk
1842-{1852} mgr. J.H. Wensing
1842-{1852} en {1879}-{1881} mgr. P. van der Ploeg
{1843}-{1844} C.J. van Erp
{1843}-{1852} J. Spitzen
{1844}-{1846} J. Jansen-Kea
{1844}-{1852} C. van Kints
{1848}-{1852} H.J. Feye
{1852} H. van Beek
{1852} E.P. van de Burgt
{1852} A.W. Bijvoet
{1852} O.A. Spitzen
{1879} W.G. van Vuuren
{1879}-{1881} J.A. van Akker
{1879}-{1881} L.H. Borking
{1879}-{1881} J. Bos
{1879}-{1881} C.J.M. Bottemanne
{1879}-{1881} J. de Bruyn
{1879}-{1881} P.A. de Bruyn
{1879}-{1881} J. Debets
{1879}-{1881} G.F. Drabbe
{1879}-{1881} J.G.H.C. Ensink
{1879}-{1881} mgr. W. Everts
{1879}-{1881} G.W. van Heukelum
{1879}-{1881} J.J. van der Horst
{1879}-{1881} B.H. Klönne
{1879}-{1881} A.F. Nieuwenhuizen
{1879}-{1881} H.J.J. Prenger
{1879}-{1881} H.J.H. Ruscheblatt
{1879}-{1881} J.A. de Rijk
{1879}-{1881} C.L. Rijp
{1879}-{1881} G.J.H.H. Verzijl
{1879}-{1881} A.M.C. van Cooth
– Van Meerdervoort (p. 28-29) vermeldt als redactieleden: prof. J.D.J. Aengenent, prof. dr. A.H.L. Hensen, mgr. prof. H.J.M. Taskin en prof. W. Nolet; en als medewerkers: kapelaan M.A. Thompson, mgr. dr. H.J.A.M. Schaepman, M.W. van der Aa, C.R. de Klerk, Leo Speet, kapelaan F.J. Poelhekke, A.C.A. van Vuuren, pater dr. J.V. de Groot OP, pater dr. Bonaventura Kruitwagen OFM, pater prof. dr. Titus Brandsma OCarm., pater D.A. Jonckbloet SJ en pastoor A.M.J.I. Binnewiertz.
– In 1924 bestond de scheidende redactie uit: J. Schrijnen, J. Keulers, J.D.J. Aengenent en W. Nolet (vgl. *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)*, p. 184).
✦ *speciale nummers* 1888, dl. 93, nr. 1, feestnummer bij het gouden priesterfeest van Zijne Heiligheid paus Leo XIII, p. I-XII, 1-132
– 1892, dl. 101, nr. 1, herinneringsnummer bij gelegenheid van het 50 jarig bestaan van *de Katholiek*, p. 1-72
– Bijlage bij 1902, dl. 122: 'De vijf en twintig gedenkpenningen van Leo XIII' (p. 1-32) en bij 1903, dl. 124: 'De laatste gedenkpenningen van Leo XIII' (p. 33-36)
– 1920, dl. 158, nr. 1: speciaal-nummer ter herdenking van het 1e Vaticaans Concilie, 1870-1920, p. 1-108
✦ *register* Register op *de Katholiek* 1842-1866 (omslag ontbreekt) met inhoudsopgaven aanvankelijk per deel, vervolgens per aflevering
– [P. van der Ploeg en J.J. van der Horst], *Algemeen register op de Katholiek. Van januarij 1842 tot december 1873* (Leiden 1874), VIII + 114 p. [systematisch register]
– [E.H. Rijkenberg en A.H.L. Hensen], *Alphabetische registers op de Katholiek, Godsdienstig, geschied- en letterkundig maandschrift. 1842-1899* (Leiden 1900), 321 p. [alfabetische registers op onderwerpen, op boekbesprekingen en op auteurs]
– [E.H. Rijkenberg], Supplement-register 1900-1905 (Leiden/Utrecht z.j.), 44 p. [alfabetische registers op onderwerpen, op boekbesprekingen en op auteurs]
– [E.H. Rijkenberg], *Alphabetische registers op de Katholiek. Godsdienstig, geschied- en letterkundig maandschrift. Supplement 1900-1916* (Noordwijk 1917), 92 p. [alfabetische registers op onderwerpen, op boekbesprekingen en op auteurs].
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– Er is een doorlopende nummering van de delen (twee delen per jaar): 1(1842), dl. 1 – 1924, dl. 165. De jaargangnummering komt alleen voor van 1(1842) – 10(1851). Van 1875-1885 is er naast de doorlopende nummering van de delen ook de aanduiding: nieuwe reeks, dl. 1 – dl. 22, en van 1886-1891: nieuwe reeks, dl. 1 – dl. 12.
– Van de eerste afleveringen uit 1842 verscheen een herdruk (vgl. Brom, *Cornelis Broere*, p. 249).
– In het KDC bevindt zich het *Archief van de Katholiek*, waarin zich onder meer twee notulenboeken van de redactievergaderingen (1866-1924) en een deel van de gevoerde correspondentie met uitgevers, medewerkers en abonnees bevinden.
– In het Utrechts Archief bevindt zich in het Archief van de Firma Wed. J.R. van Rossum, inv.nr. 216: Stukken betreffende de uitgave van het tijdschrift, 1885-1921.
– In 1886 en 1887 had H.J.A.M. Schaepman onder het pseudoniem E.L.C. korte tijd een eigen rubriek o.d.t. 'Chronica'.[2]
✦ *relaties* Voortzetting van *Godsdienstig, geschied- en letterkundig tijdschrift voor roomsch-katholijken*
– Hierin opgenomen *Onze wachter*[3] (vanaf 1886) en *Geschiedkundige bladen*[4] (vanaf 1907)
– Voortgezet als *Studia catholica*
✦ *literatuur* Friedrich Nippold, *Die Römisch-katholische Kirche im Königreich der Niederlande* (Leipzig / Utrecht 1877), p. 305-321
– J.F.A. Leesberg, 'Iets over den oorsprong van het tijdschrift *de Katholiek*', in: *de Katholiek*, 1888, dl. 93, p. 201-204
– H.J.M. Taskin, 'Terugblik na vijf-en-zeventig jaren',

in: *de Katholiek*, 1916, dl. 150, p. 457-463
– J. Witlox, 'De stichting van *de Katholiek*', in: *de Katholiek*, 1924, dl. 165, p. 222-241
– Jos. Schrijnen, 'Vindicamus hereditatem', in: *Studia catholica*, 1(1924/25), p. 1-8
– M. van Meerdervoort, *Het bolwerk van den blinden pionier* (Hilversum 1936), p. 28-29
– Gerard Brom, 'De katholiek 1842-1942', in: *Studia catholica*, 19(1943), p. 1-8
– Gerard Brom, *Cornelis Broere en de katholieke emancipatie* (Utrecht / Antwerpen 1955), p. 230-251
– W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 183-187, nr. 106
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Vooraanstaand katholiek wetenschappelijk tijdschrift dat in 1924 werd voortgezet als *Studia catholica*, dat op haar beurt in 1961 werd voortgezet als het in 2007 nog altijd bestaande *Tijdschrift voor theologie*. *De Katholiek* werd opgericht door de professoren van de Haarlemse seminaries Warmond en Hageveld. Zoals de ondertitel aangeeft, besteedde het tijdschrift aandacht aan godsdienst, geschiedenis en letterkunde. In het 'Prospectus' wordt uiteengezet dat het tijdschrift is ontstaan uit de noodzaak zich te weer te stellen tegen de vele protestantse geschriften die de Katholieke Kerk aanvallen. Maar het blad zal niet "slechts aantijgingen (...) wederleggen, en het plan zijner werkzaamheid van zulke bestrijders (...) laten afhangen. De waarheid spreekt het liefst van zich zelve; en ook dan, als zij dwalingen wederlegt, volgt zij haar eigene wetten." *De Katholiek* zal "de Godsdienst ten onderwerp van behandeling hebben; niets, wat daarmede in nadere betrekking staat, of in dit opzigt den Katholieken dierbaar is, zal hierbij vergeten worden".
In een terugblik schreef Jos. Schrijnen in het eerste nummer van de opvolger *Studia catholica*, dat *de Katholiek* "een algemeen kultureel, zij het vooral theologisch, katholiek tijdschrift, geen vaktijdschrift was, dat echter krachtens bedoeling en praktijk een meer strikt wetenschappelijke zin aankweekte en daardoor aanleiding gaf, dat de katholieken hun artikelen op speciaal gebied steeds meer ook in niet-specifiek-katholieke binnen- en buitenlandse historische, taalkundige, natuurwetenschappelijke, literaire, artistieke vaktijdschriften plaatsten".
De Katholiek is vooral het blad geweest van de seculiere geestelijkheid en leken. Gerard Brom schreef over het blad: "Onder de medewerkers zijn alle seminaries van het land vertegenwoordigd maar in praktijk moeten [de seminaries] Hageveld en Warmond vrijwel iedere jaargang vullen". De leken "die veel groter gevaar lopen", wilden volgens Brom hun naam liever niet gepubliceerd zien "uit vrees om openlijk op te treden". Zo kon *de Katholiek* bij andersdenkenden doorgaan voor een clericaal orgaan (vgl. Brom, *Cornelis Broere*, p. 230-251, p. 250).
✦ *noten*
(1) Prospectus van een uit te geven maandschrift, tot titel voerende: *de Katholiek*, 4 p. Het origineel van dit prospectus bevindt zich in het Utrechts Archief, in het Archief van de Firma Wed. J.R. van Rossum, inv.nr. 216: Stukken betreffende de uitgave van het tijdschrift, 1885-1921. Het prospectus werd herdrukt in *de Katholiek*, 1892, dl. 101, p. 69-72. In het prospectus wordt aangekondigd dat het eerste nummer "tegen Ultimo Januari 1842" zou verschijnen. In feite zou het eerste nummer met een kleine vertraging zijn verschenen, omdat Broere zijn openingsartikel niet tijdig gereed had (vgl. F. Sträter, 'Herinneringen aan de gebroeders Wilde', in: *Studiën*, 43(1911), dl. 75, p. 65).
(2) De rubriek 'Chronica' wil volgens het inleidend woord in 1886, dl. 90, p. 335, "geen kronijk in den ouden zin" zijn: "Geen verhaal, kort, onopgesmukt, eenvoudig van de feiten binnen den loop van eene, van twee maanden voorgevallen. Geen reeks van gebeurtenissen, met of zonder verband van oorzaak of gevolg. Zelfs niet alleen een bespiegeling over de groote dingen, die de jongste dagen te aanschouwen gaven. Neen, het gebied, waarop deze 'Chronica' zich zullen bewegen, zal noodzakelijk door de krachten van den schrijver worden beperkt. Verder omvat het alles, wat hier voor het oogenblik belangwekkend schijnt. Het jongste heldenfeit, het nieuwste boek, het kunstwerk, dat pas in 't licht trad, – men kan zelve de optelling maken. Maar het belangwekkende behoeft om belangwekkend te zijn, niet tot het heden te behooren. Herinneringen aan 't verleden, mijmeringen door een toevalligen blik in een oud boek, visioenen door het aanschouwen van een monument in het leven geroepen vinden hier haar plaats. Aanteekeningen hebben hier evenveel recht van bestaan als beschouwingen." Van 1900 tot 1903 had Schaepman zijn eigen tijdschrift o.d.t. *Chronica over staatkunde en letteren*.
(3) Nadat *Onze wachter* in *de Katholiek* was opgenomen, traden de twee redacteuren H.J.A.M. Schaepman en dr. W.J.F. Nuyens toe tot de redactie van *de Katholiek*.
(4) Nadat *Geschiedkundige bladen* in *de Katholiek* was opgenomen, traden de redacteuren van dat blad toe tot de redactie van *de Katholiek*: A.J.A. Flament, J.W. van Heeswijk. J.M.J. Knaapen, H.W.E. Moller en L. van der Essen.

115

Katholiek bouwblad[1] 1946-1967
✦ *jaren* 14(1946/47), nr. 1/2(okt.) – 34(1967), nr. 26(dec.)
✦ *ondertitel* Gewijd aan architectuur en beeldende kunsten ∞ 22(1954/55), nr. 1(9 okt.)
– Tijdschrift[2] voor architectuur en beeldende kunsten ∞ 22(1954/55), nr. 2(23 okt.) – 34(1967)
✦ *uitgever* NV Mij tot Exploitatie van het Limburgs Dagblad
– Mede-uitgevende instantie: Algemene Katholieke Kunstenaarsvereniging (AKKV) ∞ 14(1946/47)-[1955][3]
✦ *plaats* Red.: 's-Gravenhage ∞ 14(1946/47)-26(1958/59); Rijswijk ∞ 27(1960)-31(1964); 's-Gravenhage ∞ 32(1965)-34(1967)
– Red. voor technische rubriek: Leidschendam ∞ 27(1960)-30(1963)
– Adm.: Heerlen
✦ *frequentie* veertiendaags
✦ *formaat* C
✦ *omvang* IV ∞ 14(1946/47)-16(1948/49); V ∞ 17(1949/50)-26(1958/59); VI ∞ 27(1960)-34(1967)
✦ *redactie* 1946-1950 C.M. van Moorsel Pzn., adv.
1946-1953 ir. L.H. Huydts c.i., techn. adv.
1946-1954 prof. G.H. Holt
1946-1956 ir. A. van Kranendonk b.i.
1946-1956 ir. J.A.C. Tillema
1946-1957 B.J. Koldewey, 1946 eindred.
1946-1957 Nics. Molenaar, 1946-1952, secr.-penn.
1946-1959 ir. W. de Bruyn, 1946 hoofdred.
1946-1959 J. van Dongen
1948-1956 ir. J.Th. Rietveld, red. *Technisch bouwblad*
1951-1964 pater R. Rats OFM
1954-1959 ir. H.J. van Balen b.i.
1956-1964 ir. A. van der Werf c.i., red. *Technisch bouwblad* en technische rubriek
1956-1967 Jan Beerends
1956-1967 ir. A.W.P. Thunnissen, 1956-1957 secr.
1957-1958 ir. A. v.d. Wey c.i
1957-1967 P.A.N. Sips
1960-1967 ir. H.J. van Balen
1960-1967 J. van Dongen jr.
1964 C. Bekink
1964-1969 A.H.Th. Vercruysse
1965-1967 Th.C.M. Sips-Schretlen
1965-1967 A. Volkert
1966-1967 A.L.H. Pullens, verantw. red. voor de technische bijdragen
1966-1967 ir. J.I.F. van der Werf, verantw. red. voor de technische bijdragen
1967 G. Bekaert
1967 prof. R. Braem
1967 B. Eerhart
1967 K.N. Elno
1967 prof. ir. P. Felix
Medewerkers (vermeld tot en met 1964):
1946-1953 M. English pr.
1946-1953 mr. V. Haesaert
1946-1953 rector H. van Helvoort
1946-1953 ir. G. Leeuwenberg b.i.
1946-1953 ir. A. Siebers b.i.
1946-1956 prof. ir. M.J. Granpré Molière
1946-1957 Joan Collette
1946-1959 ir. C. Pouderoyen
1946-1959 dr. ir. F.Ph.A. Tellegen
1946-1964 prof. Chr. (vanaf 1952 B.A.M.) Barendse OP
1946-1964 dom ir. A. Beekman OSB
1951-1959 ir. C.J.H. Drewes
1951-1964 drs. L.J.S. de Jonge
1951-1964 Jos. Panhuysen
1953-1959 Geurt Brinkgreve
1953-1959 ir. A. Schwencke b.i.
1953-1960 dr. Frans Vermeulen
1953-1964 Jan Engelman
1953-1964 ir. L.H. Huydts c.i.
1953-1964 Gabriël Smit
1956 Jan Beerends
1956-1961 Fred van Leeuwen
1956-1964 ir. J.Th. Rietveld c.i.
1957-1958 ir. A. Swinkels b.i.
1957-1964 prof. ir. A. van Kranendonk
1957-1964 ir. H.J. de Vries
1958-1964 mr. Andriessen
1958-1964 ir. V.A.M. Peutz
1960-1964 mr. A.J.J. van Rooy
1960-1964 Lambert Tegenbosch
1961-1964 Nics. Molenaar
1962-1964 ir. H.P. Caminada e.i.
✦ *speciale nummers* Bij 18(1950/51): *Roma. Uitgave van Katholiek bouwblad ter gelegenheid van het Heilig Jaar*, 68 p.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen; inhoudsopgaven.
– M.i.v. 16(1948/49) verschijnt als bijlage: 'Technisch bouwblad'.[4] Deze bijlage had een afzonderlijke inhoudsopgave; in 16(1948/49) een eigen paginering; daarna niet meer. Als redacteuren fungeerden ir. J.Th. Rietveld (1948-1956) en ir. A. van der Werf c.i. (1956-1959). Vanaf 1960 werd de bijlage voortgezet als 'Technische rubriek'. De 'Technische rubriek' had tot en met 29(1962) jaarlijks een eigen inhoudsopgave.
✦ *literatuur* Marijke van den Esschert, 'Van Algemene Katholieke Kunstenaarsvereniging naar Algemeen Kristelijk Kunstenaarsverbond (AKKV)', in: *Ars Domini. Een gebed zonder end* (Uden 1995), p. 8-27, met name p. 20-21
✦ *relaties* Voortzetting van *het Bouwblad*
– Voortgezet als *Tijdschrift voor architectuur en beeldende kunsten*[5]
✦ *autopsie* Volledig
– UBN

✦ *typering* Tijdschrift, aanvankelijk in hoofdzaak gewijd aan kerkelijke bouwkunst, later aan beeldende kunst in algemene zin. Het blad was de voortzetting van het vooroorlogse *RK bouwblad* en *het Bouwblad*. In het eerste nummer van okt. 1946 wordt in 'Het Bouwblad herrezen' eraan herinnerd dat het blad in de eerste fase *RK bouwblad* heette: "Daarop volgde een tweede fase, waarin de letters RK wegvielen in een oprechte poging niet uitsluitend een Rooms-Katholiek belang te dienen, doch om de gehele nationale zaak, het gezond maken van bouwkunst en beeldende kunsten, te bevorderen. (...) Thans in de derde fase, verschijnt ons blad weer als *Katholiek bouwblad*. Wij doen hiermede geen stap terug. Ons doel blijft onveranderd hetzelfde als in de vorige periode. Om dit te bereiken is het echter noodzakelijk uit te gaan van de erkenning, dat iedere vernieuwing slechts kan beginnen bij Christus, hetgeen voor de kunst betekent, dat iedere verjonging en sanering slechts kan ontstaan door een impuls vanuit de gewijde kunst. Deze erkenning ligt ten grondslag aan de aanvulling in de naam van ons blad en stippelt tegelijkertijd ons programma uit. Wij zullen trachten het bouwen in heel zijn omvang te belichten op een wijze, die overeenstemt met onze katholieke wereldbeschouwing."

✦ *noten*

(1) Vanaf 1960 is het onderscheid tussen titel en ondertitel niet duidelijk. Op het omslag staat zowel 'KB' als 'Veertiendaags tijdschrift voor architectuur en beeldende kunsten'. In het blad en op de titelbandpagina's blijft sprake van *Katholiek bouwblad* als titel. Vanaf 1964 verandert de lay-out van het omslag. 'Tijdschrift voor architectuur en beeldende kunsten' is voortaan prominenter aanwezig; 'KB' blijft nog enkele jaren gehandhaafd in de vorm van een logo. In een bericht op het omslag van 34(1967), nr. 26(dec.) wordt definitief de oude naam verlaten: "Nu de aanvankelijk als ondertitel gevoerde aanduiding: 'Tijdschrift voor architectuur en beeldende kunsten' meer en meer als naamvoering is ingeburgerd, hebben uitgever en redactie gemeend het etiket 'Katholiek bouwblad' voor de komende jaargang niet meer te moeten handhaven. Hetgeen in een voorbije periode als zinvol kon worden ervaren, en met de geest van die tijd overeenstemde, heeft voor onze huidige generatie geen aanvaardbare inhoud meer. De problemen betrekking hebbende op de hedendaagse architectuur, de stedebouw, de ruimtelijke ordening, de beeldende kunsten zijn van zo universele aard en liggen op zo algemeen menselijk vlak, dat ze niet binnen de beperking van een confessioneel kader tot oplossing kunnen komen. Ons tijdschrift heeft steeds veel aandacht geschonken aan de kerkelijke bouwkunst. Ook de kerkbouw echter is geen te isoleren verschijnsel. Zij staat in relatie, althans dient in relatie te staan, tot het totale wereldbeeld. Vanuit deze gedachte hoopt de redactie, in ruimer verband dan voorheen, haar taak te vervullen".

(2) Op de omslagen: 'Veertiendaags tijdschrift voor architectuur en beeldende kunsten'.

(3) Vanaf de tweede helft van de jaren '50 was er niet langer een formele relatie tussen het blad en de Algemene Katholieke Kunstenaarsvereniging (vgl. Van den Esschert, p. 21).

(4) In het eerste nummer van het 'Technisch bouwblad' werd in 'Ter inleiding' geschreven: "Het *Katholiek bouwblad* heeft altijd in hoge mate een cultureel-aesthetisch aspect vertoond. Reeds lang bestond de wens dit aspect te completeren door een bijlage, welke zich zou moeten bezighouden met de technische zijde van het bouwen. Dit verlangen gaat thans in vervulling door de uitgave van het 'Technisch bouwblad'. Wij stellen ons voor deze naam waar te maken in de meest uitgebreide zin, zodat alles wat met de techniek van het bouwen te maken heeft op zijn tijd in dit blad bespreking zal vinden in artikelen en mededelingen, waarvan een deel de theorie behandelt, maar een ander deel afgestemd zal zijn op de practijk."

(5) Van het *Tijdschrift voor architectuur en beeldende kunsten* is als niet-katholiek blad geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen. Het *Tijdschrift voor architectuur en beeldende kunsten* ging samen met *Wonen* en werd vanaf januari 1973 voortgezet als *Wonen-TA/BK*. In 39(1972), nr. 24(nov.) werd op het omslag aan de abonnees meegedeeld: "Aan het einde van deze lopende jaargang 1972 zal TA/BK in zijn huidige opzet ophouden te bestaan. De direktie van de NV Limburgs Dagblad – tot nu toe eigenaar / uitgever / drukker van TA/BK – heeft op verzoek van de redaktie (gesteund door veel adhesiebetuigingen van abonnees) de uitgaverechten van het tijdschrift overgedaan aan de Stichting Wonen (...). Tevoren hadden de redakties van het maandblad Wonen en van TA/BK besloten voortaan één redaktieteam te vormen met als doel de beste elementen uit beide bladen in een nieuw op te zetten tijdschrift te verenigen. Resultaat: een 14-daags opinietijdschrift voor huisvesting en omgeving – Wonen-TA/BK". In 39(1972), nr. 25/26(onged.) staat op het omslag: "Hier is ie dan: de laatste TA/BK. Niettegenstaande dit feit zet de redaktie haar werkzaamheden onverdroten voort. Dit gebeurt onder andere vlag in Wonen-TA/BK, tijdschrift voor huisvesting en omgeving".

116

Katholiek cultureel tijdschrift 1945-1947

✦ *jaren* 1(1945/46), nr. 1(febr.) – 76(1946/47), nr. 11(sept.)

✦ *uitgever* L.C.G. Malmberg

✦ *plaats* 's-Hertogenbosch

✦ *frequentie* twee maal per maand[1] ∞ 1(1945/46)-2(1946); maandelijks ∞ 76(1946/47)

✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI ∞ 1(1945/46); V ∞ 2(1946); VI ∞ 76(1946/47)
✦ *redactie* 1945-1947 dr. J. Tesser SJ
✦ *bijzonderheden* Met ingang van oktober 1946 werd de jaargang- en deelnummering van de voorganger *Studiën* weer opgenomen. Er verschenen twee delen per jaar en wel als volgt: 1(1945/46), dl. 1(febr.-juli) en dl. 2(aug.-jan.); 2(1946), dl. 1(febr.-juli); 76(1946/47), dl. 140(okt.-maart) en dl. 141(april-sept.).
– Boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– In oktober 1946 verscheen een brochuurtje 'Bij wijze van prospectus' (XV p.), waarin een verantwoording werd gegeven van het besluit om maandelijks te gaan verschijnen en waarin de redactie haar standpunt innam in de warrige periode na de bevrijding.
✦ *relaties* Voortzetting van *Studiën*
– Samengegaan met het Vlaamse blad *Streven* en voortgezet als *Katholiek cultureel tijdschrift Streven*.
✦ *literatuur* Otto S. Lankhorst, 'Hoe oud of jong is Streven?', in: *Streven*, 60(1993), nr. 11(nov.), p. 971-985
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Algemeen cultureel tijdschrift voor katholieke intellectuelen, geredigeerd door de jezuïeten, met aandacht voor filosofie, theologie, politiek, literatuur, kunst. Voortzetting van *Studiën*. In 'Aan den Lezer!' in het eerste nummer schreef de redactie dat de ondertitel 'Katholiek cultureel tijdschrift' van de voorganger nu hoofdtitel is geworden, want "Studiën zullen wij niet geven, maar wel goed-doordachte, korte, klare artikelen, die iedere intellectueel kan verstaan. Wij willen (...) geven vlotte, hoewel degelijk gefundeerde, en interessante uiteenzettingen over allerlei cultureele verschijnselen in het moderne, zoo verwikkelde godsdienstige en maatschappelijke leven, en inlichting en voorlichting verstrekken omtrent de voorname vragen, die zich opdoen in het religieuze en burgerlijk leven, vooral nu wij staan voor de heropbouw van een bijna totaal vernietigd volksbestaan. Wij zullen daarbij allerlei zeer verschillend en uiteenliggend gebied betreden: godsdienstleer, moraal, devotie, ascese, wijsbegeerte, sociologie, economie, geschiedenis, letterkunde, natuurwetenschappen enz. Ook de bespreking van belangrijke boeken en andere uitgaven zal niet ontbreken".
✦ *noten*
(1) In 'Aan den Lezer!' in het eerste nummer werd gezegd, dat het blad tweemaal per maand zal verschijnen "om niet achter de actueele vragen van het oogenblik aan te komen".

117

Katholiek cultureel tijdschrift Streven[1] 1947-1953
✦ *jaren* Nieuwe reeks 1(1947/48), nr. 1(okt.) – nieuwe reeks 6(1952/53), nr. 12(sept.)
✦ *uitgever* Desclée de Brouwer
✦ *plaats* Brussel / Amsterdam
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* 1947-1948 J. van Heugten SJ, hoofdred. Nederland
1947-1953 F. De Raedemaeker SJ, hoofdred. België
1948-1953 A.J. Wessels SJ, hoofdred. Nederland
In 1947 is er sprake van een redactieraad, waarvan deel uitmaken: dr. P. de Bruin, dr. J. van Heugten SJ, dr. H. Jacobs, red. secr., dr. H. Robbers en dr. J. Tesser.
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– De jaargangen lopen van okt. tot en met sept. en bestaan uit twee delen.
– Iedere aflevering vermeldt meer dan één jaargangnummer. Ook de jaargangnummering van de voorlopers wordt voortgezet: *Studiën*, 77(1947/48)-82(1952/53) en *Streven*, 15(1947/48)-20(1952/53).
✦ *relaties* Samensmelting van *Katholiek cultureel tijdschrift* en *Streven* (1933-1947)[1]
– Voortgezet als *Streven* (1953-1980)
✦ *literatuur* Otto S. Lankhorst, 'Hoe oud of jong is Streven?', in: *Streven*, 60(1993), nr. 11(nov.), p. 971-985
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Tijdschrift voor de katholieke intelligentsia, geredigeerd door paters jezuïeten, met gedegen artikelen over godsdienst, wijsbegeerte, letterkunde, kunst en cultuur, geschiedenis, menswetenschappen, economie, politiek. Het blad kwam tot stand door een samensmelting van het Nederlandse tijdschrift *Katholiek cultureel tijdschrift*, de voortzetting van *Studiën*, en het Vlaamse *Streven*. In 'Aan onze Lezers!' in het eerste nummer van oktober 1947 werd over de samensmelting gezegd dat in de twintigste eeuw Noord-Nederland en Vlaanderen, met name door de 'lotsverbondenheid' in de Tweede Wereldoorlog, naar elkaar toe zijn gegroeid en dat op cultureel terrein naar meer samenwerking is gestreefd: "Eenheid van taal en grote overeenkomst in zeden en levenswijze, die tenslotte op stamverwantschap zijn terug te voeren, hebben ons steeds dichter bij elkaar gebracht. Het katholieke deel van Noord-Nederland voelt zich bovendien nog door zijn Godsdienst met het Zuiden verbonden. Ten gevolge van deze verhoudingen hebben de redacties van *Streven* en van het *Katholiek cultureel tijdschrift*, tijdschriften die, het een in het Zuiden, het andere in het Noorden, hetzelfde doel nastreefden en zich op ongeveer gelijk

niveau bevonden, besloten samen te smelten en voortaan één tijdschrift uit te geven, dat beide titels voeren, bijdragen uit Noord en Zuid bevatten en in aanmerkelijk uitgebreid formaat verschijnen zal."
✦ *noten*
(1) *Katholiek cultureel tijdschrift Streven* is ontstaan uit een samenwerking van het Nederlandse blad *Katholiek cultureel tijdschrift* (zie de afzonderlijke beschrijving) en het Vlaamse blad *Streven*, waarvan als Vlaams blad geen beschrijving in de *BKNP* is opgenomen. Het Vlaamse blad *Streven* was in 1933 begonnen als uitgave van de Sint-Ignatius Handelshogeschool van Antwerpen. Het was een voortzetting van het blad van de oudleerlingen van het Onze-Lieve-Vrouwcollege van Antwerpen dat van 1931 tot en met 1933 reeds onder de naam *Streven* was verschenen als bijblad van *Collegiana*, het collegeblad van het Onze-Lieve-Vrouwcollege.

118

Katholiek filmfront 1938-1941
✦ *jaren* 1(1938/39), nr. 1(16 mei) – 4(1941), nr. 4(1 okt.)
✦ *ondertitel* Officieel orgaan van de KFA, het Werk voor de goede film
✦ *uitgever* Katholieke Film Actie
✦ *plaats* Red.: Amsterdam, adm.: 's-Hertogenbosch
✦ *frequentie* tweemaal per maand ∞ 1(1938/39)-2(1939/40)
– maandelijks ∞ 3(1940/41)-4(1941)
✦ *formaat* C
✦ *omvang* V ∞ 1(1938/39); IV ∞ 2(1939/40); II ∞ 3(1940/41); I ∞ 4(1941)
✦ *redactie* 1938-1941 A. van Domburg
1938-1941 Leo Hanekroot
1938-1941 S.P. van 't Hof
1938-1941 H. baron van Lamsweerde
1938-1941 Bernard Verhoeven
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; inhoudsopgaven (1938/39-1939/40).
– De nieuwe jaargang begon in 1938 en in 1939 in mei; in 1940 in juni; in 1941 in juli.
✦ *relaties* Samensmelting van *het Witte doek* en *Filmfront*[1]
– Voortgezet als *Film en kunst*
✦ *literatuur* Bob Bertina, 'De confessionele filmbladen en de leidende rol van de katholieken', in: *het Nederlands jaarboek Film*, 1985, p. 18-27, met name p. 19-20
– Mirande de Jong, *Gids voor Nederlandse filmtijdschriften. Van 1912 tot h*eden (Amsterdam 1990), p. 45-46, nr. 123
✦ *autopsie* Volledig
– UBN ∞ volledig m.u.v.1941, nr. 1
– UBT, Theologische Faculteit ∞ 1941, nr. 1
✦ *typering* Katholiek filmtijdschrift met recensies en artikelen over alle aspecten van film.
✦ *noten*
(1) Over het samengaan van de twee tijdschriften schreef F.N.J. Hendrikx, de voorzitter van de KFA, in het eerste nummer in 'Eén doel … Eén front' (p. 1-2) dat, toen in 1936 de Katholieke Film Actie werd opgericht "als interdiocesane commissie tot ordening van het Katholieke filmwezen in Nederland", het bepalen van de verhouding tot het blad *Filmfront* een moeilijk punt vormde: *Filmfront* was "een organisatie van kleineren omvang, die onder haar leden veel filmaesthetici telde, mannen van de filmkunst, die bij hun oordeel over filmwerken voornamelijk de kunstwaarde lieten wegen. De KFA daarentegen wilde door 'Het Werk voor de Goede Film' een organisatie stichten voor de massa; zij bestrijdt vooral de zedelijke gevaren van ongecontroleerd bioscoopbezoek." De KFA besloot een eigen blad te beginnen, *het Witte doek*, dat tot 'de grote massa' zou kunnen spreken, terwijl *Filmfront* zich tot een select publiek zou wenden. "Dit gaat nu anders worden. De overtuiging, dat wij allen, strijders voor de goede film, slechts één doel nastreven, bracht er van zelf toe ook één front te vormen; en zo treedt vandaag het *Katholiek filmfront* naar voren".

119

Katholiek filmfront 1947-1948
✦ *jaren* 2(1947/48), nr. 10(31 aug.) – {nr. 19/20(febr.)}[1]
✦ *ondertitel* Officieel orgaan van de Katholieke Film-Actie (KFA), het Werk voor de goede film
✦ *uitgever* Katholieke Film-Actie
✦ *plaats* 's-Hertogenbosch
– Red. en adm.: Amsterdam
✦ *frequentie* tweemaal per maand
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II
✦ *redactie* 1947-1948 B.J. Bertina
1947-1948 Godfried Bomans
1947-1948 maj. S.P. van 't Hof
1947-1948 Jan Mul
Vaste medewerkers:
1947 Ad Bevers
1947 Frans Boers
1947 G. Brugmans
1947 H. Koningsberger
1947 P. Kijzer
1947 Wouter Paap
1947 P. Pijnenborg
1947 Joop Schultink
1947 Françoise Simon
1947-1948 Piet van der Ham
1947-1948 Jules Huf jr.
1947-1948 Wil Janse
1947-1948 L.J. Jordaan
1947-1948 W.A. Kerkhoff

1947-1948 Leo Nouwen
1947-1948 Jan van Os
1947-1948 drs. J.M.L. Peters
1947-1948 Matthieu Smedts
1947-1948 Th. Tonnis
1947-1948 Max Vredenburg
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
✦ *relaties* Voortzetting van *Parterre*
– Voortgezet als *Filmfront* (1948)
✦ *literatuur* Mirande de Jong, *Gids voor Nederlandse filmtijdschriften. Van 1912 tot heden* (Amsterdam 1990), p. 46, nr. 124
✦*autopsie* 2(1947/48), nr. 10(31 aug.) – nr. 19/20(febr.)
– UBN ∞1947/48, nr. 10 – nr. 17, nr. 19/20
– UBT, Theologische Faculteit ∞ 1947/48, nr. 18
✦ *typering* Katholiek cultureel tijdschrift, vooral over film, maar ook aandacht voor toneel, muziek en dans. Uitgave van de Katholieke Film Actie, opvolger van *Parterre*. Door de titelwijziging werd de vooroorlogse titel weer in ere hersteld.
✦ *noten*
(1) Het is niet zeker of nr. 19/20 het laatst verschenen nummer is. Het eerste nummer van de opvolger, *Filmfront*, verscheen op 5 mei 1948.

120

Katholiek tooneel 1933-1935
✦ *jaren* 9(1933), nr. 1(jan.)[1] – 3(1935), nr. 12(dec.)[2]
✦ *ondertitel* Tijdschrift voor binnen- en buitenlandsch tooneel
✦ *uitgever* [Tooneelfonds Pieter Langendijk][3]
✦ *plaats* Red.: Amsterdam ∞ 1933-1934; Haarlem ∞ 1935
– Adm.: Haarlem
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* III
✦ *redactie* 1933-1934 Gerard Nielen
1933-1935 Kees Spierings
1933-1935 Anton Sweers
1933-1935 Pieter van der Valk
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (1933-1934); boek- en toneelbesprekingen.
✦ *relaties* Voortzetting van *Roomsch tooneel*
– Hierin opgenomen *Tooneelgids*[4]
✦ *autopsie* Volledig (merendeels zonder omslagen)
– SBM
✦ *typering* Blad van de katholieke toneeluitgeverij Pieter Langendijk, gewijd aan 'het toneel' in de ruimste zin van het woord. Het blad bevat artikelen over toneel en ook toneelteksten e.d. In het eerste nummer werd in de 'Verantwoording' geschreven dat het blad zich vooral wilde richten op het lekenspel: "Waar wij in de eerste plaats invloed wenschen uit te oefenen op het Katholiek tooneel, en dit in beroepsvorm in Nederland practisch niet aanwezig is, zullen wij in het bijzonder de leekespelers moeten bereiken". Er zou in het blad ook aandacht zijn voor de ontwikkelingen in het buitenland, omdat "een met ons overeenstemmend streven in andere landen reeds meerdere jaren gaande is, waarbij Frankrijk, Duitschland en Oostenrijk door energieke pogingen op resultaten kunnen wijzen". In 2(1934), nr. 1, p. 4, noemt het blad zich: "(...) het eenigste goede blad, niet alleen voor den katholieken dilettant, maar ook voor hen, die dilettantenvoorstellingen bezoeken en belang stellen in ons leekentooneel".
✦ *noten*
(1) Het eerste nummer had als jaargangaanduiding '9' en daarmee werd als het ware de jaargangnummering van *Roomsch tooneel* voortgezet. In nummer 2 van febr. 1933 werd in een rectificatie op het omslag vermeld: "(...) Verder is door een onverklaarbare oorzaak ons eerste nummer aangekondigd als No 1 – negende jaargang. Men zal natuurlijk hebben begrepen dat dit eerste jaargang moet zijn. Dit neemt niet weg dat wij benieuwd zijn wat er over negen jaar is bereikt."
(2) De opheffing van het blad werd in 3(1935), nr. 10(okt.) aangekondigd. Er was te weinig steun om met de uitgave van het blad door te gaan: "Dit heeft dus ten gevolge, dat in December het eenigst nog bestaande Katholieke tooneelblad zal verdwijnen. De talloozen, die spelen, hebben het noodig geacht zonder de noodzakelijke ideëele en practische voorlichting te blijven, we zouden haast willen beweren – ze lappen 'de teekenen des tijds', waarop in ons blad herhaaldelijk is gewezen, aan hun laars." In het laatste nummer, nr. 12(dec.), in 'Het dilettantisme – een doode tak?' wordt nogmaals herhaald dat het blad zijn uitgave moet staken uit gebrek aan belangstelling onder "de tienduizenden Katholieken, die in ons land het tooneelspel beoefenen". In 1939 zou Ons Leekenspel, verwant aan het Toneelfonds Pieter Langendijk, een nieuw tijdschrift beginnen voor muziek, spel, zang en dans, bedoeld voor amateurs: *de Spelewei*.
(3) Vgl. *Brinkman's catalogus*, 1931-1935, p. 1460, s.v. Roomsch tooneel.
(4) In 1(1933), nr. 8(aug.) werd als volgt meegedeeld dat *Tooneelgids* in *Katholiek tooneel* werd opgenomen: "Eenheid is een kostbaar en noodzakelijk bezit. Meerdere malen is er reeds op gewezen, dat het Katholiek Leekentooneel met de uitgave van verschillende tooneelorganen eigenlijk in de verste verte niet gediend was. (...) Zoodra (...) het inzicht kwam, dat de voornaamste periodieken *Katholiek tooneel* en *Tooneelgids* in groote lijnen het zelfde nastreefden, stond men voor het onloochenbare feit dat een fusie van deze beide bladen niet anders dan het Katholiek Leekentooneel tot voordeel zou strekken."

121

Katholiek verweer 1936-{1940}
✦ *jaren* 1(1936/37), nr. 1(juni) – {4(1939/40), nr. 12(mei, verschijndatum 16 april)}[1]
✦ *uitgever* NV Uitgeversmaatschappij Fidelitas
✦ *plaats* Amsterdam
– Red.: Bloemendaal
✦ *frequentie* maandelijks ∞ 1(1936/37) – 2(1937/38), nr. 7(dec.)
– tweemaal per maand[2] ∞ 2(1937/38), nr. 8A(jan.) – 4(1939/40), nr. 4(sept., verschijndatum 16 aug.)
– maandelijks ∞ 4(1939/1940), nr. 5(okt., verschijndatum 15 sept.) – {nr. 12(mei, verschijndatum 16 april)}
✦ *formaat* B
✦ *omvang* III ∞ 1(1936/37); IV ∞ 2(1937/38); V ∞ 3(1938/39); III ∞ {4(1939/40)}
✦ *redactie* 1936-1940 J.V.L.M. Verbiest, red. secr.
✦ *speciale nummers* 1(1936/37), nr. 12(mei): Boekennummer
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen, boekbesprekingen (1937/38-1939/40), inhoudsopgaven en personenregister (1936/37-1938/39). De inhoudsopgaven van 1937/38 en 1938/39 bevinden zich gezamenlijk in een bijlage bij 4(1939/40), nr. 2A (juli, verschijndatum 15 juni 1939), 5 p.
– In de periode dat het blad tweemaal per maand verscheen werden de afleveringen per maand genummerd met A en B: 8A en 8B etc.
– M.i.v. 3(1938/39), nr. 1 zijn de afleveringen dubbel gedateerd: 3(1938/39), nr. 1A(juni, verschijndatum 16 mei 1938); 3(1938/39), nr. 2A(juli, verschijndatum 15 juni), enz.
✦ *autopsie* 1(1936/37), nr. 1(juni) – 4(1939/40), nr. 12(mei, verschijndatum 16 april)
– UBN
✦ *typering* Opinieblad dat zich strijdbaar inzet voor de katholieke zaak zowel tegen het communisme als tegen het nationaal-socialisme. Het blad besteedt veel aandacht aan de positie van de katholieken in Duitsland. In het eerste nummer wordt in 'Waarom Katholiek Verweer' geschreven dat het blad geen apologetisch blad wil zijn en zich ook niet wil begeven op het terrein van de katholieke pers. Het gaat "tegen àl wat met rechtvaardigheid, met welbegrepen voorzichtigheid (...); met matigheid (...); met sterkte (...), te vereenzelvigen met offervaardige dadenkracht, in conflict komt". Het blad wil het katholiek beginsel, de katholieke sfeer verdedigen tegen bederf, tegen verdraagzaamheid "die meebuigt met dwaling en met waarheid, met zonde en met deugd", tegen het "sleur-Christendom". In 2(1937/38), nr. 12A(mei), p. 2, in 'In memoriam Pater F. Hendrichs SJ, wordt Hendrichs als de inspirator van het blad genoemd: "De memorie van wijlen pater F. Hendrichs SJ zal in de kolommen van ons blad, dat program en geest aan hem dankt, blijven voortleven". De redactiesecretaris van het blad was J.V.L.M. Verbiest. Hij begon de uitgave van het blad bij zijn eigen uitgeverij Fidelitas, kort nadat hij ontslagen was als een van de directeuren van het dagblad *De Tijd* (vgl. Nic. Schrama, *Dagblad De Tijd 1845-1974* (Nijmegen 1996), p. 271-272 en 613).
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk is het blad na de inval van de Duitsers, 10 mei 1940, niet meer verschenen.
(2) In 2(1937/38), nr. 8B(jan. 1938), p. 1, werd gezegd: "Ten einde de actualiteit van ons blad te verhoogen, hebben wij besloten *Katholiek verweer* voortaan tweemaal per maand te doen verschijnen. De abonnementsprijs blijft niettemin f. 1.- per halfjaar, waarvoor men dus voortaan 12 nummers ontvangen zal." Met ingang van 4(1939/40), nr. 5(okt., verschijndatum 15 sept.) is de frequentie van verschijnen weer maandelijks. Tot en met 4(1939/40), nr. 11(april, verschijndatum 16 maart) blijft het colofon echter abusievelijk vermelden: "verschijnt tweemaal per maand".

122

Katholiek vizier[1] 1952-1957
✦ *jaren* 7(1952/53), nr. 2(mei) – 12(1957), nr. 6(sept.)
✦ *uitgever* Katholiek Vizier[2]
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* VI ∞ 7(1952/53)-11(1956/57); IV ∞ 12(1957)
✦ *redactie* 1952-1953 Noud van den Eerenbeemt, red. secr.
1952-1956 Karel Versluys, red. voor België
1952-1957 Paul Bussard pr., hoofdred. van *Catholic digest*
1952-1957 Cor de Groot, red. voor Frankrijk
1952-1957 Gabriël Smit, red. voor Nederland
1953-1956 Frans Oudejans, red. secr.
1956-1957 Jozef Baeyens, red. voor België
1957 Kenneth Ryan pr., hoofdred. van *Catholic digest*
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen, boekbesprekingen en inhoudsopgaven (m.u.v. 1954/55). De inhoudsopgave van 1957/58, nrs. 1-6 in: *Katholieke digest*, 12(1957/58).
– *Katholiek vizier* was de Nederlandstalige uitgave van het sinds 1936 in de Verenigde Staten uitgegeven blad *Catholic digest*. Er verschenen ook andere edities; zie de beschrijving van *Katholieke digest*.
✦ *relaties* Voortzetting van en voortgezet als *Katholieke digest*
– De voor België bestemde editie bleef verschijnen onder de titel *Katholieke digest* (vanaf januari 1956: *Katolieke digest*) in de jaren dat de Nederlandse editie verscheen onder de titel *Katholiek vizier*.
✦ *autopsie* Volledig (aantal omslagen ontbreken)
– KDC

✦ *typering Katholiek vizier* is de Nederlandstalige uitgave van *Catholic digest*. Het blad bevat artikelen overgenomen uit andere bladen.
✦ *noten*
(1) Titel afwisselend aangevuld met de teksten: 'Het goede – Het ware – Het schone'; 'Al wat waarachtig is...'; 'Al wat eerlijk is...'; 'Al wat rechtvaardig is...'; 'Al wat rein is...'; 'Al wat lieflijk is...'; Al wat wèl luidt...'.
(2) Voor de Stichting Katholiek Vizier, zie de beschrijving van *Katholieke digest*.

123

Katholiek volk 1945-1947
1945, nr. 1(10 juni) – 3(1947), nr. 26(29 juni)
✦ *ondertitel* Weekblad ter algemene vorming van het katholieke volk
✦ *uitgever* Paters kapucijnen
– Druk: NV Zuid-Nederlandsche Drukkerij
✦ *plaats* Red.: Eindhoven, Capucijnenklooster
– Adm. en druk: 's-Hertogenbosch
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* D
✦ *omvang* II ∞ 1945; III ∞ 1946; II ∞ 1947
✦ *redactie* 1945 pater Cyprianus OFMCap.
1945-1947 pater Concordius OFMCap., hoofdred.
1945-1947 pater Gentilis OFMCap.
1945-1947 pater Paschasius OFMCap.
In *Uni trinoque*, band 8, nr. 2(maart 1946), p. 24, worden als vaste medewerkers genoemd: pater Fabianus, pater Sebastianus en pater Euthymius.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen.
– In 1945 zijn alleen de afleveringen 1 en 2 genummerd. De jaargangnummering wordt gebruikt vanaf 3(1947).
✦ *relaties* Voortzetting van *Christus Koning*[1]
– Voortgezet als *het Volksweekblad*
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Weekblad voor het katholieke gezin onder redactie van paters kapucijnen. In 'Aan iedereen', in het eerste nummer, p. 1, schrijft de hoofdredacteur, pater Concordius over het program: "De oude Katholieke waarheid onder ons volk te bewaren; en waar zij aan begrip dreigt in te boeten, te handhaven; en waar duistere machten haar dreigen aan te tasten, te verdedigen, dàt is ons program." *Katholiek volk* wil "de waarheid van het oude, beproefde, onvervalste christendom" presenteren. Het blad bevat stichtende en informatieve artikelen, beschouwingen en de vaste rubriek 'Het sociaal hoekje', waarin actuele politieke kwesties worden besproken.
✦ *noten*
(1) Van *Christus Koning* zal als 'Orgaan van de Nederlandsche Provincie der Capucijnen en hare missies' een beschrijving worden opgenomen in een van de volgende delen van de *BKNP*.

124

Katholieke digest[1] 1946-1961
✦ *jaren* 1(1946/47), nr. 1(april) – 7(1952/53), nr. 1(april) – 12(1957/58), nr. 7(okt. 1957) – 16(1961), nr. 5(dec.)][2]
✦ *ondertitel* Maandelijks[3] tijdschrift ∞ 1(1946/47) – 7(1952/53), nr. 1(april)
✦ *uitgever* NV Ausum Uitgevers- en Boekhandelsfirma in samenwerking met The Catholic Digest Inc. ∞ 1(1946/47), nr. 1(april) – nr. 12(maart)
– voor Nederland: NV Dekker & Van de Vegt ∞ 1(1946/47), nr. 4(juli) – 2(1947/48), nr. 10(jan.)
– Daarna is er in het tijdschrift niet expliciet een uitgevende instantie vermeld. Er bestond een Stichting Katholiek Vizier, voortgezet als Stichting Katholieke Digest. Het tijdschrift werd vanaf [1952] gedrukt door NV De Volkskrant. In 1960 werd de Stichting Katholieke Digest overgenomen door NV De Volkskrant.[4]
✦ *plaats* Leuven ∞ 1(1946/47), nr. 1(april) – nr. 12(maart)
– Utrecht / Nijmegen ∞ 1(1946/47), nr. 4(juli) – 2(1947/48), nr. 10(jan.)
– Tot en met 7(1952/53), nr. 1(april) blijft Leuven als plaats van uitgave vermeld voor de Vlaamse editie en Apeldoorn voor de Nederlandse editie. Daarna is er geen plaats van uitgave in het tijdschrift vermeld.
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* In 1946 geen redacteuren in het tijdschrift vermeld.
1947-1952 Paul Bussard, pr., hoofdred. van *Catholic digest*
1947-1952 Louis Gales, pr. hoofdred. van *Catholic digest*
1947-1948 pater dr. G. Dewijn OP, geestelijke leiding van de redactie voor Nederland, België en Frankrijk
1947-1948 V. De Vos, secr.
1947-1952 F.M. van de Griendt (m.i.v. 3(1948/49), nr. 4 juli): Jos. van de Griendt), red. secr. voor Nederland
1947-1959 K.D. Versluys,1947-1952 hoofdred.-dir.
1957-1959 Jozef Baeyens, red. voor België
1957-1960 Gabriël Smit, red. voor Nederland
1957-1960 Cor de Groot, red. voor Frankrijk
1957-1960 Kenneth Ryan pr., hoofdred. van *Catholic digest*
1959 mevr. E. Schoutens
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen, boekbesprekingen en inhoudsopgaven (m.u.v. 1951/52).
– Tot en met 13(1958/59) lopen de jaargangen van april tot maart; 14(1959/60) loopt van nr. 1(april) tot en met nr. 12(juli 1960). Op p. 1 van nr. 11(juni 1960) deelt de redactie mee dat er "tengevolge van moeilijkheden op grafisch en redactioneel gebied (...)" in maart, april en mei géén nummers van de *Katholieke digest* zijn verschenen. Met het nummer van juni wordt de lopende jaargang voortgezet. "Alle lopende abonnementen

worden met drie maanden verlengd, zodat elke abonnee (...) twaalf nummers ontvangt." De 15e jaargang loopt van nr. 1(aug. 1960) – nr. 12(juli 1961). De 16e jaargang begint in augustus 1961.
– *Katholieke digest* was de Nederlandstalige uitgave van het sinds 1936 in de Verenigde Staten uitgegeven blad *Catholic digest*. Er verschenen ook andere edities: voor het Verenigd Koninkrijk en Ierland: *Catholic digest* (te Dublin uitgegeven); voor Frankrijk: *Digeste catholique* (te Parijs uitgegeven); voor de Duitstalige landen: *Katholischer digest*; voor Japan: *Komine stoten*; voor Italië: *Sintesi dal Catholic digest*; voor Canada: *Digeste catholique* (te Montreal uitgegeven); voor Spanje: *El Digesto catolico*. Vlaanderen kende vanaf 1952 een eigen editie die bleef verschijnen onder de titel *Katholieke digest* (vanaf 1956: *Katolieke digest*), toen de titel van de Nederlandse editie werd gewijzigd in *Katholiek vizier*.
– In het archief van *de Volkskrant*, bewaard in het Katholiek Documentatie Centrum te Nijmegen, is onder de inv.nrs. 96-99 archiefmateriaal aanwezig van de Stichting Katholieke Digest.
✦ *relaties* Van 7(1952/53), nr. 2(mei) tot en met 12(1957/58), nr. 6(sept. 1957) verschenen onder de titel *Katholiek vizier* (zie de afzonderlijke beschrijving)[5]
✦ *autopsie* Volledig (veel omslagen ontbreken)
– KDC
✦ *typering Katholieke digest* is de Nederlandstalige uitgave van *Catholic digest* dat in de Verenigde Staten in 1936 begon te verschijnen en na de Tweede Wereldoorlog in Europa in een aantal edities werd uitgebracht. Op het omslag van het eerste nummer wordt gezegd: "Het is de bedoeling van de *Katholieke digest* uit alle katholieke tijdschriften te putten en eveneens uit alle niet-katholieke tijdschriften, als zij katholieke artikelen publiceren". Het tijdschrift is een bundeling van artikelen op allerlei gebied: algemeen informatief en opiniërend. De strekking is liberaal en fel anticommunistisch.
✦ *noten*
(1) Op de omslagen van 1(1946/47) -{5(1950/51), nr. 4(juli 1950)} aangevuld met de tekst: 'De gulden draad der katholieke gedachte'; m.i.v. {5(1950/51), nr. 6(sept.)} – {6(1951/52), nr. 2(mei)}: 'Het Goede – Het Ware – Het Schone'.
(2) Vermoedelijk niet verder verschenen. Zowel in de collectie van het KDC als in die van de SBM is het decembernummer van 1961 de laatst aanwezige aflevering. De Vlaamse editie onder de titel *Katolieke digest* bleef vermoedelijk verschijnen tot en met 16(1961/62), nr. 12(maart).
(3) Van 1(1946/47) – 2(1947/48), nr. 3(juni): "Maandelijksch".
(4) Informatie ontleend aan de basislijst van het Archief van *de Volkskrant*, inv. nrs. 96-99 in Katholiek Documentatie Centrum.
(5) Op het omslag van 12(1957/58), nr. 7(okt.) [aanwezig in SBM] wordt meegedeeld: "De Nederlandse uitgave van de *Catholic digest* viert met dit nummer haar koperen feest. In die 12 1/2 jaar zijn velen overtuigd geraakt van de betekenis van een katholiek keur-blad, waarin het beste uit de wereldpers is bijeengebracht. Bezat in 1945 het begrip 'Digest' nog een onbekende inhoud voor velen, thans is het woord ook in het Nederlands taalgebruik langzamerhand ingeburgerd. Om die reden, op verzoek van een aantal lezers, en als geste tegenover het moederblad in de Verenigde Staten – dat weldra zijn miljoenste abonnee hoopt te boeken – is besloten de naam *Katholiek vizier* te wijzigen in *Katholieke digest* in het vertrouwen dat de oude en tevens nieuwe naam zal getuigen van een fris, levendig maandblad."

125

Katholieke dubbeltjesalmanak[1] 1877
✦ *jaren* 1877[2]
✦ *uitgever* P.H. Robijns
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1877 'Justus'[3]
✦ *relaties* Vanaf 1885 verscheen er opnieuw een *Katholieke dubbeltjes-almanak* (zie aldaar).
✦ *autopsie* 1877
– UBL, collectie Maatschappij der Nederlandse Letterkunde
✦ *typering* Almanak met praktische informatie en met onderhoudende lectuur. Vermoedelijk was deze almanak bedoeld als tegenhanger van de neutrale *Dubbeltjesalmanak* die vanaf 1863 in Amsterdam verscheen bij D. Allart. In het inleidende woord 'Lieve lezers en lezeressen' in de uitgave van 1877 wordt gezegd dat de almanak de 'reiswijzer' wil zijn door het kerkelijk jaar. Naast de andere katholieke almanakken die reeds bestaan wil de *Katholieke dubbeltjesalmanak* strijden voor de zaak van God en van de paus, die "in zijn vaderstad en wettig erf geblokkeerd is".
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "voor het jaar ... [jaartal]".
(2) Vermoedelijk niet verder verschenen. In *Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 35 is uitsluitend de uitgave voor 1877 vermeld.
(3) Vermoedelijk ging achter dit pseudoniem J.A.I. Winkelmeijer schuil. Hij was eveneens onder het pseudoniem 'Justus' redacteur van de nieuwe *Katholieke dubbeltjesalmanak* die vanaf 1885 ging verschijnen.

126

Katholieke dubbeltjes-almanak[1] 1885-[1918]
✦ *jaren* 1885 – [34(1918)][2]
✦ *uitgever* G. Borg, 'In den Goeden Zaaijer'[3] ∞ 1885-31(1916)
– NV De RK Boek-Centrale[4] ∞ 33(1917)-{34(1918)}
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* 1885-1898 J.A.I. Winkelmeijer (onder het pseudoniem 'Justus')[5]
1899-1902 'Verax'
1903-{1918} T. van Straelen
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– De jaargangaanduiding wordt gebruikt vanaf {3(1887)}. Voor het jaar 1915 is wegens het uitbreken van de oorlog geen almanak verschenen. (Vgl. 'Voorwoord', in: 31(1916)). Na 31(1916) verspringt de jaargangnummering naar 33(1917).
– Blijkens het in memoriam van Jos. Winkelmeijer (1899, p. 98) kende de almanak in dat jaar een oplage van 9.000 exemplaren.
✦ *relaties* Reeds eerder, in 1877, was er een almanak o.d.t. *Katholieke dubbeltjesalmanak* verschenen (zie aldaar).
✦ *autopsie* Volledig tot en met 34(1918)
– UBU, collectie Thomaasse ∞ 1888, 1891, 1906, 1914
– UBT, Theologische Faculteit, collectie Kapucijnen ∞ 1886
– Leeuwarden, Tresoar ∞ 1913
– KDC ∞ overige ingeziene jaren
✦ *typering* In de 'Voorrede' in 1885 schrijft de uitgever dat hij hoopt dat velen tevreden zullen zijn "over het 'nutscap' dat de inhoud van omstreeks een hondertal kl. 4° pagina's voor 10 cents stichten kan". De uitgave kent de gebruikelijke inhoud van een almanak: kalender, valuta, posttarieven, weekmarkten, waaraan toegevoegd een aantal stichtelijke en humoristische verhalen.
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "voor het jaar O.H. … [jaartal]"; eventueel: "voor het schrikkeljaar O.H. … [jaartal]".
(2) Volgens *Brinkman's catalogus*, 1882-1891, p. 22 verscheen de *Katholieke dubbeltjes-almanak* vanaf 1885 en volgens *Brinkman's catalogus*, 1916-1920, p. 23 tot en met 1918.
(3) De naam 'In den Goeden Zaaijer' verwees naar de nabijgelegen parochiekerk H. Ignatius van de paters jezuïeten, bekend als 'de Zaaier'. G. Borg overleed in 1908; de zaak werd voortgezet door zijn weduwe en zijn kinderen.
(4) De weduwe Borg deed de zaak over aan de RK Boek-Centrale van haar schoonzoon L.G. Winkeler, getrouwd met J.M.H. Borg. In de RK Boek-Centrale waren reeds eerder opgenomen de zaak van C.L. van Langenhuysen en van F.H.J. Bekker. De NV de RK Boekcentrale maakte in een circulaire bekend: "gedachtig, dat 'Centralisatie' in het teeken van onzen tijd staat zijn door fusie de beste RK zaken Langenhuijsen, Borg en Bekker, in één enkele zaak, de NV de RK Boek-Centrale, vereenigd. (…) De hoog opgestapelde boekenrijen, die onze toonzaal bevat, kunnen ieders wensch voorkomen. Wij noodigen een ieder tot een bezoek uit en wijzen er op, dat ook iedere bestelling per telefoon wordt aangenomen".
De NV Roomsch-Katholieke Boekcentrale was op 6 nov. 1913 opgericht door F.J.B. Jansen en L.G. Winkeler. Het doel van de NV was: "Het drukken en uitgeven van boeken en geschriften en de handel in boek- en plaatwerken en aanverwante artikelen, alles in den meest uitgebreiden zin" (vgl. *Akten betreffende Naamlooze Vennootschappen. Bijvoegsel van de Nederlandsche staatscourant*, 1914, nr. 7(9 jan. 1914), NV-nr. 41).
(5) De almanak van 1899 bevat op de pagina's 96-99 een in memoriam van Jos. Winkelmeijer, waaruit blijkt dat hij schuil ging achter het pseudoniem 'Justus'.

127

Katholieke film-actie 1950-1951
✦ *jaren* 1(1950), nr. 1(maart) – 2(1951), nr. 7(nov.)[1]
✦ *ondertitel* Orgaan van het Landelijk Bureau van de KFA
✦ *uitgever* Landelijk Bureau van de Katholieke Film-Actie
– Gedrukt bij Drukkerij Gebr. Janssen
✦ *plaats* Amsterdam
– Gedrukt te: Nijmegen
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1950-1951 drs. A.H.B. Briels
1950-1951 drs. J.M.L. Peters
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
✦ *relaties* Voortgezet als *Filmforum*[1]
✦ *literatuur* Mirande de Jong, *Gids voor Nederlandse filmtijdschriften. Van 1912 tot heden* (Amsterdam 1990), p. 46, nr. 125
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. 2(1951), nrs. 4 en 5
– KDC
✦ *typering* Blad van de Katholieke Film-Actie, met nieuws over film in de breedste zin van het woord en aandacht voor het reilen en zeilen van de KFA zelf. In het eerste nummer wordt nog eens het programma van de KFA uiteengezet. Dat is allereerst de uitvoering van de encycliek *Vigilanti cura* (1936). De bisschoppen hebben daartoe de KFA opgericht. In 'Een stem' in het eerste nummer (p. 4) schrijft de redactie dat het nieuwe contact-orgaan "maandelijks de aandacht zal vragen

voor de problemen van de bioscoop en voor het zo dringend noodzakelijke werk voor de goede film". In 1(1950), nr. 3, p. 9, komt de redactie in 'De bedoeling van dit contact-orgaan' nog eens terug op de belangrijke opdracht van de KFA: "De K.F.A. heeft een belangrijke Pauselijke opdracht uit te voeren. De invloed der katholieken op het voornaamste ontspanningsmiddel van de massa zal van grote betekenis kunnen blijken voor de ontwikkeling van het moderne denken. Het zal immers niet zonder gevolgen blijven als de geest en de strekking van het merendeel der films een heidens stempel dragen. Het is derhalve een zaak van groot gewicht alle leidinggevende instanties in het katholieke leven te interesseren voor de zending van de film-actie." In het eerste nummer wordt vermeld dat het de bedoeling is "dat dit maandelijks contact-orgaan gratis wordt toegezonden aan alle instanties die in katholiek verband leiding geven op geestelijk en cultureel gebied, te weten: de geestelijke overheid, pastorieën en rectoraten, de bestuurders van kloosters werkzaam op sociaal en paedagogisch gebied, de burgemeesters van de vereniging voor gemeensch. filmkeuring op kath. grondslag, de politieke, sociale en culturele verenigingen, de hoofdorganen voor jeugdbeweging, de katholieke pers, de R.K. openbare leeszalen, de kath. film- en bioscoopexploitanten enz., en vanzelfsprekend aan allen, die medewerken aan de uitbreiding van de K.F.A.".

✦ *noten*

(1) In het laatste nummer schrijft de redactie in 'Happy end': "Wij hebben er geen spijt van dat dit nummer het laatste is. Want het zal worden opgevolgd door een beter, groter, prettiger en belangrijker tijdschrift, bestemd voor een talrijker lezerskring. In Januari 1952 zal nl. het eerste nummer gaan verschijnen van een nieuw filmtijdschrift *Filmforum* geheten, dat de doelstellingen van de K.F.A. over een breed front mede zal helpen verwezenlijken. De bekende uitgeverij Foreholte en de stichting 'Het werk voor de goede film' (de landelijke K.F.A.) zullen samen dit nieuwe tijdschrift gaan uitgeven. Het zal een blad worden voor een groot publiek, zonder nochtans naar vorm of inhoud af te dalen tot het alledaagse of banale. Het zal slechts populair zijn in die zin, dat het de hoge zedelijke, sociale, paedagogische en artistieke eisen, die ook de katholieken aan de film moeten stellen, wil doen doordringen bij alle zich van hun verantwoordelijkheid bewuste lezers."

128

Katholieke filmkeuring 1946-1952

✦ *jaren* 1946, ongen. – 1952, nr. 13(2e halfjaar)

✦ *ondertitel* Uitslagen van de keuring der Katholieke Filmcentrale[1] (KFC) gedurende (...)[2]

✦ *uitgever* Katholieke Filmcentrale[3]

– Tevens vermeld: Centraal Bureau der KFA (Katholieke Film-Actie) ∞ 1946 – 1949, nr. 6(1e halfjaar)

✦ *plaats* 's-Hertogenbosch ∞ {1948, nr. 4(1e halfjaar)} – 1949, nr. 6(1e halfjaar); 's-Gravenhage ∞ 1949, nr. 7(2e halfjaar) – 1950, nr. 8(1e halfjaar); Amsterdam ∞ 1950, nr. 9(2e halfjaar) – 1952, nr. 13(2e halfjaar)

✦ *frequentie* jaarlijks ∞ 1946; halfjaarlijks ∞ 1947-1952

✦ *formaat* A

✦ *omvang* I ∞ 1946-1948; II ∞ 1949-1952

✦ *redactie* Niet in de uitgave vermeld.

✦ *bijzonderheden* Nummering van de afleveringen vanaf 1947, nr. 2(jan.-juli).

– In elke aflevering zijn de gekeurde films alfabetisch gerangschikt, met uitzondering van aflevering 1, waarin de vier rubrieken (A- tot D-films) elk afzonderlijk op papier van verschillende kleur waren gedrukt. De films werden als volgt geclassificeerd: A-films: toelaatbaar voor alle leeftijden; B-films: toelaatbaar voor personen boven 14 jaar; C1-films: zonder restrictie voor personen boven 18 jaar; C2-films: films met neutrale, onschadelijke strekking, om enkele precaire scènes is een weinig voorbehoud geboden; C3-films: films voor rijp-ontwikkelden, d.w.z. zeer voorbehouden films om meerdere precaire scènes of om een strekking. Voor personen met veel levenservaring zo goed als onschadelijk; D-films: ontoelaatbaar. Voor de classificatie, zie: 'Een noodzakelijk Voorwoord', in: 1946, p. 3-13, en: J.B. Kors OP, 'Voorwoord. Normen voor de nakeuring van films door de K.F.C.', in: 1948, nr. 4(1e halfjaar), p. 2-3.

– Blijkens 1951, nr. 11(2e halfjaar), p. 3-4, omvatte een abonnement op *Katholieke filmkeuring* tevens de wekelijkse toezending van de documentatiekaarten, "waarop een korte beschrijving van de film wordt gegeven en een waardering van de zedelijke, sociale, artistieke, paedagogische, didactische en ontspanningskwaliteiten van de film". Daarnaast bevat elke kaart "een aantal technische gegevens over de film, zoals de Nederlandse en originele titel, het jaar van productie, de naam van de producent en van het verhuurkantoor, de lengte van de film, de toelaatbaarheidskeuring van de Centrale Commissie voor de Filmkeuring (Rijkskeuring) en van de K.F.C., een korte aanduiding van het genre waartoe de film behoort, en de namen van regisseur, scenarioschrijver en voornaamste acteurs. In enkele woorden wordt aan het slot van het rapport de positieve waarde samengevat: aanbevolen voor volwassenen, jeugdigen of kinderen geschikt voor bepaalde groepen, alleen maar toelaatbaar zonder verdere positieve waarde, onbeduidend, ontraden enz." Een abonnement werd aanbevolen aan "allen die op een of andere wijze met de film te maken hebben, (...) zielzorgers, sociale en culturele instellingen, jeugdleiders, onderwijsinstanties, bioscoopexploitanten, maar ook (...) particulieren (ouders)". In het archief van de Katholieke Film Centrale, bewaard in het Katholiek Documentatie Centrum,

zijn de 'Filmkeuringskaarten' en ook de weeklijsten met de keuringsuitslagen bewaard gebleven.
✦ *relaties* Voortgezet als *KFC*
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Uitgave van de Katholieke Filmcentrale waarin de uitspraken van de katholieke filmkeuring werden gepubliceerd. Over het doel van deze publicatie werd in 'Een noodzakelijk Voorwoord' in het eerste nummer (p. 3) gezegd dat er weliswaar wekelijks kaarten verschijnen, waarop de uitslagen van de filmkeuring zijn vermeld, waarmee "in een eigen kartotheek gemakkelijk [is] na te slaan hoe het officiële Kath. oordeel over een bepaalde film is. Het grote publiek echter en zelfs zij, die de wekelijkse keuringslijsten ontvangen, missen een dergelijk vlug werkende handleiding. Herhaaldelijk is ons gebleken, dat daaraan in brede kring behoefte bestaat. Daarom heeft het Hoofdbestuur van de Kath. Film Actie (K.F.A) besloten om ieder half jaar een boekje uit te geven bevattende in alphabetische volgorde de titels van alle door de K.F.A. gedurende die periode gekeurde films, benevens de keuring van de Rijksfilmkeuring en de naam van het verhuurkantoor, dat de film uitbrengt."
✦ *noten*
(1) M.i.v. 1949, nr. 7(2e halfjaar): "Film-Centrale".
(2) Waaraan toegevoegd: de periode waarin de besproken films zijn uitgekomen.
(3) De Katholieke Film Centrale (KFC) was in 1929 opgericht (vgl. noot 2 van de beschrijving van de *Filmgids*). Na de oorlog werd de filmkeuring op 11 maart 1946 weer hervat (vgl. 'Een noodzakelijk Voorwoord', in: 1946, p. 3). Voor de werkzaamheden van de KFC in de naoorlogse periode, zie ook: *Katholieke Film-Centrale. K.F.C.*, 1948 [brochure, waarin onder meer de statuten en de ledenlijst van de Keuringscommissie zijn afgedrukt], en: Ernst Radius, 'Met waakzame zorg. De Katholieke Film Centrale en haar keuringsbeleid ten aanzien van volwassenen, 1945-1967', in: *Jaarboek Mediageschiedenis*, 2(1990), p. 113-133. Ook verschenen in: *Comenius. Wetenschappelijk tijdschrift voor demokratisering van opvoeding, onderwijs, vorming en hulpverlening*, 10(1990), p. 300-325.

129

de Katholieke filmkeuring 1950-{1954}
✦ *jaren* 1950, ongen. (19 sept.)[1] – {1954, nr. 7 (dec.)}
✦ *ondertitel* Mededelingen van de Katholieke Film-Centrale[2]
✦ *uitgever* Katholieke Film Centrale
✦ *plaats* Den Haag ∞ 1950, ongen.(19 sept.); Amsterdam ∞ 1951, nr. 2(juni) – {1954, nr. 7(dec.)}
✦ *frequentie* 1 nr. ∞ 1950-1951; 2 nrs. ∞ 1952; 1 nr. ∞ 1953; 2 nrs. ∞ 1954
✦ *formaat* C
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1950-1952: niet vermeld
1953-{1954} drs. A.H.B. Briels
1953-{1954} S.P. van 't Hof
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
✦ *autopsie* Volledig tot en met 1954, nr. 7(dec.)
– KDC
✦ *typering* Mededelingenblad van de Katholieke Filmcentrale. In 1951, nr. 2(1 juni), p. 1, werd gezegd dat het blad bedoeld was "om de keurders in kennis te stellen van al die bijzonderheden betreffende de keuring, die ertoe kunnen bijdragen, dat het keuringswerk op een steeds hoger niveau komt te liggen".
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk moet het nummer van 19 sept. 1950 als eerste nummer worden beschouwd. In 1951, nr. 2(juni) wordt immers gezegd dat in september 1950 "het eerste nummer van het mededelingenblad voor de keurders der K.F.C.: *De Katholieke Filmkeuring* [was verschenen]. Eigenlijk was dat nog maar een proefnummer. Sindsdien heeft het Bestuur echter besloten tot de regelmatige uitgave van een dergelijk mededelingenblad."
(2) Vanaf 1953, nr. 5(sept.): 'Stichting Katholieke Film-Centrale'.

130

de Katholieke gids 1889-1908
✦ *jaren* 1(1889), nr. 1(jan.) – 20(1908), nr. 12(dec.)[1]
✦ *ondertitel* Maandschrift voor het katholieke Nederlandsche volk
✦ *uitgever* Küppers en Laurey ∞ 1(1889)-4(1892)
– W. Küppers ∞ 5(1893)-14(1902)
– NV De Nieuwe Haarlemsche Courant ∞ 15(1903)-17(1905)
– NV Drukkerij De Spaarnestad ∞ 18(1906)-20(1908)
✦ *plaats* Haarlem
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* 1889-1893 mr. Eug. Gompertz
1889-1893 Th.A. Koelman
In 'Een woord vooraf' van 6(1894) deelt W. Küppers mee dat de redactie "eene uitbreiding [heeft] ondergaan, waardoor wij de namen op den omslag te vermelden voortaan geheel overbodig achten". Wel worden vanaf 1894 op de omslagen de medewerkers vermeld, maar deze omslagen zijn slechts beperkt bewaard gebleven.
{1894} mr. H.A.M. van Berckel, lid van de Tweede Kamer
{1894} F.L. Stracké Jz, beeldhouwer
{1894}-{1895} Eug.W.A. Brands, litt. stud. Amsterdam
{1894}-{1895} A.J. Flament, rijksarchivaris
{1894}-{1895} broeder Florentius, Maastricht

{1894}-{1895} F.M. Lurasco, Amsterdam
{1894}-{1895} M.H. Rademaker, pr.
{1894}-{1895} P.W. Stoffels, letterkundige
{1894}-{1895} J. Verhoeven pr., pastoor
{1894}-{1898} M.W. van der Aa, oud-hoofdred. van *de Tijd*
{1894}-{1898} dr. P. Alberdingk Thijm, hoogleraar aan de universiteit Leuven
{1894}-{1898} H.J. Allard SJ
{1894}-{1898} I. Couwenberg OFMConv, Universiteit Leuven
{1894}-{1898} H. Ermann SJ, professor Katwijk a/d Rijn
{1894}-{1898} dr. W. Everts pr., lid van de Tweede Kamer
{1894}-{1898} mr. J.F. Farensbach, advocaat
{1894}-{1898} P.P.L. van der Hark, letterkundige
{1894}-{1898} A. Huysmans OP
{1894}-{1898} G. Jonckbloet pr., pastoor Batavia
{1894}-{1898} M.J.A. Lans pr., pastoor Schiedam
{1894}-{1898} mr. L.P.M.H.Bn. Michiels van Verduijnen, lid van de Tweede Kamer
{1894}-{1898} M. Nieuwbarn OP
{1894}-{1898} Alb. van Rooijen, Utrecht
{1894}-{1902} J.H. Sauveur, leraar
{1894}-{1998} C. Scheiberling pr., pastoor Vogelenzang
{1894}-{1898} Alb. Weijers OP
{1894}-{1898} P. Zeegers SJ
{1894}-{1902} dr. H. van Aarsen, rector
{1894}-{1902} J.C. Alberdingk Thijm SJ
{1894}-{1902} dr. A.M.A.J. Ariëns, kapelaan
{1894}-{1902} H.B. Bodifée, kapelaan
{1894}-{1902} P.M. Bots pr.
{1894}-{1902} Ed. Brom. letterkundige
{1894}-{1902} mr. Eug. Gompertz, kantonrechter
{1894}-{1902} J. van Helvoirt SJ
{1894}-{1902} J. Hermans, hoofd RK Kweekschool
{1894}-{1902} J.H. Hofman, rust. pastoor
{1894}-{1902} A.M. Jurgens OFMConv
{1894}-{1902} Th.A. Koelman, hoofdred. van *het Centrum*
{1894}-{1902} J.R. van der Lans, hoofdred. van *de Gelderlander*
{1894}-{1902} Mathilde, letterkundige
{1894}-{1902} E.L.J.M. Meijnders, letterkundige
{1894}-{1902} J.E.H. Menten, oud-professor en pastoor
{1894}-{1902} B. Metz OFMConv
{1894}-{1902} A. Nuijens, letterkundige
{1894}-{1902} Norbert van Reuth, letterkundige
{1894}-{1902} prof. A.H.M. Ruyten
{1894}-{1902} dr. Aug. Snieders, hoofdred. van *het Handelsblad*
{1894}-{1902} dr. P.N. van Spanje, geneesheer RK Gasthuis Amsterdam
{1894}-{1902} P.H.J. Steenhoff, red. van *het Centrum*
{1894}-{1902} J.W. Thompson, oud-hoofdred. van *de Maasbode*
{1894}-{1902} W. de Veer SJ
{1894}-{1902} Is. Vogels SJ
{1894}-{1902} Ferd. Wierdels, red. van *de Tijd*
{1895} J.M. van den Heuvel, letterkundige
{1895} A.M. van der Kant, professor St. Michielsgestel
{1895}-{1898} H.C. Stolk, hoofd der RK school te Zaandam
{1895}-{1902} P.J. van den Goor pr., leraar aan de RK Normaalschool
{1895}-{1902} E.H. van der Heijde, pastoor
{1895}-{1902} jhr. J.W. van Nispen tot Sevenaer, hoofdred. van *de Residentiebode*
{1898} P.J.M. Aalberse, advocaat[2]
{1898} P.N. Brouns, red. *Tilburgsche courant*
{1898} J.C. van der Loos, kapelaan
{1898}-{1902} Hub Höner OSCam
{1898}-{1902} mgr. W. Konings, pastoor
{1898}-{1902} A. Op de Laak, leraar
{1898}-{1902} B.R.F. van Vlijmen, lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal
{1898}-{1902} Jac.L.H. Vranken, pastoor
{1898}-{1902} A. van Winkel pr., president Nederlandsche Werkliedenvereeniging, Brussel
{1901}-{1902} Herm.P.J. van Alfen, litt. cand.
{1901}-{1902} dr. J. van den Brink, kapelaan
{1901}-{1902} P. Buissink, professor Bisschoppelijk College
{1901}-{1902} B. van Geldorp, pastoor
{1901}-{1902} A.C.A. Hoffman, arts
{1901}-{1902} H.J.B. Küppers, red. van *de Nieuwe Haarlemsche courant*
{1901}-{1902} A.J. Oostdam, red. van *de Residentiebode*
{1901}-{1902} Jac. P. van Term, red. van *de Maasbode*
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (1889, 1893, 1895-1896, 1903), bespreking van tijdschriftartikelen, boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– Vanaf dec. 1902 bevat het blad een maandelijkse rubriek 'Tijdschriften-tafel', waarin de inhoud van een groot aantal Nederlandse tijdschriften wordt samengevat en becommentarieerd.[3]
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
– UBU ∞ omslagen 1894, 1895, 1898, 1901
– Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, map prospectussen A.B. van den Heuvel ∞ prospectussen ter aankondiging van 12(1900) en 15(1903)
✦ *typering* Algemeen cultureel tijdschrift, dat zich volgens het 'Aan onzen Lezers!' in het eerste nummer wil bewegen "als degelijk Katholiek op het gebied van literatuur, kunst, wetenschap, politiek en critiek". Het blad beoogt een ander soort lezers te bereiken dan *de Katholiek* en *Studiën*: deze bladen "zijn meer zuiver wetenschappelijke werken: diepere studie, hooger mate van algemeene kennis wordt bij die lezers verondersteld; de *Katholieke gids* wordt geschreven meer voor den ont-

wikkelden dan voor den geleerden geloofsgenoot en is geen studieboek". In een prospectus ter aankondiging van de 12e jaargang, 1900, wordt over de doelstelling en inhoud van het tijdschrift geschreven: "*De Katholieke gids* wil zijn lezers op de hoogte des tijds brengen, hun moed en verstand stalen, hun oordeel louteren, hun gemoed verrijken en daardoor bevredigen. *De Katholieke gids* wil niet alleen den lezer raad geven en steunen in den harden strijd tegen de moderne wetenschap en Godverzaking, maar ook het heil der jeugd bevorderen en de bijdragen doen zijn van dien aard, dat de jongeling en jongedochter leeren kennen die kennissen der literatuur, die zij anders zouden willen zoeken in neutrale geschriften of persproducten van onze hedendaagsche 'woordkunstenaars'. (...) Naast wetenschappelijke artikelen biedt *De Katholieke gids* den lezer belletrie en reine poëzie; letterkundige fantasieën en critieken wisselen met tijdschriftartikelen en schetsen van mannen wier verdiensten voor Kerk en Staat levendig voor oogen dienen te worden gehouden." In het 'Voorwoord' van de 15e jaargang wordt ten opzichte van *Van onzen tijd* gezegd, dat dit blad "Katholiek en tegelijk ultra-modern [is], bijna uitsluitend gewijd aan belletrie". Het standpunt van *de Katholieke gids* tegenover de moderne beweging in de letterkunde wordt als volgt geformuleerd: "wij waarderen de techniek der taal bij onze jongeren, hunne kunstige gevoelsverklanking, hun spelen met woord en taal – maar wij willen daarbij het zaakrijke niet uitsluiten, erkennen ook het schoone, waar het te vinden is in oudere vormen en wenschen niet geheel op te gaan in het enkel najagen van het der verbeelding en het oor treffende schoone".

✦ *noten*

(1) In het *Gedenkboek NV de Spaarnestad [1906-1931]* (Haarlem 1931), p. 14 wordt over de opheffing gezegd, dat het aantal abonnementen de moeite van het drukken niet meer loonde. In 'Ter inleiding van den 19den jaargang' in januari 1907 was reeds bericht dat het slechter ging met het tijdschrift: "Waar zijn de vele getrouwen uit de eerste jaren gebleven? Hoe is die uitgelezen schaar van Medewerkers uit elkander gegaan? Waarom schijnen zoovelen, te velen, voor goed den rug gekeerd te hebben aan dit Maandschrift, waarin zoo menige pennevrucht voorkomt, met hun meesterteeken gemerkt?"

(2) Aalberse was onder het pseudoniem Alphons de Leythe ook reeds medewerker in 1892-1893 (vgl. J.P. Gribling, *P.J.M. Aalberse 1871-1948* (Utrecht 1961. Diss. KU Nijmegen), p. 34-35).

(3) Over de nieuwe rubriek wordt in het 'Voorwoord' van het januarinummer van 1903 gezegd: "Wat Frans Netscher bezorgt aan zijne lezers en lezeressen der *Hollandsche Revue* in zijn overzicht der Tijdschriften – iets dergelijks zullen wij blijven geven in onze 'Tijdschriften-Tafel' voor de letterlievende en in wetenschappelijken vooruitgang belangstellende Katholieke Nederlanders. (...) Onnoodig nog te wijzen op het nuttige, gemakkelijke en leerzame dezer rubriek. Behalve dat het aangenaam is te weten welke artikels een aantal tijdschriften iedere maand bevat, zich door zoo'n beknopt overzicht als 't ware te oriënteeren in de periodieke uitgaven – behalve dit alles is onze 'Tijdschriften-Tafel' als het ware een catalogus van artikelen, waarin ieder kan aangegeven vinden wat hij noodig heeft voor de verdere bestudeering of behandeling van een of ander onderwerp. Zooals wij boven in het voorbijgaan aanstipten werd het nut van een dergelijk maandelijksch overzicht reeds vóór ons ingezien door een ander niet-katholiek Tijdschrift. Wij, Katholieken, willen in deze niet achterblijven en wat nu voor onze Geloofsgenooten nog niet bestond – geven we door de toevoeging der 'Tijdschriften-Tafel' aan ons Maandschrift".

131

het Katholieke huisgezin 1928-?

✦ *jaren* 1(1928), nr. 1(14 jan.) – ?[1]

✦ *uitgever* Niet in het tijdschrift vermeld.

✦ *plaats* [Amsterdam]

✦ *frequentie* "voorlopig om de 14 dagen"

✦ *formaat* B

✦ *omvang* Ingeziene afl.: 4 p.

✦ *redactie* In de enig ingeziene aflevering wordt medewerking aangekondigd van o.a. Fred. van Eeden, Ant. Sweers, dir. van RK Amsterdams Tooneelgezelschap en P.W.J. Fafiani.

✦ *autopsie* 1(1928), nr. 1(14 jan.)

– Stadsarchief Amsterdam

✦ *typering* Katholiek blad dat informatie wil geven op het gebied van apologie en politiek en onderwerpen wil behandelen op het gebied van katholiek toneel en radio. In het eerste nummer van het blad wordt gezegd: "Het doel van dit tijdschrift is, speciaal Katholieken kennis bij te brengen voor veel besproken vraagstukken, op Godsdienstig en Sociaal gebied. (...) Onze bedoeling is, ons Roomsch Geloof te gaan beschrijven en [wij] zullen ons in geen geval op het terrein van andersdenkenden begeven". Het eerste nummer bevat een bijdrage van Frederik van Eeden, een artikel over drankbestrijding, berichten over 'Kerkelijk Leven' en over de KRO. De 'Toneelrubriek' is nog niet geopend.

✦ *noten*

(1) Het is niet bekend of het blad na nummer 1 is voortgezet.

132

de Katholieke illustratie 1867-1967
✦ *jaren* 1(1867/68), nr. 1[aug.][1]— 76(1941/42), nr. 26(26 maart)[2]
– 80(1946), nr. 1(6 juni) – 101(1967), nr. 52(30 dec.)
✦ *ondertitel* Zondags-lektuur[3] voor het katholieke Nederlandsche volk ∞ 1(1867/68)-10(1876/77)
– Weekblad ∞ 65(1930/31), nr. 16(14 jan.) – 69(1934/35), nr. 14(2 jan.)
– Geïll. weekblad ∞ 69(1934/35), nr. 15(9 jan.) – 72(1937/38)
– Weekblad (afgewisseld met de frequentieaanduiding 'verschijnt wekelijks') ∞ 83(1949)-86(1952)
– Op de titelbandpagina's luidt de ondertitel: Zondags-lektuur[3] voor het katholieke Nederlandsche volk ∞ 1(1867/68)-62(1927/28)
– Weekblad voor het katholieke Nederlandsche volk ∞ 63(1928/29)
– Weekblad voor het Nederlandsche katholieke volk ∞ 64(1929/30)-{70(1935/36)}. Na 70(1935/36) zijn in het autopsie-exemplaar geen titelbandpagina's aanwezig.
✦ *uitgever* Henri Bogaerts[4] ∞ 1(1867/68)-9(1875/76)
– NV de Katholieke illustratie[5] ∞ 10(1876/77)-44(1909/10)
– NV Drukkerij De Spaarnestad[6] ∞ 45(1910/11)-101(1967)
– Gedrukt werd het blad achtereenvolgens door Henri Bogaerts (1876-1883), Firma Lutkie & Cranenburg[7] (1883-1910) en Drukkerij De Spaarnestad (1910-1967).
✦ *plaats* 's-Hertogenbosch ∞ 1(1867/68)-44(1909/10)
– Haarlem ∞ 45(1910/11)-101(1967)
✦ *frequentie* wekelijks[8] ∞ 1(1867/68)-76(1941/42)
– veertiendaags ∞ 80(1946) – 82(1948), nr. 16(29 juli)
– wekelijks[9] ∞ 82(1948), nr. 17(12 aug.) – 101(1967)
✦ *formaat* C
✦ *omvang* V ∞ 1(1867/68)-11(1877/78); VI ∞ 12(1878/79); V ∞ 13(1879/80)-42(1908); VI ∞ 43(1908/09)-76(1941/42); III ∞ 80(1946); V ∞ 81(1947); VI ∞ 82(1948)-101(1967)
✦ *redactie* 1867-1870 J.W. Thompson, hoofdred.[10]
1867-1883 H. Bogaerts. dir.
1867-1898 H.A. Banning[10], 1871-1891 hoofdred., 1876-1891 tevens dir.
[1872]-1901 Mathilde (pseud. van Marie Sloot)[11]
[1877-1881] J.A. Vesters[12]
{1879} J.A. Acket[12]
[1879]-1900 J.R. van der Lans, vanaf 1897 verantwoordelijk hoofdred.[13]
1883-1884 W.J. van Avezaath, dir.
1887-1891 J.H.M. Cramer, dir.
[1891]-1908 J. Vesters jr. (m.i.v. 1907: J.B. Vesters)[14]
[1894]-1902 F.J.A.L. Cordens[15]
1899-1902 F.A. van den Heuvel (pseudoniem: Ravo)
1899-1908 Maria Viola[16]
1902-1910 C.R. de Klerk, 1902-1905 red. secr., 1908-1910 hoofdred.[16]
1910-{1916} F.H.M. van de Griendt
1910-{1916} F.X.M. Schiphorst
[1914-1949 Herman Moerkerk][17]
1918-1928 E.H. Uylings, hoofdred.
{1923}-{1932} H.B. van der Sande, 1924-1928 litterair red., 1928-{1932} hoofdred.
1941-1942 W.H.P. Snitker, plaatsverv. hoofdred.
1941-{1961} C.P.M. Lautenslager, hoofdred.
{1966}-1967 A. Welling, hoofdred.
– Als medewerkers worden in 1867-1870 vermeld: Aug. Snieders jr., dr. J.Ren. Snieders, 'de Oude [= H.A. Banning] en de Jonge [= P.Ch. Smit] Valentijn' en "meer andere Katholieke Letterkundigen".
– Ovink (p. 30) vermeldt als medewerkers: pater B. van Meurs SJ[18] prof. J.A. Alberdingk Thijm, dr. H.J.A.M. Schaepman, Ed. Brom, J.W. Brouwers, Ferd. Wierdels, prof. P.J. Veth, E.W. Moes en de tekenaars Rochussen, O. Eerelman en G.B. Witkamp.
Van der Lans (p. 721-722) noemt als 'onderscheiden medewerkers': H.J.M. [= F.A.] van den Heuvel (onder het pseudoniem: Ravo), A.W. Bos, Gomarius Mes, Ferdinand (pseudoniem van pater A. Kerkhoff), Louise Stratenus, J.F. Nuyens, Agatha de Haan, Julie Russel (later mevr. J.R. van der Lans) en Daniella (pseudoniem van mevrouw A.W.D.C. Berganius-van Gorkum).
Voor latere medewerkers, zie ook de lijsten in Hemels en Vegt.
✦ *speciale nummers* Hier zijn niet genoemd de tijdgebonden speciale nummers, gewijd aan kerkelijke en burgerlijke feestdagen, jubilea en aan het sterven van pausen en vorsten.
1(1867/68), nr. 8(onged.), gewijd aan Joost van den Vondel
– 1(1867/68), nr. 12(onged.), gewijd aan de zouaven
– 4(1870/71), nr. 29(onged.), gewijd aan de watersnood te 's-Hertogenbosch
– 5(1871/72), nr. 51(onged.): *Het Eeuwgetijde der Gorkumsche Martelaren*
– 13(1879/80), nr. 25/26(onged.), gewijd aan de watersnood in 1880
– 18(1884/85), nr. 15(onged.), gewijd aan mgr. H. van Beel, bisschop van Breda (n.a.v. diens overlijden)
– 18(1884/85), nr. 51(onged.), feestnummer ter gelegenheid van het 700-jarig bestaan van 's-Hertogenbosch
– 20(1886/87), nr. 52(onged.), t.g.v. het eerste eeuwfeest van het afsterven van de H. Alphonsus de Liguori
– 21(1887/88), nr. 11(onged.), gewijd aan Rembrandt
– 21(1887/88), nr. 17(onged.), gewijd aan Joost van den Vondel t.g.v. het derde eeuwfeest van diens geboorte
– 22(1888/89), nr. 5(onged.), gewijd aan de Nederlandse schilderkunst
– 22(1888/89), nr. 48(onged.), gewijd aan Josephus Albertus Alberdingk Thijm
– 26(1892/93), nr. 24(onged.), gewijd aan de zouaven
– bij 26(1892/93), okt. 1892 een bijvoegsel: *Christophorus*

Columbus, feestuitgave bij het vierde eeuwgetijde van de ontdekking der Nieuwe Wereld, 32 p.
– 28(1894/95), nr. 41(onged.), gewijd aan het Mirakel van de Heilige Stede te Amsterdam
– 33(1899/1900), nr. 16(onged.), gewijd aan het eerste eeuwfeest van het groot-seminarie te Warmond
– 37(1903), nr. 8(onged.): *Op het gouden feest van het herstel der bisschoppelijke hiërarchie, 4 maart 1903*
– 37(1903), nr. 11(onged.), gewijd aan dr. H.J.A.M. Schaepman (n.a.v. diens overlijden)
– 39(1905), nr. 22(onged.), gewijd aan de 70ste verjaardag van pater B. van Meurs SJ, 30 April 1835 – 30 April 1905
– 49(1914/15), nr. 30(1 mei), gewijd aan de 80e verjaardag van pater B. van Meurs SJ
– bij 50(1915/16), nr. 49(9 sept.) een bijlage 'ter herinnering aan het zilveren priesterfeest van mgr. dr. H.A. Poels', 24 p.
– 51(1916/17), nr. 39(30 juni), gewijd aan het gouden jubileum van de heiligverklaring der martelaren van Gorcum
– 52(1917/18), nr. 6(8 nov.), deels gewijd aan het 'Muziekleven in Roomsch Nederland'
– 53(1918/19), nr. 43(26 juli): *Vliegnummer*, gewijd aan de moderne aviatiek
– 55(1920/21), nr. 25(16 maart): in memoriam-nummer gewijd aan dr. P.J.H. Cuypers
– 60(1925/26), nr. 52(22 sept.), jubileumnummer: *Het diamanten jubilé* [van *de Katholieke illustratie*]
– april 1936, extra nummer: in memoriam-nummer gewijd aan mr. Charles Ruijs de Beerenbrouck
– 71(1936/37), nov. 1936: extra nummer: [Over de Katholieke Kerk], 32 p.
– bij 82(1948), extra nummer: *Een wereldfiguur. In memoriam Monseigneur Doctor Henricus Andreas Poels*
– bij 87(1953), extra nummer: *Watersnood 1953*, 48 p.
– 10 december 1966: Jubileumnummer *100 Jaar Katholieke Illustratie*
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen, incidenteel boekbesprekingen en inhoudsopgaven volgens rubrieken tot en met {73(1938/39)}.
– Vanaf het eerste nummer is het blad rijk geïllustreerd met gravures en vignetten. In 'Aan den lezer' in het eerste nummer van 5(1871/72) wordt aangekondigd dat het blad voortaan "gravuren, platen en ook photographieën [zal] bevatten zooals in geen enkel werk van dien aard geleverd kunnen worden". Vanaf 50(1915/16), nr. 1(9 okt.) wordt het blad uitgevoerd in koperdiepdruk. In het eerste nummer van die jaargang staat een foto met de nieuwe diepdruk-rotatie-illustratiepers, die wordt voorgesteld als het "allernieuwste procédé op het gebied der illustratiekunst", waarmee "de platen artistieker, sprekender, in alle opzichten mooier zullen zijn dan de gewone clichédruk kan geven". Later verschijnen ook kleurenfoto's.
– De nieuwe jaargang begon tot en met 76(1941/42) in de herfst: tot en met 42(1907/08) begin november, vanaf 43(1908/09) in oktober. Tot en met 42(1907/08), nr. 2184(10 okt. 1908) was er een doorlopende nummering van de afleveringen. Daarna werden de afleveringen per jaargang genummerd. Na 76(1941/42), nr. 26(26 maart) volgt de 80e jaargang die loopt van nr. 1(6 juni) tot en met nr. 15(19 dec.). Voortaan liepen de jaargangen samen met het kalenderjaar. Tot en met 89(1955) zijn de afleveringen per jaargang doorlopend gepagineerd; vanaf 90(1956) is ieder nummer afzonderlijk gepagineerd.
– Vanaf 54(1919/20), nr. 1(4 okt.) was er ook een 'luxe editie' verkrijgbaar tegen een prijs die ongeveer 75 procent hoger lag. In het laatste nummer van 64(1929/30), nr. 52(24 sept.), p. 1200, wordt in een 'Bericht aan onze Abonné's' meegedeeld dat m.i.v. de nieuwe jaargang de luxe uitgave vervalt, omdat de papiersoort van *de Katholieke illustratie* in de laatste jaren aanmerkelijk is verbeterd, waardoor de belangstelling voor de z.g. luxe uitgave is verflauwd.
– Vanaf 57(1922/23), nr. 32(2 mei) tot en met 74(1939/40), nr. 34(23 mei) prijkt onder de titelkop de tekst: 'Vereerd met de inteekening van het Koninklijk Huisarchief' (later: ... met de inteekening van het Huisarchief van H.M. de Koningin) en 'Vereerd met de inteekening van de Vaticaansche Bibliotheek'.
– *De Katholieke illustratie* gaf een reeks uit onder de titel *Leesbibliotheek voor christelijke huisgezinnen*. Deze reeks was al in 1856 begonnen als uitgave van P.N. Verhoeven te 's-Hertogenbosch, in 1864 overgenomen door H. Bogaerts. Van 1872 tot en met 1876 verscheen deze reeks onder de titel *Leesbibliotheek voor christelijke huisgezinnen en het Dompertje van den ouden Valentijn*. Vanaf 1877 verscheen de reeks als uitgave van de NV de Katholieke illustratie, opnieuw onder de titel *Leesbibliotheek voor christelijke huisgezinnen*; vanaf 1913 als *Leesbibliotheek van de Maatschappij De Katholieke illustratie*. Zij bleef bestaan tot vermoedelijk 1924. Elke jaargang bestond uit 8 boekdelen (vgl. Gomarius Mes, *De katholieke pers van Nederland 1853-1887*, p. 286-288 en *Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 703-704; 1882-1891, p. 323; 1891-1900, p. 420; 1900-1910, p. 610; 1911-1915, p. 396; 1916-1920, p. 398-399; 1921-1925, p. 439-440). Vermoedelijk werd de *Leesbibliotheek* voortgezet onder de naam de *Spaarnestad-Bibliotheek*. Van de *Leesbibliotheek* is als reeks geen beschrijving opgenomen in de *BKNP*.
– Vanaf het eerste nummer op 18 juli 1869 tot en met 8(1876/77) presenteerde *het Huisgezin* zich in de titelkop als bijblad van *de Katholieke illustratie*; het blad was "uitsluitend verkrijgbaar voor de inteekenaren op *de Katholieke illustratie*". Toen *het Huisgezin* als zelfstandig blad ging verschijnen, konden de abonnees van *de Katholieke illustratie* er zich tegen een gereduceerd

tarief op abonneren. *Het Huisgezin* is beschreven in *BKNP*, deel 1.
– Tijdens de Frans-Duitse oorlog (1870-1871) verscheen er een gratis bijblad, 'De oorlog', dat apart werd gedrukt, met prenten van beide fronten (vgl. Ovink, p. 243).
– Vanaf 1874 tot en met 1899 verscheen de *Scheurkalender van de Katholieke illustratie* (vgl. *Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 1038; 1882-1891, p. 477 en 1891-1900, p. 612). B. van Meurs SJ voerde de redactie van deze *Scheurkalender*, waarvan geen enkel exemplaar kon worden ingezien. Teksten van de *Scheurkalender* werden gebundeld in: B. van Meurs, *Spreuken van den Scheurkalender der Katholieke illustratie* ['s-Hertogenbosch] 1874; B. van Meurs, *Anekdoten van den Scheurkalender der Katholieke illustratie* ['s-Hertogenbosch] 1875 en B. van Meurs, *Vijftienhonderd Nederlandsche spreekwoorden* ['s-Hertogenbosch] 1886-1888, 3 dln. Mes spreekt over twee, niet nader omschreven edities: "Editie I en II" (vgl. G. Mes, *De katholieke pers van Nederland, 1853-1887* (Maastricht 1887-1888), p. 291). In *Brinkman's catalogus*, 1882-1891, p. 477 is sprake van een gewone editie en een duurdere editie: 'vernist'.
– Vanaf 33(1899/1900), nr. 4(onged.) verscheen *Geïllustreerde geschiedenis van den dag*. Bijvoegsel van *de Katholieke Illustratie* behorende bij…[datum]. Volgens het eerste nummer werd het uitgegeven om meer op de actualiteiten te kunnen inspelen: "Tot dusver kon ons tijdschrift niet in zoo ruime mate als velen het wenschten de gebeurtenissen van den dag in beeld brengen, die in onzen veelbewogen tijd elkaar als het ware verdringen". De bedoeling was om "de Illustratie zelf te blijven bestemmen voor kunstplaten, en het bijvoegsel te doen zijn een geïllustreerde kroniek van de maand, zoodat de lezer aan het eind van den jaargang in twaalf nummers al het merkwaardige bijeen heeft, wat in den loop des jaars is voorgevallen, opgeluisterd met een reeks van portretten". Het bijvoegsel is vermoedelijk niet lang verschenen. In het autopsie-exemplaar werden slechts enkele nummers aangetroffen in jaargang 33(1899/1900).
– Van [okt. 1921] – [21 sept. 1927] verscheen als bijlage *de Katholieke illustratie. Roman-bijvoegsel*, dat volgens de *Catalogus van franciscaans tijdschriftenbezit* in 56(1921/22) maandelijks, in 57(1922/23)-58(1923/24) veertiendaags, en in 59(1924/25)-61(1926/27) wekelijks verscheen met een eigen nummering. Het bijvoegsel bevat per nummer een aflevering van enkele (Nederlandse zowel als buitenlandse) romans. In het KDC en in de KB is het *Roman-bijvoegsel* incompleet aanwezig.
– Vanaf {1922} verscheen in december een speciaal kerstnummer; vanaf 1930 onder de titel *Kerstboek*. Van het kerstnummer van 1922 verscheen in elk geval een herdruk. Vgl. 57(1922/23), nr. 14(27 dec.): "Het Extra-Kerstnummer is geheel uitverkocht; wij hebben er niet één meer in huis – en 't regent nog steeds bestellingen! Ieder, die 't ziet, wil er óók een hebben! Wij besloten daarom, een tweeden druk van dit extra kerstnummer ter perse te leggen." In 1958 verscheen het *Kerstboek* voor het laatst. In het nummer van 12 dec. 1959, p. 3, werd de lezers bericht: "Wij vestigen er de aandacht op, dat wij hebben besloten dit jaar niet over te gaan tot de uitgave van een extra-kerstboek. Door de gestegen papierprijzen en de hoge technische kosten lag de prijs van het extra-kerstboek vrij hoog. Dit leidde ertoe dat velen, die zich tijdens de feestdagen van extra-lectuur wilden voorzien, het verzoek tot ons richtten of wij hun in het gewone kerstnummer niet iets meer wilden geven. Wij menen aan dit verzoek te moeten voldoen."
– Met ingang van 60(1925/26), nr. 42(14 juli) begint de fotorubriek 'Van het rijke Roomsche Leven' (m.i.v. 60(1925/26), nr. 47(18 aug.): 'Uit het rijke Roomsche leven'). In nr. 43(21 juli), p. 543 wordt over de inhoud van de rubriek gezegd: "Voorzoover de plaatsruimte het veroorlooft, vermelden wij hier belangrijke gebeurtenissen op kerkelijk gebied, voorname jubilea enz. Nooit kan melding worden gemaakt van minder dan 50-jarige persoonlijke jubilea, eersten-steenleggingen, dilettantentoneel, kindsheidsoptochten, gouden bruiloften." De laatst aangetroffen rubriek onder die naam bevindt zich in 67(1932/33), nr. 12(21 dec.). In de nummers 14(4 jan. 1933) tot en met nr. 52(27 sept. 1933) wordt de rubriek voortgezet onder de titel 'Uit eigen midden'.
– Als wekelijks bijvoegsel voor de jeugd verscheen vanaf 11 febr. 1925 tot en met sept. 1927 *Onze eigen illustratie*. In het eerste nummer schreef 'Oom Frans', dat *Onze eigen illustratie* is bedoeld voor "al die honderdduizenden jongens en meisjes, die ons tijdschrift [= *de Katholieke illustratie*] in handen krijgen, er niets in vinden konden, dat nu eens voor hen alleen bestemd was. We hopen jelui een genoegen te doen door je een 'Eigen Illustratie' te geven, een stuk van de Illustratie, dat je er heelemaal uitnemen en voor jezelf apart bewaren kunt." Vanaf 62(1927/28), nr. 1(28 sept.) kwam het bijvoegsel te vervallen. *De Katholieke illustratie* bevatte voortaan in het blad zelf een kinderrubriek onder wisselende titels, aanvankelijk onder de titel 'Een bladzijde voor de jeugd'. Vanaf 27 sept. 1933 verscheen weer een afzonderlijk wekelijks bijvoegsel, *het Madeliefje*. Tot de uitgave hiervan was besloten, nadat uit een onderzoek onder de lezers van *de Katholieke illustratie* was gebleken dat het humoristisch bijvoegsel *de Witte raaf* door veel jongens en meisjes werd gelezen. In het eerste nummer van *het Madeliefje* werd gezegd dat dat niet de bedoeling was: *de Witte raaf* is "voor de groote menschen bedoeld". Daarom zal *het Madeliefje* als "eigen courantje" in *de Witte raaf* gaan verschijnen met "iedere week prachtige, boeiende verhalen", met "allerlei aardige kunstjes (…), spelletjes en knutselwerkjes,

waar zoowel de jongens als de meisjes aan mee kunnen doen. Dan komen er nog raadsels en rebussen, waarvoor wij af en toe heel mooie prijzen zullen uitloven". Met ingang van de jaargang 1934/35 (3 oktober 1934) werd de titel van het bijvoegsel veranderd in *Eigen hof*, vanaf 31 oktober 1934 al weer gewijzigd in *Voor jonge lezers*, en vanaf 3 oktober 1935 in *de Kleine K.I.* Over deze laatste titelwijziging was in 69(1934/35), nr. 51(19 sept. 1935), p. 2402, in 'Zeventig jaren! Een blik in verleden en toekomst' meegedeeld: "De Jeugdrubriek wordt uitgebreid en zelfs verdubbeld, zoodat deze waarlijk een krant wordt en zich terecht *de Kleine K.I.* mag noemen". Vanaf 70(1935/36), nr. 51(17 sept.) werd de titel nogmaals veranderd, nu in *Okki*, de afkorting van *Onze Kleine Katholieke Illustratie*, en als volgt aangekondigd: "Wij zullen steeds voor aardige vulling zorg dragen. Mooie verhalen, nuttige lessen, leuke prentjes, leerzame raadsels, aardige versjes, gezellige knutselwerkjes en onderhoudende prijsvragen zullen den kinderen genoeglijke bezigheid geven. Een kostelijk serieverhaal met koddige prentjes, dat binnenkort in *Okki* verschijnt, zal bij het jonge volkje vast en zeker in den smaak vallen" (vgl. 70(1935/36), nr. 51(17 sept.), p. 1822). *Okki* bleef als bijblad verschijnen tot en met 76(1941/42), nr. 5(30 okt.). In nr. 6(6 nov.), p. 165, werd de abonnees meegedeeld dat in verband met "de moeilijke papiervoorziening" de bijbladen *Okki* en *de Narrenkap* niet langer konden verschijnen: "Ter vergoeding van dit gemis openen wij in dit nummer de rubrieken 'Onze vroolijke bladzijden' (...) en 'Onze kinderen' (...), waarin de lezers en de jeugd ongetwijfeld aangename verpoozing zullen vinden". De titel van de jeugdrubriek werd in de volgende maanden gewijzigd in 'Onze jeugdbladzijde' en 'de Jeugdbladzijden'. In nr. 14(1 jan. 1942), p. 428, meldde de redactie dat van overheidswege in verband met de papierschaarste alle geïllustreerde bladen met ingang van 1 jan. 1942 tot 20 pagina's per week moesten worden beperkt. De jeugdrubriek verscheen tot aan het laatste nummer van 26 maart 1942 op één pagina.

Vanaf 84(1950), nr. 37(15 sept.) verscheen weer een afzonderlijke bijlage voor de kinderen, *de Grabbelton*. Uitsluitend de abonnees op *de Katholieke illustratie* konden zich voor een bedrag van vijf cent op dit blad abonneren. Het blad was in *de Katholieke illustratie* van 8 sept. aangekondigd als "een alleraardigst kinderblad van zestien pagina's omvang, in tweekleurendruk, met leuke en boeiende vertellingen, grappige plaatjes, puzzles en knutselwerkjes, verhalen in prentjes, leerzame wetenswaardigheden, kortom met een zeer afwisselende inhoud, die aan de kinderen echt genoeglijke uurtjes zal bezorgen". Vermoedelijk verscheen *de Grabbelton* tot september 1954. In 88(1954), nr. 36(4 sept.), p. 1711, werden de lezers uitgenodigd een abonnement te nemen op *Okki*, "het katholieke blad voor de kleine kinderen" of op *Taptoe*, "voor de kinderen van tien tot vijftien jaar". Daarmee keerde de titel *Okki*, afkorting van Onze Kleine Katholieke Illustratie, weer terug. Voor de beschrijving van deze *Okki*, zie het deel van de *BKNP* dat gewijd is aan jeugdlectuur. De kinderbijlages bevatten verhaaltjes, rijmpjes, beeldverhalen, versjes, raadsels, tekeningen, puzzles en strips.[19]

– Als humoristisch bijvoegsel verscheen vanaf 5 okt. 1932 tot en met 26 sept. 1934 *de Witte raaf*. Op het omslag van het eerste nummer werd gezegd: "Een Witte Raaf is neer gestreken op den ouden boom van *de Katholieke illustratie*. Vanuit de groote en kleine kringen van haar vlucht ziet zij het heele leven en de grens van haar gezichtsveld is de Katholieke horizon. Van alle gebieden, die zij overvliegt, zal zij wekelijks vertellen. De eenige pretentie, die zij daarbij heeft, is U even te doen glimlachen en misschien te ontroeren." In de 'Verantwoording' (p. 2), wordt daaraan toegevoegd dat wekelijks dit nieuwe bijvoegsel zal verschijnen, "waarin de beste van onze hedendaagsche schrijvers aan het woord kunnen komen en waarin gezonde humor 's avonds en 's Zondags na een dag of een week van malaisestemming stijve lippen ontspant in een glimlach". In 67(1932/33), nr. 52(27 sept.), p. 1164, werd over de inhoud van *de Witte raaf* aangekondigd dat deze "meer dan voorheen, hoofdzakelijk uit luchtige ontspanningslectuur [zal] bestaan, afgewisseld met 'n keur van humor in woord en beeld, prijsvragen, puzzle's, dam- en schaakrubriek, enz. (...) Aan verhalen op hooger literair peil, zal voortaan in de K.I. zelf ruimschoots plaats worden verleend." Op 26 sept. 1934 verscheen het laatste nummer van *de Witte raaf*. In 68(1933/34), nr. 52(26 sept.), p. 1218, werd gezegd dat *de Katholieke illustratie* moderne ontspanning wilde bieden: "Moderne ontspanning beteekent gezonde ontspanning (...). Gezond is daarom alles van het lichtere genre, dat tot nu toe onder een aparten titel: *De Witte Raaf* werd gepresenteerd. Een goede mop, een luchtig verhaal, een humoristische teekenserie, een ingewikkeld dam-, bridge- of schaakprobleem passen volkomen in onze K.I. Daarom worden zij in het vervolg niet meer apart aangeboden". Vanaf 3 okt. 1934 verscheen als uitneembare bijlage *Humor en ontspanning*. Vanaf sept. 1935 werden de denksportrubrieken ook weer in de bijlage opgenomen. Vgl. In 'Zeventig jaren! Een blik in verleden en toekomst!' in *de Katholieke illustratie*, 69(1934/35), nr. 51(19 sept.), p. 2402: "De rubrieken, welke voor een gebonden jaargang zonder belang zijn, de bridge-, dam-, schaak- en puzzlerubriek zullen voortaan met den humor afzonderlijk worden gedrukt. Vooral de velen, die prijs stellen op gebonden jaargangen, zullen dit van harte toejuichen." Met ingang van 17 sept. 1936 werd de titel gewijzigd in *de Narrenkap* met als ondertitel 'Humor en ontspanning'. In 'Een-en-zeventig' in *de Katholieke illustratie*, 70(1935/36), nr.

51(17 sept.), p. 1822, werd over de naamsverandering geschreven: "Dit gratis bijvoegsel van de K.I. heet voortaan *de Narrenkap*, is alzoo genoemd naar de rinkelbellende muts van een klassieken grappenmaker, van wien de overlevering wil, dat hij het verstond zijn grollen te kruiden met wijze lessen. Naast sprankelende humor en leut, in plaatjes en moppen, in korte verhalen en rijmelarijen zal *de Narrenkap* verkwikkende ontspanning bieden in dam-, schaak-, bridge- en puzzle-rubrieken. Meer dan ooit heeft onze tijd behoefte aan blijmoedige menschen. *De Narrenkap* zal niet nalaten daartoe het zijne bij te dragen." Een week later (p. 1849) werd de inhoud van *de Narrenkap* omschreven als "beschaafde geestigheid". In het eerste nummer van *de Narrenkap* (1935, ongen.(17 sept), p. 2) werd nader ingegaan op de keuze van de titel: "Verwacht geen ijdel gezwets en loos gebral. Aan zulke dingen heeft zich een goed hofnar nooit bezondigd. 'n Waar hofnar heeft steeds er naar gestreefd zijn meester te amuseeren met flitsen van 'n rijken en bonten geest." *De Narrenkap* bleef als bijblad verschijnen tot en met 76(1941/42), nr. 5(30 okt.). In nr. 6(6 nov.), p. 165, werd, zoals hierboven als is vermeld, de abonnees meegedeeld dat in verband met "de moeilijke papiervoorziening" de bijbladen *Okki* en *de Narrenkap* niet langer konden verschijnen: "Ter vergoeding van dit gemis openen wij in dit nummer de rubrieken 'Onze vroolijke bladzijden' (...) en 'Onze kinderen' (...), waarin de lezers en de jeugd ongetwijfeld aangename verpoozing zullen vinden". De titel van de humoristische bijlage werd in de volgende maanden gewijzigd in 'Vrolijke bladzijden'. Deze bijlage bleef tot aan het laatste nummer van 26 maart 1942 verschijnen op één pagina.[20]

– Vanaf 1921 gaf NV Drukkerij de Spaarnestad een aantal regionale illustratiebladen uit, bijproducten van *de Katholieke illustratie*: *de Stad Amsterdam*, vanaf 29 maart 1921 (in 1927-1928 met het bijvoegsel *de Zaanstreek*); *Groot Rotterdam*, vanaf 27 maart 1923 (vanaf 1927 met een eigen editie voor de Zeeuwse gewesten, *Ons Zeeland*); *'s-Gravenhage in beeld*, vanaf maart 1924; *Limburg in beeld*, vanaf 7 okt. 1926; de *Brabantsche illustratie*, vanaf 6 april 1927 (vanaf 4 juni 1930 gingen de beide laatste bladen samen in *Ons zuiden*); *de Stad Antwerpen*, vanaf 1928, en *Ons land*, vanaf juni 1930 voor het noorden, oosten en centrum van het land. Van *Limburg in beeld*, de *Brabantsche illustratie* en *Ons zuiden* zijn in dit deel van de *BKNP* afzonderlijke beschrijvingen opgenomen. De overige bladen zijn niet als katholieke bladen te beschouwen. In januari 1929 nam de Spaarnestad *Panorama* over van Sijthoff's Uitgeversmaatschappij. *Panorama* werd nu het algemene gedeelte van de regionale bladen.
Dochteronderneming van de Spaarnestad was de Noord-Nederlandsche Uitgevers Maatschappij (NNUM). Deze gaf uit: *Utrecht in woord en beeld*, *Gelderland in woord en beeld*, *Van eigen erf. Geïllustreerd familieweekblad voor Overijssel en Drente*, *het Noorden in woord en beeld* en *Fen Fryske groun*. Deze bladen werden in 1938 samen met de Nederlandse Diepdruk Inrichting overgenomen door de Geïllustreerde Pers en verschenen voortaan als kopbladen van *de Week in beeld*. Van deze uitgaven zijn als niet-katholieke bladen geen beschrijvingen opgenomen in de *BKNP*.
De regionale bladen hadden een gratis bijvoegsel: *de Humorist*, dat in 1926 was voorafgegaan "door *Huis en haard*, dat gratis werd geleverd, en door *de Witte raaf*, dat een zelfstandige uitgave was en onder andere in de kiosken werd verkocht. In 1927 gingen beide op in *de Humorist*, welk blad pas in oktober 1941 onder dwang van de oorlogsomstandigheden is verdwenen." Vgl. *Vijftig jaar Spaarnestad*, p. 20. De titel *de Witte raaf* zou in 1932 opnieuw worden gebruikt voor het humoristisch bijvoegsel van *de Katholieke illustratie* (zie hierboven).
Voor de regionale bladen, zie: *Gedenkboek NV Drukkerij De Spaarnestad [1906-1931]*, *Vijftig jaar Spaarnestad [1906-1956]* en Hemels en Vegt.

✦ *relaties* Voortgezet als *Illustratie*[21]

✦ *literatuur* J.R. van der Lans, 'Zestig jaren Roomsche Volkslectuur', in: *de Katholieke illustratie*, 60(1925/26), nr. 52(22 sept. 1926), p. 717-726

– *Gedenkboek NV Drukkerij De Spaarnestad [1906-1931]*, Haarlem 1931

– G.W. Ovink, *Het aanzien van een eeuw. De periode 1856-1956 weerspiegeld in 950 illustraties uit de voornaamste Nederlandse familiebladen* (Haarlem 1956), passim. Verschenen ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van NV Drukkerij De Spaarnestad.

– Vijftig jaar Spaarnestad [1906-1956], Haarlem 1956

– Stijn de Bont, *Van Katholieke illustratie tot Nieuwe Revu*. Doctoraalscriptie KU Nijmegen, Vakgroep Sociologie van de Massacommunicatie, 1978

– Herman Pijfers, 'Achteraf. Uit het rijke roomse leven van de Katholieke Illustratie', in: *Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum*, 28(1988), p. 358-369

– Herman Pijfers, *Alles heeft zijn tijd. Herinneringen van een uitgever* (Tielt 1990), p. 69-78

– Joan Hemels en Renée Vegt, *Het geïllustreerde tijdschrift in Nederland. Bron van kennis en vermaak, lust voor het oog. Bibliografie*, dl. I: *1840-1945* (Amsterdam 1993), p. 262-267; dl. II: *1945-1995* (Amsterdam 1997), Band A, p. 593-600 en Band B, p. 1214-1217 [aanvullingen op deel I]

– Leonard Jentjens, *Van strijdorgaan tot familieblad. De tijdschriftjournalistiek van de Katholieke Illustratie, 1867-1968*, Amsterdam 1995, 248 p.

– R.H.M. van Breukelen, '*Het Huisgezin* en de Maatschappij de Katholieke Illustratie, 1869-1910', in: *Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum*, 26(1996), p. 24-48

– Marga Altena, 'Verslaggeving of verbeelding? Fotografie als bron bij de houtgravures in de *Katholieke illustratie* (1867-1900)', in: *Jaarboek voor Nederlandse boekgeschiedenis*, 3(1996), p. 111-124, 249-250
– Bertus Bakker, 'Kunst door roomse ogen. De kunstrubriek van de Katholieke Illustratie van 1949 tot 1966', in: *Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum*, 28(1998), p. 37-54, 162-163
– Hans Renders, 'Uit het roomsche leven. De winst van het geloof', in: *Vrij Nederland*, 2001, nr. 5(3 febr.), p. 70-71
– Tijn Hottinga, *De Katholieke illustratie. De verkochte bruid. Honderd jaar tijdschriftgeschiedenis*, Baarn 2000, 192 p.
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Het belangrijkste katholieke familieblad in Nederland, dat een eeuw lang bestond. Henri Bogaerts was de initiatiefnemer tot de uitgave van het blad. Van meet af aan was het blad belangrijk en succesvol door de rijkdom aan illustraties. Het blad was gericht op het behoud en de verspreiding van het katholieke geloof, op ontspanning en informatie. In het eerste nummer van de tweede jaargang werd in 'Aan den lezer', p. 2, over het doel van het blad gezegd: "(...) wij willen ons bewegen op het gansche uitgestrekte gebied, dat voor ons open ligt, wij willen bloemen vergaren op het veld der kunst en der poëzie; wij willen spreken over verschillende landen en volken, over merkwaardige gebeurtenissen en personen en dat alles opluisteren en aanschouwelijk maken door keurige gravuren, maar voor alles willen wij *eenvoudig en onschuldig* blijven, opdat men ons onbevreesd de huiskamers kan doen binnengaan. Dit is onze roeping, en hieraan zullen wij met Gods hulp beantwoorden." Bij het begin van de derde jaargang, in 'Aan den lezer' in nr. 1, luidde de doelstelling als volgt: "(...) door ons beoogde doel, uit het besef dat een dam gesteld moest worden tegen de uitspattingen eener goddelooze pers, die met haren giftigen adem ook de katholieke huisgezinnen tracht te bezoedelen. (...) de Illustratie strijdt voor de algemeene katholieke belangen. Wij blijven ons onthouden van politiek en polemiek, daar ons eenig doel en streven is: den Katholieken eene nuttige en aangename lectuur voor den huiselijken kring te verschaffen, en daardoor den weg af te snijden aan de zedelooze en onchristelijke geschriften van den dag". In 9(1875/76), nr. 1, karakteriseert het blad zich als "(...) uitspanningslectuur, ter bevordering van kunstontwikkeling en kennis, waarbij de godsdienst tot richtsnoer en uitgangspunt wordt genomen". Tevens wil het trachten "door afwisselende lectuur leerzaam en onderhoudend (...) te zijn, ten einde een sterken dam op te werpen tegen den vloed van zedelooze geschriften, die altijd dreigt de katholieke gezinnen binnen te dringen".
Bij de overname door de Spaarnestad in 1910 werd een licht profanere koers ingezet. In 45(1910/11), nr. 1(15 okt.), p. 2, in 'Ter inleiding', werd de doelstelling van het blad als volgt geformuleerd: "een Roomsch volkstijdschrift, een Roomsch familieblad, maar dan ook zoo modern mogelijk. Gelukt dit ons, dan staan wij op ééne lijn met de z.g. neutrale illustraties in datgene wat de algemeene belangstelling, de aandacht van ons, op steeds nieuwe en wisselende indrukken tuk publiek, voortdurend wekt. En we mijden, wat in een katholiek huisgezin niet tehuis hoort, wat vaders en moeders voor hun kinderen zouden moeten achterhouden."
In de loop der jaren bleef lering en ontspanning centraal staan. In 62(1927/28), nr. 1(28 sept.), p. 1, werd gezegd, dat het blad "moet zijn en blijven de goede en gezellige huisvriend, die op boeiende wijze weet te vertellen, die de voornaamste gebeurtenissen van het leven aanschouwelijk voorstelt, die ledige uren aangenaam vult, die gezonde ontspanning schenkt na de vermoeienissen van het werk en de zorgen van den dag, die ook, zonder ooit te preeken, een goeden invloed uitoefent op geest en hart". In 75(1940/41), nr. 52(25 sept.), p. 1646, werd in 'Aan den vooravond van den nieuwen jaargang' over het 'karakter' van het blad gezegd, dat hoewel het zich aanpast aan de eisen van de tijd en zich richt naar de behoeften van de tegenwoordige mens, *de Katholieke illustratie* gebleven is en zal blijven "een weekblad voor het katholieke gezin, gezellig en degelijk, mooi en goed, een blad, dat verstrooiing geeft, het hart bevredigt en den geest voldoet. Vader en moeder, de groote en de kleine kinderen, tot welken maatschappelijken kring zij ook behooren, moeten daarin iets van hun gading vinden."
In de laatste fase werd geprobeerd het blad aan te passen aan de veranderingen in kerk en wereld en daarmee zijn voortbestaan te garanderen. In het jubileumnummer van 10 dec. 1966 verwoordde hoofdredacteur Albert Welling in 'Blik vooruit', p. 3, als volgt de taak die *de Katholieke illustratie* zich stelde: "Open naar de wereld en open voor alle noden, wil zij blijven verkondigen dat zij een blijde boodschap draagt. Niets verzwijgend, niets verdoezelend wil zij met de Kerk voor alle gezinnen een goede gezel zijn. Een gewone gezel. Een gezel die kan praten met de ouders, lachen met de kinderen, feestvieren met het gezin. Een gezel ook die kan luisteren. Die uit eigen ervaring genoeg verdriet en tekorten kent om niet als een waanwijze snurker pasklare oplossingen of zweverige vroomheid aan te dragen. Een huisvriend als u wilt. Een, die de zorg kent, maar toch onverwoestbaar blijmoedig is, omdat hij gevoel heeft voor betrekkelijkheid en een geloof dat door twijfels gerijpt is tot volwassenheid. Dat klinkt allemaal nogal dik. Ik bedoel eigenlijk gewoon dat wij ons voor de toekomst zullen inspireren op paus Joannes XXIII. (...) Zijn oprechtheid, zijn zorgen en zijn

humor zijn ons voorbeeld". De nieuwe koers had geen succes. Eind 1967 veranderde de titel in *Illustratie* en een jaar later volgde de definitieve opheffing.

✦ *noten*

(1) In *de Tijd* verschenen vanaf 5 aug. 1867 advertenties waarin werd bekendgemaakt dat men kon intekenen op *de Katholieke illustratie*: "Dit tijdschrift voorziet in eene algemeen erkende behoefte; het schenkt den Katholieken de gelegenheid zich bekend te maken met hetgeen op het gebied van godsdienst, wetenschap, handel en nijverheid plaats heeft, zonder dat zij behoeven te vreezen zich aan zedekwetsende romans of illustraties te ergeren". In de advertentie werd geschreven dat de administratie van het nieuwe blad zich aanbevolen hield "voor de welwillende toezending van Schetsen en teekeningen van Nederlandsche monumenten, als kerkgebouwen, gestichten, enz., alsmede van portretten van beroemde katholieke en andere Nederlanders". Op 15 aug. werd bericht dat het proefnummer inmiddels verschenen was.

(2) In 76(1941/42), nr. 4(23 okt.) werd in 'Bedroevend bericht' meegedeeld dat "op grond van de papierschaarschte verdere toewijzingen van het voor ons weekblad benoodigde papier niet worden gegeven". In het volgende nummer was echter te lezen: "Ons blad blijft verschijnen. De autoriteiten hebben ons doen weten, dat het besluit, volgens hetwelk ons geen toewijzingen van papier voor ons weekblad meer zouden worden verstrekt, is ingetrokken". De Duitse bezetters zouden tot een verschijningsverbod hebben besloten, omdat *de Katholieke illustratie* zich niet hield aan de publicatierichtlijnen en -voorschriften, maar het verbod werd snel ingetrokken, omdat het blad met een oplage van 110.000 exemplaren "bei Ihrem weiteren Erscheinen bildmassig als ein wertvolles Propaganda-Instrument im nationalsozialistischen Sinne ausgestaltet werden kann" (vgl. L. Zweers, T. Luijendijk, *Foute foto's. De geïllustreerde pers tijdens de Tweede Wereldoorlog* (Zutphen 1993), p. 28). In 76(1941/42), nr. 24(12 maart), p. 624, wordt meegedeeld: "De verschijning van *de Katholieke Illustratie* wordt per 31 Maart 1942 gestaakt. In opdracht van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied en in verband met de papierschaarschte wordt na 31 Maart a.s. geen papier meer geleverd ten behoeve van *de Katholieke Illustratie* en wordt de dispensatie om papier uit eigen voorraad te mogen verwerken voor ons blad met ingang van genoemden datum ingetrokken." Vervolgens bevat nr. 26(26 maart), p. 665, het bericht, dat de uitgave van het blad geheel wordt stopgezet. In het eerste nummer na de oorlog bevat het omslag de volgende mededeling: "De nummers van 2 April 1942 tot en met 30 Mei 1946 zijn door oorlogsomstandigheden uitgevallen". In dit nummer van 6 juni 1946, p. 3, wordt in 'Van het donker naar het Licht!' over de stopzetting van het blad in 1942 geschreven: "Het was een zwarte dag voor *de Katholieke Illustratie*, toen in Maart 1942 haar verschijning plotseling onmogelijk werd gemaakt en met één slag de draden, die ons blad meer dan vijfenzeventig jaren ononderbroken met katholiek Nederland hadden verbonden, werden vernield. De niets-ontziende Duitsche bezetters misbruikten weer eens hun lomp veroverde macht. De spijker, waaraan de K.I. werd opgehangen, was het schijnmotief van de papierschaarschte. In die dagen was onze papierpositie nog zéér gunstig, maar zooals te doen gebruikelijk, was onze papiervoorraad door den rijkscommissaris geblokkeerd ... om er naar lust en behoefte van te kunnen rooven. Neen, de papierschaarschte had weinig of niets te maken met den moordaanslag op de K.I.; andere factoren dreven den schijnheiligen Seyss Inquart en zijn satellieten. Daar was het irriteerende verschijnsel, dat ons blad, ondanks alles wat het in den weg was gelegd, niet alleen zijn ouden, grooten aanhang had behouden, maar sinds Mei 1940 er nog verscheidene duizenden nieuwe abonné's bij had gekregen; daar was het 'onduldbare' terzijdeleggen van de als bevelen bedoelde verzoeken om in de K.I. 'bereidwillige' aandacht te schenken aan karakteristieke nazi-instellingen; daar waren verder de intriges van N.S.B.-prominenten, die vrijwillig de hopeloze taak op zich hadden genomen om ons volk te helpen nazificeeren en die in een katholiek, dus vijandig weekblad, dat regelmatig contact onderhield met zoovele, duizenden Nederlandsche gezinnnen, een lastigen sta-in-den-weg én een mysterieus gevaar zagen. De K.I. moest sneven!"

(3) M.i.v. 3(1869/70): 'Zondags-lectuur'.

(4) Henri Bogaerts had in 1864 de boekhandel en drukkerij van P.N. Verhoeven overgenomen, inclusief de sinds 1856 door Verhoeven uitgegeven reeks, de *Leesbibliotheek voor christelijke huisgezinnen*. Evenals zijn voorganger voerde ook Bogaerts de titel 'drukker en boekhandelaar van paus Pius IX'. Voor Henri Bogaerts, zie: R.H.M. van Breukelen, 'Een vergeten pionier. Boekdrukker Henri Bogaerts (1841-1902)', in: *'s-Hertogenbosch. Driemaandelijks tijdschrift over de geschiedenis van 's-Hertogenbosch*, 4(1996), nr. 3, p. 84-93; Marga Altena, Michel van de Laar, Ad Stijnman, 'Henri Bogaerts, een leven tussen tijdschriften, houtgravures en kunstreproducties. Fotografie in dienst van de reproductie', in: *Het licht van de negentiende eeuw. De komst van de fotografie in de provincie Noord-Brabant* (Eindhoven 1997), p. 169-182; Ruud van Breukelen, 'Henri Bogaerts (1841-1902), drukker en uitgever', in: *Brabantse biografieën*, dl. 5 ('s-Hertogenbosch 1999), p. 9-12.

(5) Op 1 juni 1876 werd de NV de Katholieke illustratie opgericht (vgl. *Nederlandsche staatscourant*, 1876 nr. 189(12 aug.)). Het doel van de vennootschap was de uitgave van *de Katholieke illustratie*, *de Katholieke missiën*, *het Huisgezin*, de *Leesbibliotheek voor christelijke*

huisgezinnen, het *Dompertje van den ouden Valentijn* en de *Scheurkalender van de Katholieke illustratie*, "allen tot dusverre uitgegeven door (...) H.A. Bogaerts". Als eerste directeuren werden benoemd Henri Bogaerts en H.A. Banning. Bogaerts bracht in de vennootschap in zijn recht van eigendom en uitgave van de genoemde weekbladen en tijdschriften, voor de som van 215.000 gulden. Hem werd 190.000 gulden in contanten en 25.000 gulden in aandelen betaald.
Op 2 aug. 1900 werd de NV de Katholieke illustratie voortgezet als Maatschappij de Katholieke illustratie (vgl. *Nederlandsche staatscourant*, 1900, nr. 191(17 aug.)). De Maatschappij bleef bestaan tot en met 1929. In dat jaar werd ze geliquideerd en kwam De Spaarnestad "in het onbezwaard en volledig bezit van het uitgeefrecht", voor het bedrag van f. 657.000 (vgl. *Gedenkboek NV Drukkerij De Spaarnestad*, p. 39).
(6) In 1910 werd de NV de Katholieke illustratie overgenomen door NV Drukkerij De Spaarnestad, die in 1906 was opgericht (vgl. beschrijving van de *Nieuwe Haarlemsche courant*, noot 5 in *BKNP*, deel 1). In 45(1910/11), nr. 1(15 okt.), het eerste nummer dat door de Spaarnestad werd uitgegeven, schreef de nieuwe hoofdredacteur F.X.M. Schiphorst, in 'Ter inleiding' (p. 2) over het blad: "Vanouds 'het' Roomsche familieblad in ons vaderland, heeft zij den Katholieken jaren en jaren lang in gravure en lectuur, het beste gegeven wat de volksschrijfsters en -schrijvers aan het Roomsche volk konden geven, en wat de stift van den graveur of later de zincografische plaat konden voortbrengen. Doch, het is niet te ontkennen: een zekere verflauwing werd merkbaar: allerlei invloeden van buiten en opvattingen van binnen het Katholieke kamp deden het karakter van echt-Roomsch-volkstijdschrift, althans in veler oogen afbreuk. Met den overgang van *de Katholieke Illustratie* op dit oogenblik aan een nieuwe Redactie en een nieuwe Uitgeefster, hopen wij evenwel den ouden tijd te mogen doen herleven, toen er geen gezin haast was in katholiek Nederland of de Illustratie was er de wekelijksche vriend in huis! Dat kan en met Gods hulp zàl het gebeuren."
(7) In de zomer van 1883 moest Bogaerts uit financiële noodzaak zijn drukkerij verkopen aan zijn schoonfamilie Lutkie. Bogaerts was getrouwd met C.W.L. Lutkie. Voor de Firma Lutkie & Cranenburg, zie de beschrijving van *het Huisgezin*, noot 5, in *BKNP*, deel 1 en zie: Tib Tiebosch, *Lutkie Cranenburg. 150 jaar voor elkaar*. 's-Hertogenbosch 1988.
(8) Tot in 1907 verscheen *de Katholieke illustratie* wekelijks via de post en maandelijks via de boekhandel. De maandelijkse aflevering bestond uit 4 of 5 weeknummers in een omslag (vgl. Ovink, p. 28).
(9) In 82(1948), nr. 16(29 juli), p. 269, werd bericht: "Eindelijk is het zover, dat de weekbladpositie van *de Katholieke illustratie* in feite hersteld wordt en er een einde komt aan een na-oorlogs verschijnsel, dat al te zeer bleef herinneren aan een noodtoestand. Na het volgend nummer, dat is de K.I. van 12 Augustus, komt ons blad weer elke week uit, waardoor het mogelijk wordt om de belangrijke gebeurtenissen in binnen- en buitenland dichter op de voet te volgen."
(10) Van 1867 tot 1870 vormden Thompson en Banning samen de hoofdredactie. In 1870 verliet Thompson *de Katholieke illustratie* om hoofdredacteur van *de Maasbode* te worden (vgl. Van der Lans, p. 717).
(11) Van der Lans, p. 719, noemt haar als medewerkster vanaf 1872.
(12) Toen Van der Lans in 1879 als redacteur begon, trof hij behalve Banning ook "J.A. Vesters en nog twee redacteuren [aan] waarvan de een de heer J.A. Acket, eenige jaren later oprichter [1884] en uitgever werd van het blad *de Stad Oss* te Oss en de ander, toen ik kwam, al ten naaste op heengaan stond" (vgl. Van der Lans, p. 719). Vesters was toen al een paar jaar aan de redactie werkzaam. Hij kwam op 18 jan. 1881 om in een hevige sneeuwstorm tijdens een reportage die hij maakte van de dijkdoorbraak in Nieuwkuijk: "Zoo kwam de brave man ellendig om in den namiddag van dinsdag [18 januari]; zijn lijk werd den volgenden dag, ver van den weg, temidden van sneeuw en ijs gevonden" (vgl. 14(1880/81), nr. 23).
(13) Vgl. Willem Dings, 'Roomsche volkslectuur. Jan van der Lans en De Maatschappij De Katholieke Illustratie in 's-Hertogenbosch (1879-1899), in: *'s-Hertogenbosch. Driemaandelijks tijdschrift over de geschiedenis van 's-Hertogenbosch*, 3(1995), nr. 3, p. 77-83. Toen Van der Lans in 1879 bij *de Katholieke illustratie* kwam werken, was Banning al in de zestig en nam deze geen bijzonder werkzaam aandeel meer in de redactie van de verschillende uitgaven der Maatschappij. Later schreef Van der Lans over het hoofdredacteurschap: "Feitelijk nam de heer Vesters, die in 81 zoo treurig is omgekomen, voor hem [= Banning] het hoofdredacteurschap waar en sedert heb ik zachtjens aan diens plaats ingenomen. Doch dit zijn vertrouwelijke meedeelingen, niet geschikt om er in het openbaar gebruik van te maken. Het best is dat U de voorstelling volgt, die ik in de inleiding van den 25en Jrg. der illustratie gegeven heb." Vgl. brief van Van der Lans aan Oostdam, 11.6.1897, in: *Archief Van der Lans* (KDC), nr. 839.
(14) Vgl. Van der Lans, p. 722. Vesters jr. publiceerde ook onder de schuilnaam Forestier. Vanaf 1899 wordt hij in het blad vermeld.
(15) Van der Lans, p. 722.
(16) Van der Lans, p. 722: "Het was in den tijd, na mijn heengaan, toen de leiding der redactie zachtjens aan in handen kwam van het begaafde echtpaar C.R. de Klerk-Viola".
(17) Herman Moerkerk begon in 1914 als freelancemedewerker. Vanaf 1927 had hij een vast contract als

tekenaar/redacteur. Voor Herman Moerkerk en *de Katholieke illustratie*, zie: F. van Gaal en V. Verstappen, *Op zoek naar erkenning. Leven en werk van Herman Moerkerk* (Den Bosch 2003), p. 49-65.
(18) Pater Van Meurs was medewerker van 1868 tot en met 1887. Vgl. Is. Vogels, 'P. van Meurs en de Katholieke illustratie', in: *Studiën*, 49(1917), dl. 87, p. 557-570 en dl. 88, p. 71-82. Volgens J.R. van der Lans in *de Katholieke illustratie*, 49(1914/15), p. 471, was Van Meurs "vooral in de eerste jaren (...) de gestadige stuwkracht, de nooit missende vraagbaak, de raadsman en leider, ja feitelijk de ziel der heele onderneming".
(19) *Onze eigen illustratie* is aanwezig in de UB Nijmegen: 1925, nr. 1(11 febr.) – nr. 30(23 sept.); 1925, nr. 1(30 sept.) – 1926, nr. 47(22 sept.); 1926, nr. 1(6 okt.) – 1927, nr. 22(sept.). *Het Madeliefje* is aanwezig in het KDC: 1933/34, ongen.[27 sept.] – ongen.(26 sept.) [deels ingebonden in *de Witte raaf*]. *Voor jonge lezers* is ingebonden in het exemplaar van de UB Nijmegen van *de Katholieke illustratie*: 69(1934/35). *De Kleine K.I.* is aanwezig in het KDC: 1935/36 (incompleet). *Okki* is aanwezig in de UB Utrecht: 1936/37-1941 (met enkele ontbrekende nummers). *De Grabbelton* is aanwezig in het Nederlands Persmuseum: 1950/51, nrs. 1-26; 1952, nrs. 1-26. Voor de kinderbijlagen van *de Katholieke illustratie*, zie ook: Marjoke Rietveld-van Wingerden, *Jeugdtijdschriften in Nederland en Vlaanderen 1757-1942. Bibliografie* (Leiden 1995), nrs. 291, 350, 359 en 373.
(20) De Witte raaf is aanwezig in het KDC: 1932/33, nr. 1(5 okt.) – nr. 52(27 sept.); 1933/34, nr. 1(4 okt.) – nr. 52(26 sept.). *Humor en ontspanning* is aanwezig in het KDC: 1934/35 en in de UB Utrecht: 1935/36. *De Narrenkap* is aanwezig in het KDC: 1936-1941 (incompleet) en in de UB Utrecht: 1936-1941 (incompleet).
(21) Met ingang van januari 1968 werd het woord 'katholieke' in de titel geschrapt. In het jubileumnummer van 10 december 1966, p. 3, had hoofdredacteur Welling in 'Blik vooruit' nog geschreven: "(...) Het begint stiller te worden in het wereldje van bladen die zich uitdrukkelijk katholiek noemen. Het schijnt dat dit predikaat (...) nauwelijks meer aanspreekt. Sommigen voelen het zelfs als een last en dus wordt het – openlijk of tersluiks – weggelaten. *De Katholieke Illustratie* zal dit voorbeeld niet volgen. Ook na een eeuw menen wij dat de lezers recht hebben op een duidelijk herkenbaar kijkschrift, dat juist door die herkenbaarheid voor honderdduizenden katholieken van betekenis kan zijn". Over de laatste jaren van *de Katholieke illustratie*, zie ook: G.-J. Johannes, M. Cohen de Lara, *Van Haarlem naar Manhattan. Veertig jaar VNU 1965-2005. Een uitgeverij in de lage landen wordt internationaal informatie- en mediaconcern* (Amsterdam 2005), p. 67-70. Alhier wordt vermeld dat er plannen zijn geweest om *de Katholieke illustratie* om te bouwen tot een opiniërende weekendbijlage van het dagblad *de Tijd*. Over dit plan ook in: *de Journalist*, 18(1967), nr. 17(9 okt.), p. 391.

133

het Katholieke leven 1933
✦ *jaren* 1933, proefnummer (Kerstmis)
✦ *uitgever* Uitgeverij Ars Catholica
✦ *plaats* Red. en adm. en druk: Leiden
✦ *frequentie* De bedoeling was als weekblad te gaan verschijnen.
✦ *formaat* C
✦ *omvang* Ingeziene afl.: 32 p.
✦ *redactie* [1933 Fr. Schneiders, red.][1]
✦ *literatuur* Herman Pijfers en Jan Roes, *Memoriale. Katholiek leven in Nederland in de twintigste eeuw* (Zwolle 1996), p. 131
✦ *autopsie* 1933, proefnummer(Kerstmis)
– Noord-Hollands Archief, Haarlem, *Archief RK bisdom Haarlem na 1853*, inv.nr. 1397, map 'Ars Catholica', samen met correspondentie over de uitgave van het blad
✦ *typering Het Katholieke leven* was bedoeld als geïllustreerd weekblad voor het katholieke huisgezin. In een brief van 24 november 1933 stelde Joh.L. van Lith van Uitgeverij Ars Catholica te Leiden, de bisschop van Haarlem, mgr. Aengenent, in kennis van zijn voornemen een nieuw geïllustreerd weekblad uit te geven met de naam *Het Katholieke Leven*. De bedoeling, zo schreef hij, was om na St. Nicolaas met een proefnummer te komen. Het proefnummer stond in het teken van het Kerstfeest. In de inleiding, 'Het eerste woord', schreven uitgever en redactie dat het nieuwe blad zich wil plaatsen "in het volle katholieke leven en daarvan zonder femelarij een zoo getrouw mogelijk beeld geven". Het lag in de bedoeling er een geïllustreerd gezinsblad van te maken met opvoedkundige rubrieken, mode, sport, film, toneel, een muziekpagina en met elke week een plaat. In de inleiding werd gesteld dat het nieuwe weekblad wil voorzien in een leemte: "Het wordt niet gelanceerd als een concurrent van andere al of niet geïllustreerde weekbladen. Wij mogen dit verklaren, omdat, hetgeen wij u thans aanbieden, in ons land in dezen vorm nog niet bestaat en er dus van concurrentie geen sprake kan zijn." Desalniettemin werd het blad gezien als concurrent voor *de Katholieke illustratie* en dat is vermoedelijk ook de reden dat het niet verder is verschenen. Van Lith berichtte de bisschop op 30 jan. 1934 dat hij had besloten "om de regelmatige verschijning van *Het Katholieke Leven* voorlopig nog wat uit te stellen". NV Drukkerij de Spaarnestad in Haarlem, uitgever van *de Katholieke illustratie*, wees er de bisschop op dat Ars Catholica een niet-katholieke uitgeverij was. De bisschop weigerde een censor aan te wijzen voor het nieuwe blad, na een negatief advies van priester H.C.J. Sondaal, voorzitter van de Raad van Toezicht van De Spaarnestad. Sondaal schreef de bisschop: "Ars Catholica is, naar algemeen in de drukkerswereld bekend is, een onderafdeling van de Rotographure Uitg. Mij.

onder directie der Joden (de H.H.Levison.). Die slimme Joden hebben er een N.V. van gemaakt maar zij hebben de touwtjes!"
✦ *noten*
(1) Vgl. *Arch. Bisdom Haarlem na 1853*, map 'Ars Catholica', brief van J.L. van Lith aan mgr. Aengenent, d.d. 24 November 1933.

134

Katholieke maandbrieven 1915-1919
✦ *jaren* 1915, nr. 1(dec.) – 4(1919), nr. 2(febr.)[1]
✦ *uitgever* Werkcommittee[2] ter verdediging der Duitsche en katholieke belangen in den wereldoorlog
– Gedrukt bij Germania, Aktien-Gesellschaft für Verlag und Druckerei
– Vanaf 1918, nr. 35(okt.) wordt ook vermeld: B. Herder's Verlag, Freiburg im Breisgau
✦ *plaats* Freiburg im Breisgau
Druk: Berlijn
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I ∞ 1915; II ∞ 1916-1918; I ∞ 4(1919)
✦ *redactie* 1915-1919 prof. dr. E. Krebs
1916-1917 minister-president Graaf Von Hertling, erevoorzitter
1916-1919 prelaat prof. dr. Mausbach, eerste voorzitter
1918-1919 Geheimrat prof. dr. Von Grauert, tweede voorzitter
✦ *speciale nummers* Bijvoegsel bij 1916, nr. 5(april): *Hoe de eerste Katholieke maandbrieven opgenomen werden*, 17 p.
– Bij 1916, nr. 9(aug.): *Over de opname van het verweerboek 'Deutsche Kultur, Katholizismus und Weltkrieg' in het neutrale buitenland en bij de Duitsche protestanten*, 15 p.
– Eveneens bij 1916, nr. 9(aug.): *Speciaalbijvoegsel voor de Hollandsche uitgave van den Katholieken maandbrief*, 15 p.
✦ *bijzonderheden* De afleveringen zijn doorgenummerd tot en met nr. 37(dec. 1918), waarop nog twee afleveringen volgden: 4(1919), nr. 1(jan.) en nr. 2(febr.).
– In het bijvoegsel bij 1916, nr. 5(april) wordt gezegd dat er ook uitgaven verschenen in het Duits, Engels, Frans, Spaans en Italiaans. De Duitse uitgave verscheen onder de titel *Katholische Monatsbriefe*.
✦ *autopsie* Volledig
– UBN ∞ 1915-1918
– UBU, collectie Thomaasse ∞ 1919
✦ *typering* De brieven willen bij de katholieken in het neutrale Nederland sympathie wekken voor de Duitse (oorlogs)politiek. In het bijvoegsel bij 1916, nr. 5(april) werd over de verspreiding van de brieven het volgende geschreven: "De keuze der geadresseerden werd bepaald door het gezichtspunt: de katholieke intellectuele wereld van het neutrale buitenland met ons, Duitsche katholieken, in voeling te houden". Als er echter aanvragen binnenkwamen "uit minder ontwikkelde beroepskringen", werd er in speciale gevallen op het verzoek ingegaan, "omdat in vele bevolkingsklassen, die uit den aard hunner bezigheid geen hoogere schoolvorming doen veronderstellen, toch altijd weer enkele persoonlijkheden te vinden zijn, die door opgewekt geestesleven en vlijtig zelfonderricht zich boven de gewone beschaving van hun stand verheffen". Afgezien van deze speciale gevallen zijn de brieven verzonden aan "staatslieden en bisschoppen, aan priesters, ambtenaren en doktoren, advokaten en kooplieden, adellijke personen en industrieelen, onderwijzers en professoren, journalisten en politici".
✦ *noten*
(1) Het nummer van februari 1919 bevat een slotwoord van dr. Krebs. Hij eindigt met een laatste groet "aan allen, die in ontelbare brieven en briefkaarten uit de neutrale landen gedurende den bitteren tijd van den haat ons hun liefde en trouw kond hebben gedaan. Als onze correspondentie slechts dit ééne heeft bereikt, dat zij heeft geholpen, de lucht voor te bereiden, waarin het wederkeerig begrijpen toch nog ééns kan gedijen, dan werd zij niet vergeefs geschreven".
(2) Vanaf 1916, nr. 9(aug.): "Werkcomité".

135

Katholieke radio gids 1927-1956
✦ *jaren* 3(1927), nr. 21(nr. 91)(24 sept.) – 17(1941), nr. 52(nr. 835)(24 dec.)[1]
– 18(1945), ongen.(1 juli)[2] – 29(1956), nr. 1409(30 dec.)
✦ *ondertitel* Officieel orgaan van den Katholieken Radio Omroep en den Nederlandschen Bond van RK Radio Vereenigingen ∞ 3(1927) – {4(1928), nr. 26(nr. 131)(30 juni)}
– Officieel orgaan (weekblad) van den Katholieken Radio Omroep[3] ∞ {5(1929), nr. 1(nr. 158)(5 jan.)} – 29(1956)
✦ *uitgever* Katholieke Radio Omroep
– Nederlandsche Bond van RK Radio Vereenigingen ∞ 3(1927), nr. 21(nr. 91)(24 sept.) – {4(1928), nr. 26(nr. 131)(30 juni)}
– De gids werd tot en met {juni 1928} gedrukt bij NV Van Munster's Drukkerijen te Amsterdam, vanaf {jan. 1929} bij de drukkerij van *de Tijd*, 't Kasteel van Aemstel. De bijlage met de programmagegevens was volgens 5(1929), nr. 1(nr. 158)(5 jan.) aanvankelijk gedrukt bij de Drukkerij Jacob van Campen en vanaf begin 1928 bij de Eigen Drukkerij in Utrecht.
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* B

✦ *omvang* VI ∞ 3(1927)-17(1941); I ∞ 18(1945); VI ∞ 19(1946)-29(1956)
✦ *redactie* 1927-1928 Johan Schnabel, alg.red.
1927-1938 L.H. Perquin OP, hoofdred.
1938-1941 J. Dito OP, hoofdred.
1945 P.A.M. Speet, dir.
1946-1956 prof. dr. J.B. Kors OP, hoofdred.
[?-1940 Toon Rammelt, red.][4]
[1940-? L. Lutz, red.][5]
✦ *speciale nummers* 7(1931), nr. 33(nr. 294)(15 aug.): *Feestnummer opgedragen aan den voorzitter van den Katholieken Radio-Omroep bij gelegenheid van zijn 40 jarig-priesterfeest 1891-15 aug.-1931*, 80 p.
– 11(1935), nr. [40](nr. 510)(5 okt.): jubileumnummer t.g.v. 10 jaar KRO, 92 p.
– 23(1950), nr. 47(nr. 1090)(19 nov.): jubileumnummer t.g.v. 25 jaar KRO, 64 p.
✦ *bijzonderheden* Er is een dubbele afleveringsnummering, zowel jaarlijks opnieuw beginnend met nr. 1, als een doorlopende nummering vanaf nr. 91, waarmee de afleveringsnummering van de voorloper wordt voortgezet. Na de oorlog werd deze doorlopende nummering weer ingevoerd met nr. 862(7 juli 1946).
– Afbeeldingen.
– De programmagegevens waren tot en met {juni 1928} opgenomen in een bijvoegsel met afzonderlijke romeinse paginering. Tot en met 3(1927), nr. 35(31 dec.) was dit bijvoegsel getiteld: 'Officieel programmablad van het Comité van Omroep-Vereenigingen'; in 1928 had het geen eigen titel. Vanaf {jan. 1929} werden de programmagegevens opgenomen in de rubriek 'Officieel weekprogramma'. Vanaf 8(1932), nr. 9(nr. 322)(27 febr.) vervalt deze rubriekstitel.
✦ *relaties* Voortzetting van *de RK radio-gids*
– Voortgezet als *Katholieke radio- en televisiegids*
✦ *literatuur* A.F. Manning, *Zestig jaar KRO. Uit de geschiedenis van een omroep*, Baarn 1985, 352 p.
✦ *autopsie* Volledig m.u.v. 1928, juli-dec.
– KRO, Hilversum ∞ 1927-1931, 1941, 1945-1949
– KDC ∞ 1932-1940, 1950-1956
✦ *typering* Blad van de Katholieke Radio Omroep, waarin de programmagegevens zijn opgenomen van radio-uitzendingen en in de jaren vijftig ook van televisie-uitzendingen. Bovendien bevat het blad toelichtingen op de programma's en achtergrondinformatie.
✦ *noten*
(1) Reeds begin maart 1941 had de KRO besloten dat er wegens de concentratie der omroepverenigingen voor de KRO geen reden meer bestond om een eigen gids te blijven uitgeven. Het omslag van de gids van 8 maart met deze mededeling was reeds gedrukt, maar staking van de uitgave werd door de Rundfunkbetreuungsstelle verboden (vgl. Manning, p. 144). In het nummer van 24 dec. 1941 wordt de lezers bericht dat er vanaf 1 jan. 1942 geen papier meer beschikbaar wordt gesteld voor de *Katholieke radio gids* en dat derhalve de gids voor het laatst verschijnt.
(2) Na het nummer van 1 juli 1945 verscheen op 8 juli nr. 1B(nr. 836B) met ten dele dezelfde inhoud als het nummer van 1 juli. Op 15 juli kwam nog nr. 2(nr. 837) van de pers, maar vervolgens kon door de verwikkelingen rond de Stichting Nederlandsche Radio-Omroep en het papiertoewijzingsbeleid pas als volgende nummer verschijnen: 19(1946), nr. 1(20 jan.).
(3) Vanaf 17(1941), nr. 13(nr. 796)(29 maart) tot en met nr. 52(nr. 835)(24 dec.) is de ondertitel vervallen. Het nummer van 5 april 1941 bevat het besluit van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten betreffende de radioprogrammabladen. Hierin is bepaald dat de weekbladen welke de radioprogramma's publiceren, niet het karakter mogen dragen van "een orgaan, uitgegeven door een organisatie ten behoeve van bij haar aangesloten leden".
(4) Vgl. Manning, p. 185.
(5) Vgl. Manning, p. 70.

136

Katholieke radio- en televisiegids 1957-1968
✦ *jaren* 30(1957), nr. 1(nr. 1410)(6 jan.) – 41(1968), nr. 43(nr. 2021)(27 okt.)
✦ *ondertitel* Officieel orgaan van de Katholieke Radio Omroep ∞ 30(1957)-37(1964)
– Officieel weekblad van de Katholieke Radio Omroep ∞ 38(1965)-41(1968)
✦ *uitgever* Katholieke Radio Omroep
✦ *plaats* Amsterdam
– Vanaf april 1968 was de redactie gevestigd in Hilversum.
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* B ∞ 30(1957)-37(1964); C ∞ 38(1965)-41(1968)
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* 1956-1959 prof. dr. J.B. Kors OP, hoofdred.
1959-1961 drs. E.H.J. van Waesberge OP, hoofdred.
1961-1968 mr. H.W. van Doorn, hoofdred.
Vanaf 24 dec. 1967 wordt de voltallige redactie vermeld:
{1967}-1968 Frits de Blauw, chef-red.
{1967}-1968 Fred Boerma
{1967}-1968 Peter Buijs
{1967}-1968 Gerard Groen
{1967}-1968 Helga van der Horst
{1967}-1968 Mary Nanne
{1967}-1968 Paul Stuyt
{1967}-1968 Arnold Vasen
{1967}-1968 Jan de Werd
1968 Mieke Ruygers

✦ *bijzonderheden* Er is een dubbele afleveringsnummering, zowel jaarlijks opnieuw beginnend met nr. 1, als een doorlopende nummering vanaf nr. 1410 tot en met nr. 2021, waarmee de afleveringsnummering van de voorloper wordt voortgezet.
– Afbeeldingen.
✦ *relaties* Voortzetting van *Katholieke radio gids*[1]
– Voortgezet als *Studio*
✦ *autopsie* Volledig
– KDC ∞ 1957-1960, 1962, 1967-1968
– KRO, Hilversum ∞ 1961, 1963-1966
✦ *typering* Blad van de Katholieke Radio Omroep, waarin een overzicht is opgenomen van de binnen- en buitenlandse radio- en televisieprogramma's. Bovendien bevat het blad toelichtingen bij de programma's en achtergrondinformatie.
✦ *noten*
(1) De naamsverandering had te maken met het toenemend belang van televisie. Ook in de *Katholieke radio gids* waren de programma's van de televisie-uitzendingen reeds opgenomen. Vanaf januari 1957 werd het woord 'televisie' in de titel van het blad opgenomen. In het eerste nummer van 1957 werd geschreven (p. 44): "Nederland is nog niet zover, dat het gehele land binnen het bereik van de televisiezenders ligt, maar hierin kan 1957 belangrijke verbetering brengen. Met een kijkersaantal, dat de 80.000 overschreden heeft, slaat Nederland niet het slechtste figuur, gezien het zeer lage aantal zenduren van 12 per week".

137

Katholieke sport 1939-1942
✦ *jaren* 6(1939), nr. 1(5 jan.) – 9(1942), nr. 11(nov.)[1]
✦ *ondertitel* Officieel orgaan van de Nationale Commissie voor Katholieke Sportbeoefening[2] ∞ 6(1939)-7(1940)
– Officieel orgaan van het RK Sportdirectorium ∞ 8(1941), nr. 1(15 jan.) – {nr. 8(15 aug.)}
✦ *uitgever* Nationale Commissie voor Katholieke Sportbeoefening / de RK Nationale Gymnastiek Federatie[3] ∞ 6(1939)-7(1940)
– het RK Sportdirectorium[4] ∞ 8(1941), nr. 1(15 jan.) – {nr. 8(15 aug.)}.
– Vanaf { 8(1941), nr. 12(dec.)} is er geen uitgevende instantie genoemd; wel wordt vanaf 9(1942), nr. 3(maart) vermeld dat de NV Handels- en Uitgeversmaatschappij Start te Utrecht de uitgever van het blad is en NV van Lindert's Drukkerij te Cuyk de drukker.
✦ *plaats* Red.: 's-Hertogenbosch ∞ 6(1939)-7(1940); Tilburg ∞ 8(1941), nr. 1(15 jan.) – {nr. 8(15 aug.)}; Cuyk ∞ {8(1941), nr. 12(dec.)} – 9(1942)
– Adm.: Utrecht ∞ 6(1939) – 8(1941), nr. 3(15 maart); 's-Hertogenbosch ∞ 8(1941), nr. 4(15 april) – {nr. 8(15 aug.)}; Utrecht ∞ {8(1941), nr. 12(dec.)} – 9(1942)
✦ *frequentie* tweemaal per maand ∞ 6(1939) – 7(1940), nr. 13(10 juli)
– maandelijks[5] ∞ 7(1940), nr. 14(15 aug.) – 9(1942), nr. 11(nov.)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* III ∞ 6(1939)-7(1940); II ∞ 8(1941)-9(1942)
✦ *redactie* 1939-1940 dr. Jan de Swart, red. secr. 1941-1942 B. Roosenboom, hoofdred.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– De jaargangnummering van *de Katholieke turner* wordt voortgezet.
✦ *relaties* Voortzetting van *de Katholieke turner*
– Hierin opgenomen vanaf de herfst 1941 *de Sportillustratie*[6]
– Na de Tweede Wereldoorlog werd de Nederlandse Katholieke Sportbond opgericht. Deze gaf medio 1947 een blad uit onder de titel. *Katholieke sport* met als ondertitel 'Mededelingenblad en officieel orgaan van de Nederlandse Katholieke Sportbond'. Vanaf het tweede nummer luidde de titel *Estafette*
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. 1939, nr. 2; 1940, nr. 10; 1941, nrs. 9-11
– KB (voorheen Bibliotheek van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Den Haag)
✦ *typering* Blad van en voor de katholieke sportbeoefenaars, met de nadruk op gymnastiek en turnen. Het blad bevat nieuws en mededelingen namens de organisaties, informatie en instructies voor sportoefeningen. In het eerste nummer schreef pastoor B.H. de Groot, de voorzitter van de Interdiocesane Jeugdcommissie, in 'Ter inleiding' dat het tijdschrift "leiding en voorlichting wil geven op het gebied van lichamelijke oefening". Het "heeft op de eerste plaats tot taak (...) aan de lichamelijke oefening de plaats te geven, die haar in 't geheel der opvoeding toekomt. Een katholiek tijdschrift zal daarenboven die leiding geheel stellen op het plan, waartoe Gods Voorzienigheid 't menschelijke levensdoel heeft verheven en bij alles bedenken, dat ook de lichamelijke oefening moet leiden tot God". De taak van het tijdschrift formuleerde hij aldus: "Van den eenen kant zal het stimuleerend moeten werken, opdat aan de lichamelijke oefening de plaats zal worden gegeven, die haar toekomt; van den anderen kant zal het ook remmend dienen op te treden tegenover alle overdreven lichamelijke oefening en spel- en sportverdwazing".
✦ *noten*
(1) In 9(1942), nr. 11(nov.) delen redactie en directie mee dat ingevolge een beschikking van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten *Katholieke sport* met ingang van 30 november 1942 dient te worden opgeheven: "Ingevolge deze opdracht zullen wij met het verschijnen van dit nummer de exploitatie van dit orgaan stop zetten."
(2) Het omslag vermeldt 'Centraal orgaan voor lichamelijke opvoeding en sport in katholiek verband, waarin opgenomen *de Katholieke turner*'.

(3) Waaraan toegevoegd: "waarbij aangesloten de RK Gymnastiekbond in het Aartsdiocees Utrecht, de RK Limburgsche Gymnastiek- en Athletiekbond en de RK Gymnastiekbonden in de bisdommen Haarlem, 's-Hertogenbosch en Breda".
(4) Het RK Sportdirectorium was de landelijke vertegenwoordiging van de katholieke sportbeweging. Het werd gevormd door de vijf diocesane sportcommissariaten, opvolgers van de vijf diocesane sportbonden. Deze commissariaten hadden de taak de katholieke sportverenigingen in ieder bisdom samen te binden, leiderscursussen te organiseren, de competities te organiseren, toezicht te houden op de junioren, retraitewerk te bevorderen en de richtlijnen voor alle katholieke sportverenigingen aan te geven (vgl. Marjet Derks, Marc Budel, *Sportief en katholiek. Geschiedenis van de katholieke sportbeweging in Nederland in de twintigste eeuw* (Nijmegen 1990), p. 113).
(5) In 7(1940), nr. 14(15 aug.) werd meegedeeld dat *Katholieke sport* voorlopig éénmaal per maand zou verschijnen, in afwachting van beslissingen van de "officieele instanties" ten opzichte van de katholieke sportbladen.
(6) Vanaf {8(1941), nr. 12(dec.)} tot en met 9(1942), nr. 11(nov.) wordt vermeld: "waarin opgenomen *de Katholieke turner* en *de Sport-illustratie*". In 8(1941), nr. 12(dec.) bericht de directie: "De reorganisatie van ons blad door opname van *de Sport-illustratie* en het overbrengen van het orgaan naar een andere drukkerij wegens liquidatie van de NV Lumax veroorzaakte eenige vertraging in de verschijning van dit nummer, wat onze lezers ons onder deze omstandigheden wel zullen willen excuseeren". Mogelijk zijn de nummers 9-11 van jaargang 1941 niet verschenen; zij ontbreken zowel in het exemplaar van de KB alsook in dat van het KDC.

138

het Katholieke stuivers-magazijn[1] 1871-[1930]
✦ *jaren* 1(1871/72), nr. 1(okt.) – [jan. 1930][2]
✦ *ondertitel* Maandschrift voor het katholieke Nederlandsche volk[3] ∞ 1(1871/72) – {19(1891), nr. 1(onged.)}
– Maandschrift voor het katholieke volk[4] ∞ {23(1895)}-{40(1912)}
– Maandblad voor katholieke huisgezinnen ∞ {42(1914)}-{55(1927)}
✦ *uitgever* F.A. Kramps ∞ 1(1871/72)-{7(1877/78)}
– L.F. van Genk ∞ {9(1881/82)} – {19(1891), nr. 1(onged.)}
– P. Stokvis-Waterreus ∞ {23(1895)}-{55(1927)}
✦ *plaats* Hoorn ∞ 1(1871/72)-{7(1877/78)}; 's-Hertogenbosch ∞ {9(1881/82)}-{55(1927)}
✦ *frequentie* maandelijks[5]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* 1871-{1878} S.P. Markaf, pseudoniem van F.A. Kramps
{1881}-{1891} Leonard van Genk, deels onder het pseudoniem K.N.E.G. Navdranoel
{1895}-{1927} "onder redactie der beste katholieke letterkundigen"
In 1877 worden als vaste medewerkers vermeld: Mathilde (pseud. van N.M.C. Sloot), D.J. van Medevoort, P. Nuijens jr., B.A. Resijel, Brabantius, J.R. van der Lans, H. Varlet, Bernard G. Buijs, J.A. Mesker, A. Barsem.
Mes noemt als medewerkers ook nog de heren Boerma en F. Busch (vgl. Gomarius Mes, *De katholieke pers van Nederland, 1853-1887* (Maastricht 1887-1888), p. IC).
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen en inhoudsopgaven.
– Blijkbaar is *het Katholieke stuiversmagazijn* rond 1880 bij de verandering van uitgever enige tijd niet verschenen. In 9(1881/82), nr. 12, p. 573 schrijft de uitgever in 'Een woord aan onze lezers': "Toen wij het op ons namen *het Katholieke stuiversmagazijn* te doen herleven, rekenden wij er op, dat zijne oude vrienden het nog niet geheel en al zouden vergeten hebben".
– Tot en met {7(1877/78)} begon de nieuwe jaargang in oktober. Voor de jaren 1881-1889 zijn de afleveringen niet gedateerd, maar uit de inzendtermijn van de 'raadsels en logogrieven' kan worden afgeleid dat de verschijningsdata der afleveringen nogal wisselend waren. De jaargangen liepen soms van najaar tot en met voorjaar, maar de 10e jaargang van mei 1882 tot en met dec. 1882 en de 17e jaargang van juni 1889 tot en met dec. 1889. Vanaf {23(1895)} begon de nieuwe jaargang per 1 januari.
– Slechts zeer incidenteel is meegebonden: 'Bijblad der advertentiën van het Katholieke stuiversmagazijn'. Bij 11(1883/84) is meegebonden: 'Gratis bijvoegsel behoorende bij den elfden jaargang van het Katholieke stuivers-magazijn'.
✦ *autopsie* 1(1871/72)-7(1877/78); 9(1881/82)-11(1883/84); 13(1885/86); 15(1887/88)-17(1889); 19(1891), nr. 1; 22(1894) – 25(1897), nr. 7; 28(1900)-29(1901); 33(1905); 35(1907); 37(1909); 39(1911), nr. 1; 40(1912)-45(1917); 48(1920)-55(1927)
– KB ∞ 1871/72-1877/78, 1894-1895 (1894 in 2006 niet beschikbaar)
– UBT, Brabant-Collectie ∞ 1881/82-1883/84, 1885/86, 1887/88-1889, 1901, 1905
– NPM ∞ 1891, nr. 1; 1911, nr. 1
– UBA ∞ 1896 – 1897, nr. 7; 1925
– KDC ∞ 1900, 1907, 1909, 1912-1913 en 1923-1924
– NLM ∞ 1910
– UBU, collectie Thomaasse ∞ 1914-1917, 1920-1922, 1926-1927
✦ *typering* Katholiek gezinsblad. Het blad bevat verhalen en novellen, heiligenlevens en stichtelijke lectuur, gedichten en wetenswaardigheden, anekdoten en raadsels. In *de Wachter*, 5(1875), dl. 2, p. 288 [i.e. 388], werd het blad als volgt aangeprezen: "*Het Katholieke stuivers-*

magazijn is goed op weg om niet alleen voor het volk een aangename lectuur te blijven, maar ook om een tijdschrift te worden voor alle standen, dat om zijn rijken, afwisselenden en onberispelijken inhoud waardig zal wezen eene eerste plaats in te nemen onder de katholieke uitspanningswerken".
✦ *noten*
(1) Vanaf {23(1895)}: "stuiversmagazijn".
(2) Volgens *Brinkman's catalogus*, 1926-1930, p. 1135, zou in januari 1930 het laatste nummer van *het Katholieke stuivers-magazijn* zijn verschenen.
(3) Deze ondertitel is niet aanwezig in de titelkop van de afleveringen, maar wel op de titelbandpagina's.
(4) Deze ondertitel is niet aanwezig in de titelkop van de afleveringen, maar wel op de omslagen en op de titelbandpagina's. Van {42(1914)}-{55(1927)} blijft deze ondertitel gehandhaafd op de titelbandpagina.
(5) Voorzover ingezien bevat elke jaargang wel 12 afleveringen, maar de verschijningsfrequentie was niet altijd maandelijks.

139

de Katholieke toerist [1933]-?
✦ *jaren* [1933][1] – ?
✦ *ondertitel* Officieel orgaan van de Ned. Reisvereeniging voor katholieken
✦ *uitgever* de Nederlandsche Reisvereeniging voor katholieken
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* Volgens 10(1933), nr. 1(19 maart): maandelijks in de winter, twee maal per maand in de zomer. Vanaf 11(1934) twee maal per maand.[2]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* Ingeziene afl.: 12 p. Vanaf 11(1934): 16 p. per afl.[2]
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Vermoedelijk verscheen jaarlijks als afzonderlijke uitgave het 'Reisprogrammaboek'.
In *l'Illustrazione Vaticana*, 4(1933), nr. 9(1-15 mei), p. 342, wordt in de rubriek 'Ontvangen boeken' het verschijnen aangekondigd van het 'Reisprogrammaboek 1933', "waarin de reisplannen zijn opgenomen, die voor het jaar 1933 op het program staan. In de groote verscheidenheid van reisprogramma's, van de eenvoudigste tot de meest kostbare, zal zoowel de weinig eischende als de meer verwende toerist, iets naar zijn gading vinden. In verband met het Heilig Jaar en de Verschijningsherdenking te Lourdes is byzondere aandacht aan de Rome- en Lourdes-reizen besteed. Ook het eigen land werd natuurlijk bij de samenstelling van het reisprogramma niet vergeten. Naast de reisprogramma's bevat het werkje, dat ruim 200 pagina's telt, tal van byzonderheden betreffende de vereeniging en wenken en inlichtingen voor deelnemers aan de reizen."
✦ *relaties* Voortzetting van *Ons roomsche reisblad*[1]
– Voortgezet als *Met ons op reis*[3]
✦ *autopsie* 10(1933), nr. 1(19 maart)
– NPM
✦ *typering* Blad van de Nederlandsche Reisvereniging voor katholieken. De inhoud bestaat uit verenigings- en afdelingsnieuws, informatie over reizen en reisprogramma's van de vereniging.
✦ *noten*
(1) In 1933 werd de titel gewijzigd in *de Katholieke toerist* op verzoek van het episcopaat om tot uiting te brengen dat de vereniging wil zijn "de centrale van alle Nederlandsche Katholieke toeristen" (vgl. *Gedenkboek 10 jarig bestaan van de Ned. Reisvereeniging voor katholieken* (Amsterdam 1934), p. 11).
(2) Vgl. *Gedenkboek 10 jarig bestaan van de Ned. Reisvereeniging voor katholieken* (Amsterdam 1934), p. 12.
(3) In elk geval in 1939 luidde de titel *Met ons op reis*.

140

de Katholieke turner 1934-1938
✦ *jaren* 1934, nr. 1(jan.) – 5(1938), nr. 12(dec.)
✦ *ondertitel* Officieel orgaan der RK Nationale Gymnastiek Federatie
✦ *uitgever* de RK Nationale Gymnastiek Federatie, de RK Gymnastiekbonden in het Aartsbisdom Utrecht en in de Bisdommen Breda, Haarlem en 's-Hertogenbosch[1]
✦ *plaats* Red.: Eindhoven
– Adm.: Utrecht
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II
✦ *redactie* 1934-1938 H. Aerts
In 1934-1935 worden als vaste medewerkers vermeld: J. Custers, mej. A. Cijffers, H. Goris, rector A. Vissers en A. Walzer.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; inhoudsopgaven (1937, 1938).
– Jaargangnummering vanaf 2(1935).
✦ *relaties* Voortgezet als *Katholieke sport*[2]
– Vanaf 1969 gaf de Nederlandse Katholieke Gymnastiek Bond het blad *Kontakt* uit. Dit blad zag zich zelf als verre opvolger van *de Katholieke turner* (vgl. de beschrijving van *Kontakt / Nederlandse Katholieke Gymnastiek Bond*).
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. 2(1935), nrs. 11-12; 3(1936), nr. 12; 4(1937), nrs. 1-2, 4-5
– KDC (voorheen Bibliotheek van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Den Haag)
✦ *typering* Blad van de Federatie voor katholieke turners en gymnastiekbeoefenaars. Het blad bevat nieuws van de Federatie en van de aangesloten bonden, informatie over en instructies voor gymnastiek en turnen. In het eerste nummer schreef F.N.J. Hendrikx, vicaris-

generaal van het Bisdom Den Bosch, ter verwelkoming: "Reeds meerdere jaren geleden (...) werden de eerste pogingen in het werk gesteld, om de nationale eenheid in de Roomsche gymnastiekbeweging tot stand te brengen. Waar gebrek aan medewerking in die jaren deze eenheid nog steeds in den weg stond, is Uw Bestuur er thans in geslaagd, om ook dit laatste beletsel weg te nemen, en heeft zij een Federatie opgebouwd, die van het eerste oogenblik van haar bestaan levensvatbaarheid heeft getoond. Om dat ontwakend leven te bestendigen, besloot zij thans tot stichting van haar orgaan". Het nieuwe orgaan is "een noodzakelijk middel, om Uwe federatie vruchtbaar te kunnen doen inwerken op de Diocesane bonden en om de tot stand gebrachte eenheid blijvend te doen voortbestaan".

✦ *noten*

(1) Waaraan toegevoegd vanaf 5(1938), nr. 4(april): de RK Limburgsche Gymnastiek- en Athletiekbond. In 1920 was de RK Nationale Gymnastiek Federatie opgericht, maar deze leidde een moeizaam bestaan onder meer door de strenge bisschoppelijke richtlijnen. Na enige versoepeling van de richtlijnen bloeiden de katholieke gymnastiekverenigingen op. Heroprichting van een landelijke gymnastiekfederatie werd aanvankelijk tegengehouden door mgr. Aengenent, de bisschop van Haarlem, die de zorg voor de meisjes- en damesgymnastiek liever toevertrouwde aan de Graalbeweging. In 1932 werd de gymnastiekfederatie echter heropgericht. De bisdommen Utrecht, Den Bosch, Breda en Haarlem namen van meet af aan deel; het bisdom Roermond sloot zich in 1933 aan. Vgl. Marjet Derks, Marc Budel, *Sportief en katholiek. Geschiedenis van de katholieke sportbeweging in Nederland in de twintigste eeuw* (Nijmegen 1990), p. 80-87.

(2) In 5(1938), nr. 12(dec.) deelt de redactie mee dat *de Katholieke turner* vanaf 1 januari 1939 wordt uitgebreid en aangepast "aan de gewijzigde omstandigheden, die de moderne tijd nu eenmaal eist". Het blad zal voortaan tweemaal per maand gaan verschijnen en ook andere takken van sport behandelen. De bestaande titel, *Katholieke turner* zal plaats moeten maken voor een meer algemene titel: "Behalve Gymnastiek en Athletiek zullen nu ook de overige sporten, in katholiek verband beoefend, met uitzondering van voetbal, waarvoor *de Sport-illustratie* blijft bestaan, in het orgaan worden ondergebracht".

141

de Katholieke volksvriend 1865-1870

✦ *jaren* 1(1865), nr. 1[jan.] – 5(1869/70), nr. 12(onged.)[1]

✦ *ondertitel* Goedkoop magazijn voor alle standen ∞ 1(1865)-3(1867)

– Goedkoop magazijn ∞ 4(1868)

✦ *uitgever* A. van den Hoeven

✦ *plaats* Amsterdam

✦ *frequentie* maandelijks[2]

✦ *formaat* B

✦ *omvang* VI

✦ *redactie* Van 1865-1868 niet in het tijdschrift vermeld.

[1865-1868 J.M.F. Servais, hoofdred.][3]

[1865-1868 A. van den Hoeven, hoofdred.][3]

1869-1870 W.J. van Campen pr.[4]

1869-1870 H.L. Spoorman pr.[4]

✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (1866-1868), boekbesprekingen (1868) en inhoudsopgaven.

– Blijkens de rug van het eerste katern van 1(1865), nr. 1(onged.) van het autopsie-exemplaar verscheen van dit eerste nummer een tweede druk.

✦ *relaties* Mogelijk voortgezet als *Uitspanningslectuur voor katholieken*[5]

✦ *autopsie* Volledig

– UBN

✦ *typering* Maandblad met verhalen, legenden, berichten uit de missie. Er is veel aandacht voor Pius IX en zijn strijd tegen de Italiaanse eenheidsbeweging. Volgens *de Katholiek*, 1866, dl. 50, p. 257, beantwoordde de inhoud van de delen "aan de eischen van een volksboek. Men vindt er de levensschetsen van Zaligverklaarden uit den vroegeren, en van beroemde Katholieke mannen uit den tegenwoordigen tijd; novellen, die, ofschoon ze haar buitenlandsche afkomst niet verloochenen, toch ook aan Nederlanders eene nuttige uitspanning geven; goed geschreven oorspronkelijke stukken, en treffende gebeurtenissen uit onze dagen." In 'Berigt van de Redactie' (4(1868), nr. 12(onged.), binnenkant omslag) schreven de nieuwe redacteuren, Van Campen en Spoorman: "In de beide eerste jaren bepaalde het [tijdschrift] zich bijna uitsluitend tot romantische en novellistische lectuur, maar in het laatste jaar is het meer en meer de rigting ingegaan (...) die door de meer ontwikkelde Katholieken van Nederland wordt gezocht..." Dit was een van de redenen voor hen om het redacteurschap te aanvaarden. Hun aandacht zal vooral uitgaan naar de katholieke eredienst, "en wel naar die punten die het meest bestreden worden", naar belangrijke vraagstukken van onze tijd, korte biografieën van invloedrijke personen, bladzijden uit de geschiedenis van ons Vaderland en "eindelijk korte novellen, kleine gedichten, aanprijzing van – of waarschuwing tegen sommige produkten van de pers enz. enz.".

✦ *noten*

(1) Door het ontbreken van omslagen is de datering onduidelijk. De vijfde jaargang loopt in elk geval door tot in 1870.

(2) In de beginperiode verscheen het blad wekelijks. Vgl. de aankondiging van het blad in *de Katholiek*, 1866, dl. 50, p. 257: "Wekelijks verschijnt er een vel druks, en aan het einde van een half jaar vormen de zes en twintig vellen een schoon boekdeel".

(3) Vgl. Gomarius Mes, *De katholieke pers van Nederland 1853-1877* (Maastricht 1887-1888), p. 293.
(4) In 'Berigt van de redactie' (4(1868), nr. 12(onged.), omslag) zetten Van Campen en Spoorman uiteen, wat de redenen waren die hen deden besluiten de redactie te aanvaarden.
(5) In 1871 gaf A. van den Hoeven uit *Uitspanningslectuur voor katholieken. Historiesch-romantiesche bibliotheek*. Vgl. *Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 1187. Hiervan kon geen enkele aflevering worden ingezien en het is derhalve niet duidelijk of het een tijdschrift of een reeks betreft.

142

de Katholieke volksvriend[1] 1884-{1888}
✦ *jaren* 1(1884), nr. 1(onged.) – {2(1886/88), dl. II}
✦ *uitgever* A. Kusters
✦ *plaats* Alkmaar
✦ *frequentie* onregelmatig[2]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* 32 p. per afl.
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *autopsie* 1(1884), nr. 1(onged.), 2(1886), dl. I(onged.), 2(1888), dl. II(onged.)
– UBN
✦ *typering* Blad met godsdienstige artikelen, kerkhistorische en letterkundige bijdragen.
✦ *noten*
(1) In Gomarius Mes, *De katholieke pers van Nederland 1853-1887* (Maastricht 1887-1888), p. 293 vermeld als: "*de Volksvriend*. Maandschrift voor katholieke huisgezinnen".
(2) De frequentie is door het ontbreken van omslagen moeilijk vast te stellen. Afl. 1 van jrg. 1 heeft op het omslag het jaartal 1884. Dl. 1 van deze jaargang telt zes afleveringen. In afl. [5], p. 257 wordt gesproken over "vertraging in de geregelde verschijning der afleveringen, veroorzaakt door toevallige omstandigheden, onafhankelijk van den wil der Redactie. Voortaan zullen de afleveringen geregeld verschijnen, zelfs in de eerste maanden, telkens om de vier weken, ter tegemoetkoming voor de lezers, wien de vertraging eene teleurstelling was." De delen 1 en 2 van jrg. 2 tellen elk zes afleveringen. Als jaartallen op de titelbladen van de beide delen zijn vermeld 1886 en 1888 en als imprimatur 9 nov. 1886 en 10 nov. 1888. Volgens *Brinkman's catalogus* 1882-1891, p. 574, verscheen het blad van 1884-1887, 1e – 4e jaargang.

143

de Katholike Fries [1949]-1967
✦ *jaren* [1949, zomer][1] – 18(1966/67), nr. 6[dec.][2]
✦ *ondertitel* Contactblêd foar de leden fan it R.F.B., fuortsetting fan Foar Roomsk Fryslan ∞ 1949, [zomer] – 1951, nr. 7(Pasen)
– Utjefte fan it Roomsk Frysk Boun ∞ 1952, ongen.(juli) – 14(1962)
– Kontakblêd fan it Roomsk Frysk Boun ∞ 15(1963)
– Utjefte fan it Roomsk Frysk Boun ∞ 16(1964)-18(1966/67)
✦ *uitgever* It Roomsk Frysk Boun[3]
✦ *plaats* Ljouwert (Drukkerij De Terp) ∞ 1949, [zomer] – 1951, Pasen
– Boalsert ∞ 1951, ongen.(17 mei) – 1954, ongen.(zomer)
– Grins ∞ 1954, nr. 4(aug.) – 9(1957), nr. 2(april)
– Drachten ∞ 9(1957), nr. 3(juni) – nr. 5(okt.)
– Ljouwert ∞ 9(1957), nr. 6(dec.) – 10(1958), nr. 1(febr.)
– Hilversum ∞ 10(1958), nr. 2(mei) – 14(1962), nr. 2(april)
– Ljouwert ∞ 14(1962), nr. 3(juni) – 18(1966/67)
✦ *frequentie* 5 nrs. tot en met 1 jan. 1951[1]
– 6 nrs. ∞ 1951-14(1962)
– 11 nrs. ∞ 15(1963)
– 3 nrs. ∞ 16(1964)-17(1965)
– 6 nrs. ∞ 18(1966/67)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I ∞ 1949-6(1954); II ∞ 7(1955)-18(1966/67)
✦ *redactie* 1949-[1952][4] T.A. Brattinga
1949-{1964} pater Halvard Hettema OFM
1949-1967 Simke de Haan
[1952][4]-1957 K. Hanenburg
{1954}-1967 drs. Harm. Oldenhof
1958-1960 Jurgen Ypma
1958-1962 frater Winfryd Brouwer
1962-1967 H.W.F. Aukes
1963-1967 F.E.J. Bijkerk
✦ *speciale nummers* 1952, ongen.(juli): 'Bitinkingsnûmer fan Pater Titus Brandsma's tsiende forstjêrdei 26 juli 1952', 8 p.
– 9(1957), nr. 4(juli): jubileumnummer 'It Roomsk Frysk Boun 40 jier, 1917-1957', 36 p.
– In 1965 verscheen *In Boekje mei boekepraet*, gezamenlijke uitgave van *de Stim fan Fryslân*, *de Stiennen man*, *it Ambyld*, *de Katholike Fries*, *Fryslân oerein*, *de Gouden tiid*, *Lyts Frisia*.
✦ *bijzonderheden* De jaargangnummering is in gebruik vanaf 6(1954), nr. 4(aug.). De 18e jaargang beslaat de twee kalenderjaren 1966 en 1967.
– Afbeeldingen (1964-1967) en boekbesprekingen (1964).
– In 8(1956), nr. 6(dec.) verscheen een inhoudsopgave over de eerste acht jaargangen. Daarna volgde er jaarlijks een inhoudsopgave.
✦ *relaties* Voortzetting van *Foar Roomsk Fryslân*, 'Bijblêd fan Frysk en Frij foar de leden fan it Roomsk Frysk Boun', dat een voortzetting was van het vooroorlogse *For roomsk Fryslân* (1929-1941)
– Opgegaan in *de Stim fan Fryslân*[5]
✦ *autopsie* Volledig
– Leeuwarden, Tresoar

✦ *typering* In de Friese taal geschreven blad van Roomsk Frysk Boun met mededelingen, aankondigingen en verslagen van activiteiten; gedichten, beschouwingen. Pater Hettema schreef in het eerste nummer over het doel van het blad: "It wol gjin litterair blêd wêze, mar op it foarste plak in bledtsje, dêr't ús leden safolle mooglik yn op 'e hichte brocht wurde fan ûnderskate kwestjes, dy't aktueel binne foar Fryslân en foar Roomsk Fryslân".
✦ *noten*
(1) Vgl. 8(1956), nr. 6(dec.), p. 25. Hier wordt over de ongedateerde nummers gezegd, dat nr. 1 verscheen in de zomer 1949, nr. 2 in sept. 1949, nr. 3 in het begin van 1950, nr. 4 met Pasen 1950, nr. 6 in de zomer 1950 en nr. 7 met Pasen 1951. Nummer 5 zou niet zijn verschenen.
(2) In het nummer van dec. 1967 wordt gezegd, dat dit het laatste nummer is: "Mei yngong fan jannewaris 1968 hâldt De Katholike Fries op to bistean. De beide organisaesjes [Roomsk Frysk Boun en Kristlik Frysk Selskip] jowe dan mienskiplik in moanneblèd út, dat de namme fan De Stim fan Fryslân, oant nou ta it blêd fan it Kristlik Frysk Selskip, oanhàldt. De ûndertitel seit: 'útjefte fan Kristlik Frysk Selskip en Roomsk Frysk Boun'".
(3) Voor It Roomsk Frysk Boun, zie de beschrijving van *For roomsk Fryslân* (1917-1921).
(4) Vgl. 8(1956), nr. 6(dec.), p. 25.
(5) Van *de Stim fan Fryslân* is als niet specifiek katholiek blad geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen. Het nummer van 8 jan. 1968 van *de Stim fan Fryslân* is het laatste nummer dat alleen als uitgave van it Kristlik Frysk Selskip verscheen. Daarin wordt gezegd, dat het nieuwe blad, uitgave van it Kristlik Frysk Selskip en de Roomsk Frysk Boun, maandelijks zal gaan verschijnen. Het blad zal de naam *de Stim fan Fryslân* behouden: "dat is de treast foar de protestânske Friezen – en krijt it formaet sahwat fan *de Katholik Fries* – mey dy treast moatte ús roomske lânslju it dwaen".

144

Katholikon[1] 1827-1830
✦ *jaren* 'Prospectus der uitgaaf van een tijdschrift onder den titel van Katholikon, een maandwerk ter verdediging der waarheden, van de R.C. Godsdienst, voor den beschaafden stand uitgegeven', gedateerd 1 juni 1827, 12 p.
– 1827/28, nr. 1(juni) – 3(1829/30), nr. 8(febr.)
✦ *ondertitel* Een maandschrift ter verdediging van de waarheden der roomsch katholijke godsdienst, voor den beschaafden stand ∞ 1827/28
– Tijdschrift voor beschaafde roomsch-katholijken[2] ∞ 1828/29-3(1829/30)
✦ *uitgever* W.J. Lüneman ∞ 1827/28, nr. 1(juli) – nr. 10(april)
– J. Sacré ∞ 1827/28, nr. 11(mei) – nr. 12[juni], ook vermeld op de titelbandpagina van 1827/28
– Andries Jan Oukoop ∞ 1828/29-3(1829/30)
✦ *plaats* Brussel ∞ 1827/28
– Breda ∞ 1828/29-3(1829/30)
✦ *frequentie* maandelijks[3]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* 1827-1830 J.F. Budts "R.C. Pastoor te Brussel" (vanaf 1828/29 "R.K. Priester te Brussel")
Achter de naam van Budts hielden zich als de eigenlijke redacteuren verborgen: P.G. van Ghert en J.J.F. Wap. Medewerkers van de eerste jaargang waren: F.C. de Greuve en J.M. Schrant (vgl. Rogier, 'Het tijdschrift Katholikon', p. 23 en 28-29).
✦ *bijzonderheden* Jaargangnummering op de omslagen pas gebruikt met ingang van 3(1829/30); op de titelbandpagina's al wel vanaf 1(1827/28).
– Boekbesprekingen en inhoudsopgaven (1827/28-1828/29).
✦ *relaties* Volgens Gorris was *Katholikon* de opvolger van het te Brussel uitgegeven blad *de Argus* (1825-1826).
✦ *literatuur* L.J. Rogier, 'Piet van Ghert en Hegel', in: *Studiën*, 66(1934), dl. 122, p. 115-128
– G. Gorris SJ, *J.G. Le Sage ten Broek en de eerste faze van de emancipatie der katholieken*, dl. 1(Amsterdam 1947), p. 295-297
– L.J. Rogier, 'Het tijdschrift Katholikon 1827-1830', in: *Mededelingen der Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, afdeling Letterkunde*, nieuwe reeks, dl. 20(1956), nr. 12, 49 p. Herdrukt in: L.J. Rogier, *Terugblik en uitzicht. Verspreide opstellen*, dl. 1 (Hilversum / Antwerpen 1964), p. 291-339 en 542-549
– F. Droës, S. Verschuuren, *Katholiek Nederland en de Verlichting. Een werkboek*, dl. 2 (Tilburg 1987), p. 11
✦ *autopsie* Volledig
– UBL ∞ prospectus en 1827/28-1828/29 (zonder omslagen)
– KB ∞ 1827/28-1829/30 (met omslagen, maar 1827/28, nr. 12, 1828/29, nr. 12 en de inhoudsopgaven ontbreken)
✦ *typering* Liberaal-katholiek blad dat voortkwam uit de kringen rond koning Willem I en dat diens godsdienstpolitiek steunde. In het prospectus werd geschreven dat het nieuwe tijdschrift de "godsdienstvijanden" wil bestrijden "zonder hen te beschuldigen van kwade trouw". De redactie verklaart zich "als ware het, door eene goddelijke roeping door eene onweerstaanbare magt genoopt [te] vinden om de waarheden der R.C. godsdienst in haar echt licht voortestellen en dezelve te verdedigen tegen alle onverschilligen, verachters en vijanden van dezelve". Het blad moest tegenwicht bieden tegen de ultramontaanse en klerikale bladen van Le Sage ten Broek. Het bevatte theologische 'vertoogen', veelal vertaald uit het Duits, recensies en bijdragen over kerkelijke geschiedenis.

✦ *noten*
(1) In het prospectus luidde de titel *Katholicon*.
(2) Deze ondertitel is ook reeds vermeld op de titelbandpagina van 1827/28
(3) Tussen juni 1828 en juni 1829 verschenen geen afleveringen. In juni 1829 werden drie gecombineerde nummers, nr. 1/2/3, verzonden in één omslag; in juli het nr. 4/5/6; in augustus nr. 7/8/9; in september nr. 10/11 [en in oktober nr. 12]. De omslagen zijn gedateerd: 'Julij, Augustus en September 1828' tot en met ['Junij 1829'], maar vermelden eveneens de toevoeging 'Afgeleverd Junij 1829' etc. Van de derde jaargang verscheen het gecombineerde nummer 1/2/3(juli-aug. en sept.) in november 1829, en vervolgens in de maanden december 1829, januari, februari, april en mei 1830 de nummers 4 tot en met 8., die op de omslagen als datering respectievelijk "Oktober", "November", "December", "Januarij" en "Februarij" dragen.

145

de Katholijke 1821-1824
✦ *jaren* 1(1821/22), nr. 1(onged.) – 3(1824), nr. 6(onged.)[1]
✦ *ondertitel* Letterkundig tijdschrift voor godsdienst en wetenschappen
✦ *uitgever* J.W. Robijns
✦ *plaats* Deventer
✦ *frequentie* 6 afleveringen per jaargang
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
Volgens M.J. Gasman was de Kampense pastoor Bartholomeus Doorenweerd de initiatiefnemer en redacteur van het blad en hij bestrijdt daarmee Gorris' mening, dat de Deventer pastoor J.W.A. Muller redacteur zou zijn geweest.
Volgens B.G.C.M. Hafkemeijer schreef Muller in elk geval wel een aantal artikelen in *de Katholijke* (vgl. B.G.C.M. Hafkemeijer, 'Muller, Joannes Wernerus Antonius', in: *Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek*, dl. 2 (Leiden 1912), kol. 960-961).
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– Elk nummer bestaat uit twee afdelingen die afzonderlijk zijn gepagineerd: 'Boekbeoordelingen' en 'Mengelwerk'.
✦ *relaties* Voortzetting van *Minerva*
– Toen het tijdschrift *de Katholijke* zijn uitgave stopte, werd de *Roomsch catholijke bibliotheek voor het koningrijk der Nederlanden* min of meer als erfgenaam van dit tijdschrift bestempeld.[2]
✦ *literatuur* G. Gorris SJ, *J.G. Le Sage ten Broek en de eerste faze van de emancipatie der katholieken*, dl. 1 (Amsterdam 1947), p. 239
– M.J. Gasman, 'Iets over onze eerste katholieke tijdschriften', in: *Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht*, 72(1953), p. 172-174
– J.A. Bornewasser, 'Verlichting en anti-verlichting in de katholieke tijdschriften van de vroege negentiende eeuw', in: *Documentatieblad voor de Nederlandse kerkgeschiedenis van de negentiende eeuw*, 1987, nr. 27(sept.), p. 6-28, hier p. 16-18
– F. Droës, S. Verschuuren, *Katholiek Nederland en de Verlichting. Een werkboek*, dl. 2 (Tilburg 1987), p. 9
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Tijdschrift, gewijd aan godsdienst en wetenschappen, nogal apologetisch van toon en 'contra-reformatorisch'.
✦ *noten*
(1) Blijkens de aanduidingen onderaan op de eerste pagina's der katernen verschenen de afleveringen 1 en 2 van dl. 1 in 1821, afln. 3-6 in 1822, afln. 1 en 2 van dl. 2 in 1822, afln. 3-6 in 1823. De zes afleveringen van dl. 3 verschenen alle in 1824. De titelbandpagina's vermelden: 1822, 1823, 1824.
(2) In *de Godsdienstvriend*, dl. 14(1825), nr. 5, p. 252 werd meegedeeld: "Wij vernemen, dat wijlen *de Katholijke*, onlangs te Deventer overleden, bij testament hare zuster de *Roomsch-Catholijke Bibliotheek voor het koningrijk der Nederlanden*, tot eenige en universele erfgename van al hare nagelatene manuscripten, papieren en documenten heeft aangesteld. De vrienden der overledene zullen, wij twijfelen er niet aan, zulks met vreugde vernemen, en des overledenens achtergelatene zuster met derzelver aanhoudende vriendschap vereeren".

146

Katholijke volks-almanak 1848-[1862]
✦ *jaren* 1(1848)-[15(1862)][1]
✦ *uitgever* R.G.J. Sladoot[2]
✦ *plaats* Groningen
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II ∞ 1(1848); III ∞ 2(1849); II ∞ 3(1850)-{12(1859)}
✦ *redactie* Niet in de almanak vermeld.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
✦ *autopsie* 1(1848)-12(1859)
– UBN
✦ *typering* Almanak met de gebruikelijke inhoud: heiligenkalender, voornaamste jaar-, paarden- en beestenmarkten etc. en mengelwerk.
✦ *noten*
(1) Volgens *Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 35 verschenen tot en met 1862. De *Catalogus van franciscaans tijdschriftenbezit* vermeldt weliswaar de aanwezigheid van 15(1862), maar in de collectie Thomaasse (UBU),

waar de bibliotheken van de franciscanen zijn ondergebracht, is de almanak voor 1862 niet meer aanwezig. Mogelijk heeft het stopzetten van de uitgave van de almanak te maken met de overname van de boekhandel en uitgeverij van R.G.J. Sladoot. Volgens H. van der Laan, *Het Groninger boekbedrijf. Drukkers, uitgevers en boekhandelaren in Groningen tot het eind van de negentiende eeuw* (Assen 2005), p. 297 zette Sladoot de boekwinkel voort tot 1864. Het bedrijf werd overgenomen door steendrukker W.R. Casparie die ook de boekhandel voortzette.
(2) Op de titelpagina van de almanak voor 1848 wordt vermeld dat de almanak ook te verkrijgen is "te Amsterdam bij Van Langenhuysen, De Haas en Van Spanje".

147

de Kempen 1921/22
✦ *jaren* 1(1921/22), nr. 1(onged.)[1]
✦ *ondertitel* Algemeen maandschrift voor literatuur, kunst en wetenschappen
✦ *uitgever* Vereeniging van Jonge Brabantsche Kunstenaars
✦ *plaats* Red. en adm.: Eindhoven
✦ *frequentie* maandelijks[2]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* Ingeziene afl.: 48 p.
✦ *redactie* 1921/22 Peter van den Braken
1921/22 Ernest Michel
1921/22 Huub van Reuth
Als medewerkers worden genoemd: D. Monnickendam, dr. v.d. Mijle, dr. A.J. Resink, C. van Reuth, J. Strecker en Emilie Weggeman-Guldemont
✦ *autopsie* 1(1921/22), nr. 1(onged.)
– KDC (in kopie)
✦ *typering* Cultureel blad. De eerste en enig verschenen aflevering bevat gedichten, verhalen en beschouwingen. Het blad is niet expliciet katholiek, maar komt voort uit een groep van katholieke jongeren uit de Kempen, waaronder wordt verstaan Zuid-Brabant, Vlaamse Kempen en Limburg. Volgens het inleidend woord 'Alarm' in het eerste nummer (p. 2-6) staan deze jongeren "klaar om het vaandel van Kunst en Humaniteit uit de handen der stervende 'tachtigers' over te nemen. (...) *De Kempen* zal geven, Folklore, kunst en kritiek, verzen en Romans, waarin het valsche onzer cultuur op de kaak wordt gesteld en het nieuwe en geweldige onzer tijden zijn neerslag vindt. Wij willen streven naar het Goede en Schoone dat de grondslag der gelukkige menschheid zijn moet."
✦ *noten*
(1) De inhoud van het eerste nummer werd in de katholieke pers als godslasterlijk besproken. De redacteuren Michel en Van Reuth verlieten de redactie en een tweede nummer is niet verschenen. Vgl. Peter Thoben, 'Avontuurlijk, reislustig, onstuimig en kleurrijk. Over leven en werk van Peter van den Braken', in: *Peter van den Braken, rasschilder & globetrotter, 1896-1979* (Eindhoven 1999), p. 5-6.
(2) In het eerste nummer kondigde het blad aan maandelijks te zullen verschijnen; in feite verscheen er maar één nummer.

148

de Kerk zingt 1965-1969
✦ *jaren* 1965, nr. 1(maart) – 5(1969), nr. 10/11(dec.)[1]
✦ *ondertitel* Oriënteringsblad en nieuwsbulletin ter bevordering van de parochiële samenzang
✦ *uitgever* Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging
– Adm.: NV Gooi en Sticht
✦ *plaats* Red.: Amsterdam ∞ 1965, nr. 1(maart) – nr. 9(nov.); Hilversum ∞ 1965, nr. 10/11(dec.) – 5(1969)
– Adm.: Hilversum
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1965-1966 drs. J. Bank
1965-1966 drs. A.B.M. Brans
1965-1966 drs W. Croonen
1965-1966 dr. N. de Goede
1965-1966 Th. Straathof
1965-1966 H. Strategier
1965-1966 P. Visser
1965-1967 prof. dr. J. Smits van Waesberghe
1965-1969 dr. B. Kahmann
1965-1969 C.A.M. Middelhoff (in 1965 als red. secr.)
1966-1969 H. de Jong
1966-1969 M.A.M. Lax
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
✦ *relaties* Voortzetting van *Zingende Kerk*
– Opgegaan in *Gregoriusblad*[2]
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Blad van de Nederlandse Sint Gregoriusvereniging dat bestemd is voor de praktijk van de parochiele samenzang in de volkstaal. Voor de meer studieuze onderwerpen dient het *Gregoriusblad*.
✦ *noten*
(1) Over de opheffing van het blad werd in het laatste nummer in het 'Ten uitgeleide' gezegd dat het de redactie niet gelukt is "een voldoende groot afzetgebied, een bredere resonansruimte te vinden, een wijdere lezerskring te bereiken. (...) En dan komt men meteen in de onverbiddelijke kringloop van de zakelijke molen. Die begint spoedig stug te lopen als hij niet ge-olied wordt door een afnemers-aantal dat niet alleen door goedwil wordt gevormd, maar dat ook relatie heeft met bepaalde cijfers, baten en kosten. En daar begint dan ook de

levenskans te verminderen. Anders gezegd: daar begint de liquidatie aan de horizon op te doemen."
(2) Het blad werd vanaf 1970 voortgezet als een vaste rubriek onder dezelfde naam in het *Gregoriusblad*.

149

Kerkelyk leesblad [1800]-[1802]
✦ *jaren* [1800/01], nr. I – 2[1801/02], {nr. XI}[1]
✦ *ondertitel* ten dienste der Cleefs- en Gelderlandsche catholyken ∞ [1800/01]
– ten dienste der catholyke Nederlanders ∞ 2[1801/02], nr. I – {nr. XI}
✦ *uitgever* B. Gogh ∞ [1800/01], nr. I – nr. VIII
– J.L. Romen[2] ∞ [1800/01], nr. IX – 2[1801/02]
✦ *plaats* Anholt ∞ [1800/01], nr. I – nr. VIII
– Emmerik ∞ [1800/01], nr. IX – 2[1801/02]
✦ *frequentie* [maandelijks][3]
✦ *formaat* A
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
[H.G. Eskes][4]
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen.
– Alle nummers zijn ongedateerd.
✦ *literatuur* L.J. Rogier, 'Het Kerkelijk leesblad', in: *Huldeboek. Pater Dr. Bonaventura Kruitwagen OFM* ('s-Gravenhage 1949), p. 344-357. Herdrukt in: L.J. Rogier, *Beschouwing en onderzoek. Historische studies* (Utrecht / Antwerpen, 1954), p. 203-215
– L.H. [= L. Heere], recensie van *Huldeboek. Pater Dr. Bonaventura Kruitwagen OFM*, in: *Clairlieu*, 8(1950), p. 43-44
– F. Droës, S. Verschuuren, *Katholiek Nederland en de Verlichting. Een werkboek*, dl. 2 (Tilburg 1987), p. 7
– J.A. Bornewasser, 'Verlichting en anti-verlichting in de katholieke tijdschriften van de vroege negentiende eeuw', in: *Documentatieblad voor de Nederlandse kerkgeschiedenis van de negentiende eeuw*, 1987, nr. 27(sept.), p. 6-28, hier p. 10-12
✦ *autopsie* Volledig
– Kruisherenklooster Uden
– In UB Tilburg en UB Utrecht aanwezig op microfiches
✦ *typering* Het *Kerkelyk leesblad* werd uitgegeven in het aartspriesterschap Kleef, dat kerkelijk nog tot de Hollandse zending behoorde. Het blad bevat artikelen op het gebied van theologie, kerkgeschiedenis, levensbeschrijvingen van heiligen, stichtende artikelen, boekaankondigingen en boekbesprekingen. In het eerste nummer werd gezegd dat het blad de lezer wil afhouden van "aardse wulpschheid en dartele ydelheid" en wapenen tegen de "vervoerende drogredens" van de "schoonschynende warrelschriften der neologen". Volgens Rogier was het blad fel gekant tegen de Verlichting. Bornewasser ziet in het tijdschrift orthodoxie en gehechtheid aan oude geloofspraktijken samengaan met verlicht taalgebruik en modieus aangeklede apologie.
✦ *noten*
(1) De afleveringen zijn niet gedateerd, maar de jaren van verschijnen zijn uit de inhoud van het blad af te leiden. Het was de bedoeling nog een nummer 'twaalf' te doen verschijnen. Vgl. 'Bericht aan de Inteekenaars van dit Leesblad', in: no. XI, p. 46: "Ieder, die de veranderinge der tyden en omstandigheden in onze gewesten overweegt, kan ligtelyk begrypen, dat het niet raadzaam is, een kerkelyk leesblad voort te zetten, hetzelve zal derhalven met de volgende Nommer geslooten worden". Of er feitelijk nog een nr. XII verscheen, is niet bekend.
(2) In de nrs. IX-XII: " J.L. Romen, voor J.W. Hoff Boekverkoper"
(3) Het *Kerkelyk leesblad*, [1800/01], nr. XII, p. 858, had gemeld: "Dit Tydschrift zal in 't vervolg onder den Titel: *Kerkelyk leesblad ten dienste der catholyke Nederlanders* (...) uitgegeven worden. Er zullen maandelyks regelmaatig de Nommers verschynen".
(4) Vgl. Rogier, p. 351.

150

Kerkelyke bibliotheek, voornamenlyk[1], voor de roomsch-catholyken in Nederland 1792-1796
✦ *jaren* 'Bericht van intekening: op een maandwerk getyteld; Kerkelijke Bibliötheek voornaamelijk geschikt, voor de Roomsch-Catholyken in Nederland', [juli 1792][2]
– 1(1792/94), nr. 1(onged.) – 2(1795/96), nr. 11(onged.)[3]
✦ *uitgever* J.A. Crajenschot / J.A. Krieger ∞ 1(1792/94)
– F.J. van Tetroode[4] ∞ 2(1795/96)
✦ *plaats* Amsterdam / Grave ∞ 1(1792/94); Amsterdam ∞ 2(1795/96)
✦ *frequentie* 13 afln. ∞ 1(1792/94); 11 afln. ∞ 2(1795/96)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* Uittreksels en boekbeoordeelingen: V ∞ 1(1792/94); IV ∞ 2(1795/96); Kerk-nieuws: IV ∞ 1(1792/94); III ∞ 2(1795/96); Mengelwerk: V ∞ 1(1792/94)-2(1795/96)
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.[5]
[Bartholomeus Doorenweerd, medewerker onder het pseudoniem Transisalanus][6]
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen.
– Elk nummer bestaat uit drie afzonderlijk gepagineerde afdelingen: I. Kerk-nieuws; II. Mengelwerk, tot godsdienst en zedeleer betrekkelyk; III. Uittrekzels en beoordeelingen.
– Bij de titelbandpagina, die het jaartal 1794 draagt, werd een 'Voorbericht' gevoegd, dat als volgt opende: "Zie daar, gunstige Leezer! ons met de afleevering van dit dertiende nommer, ten einde van het eerste deel deezer *Kerklyke bibliotheek*". Deze dertiende aflevering

bestaat uitsluitend uit de zeven registers op deel 1, te weten: 1. Register van alle uittrekzels en beoordeelingen; 2. Register of korte inhoud der voornaamste zaaken in de uittrekzels en beoordelingen; 3. Register van het Kerk-nieuws; 4. Register van zaaken het Kerknieuws betreffende; 5. Register van alle stukken in het mengelwerk begreepen; 6. Register van zaaken in het mengelwerk begreepen; 7. Algemeen register van alle zaaken in het eerste deel der Kerkelyke bibliotheek voorkomende.
– De afleveringen zijn ongedateerd. De titelbandpagina's vermelden: eerste deel-1794; tweede deel-1795. Het omslag van het eerste nummer van deel 1 vermeldt 1792 als jaar van uitgave; het laatste nummer verscheen in het najaar van 1794. Van deel 2 kwam de eerste aflevering in februari 1795 uit, de elfde en daarmee de laatste niet vóór juni 1796. De *Naamlijst van Nederduitsche boeken*, dl. 1(1790-1793), p. 375, meldt het verschijnen van deel 1, nrs. 1-7 in 1793. Blijkens de *Naamlijst*, dl. 2(1794-1798), p. 98, 206 en 308 kwamen de overige nummers als volgt van de pers: in 1794 deel 1, nrs. 8-13; in 1795 deel 2, nrs. 1-8; in 1796 deel 2, nrs. 9-11.
✦ *literatuur* L.G.J. Verberne, 'Over de *Kerkelijke Bibliotheek*', in: *Studia catholica*, 21(1946), p. 185-204
– M.J.M. van der Heijden, *De dageraad van de emancipatie der katholieken. De Nederlandsche katholieken en de staatkundige verwikkelingen uit het laatste kwart van de achttiende eeuw* (Nijmegen 1947. Diss. KU Nijmegen), p. 266-271
– P. Polman OFM, *Katholiek Nederland in de achttiende eeuw*, dl. 2: *De Hollandse zending 1727-1795* (Hilversum 1968), p. 290-293
– J.A. Bornewasser, 'Verlichting en anti-verlichting in de katholieke tijdschriften van de vroege negentiende eeuw', in: *Documentatieblad voor de Nederlandse kerkgeschiedenis van de negentiende eeuw*, 1987, nr. 27(sept.), p. 6-28, hier p. 7-10
– F. Droës, S. Verschuuren, *Katholiek Nederland en de Verlichting. Een werkboek*, dl. 2 (Tilburg 1987), p. 6
– Theo Clemens, 'Communicatielijnen in de Hollandse Zending en de *Kerkelyke Bibliotheek*', in: Marit Monteiro, Gerard Rooijakkers en Joost Rosendaal (red.), *De dynamiek van religie en cultuur. Geschiedenis van het Nederlands katholicisme* (Kampen 1993), p. 22-37
✦ *autopsie* Volledig
– Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, collectie Cahais, dl. D, nr. 40 ∞ prospectus (kopie aanwezig in KDC, gecatalogiseerd als brochure)
– UBN ∞ 1792/94-1795/96
– UBU, collectie Thomaasse ∞ omslag van 1792/94, nr. 1
✦ *typering* Eerste Nederlandse katholieke tijdschrift dat zich allereerst richtte op de geestelijkheid. In het prospectus wordt uiteengezet dat de "Roomsch-Catholijke Geestelijken binnen de Verëenigde Nederlanden, zoo zeer met hunne amptsplichten bezet zyn, dat Hen na de dagelykscheeden, maar juist zoo veel tyd overschiet, als nodig is, tot het bestudeeren der gewoone leerredenen, het bezoeken der zieken! e.z.v.". Het nieuwe tijdschrift wil de geestelijkheid te hulp komen door "alle werken van eenig belang en aangelégenheid, die over de Godgeleerdheid, Godsdienst en Zedekunde; het zy opzetlyk geschreeven zyn of er meede in verband staan; en zoo in de Verëenigde en Oostenryksche Nederlanden; als in Spanjen, Italiën, Duitschland, Frankrijk e.z.v. uitkoomen, ter kennisse van het Nederlandsch Publiek te brengen; met eene daar bygevoegde bescheide Recensie". Ieder nummer bestaat uit een rubriek boekbesprekingen, kerkelijk nieuws en mengelwerk. Bornewasser (p. 8) noemt de *Kerkelyke bibliotheek* een verlicht tijdschrift waarin een verlicht kerkbeeld, een moralistisch-utilaristische exegese, fysico-theologische beschouwingen en een rationalistische apologie zijn terug te vinden.
✦ *noten*
(1) In 2(1795): "voornamentlyk".
(2) Het prospectus is niet gedateerd, maar de bijgevoegde brief is ondertekend: "Amsterdam en Grave July 1792". In de voorwaarden van het prospectus wordt gezegd: "Zoo dra het getal der Intekenaaren, maar enigszins aanduit, dat het Geëerd Publiek deze onderneeming niet ongunstig zal aanneemen, zal het eerste nom. verschynen, en vervolgens maandelyks, onafgebrooken met één nom. agtervolgt worden".
(3) Volgens P. Albers SJ, *Geschiedenis van het herstel der hiërarchie in de Nederlanden*, dl. 2 (Nijmegen 1904), p. 4, kon de *Kerkelyke bibliotheek* niet langer verschijnen "naar het schijnt, door gebrek aan middelen".
(4) In de Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam (collectie Cahais, deel D, nr. 140) bevindt zich het 'Bericht wegens 't vervolg der Kerkelyke Bibliotheek, geschikt voor de christenen in 't algemeen en voor de Roomsch-Catholyken in 't byzonder', waarin F.J. van Tetroode meedeelt dat de uitgave van het tijdschrift voortaan door hem wordt verzorgd. Hij bericht dat alle volgende delen ook 13 nummers zullen bevatten: "Het dertiende nommer zal altyd drie tytelbladen, voorwerk en vier registers beslaan, als: een voor de Recensiën, een voor het Kerk-Nieuws, een voor het Mengelwerk, en eindelijk een algemeen Register van zaaken, over alle de gemelde drie stukken van ieder deel loopende". De bedoeling van Van Tetroode was om het eerste deel van deel 2 in het begin van januari 1795 te doen uitkomen. De overige afleveringen zouden regelmatiger verschijnen dan bij het eerste deel was gebeurd.
(5) In het prospectus (p. 5) wordt gezegd dat het initiatief tot uitgave van het tijdschrift is genomen door "Een correspondeerend Gezelschap van Eerwaerdige Lettervrienden, wier yver door de hoop van nuttig te kunnen

zijn – is aangeblaazen; vereenigd met andere Mannen, van doorwrochte kundigheden". Volgens Bornewasser (p. 7) bestond de redactie vermoedelijk uit enige Amsterdamse geestelijken.
(6) Vgl. H.C. Diender, 'Pastoor Bartholomeus Doorenweerd geboren 28 mei 1767 te Zwolle – overleden 25 juli 1832 te Kampen', in: *Kamper almanak*, 1982/83, p. 196-230, hier p. 214).

151

het Kerkklokje 1919-{1931}
✦ *jaren* 27(1919), nr. 1(5 jan.) – {39(1931), nr. 1(4 jan.)}[1]
✦ *ondertitel* Weekblad voor het katholieke Nederlandsche volk. Onder bescherming van den H Willibrordus[2]
✦ *uitgever* Uitgeverij M. Waterreus[3]
✦ *plaats* Roermond
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* 8 p. per afl.
✦ *redactie* "Eenige eerw. Heeren Geestelijken uit de verschillende Bisdommen"
✦ *relaties* Voortzetting van *Ons kerkklokje*
✦ *autopsie* 27(1919), nr. 1(5 jan.), 32(1924), nr. 1(6 jan.), 38(1930), nr. 1(5 jan.), 39(1931), nr. 1(4 jan.)
– NPM
✦ *typering* Weekblad voor katholieke huisgezinnen. Het blad bevat nieuws, stichtende en ontspannende artikelen.
✦ *noten*
(1) Het is niet bekend tot wanneer het blad is verschenen. Op 14 dec. 1933 werd het faillissement uitgesproken van de NV Drukkerij Waterreus (vgl. *Nederlandsche staatscourant*, 1933, nr. 246(18 dec.), p. 7). Mogelijk betekende dat het einde van *het Kerkklokje*.
(2) Van {38(1930), nr. 1(5 jan.)} – {39(1931), nr. 1(4 jan.)}: "Willebrordus".
(3) Op 3 maart 1931 werd door M.C.J. Waterreus en J. Joordens de NV Drukkerij Waterreus opgericht met als doel: "Het exploiteeren eener drukkerij, den handel in drukwerken en al hetgeen hiermede in den ruimsten zin samenhangt" (vgl. *Akten betreffende Naamloze Vennootschappen*. Bijvoegsel van de Nederlandsche staatscourant 1931, nr. 70(13 april), NV nr. 938.)

152

de Kerkmuziek 1879-1881
✦ *jaren* 1(1879/80), nr. 1(1 okt.) – 2(1880/81), nr. 24(15 sept.)[1]
✦ *ondertitel* Orgaan tot bevordering der kerkelijke toonkunst
✦ *uitgever* Albert Roothaan[2]
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* veertiendaags
✦ *formaat* D ∞ 1(1879/80); B ∞ 2(1880/81)
✦ *omvang* I ∞ 1(1879/80); II ∞ 2(1880/81)
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.[2]
✦ *bijzonderheden* De nieuwe jaargang begon op 1 oktober.
✦ *autopsie* Volledig
– UBU
✦ *typering* Blad gewijd aan de kerkmuziek, aan haar geschiedenis en nieuwe ontwikkelingen. Vooral veel aandacht voor het Gregoriaans. In het *St. Gregorius-blad*, 4(1879), nr. 11(1 nov), p. 86, werd *de Kerkmuziek* als volgt verwelkomd: "te oordeelen naar de eerste bladzijden – de laatste is grootendeels gewijd aan advertentiën van allerlei aard – komt de richting, waarin het geredigeerd wordt, met die van het *St. Gregorius-Blad* overeen".
✦ *noten*
(1) In het laatste nummer wordt gezegd: "Bij het einde van den tweeden Jaargang, heeft de Redactie, na ook de tweede Brochure uit Rennes te hebben medegedeeld, haar taak volbracht, ten gevolge waarvan zij met dit nummer van hare lezers afscheid neemt". De twee brochures die *de Kerkmuziek* had uitgegeven, hadden betrekking op de strijd tussen de Duitse (Regensburg) en Franse (Solesmes) visie op het Gregoriaans.
(2) In het laatste nummer verklaart de redactie, dat *de Kerkmuziek* "steeds uitgegeven en geschreven is voor haar eigen rekening, en geheel buiten verantwoordelijkheid staat van den uitgever, wiens naam er uitsluitend aan toegevoegd is, als het adres tot het verzenden van stukken etc.". Uit het blad wordt niet duidelijk wie de redactie van het blad voerde. Mogelijk was het Adr. Mes, die een RK kostschool had in Bussloo bij Deventer, blijkens advertenties in *de Kerkmuziek* een "bijzondere gelegenheid om opgeleid te worden voor de kerkelijke muziek".

153

Kerkoraal[1] 1976-{1980}
✦ *jaren* 1976, nr. 1(21 febr.) – {5(1980), nr. 4(dec.)}
✦ *ondertitel* Contactorgaan van de Amici Cantus Gregoriani. Tijdschrift voor gregoriaans ∞ 2(1977)-{5(1980)}
✦ *uitgever* 'Amici Cantus Gregoriani'[2]
✦ *plaats* Red. en Adm.: Aarle-Rixtel ∞ 1976 – 4(1979), nr. 2(juni); Helmond ∞ 4(1979), nr. 3(nov.) – {5(1980)}
✦ *frequentie* 5 keer per jaar ∞ 1976-2(1977); 4 keer per jaar ∞ 3(1978)-{5(1980)}
✦ *formaat* A
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1976-1978 Johan van Hout
1976-{1980} Rens van de Laar
1976-{1980} Jos Leenen
1976-{1980} Silvère van Lieshout
1976-{1980} Jozef van Ommeren

1977 Leo de Bruijn
1978-{1980} Ger Koppenens
1979-{1980} Marie-Louise Egbers
1979-{1980} Martin Polspoel
✦ *speciale nummers* 2(1978), ongen.(maart): speciale editie o.d.t. 'Theo Driessen', gewijd aan leven en werk van Theo Driessen, dirigent van het St. Jozefkoor te Helmond, die op 7 november 1977 overleed
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– De jaargangnummering werd gebruikt vanaf 2(1977).
✦ *relaties* Vermoedelijk heeft het blad een gestencilde voorganger gehad onder dezelfde titel.[3]
– Voortgezet als *Tijdschrift voor gregoriaans*[4]
✦ *autopsie* Volledig tot en met 5(1980)
– KDC
✦ *typering* Tijdschrift dat zich ontwikkelde van een gregoriaans kerkkoorblad tot een informatief tijdschrift over het gregoriaans.
✦ *noten*
(1) In het eerste nummer van de opvolger, het *Tijdschrift voor gregoriaans*, wordt gezegd dat destijds voor de naam *Kerkoraal* was gekozen "om zo een verbinding aan te geven tussen kerk en koor. Beide hebben een gemeenschappelijke factor nodig, hier aangegeven door de 'k'".
(2) Op het omslag wordt vanaf 2(1977) vermeld: "De Amici Cantus Gregoriani is een kring van mensen die zich verbonden weet met het Gregoriaans en door een jaarlijks terugkerende financiële bijdrage de verschijning van dit tijdschrift alsmede andere op het Gregoriaans gerichte aktiviteiten mogelijk maakt". Deze kring kwam voort uit de leden van het St. Jozefkoor uit Helmond.
(3) In het 'Voorwoord' in 1976, nr. 1 wordt gezegd: "Men heeft er lang op moeten wachten maar *Kerkoraal* is weer terug. Wat grootser van opzet en met duidelijke toekomstplannen".
(4) In het eerste nummer van de opvolger, het *Tijdschrift voor gregoriaans* (9(1984), nr. 1(juni)), wordt over de titelwijziging gezegd dat de redactie met de nieuwe titel ook in de naamgeving wil laten uitkomen wat het blad wil zijn: "een informatief tijdschrift over Gregoriaans: breed van opzet, van wetenschappelijk tot verhalend met als enig onderwerp het Gregoriaans".

154

Kerstboek [1943]
✦ *jaren* [1943][1]
✦ *uitgever* Uitgeverij J.H. Gottmer & Co.
✦ *plaats* Haarlem
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II
✦ *redactie* "Met medewerking van:"
1943 Ernest Claes
1943 D.L. Daalder
1943 drs. J. Eijckeler
1943 prof. dr. B.H. Molkenboer OP
1943 Gerard Walschap
✦ *bijzonderheden* Er verscheen ook een Vlaamse uitgave van dit *Kerstboek*, uitgegeven door Van Ditmar te Antwerpen. De inhoud is identiek. De rugtitels luiden respectievelijk *het Nederlandsch kerstboek* en *het Vlaamsche kerstboek*.
✦ *relaties* Voortgezet als *het Boek voor Kerstmis*
✦ *autopsie* [1943]
– UBN
✦ *typering* Kerstboek met vier kerstverhalen en een essay over Vondels *Gysbreght van Aemstel*.
✦ *noten*
(1) De uitgave is niet gedateerd, maar verscheen welhaast zeker in 1943. Vgl. *Brinkman's catalogus*, 1941-1945, p. 441. In *het Boek voor Kerstmis*, 1944 wordt gezegd: "Dit Kerstboek is het tweede van een reeks boeken, die de uitgever zich voorstelt elk jaar vóór het Kerstfeest te brengen".

155

KFC 1953-[1960]
✦ *jaren* 1953, nr. 14(eerste halfjaar) – [1960, nr. 27(jan. t/m juni)][1]
✦ *ondertitel* Uitslagen van de Katholieke Filmkeuring
✦ *uitgever* Katholieke Film-Centrale[2]
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* halfjaarlijks, m.u.v. 1957: 1 afl.
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II ∞ 1953-1955; III ∞ 1956; II ∞ 1957; III ∞ 1958; II ∞ 1959; I ∞ 1960
✦ *redactie* Niet in de uitgave vermeld.
✦ *bijzonderheden* In elke aflevering zijn de gekeurde films alfabetisch gerangschikt. Voor de gebruikte classificatie, zie de rubriek bijzonderheden in de beschrijving van *Katholieke filmkeuring*. Zie aldaar ook voor de documentatiekaarten van de KFC.
– De afleveringen werden halfjaarlijks verstrekt, m.u.v. 1957 waarin maar 1 aflevering verscheen.
– 1954, nr. 17(2e halfjaar) bevat op p. 3-13: A.H.B. Briels, '25 jaar katholieke filmkeuring'.
✦ *relaties* Voortzetting van *Katholieke filmkeuring*
✦ *autopsie* 1953, nr. 14(eerste halfjaar) – 1960, nr. 27(jan. t/m juni)
– KDC
✦ *typering* Uitgave van de Katholieke Filmcentrale waarin de uitspraken van de katholieke filmkeuring volgens de maatstaven van de katholieke geloofs- en zedenleer werden gepubliceerd.
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk niet verder verschenen. De uitslagen

van de keuringen van de Katholieke Film-Centrale voor de periode 1960-1965 zijn te vinden in: *Film-repertorium bevattend alle documentatiekaarten van de documentatiedienst der KFA*, 4(1960/62) en 5(1963/65). De Katholieke Film-Centrale werd op 1 oktober 1967 opgeheven (vgl. P.M.H. Cuijpers, '"Met ernstig voorbehoud". Aspecten van de nakeuring door de Katholieke Film Centrale', in: *Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum*, 2(1972), p. 22-56, met name p. 30-31). In 1967 en 1968 heeft de Katholieke Film Aktie samen met de Christelijke Film Aktie nog geprobeerd via de Film Informatie Dienst een opvolger voor de KFC te creëren, maar deze poging mislukte bij gebrek aan belangstelling (vgl. idem). In *Critisch filmforum*, 3(1967), nr. 10(okt.), p. 170, werd in 'Exit K.F.C.' over de opheffing van het KFC geschreven: "De K.F.C. is niet alleen heengegaan bij gebrek aan belangstelling. Ze was overbodig geworden, omdat ze ten eerste vrijwel gelijk geworden was aan de Centrale Commissie voor de filmkeuring (de zogenaamde Rijkskeuring), ten tweede geen effect of te weinig effect kon hebben sinds de televisie uit het buitenland aan de grensbewoners alles kon verschaffen, wat de K.F.C. tegenhield of kon houden, ten derde omdat de vorm van censuur, zoals die zich manifesteerde in de K.F.C. gewoon uit de tijd was."
(2) M.i.v. 1957, nr. 22(jan. t/m dec.): Stichting Katholieke Film-Centrale. Voor de Katholieke Film-Centrale, zie noot 2 van de beschrijving van de *Filmgids* en noot 3 van de beschrijving van *Katholieke filmkeuring*. In 1953 kwam er een einde aan de nauwe samenwerking met de Katholieke Film Actie (KFA). In 'De gewijzigde verhouding tussen K.F.A. en K.F.C.', in 1953, nr. 14, p. 3, werd daarover bericht, dat de KFC zich voortaan beperkt tot de uitvoering van de nakeuring van de in Nederland circulerende films "op toelaatbaarheid voor de grote massa van bioscoopbezoekers". De KFA legt zich toe op alle positief gerichte activiteiten, zoals filmdocumentatie, film-opvoeding en voorlichting.

156

de Klok 1922-[1924]
✦ *jaren* 1(1922/23), nr. 1(23 dec. 1922) – [2(1923/24)][1]
✦ *ondertitel* Literair weekblad voor Nederland
✦ *uitgever* Uitgevers-Maatschappij Leo Post en Co.
– Drukker: NV Drukkerij de Kennemer[2]
✦ *plaats* Beverwijk
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* 1922-{1923} Jan Grosveld, hoofdred.
De ingeziene afleveringen bevatten bijdragen van: J.J.M. Douwes, Anny Hulsmans, M.C. v.d. Hut, Melati van Java, mevr. J.R. v.d. Lans, Gab. M. Moerdijk, Gerard Nielen en Jet van Strien.
In het eerste nummer werden ook bijdragen aangekondigd van: Marie Gijsen, J.R. v.d. Lans en Felix Timmermans
✦ *autopsie* 1(1922/23), nrs. 1-[31] (m.u.v. de nrs. 1, 2 en 15 zonder omslagen)
– UBL
✦ *typering* Katholiek literair weekblad. Hoofdredacteur Jan Grosveld stelde in het eerste nummer in 'Vertrouwelijk praatje vooraf' "ons mooie tijdschrift aan Roomsch Nederland" als volgt voor: "een weekblad, dat niet te hoog klimt en niet te laag daalt, dat verzorgd wordt uitsluitend door eigen [= roomsche] schrijvers en kunstenaars (...), dat zich om kort te gaan ten doel stelt alle leden van het Roomsch gezin en iedereen, groot en klein, grijs en jong, geleerd en ongeletterd van zijn eerste tot zijn laatste bladzijde te ontspannen en te verheffen".
✦ *noten*
(1) Er verscheen in elk geval een tweede jaargang, maar het is niet duidelijk hoeveel afleveringen in het tweede jaar uitkwamen. De *Catalogus van franciscaans tijdschriftenbezit* vermeldt het bestaan van 13 nummers van de 2e jaargang, maar deze waren in 1987 niet aanwezig in de UBU, collectie Thomaasse. In *Brinkman's catalogus*, 1921-1925, p. 396 wordt opgave gedaan van twee jaargangen: in 1923 en 1924. De titel is voor het laatst vermeld in de uitgave van 1924 van *Sythoff's adresboek voor den Nederlandschen boekhandel*. Volgens J. Burger te Beverwijk werd *de Klok* opgeheven, omdat het blad financieel niet langer rendabel was (mededeling van J. Burger aan O. Lankhorst, vraaggesprek 24 maart 1987).
(2) De NV Drukkerij de Kennemer was op 22 juli 1916 opgericht door ondermeer de drukker J.L.F. Post, de drukker en boekhandelaar J. Vink Pieterszoon en de geestelijken J.Th. Boonekamp, H.J.Ch. Haver en H.J.G. van Baaren (zie *BKNP*, deel 1, beschrijving van *de Kennemer*, noot 4).

157

Klondyke[1] 1937
✦ *jaren* 1937, nr. 1(febr.) – nr. 3(april/mei)[2]
✦ *uitgever* Uitgeverij Klondyke te Tilburg (alleen in nr. 2 genoemd)
– Drukkerij Gianotten[3]
✦ *plaats* Red.: Boskoop
– Drukkerij: Tilburg[3]
✦ *frequentie* maandelijks[4]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1937 Bertus Aafjes
1937 Leo Boekraad, red. secr.
1937 Pierre H. Dubois
[1937 Walter Breedveld, pseudoniem van P.M.Fr. van den Bogaert][5]

✦ *speciale nummers* 1937, nr. 3(april/mei): Leo Boekraad, *Het zingende licht*, 32 p. (poëziebundel)
✦ *relaties* Na de opheffing van *Klondyke* werden de redacteuren van het blad medewerkers van *Aristo-*.[5]
✦ *literatuur* Pierre H. Dubois, *Memoranda. Hermetisch en besterd. Literair leven in jaren van onrust* ('s-Gravenhage 1987), p. 51-53
✦ *autopsie* 1937, nrs. 1-3
– UBN
✦ *typering* Literair blad met proza- en poëziebijdragen van enkele katholieke jongeren. Bertus Aafjes schreef in het 'Program' in nummer 1, dat *Klondyke* boven iedere partij-pers wil staan. De redactie streeft "naar een nieuwe, zuivere hiërarchische orde, waarin God als hoogste Goed erkend zal zijn" en wil in het blad "de waarachtig schone uitingen ener nieuwe jeugd laten klinken".
✦ *noten*
(1) De titel *Klondyke* was ontleend aan een verhaal van Gerard Bruning, de auteur die door de redacteuren van het blad werd bewonderd. Vgl. Dubois, p. 51. Op de binnenzijde van de omslagen van nrs. 1 en 2 werd aangekondigd dat in de komende nummers het nog ongebundelde nagelaten werk van Gerard Bruning zou worden gepubliceerd.
(2) Niet verder verschenen. Vgl. R. Molin en W. Sinninghe Damsté, *Bertus Aafjes* (Nijmegen / Beveren 1981), p. 11: "Er verschenen slechts drie nummers, in februari, maart en april 1937. Het tijdschrift ging ter ziele door een gebrek aan belangstelling bij het publiek". Volgens Dubois hield het blad op te bestaan door tegenwerking van de geestelijkheid van de Krijtberg in Amsterdam.
(3) Vgl. Dubois, p. 51.
(4) Op het omslag van aflevering 2 werd aangekondigd dat het blad maandelijks zou verschijnen; feitelijk verschenen er slechts drie afleveringen.
(5) Vgl. *Aristo-*, 7(1937), nr. 7(okt.), p. 241-242: "Voor wat het litteraire element betreft kunnen wij bovendien thans de beklonken medewerking bekend maken van een phalanx jongeren: de groep van *Klondyke*, het tijdschrift dat den strijd om het bestaan moest opgeven, heeft zich bij ons aangesloten: Bertus Aafjes, Leo Boekraad, Walter Breedveld, Pierre H. Dubois en meerdere anderen. Zij zullen vooral het litteraire, het dichterlijke element in ons midden versterken. Niet-gearriveerden, dezen, en ons daarom dubbel welkom".

158

Kontakt / Nederlandse Katholieke Gymnastiek Bond
1969-{1980}
✦ *jaren* 1(1969/70), nr. 1(nov.) – {11(1980), nr. 12(dec.)}[1]
✦ *ondertitel* Een informatie-bulletin van de Nederlandse Katholieke Gymnastiek Bond ∞ 1(1969/70)-3(1971/72)
– Orgaan van de Nederlandse Katholieke Gymnastiek Bond ∞ 4(1973)-{11(1980)}
✦ *uitgever* Nederlandse Katholieke Gymnastiek Bond (NKGB)
✦ *plaats* Prinsenbeek ∞ 1(1969/70)-6(1975); 's-Hertogenbosch ∞ 7(1976)-{11(1980)}
✦ *frequentie* 21 nrs. ∞ 1(1969/70); 20 nrs. ∞ 2(1970/71); 19 nrs. ∞ 3(1971/72); 16 nrs. per jaar ∞ 4(1973)-5(1974); 15 nrs. ∞ 6(1975)[2]; maandelijks ∞ 7(1976)-{11(1980)}
✦ *formaat* B
✦ *omvang* III ∞ 1(1969/70)-3(1971/72); II ∞ 4(1973); III ∞ 5(1974)-8(1977); II ∞ 9(1978); III ∞ 10(1979)-{11(1980)}
✦ *redactie* Tot en met 3(1971/72) niet in het tijdschrift vermeld.
{1973}-1977 Jac van den Beemt, eindred.[3]
{1973}-1977 Martien Buckers
{1973}-1977 Annemiek van Gessel
{1973}-1977 Jan Heijne
Voorlopige redactie (m.i.v. 1979 'Redaktie'):[4]
1978 J. Jeurissen
1978 M. Schrover
1978-1979 W. Dill
1978-1979 Sj. van Eijk
1978-{1980} R. Postma
1978-{1980} P. Schrassert
1978-{1980} J. Weterman
1979-{1980} Yvonne Haynes, secretaresse
{1980} Frits Hagmeyer
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen.
– Gestencild (1969/70-1971/72), daarna gedrukt.
– De jaargangen 1 en 2 lopen van november tot oktober, jaargang 3 van november 1971 tot december 1972. M.i.v. 4(1973) lopen de jaargangen gelijk aan het kalenderjaar.
– M.i.v. 4(1973) worden de pagina's doorgenummerd.
– Van {1970} tot en met {1972} verscheen als jaarboekje van de bond: *NKGB jaargegevens*, waarin een overzicht werd gegeven van bestuur en leden, leiderscursussen, kampioenschappen, jaarrekeningen etc. In het KDC zijn aanwezig: 1970-1972.
✦ *relaties* Van 1934 tot en met 1938 was er door de toenmalige RK Nationale Gymnastiek Federatie het blad *de Katholieke turner* uitgegeven. Dit blad was voortgezet als *Katholieke Sport*[5]
✦ *autopsie* 1(1969/70)-11(1980)
– KDC
✦ *typering* Orgaan van de Nederlandse Katholieke Gymnastiek Bond. Het blad bevat verenigingsnieuws, verslagen van wedstrijden, nieuws uit andere landen, agenda's en m.i.v. 10(1979) een 'distrikten journaal'.
✦ *noten*
(1) Het blad bleef verschijnen tot en met 18(1987).
(2) "Verschenen wij in het afgelopen jaar door omstandigheden niet de geplande 16 maal – doch slechts 15 maal – in het komende jaar zullen wij nog slechts 11 maal in Uw brievenbus vallen" (6(1975), nr. 15(13 dec.), p. 274).

(3) De naam van Jac. van den Beemt wordt in de nrs. 1 en 2 van 1976 niet meer bij de redacteuren genoemd, om m.i.v. nr. 3 weer te worden vermeld, nu als lid van de redactiecommissie. In 7(1976), nr. 1(jan.), p. 2, wordt bericht: "Eindredactie en lay out [zijn] niet meer in handen van Jac. van den Beemt omdat hij zich in verband met een te verwachten andere positie in het maatschappelijk leven volledig vrij wil maken van enkele tijdrovende hobby's".
(4) In 9(1978), nr. 1(febr.), p. 3, wordt bericht dat de redactie na een periode van vijf jaar heeft besloten haar mandaat aan het hoofdbestuur terug te gegeven. "Tot op dit moment is er nog geen sprake van een nieuwe vaste redaktiecommissie voor *Kontakt*."
(5) Na de Tweede Wereldoorlog had de Nederlandse Katholieke Sportbond aanvankelijk het blad *Estafette* uitgegeven, voortgezet als *Sportparade*. De NKGB had in *Sportparade* een eigen rubriek, maar om snellere nieuwsverspreiding mogelijk te maken begon de bond in 1969 met een eigen orgaan: *Kontak*t (vgl. 1(1969/70), nr. 2(15 nov.), p. 3-5). In 10(1979), nr. 1(jan.), p. 3 verwijst de bondsvoorzitter ter ere van het tweede lustrum van *Kontakt* naar de vroege voorloper: "(...) een voorloper van ons huidige bondsorgaan 45 jaar geleden bij zijn start in 1934 (...). Dat orgaan heette toen *De Katholieke Turner*" (zie de afzonderlijke beschrijving).

159

de Koorbode 1906-{1918}
✦ *jaren* 1(1906/07), nr. 1(juni) – {12(1917/18), nr. 7(juli 1918)}[1]
✦ *ondertitel* Maandblad tot bevordering van den kerkzang en het kerkelijk orgelspel
✦ *uitgever* Numa Hasselman
✦ *plaats* Bergen op Zoom
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I ∞ 1(1906/07)-4(1909/10); II ∞ 5(1910/11)-6(1911/12); I ∞ 7(1912/13)-12(1917/18)
✦ *redactie* In het blad wordt vermeld dat de redactie werd gevoerd door "Eenige Eerw. HH Geestelijken en HH Koordirecteuren". Volgens Flament waren de medewerkers en oprichters van het blad: Guido (orgelbouw), Gregorius (Gregoriaans), Jan de Kempenaere (orgelspel), Victoriani (harmonieleer) en de drukker-uitgever Numa Hasselman (nieuwsberichten). Na het ontslag van De Kempenaere in 1907 werd zijn plaats ingenomen door Dom. Gr.L. Sergent. De rubriek liturgie werd verzorgd door Cantor, later door Praedicator.[2]
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen (onregelmatig).
✦ *autopsie* Volledig
– KDC ∞ 1906/07-1915/16
– UBA ∞ 1916/17-1917/18
✦ *typering* Maandblad voor katholieke organisten, koordirecteuren en koorleden. In 'Ter inleiding' in het eerste nummer, gericht aan "alle Heeren Organisten, Koordirecteuren en Leden van RK Zangkoren", schrijft de redactie dat zij beoogt "op een eenvoudige, bevattelijke wijze, die onderwerpen en vraagstukken te behandelen, die voor de uitvoering van de kerkmuziek nuttig zijn. (...) Onder meer stellen wij ons voor te behandelen: De Gregoriaansche Orgelbegeleiding, de Theorie van de Harmonieleer, Orgelliteratuur en Orgeltechniek, Theorie en Praktijk van de voordracht van het Gregoriaansch, terwijl voor besprekingen, beoordelingen, gelegenheid tot correspondentie, vraagbord enz. ruimte zal worden gelaten. Het zal dus worden een vakblad dat met graagte gelezen, en bij verschillen met vrucht zal kunnen worden nageslagen". Volgens het 'Ter inleiding' hadden de benedictijnen van de abdij Solesmes hun medewerking toegezegd. In de richtingenstrijd tussen de Duitse en de Franse Gregoriaanse school vertolkte *de Koorbode* dan ook de opvattingen van Solesmes.
✦ *noten*
(1) Ook in de collectie van de Gregoriusbibliotheek in de UB Utrecht is 12(1917/18), nr. 7 (juli 1918) het laatst aanwezige nummer.
(2) Vgl. A.J.A. Flament, 'Een overzicht der voornaamste katholieke tijdschriften en almanakken met mengelwerk 1813-1913, ook jaar- en maandboekjes, behalve die van godgeleerden (ascetischen) aard', in: *Het katholiek Nederland* (Nijmegen [1913]), dl. 2, p. 162.

160

de Korfbalster {1962}-1972
✦ *jaren* {1962}[1] – 8(1971/72), nr. 10(juni)[2]
✦ *ondertitel* Officieel maandblad van de RK Dameskorfbalbond
✦ *uitgever* RK Dameskorfbalbond[3]
✦ *plaats* Tilburg ∞ 1962, ongen.(aug.) – 5(1968/69); Lieshout ∞ 6(1969/70)-8(1971/72)
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* {1962}-1969 mej. C. Waijers
1969-1972 mej. T. van Rooij
✦ *bijzonderheden* In sept. 1964 veranderde het blad van formaat en van opmaak.[4] Dit nieuwe begin werd gemarkeerd door een nieuwe jaargangnummering die pas vanaf 2(1965/66) werd gebruikt. De nieuwe jaargang begon in september.
✦ *relaties* Voortgezet als *de Korfbalster. Officieel maandblad van de Nederlandse Dameskorfbalbond*[2]
✦ *autopsie* 1962, ongen.(aug.) – 8(1971/72)
– KB
✦ *typering* Bondsblad van de RK Dameskorfbalbond. In 1947 was deze bond opgericht, opdat de dames geschei-

den van de mannen korfbal konden beoefenen, hoewel korfbal een sport was die volgens de regels juist in gemengd teamverband diende te worden beoefend. Het blad bevat bondsnieuws, wedstrijduitslagen, technisch nieuws over spelregels etc. in de rubriek 'Technisch hoekje', een rubriek voor de jeugd in 'Hallo junioren'. Verder ook artikelen over opvoeding en de geestelijke waarde van sporten.
In 1964, ongen.(juni) schreef G. Broens in 'Wanneer is een korfbalvereniging R.K.' (p. 2-3), dat een katholieke korfbalvereniging "zich niet te veel eenzijdig [mag] interesseren voor sportieve prestaties. Al te vaak offert men andere belangrijke aspecten van een vereniging op aan de sportieve prestaties. Als alleen prestatie overheerst, kan dit nooit r.k. zijn. Men moet ook rekening houden met de leden als 'mensen' in een moderne maatschappij. (...) Je vereniging moet een hulpmiddel zijn voor het meisje om inzicht te krijgen in de 'grote' wereld. Het meisje moet leren 'zichzelf' te worden. Je vereniging moet er toe bijdragen dat het meisje geen onsociaal en bekrompen wezen wordt, maar dat zij daarboven uit stijgt, als een godsdienstig mens met een r.k. levensvisie. Dit kun je ook deels bereiken door niet te veel de nadruk te leggen op de uiterlijke dingen van het r.k. zijn van een vereniging, want dat kan bij moderne meisjes een verkeerde uitwerking hebben. Een r.k. korfbalvereniging is nooit een kerk. Wij moeten die uiterlijkheden als voorwaarden zien, om tot een r.k. korfbalvereniging te komen. Ze zijn dus wel van betekenis. Van veel groter belang is dat de besturen en de leiders(sters) zelf een voorbeeld geven in hun dienende taak en een r.k. sfeer scheppen in hun vereniging, die gedeeltelijk verschilt van opvattingen van niet r.k. korfbalverenigingen maar ook gedeeltelijk kan overeenkomen met die verenigingen. Dus, bewust met veel verstand en inzicht een gezonde katholieke sfeer brengen, die vooral praktisch moet zijn. Niet alleen letten op wat de vereniging presteert in de sport, maar vooral hoe!"

✦ *noten*

(1) Het is niet duidelijk wanneer de RK Dameskorfbalbond, die in 1947 was opgericht, een eigen blad ging uitgeven. In het eerste ingeziene nummer van aug. 1962 is in elk geval sprake van het meinummer van 1962.
(2) In 1972 werd de naam van de RK Dameskorfbalbond gewijzigd in Nederlandse Dameskorfbalbond. Vanaf 8(1971/72), nr. 11(aug.) luidde de ondertitel 'Officieel maandblad van de Nederlandse Dameskorfbalbond'. Voortaan was de bond niet meer uitgesproken katholiek en derhalve is het blad niet verder beschreven in de *BKNP*. Het blad bleef onder de naam *de Korfbalster* voortbestaan tot en met 31(1993), nr. 6(dec.). Per 1 januari 1994 ging de Nederlandse Dameskorfbalbond op in het Koninklijk Nederlands Korfbalverbond en *de Korfbalster* in het *Nederlands korfbalblad*.
(3) In 1947 was de RK Dameskorfbalbond opgericht. Vgl. P.J. Boymans, de bondsadviseur, in: 9(1972), nr. 2(okt.), 'Jubileum-uitgave, 25 jaar RK Dameskorfbalbond 1947-1972': "De RK Dameskorfbalbond werd 25 jaar geleden opgericht door leidsters en klubs die reeds jaren het korfbalspel beoefenden vanuit de intenties en met de bezieling die er toen leefden in de meisjesjeugdbeweging". In hetzelfde nummer wordt in 'Of het korfbalspel al lang gespeeld wordt ...?' (p. 2-3) door C. W. [mej. C. Waijers] verhaald hoe de bond werd opgericht vanuit de districten Tilburg, Eindhoven en de Langstraat. Ten behoeve van het door de bisschoppen goedgekeurde verenigingsleven werd het RK gemengd korfbal opgeheven. Aanvankelijk was de RK Dameskorfbalbond een Brabantse aangelegenheid, maar al spoedig kwamen er contacten met Haarlem, Twente, de Achterhoek en Utrecht. In 1964 sloot ook de RK Limburgse Dameskorfbalbond zich aan. Dameskorfbal werd door de Koninklijke Nederlandse Korfbalbond niet erkend, maar vanaf 1960 kwam het tot informele gesprekken en men besloot "elkaar geen verenigingen afhandig te maken of propaganda te voeren op plaatsen waar dameskorfbal of gemengd gespeeld werd". In 1964 kwam de bond in aanmerking voor subsidie van het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschap: "Zo kon er heel wat meer ondernomen worden, want 'het ontwassen aan de kinderschoenen' bracht veel kosten mee".
Toen de bond in 1972 zijn naam wijzigde in Nederlandse Dameskorfbalbond, werd op de algemene ledenvergadering door bondsadviseur Boymans gezegd "dat een bond niet ophoudt RK te zijn door de naam RK weg te laten". En de voorzitster, mej. Van Rooij, voegde daar aan toe dat "de doelstelling van onze bond gehandhaafd blijft, hetgeen ook duidelijk in de statuten tot uitdrukking komt. De naamsverandering heeft tot doel, een groter werkterrein te verkrijgen" (vgl. *de Korfbalster*, 9(1972/73), nr. 11(juli), p. 7).
(4) Deze vernieuwing werd in het septembernummer van 1964 als volgt aangekondigd in 'Iets nieuws?!' (p. 2): "Nee, *de Korfbalster* blijft het blad vóór en dóór de leden van onze bond geschreven en gelezen. Alleen is het in een nieuw kleed gestoken. Op de Algemene Jaarvergadering van 1964 kwam duidelijk naar voren, dat het zeer wenselijk was, alle wedstrijden weer in het blad op te nemen. Om hieraan te voldoen moesten we, wegens de enorme uitbreiding, overgaan tot een officieel drukwerk. Leuke spelmomenten en aardige tekeningen kunnen in het vervolg geplaatst worden. Bestuursmededelingen, bijzondere gebeurtenissen zoals jubilea, huwelijken enz., worden, in 't kort, opgenomen onder de rubriek 'Korfbalsterretjes'."

161

Kort geboekstaafd 1957-1968
✦ *jaren* 1(1957), nr. 1(april) – 12(1968), nr. 5/6(dec.)[1]
✦ *ondertitel* Orgaan van de Nederlandse Bond van Katholieke Uitgevers[2]
✦ *uitgever* Nederlandse Bond van Katholieke Uitgevers
✦ *plaats* Red.: 's-Gravenhage ∞ 1(1957); Tilburg ∞ 2(1958); Voorburg ∞ 3(1959)-4(1960); Nijmegen ∞ 5(1961); Utrecht ∞ 6(1962)-12(1968)
– Adm.: 's-Gravenhage ∞ 1(1957); Tilburg ∞ 2(1958); Voorburg ∞ 3(1959)-12(1968)
✦ *frequentie* onregelmatig[3] ∞ 1(1957)-7(1963)
– tweemaandelijks ∞ 8(1964)-12(1968)
✦ *formaat* A
✦ *omvang* I ∞ 1(1956)-6(1962); II ∞ 7(1963)-11(1967); I ∞ 12(1968)
✦ *redactie* De eerste jaren verscheen *Kort geboekstaafd* "onder verantwoordelijkheid van het bestuur". Volgens de jaarverslagen van de Bond waren redacteuren van het blad:
1961-{1965} K.W.J. van Rossum
{1962}-{1964} F.J.M. Verbiest
{1962}-{1966} J.N. v. Rosmalen
{1965}-{1966} A.H. Bloemsma
{1965}-{1966} drs. A.E.J. van Hezik
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (vanaf 1963).
– Afl. 1 (soms afl. 2) van elke jaargang bevat het jaarverslag van de Bond.
✦ *relaties* Ten dele voortzetting van *Boek en leven*
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Orgaan van de Nederlandse Bond van Katholieke Uitgevers. Het blad bevat mededelingen, verslagen van vergaderingen, ledenlijsten van de bond en vaknieuws. In het eerste nummer schreef de redactie dat de voornaamste bedoeling van het tijdschrift was: "het boekstaven van alles wat voor leden en bond van zodanig belang is dat het een beter conserveringsmiddel dan de vluchtige circulaire verdient. Gij wordt dus verondersteld dit blad niet slechts te lezen (wat al een heel ding is), maar ook nog te bewaren."
✦ *noten*
(1) In het laatste nummer wordt meegedeeld, dat de Nederlandse Bond van Katholieke Uitgevers nauw gaat samenwerken met de Koninklijke Nederlandse Uitgeversbond en dat het afstand doen van *Kort geboekstaafd* "een organisatorisch en vooral economisch noodzakelijke voorwaarde tot deze samenwerking" is. De overdracht van functies en bevoegdheden van de NBKU aan de KNUB wordt door de redactie begroet en toegejuicht "tegen de achtergrond van een algemene deconfessionalisering, de algehele ontzuiling van het confessionele organisatieleven, en daarmee gepaard gaande: de opkomst van totale samenwerkingsverbanden".
(2) De Nederlandse Bond van Katholieke Uitgevers (NBKU) was in 1956 ontstaan uit de splitsing van de RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgeversvereeniging Sint Jan in een bond voor de uitgevers, de Nederlandse Bond van Katholieke Uitgevers, en een voor de boekverkopers, de Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond. Voor de NBKU, zie: Otto S. Lankhorst, *Voorgoed geboekstaafd. De Katholieke Boekverkopers- en Uitgeversvereniging Sint Jan vanaf het 25-jarig jubileum in 1949 tot aan de opheffing in 1979*, Nijmegen 1994.
(3) Het aantal afleveringen bedroeg per jaar: 1(1957): 3; 2(1958): 3; 3(1959): 1, 4(1960): 1; 5(1962): 4; 6(1963): 7.

162

de Kronijk 1919
✦ *jaren* 1(1919), nr. 1(23 april) – nr. 11(29 sept.)[1]
✦ *ondertitel* Periodiek voor Limburg ∞ 1(1919), nr. 1(23 april)
– Veertiendaagsch periodiek voor Limburg ∞ 1(1919), nr. 2(7 mei) – nr. 11(29 sept.)
✦ *uitgever* Electrische Drukkerij Joseph Crolla jr.
✦ *plaats* Valkenburg
✦ *frequentie* veertiendaags
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1919 F.M.E. Hustinx, dir.
✦ *bijzonderheden* In het eerste nummer wordt aangekondigd dat de redactie een informatiebureau heeft geopend "voor opgave van alle benoemingen, verkiezingen enz. in Limburg van Hollanders, in gevallen waar het beter was dat Limburgers dien post bezetten. Op zoo volledig mogelijke opgave van namen, omstandigheden, redenen en invloeden dringen wij aan".
✦ *autopsie* Volledig
– SBM
✦ *typering* Blad dat voor de belangen van Limburg opkomt; het bevat vooral cultureel nieuws. In het eerste nummer wordt in het 'Ter inleiding' geschreven dat het blad geboren is "uit eene verdrukking, omdat het bloed kruipt, waar het niet kan gaan". Die verdrukking is "de totale on-Limburgschheid onzer pers, die geen ware vrijheid kent en het Limburgsche hart wil doemen een moordkuil te zijn, en daartegenover de ontsnapping van den onbedwingbaren kreet der Limburgsche ziel. (...) Het ware Limburgsche wezen is een goed, een onschatbaar goed, geworteld in den grondslag van individueele vrijheid in het eenig mogelijke, juiste Katholicisme". Het blad wil de Limburgse en katholieke vrijheid van gedachten en wensen verdedigen. Het blad verscheen tijdens 'de Limburgsche quaestie' na de Eerste Wereldoorlog. De directeur is pro-Belgisch. In het tweede nummer schrijft hij: "onze wensch ware inderdaad, dat Zuid-Limburg, natuurlijk met vrijen wil van Nederland, Belgisch mocht worden. Bij ons is die

wensch vooral geboren uit de meening, dat die verandering voor de voornaamste ideëele en stoffelijke belangen beter ware, en op de tweede plaats uit gevoelsafkeer van de toenemende verhollandiseering van Limburg. Want wij hebben geen afkeer van Holland zelve, maar wel van het verhollandschen van onzen aard, hetgeen niet anders dan een wanstaltigheid kan voortbrengen".
✦ *noten*
(1) In nummer 11 wordt meegedeeld: "Door omstandigheden zijn wij niet in staat om thans een dubbel nummer uit te geven, zooals ons oorspronkelijk plan was, noch om voorloopig *De Kronijk* geregeld op tijd te laten verschijnen. Het normale restant aan bladzijden voor het loopend abonnement zullen wij echter op eenigerlei wijze voldoen".

163

Kunst en religie 1957-[1963]
✦ *jaren* 39(1957/58), nr. 1[aug.][1] – 43[1961/63], nr. 2[juli/aug. 1963][2]
✦ *ondertitel* Tijdschrift voor religieuze kunst. Officieel orgaan van het Sint Bernulphusgilde
✦ *uitgever* Sint Bernulphusgilde
– Uitgegeven door: NV Uitgeversmaatschappij Pax, 's-Gravenhage ∞ 39(1957/58)-42(1960); Uitgeverij Paul Brand NV, Hilversum ∞ 43[1961/63][3]
✦ *plaats* Red.: Amsterdam ∞ 39(1957/58); Leiden ∞ 40(1958)-42(1960); 's-Gravenhage ∞ 43[1961/63]
– Secretariaat: Vught ∞ 39(1957/58)-40(1958); De Bilt ∞ 41(1959); voorlopig secretariaat: Eygelshoven ∞ 42(1960); secretariaat: 's-Gravenhage ∞ 43[1961/63]
✦ *frequentie* 4 afln. ∞ 39(1957/58)-41(1959/60); 3 afln. ∞ 42(1960); 2 afln. ∞ 43[1961/63]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ 39(1957/58); I ∞ 40(1958); II ∞ 41(1959); I ∞ 42(1960)- 43[1961/63]
✦ *redactie* 1957-1959 mej. A.M. Janssens
1957-[1963] W.A.L. Beeren
1957-[1963] dr. D.P.R.A. Bouvy
1957-[1963] H.J.A.M. van Haaren
1957-[1963] J.M. Joosten
1957-[1963] C.J.A.C. Peeters
1957-[1963] Th. van Velzen
[1961]-[1963] mr. B.J.M. Engbersen, red. secr.[4]
✦ *speciale nummers* 41(1959), nr. 2/3: 'Moderne kerkbouw', met een inlegvel 'Catalogus kerken', 4 p., = 'Catalogus van de katholieke kerken, die in Nederland gebouwd zijn in de jaren 1957 tot 1960'
– 43(1961/63), nr. 2: H. van Haaren, '300 jaar "Ons' Lieve Heer op Solder"'
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen; inhoudsopgaven (1959-1960).
– De jaargangnummering van de voorloper *het Gildeboek* werd voortgezet. De laatst verschenen jaargang van *het Gildeboek* was 37(1955/56). Jaargang 38 is nooit verschenen. Zie de beschrijving van *het Gildeboek*, noot 2.
– Het verloop van de jaargangen is moeilijk vast te stellen door het ontbreken van jaartallen m.u.v. 40(1958) en dateringen. Duidelijk is wel dat het blad, evenals zijn voorganger *het Gildeboek*, niet exact op tijd verscheen.
✦ *relaties* Voortzetting van *het Gildeboek* (1918-1956)[5]
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Tijdschrift van het Sint Bernulphusgilde, voortzetting van *het Gildeboek*. In de 'Verantwoording' in het eerste nummer van de 39e jaargang zette de redactie uiteen dat zij "als groepering van studiegenoten en collegae reeds een zekere binding [hadden] voordat zij redactie werden", terwijl zij met het Bernulphusgilde voorheen weinig binding hadden. De redactie wil "de gebieden waar kunst en religie elkaar raken of samengaan, in historie of heden, verkennen en voor zover mogelijk nader onderzoeken". Voor de moderne tijd wil zij zich zelf allereerst een voorlichtende taak opleggen. In Nederland en in andere landen is de religieuze beeldende kunst en architectuur in het slop geraakt door de "overwoekering van historiserende stijlen". De moderne kerkelijke stijl ontbreekt ook in het buitenland, maar daar heerst een grotere experimenteerlust om in oprechte moderne beelden te 'zeggen' wat aan positieve religieuze gevoelens in de mensheid leeft. De redactie wenst ook in Nederland de experimenteerlust te wekken: "zij wil dit trachten te bereiken door o.m. te signaleren wat in buitenland en Nederland aan belangrijk feitelijks geschiedt. Zij zal daarenboven memoreren en resumeren wat in westerse, aan *Kunst en religie* verwante bladen aan opmerkelijks geschreven staat". In het tijdschrift is vooral veel aandacht voor kerkenbouw.
✦ *noten*
(1) Jaargang 39, nr. 1 vermeldt op p. 1 in 'Verantwoording': "Nu wij de jaargang 1957 met dit augustus-nummer openen".
(2) Op het exemplaar van de Koninklijke Bibliotheek van nummer 2 van de 43e jaargang is als datum van ontvangst vermeld augustus 1963. De feitelijke verschijningsdatum zal dus juli of augustus 1963 zijn geweest.
(3) In 'Ten geleide', in 43[1961/63], nr. 1, wordt gezegd: "Als uitgever treedt thans Paul Brand te Hilversum op met wie de redactie tot een lange en hechte samenwerking hoopt te komen na in een goede verstandhouding begonnen te zijn".
(4) In 'Ten geleide', in 43[1961/63], nr. 1, wordt gezegd: "Allereerst dient vermeld te worden dat zij [de redactie] is uitgebreid met de persoon van Mr. B.J.M. Engbersen, die de bezigheden van redactie-secretaris op zich genomen heeft".

(5) Over de naamsverandering wordt in de 'Verantwoording' in het eerste nummer van de 39e jaargang gezegd: "In overleg met Gilde-bestuur en uitgever zag zij [de redactie] af van de oude, te zeer tijdsbepaalde en voor een modern publiek onduidelijke naam. Zij koos de minder fraaie, doch zakelijker naam *Kunst en religie*."

164

KVV mededelingen 1957-{1958}
✦ *jaren* 1(1957), nr. 1(1 jan.) – {2(1958), nr. 3(mei)}[1]
✦ *ondertitel* Contactblad[2] van de Katholieke Vereniging voor volksdans, volkszang en huismuziek
✦ *uitgever* Katholieke Vereniging voor volksdans, volkszang en huismuziek
✦ *plaats* Venlo
✦ *frequentie* tweemaandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1957-{1958} N. Martens
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
✦ *relaties* Voortzetting van *Mededelingen- en documentatieblad betreffende volksdans, volkszang, huismuziek*
– Voortgezet als *Mededelingenblad / Katholieke Vereniging voor volkszang, volksdans en huismuziek*
✦ *autopsie* 1(1957) – 2(1958), nr. 3(mei)
– UBT, Theologische Faculteit
✦ *typering* Mededelingenblad voor de leden van de Katholieke Vereniging voor volksdans, volkszang en huismuziek. In het eerst nummer schreef de redactie: "Door onvoorziene omstandigheden moest het verschijnen van onze vorige periodieken worden gestaakt. Het gemis aan regelmatig contact met de leden doet zich echter steeds meer voelen, reden waarom door het bestuur werd besloten per 1 Januari 1957 een mededelingenblad te doen verschijnen. Eenvoudig van opzet, zal dit blad voortaan elke 2 maanden (voorlopig) verschijnen met vaste rubrieken voor activiteiten op het gebied van volksdans, volkszang en huismuziek; verder activiteiten op deze gebieden en overige mededelingen".
✦ *noten*
(1) Het is niet duidelijk tot wanneer de *KVV mededelingen* zijn verschenen. Mogelijk is 2(1958), nr. 3(mei) het laatst verschenen nummer, hoewel in nr. 3 nog wel een volgend nummer werd aangekondigd. Het eerste nummer van de opvolger, het *Mededelingenblad / Katholieke Vereniging voor volkszang, volksdans en huismuziek*, verscheen met nogal wat vertraging in februari 1960.
(2) Vanaf 2(1958), nr. 1(jan.): 'Contactblad voor leden van ...'.

165

Lectuur 1904-1906
✦ *jaren* [1903], prospectus[1]
– 1(1904/05), nr. 1[febr.][2] – 2(1905/06), nr. 12[onged.]
✦ *ondertitel* Boekenschouw voor wetenschap en kunst
✦ *uitgever* H.G. van Alfen[3]
– Verspreiding in Vlaanderen: Jules de Meester, Rousselare
✦ *plaats* Amsterdam, later Haarlem[3]
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI ∞ 1(1904/05); V ∞ 2(1905/06)
✦ *redactie* In het prospectus van [1903] wordt gezegd dat als redactieleden zijn benoemd: pater Th. Bensdorp CssR, rector F.J.H. Evers, pastoor Kaag, pater W. de Veer SJ, pater M.C. Nieuwbarn OP en pater B.A. Kruitwagen OFM.[4]
Toen *Lectuur* ging verschijnen bestond de redactie uit:
1904 P. Buissink
1904-1905 H.W.E. Moller, red. secr.[5]
1904-1906 dr. P. Dirckx
1904-1906 J.M.J. Knaapen
1904-1906 prof. M.P.P. Rath
1904-1906 dr. L. Scharpé
1904-1906 dr. Jos. Schrijnen
1904-1906 W. de Veer SJ
1904-1906 dr. Th.M. Vlaming
1905-1906 drs. J. Huddleston Slater, red. secr.
✦ *speciale nummers* Als 2(1905/06), nr. 12 verscheen: *Boekenlijst van vertrouwbare werken voor katholieken. I. Engelsch* en *II. Duitsch*, respectievelijk 88 en 48 p. In 1906 verscheen als aflevering van *Boekenschouw*, de voortzetting van *Lectuur*, een gelijksoortige lijst voor Franse romans.[6] Een eerste proeve was verschenen als 'Boekenlijst van vertrouwbare werken voor katholieken. Engels', in: 1(1904/05), pp. 581-591.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen; bibliografie en inhoudsopgaven volgens rubrieken.
– In 2(1905/06), nr. 1 is meegebonden: 'Advertentie-bijblad van het tijdschrift Lectuur', 4 p. Mogelijk is dit bijblad vaker verschenen, maar niet bewaard gebleven.
✦ *relaties* Voortgezet als *Boekenschouw*[7]
✦ *literatuur* A.H.M. van Schaik, *Dr. Hendrik Moller 1869-1940. Een ongemakkelijk initiator van onderwijs en cultuur in Noord-Brabant* (Tilburg 1988), p. 60-63
✦ *autopsie* Volledig
– Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, map prospectussen J.S. de Haas ∞ [1903], prospectus
– UBN ∞ 1904/05 (het autopsie-exemplaar met omslagen is inmiddels uit de collectie verdwenen)
– UBL ∞ 1905/06 (exemplaar met omslagen)
✦ *typering* In 'Ter inleiding' in het eerste nummer van de hand van H.W.E. Moller wordt het doel van *Lectuur* als volgt omschreven: "een betrouwbare handleiding te

geven voor de menigte van boeken en tijdschriften, die onophoudelik verschijnen; hun waarde voor wetenschap en kunst aan een gezonde kritiek te toetsen; en aan te wijzen, of zij gevaarlik zijn of niet voor geloof en zeden". Alle nieuwe boeken die voor wetenschap en kunst van belang kunnen zijn, worden aan het eind van elke aflevering opgesomd. Slechts een deel hiervan zal uitvoeriger kunnen worden besproken. Of boeken die behoren tot de kunst, vooral tot de woordkunst, gevaarlijk zijn voor het geloof, zal doorgaans gemakkelijk kunnen worden aangewezen. Om in het zedelijke de juiste scheidslijn te trekken is moeilijker: "Waar zoveel afhangt van opvoeding, ontwikkeling, omgeving zelfs, is het niet doenlik in ieder bizonder geval met de vinger aan te wijzen: 'dat is goed en dat niet'". Er zal worden aangegeven wat nodig is om inhoud en strekking van een boek te begrijpen en te oordelen of het boek wel of niet voor de lezer en voor hen, die aan zijn zorgen zijn toevertrouwd, deugt. Voor de 'leesboeken', die op tafel en kast klaarliggen voor iedereen en waarin een gezellige, boeiende ontspanning wordt gezocht; daarvoor zal steeds een beslissend oordeel gegeven worden: "goed of slecht, hier is geen midden". Van Duinkerken schreef over *Lectuur*: "Het bracht niet zo zeer stijlkritiek als bondige voorlichting over de aard van pas-verschenen boeken, waarbij dan vooral de vraag werd beantwoord, of zij opgenomen konden worden in een katholieke volksbibliotheek" (Anton van Duinkerken, 'Fatsoenlijke kritiek', in: J. van Heugten, *De menselijke geest. Essays en kritieken* (Utrecht / Antwerpen 1954), p. 7-8).

✦ *noten*

(1) Het ongedateerde prospectus is vermoedelijk eind 1903 verschenen gezien het 'Ter inleiding' in het eerste nummer van *Lectuur*, waarin sprake is van een enkele maanden eerder verschenen prospectus. In de Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, map prospectussen H.G. van Alfen, bevindt zich een eveneens ongedateerd prospectus dat in de loop van de eerste jaargang is verschenen.

(2) De nummers zijn niet gedateerd. De eerste aflevering is vermoedelijk medio februari 1904 verschenen. *De Tijd* van 17 febr. 1904 berichtte: "Heden kwam ons de eerste aflevering in handen van het reeds vroeger door ons aangekondigde katholieke tijdschrift *Lectuur*".

(3) Volgens het eerste prospectus uit [1903] zou *Lectuur* verschijnen bij J.S. de Haas te Amsterdam. Op de omslagen van de afleveringen van de eerste jaargang is vermeld: "H.G. van Alfen (voorheen in Firma J.S. de Haas)". In de Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, map personalia J.S. de Haas, bevindt zich een circulaire, gedateerd 27 maart 1897, waarin Jac. A.J. van Alfen en H.G. van Alfen aankondigen dat zij de boekhandel en boekbinderij Firma J.S. de Haas te Amsterdam en de uitgeverij Firma Joh. Noman & Zoon te Nijmegen zullen voortzetten. Aan het einde van de eerste jaargang verhuisde Van Alfen van Amsterdam naar Haarlem.

(4) Na het verschijnen van het prospectus werd er een en ander veranderd in opzet en redactie van het tijdschrift. In *de Maasbode* van 25 febr. 1904 werd in een bespreking van het eerste nummer van *Lectuur* hierover gezegd: "Na heel wat getob en gehaspel, na heel wat wederwaardigheden voor de geboorte – er moesten specialiteiten aan te pas komen – heeft de jonge spruit het levenslicht aanschouwd. (...) Het ziet er zoo heel anders uit, dan voor zooveel maanden in het prospectus beloofd was: uiterlijke kledij veranderd; van de opgenomen redactieleden nog maar een te vinden; uitgever ook al niet dezelfde en wat voor de inteekenaren op het prospectus zeker niet zal meevallen is, dat ze meenden voor 3 gulden klaar te zijn, en nu, al krijgen ze dan ook twee afleveringen meer, f 5,50 moeten afdokken (...) maar zand erover".

(5) Op het omslag van 2(1905), nr. 6 wordt gezegd dat H.W.E. Moller "zich om gezondheidsredenen gedwongen heeft gezien na deze aflevering ontslag te nemen als Redacteur-secretaris". Over het vertrek van Moller, zie ook: Van Schaik, p. 63.

(6) Op het omslag van aflevering [8] van de eerste jaargang wordt bericht, dat ter perse is en binnen korte tijd gereed zal komen een "Catalogus, bevattende een zeer vertrouwbare opgave der goede werken, op letterkundig gebied verschenen, zoowel in de Fransche, Duitsche, Engelsche als de Nederlandsche Taal. Aan de samenstelling dezer lijsten hebben zeer bekwame priesters jaren en jaren gearbeid en er wordt met recht het vertrouwen gekoesterd, dat deze enorme arbeid in de hoogste mate zal worden op prijs gesteld". De hier aangekondigde lijst van boeken in de Nederlandse taal is niet aangetroffen. Wel verscheen in 1907 als aflevering van *Boekenschouw*, de voortzetting van *Lectuur*, de *Kataloog [van de] Keurboekerij* te Leuven.

(7) In het exemplaar van de UBU, collectie Thomaasse van *Lectuur*, is achterin de tweede jaargang een bericht aan de abonnees meegebonden, waarin de naamsverandering als volgt wordt meegedeeld: "De Redactie van het tijdschrift *Lectuur* vernomen hebbende, dat de uitgever de verdere uitgave van dit tijdschrift staakt, deelt U mede, dat zij besloten heeft tot het oprichten van een nieuw tijdschrift onder den naam *Boekenschouw*, dat volkomen hetzelfde doel als *Lectuur* door volkomen dezelfde middelen zal trachten te bereiken en alleen hierin van *Lectuur* zal verschillen, dat het bij een minder nalatigen uitgever verschijnt. Wij meenden, dat een Katholiek belang, als door *Lectuur* wordt voorgestaan, toch al te gewichtig was, om niet blijvend en beter dan door den vroegeren uitgever behartigd te worden." Daaraan wordt toegevoegd: "*Boekenschouw* zal voorlopig elke halve maand uitkomen, tot zolang

wij de door de schuld van den vroegeren uitgever verloren maanden hebben ingehaald. En dan wordt een vaste datum voor de maandelijkse uitgave vastgesteld."

166

Lectuurcontact 1952
✦ *jaren* 4(1952), nr. 1/2(onged.) – nr. 5(onged.)
✦ *ondertitel* Mededelingen van de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland
✦ *uitgever* Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland[1]
✦ *plaats* Red.: Amsterdam
✦ *frequentie* Er verschenen in totaal 3 afln.
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
– In de jaargangnummering werden de drie jaren (1949-1951) dat de voorloper was verschenen, meegeteld.
✦ *relaties* Voortzetting van *Mededelingen der Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland*
– Voortgezet als *Mens en boek*
✦ *autopsie* Volledig: 4(1952), nr. 1/2 nr. 3/4 en nr. 5.
– KDC
✦ *typering* Als mededelingenblad van de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening wil het periodiek het contact waarborgen binnen de lectuurvoorziening onder katholieken en de aandacht richten op landelijke problemen in de lectuurpolitiek.
✦ *noten*
(1) Voor de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening, zie de beschrijving van de *Mededelingen der Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland*, noot 1.

167

Lees-museum voor katholieken van alle standen[1]
1846-[1858]
✦ *jaren* 1846-[1858][2]
✦ *uitgever* C.L. van Langenhuysen
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* [maandelijks][3]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* V
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven.
✦ *autopsie* 1846-1855, m.u.v. 1848 en 1850
– UBN
✦ *typering* Blad met stichtelijke en ontspannende verhalen voor katholieken. In een advertentie in *de Tijd* van 29 dec. 1849 schrijft Van Langenhuysen dat hij het blad vier jaar geleden begonnen is "met het doel, om het lezen van slechte boeken tegen te gaan, door het leveren van onschadelijke, aangename en dikwijls nuttige lektuur".
✦ *noten*
(1) In Gomarius Mes, *De katholieke pers van Nederland 1853-1887* (Maastricht 1887-1888), p. 288 vermeldt o.d.t.: *Leesmuzeum voor roomsch-katholieken*.
(2) In de ingeziene jaargangen worden geen jaargangnummers vermeld. Vanaf 1853 is er de vermelding: nieuwe serie. Vrijwel zeker is 1846 de eerste jaargang. 1847, 1849 en 1851 vermelden immers onderaan een aantal pagina's: "II. deel", resp "IV. deel" en "VI. deel". Het gedicht "Het leesmuseum spreekt tot zijne lezers" (1851, p. 415), begint als volgt: "'k Heb zes jaar op gelijken tred / Mijn reis door Holland voortgezet". Volgens G. Mes, o.c., p. 288 en volgens *Brinkman's catalogus*, 1833-1849, p. 387, en 1850-1882, p. 705, verscheen *Leesmuseum* van 1846(1e jaargang) tot en met 1858 (13e jaargang).
(3) Vanwege het ontbreken van omslagen is de frequentie van verschijnen moeilijk vast te stellen. Volgens G. Mes en volgens *Brinkman's catalogus* verschenen er 12 nummers per jaar. In een advertentie in *De Tijd* van 29 dec. 1849 is er echter sprake van wekelijkse afleveringen: "Zaturdag [zal] het laatste blad van den Vierden Jaargang van het *Lees-museum voor Roomsch-Katholijken van alle standen*" worden uitgegeven. Van dit goedkope werk "(...) wordt 's wekelijks een vel druks afgeleverd, van 8 bladz. kl. folio formaat, of 16 kolommen."

168

de Lelie 1909-1914
✦ *jaren* 1(1909/10), nr. 1(sept.) – 5(1913/14), nr. 11/12(juli/aug)
✦ *ondertitel* Maandelijksch katholiek dames-tijdschrift voor Noord- en Zuid-Nederland ∞ 1(1909/10)-4(1912/13)
– Maandelijksch katholiek dames-tijdschrift ∞ 5(1913/14)
✦ *uitgever* In België werd het blad uitgegeven door Drukkerij Vromant & Co te Brussel, vanaf 3(1911/12) door Drukkerij Wed. Verbeke-Loys & Cie te Brugge.
– In Nederland was de exploitatie in handen van C.L. van Langenhuysen, vanaf 3(1911/12) overgenomen door Paul Brand.
✦ *plaats* Red. voor België: Leuven ∞ 1(1909/10), nr. 1(sept.) – nr. 10(juni); Mechelen a/Dijle ∞ 1(1909/10), nr. 11(juli) – 2(1910/11); Brussel ∞ 3(1911/12)-5(1913/14)
– Red. voor Nederland: Amsterdam ∞ 1(1909/10)-4(1912/13)
– Adm. voor België: Leuven ∞ 1(1909/10); Antwerpen ∞ 2(1910/11) – 5(1913/14), nr. 8(april); Brussel ∞ 5(1913/14), nr. 9 (mei) – nr. 11/12 (juli/aug.)
– Adm. voor Nederland: Amsterdam ∞ 1(1909/10)-

2(1911/12); Bussum ∞ 3(1911/12)-5(1913/14)
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV
✦ *redactie* Niet in het blad vermeld.
Opgericht op initiatief van Maria Elisa Belpaire[1]
[1909-? Jozef Simons, red. secr.][1]
[1909-1913 mej. Joh. Wigman (vanaf okt. 1912: mevr. Joh. Kaller-Wigman][2]
[1913-1914 mej. Maria Baers, red.][3]
[1913-1914 mevr. Louise van Bergen, red.][3]
Als medewerkers worden in het blad genoemd: Albertine Steenhoff-Smulders (vgl. 2(1910/11), nr. 10(juni), p. 320), mej. Steph. Vetter (vgl. 3(1911/12), nr. 11(juli), p. 351) en G.Vitringa (vgl. 4(1912/13), nr. 8(1 april), p. 254).
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– Regelmatig verscheen als bijlage een partituur van een lied of een patroonblad voor handwerken.
✦ *literatuur* Anton van Duinkerken, *Veertig jaar katholieke uitgeverij* (Bussum 1951), p. 7-10
– C. Willems-Bierlaagh, *Nederlandse vrouwentijdschriften 1800-1945. Bibliografische lijst* (Amsterdam 1992), nr. 73
✦ *autopsie* Volledig (zonder omslagen)
– UBA
✦ *typering* Katholiek blad voor vrouwen uit de gegoede kringen opgericht in Zuid-Nederland. Door Van Duinkerken omschreven als "een officieus orgaan der vrouwengroepen, die in de Vlaamse steden tot wasdom begonnen te komen". Van meet af aan trok het blad ook in Noord-Nederland medewerk(st)ers en lezeressen. In 'Een Woord voorop' in het eerste nummer stelde de redactie: "Wij willen dat onze vrouwen van Groot-Nederland niet langer verstoken blijven van wat wetenschap, natuur, kunst, eigen werk en edelmoedige gave hunner krachten, hun leven kan verblijen en verruimen!" Als uitleg van de titel werd gezegd: "Steek ze [de lelie] voor u uit, Vrouwen van Nederland, als 't beeld van uw rein genot, en uw mooi leven". Naar aanleiding van het overhandigen aan paus Pius X van de eerste jaargang van *de Lelie* "in wit marokijn met gouden letters en verguld op snee", schreef de redactie dat het blad in alle opzichten het orgaan wilde zijn van de roomse vrouwenbeweging in Noord- en Zuid-Nederland: "Haar taak is te werken aan de Ontwikkeling der Roomsche vrouw in Groot-Nederland" (vgl. 2(1910/11), nr. 7(maart), p. 194).
✦ *noten*
(1) Vgl. Van Duinkerken, p. 7.
(2) In 2(1910/11), nr. 5 (jan.), p. 128 wordt mej. Joh. Wigman genoemd als "onze redactrice voor Holland".
(3) Na afsluiting van de 4e jaargang is er geen Nederlandse redactie meer. Vgl. 4(1912/13), nr. 12(1 aug), p. 384: "*de Lelie* zal voortaan geen Hollandsche Redactrice meer hebben (...). Daarentegen kunnen we met genoegen mededeelen dat: onze medewerksters Mej. Maria Baers (...) en Mw. Louise van Bergen (...) thans deel uitmaken der redactie".

169

Leo Bond [1884]
✦ *bron* 'Voorloopige titellijst van Nederlandsche katholieke tijdschriften', in: B. Kruitwagen OFM,'Over eene bibliografie van Nederlandsche katholieke tijdschriften', in: *de Katholiek*, 1913, dl. 144, p. 59, nr. 133
– Aldaar vermeld als blad dat vermoedelijk in 1884 is verschenen met de ondertitel 'Orgaan v. Ned. Katholieke Vereenigingen'.
✦ *autopsie* Niet in autopsie kunnen nemen.

170

Letterhof voor roomsch-catholijken 1822
✦ *jaren* 1822, dl. 1, 1e stukje[jan.][1] – {6e stukje(onged.)}[2]
✦ *uitgever* A. Schievenbus
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* onbekend[3]
✦ *formaat* A
✦ *omvang* III
✦ *redactie* 1822 F.C. de Greuve, R.C. Priester
[1822 J. van Olmen, medewerker][4]
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgave.
✦ *literatuur* F. Droës, S. Verschuuren, *Katholiek Nederland en de Verlichting. Een werkboek*, dl. 2 (Tilburg 1987), p. 9-10
✦ *autopsie* 1822, dl. 1
– UBN
✦ *typering Letterhof voor roomsch-catholijken* wil volgens de 'Voorrede' in het eerste nummer weliswaar niet enkel en alleen voor katholieken schrijven, maar het is wel voornamelijk voor hen geschreven en het zal niets bevatten "dat hun geloof krenken, [en] hunne zeden kan bezoedelen". De geloofswaarheden zullen erin worden verklaard en "de tegenwerpingen des ongeloofs (...) wederlegd, maar [er zal] nooit opzettelijk tegen anders denkenden getwist worden". Het blad wil zich niet uitsluitend beperken tot geloof en zeden. Ook kunsten en wetenschappen zullen worden behandeld, maar aangewend "naar de behoefte onzer tegenwoordige beschaving, om de wegen der waarheid en der deugd als bekoorlijke dreven af te malen, en tot de bewandeling denzelven, door ware of verdichte voorbeelden, aan te sporen". *Letterhof* wil een verzameling worden van "stukjes [die] tot een deel aangegroeid, als een godsdienstig en vermakelijk huisboek voor Roomsch-Catholijken, hunne duurzame nuttigheid zouden hebben". Het bedoelt een algemeen tijdschrift te

zijn, dat zich wil toeleggen op artikelen rond 'geloofswaarheden', 'zedeleer', 'kerkplegtigheden', 'Bijbel- en Kerkgeschiedenis' en 'beoefening der poëzij'.
✦ *noten*
(1) De 'Voorrede' in het 'eerste stukje' is gedateerd: januarij 1822.
(2) Het is niet zeker of er na het eerste deel, bestaande uit zes afleveringen oftewel 'stukjes', nog meer delen zijn verschenen. Mogelijk betekende het vertrek van De Greuve uit Amsterdam naar Utrecht in 1823 het einde van zijn werk aan *Letterhof*. Vgl. Ferd. Sassen, 'Frederik Christiaan de Greuve (1792-1863). Hoogleeraar te Leuven en te Groningen', in: *Tijdschrift voor philosophie*, 2(1940), p. 249-316, hier p. 253. *Letterhof* is niet vermeld in de aan het slot van dit artikel opgenomen 'Bibliographie van De Greuve'. In het gedicht 'Aan mijnen letterhof' aan het slot van het eerste deel wordt wel een vervolg aangekondigd: "Ligt vertoont ge 't volgend jaar / Schooner bloemen-struiken, / Die den blijden wandelaar / Aangenamer ruiken".
(3) Vanwege het ontbreken van omslagen is de frequentie moeilijk vast te stellen. In de 'Voorrede' van het eerste deel is sprake van 'zes stukjes' waaruit ieder deel zal bestaan. Het ingeziene eerste deel bestaat vermoedelijk uit 6 afleveringen van elk drie katernen.
(4) Aan het slot van de inhoudsopgave van deel 1 wordt door De Greuve meegedeeld: "Van de stukjes, geteekend M.V..., welke in dit deel voorkomen, is het mij vergund geworden, den zeer Eerwaardigen Heer J. van Olmen, als inzender bekend te maken". Deel 1 wordt afgesloten met het gedicht 'Aan mijnen letterhof', waarin De Greuve de situatie van redacteur en medewerker als volgt verwoordt: "Letterhof, pas aangelegd, / En verdeeld in perken, / Waar tot nu toe één tuinmansknecht / Enkel in bleef werken, / Doch geholpen, nu en dan, / Door een' van zijn' vrinden; / O, mogt menig kundig man / Zich met hem verbinden".

171

Limburg in beeld 1926-1930
✦ *jaren* 1(1926/27), nr. 1(7 okt.) – 4(1929/30), nr. 35(28 mei 1930)
✦ *ondertitel* Illustratie voor de provincie Limburg
✦ *uitgever* [NV Drukkerij de Spaarnestad][1]
✦ *plaats* [Haarlem][1]
– 'Kantoor': Roermond ∞ 1(1926/27), {nr. 1(7 okt.)}; Sittard ∞ {1(1926/27), nr. 3(21 okt.)} – 3(1928/29), nr. 34(22 mei); Maastricht ∞ 3(1928/29), nr. 35(29 mei) – 4(1929/30)
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– De nieuwe jaargang begon in de eerste week van oktober.
– De abonnees ontvingen 'als gratis premie' het tijdschrift *de Humorist*. Vgl. *Vijftig jaar Spaarnestad*, [Haarlem 1956], p. 20, alwaar wordt gezegd dat bij de gewestelijke bladen van de Spaarnestad als bijvoegsel *de Humorist* werd geleverd.
✦ *relaties* Samengegaan met *Brabantsche illustratie* en voortgezet als *Ons zuiden*
✦ *literatuur* Joan Hemels en Renée Vegt, *Het geïllustreerde tijdschrift in Nederland. Bron van kennis en vermaak, lust voor het oog. Bibliografie*, dl. I: *1840-1945* (Amsterdam 1993), p. 293-294
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. 1(1926/27), nr. 2
– SBM
✦ *typering* Gewestelijke illustratie van het Spaarnestadconcern voor Limburg. Als titel kon niet *Limburgsche illustratie* worden genomen, aangezien het zondagsblad van de *Nieuwe Venlosche courant* reeds deze naam droeg. In het openingsartikel 'Hier zijn wij!' in het eerste nummer wordt geschreven: "Het gevoel leeft in ons, dat op ons weekblad gewacht werd. Moet niet Limburg zijn eigen weekblad hebben, dat allerlei prettige lectuur geeft, en daarnaast ons eigen Limburgsche zijn en doen getrouw in beeld brengt?" In het eerste nummer van de tweede jaargang wordt over het blad geschreven, dat het "méér dan eenige andere uitgave een echt Limburgsch karakter [draagt], zonder zich alleen met 'n bepaalde stad bezig te houden; en door relatie met een der beste drukkerijen van 't land [= de Spaarnestad] bereiken wij, dat ons blad er keurig uitziet, wat foto's en inhoud betreft en een graag geziene gast is in menig Limburgsch huisgezin". In het eerste nummer van de derde jaargang worden enkele verbeteringen aangekondigd: "Reeds meerdere malen werden wij er van lezerszijde op attent gemaakt, dat ook buiten onze provincie belangrijke gebeurtenissen plaats vinden, die waard zijn in ons blad te worden opgenomen".
✦ *noten*
(1) Vgl. *Gedenkboek NV Drukkerij de Spaarnestad [1906-1931]* (Haarlem 1931), p. 31.

172

Limburg aan Christus[1] [1918]-[1940]
✦ *jaren* [1(1918)][2]-[23(1940)][3]
✦ *ondertitel* Zondagsblad[4]
✦ *uitgever* Limburgsch Dagblad
✦ *plaats* Heerlen
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* V ∞ {2(1919)}; VI ∞ 3(1920); V ∞ 4(1921)-16(1933); VI ∞ 17(1934); V ∞ 18(1935)-20(1937); VI ∞ 21(1938)-22(1939)
✦ *redactie* {1919}-{1926} "eenige priesters uit het Bisdom Roermond"

{1920}-1929 rector Fr. Poels
1929-1933 pastoor P. Brouns, mede-red.
1929-1933 kapelaan W. Moonen, hoofdred.
1929-1933 pastoor-deken W. Rhoen, mede-red.
1929-1933 pastoor J. Schatten, mede-red.
1929-1939 pastoor J. Kerbosch, mede-red.
1929-1939 pastoor H. Spierts, mede-red.
1933-1939 kapelaan P. Rohs, hoofdred.
1939 kapelaan F. Schleiden, mede-red.
✦ *bijzonderheden* Incidenteel boekbesprekingen; inhoudsopgaven ({1919}-1927, 1929-1932; 1938).
✦ *autopsie* 2(1919) – 22(1939), nr. 53(31 dec.) (merendeels zonder omslagen)
– UBU, collectie Thomaasse ∞ 1919
– SHC ∞ 1920, nrs. 1-33
– SBM ∞ 1920, nrs. 34-52
– UBN ∞ 1921-1939
✦ *typering* Zondagsblad van het *Limburgsch dagblad*. Volgens een advertentie in het *Limburgsch dagblad* van 5 nov. 1921 is *Limburg aan Christus* "het best geredigeerde en mooiste van alle Katholieke Zondagsbladen. *Limburg aan Christus* is reeds in vijfduizend roomsche gezinnen een trouwe huisvriend, die met zijn rijke afwisseling van keurige verhalen aangename verpozing brengt aan jong en oud." Het blad heeft een sterk godsdienstig karakter, bevat onder andere de rubrieken 'Evangelie, Godsdienstleer, Verhalen, Uit de Levens der Heiligen, Van en voor onzen Tijd, Uit het Leven der Kerk, Missierubriek'.
✦ *noten*
(1) M.i.v. 20(1937) luidt de titel op het omslag: *Limburg aan Christus door Maria*.
(2) Het beginjaar is afgeleid van de jaargangnummering. Het *Limburgsch dagblad*, waarvan Limburg aan Christus het zondagsblad was, begon op 5 okt. 1918 te verschijnen. Het inleidende artikel 'Bij den nieuwen jaargang. Naar het vierde lustrum' in 20(1937), nr. 1(3 jan.), p. 1, spreekt abusievelijk over 1917 als beginjaar: "Het Zondagsblad dat in 1917 onder de leuze: Limburg aan Christus, de katholieke huisgezinnen binnenkwam".
(3) Het is niet duidelijk tot wanneer het blad is verschenen. Volgens Henk van Denzen, Willy Heijmans, Cor Lommers, *Een bijzonder bedrijf in Limburg. Wel en wee van het Limburgsch Dagblad* (Heerlen 1986), p. 85, verscheen het blad in elk geval nog in mei 1940: "De heer Willy Heijmans herinnert zich dat direct na de vijandelijke inval een juist van de pers gekomen nummer van het blad *Limburg aan Christus* in de verwarmingsketel werd vernietigd, omdat het door de bezetter niet te appreciëren artikelen bevatte".
(4) De ondertitel luidt op de buitenzijde van het omslag vanaf {7(1924), nr. 2(13 jan.)}: 'Zondagsblad voor katholieke huisgezinnen'.

173

Limburgs leven 1920
✦ *jaren* 1(1920), nr. 1(24 april) – {nr. 37(31 dec.)}
✦ *ondertitel* Algemeen Limburgsch weekblad
✦ *uitgever* Drukkerij voorheen Cl. Goffin
✦ *plaats* Maastricht
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen.
✦ *autopsie* 1(1920), nrs. 1-37
– SBM
✦ *typering* Algemeen blad over alle aspecten van het Limburgse leven: artikelen over politieke, kerkelijke, economische, geschiedkundige, culturele en andere zaken. In 'Ter inleiding' in het eerste nummer wordt verklaard: "Nu is ons pogen dit: het samenbrengen van de talrijke goede Limburgsche krachten en het brengen van den rijkdom der geestelijke gaven van intellectueel Limburg in de grootere kringen der Limburgsche bevolking". Het blad wil het katholieke geloof verdedigen: "Aanvaarden we thans onzen arbeid, naar best vermogen werkende tot behoud van ons gewest voor Katholiek Geloof en eigen zeden, tot heil en verheffing van ons schoone Limburgsche land".

174

Limburgsch sportblad 1920
✦ *jaren* 1(1920), nr. 1(20 okt.)[1]
✦ *ondertitel* Weekblad gewijd aan de RK Limburgsche Sportbeweging
✦ *uitgever* Heerlensche Drukkerij
✦ *plaats* Heerlen
✦ *frequentie* Volgens het eerste nummer was het de bedoeling wekelijks te verschijnen.
✦ *formaat* C
✦ *omvang* 8 p. ∞ ingeziene afl.
✦ *redactie* 1920 Joseph Emonds, verantw. red.
✦ *autopsie* 1(1920), nr. 1(20 okt.)
– NPM
✦ *typering* Katholiek sportblad voor Limburg. In het eerste nummer wordt het hoofddoel van het blad als volgt geformuleerd: "leiding te geven aan de Katholieke Sportbeweging in Limburg". Het blad zal uitgaan van "de katholieke en christelijke beginselen" en een overzicht geven van de katholieke én andere sportverrichtingen.
✦ *noten*
(1) Slechts de eerste aflevering kon worden ingezien. Het is niet bekend of er nog andere nummers zijn verschenen.

175

Lutheriana [1820]
✦ *jaren* [1820], nr. 1[aug.][1]
✦ *ondertitel* Een klein blaadje voor den beschaafden stand
✦ *uitgever* In het eerste nummer worden als boekverkopers waar het blad te bekomen is, genoemd: "Te Alkmaar, bij G. Nieuwenhof; te Aalst, bij J. Sacré; te Amsterdam, bij A. Schievenbus en F.E. Wymans; te 's Bosch, bij J.J. Coppens en zoon, en E. Lion en zoon; te Haarlem, bij J.B. van Haffen; te 's Hage, bij H.S.J. de Groot; te Leeuwarden, bij G.N. Cahais; te Rotterdam, bij J.J. Thompson en B. Schuuring; te Leyden, bij J.J. Thyssens en zoon; te Utrecht, bij G. Banning; te Nijmegen, bij A. Gerrits; te Ravenstein, bij F.A. van den Heuvel, en alom"
✦ *plaats* Alkmaar, Aalst, Amsterdam, 's-Hertogenbosch, Haarlem, 's-Gravenhage, Leeuwarden, Rotterdam, Leiden, Utrecht, Nijmegen en Ravenstein
✦ *frequentie* Slechts één aflevering ingezien.
✦ *formaat* B
✦ *omvang* Enig ingeziene afl.: 16 p.
✦ *redactie* [J.G. Le Sage ten Broek][2]
✦ *literatuur* G. Gorris SJ, *J.G. Le Sage ten Broek en de eerste faze van de emancipatie der Katholieken*, dl. 1 (Amsterdam 1947), p. 151
– F. Droës, S. Verschuuren, *Katholiek Nederland en de Verlichting. Een werkboek*, dl. 2 (Tilburg 1987), p. 9
✦ *autopsie* [1820], nr. 1
– UBT
✦ *typering* Blad geschreven en uitgegeven door J.G. Le Sage ten Broek om het katholieke standpunt tegenover Luther te uiten. Vermoedelijk is slechts één aflevering verschenen. Die eerste aflevering behandelt in zeven paragrafen uitspraken van Luther en was een reactie op het julinummer van *Euphonia*, 'Een weekblad voor den beschaafden stand'. De bedoeling van *Lutheriana* is "om den beschaafden stand te overtuigen dat Luthers naam onder beschaafde lieden niet behoorde genoemd te worden, en dat vooral zijne tafelgesprekken (*Tischreden*) den stempel der lompste onbeschaafdheid dragen. (...) De verlichting zal er altoos bij winnen, als de beschaafde stand een volledig oordeel over den man vellen kan, dien men als een groot man verheft" (vgl. nr. 1, p. 4-5).
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk is de eerste aflevering in augustus 1820 verschenen. De inhoud was een reactie op het julinummer van *Euphonia*. Op 17 sept. 1820 schreef Le Sage ten Broek aan aartspriester Van Nooy van Utrecht: "Uw HE. zal nr. 1 van dit blaadje reeds ontvangen hebben" (vgl. Gorris). Het is niet zeker of er nog meer nummers verschenen zijn. Op de laatste pagina van nummer 1 wordt vermeld: "De beschaafde stand heeft (...) van tijd tot tijd een vervolgblaadje dezer *Lutheriana* te wachten, ofschoon ik, zoo als men gemakkelijk begrijpt, niet wel berekenen kan, wanneer zij verschijnen zullen".
(2) Vgl. Gorris.

176

de Maand 1958-1971
✦ *jaren* 1(1958), nr. 1(jan.) – 14(1971), nr. 4(april)
✦ *ondertitel* Algemeen tijdschrift voor culturele en sociale bezinning
✦ *uitgever* Uitgeverij E. Nauwelaerts ∞ 1(1958)-3(1960)
– Uitgeverij E. Nauwelaerts / Uitgeverij Paul Brand ∞ 4(1961)-9(1966)
– Uitgeverij Lannoo ∞ 10(1967)-11(1968)
– Standaard Uitgeverij[1] ∞ 12(1969)-14(1971)
✦ *plaats* Leuven ∞ 1(1958)-3(1960); Leuven / Hilversum ∞ 4(1961)-9(1966); Tielt / 's-Gravenhage ∞ 10(1967)-11(1968); Antwerpen / Utrecht ∞ 12(1969)-14(1971)
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI ∞ 1(1958)-13(1970); II ∞ 14(1971)
✦ *redactie* 1958 Eugène de Jonghe
1958 Frans Maes
1958-1960 Guido Declercq
1958-1960 Marcel Duchateau
1958-1960 Jan De Meyer
1958-1962 Michiel Neirynck
1958-1964 Philippine van de Putte
1958-1967 Ignace Lindemans
1958-1970 Guido van Hoof
1958-1971 A.A.J. van Bilsen
1958-1971 Gerard Buyse
1958-1971 Bernard Delfgaauw, red. in Nederland
1958-1971 Jan Grootaers, 1958-1962 red. secr., m.i.v. 1963 hoofdred.
1958-1971 Paul Leemans, 1959-1968 red. secr.
1958-1971 Ward Thielemans, 1958 red. secr.
1959-1960, 1963-1971 Jerome Verhaeghe
1960-1971 Jaak van de Walle
1961 Roger Dillemans
1961-1962 Ad Bredero, red. in Nederland
1961-1962 Hein van Haaren, red. in Nederland
1961-1962 Daniel de Lange, red. in Nederland
1961-1962 Jan Leyten, red. in Nederland
1961-1962 Lambert Tegenbosch, red. in Nederland
1962-1968 Ton Neelissen, red. in Nederland
1962-1971 Lode Bostoen
1966-1968, 1970 Rik Delbeke
1966-1971 Emma Vorlat
1968-1969 Jan Abraham 1969 red. secr.
1968-1971 Georges Adé
1968-1971 Jan Lefevere
1968-1971 Erik Swaelen

1968-1971 Lode Van Outrive
1969 Lucienne Christiaens red. secr.
1969-1971 Lode Hancké
1970-1971 Herman Deleeck
1971 Hugo Casaer red. secr.
In het tijdschrift worden als medewerkers uit Nederland genoemd:
W. Banning, E. Brongersma, H. Brugmans, Henri Bruning, Frits Daams, Anton van Duinkerken, P. Geyl, J.L. Heldring, Fons Jansen, H. Kraemer, pater R.C. Kwant, C. F. Pauwels, M. van der Plas, P. Reckman, J. Reehorst, E. Schillebeeckx, W.J. Schuyt, F.Ph. A. Tellegen en Gerard Wijdeveld.
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen en jaarlijkse inhoudsopgaven (tot en met 1968).
✦ *relaties* Voortgezet als *de Nieuwe maand*[2]
✦ *autopsie* Volledig m.u.v. de omslagen van een aantal nummers
– UBN
✦ *typering* Cultureel tijdschrift dat in Vlaanderen is opgericht, maar ook Nederlandse redacteuren en medewerkers had. De ondertitel 'Algemeen tijdschrift voor culturele en sociale bezinning' geeft de strekking van het blad aan. In het eerste nummer schrijft de redactie in het 'Editoriaal', p. 4, dat het blad het eerste algemeen cultureel, sociaal en politiek maandblad in christelijk Vlaanderen wil zijn dat onder de volle verantwoordelijkheid van leken verschijnt. Het blad staat een open Christendom voor, het wil "de vrijheid der kinderen Gods naar best vermogen dienen" en het ghetto van het Vlaamse Katholicisme doorbreken. *De Maand* ontwikkelde zich tot een duidelijk politiek geëngageerd socialistisch blad met een christelijke achtergrond.
✦ *noten*
(1) In 12(1969) ook vermelding van 'Het Karveel', de vertegenwoordiger in Utrecht van met name Standaard Boekhandel te Antwerpen
(2) In 14(1971), nr. 1(jan.) deelt de redactie mee dat zij collectief haar ontslag heeft ingediend en dat met ingang van de aflevering van mei 1971 een nieuwe redactie de verantwoordelijkheid zal overnemen: een redactie uit christelijke en socialistische (jongeren)kring die politiek meer geëngageerd is en zich de opgave stelt, de linkse / progressieve frontvorming na te streven, "in de algemene geest van openheid die *de Maand* vanaf zijn ontstaan heeft willen voorstaan". De nieuwe redactie wijzigde de titel in *de Nieuwe maand*. Dit blad is niet meer als katholiek periodiek te beschouwen en is ook een uitsluitend Vlaams blad geworden; derhalve is er geen beschrijving van opgenomen in de *BKNP*.

177

Maandblad voor katholieken 1892-[1902]
✦ *jaren* 1(1892), nr. 1(1 jan.) – [11(1902)][1]
✦ *ondertitel* Aangename en boeiende lectuur voor het katholiek gezin[2]
✦ *uitgever* Uitg. H. van Zandvoord ∞ 1(1892)-[7(1898)][3]
– Jan A.G. Juten ∞ [8(1899)][3]-[11(1902)]
✦ *plaats* Haarlem ∞ 1(1892)-[7(1898)][3]
– Bergen op Zoom ∞ [8(1899)][3]-[11(1902)]
✦ *frequentie* maandelijks[4]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV
✦ *redactie* 1892-{1894} J.H. Ter Veer, hoofdred.
In {1897} niet in het blad vermeld.
{1899}-[1902] H. Ammerdorffer, hoofdred.
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven.
✦ *relaties* Voortgezet als *Geïllustreerde lectuur*
✦ *autopsie* 1(1892)-3(1894); 6(1897), nr. 1(1 jan.) en 8(1899)-10(1901)
– UBN ∞ 1892-1894 (m.u.v. de omslagen), 1899-1901
– NPM ∞ 1894, nr. 12 en 1897, nr. 1.
✦ *typering* Katholiek maandblad met oorspronkelijke en vertaalde ontspanningslectuur. In het openingsartikel 'Den Lezer Heil' wordt gezegd dat het maandblad is opgericht vanwege drie redenen: "om de goede, voor katholieke huisgezinnen geschikte lectuur te vermeerderen; om tegen de slechte lectuur te strijden en den invloed daarvan te verminderen; om de christelijke levensbeschouwing te handhaven tegenover de heidensche van onzen tijd". Er wordt gewaarschuwd niet zozeer voor "de riool-boeken, de onzedelijke, vieze geschriften" – immers een rechtgeaard christen leest "geen vieze, vuile, platte persproducten" —, maar wel voor "de lichtzinnige geesteskinderen van diep bedorven schrijvers", waarin de ondeugden en hartstochten onder zeer bedekte termen worden voorgesteld.
✦ *noten*
(1) Volgens *Brinkman's catalogus*, 1901-1910, p. 655, verschenen tot en met 11(1902).
(2) De ondertitel is vermeld op de omslagen. In de jaargangen 1892-1894 van de UBN zijn de omslagen verwijderd. In {3(1894), nr. 12(1 dec.)} tot en met {6(1897), nr. 1(1 jan.)} is aan de ondertitel toegevoegd 'Goedkoopst maandblad in Nederland'.
(3) Blijkens een circulaire van nov. 1899 was bij de aanvang van dat jaar de exploitatie van het maandblad overgegaan naar de uitgeverij Juten (vgl. Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, map prospectussen Jan A.G. Juten, circulaire nov. 1899).
(4) Blijkens de in noot 3 vermelde circulaire was in de jaren vóór 1899 het *Maandblad* niet regelmatig verschenen: "De abonnés, die op jaargang 6 en 7 en daarvóór waren ingeteekend, weten al te goed, hoe onaangenaam het is, als een tijdschrift, waar men op wacht, waar men op rekent, te laat of soms in het geheel niet komt."

178

Maandblad van den RK boekhandel 1913-1914
✦ *jaren* 1913/14, nr. 1(15 mei) – nr. 12(15 april)[1]
✦ *ondertitel* Uitgegeven door en voor de leden der RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgevers-Vereeniging
✦ *uitgever* RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgevers-Vereeniging
✦ *plaats* Red.: Amsterdam/Bussum
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1913-1914 Paul Brand
1913-1914 B.F.M. Mensing
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen.
– Het *Maandblad* verscheen als bijblad van *Boekenschouw*. Op de titelpagina wordt vermeld: "Dit Maandblad verschijnt den 15e van iedere maand als bijblad van *Boekenschouw*".
✦ *relaties* In het laatste nummer werd gezegd dat besloten is "om de 14 dagen een boekenlijst uit te geven, bevattende den titel, naam van uitgever en prijs van alle kath. werken en werkjes in dien tijd in Holland en Vlaamsch sprekend België verschenen". Of die lijsten zijn verschenen, is niet bekend. Door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog en de mobilisatie van de actieve leden kwam er een einde aan de RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgevers-Vereeniging.
– Zeventien jaar later gaf de heropgerichte vereniging 'Sint Jan' opnieuw een blad uit: *Mededeelingen van de RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgeversvereeniging St. Jan*.
✦ *literatuur* W. van de Pas, *De strijd voor het katholieke boek* (Amsterdam 1949), p. 89-90
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Vak- en bondsorgaan van de RK Nederlandsche Boekhandelaren en Uitgevers-Vereeniging. In de 'Inleiding' in het eerste nummer wordt het eigen vak- en bondsorgaan een belangrijke vooruitgang genoemd "in de beweging van de Roomsch-Katholieke Boekhandelaars en Uitgevers".
✦ *noten*
(1) In het laatste nummer werd door de redactie als volgt afscheid genomen: "Mij valt de twijfelachtige eer te beurt, ons maandblad plechtig uit te luiden: eerlijk gezegd, ik laat geen traan! Dit afsterven betekent voor ons, redactieleden, een verlossing van veel werk en laat ik er aan toevoegen: 'van ondankbaar werk'".

179

Maandblad van de RK zangersbonden in Nederland 1956-[1959]
✦ *jaren* 1(1956), nr. 1(jan.) – {4(1959), nr. 2(febr.)}[1]
✦ *uitgever* RK Zangersbonden in Nederland[2]
– Uitgeverij Harmonia (Hilversum)[3]
✦ *plaats* Adm.: Grootebroek
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* Ingeziene afleveringen: 16 pagina's.
✦ *redactie* 1956-{1959} E.J. Groot
✦ *relaties* In 1940-1941 was als blad van de RK Bond van Zangvereenigingen in Noord- en Zuidholland verschenen: *Gaudeamus*.
– Voortgezet als *Uitgave van de Nederlandse Bond van Katholieke Zang- en Oratoriumverenigingen*[1]
✦ *autopsie* 1(1956), nr. 1(jan.); 2(1957), nr. 3(maart); 4(1959), nr. 2(febr.); 5(1960), nr. 9(sept.)
– KDC
✦ *typering* Bondsblad van de katholieke 'profane' zangverenigingen. Het betrof de katholieke 'profane' koren; de kerkkoren waren lid van de Sint Gregoriusvereniging. In het eerste nummer schrijft de administrateur E.J. Groot: "Een lang gekoesterde wens is in vervulling gegaan! Met ingang van januari 1956 onder eigen vlag en naam een zangersblad ten dienste van de R.K. zangersbonden in Nederland. Het 16 pag.-tellende blad zal op de eerste plaats het belangrijkste Bondsnieuws bevatten van de thans bestaande en de in oprichting zijnde Kath. zangersbonden. Tevens zal dit blad een keur van belangrijke artikelen, mededelingen en beschouwingen bevatten die betrekking hebben op het koorwezen in ons land in het algemeen en ook nog buiten onze grenzen." Het blad bevatte ook nieuws van de aangesloten koren.
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk werd in 1959 de titel van het blad veranderd. Op 28 febr. 1959 werd de Stichting Verenigde Katholieke Zangersbonden in Nederland opgericht. In sept. 1960 luidde de titel in elk geval *Uitgave van de Stichting Verenigde Katholieke Zangersbonden in Nederland*.
(2) In 1933 was de RK Bond van Zangvereenigingen in Noord-Holland opgericht, spoedig uitgebreid tot het hele bisdom Haarlem. In 1956 werd de Bredase bond opgericht, in 1957 de Bossche bond en in 1958 de Utrechtse bond. In 1959 kwam de Stichting Verenigde Katholieke Zangersbonden in Nederland tot stand (vgl. [A.J.N.J. Witteman], *Het gouden jubileum van de Bond van Katholieke Zang- en Oratoriumverenigingen 1933-1983*).
(3) In het colofon is vermeld: "Dit blad verschijnt in combinatie met andere zangersbladen". Vermoedelijk werd tekst uit andere muziektijdschriften van Uitgeverij Harmonia ook voor het *Maandblad* gebruikt.

180

Maandelijksche katholieke brieven[1] [1917]-[1918]
✦ *jaren* brief 1[1917][2] – brief 13[1918][2]
✦ *uitgever* British Catholic Information Society
✦ *plaats* Londen
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* [1917-1918] C.C. Martindale SJ
✦ *autopsie* brief 1 tot en met brief 13
– KB
✦ *typering* Uitgave van de British Catholic Information Society bedoeld om informatie te verstrekken over de situatie en het werk van de katholieken in Groot-Brittannië. Uit de eerste brief blijkt dat men een tegenwicht wilde bieden tegen de Duitse propaganda over de Engelse situatie. De Engelse uitgave verscheen onder de titel *Catholic monthly letters*. De auteurs van de brieven waren allen Britten. In elke aflevering werd een specifiek thema behandeld: de katholieken in kunst, politiek etc.
✦ *noten*
(1) Brief 2 is getiteld: *Katholieke maandelijksche brieven*.
(2) Alle brieven zijn ongedateerd. Uit de inhoud kan worden afgeleid dat brief 11 verscheen ná augustus 1917, waarschijnlijk pas in 1918.

181

Magazijn voor roomsch katholijken 1835-1849
✦ *jaren* 1(1835), nr. 1(jan.) – 15(1849), nr. 12(onged.)[1]
✦ *ondertitel* Ter verbreiding van nuttige kundigheden
✦ *uitgever* A.P. van Langenhuysen ∞ 1(1835)-11(1845)
– Gebrs. J. en H. van Langenhuysen ∞ 12(1846)-15(1849)
✦ *plaats* 's-Gravenhage
✦ *frequentie* wekelijks[2] ∞ 1(1835)-5(1839)
– maandelijks[2] ∞ 6(1840)-15(1849)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* V ∞ 1(1835)-5(1839); IV ∞ 6(1840)-15(1849)
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen en jaarlijks een alfabetisch personen- en zakenregister.
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Blad dat, zoals de ondertitel aangeeft, bedoeld is om "nuttige kundigheden" te verspreiden. Het *Magazijn* bevat vooral bijdragen over kerkelijke en algemene geschiedenis, natuur- en volkenkunde. In het inleidend woord van de uitgever in het eerste nummer wordt over het doel van het blad gezegd: "Op het voetspoor van soortgelijke geschriften, die in ons vaderland en ook elders worden uitgegeven, is de ondergeteekende voornemens, ook een Magazijn voor de Rooms Katholijken bestemd, het licht te doen zien. De inhoud daarvan zal voornamelijk bestaan: in het algemeen, in opwekking tot deugd, zedelijkheid en godsvrucht, zoo door het wijzen op het voorbeeld der heilige mannen, die der Roomsch Katholijke Kerk hebben tot eere verstrekt, als door de mededeeling van korte lessen uit de beste schrijvers; in het bijzonder, in de vermelding en beschrijving der gedenkstukken, welke door godsdienstijver en christelijke liefdadigheid tot stand gebragt, Roomsch Katholijken een meer bijzonder belang moeten inboezemen, en wier behandeling, uit dien hoofde, in andere geschriften als het onderwerpelijke, voor lezers van alle gezindheden ingerigt, niet wel kan plaats hebben. Voorts zullen worden opgenomen, bijdragen nopens Natuur-, Land- en Volkenkunde, alsmede nopens de Geschiedenis, Letterkunde, Statistiek, en verder omtrent alle zulke onderwerpen, welke stof tot eene leerzame en onderhoudende lektuur kunnen verstrekken." Het blad is ook bedoeld om rooms-katholieke ouders in staat te stellen "hunne kinderen eene nuttige tijdkorting te bezorgen".
✦ *noten*
(1) Het stopzetten van het *Magazijn* wordt niet in het blad meegedeeld. In 1849 hadden de Gebrs. Langenhuysen de uitgave voortgezet van de *Bibliotheek tot nuttig en gezellig onderhoud voor katholijken*. Het prospectus, gedateerd sept. 1848, waarin zij berichtten dat zij deze *Bibliotheek* zouden voortzetten na het overlijden van de uitgever F.J. Braam te Rotterdam, is afgedrukt in 15(1849), p. 120-121, met de mededeling dat inmiddels het eerste deeltje, getiteld *Volksverhalen*, was verschenen. De *Bibliotheek tot nuttig en gezellig onderhoud voor katholijken* was een reeks, waarvan geen beschrijving in de *BKNP* is opgenomen. Mogelijk heeft de overname van deze reeks door de Gebrs. Langenhuysen bijgedragen aan het besluit om de uitgave van het *Magazijn* te staken.
(2) Aanvankelijk verscheen het blad wekelijks, zoals aangekondigd in het eerste nummer: "Te rekenen van 1 Januarij 1835, verschijnt er elke week, en wel des Zaterdags, eene aflevering van dit Magazijn. (...) Het geheel zal op het einde des jaars een boekdeel van 400 blads uitmaken". Aan het einde van de vijfde jaargang berichtten redactie en uitgever in een circulaire (meegebonden in voorwerk van 5(1839) in autopsie-exemplaar), dat zij "aan het *Magazijn* eene geringe verandering [wensen] te doen ondergaan, ten einde voor eenigszins meer uitgebreide artikelen eenige meerdere ruimte te winnen en te gelijker tijd, de uitvoering der bijgevoegde platen of afbeeldingen beter te kunnen verzorgen. (...) Wij zullen daarom in het volgende jaar (...) de maandelijksche afleveringen, welke tot dus verre los werden afgeleverd en daardoor ligtelijk konden verloren gaan, bij elkander doen hechten en van eenen netten omslag voorzien."

182

Maria-almanak[1] 1879-1880
✦ *jaren* 1(1879)-2(1880)
✦ *uitgever* Charles de Paeuw, uitgever
✦ *plaats* Baarle-Hertog / Baarle-Nassau
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1879-1880 S. Daems OPraem, hoofdred.
Medewerkers:
1879 J. Bols pr.
1879 kan. P. Claessens
1879 C.H.T. Jamar pr.
1879 A.M. Oomen
1879 A. Rodenbach
1879 Frans Willems
1879-1880 P.V. Bets pr.
1879-1880 H. Claeys pr.
1879-1880 kan. M. Geudens
1879-1880 Arthur Heyligers
1879-1880 J.C.A. Hezenmans
1879-1880 A. van den Hoeven
1879-1880 B. Janssen
1879-1880 J.R. van der Lans
1879-1880 Mathilde
1879-1880 K.M. Pol de Mont
1879-1880 F.J. Poelhekke pr.
1879-1880 frater de Potter
1879-1880 frater Steph. Schoutens, Min.-Rec.
1879-1880 dr. Michael Smiets pr.
1879-1880 dr. J.R. Snieders
1879-1880 kan. W. van Spilbeeck
1879-1880 pr. J. Waterreus
1880 dr. P.P.M. Alberdingk Thijm
1880 kan. Th. Heylen[2]
1880 D. van der Linden
1880 J.A. Loeff
1880 pater B. van Meurs
1880 Edward du Moulin
1880 dr. J. Nolet de Brauwere van Steeland
1880 pater B. Oomsels
1880 pater R.J. Pierik
1880 J. Poelhekke
1880 Aug. Snieders
✦ *bijzonderheden* 2(1880) bevat een 'Maria-kroniek' waarin in het kort wordt 'aangeboekt', "al wat er over de wijde wereld betrekkelijk de Maria-vereering gebeurt".
✦ *relaties* Voortgezet als *Maria-almanak*, uitgegeven in Belgie te Lier en later te Averbode[3]
✦ *autopsie* 1879-1880
– KDC
✦ *typering* Almanak met kerkelijke kalender, kerkelijke berichten, godsdienstige bijdragen en letterkundige bijdragen betreffende de Mariaverering. In het 'Voorbericht' van 1(1879) verantwoordt de hoofdredacteur het verschijnen van de *Maria-almanak* als volgt: "De Maria-Letterkunde is (...) tot het onopsombare gekomen in hare verheerlijking. En toch: numquam satis!" In Noord- en Zuid-Nederland verschijnt nog geen Maria-almanak. In die leemte wil de almanak voorzien.
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "voor het jaar [eventueel schrikkeljaar] Onzes Heeren ... [jaartal]".
(2) In het 'Voorbericht' van 1(1879) schrijft hoofdredacteur Daems: "Een bijzonder woord van dank aan mijnen goeden medebroeder Fr.Th. Heylen, wiens naam niet eene enkele maal in den Almanak voorkomt, en die er het ruimste aandeel in gehad heeft, door de menigvuldige hulp aan mij bewezen".
(3) Het 'Derde Jaar' (1881) verschijnt de *Maria-almanak* voor het jaar Onzes Heeren 1882 bij een Belgische uitgever, gedrukt bij de Drukkerij van L. Taymans-Nezy te Lier. Later wordt de almanak een uitgave van het Aartsbroederschap van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart te Averbode. Voor de periode na 1880 niet meer beschreven in de *BKNP*.

183

Mededeelingen van de Algemeene Katholieke Kunstenaarsvereeniging [1939]-[1941]
✦ *jaren* [1939, ongen.(3 aug.)][1] – [1941, okt.][2]
✦ *uitgever* Algemeene Katholieke Kunstenaarsvereeniging (AKKV)
✦ *plaats* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *frequentie* tweewekelijks ∞ {1939/40, ongen.(3 aug.)} – {nr. 19(4 juli)}
– onregelmatig ∞ {1940/41, nr. 2(24 okt.)} – {nr. 14(5 juni)}
✦ *formaat* C
✦ *omvang* I
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Bijlage bij het *RK bouwblad* en vanaf aug. 1940 bij *het Bouwblad*.
✦ *autopsie* 1939/40, vijf ongenummerde afleveringen van 3 aug., 28 sept., 26 okt., 23 nov. en 4 jan., nr. 8(18 jan.) – nr. 14(11 april), nr. 16(9 mei) – nr. 17(23 mei) en nr. 19(4 juli); 1940/41, nr. 2(24 okt.), nr. 6(19 dec.) – nr. 11(27 maart), nr. 13(22 mei) – nr. 14(5 juni)
– KDC
✦ *typering* Mededelingenblad voor de leden van de Algemene Katholieke Kunstenaarsvereniging. Het blad bevat verenigingsnieuws, verslagen van de vergaderingen, van de studiedagen etc. De *Mededeelingen* begonnen te verschijnen toen het *RK bouwblad* niet langer het officieel orgaan was van de AKKV.
✦ *noten*
(1) Vanaf 11(1939/40), nr. 1(3 aug.) was het *RK bouwblad*

niet langer het officieel orgaan van de Algemene Katholieke Kunstenaarsvereniging. Vgl. de beschrijving van het *RK bouwblad*, noot 1. Vanaf dat moment had de AKKV behoefte aan een eigen orgaan voor haar leden. Het nummer van 3 aug. is vermoedelijk het eerst verschenen nummer van de *Mededeelingen*.
(2) Van *het Bouwblad* verscheen het laatste nummer in okt. 1941. Vermoedelijk is daarna ook geen aflevering meer verschenen van de *Mededeelingen*.

184

Mededeelingen / Algemeene RK Kunstenaarsvereeniging [1923]-1929
✦ *jaren* [1(1923/24), nr. 1(juni)][1] – 7(1929), nr. 24(27 dec.)
✦ *ondertitel* Orgaan van de vakgroep Bouwkunst der Alg. RK Kunstenaarsvereeniging ∞ {1(1923/24), nr. 9(febr.)} – 7(1929), nr. 2(25 jan)
– Orgaan van de vakgroep Bouwkunst en Beeldende Kunsten der Algem. RK Kunstenaarsvereeniging ∞ 7(1929), nr. 3(8 febr.) – nr. 24(27 dec.)
✦ *uitgever* Algemeene RK Kunstenaarsvereeniging, Vakgroep Bouwkunst[2] ∞ {1(1923/24), nr. 9(febr.)} – 7(1929). nr. 2(25 jan)
– Algemeene RK Kunstenaarsvereeniging, Vakgroepen Bouwkunst en Beeldende Kunsten ∞ 7(1929), nr. 3(8 febr.) – nr. 24(27 dec.)
– Gedrukt door: NV Drukkerij en Boekhandel St. Maarten, Tiel
✦ *plaats* Bureau van red.: Nijmegen ∞ {1(1923/24), nr. 9(febr.)} – 2(1924), nr. 14(20 dec.); Maastricht ∞ 3(1925) – 4(1926), nr. 6(20 maart); 's-Hertogenbosch ∞ 4(1926), nr. 7(3 april) – 6(1928); Amsterdam ∞ 7(1929)
– Adm. en druk: Tiel
✦ *frequentie* maandelijks ∞ 1(1923/24)
– tweemaal per maand ∞ 2(1924)-7(1929)
✦ *formaat* C
✦ *omvang* II ∞ 1(1923/24)-6(1928); III ∞ 7(1929)
✦ *redactie* {1924}-1926 Pierre Cuypers
{1924}-1926 H.M. Zoetmulder
{1924}-1928 W. Sandhövel
1926-1928 F.A.W. v.d. Togt
1926-{1929} H.W. Valk
{1929} J.M. van Hardeveld
{1929} Wim Harzing
{1929} Nic. Molenaar jr.
{1929} K.T. Trautwein
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen (vanaf 1925); inhoudsopgaven (1923/24-1927).
– De 1e jaargang loopt van [juni] 1923 tot en met mei 1924; de 2e jaargang (14 afleveringen) loopt van juni 1924 tot en met dec. 1924. Vanaf 3(1925) loopt de jaargang gelijk met het kalenderjaar.
✦ *literatuur* Marijke van den Esschert, 'Van Algemene Katholieke Kunstenaarsvereniging naar Algemeen Kristelijk Kunstenaarsverbond (AKKV)', in: *Ars Domini. Een gebed zonder end* (Uden 1995), p. 8-27, met name p. 11-14
✦ *relaties* Voortgezet als *Van bouwen en sieren*
✦ *autopsie* 1(1923/24), nr. 9(febr. 1924); 2(1924), nr. 3(5 juli) – nr. 14(20 dec.); 3(1925)-7(1929)
– UBA ∞ 1923/24, nr. 9; 1924, nrs. 3-14
– UBN ∞ 1925-1929
✦ *typering* Tijdschrift voor de leden van de vakgroep Bouwkunst (in 1929 ook van de vakgroep Beeldende Kunsten) van de Algemeene RK Kunstenaarsvereeniging en voor belangstellenden. Het blad bevat verenigingsnieuws (verslagen van vergaderingen), vaktechnische artikelen, presentatie van nieuwe gebouwen en van bouwplannen (veelal kerken, echter ook profane bouwwerken), kunsthistorische en kunstfilosofische beschouwingen.
✦ *noten*
(1) Vgl. Van den Esschert, p. 11.
(2) De Algemeene RK Kunstenaarsvereeniging was op 22 dec. 1920 opgericht en stelde zich ten doel: "a) behartiging der geestelijke en stoffelijke belangen der Katholieke kunstenaars; b) in het algemeen te werken tot verheffing der kunst en tot bevordering van den kunstzin; c) voortdurende wisselwerking tusschen de kunstenaarsstand en de andere geledingen van de Katholieke georganiseerde Maatschappij". Aanvankelijk waren binnen de vereniging de volgende vakgroepen voorzien: Beeldhouwkunst, Bouwkunst, Kunstnijverheid, Letterkunde, Schilderkunst, Toneelkunst en Toonkunst. Hiervan was de groep Bouwkunst van meet af aan actief; de groepen Beeldhouwkunst, Schilderkunst en Kunstnijverheid werden in 1928 samengevoegd in de groep Beeldende Kunsten. Vgl. *Statuten en reglementen / Alg. Roomsch-Katholieke Kunstenaars-Vereeniging*. [Amsterdam] 1924 en Van den Esschert.

185

Mededeelingen[1] der[2] Katholieke Film Centrale [1931]-{1940}
✦ *jaren* [1931, nr. 1(jan.)][3]— {1939/40, nr. 46(dec./maart)}[4]
✦ *uitgever* Katholieke Film Centrale
✦ *plaats* Leiden ∞ {1931, nr. 3(mei)} – 1938, nr. 40(maart/juni)
– 's-Hertogenbosch[5] ∞ 1938, nr. 41(juli/okt.) – {1939/40), nr. 46(dec./maart)}
✦ *frequentie* "verschijnt op ongeregelde tijden" ∞ {1931, nr. 3(mei)} – {1932, nr. 9(nov.)}
– "tien maal per jaar"; in de praktijk echter onregelmatig, variërend van 8 tot 3 afleveringen per jaar ∞ {1933, nr. 11(maart)} – 1938, nr. 40(maart/juni)
– vanaf 1938, nr. 41(juli/okt.) wordt er geen frequentie meer vermeld; in de praktijk 3 afleveringen per jaar
✦ *formaat* B; m.u.v. C ∞ 1938, nr. 42(okt./dec.)

✦ *omvang* I
✦ *redactie* Niet in het blad vermeld.
✦ *bijzonderheden* Aanvankelijk gedrukt; vanaf {1933, nr. 11(maart)} gestencild.
– Er is geen jaargangnummering en de afleveringen zijn doorgenummerd.
– Elke aflevering bevat een 'lijst van door de Katholieke Film Centrale toelaatbaar verklaarde films' en een 'lijst van door de Katholieke Film Centrale niet toelaatbaar verklaarde films'.
✦ *relaties* Voortzetting van *Filmgids*[3]
✦ *autopsie* 1931, nr. 3(mei) – 1939/40, nr. 46(dec./maart); m.u.v. de nrs. 7-8, 10, 17-18, 23, 30, 34 en 37
– KDC
✦ *typering* Mededelingenblad van de Katholieke Film Centrale (KFC) dat gratis werd toegezonden aan haar donateurs en aan de leden van de Bond van RK Zaalhouders. Het blad bevat mededelingen, artikelen over katholieke filmkeuring en de lijsten van door de KFC toelaatbaar en niet-toelaatbaar verklaarde films.
✦ *noten*
(1) M.i.v. 1938, nr. 41(juli/okt.) "Mededelingen".
(2) M.i.v. {1933, nr. 11(maart)} "der" vervangen door "van de".
(3) Vermoedelijk in januari 1931 voor het eerst verschenen. In 1931, nr. 4(onged.) is het 'Jaarverslag der Katholieke Film Centrale over het jaar 1930' opgenomen, waarin wordt gemeld "dat door het geringe aantal abonné's op de *Filmgids* het bestuur besloot deze gids per 1 Jan. te staken en om te zetten in op onregelmatige tijden verschijnende Mededeelingen, welke gratis aan donateurs der KFC worden toegezonden".
(4) Niet bekend tot wanneer het blad is verschenen. Nummer 46 is de laatste ingeziene aflevering. In 1942 werden de werkzaamheden van de Katholieke Film Centrale door de Duitse bezetters verboden.
(5) Vanaf 1938, nr. 41(juli/okt.) werd het blad uitgegeven op het adres van het Centraal Bureau van de Katholieke Film Actie. In nr. 41 werd bericht: "Was reeds voorheen de KFC een Kerkelijk goedgekeurde vereniging en mocht zij als zodanig aanspraak maken op de steun en medewerking van Katholiek Nederland, thans zoveel te meer, nu zij als het officiële Katholieke Keuringsinstituut is erkend en aangesloten bij de Katholieke Film Actie". De gehele administratie van de KFC is overgedragen aan het Centraal Bureau van de KFA.

186

Mededeelingen van den Nederl. RK Hanzebond van Boek- en Kantoorboekhandelaren 1918-{1922}
✦ *jaren* 1(1918/19), nr. 1(half okt.) – {3(1921/22), nr. 29(okt.)}[1]
✦ *uitgever* Nederl. RK Hanzebond van Boek- en Kantoorboekhandelaren
✦ *plaats* Red.: Bovenkerk ∞ 1(1918/19), nr. 1(half okt.) – nr. 21(half aug.); Amsterdam ∞ 1(1918/19), nr. 22(begin sept.) – 3(1921/22), nr. 17(dec.); Delft ∞ 3(1921/22), nr. 18(einde dec.) – {nr. 29(okt.)}
– Adm.: Amsterdam
✦ *frequentie* tweemaal per maand[2] ∞ 1(1918/19) – 3(1921/22), nr. 21(einde febr.)
– maandelijks ∞ 3(1921/22), nr. 22(maart) – {nr. 29(okt.)}
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II
✦ *redactie* 1918-1919 Th. Rosenberg
1919-1921 Jac. J.J. Bloem
1921-{1922} J. van Leipsic
✦ *bijzonderheden* De 1e jaargang loopt van okt. 1918 tot en met okt. 1919; de 2e jaargang van nov. 1919 tot en met {febr. 1921}; de derde jaargang loopt van april 1921 tot en met {okt. 1922}.
✦ *autopsie* 1(1918/19), nr. 1(half okt.) – 3(1921/22), nr. 29(okt.), m.u.v. 1(1918/19), nrs. 8, 10, 14, 17 en [26] en 2(1919/21), nrs. 3 en [25]
– Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam
✦ *typering* Orgaan van de Nederl. R.K. Hanzebond van Boek- en Kantoorboekhandelaren, dat volgens het eerste nummer de belangen van de leden wil dienen. Het blad bevat vaknieuws en mededelingen van de Bond.
✦ *noten*
(1) Het is niet duidelijk tot wanneer de *Mededeelingen* bleven verschijnen. In 3(1921/22) nr. 19(jan.) is sprake van "de schaarsch toevloeiende, vaak geheel ontbrekende copie". In de *Pius-almanak* blijft het blad tot en met de uitgave van 1929 vermeld: in 1925 onder de titel: *Mededeelingen van den Ned. RK Bond van Kantoorboekhandelaren*; in die van 1926 tot en met 1929 onder de titel: *Mededeelingen van den RK Bond van Kantoorboekhandelaren*. Medio 1935 werd een nieuwe bond van katholieke kantoorboekhandelaren opgericht: de Nat. RK Bond van Kantoorboekhandelaren met als eigen orgaan het blad *Stuwen* (zie aldaar). De katholieke boekhandelaren en uitgevers hadden zich inmiddels in 1924 verenigd in de RK Nederlandsche Boekhandelaren en Uitgeversvereeniging Sint Jan.
(2) Van 2(1919/20), nr. 2(dec.) – 2(1920/21), nr. 5(maart), maandelijks.

187

Mededeelingen van de RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgeversvereeniging St. Jan 1931
✦ *jaren* 1931, nr. 1(maart)[1]
✦ *uitgever* RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgeversvereeniging St. Jan
✦ *plaats* Secretariaat: Haarlem
✦ *frequentie* Niet vast te stellen.
✦ *formaat* B

✦ *omvang* ingeziene afl.: 6 p.
✦ *redactie* Niet in het blad vermeld.
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
– Bij het autopsie-exemplaar is een 'Oproep voor den opleidingscursus voor den R.K. Boekhandel' en een 'Lijst der Leden' gevoegd.
✦ *relaties* Voortzetting van het *Maandblad van den RK boekhandel*
– Voortgezet als *Boek en leven*.
✦ *autopsie* 1931, nr. 1(maart)
– KDC, *Archief St. Jan*, inv. nr. 98
✦ *typering* Blad van de R.K. Nederlandsche boekhandelaren- en uitgeversvereeniging St. Jan, heropgericht in 1924. De katholieke boekverkopers en uitgevers hadden reeds drie keer eerder een vereniging opgericht, die echter alle drie na luttele jaren van bestaan waren opgeheven. In 1914 was het *Maandblad van de RK boekhandel*, blad van een van die voorlopers, opgeheven. De voorzitter Paul Brand sr. schreef in 'Een inleidend woord' in het eerste nummer van de *Mededeelingen*: "Nu zeventien jaar later mag ik een nieuw orgaan inluiden en ik wil er aanstonds aan toe voegen, met vreugde en met het volste vertrouwen, dat uit dit zeer nederig orgaan mettertijd een onzen stand waardig vakblad zal geboren worden". Of het echter tot uitgave van meer dan één nummer is gekomen, kon niet worden vastgesteld. Pas in 1936 kreeg "Sint Jan" met de uitgave van *Boek en leven* een orgaan dat een jarenlange continuïteit kende.
Volgens 'Een inleidend woord' in het eerste nummer van de *Mededeelingen* zal het blad in hoofdzaak berichten bevatten "omtrent de werkzaamheden van het Bestuur, welke voor de leden van belang zijn, en in zoover deze kunnen en mogen worden medegedeeld". De leden worden verzocht de *Mededeelingen* "als vertrouwelijk te willen beschouwen en o.a. de Pers geen inzage daarvan te geven".
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk zijn er geen andere nummers verschenen. In elk geval werden ze niet aangetroffen in het archief van de RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgeversvereeniging St. Jan.

188

Mededeelingen[1] **van het Ward-Instituut** 1931-1952
✦ *jaren* 1(1931/32), nr. 1(1 dec.) – 11(1942), nr. 5/6(nov./dec.)
– 12(1946), nr. 1(juli/aug.)[2] – 17(1951/52), nr. 6(mei/juni 1952)[3]
✦ *ondertitel* Tweemaandelijks tijdschrift ∞ 8(1939), nr. 1(jan./febr.) – 17(1951/52)
✦ *uitgever* Ward-Instituut[4]
✦ *plaats* Redactie: Haelen ∞ 1(1931/32), nr. 1(dec.) – nr. 5(april); Roermond ∞ 1(1931/32), nr. 6(mei) – 17(1951/52)
✦ *frequentie* maandelijks ∞ 1(1931/32) – 8(1938/39), nr. 1(dec.)
– tweemaandelijks ∞ 8(1939), nr. 1(jan./febr.) – 17(1951/52)
✦ *formaat* C ∞ 1(1931/32) – 8(1938), nr. 1(dec.); B ∞ 8(1939), nr. 1(jan./febr.) – 17(1951/52)
✦ *omvang* I ∞ 1(1931/32)-8(1939); II ∞ 9(1940); I ∞ 10(1941)-12(1946/47); II ∞ 13(1947/48)-14(1948/49); I ∞ 15(1949/50)-17(1951/52)
✦ *redactie* Redacteuren:
[1931-1942][5] Henri Vullinghs, pr.
1946-[1951][5] Jos Lennards, hoofdred., "met medewerking van verschillende deskundigen"
Medewerkers:
1939 pater Jos. Smits van Waesberghe SJ
1939-{1942} J.W. Bertels
1939-{1942} broeder Berthilo
1939-1942 Wim Stapert[6]
1939-{1942} Aug. Weiss
✦ *speciale nummers* 2(1932/33), ongen.(april): 'Feestnummer' bij gelegenheid van het 25-jarig priesterjubileum van Henri Vullinghs, directeur van het Ward-Instituut, 'rector-redacteur'
– 8(1938/39), nr. 1(dec.): 'Jubileumnummer' bij gelegenheid van het 10-jarig bestaan van het 'Ward-Instituut der Sint Gregoriusvereniging'
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen, boekbesprekingen en jaarlijkse inhoudsopgave vanaf 8(1939).
– Aanvankelijk een gestencilde uitgave; vanaf 8(1939) gedrukt.
– Van jaargang 8 verscheen tweemaal nummer 1: het 'Jubileumnummer', gedateerd 'dec. 1938'; en een aflevering, gedateerd 'jan./febr. 1939'. M.i.v. deze laatstgenoemde aflevering volgen de jaargangen tot en met 11(1942) het kalenderjaar. M.i.v. 12(1946/47), nr. 1 beginnen de jaargangen in juli.
– 10(1941), nr. 2(maart/april) en 11(1942), nr. 4(juli/okt.) hebben een liedpartituur als bijlage.
– Het archief van het Ward-Instituut is aanwezig in het Katholiek Documentatie Centrum te Nijmegen. Vgl. [R. Spanings en J.-K. van der Schoot], 'Uit de mond van kinderen. Muziekonderwijs volgens het Lennards-instituut', in: *Erasmusplein*, 11(2000), nr. 2, p. 2-4.
✦ *register* Inhoudsopgave van 1(1931/32)-7(1937/38) in een lijst van 'Voornaamste artikelen' in: 7(1937/38)
✦ *relaties* Voortgezet als *Ex ore infantium*
✦ *literatuur* Wouter Paap, '25 Jaar Ward-Instituut', in: *Mens en melodie*, 8(1953), p. 374-378
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. aantal omslagen
– KDC
✦ *typering* Orgaan van het Ward-Instituut. De *Mededeelingen van het Ward-Instituut* beogen volgens het eerste nummer het contact met de oud-cursisten te onderhouden en bevatten "voorlichting, mededeelingen, berichten, vragen en antwoorden, ervaringen uit de practijk

betreffende het zangonderwijs volgens de methode-Ward en alles wat met de methode-Ward in verband staat". Voorts informeert het blad over de examenuitslagen en het cursusprogramma.
✦ *noten*
(1) Vanaf 6(1936/37), nr. 8/9(juli/aug.): *Mededelingen*; op het omslag blijft nog enige tijd *Mededeelingen* staan.
(2) De redactie opent dit nummer met: "In 1942 vielen de *Mededelingen* als zoveelste slachtoffer van de papierschaarste. Eindelijk, na een stilzwijgen van ruim 3 jaar, kunnen we het contact hervatten."
(3) Het laatste nummer onder deze titel. Op p. 96 kondigt de redactie de opvolger aan: "Ruim 20 jaar hebben de *Mededelingen* nu hetzelfde kleed gedragen en dit wordt zelfs voor een tijdschrift op den duur te lang. Kaft, naam, opmaak, alles wordt veranderd. (...) voor het kiezen van een naam zouden we graag Uw hulp willen inroepen."
(4) Het Ward-Instituut werd in 1928 opgericht door de Sint Gregoriusvereniging om het personeel van de katholieke scholen gelegenheid te geven zich de Ward-methode eigen te maken. Deze zangmethode (vernoemd naar de Amerikaanse muziekpedagoge Justine B. Ward) beoogt het kind tot een inwendig meebeleven van de muziek te brengen door tijdens het zingen met armen en handen de gebaren te maken waarmee de stuwing, spanning en ontspanning van de melodie worden uitgedrukt. De Gregoriaanse melodie vormt de grondslag van de Ward-methode. Over de Ward-beweging in Nederland, zie: J.L.M. Vos, '*De spiegel der volksziel'. Volksliedbegrip en cultuurpolitiek engagement in het bijzonder in het socialistische en katholieke jeugdidealisme tijdens het interbellum* (Nijmegen 1992. Diss. KU Nijmegen), p. 237-241 en idem, *Democratisering van de schoonheid. Twee eeuwen scholing in de kunsten* (Nijmegen 1999), p. 135-138.
(5) Vgl. Paap.
(6) Vgl. 12(1946), nr. 2(sept./okt.), p. 26-28: 'In memoriam' van Wim Stapert.

189

Mededelingen van het bestuur der Nederlandse[1] St. Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond
[1945]-{1980}
✦ *jaren* [1945][2] – {1980, nr. 17(juli)}[3]
✦ *uitgever* Nederlandse Sint Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond
✦ *plaats* Red. en adm.: Venray ∞ {1961, ongen.(juni)} – {1965, nr. 5(maart)}; Sittard ∞ {1966, ongen.(aug.)} – {1969, nr. 1(maart)}; Weert ∞ {1970}, nr. 1(maart) – {1980, nr. 17(juli)}
✦ *frequentie* [1] nr. ∞ 1961; 2 nrs. ∞ 1962; 1 nr. ∞ 1963-1965; [2] nrs. ∞ 1966; [6] nrs. ∞1967; [2] nrs. ∞ 1968; [1] nr. ∞ 1969; 2 nrs. ∞ 1970; 1 nr. ∞ 1971-1972; 2 nrs. ∞ 1973; 3 nrs. ∞ 1974; 1 nr. ∞ 1975; 2 nrs. ∞ 1976; 1 nr. ∞ 1977; 2 nrs. ∞ 1978; 1 nr. ∞ 1979-1980
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* {1961} pater Licinius Verbij OFM
1962-1965 pater drs. Florentius Hoogenboom OFM
1966-1969 J.H.H. Douffet
1969-{1980} pater drs. Florentius Hoogenboom OFM, red. secr.
✦ *speciale nummers* 1978, nr. 15(aug.): 'Jubileumnummer van *Mededelingen* bij gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de Nederlandse St. Gregoriusvereniging', 35 p.
✦ *bijzonderheden* Er is een doorlopende nummering van de afleveringen van 1962, nr. 1(febr.) tot en met 1965, nr. 5(maart) en van 1970, nr. 1(maart) tot en met 1980, nr. 17(juli). In de jaren 1961 en 1966-1969 zijn de afleveringen niet genummerd of per kalenderjaar genummerd; daardoor is niet geheel zeker hoe vaak het blad verscheen en of alle afleveringen konden worden ingezien.
✦ *relaties* Voortgezet als *Koorgeleide*[4]
✦ *autopsie* 1961, juni; 1962-1964 volledig; 1965, nr. 5; 1966, 2 nrs.; 1967, 6 nrs; 1968, 2 nrs.; 1969, 1 nr.; 1970-1980 volledig
– KDC
✦ *typering* Mededelingenblad van de Nederlandse Sint Gregoriusvereniging voor het bisdom Roermond. Het blad bevat berichten en informatie over activiteiten van de vereniging, aangesloten koren, jubilarissen, cursussen etc. en voorts korte artikelen over kerkmuziek.
✦ *noten*
(1) {1961, ongen.(juni)} – {1962, nr. 1(febr.)} "Nederlandse" weggelaten; 1962, nr. 2(nov.) – {1965, nr. 5(maart)} afgekort tot "Ned.".
(2) Vermoedelijk verscheen het eerste nummer van de *Mededelingen* in 1945. Het *Sint Gregoriusblad*, 67(1946), nr. 8/9(aug./sept.), p. 142, bericht dat de redactie heeft ontvangen: nr. 3(april 1946) van *Mededeelingen van de St. Gregorius-Vereeniging in het bisdom Roermond*, waarbij wordt opgemerkt dat deze *Mededeelingen* gratis aan alle koren in het bisdom Roermond worden toegezonden. In het 'Jubileumnummer' uit 1978, p. 5, schrijft H. Litjens, voorzitter van het bestuur van de Sint Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond, dat het eerste nummer van de *Mededelingen* rond 1953 zou zijn verschenen. Ook in het 'Ten geleide' in het eerste nummer van de opvolger, *Koorgeleide*, 1989, nr. 31(sept.), p. 1, wordt het beginjaar 1953 aangehouden: "Wij dachten dat na ruim 35 jaar ons verenigingsblad meer is geworden dan een eenvoudig 'mededelingenblad' van het diocesaan bestuur van de NSGV".
(3) De *Mededelingen* bleven verschijnen tot en met 1989, nr. 30(febr.).

(4) Over de keuze van de naam *Koorgeleide* wordt in het eerste nummer geschreven: "(...) in die naam [liggen] de opzet en bedoeling van ons blad duidelijk vervat (...). Het periodiek wil n.l. een geleide zijn d.w.z. een hulp, een gids, een wegwijzer, een begeleiding voor allen die zich in ons bisdom bezig houden met de liturgische muziek. (...) Wij vonden het aardig dat in het woord Koorgeleide het gehele terrein van de muziek in de kerk besloten ligt: zowel de vocale muziek (koor) als de instrumentale muziek (orgel). (...) Bovendien maakt het woord zichtbaar hoe koor en orgel een eenheid vormen, hoe ze samen musicerend onder een koorleider in elkaar opgaan en samensmelten en één harmonieus klankbeeld voortbrengen." Van *Koorgeleide* is als blad dat na 1980 begon te verschijnen, geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen.

190

Mededelingen der bisschoppelijke adviescommissie inzake lectuurvoorziening 1949
✦ *jaren* 1949, nr. 1(jan.) – {nr. 3(april)}
✦ *uitgever* Bisschoppelijke adviescommissie inzake lectuurvoorziening[1]
✦ *plaats* Heemstede
✦ *frequentie* 3 afln. in 4 maanden
✦ *formaat* C
✦ *omvang* Ingeziene afln.: 5, 8 en 5 p.
✦ *redactie* Niet in de *Mededelingen* vermeld.
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
✦ *relaties* Voortgezet als *Mededelingen der Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland*
✦ *literatuur* Clemon Tonnaer, *Catholici non legunt. De Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland (1951-1968) tussen ideaal en werkelijkheid* (Den Haag 2000), p. 22-23
✦ *autopsie* 1949, nr. 1(jan.) – nr. 3(april)
– KDC
✦ *typering* Mededelingenblad van de bisschoppelijke adviescommissie inzake lectuurvoorziening. In het eerste nummer wordt gezegd: "Het leek ons wenselijk de velen, die in den lande werken aan de opbouw der katholieke lectuurvoorziening, min of meer regelmatig op de hoogte te houden van de belangrijkste faits et gestes. Wederkerig verwachten wij gaarne berichten en verslagen." Het blad brengt verslag uit over de werkzaamheden van de bisschoppelijke adviescommissie, over de voorbereiding van een landelijke katholieke centrale voor lectuurvoorziening en provinciale afdelingen.
✦ *noten*
(1) De adviescommissie was voortgekomen uit het in 1947 verschenen rapport over de lectuurvoorziening in de provincie Utrecht, dat in opdracht van het aartsbisdom Utrecht was opgesteld. Deze adviescommissie, vanaf 16 april 1948 functionerend met bisschoppelijke steun, moest de oprichting voorbereiden van de landelijke Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening.

191

Mededelingen- en documentatieblad betreffende volksdans, volkszang, huismuziek 1955
✦ *jaren* 1(1955), nr. 1(mei)[1]
✦ *uitgever* Katholieke Vereniging voor volksdans, volkszang en huismuziek
✦ *plaats* Utrecht
✦ *frequentie* Volgens nr. 1 zou het blad maandelijks gaan verschijnen.
✦ *formaat* B
✦ *omvang* Ingeziene aflevering: 16 p.
✦ *redactie* "Verzorgd en samengesteld door Het Secretariaat van de Katholieke Vereniging voor Volksdans, Volkszang en Huismuziek (KVV)"
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
– Het blad wordt gratis verstrekt aan leden, aspirantleden en donateurs van de KVV
✦ *relaties* Voortzetting van *Tijdschrift voor volksdans, volkszang en huismuziek*
– Voortgezet als *KVV mededelingen*
✦ *autopsie* 1(1955), nr. 1(mei)
– KDC
✦ *typering* Mededelingenblad voor de leden, aspirantleden en donateurs van de Katholieke Vereniging voor volksdans, volkszang en huismuziek. In het eerste nummer wordt gezegd dat het om een mededelingenblad gaat: "het gaat hier dus niet om beschouwingen (zulks geschiedde in een vroeger orgaan van de KVV [= *Tijdschrift voor volksdans, volkszang en huismuziek*]) – de nadruk ligt op de documentatie. Documentatie namelijk van datgene, dat in Nederland (eventueel ook in het buitenland) op de genoemde gebieden gebeurt, wat er gepubliceerd wordt en wat er aan mogelijkheden bestaat". De nadruk zal liggen op documentatie van het brede terrein van de volkscultuur, met als kernpunten de gebieden waarop de Vereniging zich beweegt. Het enig ingeziene nummer bevat drie rubrieken: over volksdans, volkszang en huismuziek, en verenigingsnieuws.
✦ *noten*
(1) Het is niet duidelijk of er na dit eerste nummers nog andere afleveringen zijn verschenen. In het eerste nummer van de opvolger, *KVV mededelingen*, dat in jan. 1957 verscheen, werd gezegd: "Door onvoorziene omstandigheden moest het verschijnen van onze vorige periodieken worden gestaakt".

192

Mededelingen der Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland 1949-{1951}
✦ *jaren* 1949, ongen.(dec.) – {1951, ongen.(maart)}
✦ *uitgever* Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland (KCVL)[1]
✦ *plaats* Secr.: Heemstede
✦ *frequentie* Niet vast te stellen.
✦ *formaat* C
✦ *omvang* I
✦ *redactie* Niet in de *Mededelingen* vermeld.
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
– In het Katholiek Documentatie Centrum bevindt zich het archief van de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland.
✦ *relaties* Voortzetting van *Mededelingen der bisschoppelijke adviescommissie inzake lectuurvoorziening*
– Voortgezet als *Lectuurcontact*[2]
✦ *literatuur* Clemon Tonnaer, *Catholici non legunt. De Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland (1951-1968) tussen ideaal en werkelijkheid* (Den Haag 2000), p. 24-29
✦ *autopsie* 1949, ongen.(dec.), nr. 2(24 dec.); 1950, ongen.(mei), ongen.(juli); 1951, ongen.(maart)
– KDC
✦ *typering* Mededelingenblad van de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland. Het blad brengt verslag uit over de werkzaamheden van de bisschoppelijke adviescommissie inzake lectuurvoorziening, van de provinciale KCVL's en van de landelijke KCVL.
✦ *noten*
(1) De Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland werd pas in 1951 officieel opgericht. Ze was echter al vanaf 1949 actief, vooral als overkoepelend orgaan van de provinciale KCVL's die zich voornamelijk met de volksbibliotheken en parochiebibliotheken bezighielden. De KCVL beoogde ook de koepelorganisatie te zijn van het hele katholieke lectuurwezen, maar die doelstelling kon ze moeilijk waarmaken (vgl. Tonnaer).
(2) Zie *Lectuurcontact* 4(1952), nr. 1/2(onged.), 'Ter inleiding': "Ondanks de sobere gestencilde vorm, waarin wij noodgedwongen ons blad steeds hebben moeten laten verschijnen, hebben de nummers van de *Mededelingen van de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland* in de afgelopen jaren voor het contact tussen de verschillende onderdelen van ons werk grote betekenis gehad. (...). Ter vermijding van verwarring [met de provinciale organen als bijv. *Mededelingen van de KCVL in Limburg*] hebben wij in de titel van het landelijke mededelingenblad de titel *Lectuur-Contact* toegevoegd."

193

Mededelingen / Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond 1957
✦ *jaren* 1957, nr. 1[febr.] – nr. 5(26 okt.)
✦ *uitgever* Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond[1]
✦ *plaats* 's-Gravenhage
✦ *frequentie* 5 afln. in negen maanden
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1957 R.J. Nelissen, secr.
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
✦ *relaties* Ten dele voortzetting van *Boek en leven*
– Voortgezet als *Boek en zaak*
✦ *autopsie* Volledig
– KDC, Archief Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond, inv. nr. 91
✦ *typering* Mededelingenblad van de kort tevoren opgerichte Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond. Het blad bevat bondsnieuws en verslagen van bondsvergaderingen.
✦ *noten*
(1) De Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond (NKBB) was in 1956 ontstaan uit de splitsing van de RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgeversvereeniging Sint Jan in een bond voor de boekverkopers, de Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond, en een voor de uitgevers, de Nederlandse Bond van Katholieke Uitgevers. Voor de NKBB, zie: Otto S. Lankhorst, *Voorgoed geboekstaafd. De Katholieke Boekverkopers- en Uitgeversvereniging Sint Jan vanaf het 25-jarig jubileum in 1949 tot aan de opheffing in 1979*, Nijmegen 1994.

194

Mededelingen / Thijmgenootschap 1967-{1980}
✦ *jaren* 1967, nr. 1(mei) – {1980, nr. 27(aug.)}[1]
✦ *uitgever* Thijmgenootschap
✦ *plaats* Secr.: Nijmegen ∞ 1967, nr. 1(mei) – 1969, nr. 8(juli); Amersfoort ∞ 1969, nr. 9(okt.) – 1974, nr. 15(nov.); Nijmegen ∞ 1975, nr. 16(sept.) – {1980, nr. 27(aug.)}
✦ *frequentie* Onregelmatig: 1967: nrs. 1-3; 1968: nrs. 4-6; 1969: nrs. 7-9; 1970: nr. 10; 1971: nr. 11; 1973: nr. 12; 1974: nrs. 13-15; 1975: nrs. 16-17; 1976: nrs. 18-19; 1977: nrs. 20-22; 1978: nrs. 23-24; 1979: nrs. 25-26; 1980: nr. 27
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* 1970, dec. is abusievelijk genummerd als nr. 9 i.p.v. nr. 10; 1972, juni is abusievelijk genummerd als nr. 10 i.p.v. nr. 11.
✦ *autopsie* Volledig tot en met 1980, nr. 27(aug.)
– KDC

✦ *typering* Vanaf 1967 verschenen de *Annalen van het Thijmgenootschap* niet langer als tijdschrift, maar als niet-periodieke reeks. Voortaan verschenen de *Mededelingen* voor berichten en korte mededelingen van het Thijmgenootschap, nieuws uit het werk van de afdelingen en personalia.
✦ *noten*
(1) Deze *Mededelingen* bleven verschijnen tot en met 1987, nr. 43(jan.). Daarna verscheen het blad onder de titel *Thijmbulletin* van 1987, nr. 44(juni) tot en met 1997, nr. 55(mei).

195

Mededelingen van de Vereniging voor het godsdienstig-wetenschappelijk bibliothecariaat VSKB 1970-1974
✦ *jaren* 22(1970), nr. 1/2(juni) – 25(1973-74), nr. 4(okt.)
✦ *uitgever* Vereniging voor het godsdienstig-wetenschappelijk bibliothecariaat VSKB
✦ *plaats* Red.: Weert ∞ 22(1970)-23(1971); Nijmegen ∞ 24(1972), nr. 1(maart) – nr. 3(nov.); Eindhoven ∞ 24(1972), nr. 4(dec.) – 25(1973-74)
– Adm.: Nijmegen, World Library Service ∞ 22(1970)
– Verzendadres: Silvolde, Zusters Clarissen ∞ 23(1971) -25(1973-74)
✦ *frequentie* 4 afleveringen per jaar
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ 22(1970); I ∞ 23(1971)-25(1973-74)
✦ *redactie* Als redacteuren vermeldt de *Clavis*:
1970-1971 S. Mehring OFM
1972-1974 H. Smits
✦ *register* Register over de jaren 1970-1974 opgenomen in *Mededelingen van de Vereniging voor het theologisch bibliothecariaat*, 29(1978), nr. 4 [= 'Register 25 jaargangen: 1948-1974']
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
– Als bijlage verscheen in 1971 *Ledenlijst van de Vereniging voor het godsdienstig-wetenschappelijk bibliothecariaat VSKB* (aanwezig in KDC).
✦ *relaties* Ten dele voortzetting van *Mededelingen van de Vereniging tot stimulering van het kerkelijk en godsdienstig-wetenschappelijk bibliotheekwezen VSKB en van de Vereniging van religieus-wetenschappelijke bibliothecarissen VRB*
– Voortgezet als *Mededelingen van de Vereniging voor het theologisch bibliothecariaat*[1]
✦ *literatuur* W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 228-230, nr. 130
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Mededelingenblad van de Vereniging voor het godsdienstig-wetenschappelijk bibliothecariaat. Het blad bevat verenigingsnieuws en artikelen over het kerkelijk bibliotheekwezen.
✦ *noten*
(1) In aug. 1974 werd de Vereniging voor het godsdienstig-wetenschappelijk bibliothecariaat VSKB omgezet in de Vereniging voor het theologisch bibliothecariaat, VTB. Daarmee kreeg de vereniging definitief een interconfessioneel karakter. Van het blad van de vereniging, de *Mededelingen van de Vereniging voor het theologisch bibliothecariaat*, is derhalve als interconfessioneel tijdschrift geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen. Deze *Mededelingen van de Vereniging voor het theologisch bibliothecariaat* bleven verschijnen tot en met 45(1994), nr. 1/4.

196

Mededelingen van de Vereniging tot stimulering van het kerkelijk en godsdienstig-wetenschappelijk bibliotheekwezen VSKB en van de Vereniging van religieus-wetenschappelijke bibliothecarissen VRB[1] 1969
✦ *jaren* 21(1969), nr. 1(mei) – nr. 4(dec.)
✦ *uitgever* Voor Nederland: Vereniging tot stimulering van het kerkelijk en godsdienstig-wetenschappelijk bibliotheekwezen VSKB
– Voor België: Vereniging van religieus-wetenschappelijke bibliothecarissen VRB
✦ *plaats* Red. Nederland: Weert; België: Sint Truiden
– Adm.: Nijmegen, Administratiebureau VSKB
✦ *frequentie* driemaandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* Voor Nederland: pater Sidonius Mehring OFM
Voor België: pater dr. Herwig Ooms OFM
✦ *register* Register over 1969 opgenomen in *Mededelingen van de Vereniging voor het theologisch bibliothecariaat*, 29(1978), nr. 4 [= 'Register 25 jaargangen: 1948-1974']
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
✦ *relaties* Samensmelting van *Mededelingen van de Vereniging voor seminarie- en kloosterbibliothecarissen* en van *VRB mededelingen*[2]
– Gesplitst in *Mededelingen van de Vereniging voor het godsdienstig-wetenschappelijk bibliothecariaat VSKB* en *VRB informatie*[3]
✦ *literatuur* W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 228-230, nr. 130
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Mededelingenblad van de Nederlandse en Vlaamse verenigingen voor kerkelijke en theologische bibliothecarissen, de VSKB en de VRB. Al spoedig ontstonden meningsverschillen tussen de VSKB en de VRB, met name over de verschijningswijze van het

mededelingenblad. Na een jaar kwam er een einde aan de samenwerking.
✦ *noten*
(1) Over de titel wordt in 21(1969), nr. 1 gezegd dat de titel "spijts fantasierijke suggesties" gebleven is *Mededelingen van de VSKB* met de toevoeging "en van de VRB". Als verklaring wordt vermeld: "Dit is gebeurd op uitdrukkelijk verzoek van het bestuur der VRB. Niet enkel is het tijdschrift nu eenmaal bekend als *Mededelingen*, maar ook pleiten bibliothecaire overwegingen voor behoud van de aanvangswoorden van de titel".
(2) In 1967 en 1968 verschenen 7 afleveringen van *VRB mededelingen* (vgl. Herman Morlion SJ, 'Vereniging van religieus-wetenschappelijke bibliothecarissen (VRB)', in: Godelieve Ginneberge (éd.), *Conseil international des associations de bibliothèques de théologie. Internationaler Rat der Vereinigungen theologischer Bibliotheken. International council of theological library associations 1961-1996* (Leuven 1996), p. 58. Van *VRB mededelingen* is als Vlaams blad geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen.
(3) Van *VRB informatie* is als Vlaams blad geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen.

197

Mededelingen van de Vereniging voor seminarie- en kloosterbibliothecarissen 1948/49-1968
✦ *jaren* 1(1948/49), nr. 1(onged.) – 20(1968), nr. 4(dec.)
✦ *ondertitel* Orgaan voor leden der VSKB ∞ 17(1965)-20(1968)
✦ *uitgever* Vereniging voor seminarie- en kloosterbibliothecarissen[1]
✦ *plaats* Red.: Weert ∞ 1(1948/49) – 6(1954), nr. 3(onged.); Warmond ∞ 6(1954), nr. 4/5(onged.) – 10(1958); Weert ∞ 11(1959)-20(1968)
– Adm.: Nijmegen ∞ 4(1952)-20(1968)
✦ *frequentie* tweemaandelijks (met enkele onregelmatigheden) ∞ 1(1948/49)-9(1957)
– driemaandelijks (met enkele onregelmatigheden) ∞ 10(1958)-20(1968)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* Als redacteuren vermeldt de *Clavis*:
1948-1954 en 1959-1968 pater Sidonius Mehring OFM (tot en met 1951 red. secr.; daarna hoofdred.)
1948-1951 pater Theobald OFMCap [= Theobald van Etten], hoofdred.
1954-1958 prof. A. Hammerstein pr., hoofdred.
1955-1956 J.M. Vaissier, red. medewerker
1955-1956 M.A. Rietmeyer, red. medewerker
✦ *speciale nummers* 7(1955), nr. 2: 'Eerste rapport over de enquête naar de feitelijke situatie van de bibliotheken der VSKB'
✦ *register* Register over de jaren 1948-1968 opgenomen in *Mededelingen* van de Vereniging voor het theologisch bibliothecariaat, 29(1978), nr. 4 [= 'Register 25 jaargangen: 1948-1974']
✦ *bijzonderheden* Vanaf 2(1950) loopt de jaargangnummering gelijk met het kalenderjaar.
– Gestencild (t/m 1956, nr. 6).
– Jaarlijkse inhoudsopgaven (1958-1965).
– Als bijlage verscheen regelmatig *Ledenlijst der Vereniging voor seminarie- en kloosterbibliothecarissen*. In het KDC zijn ledenlijsten aanwezig voor de jaren: 1949/50; 1951/52; 1954/55; 1956/57 en 1961.
✦ *relaties* Samengegaan met *VRB mededelingen*[2] en voortgezet als *Mededelingen van de Vereniging tot stimulering van het kerkelijk en godsdienstig-wetenschappelijk bibliotheekwezen VSKB en van de Vereniging van religieus-wetenschappelijke bibliothecarissen VRB*
✦ *literatuur* J.D. Bakker SSS, *De seminarie- en kloosterbibliotheken in Nederland*. Nijmegen 1953, 16 p.
– W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 228-230, nr. 130
– Johan van Wyngaerden, 'La "Vereniging voor het theologisch bibliothecariaat"', in: Godelieve Ginneberge (éd.), *Conseil international des associations de bibliothèques de théologie. Internationaler Rat der Vereinigungen theologischer Bibliotheken. International council of theological library associations 1961-1996* (Leuven 1996), p. 29-41
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Mededelingenblad van de Vereniging voor seminarie- en kloosterbibliothecarissen. In het eerste nummer wordt geschreven dat de bedoeling van het blad is "het bevorderen van 't onderling contact. (...) Deze Mededelingen (...) willen 't contact bestuur-leden en vice-versa bevorderen en verlevendigen. Het bestuur hoopt door publicatie van zijn plannen en verrichtingen de interesse der leden te wekken". Het blad wil geen pretentie hebben: "In deze eenvoudige vorm der *Mededelingen* behoeven we ons voor elkander niet te schamen. Er worden geen zwaar doorwrochte, met vaktermen doorknede, ellenlange artikelen verwacht. 'n Vraag, 'n moeilijkheid, 'n gedachte, 'n suggestie, 'n plannetje of 'n objectie kunnen in enkele regels zonder wetenschappelijke reflexie worden neergeschreven en zullen door uw medeleden ook als pretentieloze uitingen van uw medeleven worden aanvaard". Het blad bevat verenigings- en vaknieuws.
✦ *noten*
(1) De Vereniging voor seminarie- en kloosterbibliothecarissen (VSKB) werd op 2 okt. 1947 opgericht. De VSKB stelde zich volgens de statuten ten doel: "a) onderling contact tot stand te brengen tussen de bibliothecarissen en andere geestelijken werkzaam aan of voor semina-

rie- of kloosterbibliotheken; b) de beoefening van de bibliotheekwetenschap en van de daaraan verwante wetenschappen en kundigheden onder haar leden te bevorderen; c) in het algemeen de belangen der seminarie- en kloosterbibliotheken te behartigen".
(2) Van *VRB mededelingen* is als Vlaams blad geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen.

198

Mededelingenblad AKKV[1] 1949-{1953}
✦ *jaren* 1949/50, nr. 1(15 febr.) – {1953, nr. 15(mei)}
✦ *ondertitel* Orgaan van de Algemene Katholieke Kunstenaars Vereniging ∞ {1953, nr. 15(mei)}
✦ *uitgever* Algemene Katholieke Kunstenaars Vereniging (AKKV)
✦ *plaats* Red.: Tilburg ∞ 1949/50, nr. 1(15 febr.) – nr. 8(15 nov.); 's-Gravenhage ∞ 1949/50, nr. 9(15 dec.) – 1952, nr. 14(april); Amsterdam ∞ {1953, nr. 15(mei)}
✦ *frequentie* maandelijks ∞ 1949/50
– zeker 6 nrs. ∞ 2(1950); zeker 4 nrs. ∞ 1951; 1 nr. ∞ 1952; zeker 1 nr. ∞ 1953
✦ *formaat* B ∞ 1949/50-1951; C ∞ 1952-{1953}
✦ *omvang* I
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.[2]
✦ *autopsie* 1949/50, nr. 1(15 febr.) – nr. 10(15 jan.); 2(1950), nr. 1(1 maart) – nr. 6(sept.); 1951, ongen.(jan.), nr. 11(25 april), nr. 13(11 sept.); 1952, nr. 14(april); 1953, nr. 15(mei)
– KDC
✦ *typering* Mededelingenblad van de Algemene Katholieke Kunstenaarsvereniging. Daarnaast verscheen in deze jaren het *Katholiek bouwblad* als orgaan van de vereniging. Het mededelingenblad biedt vooral verenigingsnieuws; daarnaast aankondigingen van belangrijke tentoonstellingen, van de studieweekends van de cursus voor kerkelijke architectuur, van kunstacademies op katholieke grondslag, congressen op kunstgebied etc. Geregeld worden ook ledenlijsten opgenomen. In het eerste nummer schrijft de redactie in 'Het Mededelingenblad als zodanig': "In grote lijnen komt het erop neer, dat het [blad] zijn naam ere behoort aan te doen door vooral mededeelzaam te zijn. Het zal voorlichting moeten geven op het uitgestrekte culturele gebied, dat de vereniging het hare mag noemen. Het zal de leden moeten inlichten over alles wat door de leiding gedaan zal worden of gedaan is".
✦ *noten*
(1) Ook bekend onder de titel *AKKV Mededelingenblad.*
(2) In 1949, nr. 1(febr.), p. 1, wordt vermeld: "(...) het dagelijks bestuur der vereniging is verantwoordelijk voor de inhoud. De secretaris heeft de redactionele leiding."

199

Mededelingenblad van het Katholiek Cultureel Verband van dansleraren San Filippo Neri 1949-[1951]
✦ *jaren* 1(1949/51), nr. 1/2(mei/aug.) – [2(1951), nr. 1][1]
✦ *uitgever* Katholiek Cultureel Verband van dansleraren San Filippo Neri[2]
✦ *plaats* Red.: 's-Hertogenbosch ("tijdelijk verplaatst naar St. Jozef Gesticht-IJsselstein (Utr.)")
✦ *frequentie* De eerste jaargang bestond uit 10 nummers die in 5 afleveringen verschenen.
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II
✦ *redactie* {1949} J.C. Dwars[3]
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
– Tussen mei 1950 en febr. 1951 is het blad niet verschenen. In nr. 7/8(febr. 1951) is een 'Verklaring' opgenomen, waarin wordt gezegd: "Wij zijn er werkelijk weer met nummer 7-8 en onze tien jaarlijkse afleveringen gaan hiermee over twéé jaar verdeeld worden. Na Pasen krijgt U de nummers 9-10, zodat we in Mei met de tweede jaargang kunnen aanvangen".[4]
✦ *relaties* Voortgezet als *de Filippijn*
✦ *autopsie* 1(1949/51), nr. 1/2(mei/aug.) – nr. 9/10(mei 1951)
– Bibliotheek van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Den Haag ∞ 1949/51, nrs. 1-6 (in 2006 niet meer aanwezig)
– KDC ∞ 1949/51, nrs. 7-10
✦ *typering* Verenigingsblad voor katholieke dansleraren. Het blad bevat verenigingsnieuws, mededelingen, informatie over dansen, lichaamsbeweging en muziek, en opvoedende bijdragen over het dansen in katholieke geest. De H. Philippus Neri was als patroon van het Verband van dansleraren gekozen. In 1(1949/51), nr. 7/8(febr. 1951) wordt hierover gezegd: "Hoewel hij een zeer strenge ascetische levenswijze volgde, de raadsman was van Pausen en Kardinalen en één van de grootste zielenleiders, is hij toch vooral bekend als de vrolijke heilige, die door zijn grappen en humor de jeugd om zich heen verzamelde, muziek voor hen maakte, waaruit later het z.g. oratorium in de muziek is ontstaan".
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk verscheen het blad vanaf 2(1951), nr. 2 onder de nieuwe titel *de Filippijn.*
(2) Het Katholiek Cultureel Verband van dansleraren San Filippo Neri stelde zich ten doel: "a) de voorlichting en vorming van alle Katholieke dansleraren op een wijze, die hen in staat stelt, op hun leerlingen een krachtige invloed ten goede uit te oefenen, door deze te doordringen van de Katholieke geest en te richten op de Katholieke cultuur; b) het vrijhouden van het dansonderwijs aan Katholieken van excessen en wantoestanden, door het dansonderwijs zelf, in goede banen te lei-

den, door bij de Overheid aan te dringen op het stellen van zedelijkheids- en bekwaamheidseisen aan hen, die zich met het geven van danslesssen bezighouden (...); c) het elimineren van onbevoegde of ondeskundige inmenging uit de aangelegenheden van het dansonderwijs aan Katholieken, door de schepping van een tegelijkertijd bevoegde en deskundige centrale instantie' (vgl. de achterpagina's van de opvolger, *de Filippijn*).
(3) Vgl. 1(1949/51), nr. 1/2(mei/aug.), p. 8.
(4) Over de redenen waarom het blad niet verscheen, wordt in 1(1949/51), nr. 7/8(febr. 1951) gezegd dat de eerste reden gelegen was in "een splitsing van opvattingen (...) die zeer nauw raakten aan het eigen leven van ons verband". Daarnaast waren er financiële redenen, gebrek aan liquide middelen.

200

Mededelingenblad / Katholieke Dirigenten- en Organistenvereniging {1973}-{1980}
✦ *jaren* {1973, ongen.(dec.)} – {1980, nr. 3(dec.)}[1]
✦ *uitgever* Katholieke Dirigenten- en Organistenvereniging
✦ *plaats* Amsterdam
– Secretariaat: Amsterdam ∞ {1973} – {1976, ongen.(juni)}; Rossum (Gld.) ∞ {1979, ongen.(okt.)}; Steenbergen ∞ 1979, ongen.(dec.) – {1980, nr. 3(dec.)}
✦ *frequentie* [3 afleveringen per jaar]
✦ *formaat* A
✦ *omvang* I
✦ *redactie* {1980} Antoon Maesen, eindred.
✦ *bijzonderheden* De jaarverslagen van de vereniging zijn als afzonderlijke uitgaven verschenen. Een aantal is in de collectie van het KDC bewaard (1957/58-1968/69, 1971-1972, 1974, 1976- 1977). In een aantal jaren zijn de jaarverslagen in het *Mededelingenblad* opgenomen: over 1973, 1975 en 1979.
– In het Katholiek Documentatie Centrum bevindt zich het archief van de Katholieke Dirigenten- en Organisten Vereniging.
✦ *relaties* Tot 1940 was het blad *Mixturen* verschenen, orgaan van de RK Organisten- en Directeurenvereeniging en van de RK Vereeniging van Toonkunstenaars.[2]
– In 1996 voortgezet onder de titel *KDOV blad*, Orgaan van de Katholieke Dirigenten- en Organistenvereniging.
✦ *literatuur* P.J. de Bruyn, *Een oppervlakkige terugblik. Kroniek van de Katholieke Dirigenten- en Organistenvereeniging, 1917-1957*. Z.pl., z.j.
✦ *autopsie* 1973, ongen.(dec.); 1974, ongen.(juni); 1976.(juni); 1979, ongen.(okt.), ongen.(dec.); 1980, nr. 1(mei) – nr. 3(dec.)
– KDC
✦ *typering* Verenigingsblad dat aanvankelijk enkel mededelingen bevat over agenda, jaarvergaderingen, jaarverslagen, notulen van ledenvergaderingen. Gelei-delijk verschijnen er ook meer 'mededelingen' buiten deze officiële gegevens om: hulp aan individuele leden met vragen en problemen, richtlijnen voor de honorering van dirigenten en organisten, berekeningen en overzichten van sociale premies, kanttekeningen bij de brochure 'Wie staat er voor het koor?', orgelcomposities van leden, cursussen enz.
✦ *noten*
(1) Onder deze titel verscheen het blad tot en met 1995, nr. 2(dec.). Het werd met ingang van 1996, ongen.(juni) voortgezet onder de titel *KDOV blad*, Orgaan van de Katholieke Dirigenten- en Organistenvereniging.
(2) Volgens De Bruyn, p. 7 is *Mixturen* na de bevrijding niet meer verschenen "wegens de zeer hoge drukkosten". Op een gegeven moment is de vereniging weer begonnen met de uitgave van het hier beschreven mededelingenblad.

201

Mededelingenblad / Katholieke Vereniging voor volkszang, volksdans en huismuziek 1960-[1970]
✦ *jaren* 1960, nr. 1(febr.)[1] – [1970][2]
✦ *uitgever* Katholieke Vereniging voor volkszang, volksdans en huismuziek
✦ *plaats* Corr. adres: Leiderdorp
✦ *frequentie* Volgens nr. 1 zou het blad zesmaal per jaar gaan verschijnen.
✦ *formaat* B
✦ *omvang* Ingeziene aflevering: 12 p.
✦ *redactie* 1960 A. Louman (vermeld als correspondentieadres)
✦ *relaties* Voortzetting van *KVV mededelingen*
– Vermoedelijk opgegaan in *Huismuziek. Mededelingenblad van de Vereniging voor huismuziek*[2]
✦ *autopsie* 1960, nr. 1(febr.)
– KDC
✦ *typering* Mededelingenblad van de KVV, Katholieke Vereniging voor volkszang, volksdans en huismuziek. Slechts het eerste nummer kon worden ingezien. In de jaren zestig probeerde de vereniging een andere koers te gaan varen blijkens berichten in *Die mei plezant*. In plaats van op volksdans kwam het accent te liggen op culturele vorming in ruimere zin. In 1967 voerde de vereniging de ondertitel Kulturele Vrijetijdsbesteding Volwassenen (vgl. *Die mei plezant*, 24(1967), nr. 5(mei), p. 61) en in 1969 Katholiek Vormingswerk voor Volkscultuur (vgl. idem, 26(1969), nr. 8/9(aug./sept.), p. 94). In 1971 ging de vereniging definitief op in de Vereniging voor huismuziek (vgl. idem, 28(1971), nr. 12(dec.), p. 136-137).
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk is het de bedoeling geweest dat het *Mededelingenblad* al eerder zou zijn verschenen. Op de bestuursvergadering van 20 juni 1959 zei de voorzitter

Th. Loerakker zeer pessimistisch te zijn over het mededelingenblad: "De copie wordt heen en weer gestuurd" (vgl. *Archief van de Katholieke Vereniging voor volksdans, volkszang en huismuziek* (KDC), nr. 49). In het eerste nummer van februari 1960 wordt gezegd dat de voorzitter na driemaal contact te hebben gezocht met Jan Bijvoet en Henk Driessen, die de redactie zouden vormen, plotseling niets meer had gehoord. Om uit de impasse te geraken is de verzorging van het blad in handen gegeven van één persoon [A. Louman] "die alleen de mededelingen (geen artikelen) verzamelt en aan de leden doorstuurt".
(2) Het is niet duidelijk tot wanneer het *Mededelingenblad* is verschenen. Blijkens berichten in *Die mei plezant* bleef het blad in de jaren zestig wel verschijnen, maar vermoedelijk erg onregelmatig. Toen in 1971 de vereniging definitief opging in de Vereniging voor huismuziek, is het *Mededelingenblad* vermoedelijk opgegaan in *Huismuziek. Mededelingenblad van de Vereniging voor huismuziek.*

202

de Mediteerende roomsch catholijke christen [1798]
✦ *bron Naamlijst van Nederduitsche boeken*, dl. 2(1794-1798), p. 460 en p. 506
✦ *commentaar De Mediteerende roomsch catholijke christen* zou slechts éénmaal zijn verschenen, in juli 1798. Op pagina 460 van de *Naamlijst* wordt de uitgave van het eerste nummer vermeld als een weekblad, waarvoor kon worden ingetekend bij J. Thompson te Rotterdam. Op pagina 506 wordt onderaan de lijst van 'week- en dagschriften van het jaar 1798' opgemerkt dat van onder andere *de Mediteerende roomsch catholijke christen* geen opgave is ingekomen dat het blad na nummer 1 "vervolgt" is.
✦ *autopsie* Niet in autopsie kunnen nemen.

203

Medok 1973-{1980}
✦ *jaren* 1(1973/74), nr. 1(okt.) – {7(1980), nr. 5(nov.)}[1]
✦ *ondertitel* Informatieblad voor de diocesane contact commissies ∞ 1(1973/74) – 4(1977), nr. 6(juni)
– Informatieblad voor de KRO-kontaktgroepen ∞ 4(1977), nr. 7(sept.) – {7(1980)}
✦ *uitgever* Katholieke Radio Omroep (KRO), afdeling Externe Kontakten
✦ *plaats* Hilversum
✦ *frequentie* 9 nrs. ∞ 1(1973/74); 6 nrs. ∞ 2(1974/75); 8 nrs. ∞ 3(1976); maandelijks ∞ 4(1977); 6 nrs. ∞ 5(1978); 7 nrs. ∞ 6(1979); 5 nrs. ∞ {7(1980)}
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I ∞ 1(1973/74)-3(1976); II ∞ 4(1977)-6(1979); I ∞ {7(1980)}
✦ *redactie* 1973-{1980} A. v.d. Wildenberg
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– In de eerste drie jaargangen zijn de afleveringen doorgenummerd: nummers 1 tot en met 23; m.i.v. 4(1977) begint de nieuwe jaargang met nr. 1(jan.).
✦ *autopsie* Volledig tot en met 7(1980)
– KDC
✦ *typering* Informatieblad dat beoogt de leden van de diocesane contactcommissies van de KRO te informeren over ontwikkelingen en gebeurtenissen bij de KRO. In het eerste nummer schrijft Th.J. Loerakker, de directeur van de KRO, dat *Medok* bedoeld is om "zowel de noodzakelijke kommunikatie tussen de DCC's [Diocesane Contact Commissies] en het KRO-bedrijf als tussen DCC's onderling" te bevorderen.
✦ *noten*
(1) *Medok* bleef verschijnen tot en met 13(1986). Vanaf sept. 1986 tot en met 1990 verscheen als opvolger *KRO Kontakten, Blad voor de KRO-kontaktgroepen, uitgegeven door de dienst externe en interne kontakten KRO, Hilversum.*

204

Mengelingen in proza en poëzij voor katholiek Groningen [1848]
✦ *bron* Fr. J. Bonaventura Kruitwagen OFM, 'Voorlopige titellijst van Nederlandsche katholieke tijdschriften', in: *de Katholiek*, 1914, dl. 144, p. 60, nr. 155
✦ *commentaar* Volgens Kruitwagen verschenen in of vanaf 1848.
✦ *autopsie* Niet in autopsie kunnen nemen en geen aanvullende informatie kunnen vinden.

205

Mengelingen voor roomsch-catholijken 1807-1814
✦ *jaren* 1(1807), nr. 1[jan.] – 5(1813/14), nr. 4[dec.]
✦ *uitgever* B.J. Crajenschot
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* 4 afln. per jaargang[1]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV ∞ 1(1807)-3(1809/10); III ∞ 4(1810/11); IV ∞ 5(1813/14)
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
– Als zeker kan worden aangenomen dat de hoofdredactie berustte bij de jonge Amsterdamse kapelaan J.M. Schrant (vgl. Rogier). In het blad zelf is enkele malen sprake van "de redacteurs".
– Vrijmoed (p. 411, noot 1) stelt: "les rédacteurs étaient Schrant, Treese, Gerving, Wolters et Kloppenburg". Hij vermeldt niet langs welke weg hij tot deze wetenschap is gekomen. Volgens Rogier is Vrijmoeds bewering geloofwaardig (p. 10). Tot zijn eigen "ergernis en beschaming" is het Rogier "ondanks een kleine kwart-

eeuw attentie" niet gelukt de bron van dit bericht te achterhalen. Volgens Rogier hebben Lexius, J.W.A. Muller en kanunnik Eskes uit Rees incidenteel aan het blad meegewerkt, maar zij maakten volgens Rogier geen deel uit van de redactie.
– Van der Loos noemt Lexius een van de oprichters van het tijdschrift (vgl. *Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek*, dl. 5 (Leiden 1921), kolom 315-317, s.v. Lexius). Elders noemt Van der Loos Lexius samen met pastoor Beukman de "stille leiders" van het blad.[2]
✦ *bijzonderheden* De eerste en tweede jaargang liepen gelijk aan de kalenderjaren 1807 en 1808. De afleveringen van de drie overige jaargangen verschenen als volgt: 3(1809/10): april 1809, juli 1809, okt. 1809 en jan. 1810; 4(1810/11): juni 1810, nov. 1810, april 1811 en nov. 1811; 5(1813/14): jan. 1813, juni 1814, okt. 1814 en nov. of dec. 1814 (vgl. Rogier, p. 8-9).
– Boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– Er verschenen verschillende pamfletten ter waarschuwing tegen in de *Mengelingen* opgenomen artikelen:
1) *Een blik op de voornaamste der vier Gallicaansche stellingen. Met eene erinnering aan den bestendigen lezer der Mengelingen voor roomsch catholijken op zijn: 'Iets wegens de vier stellingen der Gallicaansche Kerk' in gemelde Mengelingen, vierde deel, eerste stukje, geplaatst*. S.l., s.n., [1810], 51 p.;
2) *Waarschuwing aan de roomsch-catholijken tegen eene verhandeling over de pligten omtrent hen, die van ons in godsdienstige denkwijze verschillen, geplaast (sic) in de Mengelingen voor roomsch-catholijken, vierde deel, tweede stukje door een minnaar van waarheid en godsdienst*. Te Leyden bij J.J. Thyssens, 1811, 70 p.;
3) *De eer van allen, die geloven, dat Paulus, Ephesen VI vs. 12, aan boze geesten in de lucht en aan derzelven vermogen gedacht heeft, verdedigd tegen de valse beschuldigingen, hen te last gelegd door den schrijver van een land-gesprek, geplaatst in het vierde deel, vierde stukje der Mengelingen voor roomsch-catholijken door een roomsch catholijk priester*. Te Leyden bij J.J. Thyssens, 1812, 39 p.
✦ *relaties* Vanaf 1817 verscheen Minerva. Dat blad kan weliswaar als opvolger van de *Mengelingen voor roomsch-catholijken* worden beschouwd, maar expliciet wordt dit niet door de redactie verwoord.
✦ *literatuur* F.J.J. Vrijmoed (père Clémentin OFM), *Lamennais avant sa défection et la Néerlande catholique* (Paris / Limoges 1930. Diss. Groningen), p. 411
– G. Gorris SJ, *J.G. Le Sage ten Broek en de eerste faze van de emancipatie der katholieken*, dl. 1 (Amsterdam 1947), p. 235-236
– L.J. Rogier, *Een stem der katholieke verlichting. Rectorale rede op de 31e dies van de Katholieke Universiteit Nijmegen op 18 oktober 1954* (Nijmegen / Utrecht 1954). Herdrukt in: *Terugblik en uitzicht. Verspreide opstellen*, dl. 2 (Hilversum / Antwerpen 1965), p. 215-245
– P. Polman OFM, *Katholiek Nederland in de achttiende eeuw*, dl. 2: De Hollandse zending 1727-1795 (Hilversum 1968), p. 293
– J.A. Bornewasser, 'Verlichting en anti-verlichting in de katholieke tijdschriften van de vroege negentiende eeuw', in: *Documentatieblad voor de Nederlandse kerkgeschiedenis van de negentiende eeuw*, 1987, nr. 27(sept.), p. 6-28, hier p. 12-14
– F. Droës, S. Verschuuren, *Katholiek Nederland en de Verlichting. Een werkboek*, dl. 2 (Tilburg 1987), p. 7
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Een van de eerste Nederlandse katholieke tijdschriften, door Rogier gekenschetst als "stem der katholieke Verlichting". In het 'Voorberigt' in het eerste nummer schrijven de redacteurs dat het blad beoogt "Godsdienstkunde aan te kweeken, deugd te bevorderen, en het geen merkwaardigs in de Kerk voorvalt, of voorgevallen is, aan te stippen". Onpartijdige informatie over het katholieke geloof is welkom, want "ons geloof en onze godsdienst zijn immers zoo vaak ten onregte miskend, van bevooroordeelde Regters in een valsch, ja bespottelijk daglicht geplaatst; het kan u toch niet onverschillig zijn, dezelven in de zuivere eenvoudigheid, en schoone echtheid, en van alle blaam der haters, en vijanden gezuiverd, te beschouwen". De redactie wil naast "beknopte, en eenvoudige eigen opstellen" ook uittreksels brengen van "breedvoerige, of in vreemde, ons bekende, talen geschreven werken". Het blad bevat kerkelijk-godsdienstige artikelen, boekbeoordelingen en kerknieuws. Het was de spreekbuis van een aantal jonge, met name Amsterdamse priesters die sterk beïnvloed waren door de Duitse theologie. Om zijn verlicht katholicisme werd de *Mengelingen* tegengewerkt door behoudende geestelijken. In de pamfletten die daar uiting aan gaven wordt het blad het orgaan van een neologenfactie genoemd.
✦ *noten*
(1) Vgl. Rogier, p. 8-9. Zie ook bij bijzonderheden.
(2) Vgl. J.C. van der Loos, 'De Posthoorn te Amsterdam' in: *Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom van Haarlem*, 38(1918), p. 161-262, hier p. 220-221: "In zijne pastorie (...) bleef Lexius (...) zich wijden aan wetenschappelijken arbeid en had hij van nabij de hand in de oprichting van het eerste door katholieken gestichte tijdschrift: *Mengelingen voor roomsch-catholyken*. Hij en pastoor Beukman uit 'de Pool' te Amsterdam waren de stille leiders der periodiek, waarin vooral de begaafden onder de jongere priesters, die eens aan de voeten van Lexius gezeten hadden, aan het woord kwamen. Onder hen behoorde vooral de latere professor Schrant, destijds kapelaan te Amsterdam aan 'de Pool'".

206

Mens en boek 1953-1972
✦ *jaren* 5(1953), nr. 1(jan./febr.) – 24(1972), nr. 11(onged.)
✦ *ondertitel* Officieel orgaan van de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland[1] ∞ 5(1953) – 14(1962), ong.(nov.)
✦ *uitgever* Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland[2] ∞ 5(1953)-14(1962)
– Katholiek Bibliotheek Centrum[3] ∞ 15(1963) – 20(1968), nr. 2(febr.)
– Katholiek Bibliotheek- en Lectuurcentrum[4] ∞ 20(1968), nr. 3(maart) – 24(1972)
✦ *plaats* Red. en adm.: Nijmegen ∞ 5(1953) – 6(1954), nr. 1/2(jan./febr.); Amsterdam ∞ 6(1954), nr. 5/6(mei/juni) – nr. 9/10(okt./nov.); Utrecht ∞ 7(1955)-24(1972)
✦ *frequentie* 'maandelijks'; feitelijk variërend van 6 tot 11 afleveringen per jaar
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ 5(1953); I ∞ 6(1954); II ∞ 7(1955)-10(1958); III ∞ 11(1959); II ∞ 12(1960)-13(1961); III ∞ 14(1962)-18(1966); IV ∞ 19(1967); III ∞ 20(1968); IV ∞ 21(1969); III ∞ 22(1970); IV ∞ 23(1971)-24(1972)
✦ *redactie* 1953-1956 W. v.d. Ham
1953-1956 drs. J. Janssen
1953-1956 E.H.A. Mélis
1953-1956 Jac.Th.J. Mentink
1953-1956 Jac. van Velsen
1957-1963 mr. J.W.M. Rademaker
1971-1972 W.G. van Dijk
1971-1972 drs. F.J.W. Stein
1972 M.E. van Loon-van der Kreek
1972 C. van Raamsdonk
1972 L.H.M. van Zoen
Redactieraad:
1956 mej. A.M.E. de Both
1956 J.M. Denters
1956 R.J.M. Heerink
1956 F.J. Kasten
1956 H. Schillings
1956 mevr. M.G. Verhoeven-Soeter
1957-1960 B.B. Smit
1957-1962 J.J.C. Böckling
1961-1962 drs. K.A. Duran
1964-1965 J.Th.J. Mentink
1964-1965 mej. P.F.M. Sormani
1964-1965 A.H. Systermans
1964-1969 mr. J.W.M. Rademaker
1964-1969 Harry Schillings
1964-1970 mej. E.A.A. Drontmann
1966-1968 mej. L. van der Hulst
1966-1968 mr. G.N. Laveleye
1967-1969 A.W.H. Hilderink
1967-1972 Piet Oomes
1969 mej. C.M. Ribourdonville
1969-1972 dr. W.Th. Seegers
1970-1972 R.J.M. Heerink
1970-1972 H. Kuitenbrouwer
Medewerkers namens de provinciale afdelingen van de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening:
1957 F.J. Kasten
1957-1959 mej. M.A. van de Berg
1957-1961 mej. A.M.E. de Both
1957-1962 J.M. Deuters
1957-1962 R.J.M. Heerink
1957-1962 H. Schillings
1957-1962 mevr. M.G. Verhoeven-Soeter
1960-1961 M. Engels
1962 D. Reumer
1962 H.S. de Werd
✦ *speciale nummers* 17(1965), nr. 2: *Schrijven & lezen. Verslagboek van het symposium gehouden op 27 oktober 1964*, met afzonderlijke paginering
– 17(1965), nr. 7(aug.), p. 141-156: A.W.H. Hilderink, *Eenheid en verscheidenheid. Overzicht van de literatuur over het katholiek bibliotheekwezen en de katholieke boekhandel in Nederland verschenen in de jaren 1906-april 1965*. In 21(1969), nr. 4/5(april/mei) verscheen een aanvulling voor de periode april 1965 – december 1968.
– 19(1967), nr. 1(jan.): Edgar Josef Korherr, *Overwegingen met betrekking tot de hagiografie voor kinderen*, p. 5-43
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen; inhoudsopgaven (in 1961 over de jaren 1953-1960; daarna jaarregisters).
– Naast het landelijke blad *Mens en boek* verschenen er ook enkele bladen voor de provinciale afdelingen van de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening, te weten:
in Drente: *Boek en lezer. Mededelingenblad van de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Drente* (1955-?);
in Overijssel: *Ons eigen blad. Mededelingenblad van de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Overijssel* (1960-{1968});
in Noord-Holland: *KCVL band. Orgaan van de KCVL Noordholland* ({1963});
in Zuid-Holland: *Mededelingenblad / KCVL Zuidholland* (1959-{1963});
in Limburg: *Mededelingen* van de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Limburg (1950-1952), voortgezet als *Lectuur en lezer. Officieel orgaan der Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening Limburg* (1952-[1959]), waarin opgenomen vanaf 1958 *Kontakt / Bond van Parochiebibliotheken in Limburg* ({1958}).
Deze bladen bevatten vooral informatie voor de medewerkers van de parochie- en volksbibliotheken. Van

deze bladen is geen afzonderlijke beschrijving in de *BKNP* opgenomen.
– In het Katholiek Documentatie Centrum bevinden zich de archieven van de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland, het Katholiek Bibliotheek Centrum en het Katholiek Bibliotheek- en Lectuurcentrum.
✦ *relaties* Voortzetting van *Lectuurcontact*
– Samengegaan met *de Openbare bibliotheek* en voortgezet als *Bibliotheek en samenleving*[5]
✦ *literatuur* Clemon Tonnaer, *Catholici non legunt. De Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland (1951-1968) tussen ideaal en werkelijkheid* (Den Haag 2000), p. 31-41
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Tijdschrift dat bestemd is voor allen die werken in katholieke openbare leeszalen en bibliotheken. Het blad bevat mededelingen en nieuws van en over de achtereenvolgende uitgevende instanties. Voorts veel informatie over boeken en bibliotheken. In het eerst nummer schreef het dagelijks bestuur van de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening dat *Mens en boek* zich tot allen richt die in het kader van de vorming betrokken zijn bij de lectuurvoorziening. Dat zijn niet alleen 'bibliotheek-deskundigen', maar ook ouders, opvoeders en culturele leiders. *Mens en boek* zet de mens voorop: "Het wil aan de mens als persoon in de lectuurvoorziening weer de centrale plaats geven, die hem binnen dit bij uitstek paedagogische en culturele gebied toekomt".
In het laatste nummer van *Mens en boek* formuleerde de redactie wat zij met het blad had gewild: "een klankbord zijn voor de openbare bibliotheek, een brug slaan tussen bibliotheek en samenleving, daarbij inspelend op de aktualiteit, maar tevens mogelijkheden biedend tot studie en bezinning". Daarbij hebben tal van zaken aandacht gekregen: "De demokratie in de o.b., de kritische bibliotheek, de permanente edukatie, kontakten met het welzijnswerk, met onderwijs, met kunst, de problematiek van de dagbladpers, van radio en televisie, de vraag naar de werkelijke 'openbaarheid' van de o.b., informatie over tal van organisaties die een band hebben (of zouden moeten hebben) met de openbare bibliotheek, de presentatie van 'denkers' en 'doeners' van wie of over wie in de bibliothekenliteratuur aanwezig is, het bespreken van relevante publikaties".
✦ *noten*
(1) Tot en met 7(1955), nr. 8(sept.) tevens als ondertitel: 'Maandblad voor allen, die in het kader van de vorming betrokken zijn bij de lectuurvoorziening in Nederland en België'.
(2) Voor de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening, zie de beschrijving van de *Mededelingen der Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland*, noot 1 en zie, met name voor de werkzaamheden van de provinciale afdelingen: *Wat is, wat wil, wat doet de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland* ([Utrecht 1955]).
(3) In 1963 gingen de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland (KCVL) en de Bond van Rooms-Katholieke Openbare Leeszalen en Bibliotheken (RKOLB) op in het Katholiek Bibliotheekcentrum (KBC). De statuten van de Vereniging KBC werden gepubliceerd in 15(1963), nr. 1/2 (jan./febr.), p. 12-15. Het KBC stelde zich ten doel "op de grondslag van de katholieke beginselen (...) de belangen te bevorderen van de lectuurvoorziening in het algemeen en van het bibliotheekwerk in het bijzonder, ten behoeve van de vorming, ontwikkeling en recreatie van de bevolking". Het KBC gold als overkoepelende instantie van het katholieke bibliotheekwerk.
(4) In 1968 gingen het Katholiek Bibliotheek Centrum en het Katholiek Lectuur Centrum op in het Katholiek Bibliotheek- en Lectuurcentrum (KBLC). In 20(1968), nr. 3(maart), p. 62 werd over het nieuwe KBLC geschreven: "Binnen het Katholiek Bibliotheek- en Lectuurcentrum vinden wij allen en alles terug: uitgevers als producenten, bibliotheken en boekverkopers als verspreiders, de voorlichting en, wel zeer waardevol, degenen die in staat zijn om namens zeer grote groepen van gebruikers te spreken".
(5) *Bibliotheek en samenleving* was een samensmelting van *Mens en boek* en *de Openbare bibliotheek*. Na een jaar voegde zich daarbij *Boekenbeeld*, het blad van het Christelijk Lectuurcentrum. *Bibliotheek en samenleving* was het orgaan van het Nederlands Bibliotheek- en Lektuur Centrum (NBLC), waarin in 1972 het KBLC en de Centrale Vereniging voor Openbare Leeszalen en Bibliotheken waren opgegaan. In 1973 voegde zich daarbij het Christelijk Lectuurcentrum. Van *Bibliotheek en samenleving* is geen beschrijving opgenomen in de *BKNP*.
Binnen het NBLC werd een nieuw Katholiek Lectuur Centrum (KLC) opgericht naast een Christelijk Lectuurcentrum (CLC). Deze centra hielden zich voornamelijk bezig met studie en bezinning op het bibliotheekwezen. Van 1983 tot 1985 gaf het KLC nog een vijftal nummers uit van het *KLC bulletin*, en van 1986 tot en met 1994 samen met het CLC het driemaandelijks verschijnend *CLC-KLC bulletin*. In 1994 werd door het NBLC als opvolger van het KLC en CLC de Adviesraad voor Godsdienst en Levensbeschouwing in het leven geroepen, die met zijn adviezen aan het bestuur van het NBLC ertoe moest bijdragen "dat de op de in zijn naam vermelde terreinen de pluriformiteit van het openbare bibliotheekwezen optimaal wordt afgestemd op de pluraliteit van de samenleving" (vgl. Ko Kleisen, 'Pluriformiteit en openbare bibliotheek. Van KLC en CLC naar Adviesraad voor Godsdienst en Levensbeschouwing',

in: *Geheel in zijn geest. Liber amicorum Nico Versluis* (Den Haag 1994), p. 35-38). Nadat in 2000 de studie van Clemon Tonnaer over het katholieke bibliotheekwerk na de Tweede Wereldoorlog onder de titel *Catholici non legunt* was uitgegeven, hief het KLC-bestuur zich definitief op.

207

Met ons op reis[1] {1939}-{1959}
✦ *jaren* {16(1939/40), nr. 10(1 nov.)} – {17(1940/41), nr. 8(15 febr.)}[2]
– 19(1945/47), nr. 1(15 dec.) – {1959, nr. 8(aug.)}[3]
✦ *ondertitel* Officieel orgaan en uitgave van de Nederlandsche Reisvereniging voor Katholieken en van haar Reisbureau ∞ {16(1939/40), nr. 10(1 nov.) – 19(1945/47), nr. 1(15 dec.)
– Officieel maandblad en uitgave van de Ned. Reisvereniging voor Katholieken ∞ 19(1945/47), nr. 2(febr.) – {22(1949/50), nr. 10(1 dec.)}
– Officieel orgaan van de Nederlandse Reisvereniging voor Katholieken ∞ {25(1953), ongen.(maart)} – {26(1954), ongen.(maart)}
✦ *uitgever* Nederlandse Reisvereniging voor Katholieken[4]
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* In de wintermaanden maandelijks, in de zomermaanden tweemaal per maand.[5]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* De omvang van de aflevering varieert. Voorzover het tijdschrift kon worden ingezien, telt 16(1939/40) 8 tot 12 pagina's per aflevering, 17(1940/41) 4 pagina's, 19(1945/47) 4 tot 12 pagina's, 20(1947/48) en 21(1948/49) 12 pagina's; 22(1949/50) 8 tot 16 pagina's; 1957 16 tot 24 pagina's, 1958 16 pagina's en 1959 12 tot 16 pagina's.
✦ *redactie* In {16(1939/40), nr. 10(1 nov.)} – {nr. 12(1 jan.)} wordt een 'Commissie voor het orgaan' vermeld, bestaande uit: Joh. W.B. Beijk, P.M. Gielisse, mevr. Ellen Russe en C.J. Lansbergen pr. als censor en geestelijk raadsman van de vereniging.
In 1940 en 1941 wordt geen redactie genoemd.
1945-{1949} Joh. W.B. Beijk, red.
{1947} R. Schuursma
{1948} H.W. Schomper
{1953}-{1959} J.Th.M. Kraakman pr., geestelijk raadsman
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– De nieuwe jaargang begon tot en met {22(1949/50) in het voorjaar; vanaf {1957} was er geen sprake meer van jaargang- en afleveringsnummering.
– Foute nummeringen: 21(1948/49), nr. 1(1 maart) is op binnenkant omslag abusievelijk genummerd als 20(1947/48), nr. 12(maart); 22(1949/50), nr. 10 abusievelijk als 22(1949/50), nr. 1.
– Jaarlijks verscheen in het voorjaar het overzicht van de door de vereniging georganiseerde reizen. In {1947}-{1949} verschenen deze als 'jaarboekjes' waarvoor afzonderlijk betaald moest worden (vgl. de aankondigingen in 20(1947/48), nr. 4(juni) en 22(1949/50), nr. 3(1 mei)). Vanaf {1953}-{1963} verschenen de 'reisprogramma's' als afzonderlijke uitgave bij het tijdschrift (in {1953}-{1955}, {1957}, {1960} en {1963}) of als aflevering van het tijdschrift (in 1958 en 1959). De omvang van de ingeziene 'reisprogramma's' varieert van 44 tot 80 pagina's.
– Vanaf {1955} tot en met {1967} verscheen jaarlijks een andere katholieke reisgids*: de Reisgids voor katholiek Nederland* (ook verschenen onder de titel *Vakantiereisgids* en *Vakantiegids*). Dit was een uitgave van de Nederlandse Reiscentrale voor Katholieken St. Christoffel te Rotterdam. Hiervan zijn aanwezig in het Katholiek Documentatie Centrum: 1955-1956, 1961-1964, 1966-1967.[6]
✦ *relaties* Voortzetting van *de Katholieke toerist*
✦ *autopsie* 16(1939/40), nr. 10(1 nov.) – nr. 16(1 mei); 17(1940/41), nr. 3(15 juli) – nr. 6(15 nov.), nr. 8(15 febr.); 19(1945/47), nr. 1(15 dec.) – nr. 11(15 jan.); 20(1947/48), nr. 1(1 maart) – nr. 5(juli) [m.u.v. nr. 3]; 21(1948/49), nr. 1(1 maart) – nr. 2(1 april); 22(1949/50), nr. 1(1 maart) – nr. 10(1 dec.) [m.u.v. nrs. 5 en 8]; 1957, ongen.(mei) – ongen.(juni); 1958, ongen.(jan.), nr. 2(febr. = reisprogramma), nr. 8(aug.) – nr. 12(dec.); 1959, nr. 1(jan.), nr. 2/3(febr. = reisprogramma), nr. 5(mei) en nr. 8(aug.)
– SHC ∞ 1939/40, nrs. 10-16; 1940/41, nrs. 3-6, 8; 1945/47, nrs. 1-11; 1947/48, nrs. 1-2, 4-5; 1949/50, nr. 1-4, 6-7, 9-10
– KDC ∞ 1948/49, nrs. 1-2; 1957, 2 nrs.; 1958, 7 nrs.; 1959, 4 nrs., en de reisprogramma's 1953-1955, 1957, 1960 en 1963
✦ *typering* Blad van de Nederlandse Reisvereniging voor Katholieken. De inhoud bestaat uit verenigingsnieuws, reisprogramma's en toeristische informatie. In het *Reisprogramma* van 1954 werd het belang van deelname van katholieken aan de Reisvereniging en haar reisbureau als volgt verwoord: "Om katholieke en om economische motieven is het zaak binnen onze Nederlandse Reisvereniging voor Katholieken, binnen ons Centraal Reis- en Passagebureau voor Katholieken, tot bundeling van krachten te komen om bij de enorme ontwikkeling van het tourisme, de katholieke waarden rechtstreeks te dienen en te doen eerbiedigen".
✦ *noten*
(1) Van 20(1947/48), nr. 5(juli) tot en met {22(1949/50), nr. 10(1 dec.)} luidt de titel *Met óns op reis*.
(2) Het is niet bekend tot wanneer het blad in de oorlogsjaren is blijven verschijnen en of er nog een 18e jaargang is verschenen. In 19(1945/47), nr. 1(15 dec.) wordt in 'Herrezen' gezegd: "Als uit een diepen winterslaap met boze en benauwende dromen ontwaakt,

staart ons verenigingsorgaan de wereld in, nog wat onwennig, maar met vast vertrouwen op de toekomst". In hetzelfde nummer wordt in 'Aan onze lezers' als volgt stelling genomen tegen het gerucht dat de vereniging zou zijn opgegaan in de Nederlandse Reisvereniging: "Toen ons door het toenmalige (N.S.B.) Departement van Volksvoorlichting de eis werd gesteld: óf opgaan in de Ned. Reisvereniging, óf van het toneel verdwijnen, gingen we, na overleg met het Hoogwaardig Episcopaat, om met Van Speyk te spreken, 'liever de lucht in'. De gevolgen waren, dat het Bestuur alle verdere werkzaamheden werden verboden, dat al onze bezittingen werden verbeurd verklaard en dat onze leden middels ons register, tegen onzen zin, werden gegeven aan de Nederlandse Reisvereniging. Zó was de toedracht en niet anders."
(3) Het is niet bekend tot wanneer het blad heeft bestaan. In 1963 verscheen in elk geval nog een aflevering van het jaarlijkse reisprogramma onder de titel *Met ons op reis. Reisprogramma*. De vereniging bleef in de *Pius-almanak* vermeld tot en met de uitgave 1967/68.
(4) In *Pius-almanak*, 1951, p. 793, werd over het doel van de vereniging gezegd: "De ontwikkeling der leden in katholieke geest, door het organiseren van reizen in binnen- en buitenland op coöperatieve grondslag en in katholiek verband". In *de Katholieke encyclopaedie*, Tweede druk, dl. 20(Amsterdam / Antwerpen 1954), kol. 821 werd over de Ned. Reisvereeniging voor Katholieken geschreven: "Thans over de 10.000 leden. Zij schept voor de Katholiek de garantie, dat gedurende de reis voldoende rekening wordt gehouden met God en de Christ. plichten en dat tevens monumenten van Kath. cultuur niet achteloos worden voorbijgegaan".
(5) In 17(1940/41), nr. 5(1 okt.) wordt meegedeeld dat "wegens de ongunst van den tijd" het blad niet zoals anders in de winterperiode eenmaal per maand, maar eens in de anderhalve maand zal verschijnen, en wel op 15 nov., 1 jan. en 15 febr.
(6) In het 'Voorwoord' in de uitgave voor 1961 wordt gezegd: "Velen dachten nog wel eens: 'Och, reizen in katholiek-verband, wat een stijve boel zal dat wel zijn', maar nu spreekt men er gelukkig anders over, vooral degenen die met St. Christoffel zijn meegeweest, want die kunnen hierover oordelen".

208

Mikro gids[1] 1974-{1980}
✦ *jaren* Proefnummer, [1974], 29 juni[2]
– 1974, nr. 38(21 sept.)[3] – {1980, nr. 52(26 dec.)}[4]
✦ *ondertitel* TV / radio programmablad van de KRO
✦ *uitgever* Katholieke Radio Omroep
✦ *plaats* Hilversum
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* 1974-1980 Frits de Blauw, eindred.
{1980} mr. L.B.M. Wüst, hoofdred.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
✦ *autopsie* Volledig tot en met 1980
– KDC ∞ proefnummer
– KRO, Hilversum ∞ 1974-1980
✦ *typering* Beknopt programmablad van de KRO dat vanaf 1974 naast het uitgebreidere *Studio* werd uitgegeven. In het eerste nummer van 21 sept. 1974 schreef de eindredacteur Frits de Blauw: "U hebt een gloednieuw programmablad in de hand. (...) De goedkoopste wegwijzer door omroepland die in Nederland te krijgen is. Ook de meest aktuele. Een klein en eerlijk blad willen wij u presenteren. Met wél alle noodzakelijke informatie over de radio- en tv-programma's. Maar zonder franjes. Geen kleur. Wel een handzaam formaat (...) Een uitgekiende gids, die niks teveel kost".
✦ *noten*
(1) In het proefnummer luidt de titel *Mikro*.
(2) In het proefnummer schreef de eindredacteur Frits de Blauw (p. 2): "Dit nummer van *Mikro* is (...) een zogenaamd 'nulnummer' (...). Het is een allereerste kennismaking met een gloednieuw radio- en tv-blad van de KRO. Een blad dat er naar streeft om bijzonder aktueel te zijn. Tegen een prijs, die welhaast een grap op zichzelf is."
(3) De nummering komt overeen met de weeknummering. Dit verklaart dat het eerst verschenen nummer nr. 38 is.
(4) De *Mikro gids* bleef verschijnen tot en met {2007}.

209

Minerva 1817-1821
✦ *jaren* 1817/18, nr. 1[aug.][1] – 1821, nr. 2(onged.)
✦ *ondertitel* Letterkundig tijdschrift voor godsdienst, wetenschappen en kunsten
✦ *uitgever* J.W. Robijns, Geysbeek en Zoon, J.J. Thompson ∞ 1817/18
– J.W. Robijns ∞ 1819-1821
✦ *plaats* Deventer, Amsterdam, Rotterdam ∞ 1817/18
– Deventer ∞ 1819-1821
✦ *frequentie* 8 afln. per jaargang ∞ 1817/18-1820
– 2 afln. ∞ 1821
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI ∞ 1817/18-1820; II ∞ 1821
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
[1817-1818 Tielman Olivier Schilperoort, red.][2]
[1818-1821 pastoor Bartholomeus Doorenweerd, red.][2]
[pastoor J.W.A. Muller, medewerker][3]
✦ *bijzonderheden* Geen jaargang- of deelaanduiding. De nummering der afleveringen is als volgt: 1817/18, nrs. 1-8; 1819, nrs. 1-8; 1820, nrs. 1-8; 1821, nrs. 1-2.

– Boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– Elk nummer bestaat uit twee afdelingen die afzonderlijk zijn gepagineerd: 'Boekbeoordelingen' en 'Mengelwerk'.
✦ *relaties Minerva* kan weliswaar als opvolger van de *Mengelingen voor roomsch-catholijken* worden beschouwd, maar expliciet wordt dit niet door de redactie verwoord.
– Voortgezet als *de Katholijke*
✦ *literatuur* G. Gorris SJ, *J.G. Le Sage ten Broek en de eerste faze van de emancipatie der katholieken*, dl. 1 (Amsterdam 1947), p. 119, 236-238
– M.J. Gasman, 'Iets over onze eerste katholieke tijdschriften', in: *Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht*, 72(1953), p. 172-174
– F. Droës, S. Verschuuren, *Katholiek Nederland en de Verlichting. Een werkboek*, dl. 2 (Tilburg 1987), p. 8
✦ *autopsie* Volledig
– UBU, collectie Thomaasse
✦ *typering* In de 'Aankondiging' in het eerste nummer schrijven "de ondernemers" dat het doel van het blad tweeledig is. Allereerst wil *Minerva* katholieken informeren over recente publicaties: "voor den katholieken letterminnaar de behoefte (...) vervullen van, door een onpartijdig verslag, eene voorlopige kennis te bekomen van het in het licht komende over wetenschappen, geschiedenis, zedekunde, opvoeding, fraaije letteren, enz.". En voorts wil het blad in geloofszaken de leer van de Katholieke Kerk uiteenzetten, "voor roomschen en onroomschen in haar ware licht (...) stellen".
✦ *noten*
(1) De 'Aankondiging' (p. I-IV) in het eerste nummer van de 'Boekbeoordeelingen' is gedateerd: aug. 1817.
(2) Volgens Gorris werd het blad opgericht door "eenige katholieke priesters, waarschijnlijk een kring om den Deventerschen pastoor J.W. Muller". Volgens Diender die zich baseert op het dagboek van Doorenweerd, was deze in september 1817 om redactionele medewerking gevraagd. De redacteur was aanvankelijk Olivier Schilperoort, met wie Doorenweerd herhaaldelijk in conflict kwam. Vanaf het derde nummer van 1818 kreeg Doorenweerd van de uitgever Robijns het redacteurschap opgedragen (vgl. H.C. Diender, 'Pastoor Bartholomeus Doorenweerd geboren 28 mei 1767 te Zwolle – overleden 25 juli 1832 te Kampen', in: *Kamper almanak*, 1982/83, p. 196-230, hier p. 214).
(3) Vgl. B.G.C.M. Hafkemeijer, 'Muller, Joannes Wernerus Antonius', in: *Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek*, dl. 2 (Leiden 1912), kol. 960-961.

210

de Missie-illustratie en Geïllustreerd zondagsblad voor het katholieke huisgezin[1] 1922-1923
✦ *jaren* 24(1922), nr. 28(4 juni) – 25(1922/23), nr. 52(25 nov.)
✦ *uitgever* NV Boek- en Handelsdrukkerij Helmond
✦ *plaats* Red. en adm.: Helmond
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* V ∞ 24(1922); VI ∞ 25(1922/23)
✦ *redactie* 1922-1923 pater Henricus van Alphen OFM-Cap. (= W.C.M. Hendrikx), hoofdred.
✦ *speciale nummers* 24(1922), nr. 45(1 okt.): 'Rotterdamsch missienummer', 16 p.
✦ *bijzonderheden* De nieuwe jaargang startte begin december.
– Afbeeldingen, boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– Als bijvoegsel verscheen het *Officieel kerkbericht van de RK parochien der gemeente Helmond*[2]
✦ *relaties* Voortzetting van *Zondagsblad voor het katholiek huisgezin*[3]
– Voortgezet als *Geïllustreerd zondagsblad voor het katholieke huisgezin*
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Gezinsblad met godsdienstige, informatieve, opiniërende artikelen, korte verhalen en aandacht voor de missie. Het blad was een voortzetting van het *Zondagsblad voor het katholiek huisgezin*. De naamsverandering was nodig, omdat zoals in het laatste nummer van het *Zondagsblad* werd meegedeeld het blad "te beginnen met het eerstvolgende nummer, tot 16 pagina's zal worden uitgebreid en schitterend geïllustreerd".
✦ *noten*
(1) Vanaf 25(1922/23), nr. 41(9 sept.) luidt de titel *Missie illustratie* en is 'Geïllustreerd zondagsblad voor het katholieke huisgezin' min of meer als ondertitel te beschouwen.
(2) In de UB Tilburg is van het *Officieel kerkbericht* aanwezig: 1922/23.
(3) Als kopregel blijft gehandhaafd tot en met 24(1922), nr. 44(24 sept.): 'Zondagsblad voor het katholiek huisgezin'.

211

Mixturen 1935-1940
✦ *jaren* 1(1935/36), nr. 1(onged.) – 5(1939/40), nr. 5(onged. 1940)[1]
✦ *ondertitel* Katholiek muziek tijdschrift. Officieel orgaan der RK Organisten- en Directeurenvereeniging en der RK Vereeniging van Toonkunstenaars
✦ *uitgever* RK Organisten- en Directeurenvereeniging en RK Vereeniging van Toonkunstenaars[2]

✦ *plaats* Red. en adm.: Overveen
– Adm. niet-leden en adv.: Utrecht, Wed. J.R. van Rossum
✦ *frequentie* 6 nrs. ∞ 1(1935/36) – 4(1938/39)
5 nrs. ∞ 5(1939/40)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ 1(1935/36); I ∞ 2(1936/37) – 3(1937/38); II ∞ 4(1938/39); I ∞ 5(1939/40)
✦ *redactie* 1935-1940 Ol. Koop
1935-1940 dr. A. Ramselaar
1935-1940 Jan Sicking
1940 dr. El. Bruning OFM
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven
– Besprekingen van boeken, tijdschriften en muziekwerken.
– In het Katholiek Documentatie Centrum bevindt zich het archief van de Katholieke Dirigenten- en Organisten Vereniging.
✦ *relaties* Voortzetting van *Onze mededeelingen / RK Organisten- en Directeurenvereeniging*[3]
– Vanaf 1963 gaf de RK Vereniging van Toonkunstenaars weer een eigen blad uit: *Intermezzo* en vanaf {1973} had de Katholieke Dirigenten- en Organistenvereniging ook weer een eigen orgaan: het *Mededelingenblad / Katholieke Dirigenten- en Organistenvereniging*.
✦ *literatuur* P.J. de Bruyn, *Een oppervlakkige terugblik. Kroniek van de Katholieke Dirigenten- en Organistenvereeniging, 1917-1957*. S.l., s.a.
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Mededelingenblad van de katholieke dirigenten en organisten. Het blad bevat artikelen over – veelal kerkelijke – muziek, beoordelingen en verenigingsnieuws.
✦ *noten*
(1) Volgens De Bruyn, p. 7 moest *Mixturen* in 1941 door de oorlogsomstandigheden worden opgeheven en is het blad na de bevrijding niet meer verschenen "wegens de zeer hoge drukkosten".
(2) De RK Vereeniging van Toonkunstenaars werd op 7 augustus 1933 opgericht met het doel: "a) de behartiging van de belangen der RK toonkunstenaars, in het bijzonder van de leden der vereeniging, op geestelijk en stoffelijk gebied; b) de bevordering der muziekbeoefening" (vgl. *Statuten en huishoudelijk reglement / RK Vereeniging van Toonkunstenaars*, Amsterdam 1934).
(3) De R.K. Organisten- en Directeurenvereeniging besloot in 1935 om in te gaan op het verzoek van de R.K. Vereeniging van Toonkunstenaars om een gezamenlijk blad te gaan uitgeven. Aanvankelijk was als titel voorzien: *Katholiek muziekpaedagogisch tijdschrift van de R.K. Organisten- en Directeurenvereeniging en der R.K. Vereeniging van Toonkunstenaars* (vgl. *Onze mededeelingen*, 1935, nr. 4(juli/aug.), p. 29). De definitieve titel van het nieuwe blad werd: *Mixturen*.

212

de Mode van den dag [1923]-[1926]
✦ *jaren* [1923, febr.][1]-[1926][2]
✦ *ondertitel* Maandblad voor de katholieke vrouw
✦ *uitgever* NV Drukkerij De Spaarnestad
✦ *plaats* Haarlem
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* [III]
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– Vermoedelijk begon de nieuwe jaargang in februari (1923-1925) of in maart (1926).
– Bijlage bij 1925, nr. 1(febr.): gratis knippatronenblad.
✦ *autopsie* 1923, nr. 9(okt.); 1925, nr. 1(febr.)
– KDC ∞ 1923, nr. 9
– NPM ∞ 1925, nr. 1
✦ *typering* Modeblad, met informatie voor het zelf maken van de afgebeelde modellen. Mogelijk werd bij elk nummer een bijlage met knippatronen meegeleverd. In de ingeziene afleveringen is noch in het summiere tekstgedeelte, noch in de gekozen kleding een katholieke snit te bespeuren. Wel is in het tijdschrift vermeld: "Kerkelijk goedgekeurd".
✦ *noten*
(1) Volgens *Brinkman's catalogus*, 1921-1925, p. 515 verscheen de eerste jaargang in 1923.
(2) Volgens *Brinkman's catalogus*, 1926-1930, p. 1112 werd de uitgave gestaakt na 4(1926/27), nr. 1(maart).

213

de Morgenstar[1] 1831-1832
✦ *jaren* [Prospectus][2]
– 1(1831), nr. 1[jan.][3] – 2(1831/32), nr. 5(onged.)[4]
✦ *uitgever* A.P. van Langenhuysen
✦ *plaats* 's-Gravenhage
✦ *frequentie* 4 afln. ∞ 1(1831); 5 afln. ∞ 2(1831/32)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* [1831-1832 J.G. Le Sage ten Broek][5]
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven.
– Elke aflevering bestaat uit een afdeling 'Letterkunde' en een deel 'Mengelwerk'.
✦ *relaties* Voortzetting van *de Ultramontaan*
– Voortgezet als *de Morgenstar der toekomst*
✦ *literatuur* G. Gorris SJ, *J.G. Le Sage ten Broek en de eerste faze van de emancipatie der katholieken*, dl. 2 (Amsterdam 1949), p. 94-95
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Tijdschrift van Le Sage ten Broek, bestaande uit een gedeelte 'Mengelwerk' (waarin een diversiteit van onderwerpen wordt behandeld) en een gedeelte

'Letterkunde' (dichtstukjes, vertalingen met name uit het Frans en de klassieke talen). De toon van *de Morgenstar* is irenischer dan die van de voorloper, de vaak felle *Ultramontaan*. In de 'Afscheids-groet, van den Ultramontaan aan zijne lezers' (in *de Ultramontaan*, 5(1830), nr. 12(dec.), p. 482-489) wordt gezegd dat *de Ultramontaan* vooral bestemd was om te strijden tegen "den schismatieken wind, die ons uit België was aangewaaid". "Die onrustverwekkende en wantrouwen zaaijende geest blaast niet meer: eene nieuwe orde van zaken wacht ons: alles wat rust, eendragt en vertrouwen bevorderen kan, moet in deze oogenblikken, door elken vriend van godsdienst en orde worden aangewend". Daartoe is de titel van de *Morgenstar* gekozen: "Dat zij rustig opga en helder blinkere! Dat de hartstogt haar niet bewolke; dat zij de nevelen des vooroordeels verdrijve, en een lichtstraal in de duisternis der onwetendheid, doet schijnen". Al eerder was in *de Ultramontaan* over de inhoud van *de Morgenstar* gezegd: "In hetzelve [= *de Morgenstar*] zullen niet enkel vertoogen van eenen godsdienstigen aard, maar ook beschouwingen der voornaamste gebeurtenissen in Europa, korte levensbeschrijvingen, zedelijke verhalen, letterkundige verhandelingen en beoordeelingen, mengelwerk en dichtstukjes worden opgenomen, ten einde hetzelve meer algemeen tot eene, niet alleen nuttige, maar tevens aangename uitspannings-lectuur te doen strekken" (*de Ultramontaan*, 5(1830), nr. 11(nov.), p. 454).

✦ *noten*

(1) In het eerste nummer wordt de lezer in de bijdrage 'De toekomst' opgeroepen de 'Morgenstar' te zien, die de "roemrijke dag van volkomen zegenpraal van het kruis (...), die dag van Zaligheid, op welken geregtigheid en vrede elkander zullen omhelzen" aankondigt: "(...) het oog des geloofs, ziet de Morgenstar, welke dien schoonen dag aankondigt, reeds in de nevelen der toekomst flikkeren: het ziet haar nu en dan schitteren, tusschen de zwarte wolken van den dreigenden storm".

(2) In 'De redactie van de Morgenstar aan het publiek' in het eerste nummer wordt melding gemaakt van een prospectus waarin het doel van het tijdschrift is uiteengezet. Van dit prospectus kon geen exemplaar worden gelocaliseerd. Mogelijk wordt gedoeld op de tekst van de aankondiging, zoals afgedrukt in *de Ultramontaan*, 5(1830), nr. 11(nov.), p. 454-456.

(3) In het laatste deel van *de Ultramontaan* werd aangekondigd, dat *de Morgenstar* zal verschijnen vanaf 1 jan. 1831.

(4) In de *Naamlijst van uitgekomen boeken, kaarten, prentwerken*, dl. 9(1829-1833), p. 284 wordt in de lijst van 'Tijdschriften, enz. gedurende het jaar 1831 [verschenen]' vermeld, dat van *de Morgenstar* in 1831 verschenen: "Eerste deel, 1-4e stuk en tweede deel, eerste en tweede stuk". In de lijst van tijdschriften in 1832 verschenen is *de Morgenstar* niet meer vermeld. Op de titelbandpagina's staan als jaren van uitgave vermeld: deel 1 – 1831; deel 2 – 1832.

(5) Vgl. Gorris.

214

de Morgenstar der toekomst 1832-1835

✦ *jaren* 1832, dl. 1, nr. 1[juli] – 1835, dl. 7, nr. 6[dec.]

✦ *ondertitel* Anti-revolutionnair tijdschrift

✦ *uitgever* 'Bureau van de Morgenstar'

– [Gedrukt bij de firma Arkesteyn te Den Bosch][1]

✦ *plaats* Grave

✦ *frequentie* maandelijks[2]

✦ *formaat* B

✦ *omvang* IV ∞ 1832; VI ∞ 1833-1835

✦ *redactie* [1832-1835 J.G. Le Sage ten Broek][3]

✦ *bijzonderheden* Elk deel beslaat een half jaar.

– Boekbesprekingen en inhoudsopgaven.

– De afleveringen bestaan uit de rubrieken 'Boekbeoordelingen' [vanaf 1834, dl. 4: 'Bibliographie'], 'Mengelwerk', 'Dichtstukjes' en vanaf 1834, dl. 4 'Godsdienstig gedeelte'.

✦ *relaties* Voortzetting van *de Morgenstar*

– Voortgezet als *Uitspannings-lectuur voor catholijken*

✦ *literatuur* G. Gorris SJ, *J.G. Le Sage ten Broek en de eerste faze van de emancipatie der katholieken*, dl. 2 (Amsterdam 1949), p. 95-99

✦ *autopsie* Volledig

– UBN

✦ *typering* Blad van Le Sage ten Broek, voortzetting van *de Morgenstar*. In het 'Voorberigt' in het eerste nummer wordt gezegd, dat de titelverandering samen gaat met "het geven van eenen anderen vorm en inrigting aan dit Tijdschrift". De naamsverandering viel samen met de verandering van uitgever. De klachten van Le Sage ten Broek jegens zijn uitgever A.P. van Langenhuysen waren toegenomen (vgl. Gorris, dl. 2, p. 185-186); hij besloot na zijn verhuizing naar Grave zijn eigen uitgever te worden.

Het blad noemt zich in de ondertitel 'Anti-revolutionnair'. In 'Een paar woorden over de strekking van dit tijdschrift' (1(1832), dl. 1, nr. 1, p. 25-26) wordt gezegd: "Het [blad] zal den Revolutie-geest bestrijden, waar het dien aantreft. (...) Wij beschouwen den Revolutie-geest als een uitvloeisel van den Vorst der Hel, die de eerste Revolutionnair was, en door zijnen opstand tegen zijnen God en Schepper, het hoofd werd van elken opstand tegen de Goddelijke orde". Niet alleen het 'jacobinismus' zal bestreden worden, maar ook het 'gallicanismus', want dat heeft het volk geleerd in bisschoppen en priesters werktuigen te zien van een zogenaamd 'despotismus'.

✦ *noten*

(1) Vgl. Gorris, p. 187.

(2) In het eerste nummer was aangekondigd: "*De Morgenstar der toekomst*, zal voortaan geregeld den 15.den of 16.den van elke maand worden uitgegeven".
(3) Vgl. Gorris, p. 95-99.

215

Musica et cantica 1937-[1940]
✦ *jaren* 1(1937/38), nr. 1(juni) – [4(1940), nr. 1(juni)][1]
✦ *ondertitel* Maandblad gewijd aan het RK muziekleven in Nederland[2]
✦ *uitgever* Uitgeverij J.H. Mels
– Tijdens het eerste jaar van zijn bestaan werd het blad het officiële orgaan van een aantal muziekbonden. Op het omslag van 2(1938/39), nr. 1(juli) is vermeld: 'Officieel bondsorgaan van den RK Bond van Muziekgezelschappen in de provincie Utrecht, ... in de provincie Noord-Holland, ... in de provincie Zuid-Holland, van den RK Bond van Zangvereenigingen in Noord- en Zuid-Holland, ... in de provincie Overijssel'.
✦ *plaats* Adm.: Hoorn
– Vanaf 1939 als redactie-adres vermeld: Amstelveen
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ 1(1937/38)-2(1938/39); [I] ∞ 3(1939/40)
✦ *redactie* 1937-{1940} Jacq. Scholten
✦ *bijzonderheden* De tweede jaargang begon in juli 1938, de derde in juli 1939 en de vierde in juni 1940.
✦ *relaties* Hierin opgenomen *RK Zangersblad* (vanaf januari 1939)[3]
– Ten dele voortgezet als *Gaudeamus*[4]
– In het januarinummer van 1939 werd gezegd, dat binnenkort de proef zou worden genomen om "voor de R.K. Symphonie-, Salon- en Mandoline-orkesten een eigen maandblad uit te geven". Dat blad zou de titel krijgen *de Snaar*, maar vermoedelijk is het plan niet gerealiseerd: er kon geen enkele aflevering van een tijdschrift onder deze naam worden gelokaliseerd.
✦ *autopsie* Volledig tot en met 3(1939/40), nr. 9(maart)
– UBU, collectie Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging
✦ *typering* Blad voor katholieke muziekliefhebbers met artikelen over kerk- en profane muziek, berichten over muziek- en zanguitvoeringen, verenigingsnieuws. In het eerste nummer werd gezegd, dat het blad het orgaan wil zijn geheel gewijd aan het rooms-katholieke muziekleven: "In *Musica et cantica* zal aandacht worden besteed aan alles wat met ons eigen muzikale leven in verband staat. De vocale en instrumentale muziek, beoefend door dilettanten, zal op degelijke wijze worden besproken, terwijl aan het bonds- en verenigingsleven, personalia, verslagen etc. een ruime plaats zal worden afgestaan". Toen in januari 1939 de Federatie van RK bonden van harmonie- en fanfaregezelschappen met de uitgave van een eigen blad, *Ons orgaan*, begon, wilde *Musica et cantica* de inhoud voortaan algemeen oriënterend maken en op een hoger niveau brengen. De redactie vroeg zich af of "het waarachtig belang van het RK Muziekdilettantisme" wel gediend zou zijn met de nieuwe uitgave. Het verschijnen van het nieuwe blad, *Ons orgaan* betekende al spoedig te veel concurrentie voor *Musica et cantica* en in het begin van 1940 moest de uitgave worden gestaakt.
✦ *noten*
(1) Volgens *Brinkman's catalogus*, 1936-1940, p. 1580 werd de uitgave gestaakt na het juninumer van 1940. *Musica et cantica* was aanvankelijk het officiële orgaan van een vijftal RK Bonden. De inmiddels tot stand gekomen Federatie van RK Bonden van Harmonie- en Fanfaregezelschappen begon echter in jan. 1939 met een eigen orgaan, uitsluitend aan instrumentale muziek gewijd: *Ons orgaan / Federatie van RK bonden van harmonie- en fanfarekorpsen*. Het gevolg was dat de uitgave van *Musica et cantica* door gebrek aan "de nodige levensruimte" wegens financiële moeilijkheden moest worden gestaakt. (Vgl. *Gaudeamus*, 1940, nr. 1(aug.), p. 1).
(2) Waaraan toegevoegd vanaf 2(1938/39), nr. 7(jan.): "waarin opgenomen het *RK Zangersblad*".
(3) In de ondertitel is vanaf januari 1939 vermeld: "waarin opgenomen het *RK Zangersblad*". Het is niet bekend welk blad het hier betreft.
(4) De oprichting van een eigen orgaan voor de harmonie- en fanfaregezelschappen ontnam aan *Musica et cantica* de noodzakelijke brede basis, waardoor het blad niet verder meer kon verschijnen (zie noot 1). Om het verbroken contact in de RK Bond van Zangersvereenigingen in Noord- en Zuid-Holland tussen Hoofdbestuur en aangesloten verenigingen te herstellen, besloot men "ondanks de moeilijke tijden", in samenwerking met de heer Jacq. Scholten oud-redacteur van *Musica et cantica*, "op bescheiden voet een proef te nemen met de uitgifte van 'n nieuw maandelijks orgaan": *Gaudeamus*, dat de gemeenschappelijke beoefening van de vocale kunst in katholiek verband wil steunen. Zie de afzonderlijke beschrijving van *Gaudeamus*.

216

de Narrenkap 1957-[1966]
✦ *jaren* 1(1957), nr. 1(onged.) – [1966, ongen.(maart)][1]
✦ *ondertitel* Kritisch-informatief orgaan voor de Vrienden van Ons Leekenspel ∞ 1(1957) – 5(1961), nr. 4(onged.)
– Kritisch-informatief-instructief tijdschrift voor jeugd- en amateurtoneel ∞ 5(1961), nr. 5/6(onged.) – 7(1963)
– Kritisch informatief instructief ∞ 8(1964) – {9(1965), nr. 1/2(mei)}
– Op de omslagen: Woord en spel in onze tijd ∞ 5(1961), nr. 5/6(onged.) – {9(1965), nr. 1/2(mei)}

✦ *uitgever* Ons Leekenspel[2]
✦ *plaats* Bussum
✦ *frequentie* Het was de bedoeling tweemaandelijks te verschijnen, maar een aantal jaargangen telt minder dan zes afleveringen. 9(1965) en 10(1966) tellen slechts elk één aflevering. 8(1964) telt echter 8 afleveringen.
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I ∞ 1(1957)-3(1959); II ∞ 4(1960)-6(1962); I ∞ 7(1963); II ∞ 8(1964) I ∞ 9(1965)
✦ *redactie* Vóór 1962 niet in het tijdschrift vermeld.
1962-1964 Beb de Beer, red. secr.
1962-1964 Anton Sweers
1962-1964 Theo Vesseur
1963-1964 Arnold Hamelberg
1964-1965 drs. Wam de Moor, boekbesprekingen o.d.t. 'Notities van een kritisch informateur'.
{1965} Joop Biekmann
{1965} Marcel van Dijck
{1965} dr. Jan Starink
✦ *speciale nummers* 4(1960), nr. 6(onged.): 'Suriname-nummer'
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; besprekingen van boeken, voornamelijk van toneelspelen.
– De meeste afleveringen zijn ongedateerd.
✦ *relaties* Opgegaan in *Speel* en vanaf 1969 voortgezet als *DOE*[3]
✦ *autopsie* Volledig
– KDC ∞ 1957, nrs. 1-2; 1958,, nrs. 1-2 en 4; 1959, nrs. 1-3; 1960, nr. 6; 1961, nrs. 3 en 5/6; 1962, nrs. 1-2, 4 en 6; 1963, nrs. 2-4; 1965, nr. 1/2
– UBA ∞ 1962, nr. 3; 1963, nr. 5/6; 1964, nrs. 1-2
– Bibliotheek van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Den Haag ∞ overige afleveringen (in 2006 niet meer aanwezig)
✦ *typering* Blad voor de vrienden van Ons Leekenspel met vooral bijdragen over het amateurtoneel. In de 'Inleiding' van het eerste nummer wordt over de keuze van de titel gezegd: "Het blad *de Narrenkap* draagt zijn titel niet zonder reden. Onder de kap met bellen schuilt immers de nar, de criticus die al eeuwen bestond, voordat sommigen in het geven van kritiek hun beroep kozen".
✦ *noten*
(1) In maart 1966 verscheen nog een aflevering van *de Narrenkap* in *Speel*, 15(1966), nr. 1(maart): een gezamenlijk nummer van *Speel* en *de Narrenkap*.
(2) In 1959 werd Ons Leekenspel omgezet in een Stichting. De oprichter en leider van Ons Leekenspel, Anton Sweers, schreef hierover: "Na lang beraad en diepgaande besprekingen met verschillende adviseurs heb ik, aan de vooravond van het 25-jarig bestaan besloten, van Ons Leekenspel een Stichting te maken. Wij meenden dat de verantwoordelijkheid voor de verdere uitbouw van ons werk niet meer alleen door mij gedragen moest worden en hopen door het in het leven roepen van een Stichting dit werk een verzekerde toekomst te geven" (vgl. *de Narrenkap*, 3(1959), nr. 2). In 8(1964) is toegevoegd: "en Het Werkcentrum voor Leketoneel en Kreatief Spel".
(3) In het nummer van maart 1966 wordt vermeld dat het tijdschrift "bijna een vol jaar" niet is verschenen. Er wordt aangekondigd dat het voortaan niet meer als apart orgaan, maar als afzonderlijk gepagineerd, geïntegreerd onderdeel van *Speel* zal verschijnen. In de ingeziene afleveringen van *Speel* zijn dergelijke afzonderlijke pagina's van *de Narrenkap* echter niet aangetroffen. Vanaf 1969 verscheen *DOE*. In het eerste nummer wordt gezegd dat *DOE* in plaats van de Narrenkap verschijnt. Ook *Spee*l ging op in *DOE*.

217

Nederlanda katoliko 1910-1968
✦ *jaren* 1(1910), nr. 1(jan.) – 11(1920), nr. 9(sept./dec.)[1]
– 12(1926/27), nr. 1(mei) – 25(1940/41), nr. 7(maart)
– 26(1946), nr. 1(jan.) – 29(1949), nr. 7(321)(sept./okt.)[2]
– 1952, ongen.(jan.) – 1968, nr. 11/12(nov./dec.)
✦ *ondertitel* Maandblad. Officieel Orgaan van den Nederlandschen RK Esperantistenbond Nederlanda Katoliko[3] ∞ 1(1910)-21(1936/37)
– Maandblad, officieel orgaan van de Nederlandse Bond van Katholieke Esperantisten Nederlanda Katoliko ∞ 22(1937/38)-23(1938/39)
– Maandblad van de Nederlandse Bond van Katholieke Esperantisten Nederlanda Katoliko ∞ 24(1939/40) – 29(1949), nr. 7(321)(sept./okt.)
– Orgaan / Uitg. v.d. Ned. Kath. Esperantistenbond[4] ∞ 1956
– Uitgave / Orgaan van de Nederl. Kath. Esperantistenvereniging ∞ 1957
– Uitgave / Orgaan van de Ned. Ver. van Kath. Esperantisten Nederlanda Katoliko[5] ∞ 1958 – 1960, ongen.(okt.)
– Maandblad v.d. Nederl. Ver. v. Kath. Esperantisten 'Nederlanda Katoliko' ∞ 1960, ongen.(nov.) – ongen.(dec.)
– Maandelijks orgaan van de Nederlandse Kath. Ver. van Esperantisten 'Nederlanda Katoliko'[5] ∞ 1961-1968
✦ *uitgever* Nederlandschen RK Esperantistenbond Nederlanda Katoliko[6] ∞ 1(1910)-21(1936/37)
– Nederlandse Bond van Katholieke Esperantisten Nederlanda Katoliko ∞ 22(1937/38) – 29(1949), nr. 7(321)(sept./okt.)
– Nederlandse Katholieke Esperantistenbond ∞ 1956
– Nederlandse Katholieke Vereniging van Esperantisten Nederlanda Katoliko ∞ 1957-1968
– Gedrukt bij: Stoomdrukkerij P.J. Strijbos Huijbers te Eindhoven ∞ 1(1910)-4(1913); NV Drukkerij v/h Henri Berger te 's-Hertogenbosch ∞ 5(1914) – {11(1920), nr. 6(juni)}; Drukkerij P. Smits te Tilburg ∞ 16(1932/33)} – 25(1940/41), nr. 7(maart); Foreholte te Voorhout ∞

26(1946) – {27(1947)}; Boekhandel-Offsetdrukkerij / Kantoordrukkerij Elinkwijk te Utrecht ∞ 1952 – 1953, ongen.(mei)
✦ *plaats* Red.: Schijndel ∞ 1(1910) – 2(1911), nr. 9/10(21/22)(sept./okt.); 's-Hertogenbosch ∞ 2(1911), nr. 11/12(23/24)(nov./dec.) – 7(1916), nr. 1(71)(jan.); Udenhout ∞ 7(1916), nr. 2(72)(febr.) – nr. 7(73)(aug.); 's-Hertogenbosch ∞ 7(1916), nr. 8(73)(sept.) – 9(1918), nr. 2(maart/april); Soesterberg ∞ 9(1918), nr. 3(mei/juni) – nr. 4(juli/aug.); Nijmegen ∞ 9(1918), nr. 5(sept./okt.) – 10(1919), nr. 5(aug.); Hoofddorp ∞ 10(1919), nr. 6(sept./okt.) – 11(1920); 12(1926/27) – 14(15)(1929/30), nr. 1/2(mei/juni); Eindhoven ∞ 14(1929/30), nr. 3(juli) – 15(1930/31), nr. 7(nov.); 's-Hertogenbosch ∞ 15(1930/31), nr. 8(dec.) – nr. 9(jan.); Heerlen ∞ 15(1930/31), nr. 10(febr.) – 16(1931/32), nr. 4(aug.); 's-Hertogenbosch ∞ 16(1931/32), nr. 5/6(sept./okt.) – nr. 7(nov.); 's-Gravenhage ∞ 16(1931/32), nr. 8(dec.) – 25(1940/41), nr. 2(juni/okt.); Gouda ∞ 25(1940/41), nr. 3(nov.) – nr. 7(maart); Roelofarendsveen ∞ 26(1946); Amsterdam ∞ 27(1947) – 29(1949), nr. 7(321)(sept./okt.); Beverwijk ∞ {1957} – 1958, ongen.(maart); Baak ∞ 1958, ongen.(april) – 1961, ongen.(mei); Amsterdam ∞ 1961, ongen.(juni/juli) – 1962, ongen.(aug./sept.); Balkbrug ∞ 1962, ongen.(nov.) – 1963, ongen.(mei); Amsterdam ∞ 1963, ongen.(juli/aug.) – 1968
– Adm.: 's-Gravenhage ∞ 1(1910) – 2(1911), nr. 1/2(13/14) (jan./febr.); 's-Hertogenbosch ∞ 2(1911), nr. 3(15)(maart) – 7(1916), nr. 1(71)(jan.); Vught ∞ 7(1916), nr. 2(72)(febr.) – 10(1919), nr. 5(aug.); Rotterdam ∞ 10(1919), nr. 6(sept./okt.) – 11(1920); Bussum ∞ 12(1926/27), nr. 1(mei) – nr. 8(dec.); 's-Hertogenbosch ∞ 12(1926/27), nr. 9(jan.) – 14(1928/29), nr. 10(febr.); Tilburg ∞ 14(1928/29), nr. 11(maart) – {16(1932/33), nr. 1(mei)}; Eindhoven ∞ {18(1933/34), nr. 1(mei)}; Bergen op Zoom ∞ {19(1934/35)} – 25(1940/41), nr. 6(febr.); Haarlem ∞ 25(1940/41), nr. 7(maart); Amsterdam ∞ 26(1946) – {29(1949) nr. 2(316)(maart)}; Eindhoven ∞ {29(1949), nr. 4(318)(mei)} – 29(1949), nr. 7(321) (sept./okt.); Beverwijk ∞ 1956, ongen.(maart) – 1958, ongen.(maart); Amsterdam ∞ 1958, ongen.(april) – 1968
✦ *frequentie* maandelijks, maar met veel onregelmatigheden en geregeld dubbelnummers[7]
✦ *formaat* B m.u.v. A ∞ 29(1949), nr. 3(317)(april) – nr. 7 (321)(sept./okt.)
✦ *omvang* III ∞ 1(1910); II ∞ 2(1911); III ∞ 3(1912)-5(1914); II ∞ 6(1915)-7(1916); I ∞ 8(1917)-11(1920); I ∞ 12(1926/27)-13(1927/28); II ∞ 14(1928/29)-18(1933/34); III ∞ 19(1934/35)-23(1938/39); II ∞ 24(1939/40)-25(1940/41); I ∞ 26(1946)-28(1948); II ∞ 29(1949); I ∞ katernen 1952 – 1956, ongen.(febr.); I ∞ 1956, ongen. (maart) – 1968
✦ *redactie* 1910-1916 J.N.J. Smulders, hoofdred.
1911-1916 H. Damen
1916-1918 J. Pastoor, met assistentie van "een paar Bossche Esperantisten"
1918-1919 J.P.L. Niesten
1919-1920, 1926-1929 P. Heilker, 1926-1929 hoofdred.
1922-1925, 1929-1930 P.A. Schendeler, 1922-1925 redacteur van de *Mededeelingen* en *Komunikoj*
1927, 1930-1931 pater Call. Preller OP
1930-1931 H. Damen
1930-1931 J.H. Westen
1931 H. Haenen
1931 J. Korting
1931-1940 P.M. Brouwer, red.
1940-1941, 1946 H.F. Roobeek
1946 L.G.C. de Jong
1947-1949 A.F. Leideritz jr.
1956-1961 H.F. van Denzen[8]
1961-1962 G. Ellerman[8]
1962-1963 J. Tuinder[9]
1963-1968 La Amsterdamanoj, een redactiecommissie van de Amsterdammers: F.N. Beemsterboer, G. Duivis, G. Ellerman en J.S. Jansen
✦ *speciale nummers* Bijlage bij 1(1910), nr. 7(juli): [J.N.J. Smulders], *Aan Esperanto de toekomst*, 84 p. Deze bijlage telde mee in de paginanummering: nr. 7(juli) liep door tot en met pagina 96; nr. 8/9(aug./sept.) begon op p. 181.
– 21(1936), nr. 6(oct.): propagandanummer van de Nederlandse R.K. Esperantistenbond Nederlanda Katoliko
– 1959, ongen.(jan.): 'R.K. Esperantistenbond Nederlanda Katoliko 1909-1959'. Programma voor de Jubileum-Feestviering, 11 p.
– 1963, ongen.(febr.): 'Koncept-Statuten' en 'Koncept-Huishoudelijk Reglement'
– 1963, ongen.(april): 'Statuten en Huishoudelijk Reglement van de Nederlandse Rooms Katholieke Esperantistenbond'
✦ *bijzonderheden* Sporadisch afbeeldingen; boekbesprekingen; inhoudsopgaven (1910, 1911).
– Van 1952 tot en met febr. 1956 verscheen *Nederlanda katoliko* als katern in *Espero katolika* (voor *Espero katolika*, zie: noot 2). Dit blad bevat met ingang van 49(1952) eenmaal per kwartaal een katern met de titel *Nederlanda katoliko* van 4 pagina's, afzonderlijk gepagineerd.[10] In maart 1956 kwam *Nederlanda katoliko* weer met een eigen nummer uit, dat als volgt door de redactie werd ingeleid: "Het zal zeker bevreemding wekken dat U nu bij Uw *Espero Katolika* wéér een aflevering vindt van onze N.K., die toch normaal slechts eenmaal per kwartaal verschijnt". Daaraan wordt toegevoegd dat in de laatste bestuursvergadering besloten is om een maandblad te gaan uitgeven: "Viermaal per jaar was voor een regelmatig contact [met de leden van de Bond] te weinig; drukkosten voor verschijning van 12 maal per jaar waren te hoog; dus er bleef nog maar één oplossing: een maandblad maar dan gestencild" (vgl. 1956, maart, 'Ten Geleide', p. 1).

– Vanaf 1928/29 is de jaargangnummering verwarrend. De jaargangen 1928/29 en 1929/30 dragen beide het jaargangnummer 14. Daarna volgt 15(1930/31) en 2 jaargangen met jaargangnummering 16: 16(1931/32) en 16(1932/33), nr. 1(mei) – nr. 7(nov.). De nummers 8(dec.) tot en met 12(dec.- april) hebben het jaargangnummer 17: 17(1932/33). Dan volgt 18(1933/34), 19(1934/35) enz. tot 29(1949), waarna vanaf 1952 geen jaargangnummer meer wordt vermeld.
– Van 2(1911), nr. 1/2(13/14)(jan./febr.) – 8(1917), nr. 2(77)(febr.) en van 26(1946), nr. 9(294)(okt.) – 29(1949), nr. 7(321)(sept./okt.) zijn de afleveringen dubbel genummerd: afleveringsnummering per jaargang en een doorlopende nummering. In 7(1916) dragen de nummers 3 tot en met 9 alle abusievelijk nr. 73 als tweede nummer, daarna volgt nr. 10(74)(nov.) enz. Vanaf 1952, ongen.(januaro) tot en met 1965, ongen.(januaro) zijn de afleveringen ongenummerd en vaak ongepagineerd.
– Tot en met 11(1920) vallen de jaargangen samen met het kalenderjaar. Van 12(1926/27) tot en met 25(1940/41) lopen de jaargangen van mei tot en met april. M.i.v. 26(1946), nr. 1(jan.) vallen de jaargangen weer samen met het kalenderjaar.
– Vanaf 1956, ongen.(maart) zijn de afleveringen gestencild.
– M.i.v. 15(1930/31), nr. 10(febr.) begint als bijlage een rubriek 'Taalvraagstukken. Oefeningsrubriek voor beginners', geleid door J.J. Filott, in 15(1930/31), nr. 12(april) gevolgd door een 'Taalrubriek voor meergevorderden'. P. Heilker verzorgt deze laatste rubriek tot en met 20(1935/36), nr. 7(nov.). M.i.v. 20 (1935/36), nr. 11(maart) neemt frater Wigbertus van Zon de rubriek over. Deze bijlagen zijn soms wel, soms niet in de paginering opgenomen. In 23(1938/39), nr. 8(jan.), p. 156, deelt de redactie mee: "En zo verschijnen de taalrubrieken in dit nummer voor 't laatst. (...) Ze [de verzorgers van de rubrieken] zetten hun werk voort in ons Taalblad". Echter in 1963, ongen.(julio/augusto) heeft "op veler verzoek (...) de redaktiecommissie besloten aan het NoKo-orgaan een lingva pago toe te voegen". Deze bijlage is apart gepagineerd: 1963, julio/augusto, p. 1, tot en met p. 91 in 1968, nr. 10(sept./okt.).
✦ *relaties* Opgegaan in *Komuna Esperanto gazeto*[11]; vanaf 1996 verscheen opnieuw *Nederlanda katoliko*[12]
✦ *literatuur* Nico Hoen jr., *Dertig jaren. Historie van de Katholieke Esperanto-beweging in Nederland* [Den Haag 1939], 96 p.
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Blad van de Nederlandse RK Esperantistenbond. In 'Aan onze Lezers' (p. 3) in het eerste nummer wordt gezegd: "Dit maandblaadje beoogt slechts een band te vormen tusschen de leden van N.K. [= Nederlanda katoliko], en de propaganda onder de Nederlandsche Katholieken te vergemakkelijken. Het zal bevatten noodzakelijke inlichtingen, mededeelingen en andere onderwerpen N.K. rakend". De inhoud van het blad bestaat uit mededelingen van de afdelingen, binnenlandse en buitenlandse kroniek, verslagen van jaarvergaderingen, berichten over examens, taalrubrieken en artikelen over het Esperanto. Het blad is deels in het Nederlands, deels in Esperanto geschreven.
✦ *noten*
(1) In 11(1920), nr. 9(sept./dec.) werd bericht dat de financiële situatie van de bond te slecht was om het blad te blijven uitgeven: "La estraro de N.K. decidis provizore ne plu eldoni tiun-ci organon pro financaj kauzoj". Voor de achtergronden van de zwakke situatie van de bond ten gevolge van de Eerste Wereldoorlog, zie: Hoen, p. 39-42. In de jaren 1922 tot en met 1925, waarin *Nederlanda katoliko* niet kon verschijnen, ontvingen de bondsleden *Mededeelingen van den Nederlandschen RK Esperantisten Bond Nederlanda Katoliko* Hiervan verscheen het eerste nummer in febr. 1922. Vanaf mei 1923 verschenen deze mededelingen geheel in het esperanto onder de titel *Komunikoj*, 'Oficiala organo de Nederlanda katoliko, liga membro de IKUE'. Dit blad bevatte vooral nieuws over de internationale katholieke esperantistenbond, de Internacia Katolika Unuigo Esperantista (IKUE). Het laatste nummer dat van *Komunikoj* verscheen was dat van mei/juni 1925. Vgl. Hoen, p. 41-45.
(2) Tussen november 1949 en januari 1952 is *Nederlanda katoliko* niet verschenen. Mededelingen over de Nederlandse bond verschenen in deze jaren in het internationale tijdschrift *Espero katolika*. *Espero katolika* was het internationale orgaan van de Internationale Katholieke Esperantisten-Bond, de IKUE. Van *Espero katolika* is als internationaal tijdschrift geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen, hoewel de Nederlandse inbreng in het blad altijd groot is geweest. *Espero katolika* begon in 1903 te verschijnen in Frankrijk. Het werd sinds 1912 in Nederland uitgegeven door de NV Espero katolika. Tijdens de Eerste Wereldoorlog was de uitgave van het blad gestaakt. Vanaf 1921 werd het blad weer in Nederland uitgegeven met bisschoppelijke goedkeuring. Inmiddels verscheen in Oostenrijk *Katolika mondo* als uitgave van de IKa, de internationale esperantistenbeweging die zich van de IKUE had afgesplitst. Voor het conflict tussen de IKUE en IKa, zie: *De Katholieke Esperanto-Beweging en haar orgaan Espero Katolika*, Udenhout 1921.
(3) Vanaf 12(1926/27), nr. 1(mei) tot en met 13(1927/28), nr. 3(juli): 'Maandelijksch officieel orgaan ...' i.p.v. 'Maandblad. Officieel orgaan ...'.
(4) In 1956, ongen.(sept.; moet zijn: aug.): 'Org. van de Kath. Esp. Ver. Nederlanda Katoliko'.
(5) Met kleine variaties in de schrijfwijze van de naam van de bond.
(6) Op 3 oktober 1909 werd de Nederlandsche RK Esperantistenbond Nederlanda Katoliko in Den Bosch opge-

richt door onder meer Wouter Lutkie, Lambert Poell en J.N.J. Smulders. Het doel van de bond was: "1. de beoefening der wereldhulptaal Esperanto onder de Nederlandsche katholieken te bevorderen; 2. de behartiging der internationaal-katholieke belangen in den meest uitgebreiden zin, door middel van Esperanto" (vgl. Hoen, p. 11).
(7) De 25e jaargang (1940/41) bestond uit slechts 7 afleveringen. Het orgaan verscheen "noodgedwongen" niet in de maanden juni, juli, aug./sept. omdat het gros van de afdelingen geen contributie meer betaalde (vgl. 25(1940/41), nr. 2(juni/okt.), p. 18). Het laatst ingeziene nr. van 28(1948) draagt naast nr. 6, het nr. 313(okt.); de 1e afl. van 29(1949) heeft naast nr. 1, het nummer 315(jan./febr.). 28(1948), nr. 3(310)(april/mei), p. 9 bevat in 'Van de redactie' de mededeling dat "het orgaan in het vervolg om de twee maanden [zal] verschijnen". Het volgende nr. 28(1948), nr. 4(311)(juni/juli) bericht daarentegen op p. 16: "Zolang 'Espero Katolika', het officiële orgaan van de I.K.U.E. [Internacia Katolika Unuigo Esperantista] niet verschijnt, zal 'N.K.' wederom eenmaal per maand uitkomen. Bovendien zal de omvang van 4 pagina's op 6 pagina's worden gebracht. We beginnen hiermee met het September-nummer [nr. 5(312)], dat op de 15e bij U thuis zal zijn". Het volgende nr. is nr. 6(313)(okt.).
In de jaargangen tot en met 1964 ontbreken in de datering verschillende maanden (in 1956: nov.; in 1958: sept. enz.). Door het ontbreken van de nummering èn de paginering is niet duidelijk of deze afleveringen zijn verschenen. De paginering is mogelijk met het inbinden weggevallen. Vanaf 1961-1964 zijn de afleveringen doorlopend met inkt gepagineerd, hetgeen erop zou kunnen wijzen dat in de ontbrekende maanden geen afleveringen zijn verschenen. Vanaf 1965 zijn de afleveringen weer gepagineerd en loopt de paginering door.
(8) Vgl. 1961, ongen.(juni/juli).
(9) Vgl. 1962, ongen.(nov.), p. 1.
(10) De katernen van *Nederlanda katoliko* zijn op het KDC deels meegebonden in *Espero Katolika*, deels los aanwezig.
(11) In 1968, nr. 3(marto), p. 17-18 is in een 'Belangrijke bestuursmededeling' sprake van samenwerking van de vier landelijke esperantistenbonden en hun wens een gemeenschappelijk tijdschrift uit te geven met een omvang van 16 pagina's, waarvan 7 pagina's te verdelen over de vier landelijke organisaties. "Van elke vereniging zal (...) één redakteur zitting hebben in een redaktiecommissie, alsook een hoofd- of eindredakteur buiten deze 4 redaktieleden". Het bestuur prijst zich gelukkig "dat dit streven is ontstaan op een ogenblik dat de uitgifte van ons eigen gestencild orgaan op een wat wankele basis komt te staan". In 1968, nr. 9/10(sept./okt.), p. 61, deelt de heer G. Duivis mee, dat hij de functie van redacteur voor *Nederlanda katoliko* in het gemeenschappelijk tijdschrift, dat m.i.v. jan. 1969 gaat verschijnen, heeft aanvaard. De titel van het nieuwe maandblad luidde *Komuna Esperanto gazeto*. De nummers bevatten op de aan Nederlanda Katoliko toegewezen pagina's alle mededelingen van belang voor de leden van de bond en de specifiek katholieke informatie. De vier samenwerkende bonden waren Asocio de Laboristaj Esperantistoj FLE (Nederlandse Federatie van Arbeiders-Esperantisten), LEEN (Nederlandse Esperantisten Vereeniging 'La Estonto Estas Nia'), KUNE (Kristana Unuigo de Nederlandaj Esperantistoj) en Nederlanda Katoliko. Deze bonden werkten samen binnen de Federacio de Esperanto-organizoj en Nederlando. *Komuna Esperanto gazeto* werd in 1987 voortgezet onder de titel *la Fenomeno*.
(12) In 1996 hief de Federacio de Esperanto-organizoj en Nederlando zich op en ging verder als Vereniging Esperanto Nederland, uitgever van het blad *FEN-X*, 'Forumo de Esperanto Nederland. Dumonata membrogazeto de Esperanto Nederland'. Nederlanda Katoliko bleef echter buiten de fusie, en gaf vanaf januari 1996 opnieuw een eigen tijdschrift uit onder de titel *Nederlanda katoliko*, 'Officieel orgaan van de Nederlandse Katholieke Esperantistenvereniging Nederlanda katoliko'.

218

Neem en lees[1] 1960-1968/69
✦ *jaren* 1(1960)-8(1968/69)[2]
✦ *ondertitel* Actuele boeken over katholieke onderwerpen[3]
✦ *uitgever* Federatie van Katholieke Ondernemersvakbonden voor lectuurvoorziening St. Jan
✦ *plaats* Niet in de uitgave vermeld.
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* I
✦ *redactie* Niet in de uitgave vermeld.
✦ *bijzonderheden* Elke aflevering wordt afgesloten met een alfabetisch register van auteursnamen.
– Vanaf 1965/66 wordt er een dubbel jaartal vermeld: 1965/66, 1966/67 etc.
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Jaarlijkse catalogus met boeken over katholieke onderwerpen, merendeels uitgegeven door katholieke uitgevers in Nederland en door enkele katholieke uitgevers in België. Zoals in de eerste uitgave is gesteld, zijn ook boeken opgenomen van katholieke auteurs, verschenen bij niet-katholieke uitgevers en enkele niet-katholieke uitgaven, die aan katholieken kunnen worden aanbevolen als waardevolle leesstof. De catalogus werd gratis door de katholieke boekhandelaren verspreid.

✦ *noten*
(1) Op de omslagen van de afleveringen van 1967/68 en 1968/69 ontbreekt de titel, alleen de ondertitel is vermeld.
(2) Dit is de laatst verschenen aflevering. Vanaf dec. 1968 leidde de Federatie St. Jan een sluimerend bestaan (vgl. Otto S. Lankhorst, *Voorgoed geboekstaafd. De Katholieke Boekverkopers- en Uitgeversvereniging Sint Jan vanaf het 25-jarig jubileum in 1949 tot aan de opheffing in 1979* (Nijmegen 1994), p. 80.
(3) De ondertitel wordt tot en met de uitgave van 1964 voorafgegaan door het aantal van de aangekondigde boeken: in 1960 en 1961: '500'; in 1962: '550'; in 1963 en 1964: '700'.

219

Nieuw perspectief 1955-1965
✦ *jaren* 1(1955/56), nr. 1(sept.) – [11(1965), ongen.(nov./dec.)][1]
✦ *ondertitel* Driemaandelijks tijdschrift voor volksdans, zang, huismuziek en andere uitingen van volkscultuur ∞ 1(1955/56)-5(1959/60)
– Volkskultureel tijdschrift ∞ 6(1960/61), nr. 1(sept.)
– Tijdschrift voor volkskultuur ∞ 6(1960/61), nr. 2(dec.) – 8(1962/63), nr. 2(dec.)
– Driemaandelijks tijdschrift voor volkskultuur ∞ 8(1962/63), nr. 3/4(juni) – [11(1965), ongen.(nov./dec.)]
✦ *uitgever* Gezamenlijke uitgave van de Stichting De Spelevaart (Nederland) en van de Katholieke Vlaamse Volkskunstfederatie (vanaf 10(1964/65), nr. 2(dec.): Vlaamse Volkskunstbeweging)
✦ *plaats* Voor Nederland: Utrecht ∞ 1(1955/56), nr. 1(sept.) – 5(1959/60), nr. 2(dec.); Schijndel ∞ 5(1959/60), nr. 3(maart) – 8(1962/63), nr. 3/4(juni); Ulft ∞ 9(1963/64) – [11(1965), ongen.(nov./dec.)]
– Voor België: Antwerpen
✦ *frequentie* driemaandelijks[2]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1955-1956 Jos Vanhoeck
1955-1960 Luc. Verbruggen
1955-1961 Theo van der Heyden
1955-1965 Jan Koop
1956-1965 Josee Elst
1960-1965 dr. Rob Lettens
1962-1963 drs. Marinus Elling
1965 Walter de Decker
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen (1955/56-1962/63).
✦ *relaties* Min of meer opgegaan in *Die mei plezant* voor Nederland en in *de Grote ronde* voor Vlaanderen[1]
✦ *autopsie* Volledig m.u.v. 6(1960/61), nr. 4
– KDC
✦ *typering* Cultureel blad voortkomend uit de samenwerking van de Stichting De Spelevaart (Nederland) en van de Katholieke Vlaamse Volkskunstfederatie (Vlaanderen). Het beoogde volgens het 'Ten geleide' in het eerste nummer de leemte te vullen van een algemeen orgaan voor Vlaanderen en Nederland op het gebied van volksdans, zang, huismuziek en andere uitingen van volkscultuur. Over de titel wordt gezegd dat het blad nieuwe perspectieven wil openen: het "wil gaarne met betrekking tot de katholieke volkscultuur meer het vergezicht openen op de rijke mogelijkheden onzer beweging". In het blad veel aandacht voor volksdans; voorts verslagen van bijeenkomsten en congressen op het terrein van de volkscultuur.
✦ *noten*
(1) Na 10(1964/65), nr. 4(juni) verscheen nog een ongenummerde en ongedateerde aflevering. Uit de inhoud in het nummer blijkt dat die laatste aflevering in nov./dec. 1965 moet zijn verschenen. Op p. 1 van die aflevering kondigt de 'Redaktie Noord en Zuid' aan dat dit na 10 jaar het laatste nummer is van *Nieuw perspectief*. Daaraan wordt toegevoegd: "*De Grote ronde* van de V.V.K.B. [Vlaamse Volkskunstbeweging] en *Die mei plezant* van de Spelevaart zullen iedere maand nieuws brengen uit alle nederlanden opdat wij beter zouden begrijpen dat de weg van onze kultuur één is". *De Grote ronde*, 'Driemaandelijks tijdschrift voor Vlaamse en Europese volkskultuur' verscheen vanaf 11(1965) als voortzetting van *Uil en spiegel* uitgave van de Katholieke Vlaamse volkskunstfederatie. Van *de Grote ronde* is als Vlaams blad geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen.
(2) In 7(1961/62) en 8(1962/63) verschenen 3 i.p.v. 4 nummers; in 7(1961/62) het dubbelnummer 2/3(maart 1962); in 8(1962/63) het dubbelnummer 3/4(juni 1963).

220

Nieuwe Antwerpse almanach[1] {1780}-{1795}
✦ *jaren* {1780}[2]-{1795}
✦ *ondertitel* aanwijzende alle dagen de maans op- en ondergang als mede een dag-tafel der watergetijden in de voornaamste zee-plaatsen van Europa (met privilegie) uitgerekent door Dirk Jansz: van Dam, mathematicus tot Hoorn ∞ {1780}
– doorsien met alle de jaarmarkten, kermissen, paarde-, beeste- en leermarkte van dese Provintien. Als mede de maans op- en ondergang: mitsgaders het hoogste en laagste watergetij: door Meyndert van Dam, mathematicus tot Hoorn ∞ {1792}-{1795}
✦ *uitgever* Hieronimus Verdussen[3]
✦ *plaats* Antwerpen[3]
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* Niet in de almanak vermeld.

✦ *literatuur* I.H. van Eeghen, 'De Stichter's Enkhuizer almanak en Amsterdam', in: *Jaarboek van het Genootschap Amstelodamum* 75(1983), p. 47-48
– F. Dröes, S. Verschuuren, *Katholiek Nederland en de Verlichting. Een werkboek*, dl. 1 (Tilburg 1987),p. 32-33
✦ *autopsie* 1780, 1792 en 1795
– UBA
✦ *typering* Editie van de befaamde *Enkhuizer almanak* bestemd voor katholieken. Om de indruk te geven dat het om een katholieke almanak gaat, werd een Vlaamse titel gebruikt en uitgave door een eertijds bekende Antwerpse drukker gefingeerd. Naast de gebruikelijke almanak-inhoud bevat de almanak op onvolledige wijze een heiligenkalender en opgave van de evangelieteksten voor de zondagen. Volgens Van Eeghen wordt deze almanak in de zakenboeken van Stichter (de uitgever van de *Enkhuizer almanak*) de 'Roomsche Enkhuizer' genoemd.
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "op het schrikkel-jaar onzes Heeren Jesu Christi" ∾ 1780; "op het schrikkel-jaar onses Heeren Jesu Christi" ∾ 1792; "op het jaar onses Heeren Jesu Christi" ∾ {1795}.
(2) Volgens Van Eeghen zou de eerst verschenen aflevering mogelijk die voor het jaar 1776 zijn geweest. Zij wijst daartoe op de vermelding in de almanak van 1780 van de verkiezingsdatum van paus Pius VI: 15 febr. 1775. Eerdere uitgaven van vóór 1776 onder een ander pausschap zijn echter zeer goed mogelijk.
(3) Als uitgever wordt Hieronimus Verdussen te Antwerpen vermeld. In feite echter is de *Nieuwe Antwerpse almanach* een neveneditie van de *Enkhuizer almanak*, gedrukt door de wed. J. Maagh en zoon te Alkmaar (1780) en door de Erven Wed. C. Stichter te Amsterdam (1792-1795). Vgl. *Short-title Catalogue Netherlands*.

221

het Nieuwe dompertje[1] 1901-1904
✦ *jaren* 1(1901), nr. 1(jan.) – 4(1904), nr. 12(dec.)
✦ *ondertitel* Katholiek maandschrift ∾ 1(1901)-3(1903)
– Katholiek maandschrift voor geloof en wetenschap ∾ 4(1904)
✦ *uitgever* P. Stokvis-Waterreus[2] ∾ 1(1901)-2(1902)
– Firma G.W. van Belle[2] ∾ 3(1903)-4(1904)
✦ *plaats* 's-Hertogenbosch ∾ 1(1901)-2(1902)
– Rotterdam ∾ 3(1903)-4(1904)
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV
✦ *redactie* 1901-1904 Jac. P. van Term
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (1903), boekbesprekingen en inhoudsopgaven (volgens rubrieken).
✦ *relaties* Voortzetting van *het Dompertje van den ouden Valentijn*
– Voortgezet als *het Dompertje*[3]
✦ *literatuur* Mathijs Sanders, *Het spiegelend venster. Katholieken in de Nederlandse literatuur 1870-1940* (Nijmegen 2002), met name p. 187-188
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Katholiek maandblad, voortzetting van *het Dompertje van den ouden Valentijn*. Strikt blijvend binnen de katholieke leer wil men blijkens het eerste nummer, elk wat wils bieden: "wetenschap zoowel als kunst, vraagstukken van den dag zoowel als letteren, levensbeschrijving van vermaarde mannen uit den tegenwoordigen tijd zoowel als bespreking van belangrijkste nieuwe uitgaven, geschiedvorsing zoowel als causerie, critiek, mits opbouwend, zoowel als poëzie, enz. enz. – elk arbeidsveld zal den medewerkers vrijelijk ter betreding openliggen". Hoewel duidelijk katholiek is het blad minder polemisch dan zijn voorganger, immers: "we kennen het vroede Bisschopswoord, dat ons voorhield, hoe men in de huidige tijdsomstandigheden meer dwaling wegruimt door uiteenzetting en belichting van de waarheid dan door een eindeloos gispen en bestrijden, dat soms wrevel wekt" (vgl. 1(1901), nr. 1(jan.), p. 1-4).
De nieuwe uitgever, de Firma G.W. van Belle, schreef in het eerste nummer van 3(1903) te blijven streven naar het doel "dat bij de vestiging van dit maandschrift beoogd werd: het verschaffen van een algemeen verbreid, populair-wetenschappelijk maandschrift aan het Katholieke Nederlandsche volk". Meer opstellen van apologetische aard worden aangekondigd, want de katholieken moeten "ook wetenschappelijk meer en meer onderlegd worden ter verdediging van hun geloof, op werkplaats, in kantoor of fabriek, of waar ook in het maatschappelijk leven. De aanraking toch – en daardoor ook de gedachtenwisseling – met andersdenkenden is veelvuldig in onzen tijd van stoom en electriciteit".
✦ *noten*
(1) In het inleidend artikel 'Vooruitgang en traditie' in het eerste nummer schrijft de redacteur J.P. van Term dat de liefde voor de traditie "deed herleven, wat tot wegsterven bestemd scheen: den naam van een tijdschrift, dat om zijn verleden aan velen dierbaar was", maar de idee van vooruitgang zorgde ervoor dat de oude naam in een nieuwe vorm verschijnt, "aantoonend dat we wel beseffen, dat het Dompertje der XXste eeuw niet gelijk en gelijkvormig wezen kan aan het Dompertje der XIXde eeuw".
(2) In het laatste nummer van 2(1902) bericht P. Stokvis-Waterreus aan de lezers: "Bij de voortdurende uitbreiding van den lezerskring van *het Nieuwe Dompertje* is het mij, in verband met mijne drukke zaken, niet langer mogelijk, aan deze uitgave al de zorgen en werkzaamheden te blijven wijden, die het deugdelijk beheer

van zulk een tijdschrift eischt. Teneinde de exploitatie te bevorderen en het bestier te vergemakkelijken, is in overleg met den redacteur besloten, de uitgave over te brengen naar diens woonplaats, alwaar zij vanaf Januari a.s. zal verschijnen door de goede zorgen der firma G.W. van Belle".
(3) Eind 1904 vertrok de redacteur J.P. van Term naar Nijmegen om aldaar redacteur van *de Gelderlander* te worden. Daarmee kwam een einde aan zijn redactiewerk voor *het Nieuwe dompertje*. Het blad zou als uitgave van *de Tijd* in Amsterdam worden voorgezet als *het Dompertje*.

222

de Nieuwe gemeenschap 1934-1936
✦ *jaren* 1(1934), nr. 1(jan.) – 3(1936), nr. 11/12(onged.)
✦ *ondertitel* Maandblad ∞ 1(1934), nr. 9(sept.) – 2(1935)
✦ *uitgever* Gebr. Leonards ∞ 1(1934), nr. 1(jan.) – nr. 7/8(aug.)
– NV Leiter-Nypels ∞ 1(1934), nr. 9(sept.) – 2(1935)
– De Mercuur ∞ 3(1936), nr. 1(onged.) – nr. 10(onged.)
✦ *plaats* Didam ∞ 1(1934), nr. 1(jan.) – nr. 7/8(aug.); Maastricht ∞ 1(1934), nr. 9(sept.) – 2(1935); Hilversum ∞ 3(1936), nr. 1(onged.) – nr. 10 (onged.); Bilthoven ∞ 3(1936), nr. 11/12(onged.)
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI ∞ 1(1934)- 2(1935); V ∞ 3(1936)
✦ *redactie* 1934-1935 A. den Doolaard (pseudoniem van C. Spoelstra)
1934-1935 Gabriël Smit
1934-1936 mr. Jan Derks
1934-1936 Henk Kuitenbrouwer
1934-1936 Albert Kuyle (pseudoniem van Louis Kuitenbrouwer)
1934-1936 Ad. Sassen, red. secr.
1935-1936 rector H. van Schaick
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen en boekbesprekingen.
– Na 2(1935), nr. 2(febr.) zijn de afleveringen niet meer gedateerd.
– In 1(1934), p. 321-324, p. 405-416, p. 513-520, 597-604 en 2(1935), p. 97-100, afgedrukt op groen papier: 'Program naar een nieuwe gemeenschap', het beginselprogramma van *de Nieuwe Gemeenschap* en 'Toelichting' op het 'Program'. In 2(1935), nr. 3/4(onged.), p. 196, wordt meegedeeld: "De laatste hoofdstukken van de toelichting op ons program verschijnen niet meer in het tijdschrift, maar aanstonds in de afzonderlijke uitgave van ons program, die in voorbereiding is".
– In 1935 verscheen als uitgave van het tijdschrift de brochure *Antisemitisch? Antidemocratisch? Reactionair? Fascisme?*, 48 p. (in het autopsie-exemplaar meegebonden in 1(1934)). Hierin werd meegedeeld dat A. den Doolaard en Gabriël Smit uit de redactie waren getreden. Voorts bevat de brochure een verklaring van de blijvende redacteuren, een uiteenzetting van het standpunt van *de Nieuwe Gemeenschap* inzake fascisme en antisemitisme en een bloemlezing uit de reeds verschenen nummers van het tijdschrift. De binnenzijde van het omslag geeft als uitleg van het aldaar aanwezige stempel 'DNG': "Gemerkt met dit stempel, zullen in den loop van dit jaar verschillende uitgaven het licht zien. Dit stempel beteekent, dat de redactie van *De Nieuwe Gemeenschap* de uitgave, die het draagt, beschouwt als beantwoordend aan haar program en mede-opbouwend de nieuwe maatschappij, zooals zij die vurig en zeker van haar komst verhoopt". Vermoedelijk verscheen als zodanig ook een uitgave waarin het program van *de Nieuwe Gemeenschap* was opgenomen (vgl. 2(1935), nr. 3/4(onged.), p. 196).
✦ *relaties* Afgesplitst van *de Gemeenschap*[1]
– Voortgezet als *de Bundel*[2]
✦ *literatuur* Siem Bakker, *Literaire tijdschriften. Van 1885 tot heden* (Amsterdam 1985), p. 192-197
– Mathijs Sanders, *Het spiegelend venster. Katholieken in de Nederlandse literatuur 1870-1940* (Nijmegen 2002), met name p. 304-312
– Sjoerd van Faassen, Salma Chen, *Roomse ruzie. De splitsing tussen De Gemeenschap en De Nieuwe Gemeenschap*, Den Haag / Nijmegen 2007, 472 + XL p. [*Achter het boek*, 40]
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Katholiek literair en politiek maandblad met opmerkelijke grafische vormgeving. Het blad werd door de gebroeders Kuitenbrouwer opgericht, nadat zij de redactie van *de Gemeenschap* hadden verlaten. *De Nieuwe gemeenschap* toont grote belangstelling voor de politieke opvattingen van Verdinaso (het Verbond van Dietse Nationaal-Solidaristen) en van Zwart Front. De parlementaire democratie wordt afgewezen en het maatschappijmodel van Mussolini bepleit.
✦ *noten*
(1) Toen eind 1933 Jan Engelman opnieuw toetrad tot de redactie van *de Gemeenschap*, was dat voor de gebroeders Kuitenbrouwer aanleiding om de redactie te verlaten en een eigen tijdschrift te beginnen, *de Nieuwe gemeenschap*.
(2) In het autopsie-exemplaar is in 3(1936) achterin een gestencilde brief 'Aan de abonné's en lezers van *de Nieuwe gemeenschap*' meegebonden, gedateerd op 4 april 1937. In deze brief, ondertekend door Ad. Sassen, wordt meegedeeld dat de redactie van *de Nieuwe gemeenschap* besloten heeft in haar geheel af te treden. "Dit houdt echter niet in", zo vervolgt de brief, "dat zij, die de verdere arbeid van onderscheiden redacteurs en medewerkers der voormalige *Nieuwe gemeenschap* willen volgen, daartoe niet de gelegenheid zouden hebben. Er zal immers, (...) tegen Mei een nieuw onafhankelijk, nationaal-cultureel maandblad het licht zien, getiteld: *de Bundel*."

223

de Nieuwe lente [1943]-[1944]
✦ *jaren* [1943/44, ongen.(okt.) – ongen.(maart)][1]
✦ *uitgever* Volgens De Jong in eigen beheer uitgegeven.
✦ *plaats* Adm.: Oisterwijk
✦ *frequentie* [maandelijks][1]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1943-1944 B. Grob
1943-1944 C. (Kees) van der Heijden
✦ *bijzonderheden* Gestencild.
✦ *relaties* Samengegaan met *Groei* en voortgezet als *Groei en de nieuwe lente*
✦ *literatuur* Dirk de Jong, *Het vrije boek in onvrije tijd. Bibliografie van illegale en clandestiene belletrie* (Leiden 1958), p. 300, nr. 996
✦ *autopsie* Drie ongedateerde en ongenummerde afleveringen, vermoedelijk okt. en nov. 1943 en jan. 1944[1]
– KDC
✦ *typering* Literair blad: gedichten, literair proza, poëtisch bedoelde natuurbeschrijvingen e.d. In het openingsartikel 'Bezinning' schrijft de redactie over de keuze van de titel: "Een jong geslacht, sterk en fier, staat op de drempel van een nieuwe tijd. Het ziet uit naar nieuwe ideeën, naar hernieuwde normen; het ziet naar het zaad uitgestrooid in de lente, kwistig gestort op de akker van zijn jonge hart. (...) Ook nu staan we voor een nieuwe lente, voor een tijd na afbraak en verwoesting in de winter. Ook nu de hand aan de ploeg geslagen, Geëgd, gezaaid en gewied. Het is nu tijd voor jonge kracht". Als doel stelt de redactie: "door de Kunst, in ons geval de woordkunst, onze gedachten en gevoelens te openbaren. Hierbij is natuurlijk de kunstzinnige sfeer van ons werk hoofdzaak, daar wij ons dienaars weten van de Schoonheid, 'een middel ter verbetering'; dus moeten wij ons hiervoor in de eerste plaats inspannen. Maar wij mogen ons daarentegen niet voortdurend verliezen in dromerijen en zuiver poëtische bekoorlijkheden, daar wij, de pijlers waarop de toekomst rust, rond ons moeten zien en staan in de wereld van vandaag". Over de katholiciteit van het blad wordt gezegd: "we [moeten] aan de slag met als fundament de rotsvaste hoeksteen van ons katholiekzijn".
✦ *noten*
(1) De ingeziene afleveringen zijn ongenummerd en ongedateerd. Volgens De Jong zijn er vijf afleveringen verschenen: in okt., nov. en dec. 1943 en in jan. en maart 1944.

224

de Nieuwe mens[1] 1949-1969
✦ *jaren* 1(1949/50), nr. 1(april) – 20(1968/69), nr. 6(mei)[2]
✦ *ondertitel* Maandblad voor beleving van het Christendom ∞ 1(1949/50)-14(1962/63)
– Tijdschrift voor beleving van het Christendom ∞ 15(1963/64)-20(1968/69)
✦ *uitgever* Uitgeverij Het Spectrum ∞ 1(1949/50)-3(1951/52)
– Centrale Drukkerij NV ∞ 4(1952/53)-14(1962/63)
– J.J. Romen en Zonen ∞ 15(1963/64)-20(1968/69)
✦ *plaats* Utrecht-Brussel / Antwerpen ∞ 1(1949/50)-3(1951/52)
– Nijmegen ∞ 4(1952/53)-14(1962/63)
– Roermond / Maaseik ∞ 15(1963/64)-20(1968/69)
✦ *frequentie* maandelijks ∞ 1(1949/50)-13(1961/62)
– tweemaandelijks ∞ 14(1962/63)-20(1968/69)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV, m.u.v. 17(1965/66): III
✦ *redactie* Van 1(1949/50) tot en met 14(1962/63) is er enkel sprake van een redactieraad. Het ligt echter voor de hand, dat de leden hiervan in feite redacteur waren. Om die reden worden zij hieronder bij de redacteuren gerekend. M.i.v. 15(1963/64) is er een splitsing in een 'werkende' redactie en een 'adviserende' redactieraad. De leden van deze adviserende raad zijn hieronder vermeld onder 'redactieraad'.
1949-1954 C.A. Bouman
1949-1954 Beatrijs van der Hallen
1949-1954 J. Heuschen pr.
1949-1955 prof. dr. J. Wils
1949-1958 Gabriël Smit
1949-1961 prof. dr. J.A.J. Peters CssR[3]
1949-1963 dr. G.C.M. de Gier MSC
1949-1963 mevr. L. Terlingen-Lücker
1949-1963 dr. G. Vandebeek OFM
1949-1965 prof. mr. J.J.M. van der Ven
1949-1969 dr. B. van Bilsen OFM (1949-1966 red. secr., 1966-1967 hoofdred., 1967-1969 buitengewoon redacteur)
1950-1951 A. Kriekemans
1950-1953 A. van den Branden SM
1950-1955 L. Roppe
1951-1952 L.C. Hollewijn
1951-1963 Em. Janssen SJ
1953-1955 mr. H. Velù
1953-1959 J.A.M. Weterman pr.
1955-1959 A. van Dijk OFM
1955-1963 L. Alting von Geusau OFM
1955-1963 P. van Belkom MSC
1955-1963 ir. J.F. Hiltermann
1955-1963 drs. N.H.C. van Loenen
1955-1963 drs. J. van der Sommen
1959-1965 dr. L. Bosse OFM
1963-1965 mag. dr. P. Anciaux

1963-1967 dr. H.P.M. Goddijn
1963-1967 G. Janssen pr.
1963-1969 zuster dr. Alix Alkemade, 1966-1969 red. secr.
1963-1969 dr. J.H.M.M. Loenen
1963-1969 mr. Th.J.C. Verduin
1965-1969 dr. H. Kapteijns
1965-1969 prof. dr. J. Plat CM
1966-1969 prof. dr. F.J. Heggen
1967-1968 prof. dr. O. Schreuder
1967-1969 J.K.G. Gevers
1967-1969 dr. H.A. van Munster
Redactieraad:
1963-1969 W. Alting von Geusau OFM
1963-1969 dr. G.C.M. de Gier MSC
1963-1969 ir. J.F. Hiltermann
1963-1969 Em. Janssen SJ
1963-1969 drs. N.H.C. van Loenen
1963-1969 drs. J. van der Sommen
1963-1969 mevr. L. Terlingen-Lücker
1963-1969 dr. G. Vandebeek OFM
✦ *speciale nummers* 1(1949/50), jan.-nr.: 'Het gezin in het licht van Christus'
– 9(1957/58), nr. 2: gewijd aan het klein-seminarie
– 13(1961/62), nr. 11/12: gewijd aan het Russische communisme, vooral aan de mens, met name de sovjet-mens
– 14(1962/63), nr. 3: gewijd aan het Tweede Vaticaans Concilie
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen, boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
✦ *literatuur* Bertrand van Bilsen, 'Een nieuw tijdschrift', in: *Neerlandia seraphica*, 19(1949/50), nr. 1(febr.), p. 64-67
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Tijdschrift met aandacht voor godsdienstige, kerkelijke, filosofische, culturele en sociale verschijnselen. Initiatiefnemer en jarenlang redactiesecretaris van het tijdschrift was de franciscaan Bertrand van Bilsen. De redactie, die in het eerste nummer expliciet vermeldt dat zij bestaat uit priesters en leken, wil "getuigenis afleggen van de waarheid: dat de christen, vernieuwd door het doopsel, geroepen is in alles als een nieuwe mens te leven". Zij wil dit doen "in woorden die door moderne mensen aanstonds worden verstaan", in bescheidenheid, maar ook met vrijmoedigheid en vooral met vreugde, "met de vreugde om het Evangelie, altijd nieuw en altijd schoon, de enige regel van ons denken en ons leven". Elders schrijft Van Bilsen dat het tijdschrift "een godsdienstige periodiek [wil] zijn in de meest brede zin van het woord: [aandacht voor] de katholieke leer en de consequenties daaruit voor het kerkelijke leven van onze tijd. (...) Beleving van het Christendom is dus het doel: op zuiver godsdienstig-kerkelijk gebied, in het gezin en het huwelijk, in de handel, politiek, kunst, beroep en bedrijf, amusement, enz." De franciscanen namen het initiatief tot de uitgave van het tijdschrift, maar het blad wilde geen franciscaans tijdschrift zijn (vgl. Van Bilsen, 'Een nieuw tijdschrift'). In het programmatisch artikel 'De nieuwe mens' in het eerste nummer schreef J.A.J. Peters CssR over de moderne mens: "Hij zoekt weer naar banden die hem binden, hij wil gemeenschap. Vanuit de techniek terug naar de natuur, vanuit het individualisme naar sociale gezindheid, vanuit het atheïsme naar God".
Bij het begin van de vierde jaargang verklaarde de redactie dat haar ideaal is en blijft: "mede te mogen werken aan de godsdienstige vernieuwing in België en Nederland", waarbij speciale aandacht zal worden gericht op: "1. de intensieve beleving van het Misoffer, de Sacramenten en het gebed; 2. een goed christelijk gezinsleven". Tien jaar later, in 1963 aan het slot van de veertiende jaargang, wordt gezegd dat als centraal thema van het tijdschrift behouden blijft: "de christelijke beleving in onze tijd. Wij hopen echter door een bredere opzet meer aspekten dan tot nu toe te kunnen belichten". Bij het begin van de vijftiende jaargang verwoordde de redactie in het openingsartikel 'De nieuwe mens' de taak die zij voor het tijdschrift zag weggelegd: "Ruimte latend voor een andere struktuur voor andere tijden en streken, zal onze probleemstelling zich moeten bezig houden met ons westerse, huidige wereldbeeld waarbinnen de Kerk de aktualisering van het groeiend Godsrijk wil zijn, een kerk die dus zo gestruktureerd is dat zij enerzijds Christus' Kerk is, anderzijds binnen onze wereld Christus' werk kan voortzetten".
✦ *noten*
(1) Over de keuze van de titel schreef Bertrand van Bilsen, de redactiesecretaris: "Bij het kiezen van een naam is een uitgangspunt gevonden in de brief van Sint Paulus aan de Ephesiërs (4, 22-24), waar hij spreekt over de totale omvorming van de christen tot een 'nieuwe mens' (Van Bilsen, 'Een nieuw tijdschrift').
(2) De opheffing is vermoedelijk enigszins onverwachts gebeurd. In het laatste nummer van de 20e jaargang werd nog de verschijning van een volgend nummer aangekondigd dat in juli 1969 zou verschijnen en gewijd zou zijn aan het thema 'Secularisatie'.
(3) B. van Bilsen OFM schreef in 'In memoriam prof. dr. J.A.J. Peters CssR' (in: 13(1961/62), p. 161-162): "Prof. Peters behoorde tot de redactie van ons tijdschrift. Reeds in de tijd van voorbereiding – winter 1948 – is hij gewonnen voor dit tijdschrift. Hij heeft vooral in de eerste zes, zeven jaren zeer veel voor ons tijdschrift betekend, nauw betrokken als hij was bij de voorbereiding van ieder nummer. (...) Hij was het die van het begin af de naamgeving van dit tijdschrift 'De Nieuwe Mens' krachtig gestimuleerd heeft".

225

de Nieuwe spoel[1] 1946-1951
✦ *jaren* 1(1946), nr. 1(jan.) – 6(1951), nr. 9/10(onged.)
✦ *ondertitel* Bulletin voor het amateurtoneel[2]
✦ *uitgever* Ons Leekenspel
✦ *plaats* Bussum
✦ *frequentie* 6 nummers ∞ 1(1946); 8 nummers ∞ 2(1947)-5(1950); 10 nummers ∞ 6(1951)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I ∞ 1(1946); III ∞ 2(1947)-6(1951)
✦ *redactie* 1946 Piet Alberts
1946-1948 Jan Nieuwenhuis
1946-{1950} Joop Biekmann
1947 A. Michielsen pr.
1947-{1948} J. Declercq
1947-{1948} Paul Rumes
1947-{1950} Anton Sweers
{1948} Jan Muller, red. secr.
1948-{1950} Kees Spierings
1948-1949 Albert Welling, verantwoordelijk redacteur voor de pagina's van het Werkverband Katholiek Amateurtoneel (WKA)
1949-1950 Lou Hoefnagels, namens WKA
1949-1950 Jan Naaykens, namens WKA
NB: Door het ontbreken van omslagen in het autopsie-exemplaar zijn de exacte dateringen van de redacteurschappen niet precies bekend.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (1947-1949); inhoudsopgaven (1949, 1951).
– In de rubriek 'De Nieuwe Spoel' worden de toneelstukken besproken die door de Nationale Commissie van Advies inzake het Amateurtoneel zijn goedgekeurd.
– 5(1950) bevat op de pagina's 153-184: 'Spelen die het doen' een overzicht van de nieuwe spelen, die dat seizoen zullen verschijnen. Het is bedoeld als handreiking bij de samenstelling van het nieuwe repertoire en bestemd voor hen die een toneelbibliotheek willen samenstellen of uitbreiden.
– In 3(1948), nr. 2(maart), p. 35-37, 'Voor degelijker waardering en inniger samenwerking tussen Noord en Zuid' wordt de samenwerking aangekondigd met het Vlaamse blad *Toneelecho*, blad van het Nationaal Vlaams kristelijk toneelverbond. Er is sprake van de uitgave van gezamenlijke afleveringen onder de titel *de Nieuwe spoel en Toneelecho*: "een symptoom van een groeiende verstandhouding en beter begrip tussen Zuid en Noord". Vermoedelijk is dit plan niet gerealiseerd. In 5(1950), nr. 1 wordt op de pagina's van het WKA, in een artikel 'Kritiek van de Vlamingen', gezegd dat de meeste plannen van de afgelopen jaren om tot een uitwisseling Noord-Zuid te komen, nooit werkelijkheid zijn geworden.
– Vanaf 3(1948), nr. 6(aug./sept.) tot en met 5(1950) bevat elke aflevering een aantal pagina's o.d.t. 'Werkverband Katholiek Amateurtoneel. Officieel gedeelte'. In dit Werkverband Katholiek Amateurtoneel (WKA) waren de katholieke verenigingen voor amateurtoneel samengebracht. Vanaf maart 1951 verscheen *Elckerlyc* als eigen blad van het WKA (zie de beschrijving van *Elckerlyc*).[3]
✦ *relaties* Samengegaan met *de Spelewei* en voortgezet als *Speel met spoel op de spelewei*
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. aantal omslagen
– KDC
✦ *typering* Blad van Ons Leekenspel, bestemd voor het amateurtoneel. In het eerste nummer schrijft Anton Sweers in 'Welkom Nieuwe spoel' dat het amateurtoneel een belangrijke taak moet vervullen tot een werkelijk geestelijke vernieuwing in ons volk. Vijftien jaar geleden is Ons Leekenspel begonnen met zich te richten op de jeugd. Die jeugd is ouder geworden; "honderden zijn de jeugdblouse ontgroeid en vinden in bestaande of zelf opgerichte tooneelminnende groepeeringen hun arbeidsveld en plaats". Er is veel vraag naar raad en hulp en goede speelteksten. Daarom gaat Ons Leekenspel zich nu ook richten op het amateurtoneel. Als eerste taak wordt gesteld: "zuivering en vernieuwing van het repertoire. (...) Daarnaast volgen activiteiten en actiepunten die er op ingesteld zijn te stimuleeren tot steeds betere en zuiverder amateurstooneeldaden". In *de Spelewei*, 7(1945), nr. 1(dec.), p. 32 wordt over de uitgave van *de Nieuwe spoel* gezegd: "De oorlog heeft veel veranderd en ook veel sneller doen rijpen dan bij een normaal groeiproces het geval had kunnen zijn. Zoo ook de vernieuwing van het amateurstooneel. Na 5 jaar oorlog blijken over de geheele linie de inzichten dermate veranderd, blijkt de vaste wil om beter tooneel te brengen dermate gegroeid bij velen, dat de leiding van Ons Leekenspel het van belang heeft geacht, speciaal voor het amateurstooneel een actie van vernieuwing in te zetten onder den titel 'De Nieuwe Spoel'".
Het blad bevat artikelen van praktische aard, uitgebreide besprekingen van die spelen die door de Landelijke Commissie van Advies inzake het Amateurtoneel zijn goedgekeurd, adviezen inzake uitvoeringen, korte spelen en eenacters, nieuws uit de kringen. In de 'Proloog' van het eerste nummer van de tweede jaargang signaleert de redactie dat het blad dermate uitgebreid kan worden "dat het, wat omvang betreft inderdaad een studieblad voor het amateurtoneel zal kunnen worden".
✦ *noten*
(1) De titel verwijst naar het personage van Spoel de Wever in *Midzomernachtsdroom* van William Shakespeare. Vgl. Jan Engelman, 'De nieuwe spoel', in: *de Nieuwe spoel*, 1(1946), nr. 1(jan.), p. 7-8: "Spoel is onsterfelijk. Maar hij is vele jaren ziek geweest. Hij was den zin kwijt voor de poëzie en voor het verhevene. In plaats van helden, koningen en heiligen voor te stellen,

probeerde hij de beau-monde van het burgerlijke tijdperk na te apen. (...) Nu het burgerlijke tijdperk ten einde neigt, komt ook Spoel tot bezinning en wrijft zich de oogen uit. Wat kan hem gelegen zijn aan de boulevard, aan de thrillers en aan de Amerikaansche schlagers waarvan men den inhoud na twee dagen vergeten is? Waarom zal hij concurreeren met de film?" Het artikel van Jan Engelman was eerder verschenen in het proefnummer uit 1939 van *de Spelewei* (vgl. *de Spelewei*, 7(1945), nr. 1(dec.), p. 32.
(2) 1(1946), nr. 1(jan.) – nr. 3(mei): "amateurstoneel".
(3) In het laatste nummer van 5(1950) wordt door het WKA in het 'Kort jaarverslag 1949-1950' bericht: "Hoewel *de Nieuwe spoel* als orgaan staat aangeschreven als het beste blad op het terrein van het amateurtoneel, blijkt in de kringen der leden nogal bezwaar hiertegen te bestaan. Men zou wat meer practijk en wat minder theorie behandeld willen zien. Om aan deze behoefte te voldoen heeft de Alg. Raad een Commissie benoemd, die dit onderwerp nader zal bestuderen en uitwerken. In redelijk overleg zullen de wensen van het WKA met de Directie van *de Nieuwe spoel* besproken worden en ongetwijfeld zal hieruit een oplossing komen die beide partijen zal bevredigen". Blijkbaar is dit overleg gestrand: vanaf maart 1951 gaf het WKA een eigen tijdschrift uit: *Elckerlyc*.

226

Nieuwe tijden 1923-1924
✦ *jaren* 1923/24, nr. 1(sept.) – {nr. 12(aug.)}[1]
✦ *ondertitel* Een geïllustreerd maandblad gewijd aan kunst, letteren, schoonheid van eigen land en humor
✦ *uitgever* NV Spaar- en beleggingskas voor roomsch-katholieken[2]
✦ *plaats* Red.: 's-Hertogenbosch; adm.: Utrecht
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* III
✦ *redactie* 1923-1924 Herman Moerkerk[3]
✦ *speciale nummers* In 1924 verscheen: *Extra nummer voor het Internationaal Eucharistisch Congres, Amsterdam 22-27 juli 1924*, 36 p.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– Volgens 'Wat is het doel van ons tijdschrift' in het eerste nummer verscheen er naast de editie voor de deelnemers aan de Spaar- en beleggingskas voor roomsch-katholieken, een neven-uitgave "die tegen een geringe abonnementsprijs verkrijgbaar is – een afzonderlijke z.g. luxe-uitgave, rijk aan litterairen inhoud, bescheiden aan artikelen betreffende het spaarwezen".
✦ *relaties* Opgegaan in *Nieuw Nederland*[4]
– Later gaf de NV Spaar- en beleggingskas voor roomsch-katholieken, inmiddels gewijzigd in NV Spaarkas voor beleggingen in RK kerkelijke leeningen, opnieuw een blad onder de titel *Nieuw Nederland* uit. Dit was echter geen tijdschrift, maar een onregelmatig verschijnende uitgave met informatie over de activiteiten van de NV Spaarkas.[5]
✦ *autopsie* 1923/24, nr. 1(sept.) – nr. 12(aug.)
– KDC ∞ 1923/24
– NPM ∞ 1923/24, extra nr.
✦ *typering* Katholiek cultureel blad van Herman Moerkerk, uitgegeven door de NV Spaar- en beleggingskas voor roomsch-katholieken. Het tijdschrift bevat gedichten, verhalen, reproducties van kunstwerken, muzikale bijdragen, journalistieke schetsen en tekeningen. In het eerste nummer schreef Herman Moerkerk dat *Nieuwe tijden* "een nieuwe vriend [wil] worden, zijn bloemen uitstrooien, die gij rapen kunt en bijeenbinden. Goede en nuttige dingen wil het zeggen en vóóral uit eigen land de schoonheid openbaren, die altijd te weinig gekend is. (...) Het zal zijn belangstelling wijden aan de gebeurtenissen uit het maatschappelijk leven, aan schilder- en teekenkunst en poësie. Een ruime plaats zal het geven aan den humor, die met zijn blijden geest meer dan vele andere dingen bij machte is den blik te verruimen". De NV Spaar- en beleggingskas voor roomsch-katholieken voegt in hetzelfde eerste nummer daaraan toe, dat het blad wil trachten "'n volksbelang bij uitnemendheid, de spaarzaamheid, te dienen en tevens den zin voor kunst, letteren en schoonheid aan te kweeken".
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk is nr. 12 de laatst verschenen aflevering. *Brinkman's catalogus*, 1921-1925, p. 734, vermeldt 12 nummers per jaargang. Vanaf 1(1924), nr. 43(24 okt.) was *Nieuwe tijden* opgenomen in *Nieuw Nederland*.
(2) De NV Spaar- en beleggingskas voor roomsch-katholieken was in 1919 opgericht door W.J.J. Maassen. De NV Spaar- en beleggingskas wilde het sparen door katholieken bevorderen. Het gespaarde geld diende om te worden belegd in kerkelijke leningen. In 1928 werd de naam veranderd in NV Spaarkas voor belegging in RK kerkelijke leningen. In de aflevering van 1952 van *Nieuwe tijden* werd over de conceptie van Maassen geschreven: "Door zijn vele ondervindingen op bankgebied en zijn begrip voor sociale verhoudingen, kwam bij hem de gedachte op, de belangen van de kleine spaarders en van de kerkelijke instellingen met dezer steeds toenemende behoeften aan geldelijk crediet te associëren en het gelovige volk in zijn heimwee naar Gods tempel de vreugde te verschaffen, zelf deel te mogen hebben in de bouw van kerken, waarin het, zoals de Psalmist het zo kernachtig uitdrukt, zal mogen opgaan naar Gods altaar, naar de God zijner jubelende vreugde!" Voor de geschiedenis van de NV Spaar-en beleggingskas, zie: W.J.J. Maassen, 'Veertig jaar NV Spaarkas voor belegging in RK kerkelijke leeningen', in: *Sparen. Enkele beschouwingen bij een veer-*

tigjarige spaaractiviteit [Utrecht 1959], p. 85-99, en: Hugo Alexander Landheer, *Kerkbouw op krediet. De financiering van de kerkbouw in het aartspriesterschap Holland en Zeeland en de bisdommen Haarlem en Rotterdam gedurende de periode 1795-1965* (Amsterdam 2004), p. 337-341.
(3) Vgl. Frans van Gaal, Vincent Verstappen, *Op zoek naar erkenning. Leven en werk van Herman Moerkerk* ('s-Hertogenbosch 2003), p. 50: "In 1923 start hij [= Moerkerk] een eigen literair-kunstzinnig tijdschrift met de naam *Nieuwe tijden*".
(4) Van *Nieuw Nederland* is een beschrijving opgenomen in deel I van de *BKNP*. In *Nieuw Nederland* van 17 okt. 1924 werd over *Nieuwe tijden* geschreven dat dit blad "gewijd aan kunst, letteren, humor en de schoonheid van ons land" de ontwikkeling der eigen cultuur "vooral op artistisch [sic] gebied in den door ons nagestreefden zin" beijvert.
(5) Van de latere uitgave van *Nieuwe tijden* zijn twee nummers in het KDC aanwezig: een uit 1946 (met foto's van door de oorlog verwoeste kerkgebouwen) en een uit 1952. Uit de aflevering uit 1946 blijkt, dat dit het eerste nummer na de oorlog is, en dat het laatste voorafgaande nummer in april 1941 verscheen.

227

Nieuwe uitspanningslectuur [1839]-[1843]
✦ *jaren* [1839, jan.][1] – [1843, dec.][2]
✦ *uitgever* [Boekdrukkerij van Josué Witz]
✦ *plaats* Grave
✦ *frequentie* [maandelijks][3]
✦ *formaat* A
✦ *omvang* [VI]
✦ *redactie* De redactie is niet in het blad vermeld. Volgens Gorris, dl. 2, p. 114 werd de redactie gevoerd door Josué Witz.
✦ *bijzonderheden* In 1839 verschenen zes afleveringen o.d.t.: *Mengelingen in dicht en proza* van respectievelijk 92 p., 76 p., 85 p., 63 p., 79 p. en 79 p. en bovendien: 1) L. Canning-Spencer, *Mijne herinneringen. Verhaal mijner bekeering tot het catholijk geloof (...) aan mejuffrouw Maria V... gerigt*. Naar de oorspronkelijke uitgave vertaald door J. Witz, 70 p.; 2) *Isabella van Nesle, eene geschiedenis uit de XVe eeuw*. Vrij vertaald door J. Witz., 144 p.; 3) *Vader Robert, eene geschiedenis uit de XIIe eeuw*, 66 p.; 4) *De Marianen of de Kruisridders*, 72 p.; 5) *Richildis, of episoden uit de geschiedenis van Vlaanderen. In de elfde eeuw*. In het Nederduitsch bewerkt door J. Witz. Eerste en tweede stuk, 133 en 181 p.
In 1840 verschenen in elk geval: 1) *Richildis, of episoden uit de geschiedenis van Vlaanderen. In de elfde eeuw*. In het Nederduitsch bewerkt door J. Witz. Derde, vierde en vijfde stuk, 55, 72 en 143 p.; 2) *Beweeggronden tot de omhelzing van het ware christendom*. Naar het Fransch door J. Witz, 102 p. Hiervan verscheen een tweede druk in 1841, 102 p.; 3) J.-F.F. de Chantal, *Schets van den geest en het hart van den H. Franciscus van Sales*. Uit het Fransch vertaald door J.G. Le Sage ten Broek, 104 p.
In 1841 verschenen in elk geval: 1) N. Roissard, *De troost van den christen, of beweegredenen tot vertrouwen op God in de verschillende omstandigheden des levens*. Naar het Fransch. Vermeerderd en met aanmerkingen volgens de behoefte des tijds door H. Blom, deel 1, 325 p. De titelpagina van het 1e deel van het exemplaar in de UB van Nijmegen is met inkt geschreven. De 'Voorrede' van deel 1 is gedateerd: 27 mei 1841 en gesigneerd: F.J. van Vree; 2) een aflevering met verhaaltjes, waaronder o.a. 'De Gekwetste van Waterloo'. Vgl. *Catholijke Nederlandsche stemmen*, 1841, p. 200 (geen exemplaar bekend); 3) *Het leven van den H. Dominicus, insteller van de Orde der Predikheeren*. Vgl. *Catholijke Nederlandsche stemmen*, 1841, p. 200 (geen exemplaar bekend).
In 1842 verschenen in elk geval: 1) zuster Scholastica Moons, *Verhaal van de reize der zes Rozendaalsche zusters naar Curaçao, gedaan in een brief aan een eerw. geestelijke*, 60 p. (Volgens *Catholijke Nederlandsche stemmen*, 1842, p. 252 verscheen een herdruk "door de algemeene belangstelling in dit belangrijke verhaal"; 2) *De vruchten eener goede opvoeding. Drie verhalen in brieven aan de jeugd gewijd, door een catholyk priester. Kinderlectuur*, 122 p.
In 1843 verschenen in elk geval: 1) N. Roissard, *De troost van den christen, of beweegredenen tot vertrouwen op God in de verschillende omstandigheden des levens*, dl. 2, 361 p.; 2) J.G. Le Sage ten Broek, *Onderzoek. Een heilige pligt voor alle protestanten*, 71 p. Herdruk van: *De goede trouw der protestanten, tegen eene verdenking der Roomsch Catholijken verdedigd*, 1818[4]; 3) J.G. Le Sage ten Broek, *De voortreflijkheid van de leer der Roomsch-Katholijke Kerk geschetst*. Zesde druk, 108 p. De eerste druk was in 1816 verschenen bij Geysbeek en Comp. te Amsterdam.
– Losse afleveringen zijn moeilijk te herkennen als deel uitmakend van het tijdschrift – soms was de titel *Nieuwe uitspanningslectuur* uitsluitend op de rug afgedrukt – en zijn dan ook veelal afzonderlijk gecatalogiseerd.
✦ *relaties* Voortzetting van *Uitspannings-lectuur voor catholijken*
– Voortgezet als *Uitspanningslectuur, toegewijd aan wetenschap, kunst en smaak*
✦ *literatuur* G. Gorris SJ, *J.G. Le Sage ten Broek en de eerste faze van de emancipatie der katholieken*, dl. 2 (Amsterdam 1949), p. 114, 377-378
✦ *autopsie* 1839 (12 afln.); 1840 (5 afln.); 1841 (1 afl.); 1842 (2 afln.) 1843 (3 afln)
– UBU, collectie Thomaasse ∞ 1839, 12 afln.; 1840, 3 afln. (*Richildis*, 3e-5e stuk)
– UBN ∞ 1840, 2 afln. (*Beweeggronden* en *Schets van*

den geest); 1841, 1 afl. (*De troost van den christen*, dl. 1); 1843, 3 afl.
– UBT ∞ 1842, 2 aflN. (*Verhaal van de reize*, tweede druk en *De vruchten eener goede opvoeding*)
✦ *typering* Nadat de voorloper *Uitspannings-lectuur voor catholijken* in 1838 was opgehouden te verschijnen, begon Josué Witz, bijgestaan door J.G. Le Sage ten Broek, in 1839 met *Nieuwe uitspanningslectuur*. Aanvankelijk verschenen in de afleveringen onder de titel 'Mengelingen in dicht en proza' diverse bijdragen van ontspannende en beschouwende aard. Reeds in het eerste jaar verschenen ook afleveringen die een afgerond verhaal of betoog brachten of er werd een vervolgverhaal in meerdere nummers gebracht. *Nieuwe uitspanningslectuur* is derhalve zowel een tijdschrift als een reeks.
– In de decemberaflevering van 1839 prees het tijdschrift zich als volgt aan: "Zij [de redactie] meent getrouw te hebben beantwoord aan het verlangen van vele Heeren Geestelijken, om, de *Uitspannings-Lectuur* zóó inrigtende als zij dit jaar gedaan heeft, eene behoefte aan aangename en tot schoolprijzen geschikte werkjes, die door gehalte, formaat en matigen prijs, alleszins dat doel bereiken, te bevredigen. Zij heeft het aangename met het nuttige parende, eene reeks van belangrijke geschied- en zedekundige verhalen geleverd, die bij meerdere aanmoediging, nog aanmerkelijk vergroot zal worden".
✦ *noten*
(1) In 1839, afl. 12(dec.), p. 78 wordt gezegd, dat dit de laatste aflevering van de eerste jaargang is.
(2) De eerste aflevering van de opvolger, *Uitspannings-lectuur, toegewijd aan wetenschap, kunst en smaak*, verscheen in januari 1844. In het nummer van 30 dec. 1843 van *Catholijke Nederlandsche stemmen* was de aankondiging verschenen: "Ten gevolge van veler uitgedrukt verlangen, zal voortaan de *Uitspannings-lectuur, toegewijd aan Wetenschap, Kunst en Smaak*, maandelijks in groot 8vo worden uitgegeven". De afleveringen van *Nieuwe uitspanningslectuur* verschenen in duodecimoformaat.
(3) Blijkens advertenties in de *Catholijke Nederlandsche stemmen* verschenen er in de jaren 1839 tot en met 1841 jaarlijks twee delen van elk zes afleveringen. Volgens de *Catalogus van franciscaans tijdschriftenbezit* verscheen het tijdschrift daarna onregelmatiger. Het is niet altijd duidelijk hoeveel afleveringen een verhaal in beslag nam.
(4) Uit het 'Voorwoord' van den Schrijver blijkt dat het hier gaat om een tweede druk van *De goede trouw der Protestanten, tegen eene verdenking der Roomsch Catholijken verdedigd*, een werkje dat Le Sage ten Broek 25 jaar geleden schreef. Het feit dat de Protestanten door godsdienstgeschillen "in twijfelmoedigheid verkeren, en, door gewetens-onrust geprangd" worden, deed hem besluiten "om juist in dezen tijd [het voorwoord is gedateerd: Grave, 15 nov. 1842] een tweeden druk van het bovenvermelde werkje, in het licht te geven (...)." Het beste leek hem dit te doen als een aflevering van de *Nieuwe uitspanningslectuur* (p. IV-V).

228

Nieuwe volks-almanak voor roomsch katholieken[1] [1848]-[1863]
✦ *jaren* [1848][2]-[1863][3]
✦ *uitgever* H.A. Banning (gedrukt bij T.P. Veltman)
✦ *plaats* Utrecht
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* Niet in de almanak vermeld.
✦ *relaties* Met de titel *Nieuwe volks-almanak* wilde Banning vermoedelijk zijn almanak bestempelen als de opvolger van de *Volks-almanak voor roomsch-catholijken* (zie de afzonderlijke beschrijving).
✦ *autopsie* 2(1849)
– UBL
✦ *typering* Jaarboekje voor rooms-katholieken met almanakgegevens en mengelwerk.
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "voor het jaar ... [jaartal]". In *Brinkman's catalogus*, 1833-1849, vermeld als "voor roomsch-catholijken".
(2) Volgens *Brinkman's catalogus*, 1833-1849, p. 17 begonnen te verschijnen met de almanak voor 1848.
(3) Volgens *Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 36 was de almanak voor 1863 de laatst verschenen uitgave.

229

Nieuwjaars-geschenk 1856-1902
✦ *jaren* 1856-47(1902)
✦ *ondertitel* Almanak (...)[1] uitgegeven door de Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo te Amsterdam
✦ *uitgever* Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo
– De uitgave werd verzorgd door J.F.A. Beukman[2] ∞ 1856-3(1858); B. Lenfring ∞ 4(1859)-44(1899); J.S. de Haas ∞ 45(1900)-47(1902)
✦ *plaats* Amsterdam[3]
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* 1856-1882 mgr. P. van der Ploeg (vgl. 28(1883), p. III-X)
✦ *bijzonderheden* Jaargangnummering vanaf 2(1857).
– Afbeeldingen (niet in elke afl.).
– Op de rug van de almanakken is vermeld: "Aartsbisdom Utrecht en Bisdom Haarlem" ∞ {4(1859)}-

{40(1895)}; "Vincentius-almanak" ∞ {42(1897)}-47(1902).
✦ *relaties* Voortgezet als *Vincentius almanak*
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Almanak waarin zijn opgenomen de gebruikelijke praktische informatie en mengelwerk (stichtende verhalen en ontspanningslectuur). De almanak werd als volgt in het *Bulletin der Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo* (7(1855), p. 385) aangekondigd: "De Vereeniging gaat een almanak uitgeven. (...) Lief en voorkomend zal dat allemans boekje zich voordoen; niet te mager, of niet te lijvig, niet te stijf, en ook niet te los, eenvoudig en toch niet en negligé, zal het zich aanbieden en een klein plaatsje verzoeken, om ongemerkt meêgedragen en in het huisgezin, dat ons is toevertrouwd, misschien ook wel in ons eigen gezin, een hoekje bij den haard te verkrijgen; want bij een knetterend vuurtje en flikkerend vlammetje, laat zich niets zoo goed lezen als een almanak, met zijn voorspellingen over het weêr, zijn vertelseltjes, zijn versjes en aardigheden, zijn onmisbare kronijk enz. enz."
✦ *noten*
(1) Tijdsaanduiding: "voor het jaar (jaartal)"; eventueel: "voor het schrikkeljaar (jaartal)".
(2) Van 1856 tot en met 1858 wordt J.F.A. Beukman als drukker genoemd. Op het omslag van de almanak voor 1856 wordt vermeld dat J.S. de Haas, C.L. van Langenhuysen en B. Lenfring zich met de verzending van de almanak belasten.
(3) Waaraan toegevoegd: "Rotterdam" ∞ 22(1877)-34(1889).

230

Ons damblad 1920-1922
✦ *jaren* 1(1920/21), nr. 1(maart) – [2(1921/22), nr. 10(juli 1922)][1]
✦ *ondertitel* Orgaan van den Nederl. RK Dambond
✦ *uitgever* Nederlandsche RK Dambond[2]
✦ *plaats* Red.: Utrecht
– Adm.: Rotterdam
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* C.P. van Oostveen, red.
J. Janssen, adm.
✦ *bijzonderheden* De eerste jaargang eindigde met nr. 12(febr. 1921). De tweede jaargang begon met nr. 1(juli 1921).
✦ *relaties* Na een onderbreking van tweeënhalf jaar werd het blad weer onder dezelfde titel voortgezet; zie: *Ons damblad* (1925-1934).
✦ *literatuur Dammen. Catalogus van de Damcollectie in de Universiteitsbibliotheek van Amsterdam bijeengebracht door Philip de Schaap* (Amsterdam 1990), p. 173, nr. 2263
✦ *autopsie* Volledig
– UBA, Damcollectie De Schaap
✦ *typering* Blad van de RK Dambond, waarin het bondsnieuws is opgenomen, artikelen over het damspel, weergave van gespeelde partijen en opgaven met damproblemen. In het eerste nummer schreef de redacteur: "De Ned. RK Dambond heeft in zijn 2-jarig bestaan ondervonden, dat hij een orgaan noodig had, om den band, die de leden bindt nauwer te doen zijn, om voortdurend in contact te blijven met al zijn leden, en om ons mooie spel hoe langer hoe meer bekend en bemind te maken".
✦ *noten*
(1) In 2(1921/22), nr. 10(juli) wordt bericht, dat tijdens de jaarvergadering van de bond is besloten om het orgaan van de bond op te heffen: "Twee jaar heeft *Ons damblad* zich op de been gehouden, maar het is niet mogelijk gebleken zijn bestaan langer te rekken (...). Het orgaan werd een te groote belasting voor de bondskas zoodat voor propaganda-doeleinden te weinig geld beschikbaar bleef". Hoewel de verschijning van de nummers 11 en 12 nog wel werd aangekondigd, zijn deze nummers vermoedelijk niet meer verschenen.
(2) Volgens de statuten stelde de bond zich ten doel: "de ontwikkeling en verspreiding der kennis van het damspel onder de Katholieken in Nederland en organiseering van hen in R.K. Damvereenigingen". In de statuten was ook bepaald dat het lidmaatschap niet verenigbaar was met het lidmaatschap van een niet-katholieke damorganisatie. Vgl. *Statuten en huishoudelijk reglement van de Nederlandsche R.K. Dambond* ([Den Haag, ca. 1920]; aanwezig UBA, Damcollectie De Schaap).

231

Ons damblad 1925-1934
✦ *jaren* 1(1925), nr. 1(15 jan.) – 7(1933/34), nr. 7(1 nov.)[1]
✦ *ondertitel* Officiëel orgaan voor de leden van den Nederl. RK Dambond ∞ 1(1925)-2(1925/26)[2]
– Orgaan van den Ned. RK Dambond ∞ 3(1926/27)-5(1929/30)
– Orgaan voor de leden v.d. Ned. RK Dambond ∞ 6(1931/33), nr. 1(31 maart) – nr. 6(22 aug. 1932)
– Officieel orgaan Ned. RK Dambond ∞ 6(1931/33), nr. 7(10 dec. 1932) – 7(1933/34)
✦ *uitgever* Nederlandsche RK Dambond
✦ *plaats* Rotterdam
✦ *frequentie* In principe twaalf afleveringen per jaargang; de jaargangen lopen merendeels langer dan een kalenderjaar (zie onder bijzonderheden).
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I

✦ *redactie* 1925-1929 J. Janssen, adm.
1925-1932 H. Regouw, red.
1929-1932 J. v.d. Bosch, adm.
1932-1934 H. Foppele, red.
1932-1934 P.J. Willems, adm.
✦ *bijzonderheden* De eerste jaargang loopt tot en met nr. 6(15 juni 1925). De tweede jaargang van nr. 1(15 juli 1925) tot en met nr. 12(15 aug. 1926). De derde jaargang van nr. 1(okt. 1926) tot en met nr. 12(sept. 1927). De vierde jaargang van nr. 1(okt. 1927) tot en met nr. 12(31 dec. 1928). De vijfde jaargang van nr. 1(15 febr. 1929) tot en met nr. 12(31 dec. 1930). De zesde jaargang van nr. 1(31 maart 1931) tot en met nr. 12(1 okt. 1933). De zevende jaargang van nr. 1(1 dec. 1933) tot en met nr. 7(1 nov. 1934).
✦ *relaties* Voortzetting van *Ons damblad* (1920-1922)
– Voortgezet als *Theorie en practijk*
✦ *literatuur Dammen. Catalogus van de Damcollectie in de Universiteitsbibliotheek van Amsterdam bijeengebracht door Philip de Schaap* (Amsterdam 1990), p. 173, nr. 2263
✦ *autopsie* Volledig
– UBA, Damcollectie De Schaap
✦ *typering* Blad van de RK Dambond, waarin het bondsnieuws is opgenomen, artikelen over het damspel, weergave van gespeelde partijen en opgaven met damproblemen. In het eerste nummer werd het doel van het blad als volgt omschreven: "1) om door de uitgave van een orgaan de belangstelling voor ons damspel bij de bondsleden in 't bijzonder en bij alle Katholieken in het algemeen aan te wakkeren en op te wekken; 2) om door het publiceeren van clubnieuws etc. de wederzijdsche sympathie te versterken; 3) om door ons orgaan duidelijk te maken, dat onze Roomsche dambeweging in het Roomsche Vereenigingsleven op het gebied van ontspanning op een waardige plaats aanspraak maakt". Bij het tienjarig bestaan van de bond schreef de erevoorzitter pater A.J. Fennell OP over de bond: "Het is een principieele organisatie zonder direct stoffelijke voordeelen, geen ander doel nastrevend dan zelfs bij spel en vermaak volgens Katholieke beginselen in Katholiek gezelschap in Katholieke sfeer te handelen".
✦ *noten*
(1) In het *Jubileum-nummer den leden aangeboden bij het 20 jarig-bestaan van den Nederlandschen R.K. Dambond* (verschenen in oktober 1937; aanwezig in UBA, Damcollectie De Schaap) werd in 'Een terugblik' over het stopzetten van de uitgave van *Ons damblad* het volgende geschreven: "Door financieele bezwaren van het Haarlemsche district genoodzaakt om de bondsuitgaven te beperken, viel als eerste slachtoffer hiervan het bondsorgaan. (...) De beperktheid der bondsactie door financieele zorgen werd nog gesterkt door de inmiddels ingetreden economische crisis, waardoor tal van vereenigingen met werkeloosheid hunner leden te kampen kregen, vaak geen sluitende begrooting konden bereiken en daardoor de bonds-contributie steeds moeilijker kon worden opgebracht. (...) Daarnaast ontstond een strooming tot wijziging van het organisme en werd er meer naar een federatieven vorm gestuurd dan voor het bonds-idee goed was".
(2) Het blad heeft tot en met 6(1931/33), nr. 5(31 jan. 1932) omslagen. Hierop staat als ondertitel vermeld: 'Officieel orgaan voor de leden van den Ned. Roomsch-Kathol. Dambond'. Vanaf 4(1927/28), nr. 4(jan.): ' ... van den Nederl. Katholieken Dambond'.

232

Ons damjournaal 1947-1948
✦ *jaren* 1 (1947), nr. 1(jan.) – {2(1947/48), nr. 7/8(okt.)}
✦ *ondertitel* Orgaan van de Nederlandsche RK Dambond
✦ *uitgever* Nederlandsche RK Dambond
✦ *plaats* 's-Hertogenbosch
✦ *frequentie* 6 nrs. ∞ 1947: 8 nrs. ∞ 1947/48
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1947-1948 H. Kipping, adm.
1947-1948 W.J.F. Peynenburg. hoofdred.
✦ *bijzonderheden* De eerste jaargang loopt tot en met nr. 6(juni 1947). De tweede jaargang van nr. 1(okt. 1947) tot en met nr. 7/8(okt.) 1948.
✦ *relaties* Voortzetting van *Theorie en practijk*
✦ *literatuur Dammen. Catalogus van de Damcollectie in de Universiteitsbibliotheek van Amsterdam bijeengebracht door Philip de Schaap* (Amsterdam 1990), p. 174, nr. 2264
✦ *autopsie* Volledig
– UBA, Damcollectie De Schaap
✦ *typering* Blad van de RK Dambond. In het eerste nummer van januari 1947 spreekt het bestuur van de bond de hoop uit, dat "alle R.K. dammers en vereenigingen tot het inzicht komen, dat het niet enkel gaat om het damspel, doch om hoogere belangen".

233

Ons kerkklokje 1893-1918
✦ *jaren* 1(1893), nr. 1(1 jan.) – 26(1918), nr. 52(29 dec.)[1]
✦ *ondertitel* Weekblad voor katholieke huisgezinnen
✦ *uitgever* M. Waterreus
✦ *plaats* Roermond
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* V
✦ *redactie* "Eenige Eerw. Heeren Geestelijken uit de verschillende Bisdommen"
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven.

– De ingeziene jaargangen zijn ingebonden zonder omslagen. In de collectie van het Nederlands Persmuseum zijn een paar afleveringen aanwezig met gekleurde omslagen, waarop advertenties en een feuilletonverhaal zijn geplaatst.
– Het lag in de bedoeling van de uitgever, dat *Ons kerkklokje* ook als parochieblad zou kunnen dienen. Vgl. de mededeling in het eerste nummer: "Indien er in eene parochie na verloop van tijd een 100tal abonnés worden gevonden (of ook indien twee parochies het te zamen tot 100 abonnés kunnen brengen) heeft de Uitgever het volgende plan opgevat: Hij wil, indien de Eerw. Heeren Pastoors dier respectieve parochiën bereid gevonden worden hem iedere week tijdig de noodige opgaven toe te zenden, de eerste bladzijde dezer courant gaarne te hunner beschikking stellen, om daarop af te drukken al wat des Zondags van den kansel dier parochie wordt voorgelezen, te weten: de H.H. Diensten en al de kerkelijke plechtigheden die in den loop der week zullen plaats hebben, in één woord, die eerste bladzijde wordt dan voor zulk een parochie een kerklijst, gelijk men die vindt, en die zooveel gemak voor de geloovigen aanbieden in de groote steden".
✦ *relaties* Voortgezet als *het Kerkklokje*
✦ *autopsie* 1(1893)-19(1911); 23(1915), nr. 1(3 jan.) en 26(1918), m.u.v. nr. 1
– UBT, Theologische Faculteit, collectie Kapucijnen ∞ 1893-1911
– NPM ∞ 1915, nr. 1
– KDC ∞ 1918
✦ *typering* Weekblad voor katholieke huisgezinnen. In het eerste nummer wordt gezegd: "Gelijk het geluid der klok geest en hart boven het aardsche uit doet stijgen, zoo willen wij U wekelijks in eenige bladzijden Gods glorie en die van Zijne heiligen doen beseffen, gevoelens van liefde, hoogachting en eerbied opwekken en versterken voor alles wat met God en de H. Kerk in verband staat". Het blad bevat naast godsdienstige en kerkhistorische artikelen ook een feuilleton en ontspannende bijdragen.
✦ *noten*
(1) Laatste aflevering onder deze titel (vgl. *Brinkman's catalogus*, 1916-1920, p. 348).

234

Ons orgaan / Federatie van RK bonden van harmonie- en fanfarekorpsen [1939]-1941
✦ *jaren* [1939, jan.)][1] – 3(1941), nr. 12(dec.)[2]
✦ *ondertitel* Officieel maandblad van de Federatie van RK bonden van harmonie- en fanfarecorpsen in Nederland ∞ {2(1940)} – {3(1941), nr. 1(jan.)}
– Officieel maandblad van RK bonden van harmonie- en fanfaregezelschappen op RK grondslag in Nederland ∞ {3(1941), nr. 6(juni)} – nr. 12(dec.)
✦ *uitgever* Federatie van RK bonden van harmonie- en fanfarecorpsen[3]
✦ *plaats* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* {1940} Leo Fens
{1940}-1941 H.A.J. Veeneman
1941 D. Speets, vaste medewerker
✦ *relaties* Voortgezet als *St. Caecilia*[4]
✦ *autopsie* 1940, nrs. 1, 2, 4-6, 11; 1941, nrs. 1, 6, 7, 10-12
– SHC
✦ *typering* Officieel orgaan van de Federatie van RK bonden van harmonie- en fanfarecorpsen in Nederland. Het blad bevat bondsnieuws en informatie op het gebied van harmonie- en fanfaremuziek.
✦ *noten*
(1) In *Musica et cantica*, 2(1938/39), nr. 7(jan.) werd aangekondigd dat "voortaan" voor de leden der bij de bonden aangesloten RK Harmonie- en Fanfaregezelschappen een apart tijdschrift zou verschijnen onder de naam *Ons orgaan*.
(2) *Ons orgaan* mocht na het decembernummer wegens papierschaarste niet meer verschijnen.
(3) Waaraan toegevoegd: "waarbij aangesloten: RK Bond Noord-Holland, RK Bond Zuid-Holland, Aartsdiocesane Bond St. Willibrordus, RK Bond Bisdom Breda, RK Bond Bisdom 's-Hertogenbosch, Dioc. Bond Bisdom Roermond". De RK Federatie van muziekgezelschappen werd in 1935 opgericht door de Noord-Hollandse Bond, de Zuid-Hollandse Bond en de Utrechtse Bond. "Na een groot jaar kwam er definitief contact met Brabant tot stand en na twee jaar met Limburg" (vgl. J.J.A. Aalders, 'Uit de geschiedenis van de RK Federatie', in: *St. Caecilia*, 15(1960), nr. 7(juli), p. 7-8).
(4) In *St. Caecilia*, 15(1960), nr. 11(nov.), p. 27 werd gezegd: "(...) in april 1947 verschijnt het eerste nummer (eerste naoorlogse) van het maandblad: het heet nu niet meer *Ons orgaan* maar het wordt gedoopt met zijn huidige naam *St. Caecilia*".

235

Ons reisblad 1924-[1925]
✦ *jaren* 1924, nr. 1(5 maart) – [1925][1]
✦ *ondertitel* Orgaan van de Ned. RK Reisvereeniging
✦ *uitgever* Nederlandsche RK Reisvereeniging[2]
✦ *plaats* Red.: Amsterdam
✦ *frequentie* maandelijks[3]
✦ *formaat* C
✦ *omvang* Ingeziene afl.: 8 p.
✦ *redactie* 1924 mej. A. Everling[4]
1924 J.W. Helmer[4]
✦ *relaties* Voortgezet als *Ons roomsche reisblad*[1]
✦ *autopsie* 1924, nr. 1(5 maart)
– NPM

✦ *typering* Blad van de Nederlandsche RK Reisvereeniging. De inhoud bestaat uit verenigingsnieuws en informatie over reizen en reisprogramma's van de vereniging. In het eerste nummer wordt in 'Een woord aan onze leden' gezegd, dat *Ons reisblad* het orgaan is "dat leden met leden en leden met hunne besturen verbinden kan en naar wij verwachten ook verbinden zal". In hetzelfde nummer legt redacteur Helmer in 'Ter inleiding' het belang van de vereniging als volgt uit: "Wij katholieken kunnen ons wel in gemengde gezelschappen bewegen; wij zijn verdraagzaam en voegen ons gemakkelijk naar anderer gebruiken en wenschen, soms wel wat al te gemakkelijk. Maar er zijn toch grenzen, die wij niet mogen en ook niet willen overschrijden. In het maatschappelijk bedrijfsleven vordert het verkeer veel behoedzaamheid, willen wij na het voleinden van onze dagtaak, bij alle stoffelijk gewin, geen zedelijk verlies te boeken hebben. Geen wonder, dat wij in onzen vrijen tijd en bij onze ontspanning de voorkeur geven aan een gezelschap onzer keuze en ons het liefst in katholieken kring bewegen. Zoo kwamen de katholieke vereenigingen voor tooneel, muziek en sport, zoo kwamen de besloten gezelschappen voor kunst en wetenschap, voor spel en dans tot stand en handhaven ze zich tegenover allerlei critiek en tegenwerking (...). Wij katholieken hebben het meeste genot op reis, als we onder ons eigen zijn. We zijn vrijer, natuurlijker, losser in de conversatie; er is zooveel waar te nemen, waarop we nu eenmaal onze eigen visie hebben en we hebben eigen gewoonten en verplichtingen, die geen belemmering dulden. Hierover veel uitweiden zou zijn water dragen naar de zee. De leden der Ned. R.K. Reisvereeniging zullen het voordeel hebben, dat zij op reis onder geloofsgenooten verkeren; dat op wandelingen, in voertuigen en in zalen en kamers van hotels voor hen een regeling wordt getroffen, waardoor zij de onaangename gevolgen van het gemengd gezelschap niet meer zullen voelen".

✦ *noten*

(1) In 1925 werd de titel gewijzigd op verzoek van de Nederlandse Christelijke Reisvereeniging, wier orgaan reeds de titel *Ons reisblad* droeg (vgl. *Gedenkboek 10 jarig bestaan van de Ned. Reisvereeniging voor katholieken* (Amsterdam 1934), p. 11).

(2) De Nederlandsche RK Reisvereeniging was op 14 nov. 1923 opgericht. De vereniging stelde zich ten doel "aan Roomsch-Katholieken een goede en goedkoope gelegenheid te verschaffen tot reizen, den lust tot reizen aan te moedigen, door het organiseeren van grootere en kleinere reizen, volgens wenschen en behoeften" (vgl. de statuten van de vereniging, afgedrukt in nr. 1, p. 3). Voor de eerste tien jaren van de vereniging, zie: *Gedenkboek 10 jarig bestaan van de Ned. Reisvereeniging voor katholieken*, Amsterdam 1934.

(3) Uit het 'Ter inleiding' in het eerste nummer kan worden afgeleid dat een maandelijkse verschijningsfrequentie de bedoeling was.

(4) Mej. A. Everling is vermeld bij het redactieadres. J.W. Helmer wordt in nr. 1 als redacteur genoemd. Aan hem is de redactie opgedragen.

236

Ons roomsche reisblad [1925]-[1933]

✦ *jaren* [1925][1] – [1933][2]

✦ *ondertitel* Officieel orgaan van de Nederlandsche Roomsche Reisvereeniging

✦ *uitgever* Nederlandsche Roomsche Reisvereeniging

✦ *plaats* Red.: Amsterdam

✦ *frequentie* In de winter maandelijks, in de zomer twee maal per maand.

✦ *formaat* C ∞ {3(1926/27), nr. 15(13 jan.)} – {4(1927/28), nr. 19(12 jan.)}; B ∞ {7(1930/31), nr. 15(9 okt.)} – {8(1931/32), nr. 13(10 sept.)}

✦ *omvang* De ingeziene afleveringen variëren van 8 tot 12 pagina's per aflevering.

✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.

✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (incidenteel).

– De nieuwe jaargang begon in het voorjaar, vermoedelijk in maart.

– Vanaf {1931} verscheen in het voorjaar het 'programma-boek' met de programma's van de uitgeschreven reizen voor het komende vakantieseizoen. Vgl. de aankondiging voor het 'programma-boek' 1931 in 8(1931/32), nr. 1(12 maart).

✦ *relaties* Voortzetting van *Ons reisblad*

– Voortgezet als *de Katholieke toerist*[2]

✦ *autopsie* 3(1926/27), nr. 15(13 jan.); 4(1927/28), nr. 19(12 jan.); 7(1930/31), nr. 15(9 okt.); 8(1931/32), nr. 1(12 maart) en nr. 13(10 sept.)

– NPM ∞ 1926/27, nr. 15; 1927/28, nr. 19 en 1931/32, nr. 1

– KDC ∞ 1930/31, nr. 15 en 1931/32, nr. 13

✦ *typering* Blad van de Nederlandsche Roomsche Reisvereniging. De inhoud bestaat uit verenigingsnieuws en informatie over reizen en reisprogramma's van de vereniging.

✦ *noten*

(1) Vgl. *Gedenkboek 10 jarig bestaan van de Ned. Reisvereeniging voor katholieken* (Amsterdam 1934), p. 11.

(2) In 1933 werd de titel gewijzigd in *de Katholieke toerist* op verzoek van het episcopaat om tot uiting te brengen dat de vereniging wil zijn "de centrale van alle Nederlandsche Katholieke toeristen" (vgl. *Gedenkboek 10 jarig bestaan van de Ned. Reisvereeniging voor katholieken* (Amsterdam 1934), p. 11).

237

Ons sportblad 1915-1920
✦ *jaren* 1(1915/16), nr. 1(5 okt.) – 6(1920), nr. 13(29 dec. 1920)[1]
✦ *ondertitel* Orgaan van den Roomsch Katholieken Voetbalbond ∞ 1(1915/16)
– Officieel orgaan van den Roomsch Katholieken Voetbalbond in Nederland ∞ 2(1916/17) – 3(1917/18), nr. 17(23 jan.)
– Officieel orgaan van den Federatie van RK Voetbalbonden in Nederland ∞ 3(1917/18), nr. 18(30 jan.) – 6(1920)
✦ *uitgever* Roomsch-Katholieke Voetbalbond voor Noord-Brabant, westelijk deel[2] ∞ 1(1915/16)
– de RK Voetbalbond in Nederland ∞ 2(1916/17) – 3(1917/18), nr. 17(23 jan.)
– de Federatie van RK Voetbalbonden in Nederland[3] ∞ 3(1917/18), nr. 18(30 jan.) – 6(1920)
✦ *plaats* Breda
– Gedrukt achtereenvolgens te Breda, Tilburg en Helmond[4]
✦ *frequentie* wekelijks, dinsdagavond ∞ 1(1915/16)
– wekelijks, woensdags ∞ 2(1916/17)-6(1920)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* V ∞ 1(1915/16); VI ∞ 2(1916/17)-5(1919/20); II ∞ 6(1920)
✦ *redactie* [1915-1920 H. Kuijlaars] (vgl. 6(1920), nr. 13(29 dec.), p. 134: 'Mijn Palmtak' en *de Sport-illustratie*, 5(1925), nr. 51(22 dec.))
✦ *bijzonderheden* In 3(1917/18) loopt de paginering van 2(1916/17) door: 2(1916/17) loopt van p. 1 tot en met p. 734 en 3(1917/18) van p. 735 tot en met p. 1534.
– In {5(1919/20)} en 6(1920) bevatten de ingeziene afleveringen een afzonderlijk katern met 'Officiëele mededeelingen behoorende bij O.S. (...)'. Deze katernen zijn niet opgenomen in de paginering en zijn bestemd voor mededelingen van de R.K.N.V.B., voor wedstrijdprogramma's, uitslagen, mededelingen van de afdelingen.
✦ *relaties* Voortgezet als *de Sport-illustratie*[5]
✦ *literatuur* 'Ons sportblad', in: *Jaarboekje van de Federatie van RK Voetbalbonden in Nederland*, 1(1918/19), p. 33-40
– Marjet Derks, Marc Budel, *Sportief en katholiek. Geschiedenis van de katholieke sportbeweging in Nederland in de twintigste eeuw*. Nijmegen 1990, 215 p.
✦ *autopsie* 1(1915/16)-3(1917/18); 4(1918/19), nr. 14(2 jan.); 5(1919/20), nr. 24(10 maart), nr. 38(16 juni) – nr. 40(1 juli), nr. 48(25 aug.) – nr. 53(29 sept.); 6(1920), nr. 3(20 okt.) en nr. 13(29 dec.)
– Regionaal Archief Tilburg ∞ 1915/16-1917/18 [ingezien in Regionaal Archief Tilburg; sindsdien teruggegeven aan de tijdelijke bruikleengever]
– NPM ∞ 1918/19, nr. 14(2 jan.)
– KDC ∞ 1919/20-1920 (incompleet)
✦ *typering* Blad van de RK voetbalbonden waarin zijn opgenomen de wedstrijduitslagen en -verslagen, de speelprogramma's, nieuws van de aangesloten bonden en artikelen over voetbaltechniek. In het eerste nummer werd in 'Aan onze Jongens' geschreven: "Zondag komt dus onze R.K. Voetbalbond in werking. Dit blad is de krachtige uiting van ons jonge, frissche leven. (...) Verspreidt Uw Roomsche Bondsorgaan. Wint abonné's zoveel ge kunt, de verworven belangstelling zal dan ook uw plaatselijke club ten goede komen. Uw sportblad zal Uw Bond en Uw club verdedigen en steunen; het zal tusschen alle aangesloten vereenigingen een vriendschapsband leggen, match en spel en oefeningen worden er door veredeld en daardoor een aangename en gevaarloze ontspanning". In het eerste nummer van de 2e jaargang wordt nog eens gezegd dat *Ons sportblad* het orgaan is voor rooms-katholieke voetballers. Er zullen "daarom dan ook specifiek Rooms-Katholieke artikelen in verschijnen"; de vaste oplage was, zo werd gezegd, al enige tijd geleden geklommen tot 500 exemplaren.
✦ *noten*
(1) In het laatste nummer wordt bericht dat het blad niet langer levensvatbaar bleek en dat het oplost "in een groot, nieuw orgaan" (p. 134 'Afscheid van 1920'). De opvolger, *de Sport-illustratie*, verscheen bij Uitgeverij De Spaarnestad. Het dagblad *Het Centrum* schreef bij de opheffing van *Ons sportblad*: "*Ons sportblad* was voor velen een trouwe vriend en raadgever en wat het voor de roomsche sportbeweging heeft gedaan valt moeilijk onder woorden te brengen. Het heeft meegemaakt en krachtig mee helpen te boven komen de talrijke crisissen der kinderjaren. We kunnen zeggen dat het met alle macht en goeden wil heeft gestreden voor de goede zaak. Nu de roomsche sportbeweging dan flink uit de kluiten begint te wassen mogen we dat niet vergeten, ook al begroeten we met graagte nieuwe uitingen van nieuwen durf. *Ons sportblad* was te nederig gekleed, te gecompliceerd en toch te onvolledig van vulling en het is, gelooven we tenslotte gestorven aan eigen gemoedelijkheid. (...) Ze zweeg bijna doorlopend in alle talen over de prestaties van spel en spelers, maar als er iets over den leuken nasleep van een gezelligen wedstrijd viel te vertellen, over de onderlinge ruzietjes en vriendelijkheden, stond het er in".
(2) Het blad is begonnen als orgaan van de RKV voor Noord-Brabant, westelijk deel. In dec. 1915 kwam ook de Bond voor Oostelijk Brabant tot stand en de berichten van deze Bond verschenen ook in *Ons sportblad*. In het eerste en tweede nummer zijn de statuten van de Bond opgenomen. Als doel werd geformuleerd: Art. 1 "Het godsdienstig zedelijk bewustzijn van Roomsch-Katholieke jongelieden te versterken en hen te beschermen tegen de groote zedelijke gevaren aan onzen tijd verbonden; te waken voor de instandhouding en den bloei

van het voetbalspel in het westelijk gedeelte van Noord-Brabant."; Art. 2 "Hij tracht dit doel te bereiken door het vereenigen van Roomsch-Katholieke jongelieden in voetbalclubs, het maken van propaganda voor het voetbalspel, het uitschrijven van voetbalwedstrijden, het behartigen van de belangen van voetbalspelers en hunne clubs en in het algemeen door het aanwenden van zoodanige geoorloofde middelen, welke het godsdienstig zedelijk bewustzijn van de leden kunnen versterken".
(3) Op 27 dec. 1916 hadden de voetbalbonden uit de diocesen Den Bosch, Breda en Utrecht de RK Federatie van Roomsch-Katholieke Voetbalbonden opgericht, ook wel de RK Voetbalbond genoemd. Kort daarop sloten zich de bonden uit de diocesen Roermond en Haarlem aan. De organisatie van de katholieke voetbalsport was op verzoek van de bisschoppen diocesaan ingericht. De voetbalbonden werden voor een deel als jeugdwerk beschouwd en alle vormen van katholiek jeugdwerk waren diocesaan georganiseerd. Vgl. *Wat wil de Roomsch Kath. Voetbalbond?* Tilburg [1917] en *De Katholieke Voetbalorganisatie. Een en ander over ontstaan, doel, organisatie-vorm, omvang en groei* [Utrecht, ca. 1936]. Over de totstandkoming van de RK Voetbalbond, zie: Derks en Budel, p. 36-45. De Federatie gaf het *Jaarboekje van de Federatie van R.K. Voetbalbonden in Nederland* uit. Hiervan is in het KDC aanwezig: 1(1918/19), uitgegeven bij Drukkerij Verzijl te Gouda. In dit eerste jaarboekje is een uitvoerige beschrijving opgenomen van de totstandkoming van de Federatie van Roomsche Voetbalbonden in Nederland. Volgens de inleiding was het *Jaarboekje* in de eerste plaats bestemd voor de leden als 'wegwijzer', maar ook voor katholieke voetballers die zich buiten de katholieke organisaties hebben gehouden, en ook voor de tegenstanders van het katholiek organiseren van katholieke sportbeoefenaars. Het is niet bekend of er nog andere afleveringen zijn verschenen
(4) In de *Sport-illustratie*, 5(1925), nr. 51(22 dec.) werd gezegd: *Ons sportblad* verscheen aanvankelijk in Breda, later in Tilburg en nog later in Helmond. Volgens *Brinkman's catalogus*, 1916-1920, p. 629 vanaf 5(1919) gedrukt bij NV Drukkerij Helmond te Helmond.
(5) De opheffing van *Ons sportblad* en de overgang naar de uitgave *de Sport-illustratie* van De Spaarnestad werden blijkbaar min of meer van hogerhand doorgevoerd. In het laatste nummer, van 29 december 1920, is te lezen "Toegegeven wordt, dat het den oprichters meer of minder pijn doet, dat het eigen werk, werk gaat worden van een ander, doch de belangen van het geheel gaan vóór". En in een terugblik in 1930 in *de Sport-illustratie* wordt geschreven: "Negen jaar is het reeds geleden dat het oude groentje *Ons sportblad*, dat in de zuidelijke bisdommen het eerste levenslicht aanschouwde, plaats moest maken voor het schitterend blad *de Sport-illustratie*, dat echter na drie jaar van sukkelen in dien vorm werd opgeheven, om in veel eenvoudiger en goedkoper uitvoering onder denzelfden naam te blijven bestaan" (10(1930), nr. 1(7 jan.), p. 3).

238

Ons tooneel 1911-{1917}
✦ *jaren* serie 1(1911/12), nr. 1(1 okt.) – {serie 11(1917/18), nr. 1(1 aug.)}[1]
✦ *ondertitel* Maandschrift voor R. Kath. Tooneelvereenigingen in Nederland en België ∞ serie 1(1911/12) – serie 2(1912/13)
– Tijdschrift voor het dilettanten-tooneel in Nederland en België ∞ serie 3(1913/14), nr. 1(15 juli) – nr. 7(15 okt.)
– Tijdschrift voor het R. Kath. Volkstooneel in Nederland en België ∞ serie 3(1913/14), nr. 8(1 nov.) – {serie 11(1917/18), nr. 1(1 aug.)}
Tweede ondertitel:
Officiëel orgaan van den R. Kath. Tooneelbond in het bisdom Haarlem ∞ serie 1(1911/12) – serie 2(1912/13)
– Officiëel orgaan van den Haarlemschen Tooneelbond ∞ serie 3(1913/14), nr. 1(15 juli) – nr. 7(15 okt.)
– Officieel orgaan van den R. Kath. Haarl. Tooneelbond ∞ serie 3(1913/14), nr. 8(1 nov.) – serie 4(1914/15), nr. 4(1 maart)
– Officieel orgaan van den Nederl. R. Kath. Tooneelbond ∞ serie 4(1914/15), nr. 5(15 maart) – {serie 11(1917/18), nr. 1(1 aug.)}
✦ *uitgever* Vereeniging Pers en Tooneel
Mede-uitgevende instantie:
– RK Tooneelbond in het bisdom Haarlem ∞ serie 1(1911/12) – serie 2(1912/13)
– Haarlemsche Tooneelbond ∞ serie 3(1913/14), nr. 1(15 juli) – nr. 7(15 okt.)
– RK Haarl. Tooneelbond ∞ serie 3(1913/14), nr. 8(1 nov.) – serie 4(1914/15), nr. 4(1 maart)
– Ned. RK Tooneelbond[2] ∞ serie 4(1914/15), nr. 5(15 maart) – {serie 11(1917/18), nr. 1(1 aug.)}
✦ *plaats* Red.: Zegge bij Rucphen
– Adm.: Watergraafsmeer ∞ serie 1(1911/12); Standdaarbuiten ∞ serie 2(1912/13) – {serie 11(1917/18), nr. 1(1 aug.)}
✦ *frequentie* maandelijks ∞ serie 1(1911/12), nr. 1(1 okt.) – serie 2(1912/13), nr. 7(1 april 1913)
– tweemaal per maand ∞ serie 2(1912/13), nr. 8(1 mei) – {serie 11(1917/18), nr. 1(1 aug.)}
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ serie 1(1911/12) – {serie 7(1915/16)}; 28 p. ∞ {serie 11(1917/18), nr. 1(1 aug.)}
✦ *redactie* 1911-{1917} Jan van der Horst
Medewerkers (vermeld 1911-1913):
1911-1912 A.L. van Mechelen
1911-1913 kap. J. Bernaerts
1911-1913 pater F.R. Duinstee
1911-1913 Frans Josso

1911-1913 prof. C. Kops
1911-1913 Frank Luns
1911-1913 J. Nijland
1911-1913 F.A. Nijmoller
1911-1913 prof. J. v. Oppenraay
1911-1913 pater Servatius van Enschedé
1911-1913 kap. W. Smulders
1911-1913 kap. W. Verhoeven
1911-1913 prof. M. Walgrave
1911-1913 kap. J.J. Wiegerink
1911-1913 H. Yzermans OSC
1912-1913 pater Adrianus
1912-1913 Mathieu Cornet
1912-1913 F.J. Schrauwen
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen; inhoudsopgaven (1912/13-{1915/16}).
– Serie 1(1911/12) beslaat een kalenderjaar; serie 2(1912/13) nagenoeg 9 maanden en m.i.v. 3(1913/14), beslaat iedere serie nagenoeg een half jaar.
✦ *relaties* Vanaf aug. 1916 verscheen de *Tooneelgids voor dilettanten* als orgaan van de Ned. RK Tooneelbond. In de titelkop van *Ons tooneel* blijft echter tot en met {serie 11(1917/18), nr. 1(1 aug.)} als ondertitel vermeld: 'Officieel orgaan van den Nederl. R. Kath. Tooneelbond'.
✦ *autopsie* serie 1(1911/12) – serie 7(1915/16); serie 11(1917), nr. 1(1 aug.)
– UBT, Theologische Faculteit, collectie Kapucijnen ∞ 1911/12-1915/16 (veel omslagen ontbreken)
– NPM ∞ 1917, nr. 1
✦ *typering* Blad van de RK Toneelbond in het bisdom Haarlem, later van de Nederlandse RK Toneelbond, uitgegeven door de Vereeniging Pers en Tooneel. Het blad bevat bondsnieuws en informatie voor toneelspelers.
✦ *noten*
(1) Het is niet duidelijk tot wanneer *Ons tooneel* bleef verschijnen. De titel is opgenomen in *Brinkman's catalogus*, 1916-1920, p. 675, met de vermelding: 1916-1920, 9e-13e serie.
(2) Op 29 juni 1913 was de Ned. RK Tooneelbond opgericht die zich ten doel stelde "Verheffing van het Roomsch Tooneel in Nederland" (vgl. *het Centrum*, 1 juli 1914).

239

Ons zondagsblad 1907-1908
✦ *jaren* 1(1907/08), nr. 1[medio dec. 1907][1]— [nr. 44(medio okt.)][2]
✦ *ondertitel* Geïllustreerd katholiek volksweekblad
✦ *uitgever* J.T. Sommer
✦ *plaats* Almelo
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* "Onder redactie van eenige Eerw. H.H. Geestelijken"
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– Alle afleveringen dragen alleen een jaargang- en een afleveringsnummer, maar geen datum.
✦ *relaties* Samengegaan met *Van huis tot huis* en voortgezet als *de Volksvriend*, 'Weekblad voor het katholieke huisgezin'[3]
✦ *autopsie* Volledig m.u.v. nr. 44
– KDC
✦ *typering* Het blad betitelt zich zelf als katholiek volksweekblad en op het omslag van het eerste nummer annonceert het zich als een blad met "goede, degelijke, katholieke lectuur", dat elke week zal bevatten "eene duidelijke verklaring der Evangeliën, benevens leerzame artikelen op allerlei gebied, prachtige boeiende verhalen enz. enz.". Daarnaast zal het in elke aflevering bieden "een flink aantal duidelijke illustraties der belangrijkste binnen- en buitenlandsche gebeurtenissen".
✦ *noten*
(1) Op de titelpagina van het eerste nummer 1 wordt bericht: "No. 2 van dit Weekblad verschijnt begin januari 1908".
(2) In 'Bericht' van redactie en uitgever op het omslag van 1(1907/08), nr. 35 en nr. 39 wordt meegedeeld: "Met het verschijnen van no. 44 houdt (...) *Ons zondagsblad* op te verschijnen". Op 31 okt. 1908 verscheen het eerste nummer van de opvolger, *de Volksvriend*.
(3) Aanvankelijk berichtte *Ons zondagsblad* (op het omslag van nr. 35) dat het blad na nr. 44 zou samensmelten met *Van huis tot huis* en onder die titel worden voortgezet: "Het tijdschrift dat onder den titel *Van huis tot huis* verschijnt zal zeer veel meer te lezen bieden dan *Ons zondagsblad* en daarmede in prijs weinig verschillen. O.a. zullen dan ook geïllustreerde verhalen en geïllustreerde artikelen op allerlei gebied worden opgenomen". In nr. 39 (op het omslag) werd echter vermeld dat de voortzetting zou verschijnen "niet onder den naam van *Van huis tot huis*, maar onder dien van *De Volksvriend*, Geïllustreerd weekblad voor het Katholieke Huisgezin".

240

Ons zuiden 1930-1934
✦ *jaren* 4(1930/31), nr. 1(4 juni) – 8(1934), [nr. 31(28 dec.)][1]
✦ *ondertitel* Limburg in beeld – Brabantsche illustratie
– In colofon: 'Geïllustreerd weekblad voor Brabant en Limburg'
✦ *uitgever* [NV Drukkerij de Spaarnestad][2]
✦ *plaats* [Haarlem][2]
– Red. en adm. voor Limburg: Maastricht, voor Brabant: 's-Hertogenbosch
✦ *frequentie* wekelijks

✦ *formaat* C
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* Niet in het blad vermeld.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– Vanaf {8(1934), nr. 25(16 nov.)} wordt in de titelkop vermeld: "Met gratis bijvoegsel: *de Humorist*".
✦ *relaties* Samensmelting van *Brabantsche illustratie* en van *Limburg in beeld*[3]
– Opgegaan in *Panorama*[1]
✦ *autopsie* Volledig: 4(1930/31) en 5(1931/32); 6(1932/33), nrs. 16, 20, 22-23, 29-33, 37-44, 46-52; 7(1933/34), nrs. 1-7, 32-52; 8(1934), nrs. 1-31
– SBM ∞ 1930/31-1931/32 en 1934, nr. 17
– SHC ∞ 1933/34, nrs. 32-52 en 1934, nrs. 1-31 (in 2006 niet aanwezig)
– KDC ∞ 1932/33, nrs.16, 20, 22-23, 29-33, 37-44, 46-52; 1933/34, nrs. 1-7, 52; 1934, nrs. 1-5, 10, 25-26 (omstreeks 2004 zoekgeraakt)
✦ *typering* Gewestelijke illustratie van het Spaarnestad-concern voor de provincies Noord-Brabant en Limburg.
✦ *noten*
(1) Vanaf januari 1935 bleef *Ons Zuiden* bestaan als gewestelijk gedeelte van het neutrale blad *Panorama*. De *Sint Jansklokken* van het bisdom 's-Hertogenbosch protesteerden, dat "met name op onze katholieke dorpen" het neutrale blad *Panorama* wordt gepropageerd (vgl. *Sint Jansklokken*, 1935, nr. 629(19 jan.)). In het nummer van 13 april van hetzelfde jaar worden nogmaals de grieven herhaald "tegen de neutraliteit van het blad, waarmee een katholieke onderneming onze goede provincie, die zich niet schaamt voor zijn katholiek geloof en katholieke traditie, komt vervlakken en neutraliseeren". De lokale kopbladen van *Panorama* verdwenen na de Tweede Wereldoorlog. Vgl. 'Een halve eeuw Panorama', in: *Personeelsorgaan NV Drukkerij de Spaarnestad*, 1963, nr. 1(jan.): "De combinatie lokaal blad – *Panorama* bleef tot aan de oorlog bestaan en toen na de wereldbrand bleek dat de belangstelling van lezend Nederland van lokaal nationaal en zelfs internationaal was geworden, stierven de kopbladen een natuurlijke dood en nam *Panorama* alleen de fakkel over".
(2) Vgl. *Gedenkboek NV Drukkerij de Spaarnestad [1906-1931]* (Haarlem 1931), p. 39.
(3) In *Gedenkboek NV Drukkerij de Spaarnestad [1906-1931]* (Haarlem 1931), p. 39 werd over deze samensmelting gezegd: "*Limburg in beeld* en *Brabantsche illustratie* bleken afzonderlijk niet veel te presteren. Beide tijdschriften werden tot één gecombineerd, dat den naam van *Ons zuiden* kreeg".

241

Onze mededeelingen / RK Organisten- en Directeurenvereeniging [1919]-1935
✦ *jaren* 1919, nr. 1(maart) – 1935, nr. 4 (juli/aug.)
✦ *ondertitel* Correspondentieblad der RK Organisten- en Directeurenvereeniging
✦ *uitgever* RK Organisten- en Directeurenvereeniging[1]
✦ *plaats* Red. en adm.: Venlo ∞ 1919-1923; Amsterdam ∞ 1925 – 1926, nr. 3(mei); Overveen ∞ 1926, nr. 4(juli/aug.) – 1935, nr. 4(juli/aug.)
✦ *frequentie* 1919-1920: 4 nrs. per jaar; 1921: 3 nrs.; 1922: 2 nrs.; 1923: 1 nr.; 1924: niet verschenen; 1925-1935: tweemaandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* [1919-1924][2] C. de Rooy
[1924][2]-1935 Olivier Koop
✦ *speciale nummers* 1927, nr. 2(12 april): jubileumnummer t.g.v. het tienjarig bestaan van de vereniging
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen; inhoudsopgaven (behalve 1931 en 1935).
– Regelmatig werden muziekbijlagen en verenigingstukken als bijlage bijgevoegd.
– In het Katholiek Documentatie Centrum bevindt zich het archief van de Katholieke Dirigenten- en Organisten Vereniging.
✦ *relaties* Voortgezet als *Mixturen*
✦ *literatuur* P.J. de Bruyn, *Een oppervlakkige terugblik. Kroniek van de Katholieke Dirigenten- en Organistenvereeniging, 1917-1957*. Z.pl., z.j.
✦ *autopsie* Volledig ingezien
– KDC ∞ 1919-1924
– UBU, collectie Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging ∞ 1925-1935
✦ *typering* Blad van de R.K. Organisten- en Directeuren Vereeniging, in 1917 opgericht als vakvereniging van katholieke organisten en koordirigenten. In het eerste nummer schrijft de voorzitter van de vereniging dat *Onze mededeelingen* de leden in de gelegenheid wil stellen "hunne gedachten neer te schrijven en uit te werken in een eigen orgaan, waardoor de idee van saamhoorigheid meer en meer ontwikkeld wordt en steeds onderling contact zal blijven bestaan". De bedoeling is dat het blad alles zal bevatten "wat direct met onze vereeniging en indirect met den R.K. Organisten- en Koordirecteurenstand in betrekking staat". Het doel dat de vereniging zich stelt (verbetering van de sociale positie van de leden en hogere artistieke ontwikkeling) weerspiegelt zich in de inhoud: verenigingsnieuws en berichten over salarisproblemen, liturgie en kerkmuziek.
✦ *noten*
(1) Het doel van de vereniging werd in artikel 3 van de statuten als volgt omschreven: "(...) de behartiging en

bevordering der belangen van den R.K. Organisten- en Directeurenstand" (vgl. 1925, nr. 3(mei), p. 2: 'Uittreksel der statuten').
(2) Vgl. De Bruyn, p. 7.

242

Onze pers 1912-1913
✦ *jaren* 1912/13, nr. 1(15 april) – 3(1913), nr. 2(1 nov.)[1]
✦ *ondertitel* Maandblad voor ontwikkelden ∞ 1912/13, nr. 1(15 april) – nr. 6(15 sept.)
– Maandschrift voor katholieken ∞ 1912/13, tweede halfjaar, nr. 1(15 okt.) – nr. 6(15 maart)
– Tijdschrift voor katholieken[2] ∞ 2(1913), nr. 1(1 april) – 3(1913), nr. 2(1 nov.)
✦ *uitgever* [Vereeniging Pers en Tooneel][3]
✦ *plaats* Adm.: Standdaarbuiten
– Red.: Zegge bij Rucphen
✦ *frequentie* maandelijks ∞ 1912, nr. 1(15 april) – 1912/13, tweede halfjaar, nr. 6(15 maart)
– halfmaandelijks[4] ∞ 2(1913), nr. 1(1 april) – nr. 12(15 sept.)
– maandelijks ∞ 3(1913), nr. 1(1 okt.) – nr. 2(1 nov.)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* III ∞ 1912/13-2(1913); I ∞ 3(1913)
✦ *redactie* 1912-1913 Jan van der Horst
✦ *bijzonderheden* De jaargangnummering ontbreekt in 1912/13.De afleveringen lopen van 1912, nr. 1(15 april) – nr. 6(15 sept.), gevolgd door 1912/13, tweede halfjaar, nr. 1(15 okt.) – tweede halfjaar, nr. 6(15 maart); 2(1913), nr. 1(1 april) – nr. 12(15 sept.); 3(1913), nr. 1(1 okt.) – nr. 2(1 nov.).
– Inhoudsopgave (1912/13, per halfjaar; 1913).
✦ *autopsie* Volledig m.u.v. de omslagen van 1912/13 en 2(1913)
– UBN
✦ *typering* Het blad bevat grotendeels artikelen, overgenomen uit katholieke dagbladen en tijdschriften. Volgens het eerste nummer wil het: "aan ontwikkelde personen een denkbeeld geven omtrent den inhoud van de meest belangwekkende en nuttige artikelen, voortkomende in katholieke boeken, brochures, nieuwsbladen en tijdschriften. Bij voorkeur zullen wij korte, in één afl. volledige artikelen opnemen, geput uit boeken of periodieken die door hun kleine oplaag, hun hoogen prijs of andere omstandigheden, niet die verspreiding en bekendheid bezitten, welke zij naar hun nut een leerzaamheid verdienen". Op p. 16 van het eerste nummer wordt over de doelgroep van het blad geschreven: "Een groot aantal ex. van deze 1e afl. hebben wij naar adressen van ontwikkelde en volwassen personen – vooral schoolhoofden en hotelhouders – ter kennismaking gezonden". In het eerste nummer van de tweede jaargang wordt over de lezerskring van het blad gezegd: "Niet alleen onder Geestelijken, onderwijzers en andere 'gestudeerden', maar ook onder den middenstand, ja zelfs onder den werkmansstand telt het honderden lezers".
✦ *noten*
(1) In 3(1913), nr. 2(1 nov.), p. 32, wordt door de Vereeniging Pers en Tooneel in 'Staking van *Onze pers*' gezegd: "Na de verschijning van de eerste afl. van deze derde serie zijn er zooveel abonnements-opzeggingen in gekomen en zooveel kwitanties geweigerd, dat de ontvangen gelden niet eens toereikend zijn om de kosten van afl. 1 en afl. 2 goed te maken. En waar aan *Onze Pers* van het begin af veel geld werd toegegeven en een reeks van bittere ervaringen ons idealistisch hopen-op-beter ten slotte deed verdwijnen, achten wij ons genoodzaakt het tijdschrift te staken." De abonnees die slechts twee afleveringen hadden ontvangen kregen als schadeloosstelling "achtereenvolgens tien afleveringen van het halfmaandelijksch tijdschrift *Ons tooneel*" (vgl. 3(1913), nr. 2(1 nov.), p. 32).
(2) De afleveringen van 3(1913) hebben op het omslag de ondertitel: 'Maandschrift voor katholieken'.
(3) In het tijdschrift wordt geen uitgevende instantie genoemd. Vermoedelijk betrof het een uitgave van de Vereeniging Pers en Tooneel voor de RK Haarlemsche Tooneelbond, uitgever van het blad *Ons tooneel*. Redacteur Jan van der Horst voerde ook de redactie van *Ons tooneel* en het bericht dat de uitgave wordt gestaakt, is ondertekend door de Vereeniging Pers en Tooneel (vgl. noot 1).
(4) In 'Bericht' in 2(1913), nr. 3(1 mei), p. 56, deelt het Bureau *Onze Pers* mee dat op verzoek van veel lezers de 12 afleveringen van deze jaargang niet maandelijks maar halfmaandelijks zullen verschijnen. De twee volgende afleveringen, nrs. 4 en 5, zijn beide gedateerd op 1 juni [dit moet zijn: 15 mei en 1 juni], gevolgd door nr. 6(15 juni).

243

Onze wachter 1874-1885
✦ *jaren* 1874, dl. 1, ongen.(onged.) – 1885, ongen.(onged.)
✦ *ondertitel* Tijdschrift onder directie van dr. H.J.A.M. Schaepman en dr. W.J.F. Nuyens
✦ *uitgever* Wed. J.R. van Rossum
– Gedrukt bij P.W. van de Weijer
✦ *plaats* Utrecht
✦ *frequentie* Door het ontbreken van omslagen is de frequentie moeilijk vast te stellen. Volgens *Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 1282, verschenen er 12 nummers per jaar. Vermoedelijk verschenen er geregeld gecombineerde afleveringen.
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI; m.u.v. IV in 1880 en 1885
✦ *redactie* 1874-1885 dr. W.J.F. Nuyens
1874-1885 dr. H.J.A.M. Schaepman
Bij de oprichting waren tevens betrokken: J.J. Putman,

Th.L. van Hoogstraten OP, J.V. de Groot OP, F. Becker SJ en P.J.F. Vermeulen.[1]
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen en inhoudsopgaven (per deel).
– De jaargangen bestaan uit twee delen van elk zes afleveringen. In 1880 en in 1885 is echter slechts één deel verschenen. In 1880 was dat blijkens 'Aan onze lezers' (in 1880, p. 399) het gevolg van een gebrek aan kopij; in 1885 blijkens 'Aan onze lezers' (in 1885, p. 377) een gevolg van het opgaan in *de Katholiek*".
– In het Archief van de Firma Wed. J.R. van Rossum (aanwezig in Het Utrechts Archief), inv.nr. 215: Stukken betreffende de uitgave van het tijdschrift, 1876-1883.
✦ *relaties* Afgesplitst van de Wachter (1871-1875)[2]
– Opgegaan in *de Katholiek*[3]
✦ *literatuur* Albert van der Zeijden, *Katholieke identiteit en historisch zelfbewustzijn. W.J.F. Nuyens (1823-1894) en zijn 'nationale' geschiedschrijving* (Hilversum 2002), p. 297-327
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Katholiek cultureel tijdschrift onder redactie van H.J.A.M. Schaepman en W.J.F. Nuyens. Na het conflict in 1873 met mederedacteur Joan Bohl en uitgever A.B. van den Heuvel (zie noot 5 van de beschrijving van *de Wachter* (1871-1875)), verlieten Schaepman en Nuyens de redactie van *de Wachter* en begonnen zij een nieuw blad, *Onze wachter*. *Onze wachter* bevat evenals *de Wachter* godsdienstige en letterkundige bijdragen en artikelen over historische en staatkundige onderwerpen.
✦ *noten*
(1) Vgl.G. Mes, *De katholieke pers van Nederland 1853-1887* (Maastricht 1887-1888), p. XCI.
(2) Over het conflict tussen de redactieleden van *de Wachter* (1871-1875), zie de beschrijving van *de Wachter* (1871-1875), noot 5. Schaepman en Nuyens berichtten als volgt over het besluit om een nieuw tijdschrift te beginnen: "De Directie van het tijdschrift *de Wachter* zag zich wegens verwikkelingen van bijzonderen aard verplicht hare verbinding met den heer A.B. van den Heuvel, uitgever te Haarlem, op te geven. Liever dan een langdurigen en ijdelen strijd te voeren, meende zij aan genoemden uitgever den titel van het tijdschrift te moeten overlaten. Zij besloot echter tevens een nieuw tijdschrift van gelijken aard en strekking als het vroegere *de Wachter* uit te geven, en dat wel bij de Weduwe J.R. van Rossum, te Utrecht, onder den titel *Onze wachter*" (geciteerd naar: Jul. Persyn, *Dr. Schaepman*, dl. 2 ('s-Gravenhage 1916), p. 326).
In een prospectus kondigde de Wed. J.R. van Rossum aan dat met ingang van 1 januari 1874 bij haar het tijdschrift *Onze Wachter* zou gaan verschijnen: "Tengevolge van verwikkelingen, die onnoodig zijn verder uit een te zetten, houden de Heeren Dr. H.J.A.M. Schaepman en Dr. W.J.F. Nuyens op, de directie te voeren van *De Wachter*, Tijdschrift verschijnende bij A.B. van den Heuvel te Haarlem en de ondergeteekende. (...) Voor hen, die het Tijdschrift van de Heeren Schaepman en Nuyens wenschen te behouden, zal het noodig zijn het abonnement op *De Wachter* op te zeggen en zich op *Onze Wachter* te abonneeren." Vgl. prospectus, gedateerd Utrecht, 19 November 1874 [i.e. 1873] (aanwezig in: Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, map prospectussen wed. Van Rossum).
(3) Over het samengaan met *de Katholiek* werd in het laatste nummer in 'Aan onze lezers' gezegd: "Het is volkomen overbodig te zeggen dat het 'Sluit de gelederen!' een gebiedende eisch van den toestand is. Of men het wil ontkennen of niet, er is te veel krachtsversnippering ook onder de Katholieken in ons kleine land. Daarom meent *Onze Wachter* de gemeenschap te dienen door in *de Katholiek* over te gaan". Na het samengaan met *de Katholiek* traden Schaepman en Nuyens toe tot de redactie van dat blad.

244

het Oosten 1926-{1927}
✦ *jaren* 1(1926), nr. 1, proefnr.(15 dec.)
– 1(1927), nr. 1(4 jan.) – {nr. 7(15 febr.)}[1]
✦ *ondertitel* Het clubblad voor elke RK sportvereeniging in de kringen: Nijmegen – Arnhem – Oost-Gelderland – Twente – Deventer
✦ *uitgever* Drukkerij Beekman
✦ *plaats* Gendringen
✦ *frequentie* wekelijks (woensdag)[2]
✦ *formaat* C
✦ *omvang* De ingeziene afleveringen tellen 6 tot 8 pagina's.
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *autopsie* 1(1926), nr. 1, proefnr.(15 dec.); 1(1927), nr. 1(4 jan.) en, nr. 7(15 febr.)
– KDC
✦ *typering* Katholiek sportblad voor Oost-Nederland. De ingeziene afleveringen bevatten de gebruikelijke mededelingen van een sportblad: wedstrijdverslagen, competitiestanden, voor- en nabeschouwingen enz., maar ook meer beschouwende artikelen. Volgens het proefnummer wil *het Oosten* het sportblad zijn voor Gelderland en Twente; het wil de sportmensen "voorlichten, opwekken voor het rijke Roomsche leven", het wil "naast het taai-taai der sportverslagen ook het ideële gedeelte der R.K. Sport niet verwaarloozen".
In het proefnummer werd gezegd dat *het Oosten* geen concurrent zal zijn voor *de Sport-illustratie*, het officieel orgaan van de Federatie van RK Voetbalbonden in Nederland, "om de eenvoudige reden, dat *de Sport-illustratie* in het Oosten niet of weinig gelezen wordt en nooit het algemeen gelezen RK Sportblad kan worden.

(...) Een officieel orgaan, dat het geheele land door gelezen wil worden, kan slechts zeer beperkte aandacht schenken aan de gewestelijke sport en vereenigingsleven". In *de Sport-illustratie* van december 1926 en de eerste maanden van 1927 zijn geregeld artikelen te vinden, waarin *het Oosten* wordt aangevallen, omdat het de eenheid van de katholieke sportbeweging in gevaar brengt. Een van de ingezonden reacties in *de Sport-illustratie* (29 maart 1927) meent dat het beter voor *het Oosten* is "met zijn bolsjewistisch geschrijf de richting van Sjanghai uit te gaan".
✦ *noten*
(1) Het is niet bekend tot wanneer *het Oosten* is blijven verschijnen. In *de Sport-illustratie* van 12 april 1927 is nog sprake van het verschijnen van het blad. Wellicht is kort daarop de uitgave gestaakt mede onder druk van de geestelijkheid die partij koos voor *de Sport-illustratie*.
(2) Volgens het proefnummer verschijnt het blad "elken Woensdag". De twee volgende, ingeziene nummers melden echter als verschijningsdatum dinsdag 4 jan. en dinsdag 15 febr.

245

Op toonhoogte 1969-{1971}
✦ *jaren* 1969, nr. 1(jan.) – {1971, nr. 8(aug.)}
✦ *ondertitel* Informatieblad voor alle medewerkers aan de gezongen liturgie[1]
✦ *uitgever* Nederlandse Sint Gregorius-Vereniging in het bisdom Haarlem
✦ *plaats* Red.: Bergen (N.H.)
✦ *frequentie* 4 nrs. ∞ 1969; 3 nrs. ∞ 1970; 1 nr. ∞ 1971
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1969-{1971} Ger Duyves
1969-{1971} Chris Wüst
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (1970-{1971}).
✦ *autopsie* 1969, nr. 1(jan.) – 1971, nr. 8(aug.)
– KDC
✦ *typering* Informatieblad van de Nederlandse Sint Gregoriusvereniging voor het bisdom Haarlem. Het blad is gewijd aan de kerkmuziek en bedoeld voor hen, die daarmee feitelijk te maken hebben: koorzangers en liturgisten. In het eerste nummer schrijft Chris Wüst, de diocesaan voorzitter, in 'Een nieuw muzikaal blad' dat *Op toonhoogte* bedoeld is als een blad voor kerkmuzikaal Noord-Holland: "Een blad dat kan voorzien in een nood. Want de kerkmuziek verkeert in nood, of u dit nu barensweeën wilt noemen van een komende tijd of dat u het meer wilt noemen het stervensuur van de goede oude tijd."
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd tot en met 1969, nr. 4(okt.): 'in het bisdom Haarlem'.

246

Overal 1929-{1939}
✦ *jaren* 1(1929), nr. 1(16 maart) – {11(1939), nr. 270(25 nov.)}[1]
✦ *ondertitel* Gratis blad voor de geheele mijnstreek ∞ 1(1929) – 3(1931), nr. 52(17 jan.)
– Apologetisch blad voor Limburg ∞ 3(1931), nr. 53(7 febr.) – 4(1932)
– Katholiek blad voor Limburg ∞ 5(1933) – {11(1939), nr. 270(25 nov.)}
✦ *uitgever* NV Mij tot Exploitatie van het Limburgsch Dagblad
✦ *plaats* Heerlen
✦ *frequentie* veertiendaags
✦ *formaat* E
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1929-1937 pater Wilhelmus de Leeuw OFM
1937-{1939} prof. dr. Fr. Feron
✦ *speciale nummers* 6(1934), nr. 130(13 jan.): feestnummer ter gelegenheid van het vijfjarig bestaan van het blad.
✦ *bijzonderheden Overal* verscheen als nevenuitgave van het *Limburgsch dagblad*.
– Vermoedelijk is het blad in 1939 enige tijd niet verschenen. In 11(1939), nr. 270(25 nov.) wordt in 'We zijn er weer' gezegd: "Goddank, we zijn er weer. Ons goede *Overal* was ook al lam geslagen door de alles ontwrichtende tijds-omstandigheden. Wij zelf vonden dat heel jammer. Temeer omdat juist in zulke tijden iets nuttigs kan gezegd worden aan de lezers".
✦ *literatuur* Henk van Denzen, Willy Heijmans, Cor Lommers, *Een bijzonder bedrijf in Limburg. Wel en wee van het Limburgsch dagblad* (Heerlen 1986), p. 51-52
✦ *autopsie* 1(1929) – 9(1937), nr. 215(8 mei) en 11(1939), nr. 270(25 nov.)
– SHC
✦ *typering* Apologetisch gezinsblad voor Limburg, uitgegeven door het *Limburgsch dagblad*. In het eerste nummer wordt gezegd: "We komen elke twee weken gratis een oogenblik wat aangename verpoozing brengen. We zullen dat doen door verhaaltjes, wetenswaardigheden enz. Natuurlijk af en toe afgewisseld met artikeltjes, waar wat ernstigers uit te leeren valt. (...) We zullen U in de lange uren van Zondagsrust bezighouden met aangename en beschouwende lectuur."
Oprichters van het blad waren volgens *Een bijzonder bedrijf in Limburg* behalve pater De Leeuw en prof. Feron, P.P.J. Nicolaije, deken van Heerlen, en pater dr. Renatus Ritzen OFM. Volgens het nummer van 28 sept. 1935 was er bij de oprichting van *Overal* een contract gesloten tussen het *Limburgsch dagblad* en de Stichting tot verspreiding van goede lectuur in de Mijnstreek, van welk bestuur deken Nicolaije en prof. Feron deel

uitmaakten. Het *Limburgsch dagblad* verplichtte zich volgens het contract tot het drukken van een oplage van 30.000 exemplaren om de 14 dagen, van 4 pagina's per nummer, waarvan 2 pagina's voor de redactie en 2 pagina's voor advertenties. De Stichting zou de kosten van de verspreiding op zich nemen plus die voor 9.000 extra nummers ter verspreiding in verder gelegen gebieden, te financieren uit het stichtingskapitaal en parochiële bijdragen. In 1935 bleek dat de Stichting moeilijk aan haar verplichtingen kon voldoen, omdat veel parochies achterbleven met het betalen van hun bijdrage of dat helemaal niet meer deden. Gevolg was dat de Stichting de extra exemplaren annuleerde wat financieel ongunstig was voor het *Limburgs Dagblad*. Dat besloot meer dan 2 pagina's advertenties te plaatsen en de nog overblijvende ruimte ter beschikking van de redactie te stellen. Dit leidde ertoe dat pater De Leeuw uiteindelijk in 1937 zijn hoofdredacteurschap neerlegde. Hij werd opgevolgd door prof. dr. Feron. Vgl. *Een bijzonder bedrijf in Limburg*.
✦ *noten*
(1) Volgens *Een bijzonder bedrijf in Limburg* bleef het blad bestaan tot in de Tweede Wereldoorlog. Het werd toen vanwege "de heersende papierschaarste opgenomen in het Limburgs Dagblad, waardoor het zijn functie als huis-aan-huisblad verloor".

247

Overtocht 1944-1945
✦ *jaren* 1(1944), nr. 1(mei) – [2(1945), nr. 3(maart)][1]
✦ *ondertitel* Communicatiemiddel voor kunst en wetenschap ∞ 1(1944)
– Maandblad ∞ 2(1945)
✦ *uitgever* [J.M. Pécasse][2] ∞ 1(1944)
– Boosten en Stols ∞ 2(1945)
✦ *plaats* Maastricht
✦ *frequentie* maandelijks[1]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1944-1945 Jan Engels (in 1944 onder het pseudoniem Rolf Manders)
1944-1945 J.R. Roorda (onder het pseudoniem Willem Rueder)
1944-1945 Léon Verheugen (onder het pseudoniem Eric Volkertz)
Winkel noemt als medewerkers: Robert Franquinet, José Nijst, H. Berghuis (onder het pseudoniem H. Brands), Jos. Savelsberg en G. van der Gugten. De Jong noemt ook nog als medewerker: Gerard Messelaar (onder het pseudoniem Gabriël Mull).
✦ *speciale nummers* In september 1944 verscheen een 'buitengewone aflevering': Willem Rueder, *Ballade van den zeeman (naar S.T. Coleridge)*, 26 p.
✦ *bijzonderheden* 1(1944) is gestencild.
– De eerste jaargang loopt tot en met nr. 5(sept./okt. 1944). De tweede jaargang van 2(1945), nr. 1(jan.) tot en met nr. 3(maart). In nr. 5(sept./okt. 1944) wordt in 'Mededelingen' (p. 2) gezegd: "Tot op heden zijn vier gewone afleveringen van *Overtocht* verschenen, maandelijks vanaf Mei tot Augustus van dit jaar. De in het Augustus-nummer aangekondigde buitengewone aflevering is in September verschenen. Onvermijdelijke vertraging in verband met het oorlogsgebeuren noodzaakte ons ditmaal voor de maanden September en October slechts één aflevering 't licht te doen zien".
✦ *literatuur* Dirk de Jong, *Het vrije boek in onvrije tijd. Bibliografie van illegale en clandestiene belletrie* (Leiden 1958), p. 301, nr. 997
– L.E. Winkel, *De ondergrondse pers 1940-1945*. Derde druk (Utrecht 1989), p. 193, nr. 630
✦ *autopsie* 1944; 1945, nrs. 1-3
– NIOD
✦ *typering* Katholiek blad, gewijd aan kunst en wetenschap, met vooral veel aandacht voor literatuur. Begonnen als illegaal blad, na de bevrijding van Maastricht legaal voortgezet. In 1(1944), nr. 5(sept./okt.) wordt in 'Mededelingen' (p. 3) over de richtlijnen van het redactiebeleid gezegd: "Wat betreft critisch of essayistisch proza plaatsen wij slechts die bijdragen, die binnen het raam der katholieke wereldbeschouwing kunnen geplaatst worden; ten aanzien van creatief werk in engere zin, hetzij proza, of poëzie, willen wij slechts datgene weren, dat de kennelijke bedoeling heeft met de katholieke wereldbeschouwing strijdige ideeën te propageren".
✦ *noten*
(1) Zowel in de collectie van het NIOD als van de Stadsbibliotheek Maastricht is 2(1945), nr. 3 het laatst aanwezige nummer. Vermoedelijk daarna niet verder verschenen. In 2(1945), nr. 3 wordt in 'Lezer!' over de toekomst van het blad gezegd, dat er plannen tot verbetering zijn: "Ofschoon enkele der meest vooraanstaande beeldende kunstenaars uit ons gewest zich reeds bereid hebben verklaard deze plannen te verwezenlijken, blijven er technische moeilijkheden, gebrek aan hulpmiddelen, materiaalschaarste en een gemis aan geregeld contact".
(2) Vgl. De Jong.

248

de Paal 1930-1931
✦ *jaren* [Manifest, 1929][1]
– 1(1930/31), nr. 1(1 maart) – nr. 8/9[febr.][2]
✦ *ondertitel* Katoliek maandblad ∞ 1(1930/31), nr. 1(1 maart) – nr. 2(1 april)
– Algemeen maandblad ∞ 1(1930/31), nr. 3(mei) – nr. 8/9[febr.]
✦ *uitgever* Drukkerij Uitgeverij Het Sinjaal

✦ *plaats* Red. en adm.: Helmond ∞ 1(1930/31), nr. 1(1 maart) – nr. 3(mei); Alphen (NB) ∞ 1(1930/31), nr. 4(sept,) – nr. 7(jan.); Groesbeek ∞ 1(1930/31), nr. 8/9[febr.]
✦ *frequentie* "verschijnt den eersten van iedere maand"
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV
✦ *redactie* 1930-1931 Henri Bruning
1930-1931 Ton Kerssemakers (deels onder de pseudoniemen A. de Knoppel, Jozef de Haan, Karel Helle Baerdt en Ch. de Keyser)
1930-1931 Ernest Michel
1930-1931 Ernst Voorhoeve
✦ *speciale nummers* Bijlage bij 1(1930/31), nr. 1(1 maart): 'Christus', lino door Sef Sniedt
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– De nummering van de afleveringen is als volgt: nr. 1(maart 1930), nr. 2(april 1930), nr. 3(mei 1930), nr. 4(sept. 1930), nr. 5(onged.), nr. [6](kerstmis 1930), nr. 7(jan. 1931) en nr. 8/9(onged.).
✦ *literatuur* Anton van Duinkerken, 'Het Paal-manifest', in: *Achter de vuurlijn* (Hilversum 1930), p. 265-270
– Anton van Duinkerken, *De beweging der jongeren* (Hilversum 1933), p. 52-54; herdrukt in: *Waarom ik zo denk,... Het katholieke leven van 1918 tot 1940* (Utrecht / Brussel 1948), p. 197-199
– L.M.H. Joosten, *Katholieken en fascisme in Nederland, 1920-1940* (Hilversum / Antwerpen 1964. Diss. KU Nijmegen), p. 72-83
– Mathijs Sanders, *Het spiegelend venster. Katholieken in de Nederlandse literatuur 1870-1940* (Nijmegen 2002), met name p. 302-303
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Polemisch tijdschrift van radicaal-katholieke jongeren met voornamelijk aandacht voor cultuur. In *de Maasbode* van 4 maart 1930, p. 9, wordt over Ton Kerssemakers als redactiesecretaris en als initiatiefnemer van *de Paal* gezegd: "Nu hij *de Morgen* verlaten heeft [als redacteur van de kunstrubriek], voelde hij voor zijn ideeën de behoefte aan een eigen orgaan. Aldus verscheen *de Paal*". Het blad ademt een sterk integralistische geest; het was principieel antidemocratisch en koos het tijdschrift *de Gemeenschap* en met name Anton van Duinkerken uit voor zijn scheldkanonnades.
✦ *noten*
(1) Van Duinkerken, *De beweging der jongeren*, p. 198, maakt melding van een manifest uit 1929 waarin verschijning van *de Paal* werd aangekondigd. Dit manifest kon niet in autopsie worden genomen.
(2) Nummer 7 is gedateerd 'januari 1931'.

249

Parels [1980]-1988
✦ *jaren* [1(1980/81), nr. 1(sept.)][1] – 7(1988), nr. 3(onged.)[2]
✦ *ondertitel* Parels van Rooms Katholieke journalistiek in heden en verleden vergaard door het RK Initiatief-Comité uit de Vlaamse en Nederlandse pers ter gelegenheid van haar eerste lustrum ∞ {1(1980/81)}
✦ *uitgever* RK Initiatief-Comité Amsterdam[3]
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* 4 nrs. per jaargang ∞ {1(1980/81)}
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Elke aflevering bestaat uit verschillende afzonderlijk genummerde 'Parels'. De eerste tien 'Parels' zijn vermoedelijk verdeeld over twee afleveringen: 'Parels' nrs. 1-4 in afl. 1; 'Parels' nrs. 5-10 in afl. 2. Daarna volgt afl. 3(febr.).
✦ *autopsie* 1(1980/81)
– KDC
✦ *typering* Tijdschrift dat artikelen reproduceert uit diverse Nederlandse en Vlaamse bladen. De overgenomen artikelen zijn van conservatieve signatuur.
✦ *noten*
(1) De eerste twee afln. zijn ongenummerd en ongedateerd en dragen geen jaartal. Zij worden gevolgd door 1(1981), nr. 3(febr.) en nr. 4(juni).
(2) Het tijdschrift dat bleef verschijnen tot en met 7(1988), nr. 3, is beschreven tot en met 1980.
(3) Het RK Initiatief-Comité Amsterdam werd omstreeks 1975 opgericht.

250

Parterre 1946-1947
✦ *jaren* 1(1946/47), nr. 6(juni) – 2(1947), nr. 9(15 aug.)
✦ *ondertitel* Tijdschrift gewijd aan film, toneel, muziek en dans ∞ 1(1946/47), nr. 6(juni) – nr. 17/18(24 dec.)
– Officieel orgaan van de Katholieke Filmactie, tijdschrift gewijd aan: film, toneel, muziek en dans[1] ∞ 1(1946/47), nr. 19(25 jan.) – 2(1947). nr. 2(30 april)
✦ *uitgever* Katholieke Film Actie, het Werk voor de goede film
– Druk: NV Van Munster's Drukkerijen ∞ 1(1946/47), nr. 6(juni) – {nr. 11/12(sept.)}; Teulings' Grafisch Bedrijf ∞ {1(1946/47), nr. 19(25 jan.)} – 2(1947)
✦ *plaats* 's-Hertogenbosch
– Red. en adm.: Amsterdam ∞ 1(1946/47), nr. 6(juni) – 2(1947)
– Druk: Amsterdam ∞ 1(1946/47), nr. 6(juni) – {nr. 11/12(sept.)}; 's-Hertogenbosch ∞ {1(1946/47), nr. 19(25 jan.)} – 2(1947)
✦ *frequentie* tweemaal per maand
✦ *formaat* B

✦ *omvang* II
✦ *redactie* 1946-1947 B.J. Bertina
1946-1947 Godfried Bomans
1946-1947 majoor S.P. van 't Hof
1946-1947 Jan Mul
Vaste medewerkers:
1946 Carel Enkelaar
1946-1947 Ad Bevers
1946-1947 Frans Boers
1946-1947 G. Brugmans
1946-1947 Wil Janse
1946-1947 W.A. Kerkhoff
1946-1947 H. Koningsberger
1946-1947 ir. C. Mol
1946-1947 L. Nouwen
1946-1947 Jan van Os
1946-1947 Wouter Paap
1946-1947 drs. J.M.L Peters
1946-1947 P. Pijnenborg
1946-1947 Joop Schultink
1946-1947 Max Vredenburg
1947 Piet van der Ham
1947 L.J. Jordaan
1947 P. Kijzer
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; inhoudsopgaven.
– De tweede jaargang begon met nr. 1(16 april 1947).
✦ *relaties* Voortzetting van *Film en kunst*
– Voortgezet als *Katholiek filmfront* (1947-1948)[2]
✦ *literatuur* Bob Bertina, 'De confessionele filmbladen en de leidende rol van de katholieken', in: *het Nederlands jaarboek Film*, 1985, p. 18-27, met name p. 21-22
– Mirande de Jong, *Gids voor Nederlandse filmtijdschriften. Van 1912 tot heden* (Amsterdam 1990), p. 62, nr. 175
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Katholiek cultureel tijdschrift, vooral over film, maar ook aandacht voor toneel, muziek en dans. Uitgave van de Katholieke Film Actie, opvolger van *Film en kunst*. De naam *Parterre* was gekozen, omdat deze naam het voordeel biedt "ener zinnebeeldige betekenis, die de doelstelling van ons blad op bondige wijze samenvat, te weten: een critische beschouwing der gebeurtenissen op film-, toneel- en muziekgebied, vanaf een standpunt dat het midden houdt tussen de laatdunkende appreciatie der loge-bewoners en de goedkope waardering van de engelenbak. Parterre, dit is: het juiste midden. Rekening houden met de bestaande beperkingen enerzijds, doch anderzijds geen concessie's aan datgene wat het had kunnen zijn. Kortom: par terre, op de grond, en dat met beide benen" (vgl. *Filmkunst*, 1(1946), nr. 5(16 mei), p. 1).
✦ *noten*
(1) Vanaf 2(1947), nr. 3(18 mei) vervallen de woorden 'tijdschrift gewijd aan: film, toneel, muziek en dans'.
(2) In het laatste nummer van 15 aug. 1947 (p. 98) wordt de titelverandering als volgt aan de lezers meegedeeld: "Elke verandering is nog geen verbetering. De naam *Parterre* heeft een vertrouwde klank gekregen bij ieder, die in ons land in film belangstelt. Nochtans hebben directie en redactie van *Parterre* besloten met ingang van het volgend nummer terug te keren tot de oude, nóg vertrouwder naam van voor de oorlog: *Katholiek filmfront*. Daarmede gevolg gevende aan vele verzoeken uit lezers- en KFA-kringen." Op de omslagen van het tijdschrift was bij herhaling meegedeeld: "Het is voor velen van belang te weten dat *Parterre* de voortzetting is van *Katholiek Filmfront*. Het enige RK blad op dit gebied in Nederland."

251

Pius IX 1869-[1876]
✦ *jaren* 1(1869/70), nr. 1(1 aug.) – [1876][1]
✦ *ondertitel* Katholiek zondagsblad
✦ *uitgever* G.W. van Belle, gedrukt bij P.W. van de Weijer ∞ 1(1869/70)-4(1872/73)
– Firma Gebr. Visscher[2] ∞ 5(1873/74)-{6(1874/75)}
✦ *plaats* Rotterdam ∞ 1(1869/70)-4(1872/73); Amsterdam ∞ 5(1873/74)-{6(1874)}
✦ *frequentie* wekelijks (gedateerd op zondag)
✦ *formaat* B ∞ 1(1869/70)-4(1872/73); E ∞ 5(1873/74)-{6(1874)}
✦ *omvang* VI ∞ 1(1869/70) -3(1871/72); V ∞ 4(1872/73); [III] ∞ 5(1873/74); [II] ∞ {6(1874)}
✦ *redactie* In de eerste vier jaargangen worden geen redacteuren in het blad genoemd. Wel wordt in het eerste nummer van de tweede jaargang, 31 juli 1870, aan de lezers meegedeeld, dat de redactie sinds enige tijd is versterkt: "verscheidene personen, onder wie ook bekwame geestelijken, hebben aan ons blad hunnen steun en medewerking toegezegd".
1873-{1874} mr. Adolphe Visscher
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven (1869/70-1872/73).
– De eerste jaargang bestaat uit twee afzonderlijk gepagineerde en genummerde delen, met elk een eigen inhoudsopgave. De vierde jaargang liep tot en met nr. 26(29 jan. 1873), gevolgd door nummer 1 van de vijfde jaargang[2]. De vijfde en zesde jaargang hebben de vermelding "nieuwe reeks".
✦ *autopsie* 1(1869/70) – 6(1874), nr. 47(6 dec.), m.u.v. 5(1873/74), nrs. 1-18 en 6(1874), nrs. 1-6
– KDC ∞ 1(1869/70)-4(1872/73)
– UBM, Jezuïetencollectie ∞ 5(1873/74), m.u.v. nrs. 1-18; 6(1874/75) tot en met nr. 47(6 dec.), m.u.v. nrs. 1-6
✦ *typering* Zondagsblad met berichten uit de katholieke wereld, godsdienstige beschouwingen, historische en stichtelijke verhalen, legenden en anekdoten. In *de Maasbode* van 29 juli 1869 werd *Pius IX* als volgt aangeprezen: "Dit tijdschrift, zich geheel bewegende op kerkelijk gebied, levert wekelijks een reeks van berichten

uit de H. Stoel en de verschillende landen der katholieke wereld. Het geeft beschrijvingen van het oude en nieuwe Rome, van de kerkelijke plechtigheden, die te Rome plaatshebben, en zal uitvoerige mededelingen doen betreffende het aanstaande Koncilie. Voorts bevat het wekelijks eene godsdienstige beschouwing over den H. Vader, den toestand der Kerk, een of ander punt uit de kerkelijke geschiedenis en verder onschuldige, maar boeiende verhalen, legenden, anekdoten enz."
✦ *noten*
(1) De titel is voor het laatst vermeld in de uitgave van 1876 van het *Algemeen adresboek voor den Nederlandschen boekhandel* (vgl. J.M.H.J. Hemels, *De Nederlandse pers voor en na de afschaffing van het dagbladzegel in 1869* (Assen 1969), p. 521). Volgens Wijnman werd in jan. 1876 de uitgaaf voorlopig gestaakt, maar op 16 juli 1876 zou ter gelegenheid van het 30-jarig pausschap van Pius IX de redactie besloten hebben om per 1 aug. van dat jaar de uitgaaf te hervatten. Het is niet bekend of dat ook daadwerkelijk is gebeurd. (vgl. H.F. Wijnman, 'Visscher (Antoine Adolphe Thierry)', in: *Nieuw Nederlandsch biographisch woordenboek*, dl 10 (Leiden 1937), kol. 1114).
(2) In een advertentie in het blad *Asmodée*, 1873, nr. 5(30 jan.), wordt door de Firma Gebr. Visscher meegedeeld, "dat zij door aankoop eigenaars zijn geworden van *Pius IX*, Katholiek zondagsblad, tot heden uitgegeven bij den Heer G.W. van Belle, te Rotterdam, en waarvan verleden week No. 26 tot sluiting van den Vierden Jaargang het licht zag. Van af zondag 2 februari zal het blad door de nieuwe eigenaars geregeld worden voortgezet, op veler aanraden echter in grooter formaat, terwijl met de hoofd-redactie Mr. Adolphe Visscher is belast".

252

Pius-almanak[1] 1867-{1869}
✦ *jaren* 1867-{1869}
✦ *ondertitel* Opgedragen aan de leden van de aarts-broederschap der H. Familie Jesus, Maria, Joseph, en van al de congregatiën in Nederland
✦ *uitgever* J. Beerendonk en A. van den Hoeven
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* Niet in de almanak vermeld.
De 'Inleiding' in 1867 is ondertekend door C.S., R.K. priester. Achter deze initialen gaat vermoedelijk C. Scheiberling schuil.
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven.
✦ *relaties* Vermoedelijk voortgezet als *Jaarboekje... opgedragen aan de leden van de aartsbroederschap der H. Familie*
✦ *literatuur* Peter Nissen, 'Een vermoeden van roomse rijkdom. 125 jaar Pius-almanak', in: *Tijdschrift voor Nederlandse kerkgeschiedenis*, 3(2000), p. 33-38
✦ *autopsie* 1867-1869
– KDC ∞ 1867-1868
– UBU, collectie Thomaasse ∞ 1869
✦ *typering* In de 'Inleiding' in 1867 wordt de almanak gepresenteerd als uitgave voor de "duizende mannen en jongelingen, leden van de voortreffelijke aartsbroederschap der H. Familie en van andere edele congregatiën". De *Pius-almanak* wil een almanak zijn "die hen gedurig herinnert aan hunne groote taak, hen voortdurend opwekt om het katholieke leven in huisgezin en maatschappij met kracht te doen bloeijen, die met hen het christelijk jaar doorloopt en bij de groote feestgetijden van iedere maand eene goede gedachte of eene opwekking ten goede geeft". De naam van de almanak verwijst naar paus Pius IX. In de inleiding werd daarover gezegd, dat in de almanak voor iedere maand iets stichtelijks uit het leven van paus Pius IX te lezen zal zijn: "bij alle devotie's, die het christelijk leven doen bloeijen, [moet] die voor onzen Heiligen Vader, den Paus, eene eerste en gewigtigste plaats (...) bekleeden". De almanak bevat, zoals gebruikelijk, de heiligenkalender, praktische informatie en mengelwerk.
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "voor het jaar onzes Heeren J.C. ... [jaartal]" of "voor het schrikkeljaar onzes Heeren J.C. 1868".

253

Plankenland 1932-1935
✦ *jaren* 1932/33, nr. 1(juli) – 3(1934/35), nr. 12(okt.)
✦ *ondertitel* Maandblad voor het leekentooneel
✦ *uitgever* Tooneelfonds Jan Grosfeld
✦ *plaats* Red.: Berlicum
– Adm.: Oisterwijk ∞ 1932/33, nr. 1(juli) – nr. 5/6(dec.); Berlicum ∞ 1932/33, nr. 7(jan.) – 3(1934/35)
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* 1932-1935 J. Grosfeld
1934-1935 Willem Blokveld
1934-1935 Jos. Everaard
1934-1935 J.A.M. Everwijn
1934-1935 Mr. Marell
1934-1935 Hein v. Nielhoven
✦ *bijzonderheden* Jaargang 1932/33 loopt van 1932, nr. 1(juli) tot en met 1933, nr. 12(juni); jaargang 1933/34 loopt van 2(1933/34), nr. 1(aug.) tot en met nr. 12(juli); jaargang 1934/35 van 3(1934/35), nr. 1(aug.) tot en met nr. 12(okt.).
– Afbeeldingen.
✦ *autopsie* Volledig
– Amsterdam, Theater Instituut Nederland

✦ *typering* Blad voor het katholieke dilettantentoneel met vaknieuws en mededelingen over toneelvoorstellingen, vooral in het zuiden des lands. In de *Catalogus / Toneelfonds Jan Grosfeld*, 1950/51, wordt naar aanleiding van plannen om de uitgave van *Plankenland* te hervatten gezegd: "Drie jaren lang kwam *Plankenland* in honderden gezinnen van dilettanten ... Maar de zaak was jong en haar schouders nog niet sterk genoeg om de last te dragen, lást, doordat, primo, de opzet veel te groots en dus te kostbaar was geweest, en, secundo, de duizend dilettanten, wier abonnement we nog te kort kwamen, nalieten zich te melden". Vermoedelijk is de heruitgave van het tijdschrift niet doorgegaan.

254

Practische Leo-kalender[1] 1895
✦ *jaren* 1(1895)[2]
✦ *uitgever* Gezs. Wijn
✦ *plaats* Eindhoven
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* IV
✦ *redactie* Niet in de kalender vermeld.
✦ *autopsie* 1(1895)
– UBN
✦ *typering* Almanak die beoogt "voorlichting in verschillende omstandigheden des levens" te geven. Hij bevat verschillende typen kalenders, overzichten (bijv. van namen van geestelijken), tabellen, lijstjes met koersen, maten en getallen etc. In 'Aan onze lezers' wijst de redactie erop, dat de tot dan toe verschenen almanakken veelal hoofdzakelijk belletristisch van inhoud waren; zij distantieert zich daarvan. De almanak is niet uitgesproken katholiek van inhoud. De titel verwijst echter duidelijk naar de regerende paus Leo XIII.
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "voor het jaar des Heeren ... [jaartal]". Bovenaan elke pagina is als titel vermeld *Leo-almanak*.
(2) Het is niet bekend of er voor volgende jaren nog almanakken zijn verschenen.

255

Raam 1963-1975
✦ *jaren* 1963, nr. 1(okt.) – 1975, nr. 106(okt.)[1]
✦ *ondertitel* Literair maandblad[2]
✦ *uitgever* H. Gianottten[3] ∞ 1963 – 1967, nr. 40(nov./dec.)
– A.W. Bruna en Zoon ∞ 1968, nr. 41(jan.) – 1972, nr. 80(jan.)
– Uitgeverij Orion – NV Desclée de Brouwer ∞ 1972, nr. 81(febr.) – 1975, nr. 106(okt.)
✦ *plaats* Tilburg ∞ 1963 – 1967, nr. 40(nov./dec.); Utrecht / Antwerpen ∞ 1968, nr. 41(jan.) – 1972, nr. 80(jan.); Utrecht / Brugge ∞ 1972, nr. 81(febr.) – 1975, nr. 106(okt.)
✦ *frequentie* volgens opzet maandelijks, feitelijk minder frequent:
1963, nrs. 1-3; 1964, nrs. 4-14; 1965, nrs. 15-23; 1966, nrs. 24-30; 1967, nrs. 31-40; 1968, nrs. 41-50; 1969, nrs. 51-60; 1970, nrs. 61-70; 1971, nrs. 71-79; 1972, nrs. 80-90; 1973, nrs. 91-99; 1974, nrs. 100-105; 1975, nr. 106
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV ∞ 1963; VI ∞ 1964-1973; IV ∞ 1974; II ∞ 1975
✦ *redactie* Bakker noemt als redacteuren:
1963-1966 Ben Wolken
1963-1967 Michel van Nieuwstadt
1963-1967 Gabriel Smit
1963-1975 Bernard Kemp
1963-1975 Lambert Tegenbosch, {1971}-1975 red. secr.
1963-1975 dr. C.W.M. Verhoeven
1966-1975 Fons Sarneel
1969-1975 Pé Hawinkels
1969-1975 J.J. Wesselo
1972-1975 Fernand Bonneure
1972-1975 Paul de Wispelaere
✦ *speciale nummers* 1964, nr. 6/7(maart/april): Jan Boelens (red.), *Het versdrama*, 216 p.
– 1966, nr. 24(onged): Jan H. Cartens, *'Orpheus en het Lam'. Jan Engelman en H. Marsman 1925-1940*, 166 p. Ook als afzonderlijke uitgave verschenen bij Ambo-Boeken te Utrecht.
– 1967, nr. 32(febr.): *Herman van den Bergh bij zijn zeventigste verjaardag*, 142 p.
– 1967, nr. 37(juli): Johan Lennarts, *Op de plaats rust. Een opstel*, 56 p.
– 1968, nr. 47 (sept.): *Liber amicorum in memoriam Anton van Duinkerken*, 80 p.
– 1968, nr. 50(dec.): *Gerard Walschap*, 52 p.
– 1969, nr. 57(sept.): *Ivo Michiels*, 52 p.
– 1970, nr. 65(mei): *Jan Engelman zeventig*, 42 p.
– 1970, nr. 66(juni/juli): *Geert van Beek vijftig*, 64 p.
– 1972, nr. 82(maart): *Raam op Religie*, 76 p.
– 1972, nr. 86(sept.), speciaal nummer, gewijd aan Pierre Borgue, 48 p.
– 1972, nr. 87/88/89(okt.): *Liber Amicorum Dr Gerard Knuvelder Aetate Sua LXX*, 228 p.
– 1973, nr. 97(zomer): Jacques van Alphen, *Literatuur in discussie*, 64 p.
– 1974, nr. 102(mei): Jan Geurt Gaarlandt (gastred.), *Chr. J. van Geel*, 136 p.
– 1974, nr. 103(juli): *Hommage aan Leo Herberghs, 50 jaar*, 64 p.
– 1974, nr. 104(sept.): *Hedendaagse aspecten van literatuurwetenschap*, 126 p.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (1963/64-1969 en 1974);

boekbesprekingen; inhoudsopgaven (1968-1971).
✦ *relaties* Voortzetting van *Roeping*[4]
✦ *literatuur* 'Raam (1963-1975)', in: *Materiaal voor een literatuurgeschiedenis van de 20e eeuw op basis van tijdschriften*, reeks 6 (Nijmegen 1981), p. 469-598
– Siem Bakker, *Literaire tijdschriften. Van 1885 tot heden* (Amsterdam 1985), p. 403-410
✦ *autopsie* Volledig m.u.v. een aantal omslagen
– UBN
✦ *typering* Literair tijdschrift met poëzie, verhalen, essays, recensies. Het blad is de voortzetting van *Roeping*. Met de naamsverandering wilde de redactie het verleden loslaten en zich pragmatisch christelijk-katholiek opstellen. In het eerste nummer schrijft de redactie dat terwijl *Roeping* zich een cultureel blad noemde, *Raam* een literair blad wil zijn: "Meenden wij destijds, dat het culturele de ruimte zou bieden, die ons onthouden werd, als wij *Roeping* en literair waren, nu hopen we dat in *Raam* het literaire ons uitzicht biedt op alles. Alles dus formeel bepaald door de literaire blik. Het is een criterium voor de waarde van die blik in hoeverre hij 'alles' kan zien." Vanaf 1968 is er niet langer sprake van een kerkelijke of zelfs religieuze gebondenheid en werd het steeds meer een literair-theoretisch blad.
✦ *noten*
(1) In 1975, nr. 106(okt.), p. 1, wordt in 'Het laatste nummer' door de redactie meegedeeld dat *Raam* wordt opgeheven: "Motieven van economische aard hebben de uitgeverij Orion doen besluiten de uitgave stop te zetten, nadat eerder Bruna te Utrecht om dezelfde redenen de uitgave had gestaakt. Dit keer zijn we er niet in geslaagd een andere uitgeverij te vinden die het stuk wilde wagen".
(2) Tot en met 1967, nr. 31(jan.) wordt tevens vermeld: 'Nieuwe reeks van Roeping'.
(3) In 1968, nr. 41(jan.) bericht de redactie dat het blad voortaan door Bruna in Utrecht zal worden uitgegeven: "Bij Gianotten weggaan betekent het eind van een door goedmoedigheid gekleurde traditie. Als drukker heeft het Tilburgse bedrijf nooit veel verder reikende aspiraties gehad dan een gezond bedrijf te zijn, typografische meesterwerken werden nooit beoogd, voor een redelijke kostprijs en snelle leverantie kon worden gezorgd. Als er iets van buitenmaatse pretentie bestond, dan gold die *Roeping* en later *Raam*. Zo'n blad maken leek Gianotten een belangrijke daad. We hebben als redactie altijd zijn geloof gehad. Wij als redactie zijn nu blij, dat hij Bruna tot klant heeft: Bruna gaat voort met *Raam* bij Gianotten te laten drukken". Gianotten bleef tot aan het laatste nummer drukker van het blad.
Na het overlijden van Jo Gianotten in 1970 verhaalde Lambert Tegenbosch in 'Jo Gianotten, drukker, in memoriam' (in 1970, nr. 68(okt.)), hoezeer *Raam* financieel van Gianotten afhankelijk was geweest: "Wat dit tijdschrift is geweest de laatste kwart eeuw, heeft het kunnen zijn dankzij Jo Gianotten. Zonder hem was het er ongetwijfeld helemaal niet geweest. Reden genoeg om hem op deze plaats te gedenken."
(4) In het eerste nummer wordt in 'Roeping is Raam' de naamsverandering als volgt aangekondigd: "Van nu af zal het culturele maandblad *Roeping* het literaire maandblad *Raam* heten. Wij kennen de bezwaren die er bestaan tegen de naamsverandering en we beseffen zelfs, dat hij in zekere zin overbodig is, omdat een naam bij herhaald gebruik toch wel leeg loopt en we dus uit kracht van Roeping ons nog geen geroepenen hoeven te voelen en daaronder gedrukt gaan. Maar *Roeping* is een naam zó zwaar besmet met levensbeschouwelijke bepaaldheid dat het zoetjesaan zelfs voor een schoorsteenveger te vals ging worden, als daar onze namen onder stonden. En niet overigens, dat we alle roeping afwijzen. We geloven in roeping. Maar zonder enige nadruk en met het raam open. Het schrappen van de naam heeft ons opgelucht."

256

Radiaro 1936-{1938}
✦ *jaren* 1(1936), nr. 1[nov.] – {1938, ongen.[aug.]}
✦ *ondertitel* Eldono de la Katholiek Esperanto Onderwijs Centrale in Nederland, K.E.O.C.
✦ *uitgever* Katholiek Esperanto Onderwijs Centrale in Nederland
✦ *plaats* Red.: Breda
– Adm.: Bergen op Zoom
✦ *frequentie* [maandelijks][1]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1936-{1938} H.L.A. Lommers
✦ *autopsie* 1(1936), nr. 1[nov.]-1938, ongen.[aug.]
– SBM
✦ *typering* Blad van de Katholieke Esperanto Onderwijs Centrale in Nederland (KEOC) met berichten van de vereniging en veel onderwijs- en oefenmateriaal om Esperanto te leren. In het eerste nummer wordt over het doel van het blad geschreven, dat de katholieke Esperanto-actie moet worden bevorderd. Daartoe is een Centrale Katholieke Esperanto Cursus opgericht. Het 'maandorgaan' "Radiaro" zal zich in dienst stellen van Christus en Zijn Kerk.
✦ *noten*
(1) In 1936 verschenen vermoedelijk twee afleveringen, in 1937 elf en in 1938 tien.

257

Regina pacis[1] 1929-[1930]
✦ *jaren* 1929, nr. 1(jan.) – [1930, nr. 18(juni)][2]
✦ *ondertitel* Maandelyks verschynend katholiek schaaktydschrift ∞ 1929, nr. 1(jan.)
– Katholiek schaakmaandschrift ∞ 1929, nr. 2(febr.) – {1930, nr. 18(juni)}
✦ *uitgever* F.V.J.H.T. Witte[3]
✦ *plaats* Overschie ∞ 1929, nr. 1(jan.) – nr. 4(april)
– 's-Gravenhage ∞ 1929, nr, 5(mei) – {1930, nr. 18(juni)}
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* I
✦ *redactie* F.V.J.H.T. Witte
✦ *bijzonderheden* Er is geen jaargangnummering gebruikt. In 'Zalig uiteinde' in 1929, nr. 12(dec.) wordt gezegd: "Hiermede is de eerste jaargang ten einde".
– Gestencilde uitgave.
✦ *literatuur Bibliotheca Van der Linde-Niemeijeriana. A catalogue of the chess collection in the Royal Library the Hague* (The Hague), p. 289, nr. 6223
– KB, schaakcollectie Bibliotheca Van der Linde-Niemeijeriana (autopsie-exemplaar bevat ex-libris van Dr. M. Niemeijer)
✦ *autopsie* 1929, nr. 1 – 1930, nr. 18
✦ *typering* Blad voor katholieke schakers. Elke aflevering bevat schaakpartijen, opgaven met schaakproblemen en berichten van enkele verenigingen, zoals die van de RK Schaakvereeniging Ivoren Toren te Hillegersberg, de Rotterdamse RK Schaakvereeniging Regina Sacratissima Rosarii te 's-Gravenhage en de RK Schaakvereniging De Pion te Amsterdam.
In het openingsartikel in het eerste nummer schreef de redacteur: "Hiermede heb ik de eer U het eerste nummer van een schaaktydschrift, waarin met de Katholieke beginselen rekening gehouden zal worden, aan te bieden. Het kan niet in vergelijking treden met bestaande binnen- en buitenlandsche bladen wat betreft de intellectueele en technische verzorging. Met Gods hulp en die der Katholieke Nederlandsche schakers hoop ik het langzaam maar zeker op één lyn daarmede te brengen en zoo mogelyk nog hooger. Maar in één opzicht, en wel in het belangrykste, staat het bovenaan, n.l. in de erkenning van Christus' Koningschap. Het bestaan van God zal er niet in doodgezwegen worden. Het zal zich niet in neutraliteit of kleurloosheid hullen. Het schaakspel kent witte en zwarte stukken en de wereld is verdeeld in personen die God dienen en die God niet erkennen willen. In dit tydschrift wordt God geëerd."
De katholiciteit uitte zich ondermeer in de opgave van schaakproblemen. Zo werden de eerste twee problemen toegewijd aan Maria: "Tezamen vormen zy den groet van den Engel Gabriël: Ave Maria. Hierby is van het morseschrift gebruik gemaakt." In het tweede nummer werd met het oog op de aanstaande vastentijd een probleem geplaatst, "waarin de stukken in kruisvorm zijn opgesteld".
✦ *noten*
(1) In het eerste nummer wordt over de titel *Regina pacis* gezegd, dat in het nieuwe tijdschrift God geëerd wordt, "ook in zyn heiligen en vooral in de grootste heilige, de H. Maagd Maria. Vandaar de naam: Regina Pacis, Koningin des Vredes".
(2) Vermoedelijk niet verder verschenen. Het tijdschrift had slechts een zeer beperkte oplage (enkele tientallen) en in nr. 18(juni 1930) klaagt de redacteur: "Daar er in het geheel geen animo blijkt te zijn voor het oplossen der opgaven zullen voorlopig geen nieuwe [problemen] gepubliceerd worden".
(3) De uitgave van het tijdschrift was vermoedelijk een particulier initiatief van F.V.J.H.T. Witte.

258

de RK boekhandel 1906-[1913]
✦ *jaren* 1(1906/07), nr. 1(3 maart) – [8(1913)][1]
✦ *ondertitel* Gratis advertentieblad voor den Nederlandschen boekhandel en aanverwante vakken[2]
✦ *uitgever* Firma M. Alberts[3]
✦ *plaats* Gulpen
✦ *frequentie* wekelijks ∞ 1(1906/07), nr. 1(3 maart) – [nr. 13 (7 juli)][4]
– [veertiendaags ∞ 1(1906/07), nr. 15(21 juli) – 8(1913)][4]
✦ *formaat* D
✦ *omvang* IV ∞ 1(1906/07); V ∞ 2(1907/08)-3(1908/09); IV ∞ 4(1909/10); [III] ∞ 5(1910)
✦ *redactie* Niet in het blad vermeld.
✦ *autopsie* 1(1906/07), nrs. 1-7, 9, 11-23(oneven nrs.), 31-45(oneven nrs.); 2(1907/08), nrs. 1-37(oneven nrs.), 40-44(even nrs.), 45-51(oneven nrs.); 3(1908/09), nrs. 3-51(oneven nrs.); 4(1909/10), nrs. 1-15(oneven nrs.), 26-48(even nrs.); 5(1910), nrs. 7, 9, 16 en 18
– Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam
✦ *typering* In het 'Woord vooraf' in het eerste nummer wordt gezegd dat het de bedoeling van het blad is "om alle katholieke boeken, schriften, brochuren enz. te adverteeren; wij bevelen ons tevens aan de heeren recensenten aan om beoordeelingen en aanbevelingen van nieuw verschijnende katholieke werken, terwijl alles wat op de drukpers betrekking heeft in ons blad kan geannonceerd worden". Het blad bevat boekbesprekingen, lijsten van nieuwe uitgaven en advertenties.
✦ *noten*
(1) Volgens *Brinkman's catalogus*, 1911-1915 verschenen tot en met 8(1913).
(2) Waaraan toegevoegd: "wordt wekelijks gratis gezonden aan h.h. boekhandelaren, drukkers, uitgevers, (alsmede aan) kloosters, colleges, pensionaten, andere r.-k. onderwijsinrichtingen en schrijvers van katholieke

werken in Nederland (alsmede maandelijks aan de wel eerw. heeren pastoors in Nederland)" ∞ 1(1906/07), nr. 1(3 maart) – {nr. 37(22 dec.)}; "wordt gratis gezonden aan: kloosters, colleges, pensionaten, kostscholen en andere r.-k. onderwijsinrichtingen, kath. vereenigingen, schrijvers van katholieke werken, directeuren van congregatiën en broederschappen alsmede aan de wel eerwaarde heeren pastoors in Nederland [vanaf {2(1907/08), nr. 5(30 maart)}: "en België"], alsmede aan: h.h. boekhandelaren, boek- en steendrukkers, uitgevers, boekbinders, handelaren in kantoor- en schrijfbehoeften, vergulders, stempelfabrieken, grossiers in papier- en lederwaren enz. in binnen- en buitenland" ∞ 1(1906/07), {nr. 39(5 jan.)} – {5(1910), nr. 18(16 juli)}.
(3) In 1839 had Petrus Mathias Alberts vanuit Sittard een filiaal in Gulpen geopend als drukker en uitgever. Hij drukte veel uitgaven van de paters redemptoristen te Wittem. In 1899 was de zaak voortgezet door zijn zoon Gustaaf. Voor de Drukkerij / Uitgeverij Alberts, zie: Maria Kleijnen-Abels, *Uitgeverij Alberts. Een katholieke uitgeverij*. Doctoraalscriptie Open Universiteit Nederland, Cultuurwetenschappen, 2004, 85 p. (4) Hoewel het blad volgens *Brinkman's catalogus* wekelijks bleef verschijnen, is de frequentie vermoedelijk na enkele maanden veranderd van wekelijks in veertiendaags. Niet alleen verdween het woord 'wekelijks' uit de ondertitel, maar in de tweede jaargang is een bijlage meegebonden met de tekst: "Was het ons plan ons advertentieblad 2 maal per maand gratis te zenden aan HH. Boekhandelaren, Uitgevers, Drukkers, ruim 600 Schrijvers van kath. werken, Kloosters, Colleges, Pensionaten en verdere R.-K. Onderwijs-inrichtingen in Nederland en België, weldra besloten wij *De R.K. Boekhandel* nog grootere verspreiding te bezorgen door toezending aan de Eerw. Geestelijkheid". De oplage werd op dat ogenblik verhoogd van 3.800 naar 5.000 exemplaren. De verschijning om de veertien dagen zou tevens de aanwezigheid van de uitsluitend oneven of even nummers verklaren; in dat geval zouden de nummers betrekking hebben op het weeknummer en niet op het afleveringsnummer.

259

RK bouwblad 1929-1940
✦ *jaren* 1(1929/30), nr. 1(14 aug.) – 11(1939/40), nr. 26(18 juli)
✦ *ondertitel* Veertiendaagsch tijdschrift voor bouw- en aanverwante bedrijven ∞ 1(1929/30) – 5(1933/34), nr. 11(28 dec.)
– Veertiendaagsch tijdschrift voor bouw en sierkunst. Officieel orgaan der Algem. Katholieke Kunstenaarsvereeniging ∞ 5(1933/34), nr. 12(11 jan.) – 10(1938/39)
– Veertiendaagsch tijdschrift voor bouw en sierkunst ∞ 11(1939/40)
✦ *uitgever* NV Maatschappij tot Exploitatie van het Limburgsch Dagblad
– Mede-uitgevende instantie: Algemene Katholieke Kunstenaarsvereeniging (AKKV)[1] ∞ 5(1933/34), nr. 12(11 jan.) – 10(1938/39)
✦ *plaats* Red.: Voorburg ∞ 1(1929/30), nr. 1(14 aug.); Laren ∞ 1(1929/30), nr. 2(29 aug.) – 3(1931/32), nr. 11(31 dec. 1931); Rotterdam ∞ 3(1931/32), nr. 12(14 jan.) – 5(1933/34), nr. 11(28 dec. 1933); 's-Gravenhage ∞ 5(1933/34), nr. 12(11 jan.) – 11(1939/40)
– Adm.: Heerlen
✦ *frequentie* veertiendaags
✦ *formaat* C
✦ *omvang* V ∞ 1(1929/30)-10(1938/39); IV ∞ 11(1939/40)
✦ *redactie* 1929-1933 ir. L.H. Huydts c.i.
1929-1933 ir. Alph. Siebers b.i.
1929-1940 C.M. van Moorsel Pzn.
1930-1933 H. Kraaijvanger
1931-1937 H. Erens, censor
1931-1940 Wies Moens
1934 Wim Harzing
1934-1940 Jan van Dongen
1934-1940 B.J. Koldewey
1934-1940 Nic. Molenaar jr.
1934-1940 Jan Beerends
1937-1940 H. Spierts, censor
Medewerkers:
1929-1931 ir. G.J.P.M. Bolsius b.i.
1929-1931 dr. E.J. Haslinghuis
1929-1931 ir. Jos. Klijnen c.i.
1929-1933 Joan Collette
1929-1933 A.J.M. Gossens pr.
1929-1933 dr. J. Haest CM
1929-1933 B.J. Koldewey
1929-1933 ir. E. Kraayvanger jr. c.i.
1929-1933 drs. A. de Vries
1929-1933 drs. N.G.H. Deen
1929-1935 ir. F. Peutz b.i.
1929-1938 F.C. van Beukering pr.
1929-1940 M. English pr.
1929-1940 Vital Haesaert
1929-1940 A.J. Kropholler
1929-1940 Th. Kwakman pr.
1929-1940 H.J. van der Lubben
1929-1940 dom van der Mey OSB
1929-1940 mr. A.J.M. van Moorsel
1931-1940 ir. G.M. Leeuwenberg b.i.
1934-1940 dom A. Beekman OSB
1934-1940 dom J.B. de Glas OSB
1934-1940 ir. L.H. Huydts c.i.
1934-1940 ir. H. van Oerle
1934-1940 Lode Sengers

1934-1940 ir. Alph. Siebers b.i.
1936-1940 dr. ir. F.P.A. Tellegen
✦ *speciale nummers* 7(1935/36), nr. 21(14 mei): 'Organisch bouwen'
– 8(1936/37), nr. 3(3 sept.): 'Nieuwe zakelijkheid'
– 11(1939/40), nr. 18(28 mrt), gewijd aan 'Het Nationale in de Kunst'
– 11(1939/40), nr. 21(9 mei), gewijd aan 'Drente'
– 11(1939/40), nr. 25(4 juli) en nr. 26(18 juli), gewijd aan 'Twee Zeeuwsche eilanden'
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen; inhoudsopgaven.
– De nieuwe jaargang begon bij de aanvang van augustus.
– Van [1939, aug.] – [1941, okt.] verscheen als bijlage de *Mededeelingen van de Algemeene Katholieke Kunstenaarsvereeniging*; zie de afzonderlijke beschrijving.
– Jaarlijks organiseerde de AKKV studiedagen. De verslagen van de studiedagen in 1932-{1934} verschenen onder de titel *Katholieke kunstenaarsdagen* (1932) en *Studiedagen der AKKV* (1933-1934). Hierin zijn de voordrachten van de studiedagen opgenomen.
✦ *literatuur* J. Peet, 'De traditie van land en volk, een ideologie in het rk bouwblad 1929-1933', in: *Plan. Maandblad voor ontwerp en omgeving*, 7(1976), p. 17-32
– Henk van Denzen, Willy Heijmans, Cor Lommers, *Een bijzonder bedrijf in Limburg. Wel en wee van het Limburgsch dagblad* (Heerlen 1986), p. 49-50
– Marijke van den Esschert, 'Van Algemene Katholieke Kunstenaarsvereniging naar Algemeen Kristelijk Kunstenaarsverbond (AKKV)', in: *Ars Domini. Een gebed zonder end* (Uden 1995), p. 8-27, met name 14-15
✦ *relaties* Hierin opgenomen *Van bouwen en sieren* (m.i.v. 5(1933/34), nr. 12 (11 jan.))[2]
– Voortgezet als *het Bouwblad*
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. de omslagen
– UBN
✦ *typering* Katholiek tijdschrift voor architectuur, met name kerkelijke bouwkunst. Gedurende een aantal jaren (1934-1939) tevens orgaan van de Algemene Katholieke Kunstenaarsvereeniging. In de 'Verantwoording' in het eerste nummer stelt de redactie dat zij een eigen forum wenst naast de overige bouwvakbladen, "omdat wij meenen, dat de katholieke bouwkunst behoefte heeft aan kritiek 'in eigen boezem', omdat ze alleen kan bloeien, door zonder voorbehoud zichzelf te zijn en nooit door zich met een goedkoop schijngebaar in het elegante kleed van anderen te vermommen". Het blad zal aandacht besteden aan kennis van de liturgie, haar geest en haar voorschriften, want zij is voor de katholieke architect een hoofdvereiste. Daarnaast zal de techniek van het bouwvak aan bod komen en de beeldhouw-, schilder-, mozaïek- en glazenierskunst en edele kunst van de metaalbewerking, want deze zijn allemaal van groot belang voor de kerkelijke bouwkunst. Voorts zal het blad nieuwsberichten bevatten op technisch en bouwkundig gebied, en besprekingen van nieuwe uitgaven.
Vanaf 3(1931/32) is in de titelkop het volgende motto afgedrukt: "Het *RK bouwblad* wijdt in de eerste plaats zijn aandacht aan de Kerkelijke Bouwkunst waarmee de architektuur staat of valt als uiting eener gemeenschap. Het verwerpt evenzeer het karakterloos voortsloffen in academische, historicistische richting als het individualistisch zich uitvieren in vormen die wèl nieuw-modisch zijn, maar niet 'modern', in den zin van: eigentijdsche realisatie der gezonde beginselen, wier waarde in het verleden bewezen werd. Het wil bevorderen: het streven, uit de verwarde en verwarrende veelheid der huidige bouwstijlen [vanaf 5(1933/34), nr. 12(11 jan.): huidige 'stijlen'], naar die eenheid, welke gegrondvest is op het levenskrachtige in de traditie der grote christelijke bouwkunst [vanaf 5(1933/34), nr. 12(11 jan.): Christelijke Kunst]". In 'Bij den nieuwen jaargang' in 7(1935/36), nr. 1(8 aug.), p. 1-2, werd nog eens een uitgebreide toelichting op het motto gegeven.
✦ *noten*
(1) Vanaf januari 1934 was het *RK bouwblad* het officieel orgaan van de Algemene Katholieke Kunstenaarsvereniging. In 6(1934/35), nr. 1, werd over die samenwerking gezegd: "Dat er leden der AKKV zijn, die met hun werk, met hun kunst, een richting zijn toegedaan, die wij als Redactie menen te moeten bestrijden, is geen reden voor ons om daarom minder streng-principieel te handelen. Met halfheid bereikt men geen doel. Werkwijze en kritiek der Redactie worden bepaald door het 'program', de doelstelling, die als motto iedere aflevering van het tijdschrift inleidt". Vanaf 11(1939/40) was het *RK bouwblad* niet langer het orgaan van de AKKV. In het eerste nummer van 11(1939/40) werd in 'Na tien jaren arbeid' gezegd: "De bijna vijf jaren [van samenwerking met de AKKV] (...) hebben ons de overtuiging gebracht, dat hier van een eenheid van doel en streven in de practijk nog niet gesproken kan worden".
(2) In 5(1933/34), nr. 12(11 jan.), p. 177, wordt meegedeeld dat met ingang van dat nummer *Van bouwen en sieren* en *RK bouwblad* worden samengevoegd onder de titel *RK bouwblad* met gewijzigde ondertitel: "Het verschijnen van dit nummer is het bewijs voor de samenvoeging van *Van bouwen en sieren* en het *RK bouwblad*. (...) Het feit dezer fusie geeft reden tot verheugenis. De beide, ongeveer even oude bladen waren in den loop der laatste jaren naar elkaar toegegroeid, zoodat de wensch én de eisch tot fusioneeren zich hoe langer hoe meer deden gevoelen". De redactie van het *RK bouwblad* werd uitgebreid met drie redacteuren en twee medewerkers van *Van bouwen en sieren*.

260

het RK gymnastiekblad[1] [1924]-1952
✦ *jaren* [1(1924/25), nr. 1(mei)][2] – {18(1941), nr. 3(juli)}[3]
– 19(1947), nr. 1(maart)[4] – 24(1952), nr. 7(dec.)[5]
✦ *ondertitel* Officieel orgaan van den RK Gymnastiek- en Athletiekbond in het bisdom Roermond, den Diocesaan-Haarlemschen Gymnastiekbond en de Nat. RK Vereeniging van Leeraren en Onderwijzers in de gymnastiek ∞{2(1925/26)}
– Officieel orgaan van den RK Gymnastiek- en Athletiekbond in het bisdom Roermond en van den Diocesaan-Haarlemschen Gymnastiekbond ∞ 3(1926/27)
– Officieel orgaan van den RK Gymnastiek- en Athletiekbond in het bisdom Roermond, van den Diocesaan-Haarlemschen Gymnastiekbond en den Diocesaan RK Gymnastiekbond in het bisdom 's-Hertogenbosch ∞ 4(1927/28)-10(1933/34)
– Officieel orgaan v/d[6] RK Gymnastiek en Athletiekbond bisdom Roermond ∞ 11(1934/35) — 24(1952)
✦ *uitgever* RK Gymnastiek en Athletiekbond in het Bisdom Roermond[7]
– Diocesaan-Haarlemschen Gymnastiekbond[8] ∞ {2(1925/26)}-10(1933/34)
– Nat. RK Vereeniging van Leeraren en Onderwijzers in de gymnastiek[9] ∞{2(1925/26)}
– Diocesaan RK Gymnastiekbond in het bisdom 's-Hertogenbosch[8] ∞ 4(1927/28)-10(1933/34)
– Uitgegeven en gedrukt bij Limburgsch dagblad, Heerlen ∞ {2(1925/26)}- 10(1933/34)
✦ *plaats* Red.: Heerlen
– Adm.: Heerlen ∞{2(1925/26)}-10(1933/34); Blerick ∞ 11(1934/35) — 12(1935/36), nr. 18(maart); Venlo ∞ 12(1935/36), nr. 19(maart) — {18(1941), nr. 3(juli)}; Heerlen ∞ 19(1947)-24(1952)
✦ *frequentie* tweemaal per maand ∞ {2(1925/26)}-12(1935/36)
– maandelijks ∞ 13(1936/37) — 24(1952), nr. 3(maart)
– zeven maal per jaar ∞ 24(1952), nr. 4(mei) — nr. 7(dec.)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ {2(1925/26)}-12(1935/36); I ∞ 13(1936/37)-24(1952)
✦ *redactie* {1925}-1926 Jos. Herben, technisch-redacteur
{1925}-1952 pater Clementinus Vrijmoed OFM, hoofd-red.
{1925}-1929 H. Logister
1926-1930 A. Bartels, technisch-redacteur
1930-1934 J. Lemmens
1930-1934 J. Willems
✦ *bijzonderheden* De nieuwe jaargang begon te verschijnen begin mei. Vanaf 1947 liep de jaargangnummering gelijk met het kalenderjaar. In de periode dat het blad verscheen o.d.t. *Mededelingenblad* (juni 1947 tot en met aug. 1949) was er geen jaargangnummering.
✦ *relaties* Het blad heeft twee voorlopers gekend, waarvan de titels niet bekend zijn.[10]
– Opgenomen in *Sportparade*[11]
✦ *literatuur* Clementinus Vrijmoed OFM, 'Bij 't veertigjarig bestaan van de Bond', in: *Feestgids bij gelegenheid van het 40-jarig jubileum en het 32e bondsfeest. RK Gymnastiek- en Athletiekbond bisdom Roermond* (Kerkrade 1950), p. 33-45
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. 1(1924/25)
– KDC ∞ 1925/26-1937/38, 1947-1952
– KB (voorheen Bibliotheek van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Den Haag) ∞ 1938/39-1941 (in 2006 niet meer aanwezig)
✦ *typering* Orgaan van de RK Gymnastiek en Athletiekbond bisdom Roermond en gedurende enkele jaren ook van de diocesane Haarlemse en Bossche gymnastiekbonden. De eerste twee jaargangen tevens vakblad van de Nat. RK Vereeniging van Leeraren en Onderwijzers in de gymnastiek. Het blad bevat mededelingen van het hoofdbestuur en van de aangesloten atletiek- en gymnastiekverenigingen en verslagen van kampioenschappen.
Toen het blad in 1947 weer ging verschijnen, werd de doelstelling van het blad als volgt omschreven: "Ons Blad wil vooreerst de plaats van samenkomst zijn, waar de leden van de Bond elkaar te allen tijde kunnen ontmoeten". Het blad wil zijn als een schouwtoneel: "Een schouwtoneel, waar het werken van onze Bond aan 't oog van onze leden voorbijgaat. Alles wat in de Bond geschiedt, moet op de gevoelige plaat van ons blad vastgelegd worden. De besluiten van het Hoofdbestuur, de plannen der Techn. Commissie, de algemene toestand van de Bond. Maar meer dan dit alles, het wee en welzijn der Vereenigingen (...). Ons Blad moet tenslotte een soort veiligheidsklep wezen; (...) in ons Blad heeft iedereen, die wat op z'n hart heeft, een spreekbuis. Kritiek, mits gematigd voorgedragen, niet voortkomend uit gelijkhebberij, maar uit het gezond verlangen, wat verkeerd is uit te roeien, wat gewenst is in te voeren, is in ons Blad op z'n plaats".
✦ *noten*
(1) Vanaf 19(1947) verviel het lidwoord 'het' in de titel. Van 1947, juni tot en met 1948, aug. verschenen onder de titel *Mededelingenblad / RK Gymnastiek- en Athletiekbond in het bisdom Roermond* en van 1948, sept. tot en met 1949, aug. onder de titel *Mededelingenblad / RK Gymnastiekbond in het bisdom Roermond*
(2) Afgeleid uit de jaargangnummering.
(3) Vermoedelijk het laatst verschenen nummer tijdens de Tweede Wereldoorlog.
(4) In het autopsie-exemplaar is ook meegebonden: 1(1947), nr. 1(jan.), gewijd aan het 'Ontwerp-programma. Bondsfeest 1947'.
(5) In 24(1952), nr. 4(mei) deelde de bondsvoorzitter mee dat het blad om financiële redenen voortaan nog slechts zeven maal per jaar zou verschijnen. De hoofdredacteur, pater Vrijmoed, betreurde in hetzelfde num-

mer het genomen besluit, maar in nr. 6(okt.) berichtte hij nog eens dat hij goede moed hield: "(...) ofschoon ik me bijna schaam, met ons Blad in z'n tegenwoordige vorm uit te komen, ben ik dankbaar, dat het nog 'n kansje gelaten is". In nr. 7(dec.) moest hij echter in 'De laatste tocht' met enige bitterheid schrijven dat het hoofdbestuur besloten had de uitgave van het blad te staken: "Voor mij betekent dit besluit een vervroegd ontslag; de Bond zal, naar men meent, er wél bij varen. Zoals het past bij de dood van 'n onbetreurde, heeft de begrafenis in alle stilte plaats. Zwijgend vergezel ik hem op z'n laatste tocht, met enige weemoed niettemin, omdat ik hem een beter lot had toegedacht". Pater Vrijmoed kon niet bevroeden dat hij enkele maanden later, op 27 juli 1953, zou sterven (vgl. *Neerlandia seraphica*, 23(1953), p. 374-376).
(6) Vanaf 19(1947), nr. 1(jan): 'van den'; vanaf 21(1949), nr. 9(sept.): 'van de'.
(7) De RK Gymnastiek en Athletiekbond Bisdom Roermond was op 5 juli 1911 kerkelijk goedgekeurd. Het was de eerste katholieke sportorganisatie die verder ging dan een plaatselijk organisatieniveau (vgl. Marjet Derks, Marc Budel, *Sportief en katholiek. Geschiedenis van de katholieke sportbeweging in Nederland in de twintigste eeuw* (Nijmegen 1990), p. 35). Bij het veertigjarig bestaan van de bond schreef pater Vrijmoed dat de bedoeling van de stichters van de bond was geweest: "alle Limburgse turners en turnsters achter het Roomse vaandel te scharen; hen ook bij het beoefenen der sport hun katholicisme te doen beleiden; hen veilig te stellen tegen de uitwassen, welke ook de gymnastiek dreigde te overwoekeren en hen aldus te beschermen tegen vele zedelijke gevaren; Limburgse vrolijkheid en gemoedelijkheid tot haar hoogste uitdrukking te zien komen in Roomse blijdschap, dat doel is bereikt" (vgl. *Feestgids bij gelegenheid van het 40-jarig jubileum en het 32e bondsfeest. RK Gymnastiek- en Athletiekbond bisdom Roermond* (Kerkrade 1950), p. 15-16).
(8) Vanaf januari 1934 verscheen *de Katholieke turner*, orgaan van de RK Nationale Gymnastiek Federatie, waarin de RK Gymnastiekbonden in het Aartsbisdom Utrecht en in de Bisdommen Breda, Haarlem en 's-Hertogenbosch samenwerkten. Dit betekende dat de diocesane bonden van Haarlem en 's-Hertogenbosch hun medewerking aan *het RK gymnastiekblad* opzegden. Het blad was voortaan uitsluitend het orgaan van de RK Gymnastiek- en Athletiekbond in het bisdom Roermond. In 10(1933/34), nr. 24(15 april) schreef de Limburgse bond zelfverzekerd: "Één ding staat vast: ons Limburgsch Orgaan zal bij deze amputatie wélvaren. Daar wij zagen aankomen, wat geschied is, hebben wij tijdig onze voorzorgen genomen en we kunnen het met vreugde aan onze Lezers melden, we zijn er volkomen in geslaagd, ons Blad te redden niet alleen maar het zelfs een steviger grondslag te geven, het van zware lasten te bevrijden".
(9) In 3(1926/27), nr. 1(1 mei) wordt bericht dat de Nat. RK Vereeniging van leeraren en onderwijzers in de gymnastiek heeft besloten dat zij een eigen blad gaat uitgeven en dus de medewerking aan *het RK gymnastiekblad* opzegt. De redactie betreurt het besluit en voegt eraan toe: "Ook hier het verschijnsel, dat een der zwakke punten is in de Katholieke Beweging: splitsing van krachten en daardoor verzwakking van beide". Het eigen blad van de Nat. RK Vereeniging van leeraren en onderwijzers ging verschijnen onder de titel *RK vakblad voor gymnastiek*, waarvan een beschrijving zal worden opgenomen in een van de volgende delen van de *BKNP*.
(10) In 2(1925/26), nr. 24(15 april) wordt in 'Ons blad' geschreven: "Wij zijn dankbaar dat het [= *het RK gymnastiekblad*] reeds langer dan zijn beide voorgangers heeft kunnen bestaan".
(11) In *Sportparade*, 2(1953), nr. 2(15 jan.) is een bericht opgenomen van de RK Limburgse Gymnastiekbond: "Zoals U bekend, werd met ingang van 1 Jan. 1953 *het RK Gymnastiekblad* opgeheven en werd er besloten om voortaan onze officiële berichten aan de leden van onze Bond bekend te maken door middel van *Sportparade.*

261

de RK radio-gids 1925-1927
✦ *jaren* 1(1925/26), nr. 1(1 mei)[1] – 3(1927), nr. 20(nr. 90)(17 sept.)
✦ *ondertitel* Officieel orgaan van den Nederlandschen bond van RK Radio Vereenigingen en van den Katholieken Radio Omroep[2]
✦ *uitgever* Ned. Bond van RK Radio Vereenigingen en Katholieke Radio Omroep[2]
– Gedrukt bij NV Van Munster's Drukkerijen te Amsterdam
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* tweewekelijks ∞ 1(1925/26) – 2(1926/27), nr. 9(nr. 35)(20 aug.)
– wekelijks ∞ 2(1926/27), nr. 10(nr. 36)(27 aug.) – 3(1927)
✦ *formaat* C
✦ *omvang* V ∞ 1(1925/26); VI ∞ 2(1926/27); IV ∞ 3(1927)
✦ *redactie* [1925-1926 M.J. van den Biggelaar, uitg. en red.][3]
{1926}-1927 Joh. Schnabel, alg.-red. (vermeld vanaf 28 mei 1926)
✦ *bijzonderheden* De tweede jaargang begon op 30 april 1926 en de derde jaargang op 7 mei 1927. Er is een dubbele afleveringsnummering, zowel jaarlijks opnieuw beginnend met nr. 1 als een doorlopende nummering tot en met nr. 90. De paginering van de 1e en 2e jaargang loopt door tot en met p. 1256.
– Afbeeldingen.

– Vanaf 25 juni 1927 bevatte de gids het volledige radioprogramma van de Europese stations.[4] Het episcopaat maakte onmiddellijk bekend, dat "er voor de katholieken geen enkele reden meer bestaat zich te abonneeren op de neutrale radio-gidsen". *De RK radio-gids* voegde daaraan toe dat de opname van het volledig radioprogram "op het psychologisch oogenblik [kwam], dat de bestaande radio-programmabladen geheel onder den invloed gekomen zijn van een liberaal en een ander, nog gevaarlijker grootblad, welke in onze Roomsche gezinnen niet te dulden zijn" (vgl. 3(1927), nr. 8(nr. 78)(25 juni)). Vermoedelijk werd hiermee gedoeld op de *Aetherbode*, het officieel orgaan van de Algemeene Nederlandsche Radio Omroep (voorganger van de AVRO) en *de Radiogids*, het officieel orgaan van de Vereeniging van Arbeiders-Radio-Amateurs (VARA).
✦ *relaties* Voortgezet als *Katholieke radio gids*
✦ *literatuur* A.F. Manning, *Zestig jaar KRO. Uit de geschiedenis van een omroep*. Baarn 1985, 352 p.
✦ *autopsie* Volledig
– KRO, Hilversum
✦ *typering* Radioprogrammagids met programmagegevens en een toelichting daarop, verenigingsnieuws en radiotechnisch nieuws. Manning (p. 48) noemt het blad geen typisch instrument voor verzuiling: "want redacteur Van den Biggelaar vond zoiets minder geschikt vanwege zijn lezerspubliek: geen etherapostelen, maar radioamateurs".
✦ *noten*
(1) De eerste aflevering van deze gids verscheen een half jaar vóór de KRO met regelmatige uitzendingen begon.
(2) In 1(1925/26), nrs. 1-15: 'Katholieke Draadloozen Omroep'. Op 1 febr. 1925 startte pastoor L.H. Perquin de katholieke radiovereniging onder de naam van Katholieke Draadlooze Omroep (KDO). Officieel werd de Katholieke Radio Omroep op 12 april 1926 gesticht, maar de uitzendingen waren reeds op 4 oktober 1925 begonnen. Over de oprichting van de KRO, vgl. Manning, p. 23-49.
(3) Vgl. Manning, p. 48 en 62.
(4) In de *Katholieke radio-gids*, 5(1929), nr. 1(nr. 158)(5 jan.), werd hierover gezegd dat de KRO pas over het volledige Europese radioprogramma kon beschikken, "toen het zendstation te Huizen werd opgericht. Op dat oogenblik was dit station ook aan [de Union de] Genève aangesloten en konden de KRO en de NCRV, die met de firma Philips eigenaars van deze technische inrichting zijn, over het volledige officieele programma beschikken."

262

RK sportblad voor Twente [1933]-{1940}
✦ *jaren* [1933, begin juli][1] – {8(1940), nr. 8(19 aug.)}
✦ *ondertitel* Officieel orgaan van de Kring Twente van RK Sportverenigingen
✦ *uitgever* Kring Twente van RK Sportverenigingen
– Drukker: Fa. Elzinga en Wiggers ∞ [1933]- 3(1935/36), nr. 53(29 juni)[2]
✦ *plaats* Red.: Hengelo; Adm.: Enschede ∞ {3(1935/36)}
– Red. en adm.: Hengelo ∞ {8(1940), nr. 8(19 aug.)}
✦ *frequentie* wekelijks (maandag of dinsdag)
✦ *formaat* C ∞ {3(1935/36)}; B ∞ {8(1940), nr. 8(19 aug.)}
✦ *omvang* V ∞ {3(1935/36)}; 8 p. ∞ {8(1940), nr. 8(19 aug.)}
✦ *redactie* "Onder redactie van het Kringbestuur".
✦ *bijzonderheden* Gestencild ({1940, nr. 8}).
✦ *autopsie* 3(1935/36); 8(1940), nr. 8(19 aug.)
– Twentsche courant, Hengelo ∞ 1935/36
– KDC ∞ 1940, nr. 8
✦ *typering* Blad van de Kring Twente van RK Sportverenigingen. Het blad bevat sportnieuws, sportuitslagen en verenigingsnieuws.
✦ *noten*
(1) Vgl. 3(1935/36), nr. 53(29 juni).
(2) In 3(1935/36), nr. 53(29 juni) wordt aangekondigd, dat het *RK Sportblad* voortaan niet meer door de Firma Elzinga en Wiggers zal worden uitgegeven.

263

RK sportblad op den uitkijk 1931
✦ *jaren* 1(1931), [jan.][1] – [nr. 29(19 aug.)][2]
✦ *uitgever* Niet in het tijdschrift vermeld.
– Druk: Drukkerij De Wereld
✦ *plaats* Red. en adm.: Breda
– Druk: Eindhoven
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* 16 p. per afl.
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *autopsie* 1(1931), nr. 21(24 juni) – nr. 22(1 juli) en nr. 25(22 juli) – nr. 29(19 aug.)
– KDC
✦ *typering* Sportblad, vermoedelijk uitgegeven door de RK Voetbalbond, bisdom Breda. Deze bond was in 1925 uitgetreden uit de Federatie van RK Voetbalbonden in Nederland in verband met meningsverschillen over het spelen van voetbalvereniging Bredania in de Nederlandse Voetbal Bond zonder goedkeuring van het Federatiebestuur. In 1(1931), nr. 21(24 juni), p. 6, wordt gezegd, dat het doel van het blad geen winstbejag is, maar het wil "uitsluitend en alleen de belangen (...) dienen van onze katholieke voetballers (...) door ook zelfs van de kleinste vereenigingen clubnieuws, wedstrijd-

verslagen, elftalopgaven, competitiestanden enz., enz., op te nemen". De afleveringen bevatten ook mededelingen van andere katholieke sportbonden, zoals van de RK Gymnastiek- en Athletiekbond St. Jozef.
✦ *noten*
(1) De begindatum is afgeleid van de afleveringsnummering.
(2) Niet verder verschenen. Op 23 aug. 1931 werd de RK Voetbalbond bisdom Breda opnieuw opgericht en het *RK sportblad op den uitkijk* opgeheven. De Bredase berichten werden voortaan weer opgenomen in de *Sport-illustratie*. Zie hierover: Marjet Derks, Marc Budel, *Sportief en katholiek. Geschiedenis van de katholieke sportbeweging in Nederland in de twintigste eeuw* (Nijmegen 1990), p. 51-56: 'De "kwestie Breda", 1924-1930'.

264

RK Sprekersbond [1918]-1919
✦ *jaren* [1918][1] – {1(1919), nr. 2(jan.)}
✦ *ondertitel* Leiddraad voor sprekers
✦ *uitgever* NV Drukkerij G. Corten
✦ *plaats* Heerlen
✦ *frequentie* Niet vast te stellen.
✦ *formaat* B
✦ *omvang* Ingeziene afl.: 8 p.
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *autopsie* 1(1919), nr. 2(jan.)
– KDC
✦ *typering* Het blad wil een hulp zijn voor sprekers over katholieke onderwerpen. De enig ingeziene aflevering bevat een schematisch opgezette uiteenzetting over het doen van goede werken.
✦ *noten*
(1) Het beginjaar is afgeleid van de afleveringsnummering.

265

de RK toerist [1922]-{1924}
✦ *bron Voor studie en praktijk*, 3(1924), nr. 44, p. 35. Aldaar vermeld als een tijdschrift waarvan in 1924 de derde jaargang verscheen. Als ondertitel wordt opgegeven: 'Maandblad voor het Toerisme'; als adres van de uitgever: Red. en adm.: Rotterdam, Spiegelnisserkade 9B.
✦ *autopsie* Niet in autopsie kunnen nemen.

266

Roeping 1922-1963
✦ *jaren* 'Prospektus', onged.
– 1(1922/23), nr. 1(okt.) – 22(1944), nr. 4/5(april/mei)
– 23(1946), nr. 1(onged.) – 38(1962/63), nr. 12(april)
✦ *ondertitel* Maandschrift voor schoonheid ∞ 1(1922/23)-2(1923/24)
– Maandschrift voor schoonheid in leven en levensuiting ∞ 3(1924/25)
– Maandschrift voor verdieping van leven en kultuur ∞ 4(1925/26) – {10(1931/32), nr. 1(okt.)}
– Letterkundig tijdschrift ∞ 11(1932/33)-12(1933/34)
– Cultureel maandblad ∞ 29(1953/54)-38(1962/63)
✦ *uitgever* J.J. Romen en Zonen ∞ 1(1922/23)-3(1924/25)
– Zuid-Nederlandse Boekhandel ∞ 4(1925/26)-6(1927/28)
– H. Gianotten ∞ 7(1928/29)-38(1962/63)
✦ *plaats* Roermond ∞ 1(1922/23)-3(1924/25); Tilburg ∞ 4(1925/26)-38(1962/63)
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI ∞ 1(1922/23)-3(1924/25); V ∞ 4(1925/26); VI ∞ 5(1926/27)-20(1942); V ∞ 21(1943); II ∞ 22(1944); VI ∞ 23(1946)-38(1962/63)
✦ *redactie* 1922-1924 dr. Joz. Muls
1922-1925 W. van Kalmthout
1922-1927 Dom Constantinus Bosschaerts OSB
1922-1927 dr. H.W.E. Moller (1922-1926 hoofdred.; 1926-1927 'stichter')
1922-1927 Joz. Wielders
1922-1961 M. Molenaar MSC
1924-1925 Theo van der Bijl
1924-1926 Karel van den Oever
1925-1933 Wies Moens
1926-1944 Gerard Knuvelder, 1928-1944 hoofdred.
1927-1928 Anton van Duinkerken (pseud. van W.J.M.A. Asselbergs)
1928-1932 J.M. van Hardeveld
1932 R. van Sante OP
1932-1933 Louis de Bourbon
1933-1944 dr. Jan Brans
1934-1943 Frans van Oldenburg Ermke
1934-{1948}[1] Luc van Hoek
1943-1944 Karel Meeuwesse
1946-{1948}[1] mr. Jan Derks
1946-{1948}[1] dr. J.B. Knipping OFM
1946-{1948}[1] Frank Meyland
1946-{1948}[1] prof. dr. A. Smijers
1946-{1948}[1] prof. dr. F. van der Ven
1946-1951 drs. A. Munnichs, hoofdred.
1946-1961 Paul Haimon, 1951-1957 red. secr.
1951-1952 J.W. Hofstra
1951-1961 Michel van der Plas
1951-1963 Gabriël Smit
1951-1963 Lambert Tegenbosch, 1957-1963 red. secr.
1953-1961 Harriet Laury
1954-1961 prof. dr. J. Peters CssR
1960-1963 Bernard Kemp
1961-1963 dr. C.W.M. Verhoeven
1961-1963 Ben Wolken
✦ *speciale nummers* 5(1926/27), nr. 8/9(mei/juni): *Frans nummer. Fascicule français*, 100 p.

– 6(1927/28), nr. 4/5(jan./febr.): Vlaams nummer, 101 p.
– Bijlage bij 7(1928/29), nr. 3: Anton van Duinkerken, Gerard Knuvelder, *Het letterkundig onderwijs op onze middelbare scholen. (Een polemische briefwisseling),* 31 p.
– 7(1928/29), nr. 4(jan.): 'Russies nummer', 85 p.
– 7(1928/29), nr. 5(febr.): *Vondelnummer* b.g.v. diens 250ste sterfdag, 56 p.
– 8(1929/30), nr. [2], p. 49-86, gewijd aan dr. H.W.E. Moller b.g.v. diens 60ste verjaardag
– 10(1931/32), nr. 1(okt.); *Kapitalisme-nummer*, 128 p.
– Bijlage bij 11(1932/33), nr. 6(maart): Paul de Mont, *Willem de Zwijger. Tooneelspel in 8 tafereelen*, 72 p.[2]
– 12(1933/34), nr. [7](april): Gerard Knuvelder, *Vernieuwing van staatsbestel. Essay over de revolutie van rechts en de katholieke staatsleer*, 180 p; afzonderlijk gepagineerd, waardoor de paginering van 408 naar 589 springt.
– Bijlage bij 13(1934/35), nr. 1(okt.): *Sociaal beginselprogram*, 16 p.; afzonderlijk gepagineerd, waardoor de paginering van 68 naar 85 springt.
– 13(1934/35), nr. 7(april): gewijd aan prof. dr. J.A. Veraart, 86 p.
– 16(1937/38), nr. [2/3](nov./dec.): Th. de Jager, *Vondel of de Majesteit*, 168 p.; afzonderlijk gepagineerd, waardoor de paginering van 72 naar 241 springt.
– 18(1939/40), nr. 12(sept.): gewijd aan Pieter van der Meer de Walcheren b.g.v. diens 60ste verjaardag, 112 p.
– 26(1949/50), nr. 1(jan.): *Marie Koenen 1879 – 19 Januari – 1949*, 110 p.
– 27(1950/51): in 'Mededeling aan de abonnés', ingevoegd tussen p. 560 en 561, wordt aangekondigd dat in de 28ste jaargang 'het Karthuizer-nummer' zou verschijnen. Tot feitelijke verschijning van dit speciaal nummer is het blijkbaar niet gekomen.
– 29(1953/54), nr. [1][jan.]: gewijd aan Anton van Duinkerken b.g.v. diens 50ste verjaardag, 68 p.
– 30(1954/55), nr. 1/2[jan./febr.]: *Max Jacob*, 144 p.
– 30(1954/55), nr. 3/4(maart/april): *Nationale snipperdag*, 150 p. Gemeenschappelijke aflevering van de Nederlandse letterkundige en algemeen-culturele tijdschriften, uitgegeven in plaats van de afzonderlijke Aprilnummers 1954 ter gelegenheid van de tiende Bevrijdingsdag 5 mei 1945 – 5 mei 1954. De samenwerkende tijdschriften zijn: *het Boek van nu*, *Critisch bulletin*, *de Gids*, *Kroniek van kunst en kultuur*, *Maatstaf*, *de Nieuwe stem*, *Ontmoeting*, *Podium* en Roeping.
– 31(1955/56), nr. 11(maart): grotendeels gewijd aan IDIL, 38 p.
– 32(1956/57), nr. [6][okt.]: *Brieven van St. Paulus*. Vertaald door dr. P.C. de Brouwer, 158 p; afzonderlijk gepagineerd.
– 32(1956/57), nr. [12] [april]: *Antoon Coolen zestig jaar*, 85 p.
– 34(1958/59), nr. 3/4(juli/aug.), gewijd aan de klassieke cultuur, 91 p.
– 35(1959/60), nr. 9(febr.): gewijd aan Gabriël Smit b.g.v. diens 50ste verjaardag, 88 p.
– 36(1960/61), kerstgeschenk: Daaldreef (pseudoniem van A.A.F.E. Jacobs), *De vredesengel van Zatopek*, 14 p.
– 37(1961/62), nr. [8](dec.): gewijd aan Pierre Kemp b.g.v. diens 75ste verjaardag, 80 p.
– 38(1962/63), nr. 12(april): *Het literaire tijdschrift*, 101 p.
✦ *bijzonderheden* Vanaf 1(1922/23) tot en met 19(1940/41) begint de nieuwe jaargang in oktober. Van 20(1942) tot en met 26(1949) begint de nieuwe jaargang in januari. De 27e jaargang loopt van april 1950 tot en met [maart 1951]; de 28e van nov. 1951 tot en met dec. 1952; de 29e en 30e van jan. tot en met jan. Vanaf de 31e jaargang verschijnt het eerste nummer steeds in mei, het laatste in april.
– Afbeeldingen, boekbesprekingen (vanaf 1925/26) en inhoudsopgaven (m.u.v. 32e en 34e-38e jaargang).
– De jaargangen 1(1922/23) tot en met 3(1924/25) bestaan elk uit twee delen. In 1(1922/23) en 2(1923/24) zijn de inhoudsopgaven en de paginering per deel.
– Vanaf 17(1938/39), nr. 2(nov.) tot en met 19(1940/41), nr. 4(jan.) bevat bijna elke aflevering de vaste rubriek 'Katholiek zielsleven'.[3]
– Van juli 1941 tot jan. 1942 is het blad niet verschenen.[4]
– Bij de meeste afleveringen van 26(1949/50) en 27(1950/51) verscheen er een bijlage 'Boekbesprekingen', nu eens afzonderlijk gepagineerd, dan weer geïntegreerd in de paginering van *Roeping*. Vanaf 27(1950/51), nr. 1 was deze bijlage getiteld *Bibliografie door de Benedictijnen van de St. Paulus Abdij, Oosterhout*. Vanaf 28(1951/52) verscheen dit boekenbulletin onder de eigen titel *Speculator* als inlegblad van *Roeping*.
– In 1961 verschenen er zes afleveringen in de *Roepingreeks*, "een serie uitgaven onder auspiciën van het maandblad *Roeping*, door drukkerij H. Gianotten verzorgd naar aanwijzingen van Fons van der Linden Gkf, uitgegeven door de Uitgeversmij NV Standaard-Boekhandel te Amsterdam": nr. 1, Daaldreef (pseudoniem van A.A.F.E. Jacobs), *Vogelbrood*; nr. 2, Julienne Huybrechts, *Klein Spartaans theater*; nr. 3, Pierre Kemp, *Au pays du tendre Mosan*; nr. 4, Dr. W Luypen OESA, *De fenomenologie is een humanisme*; nr. 5, C.W.M. Verhoeven, *Symboliek van de sluier*; nr. 6, Ben Wolken, *Kleine spelen*.
– 35(1959/60) is abusievelijk doorgepagineerd: p. 729-792. Dit moet zijn p. 1-64.
✦ *relaties* Bij de voorgeschiedenis van *Roeping* moet het plan worden vermeld tot uitgave van het blad *Vreugde*.[5]
– Voortgezet als *Raam*[6]
✦ *literatuur* Anton van Duinkerken, 'Beweging en richting', in: *Achter de vuurlijn* (Hilversum 1930), p. 227-240
– Anton van Duinkerken, *De beweging der jongeren* (Hilversum 1933), p. 25-38; herdrukt o.d.t. 'De ethische reactie in het maandblad Roeping', in: *Waarom ik zo*

denk,... Het katholieke leven van 1918 tot 1940 (Utrecht / Brussel 1948), p. 176-187
– M. Molenaar, 'Het moeilijke begin', in: *Roeping*, 38(1962/63), nr. 12(april), p. 597-599
– Gerard Knuvelder, 'Het verborgen leven van Roeping', in: *Roeping*, 38(1962/63), nr. 12(april), p. 600-612; herdrukt in: Gerard Knuvelder, *Kitty en de mandarijnen* ('s-Hertogenbosch 1964), p. 201-215
– L.M.H. Joosten, *Katholieken en fascisme in Nederland, 1920-1940* (Hilversum / Antwerpen 1964. Diss. KU Nijmegen), p. 23, 130-145, 204-210
– 'Roeping 1(1922-1928)', in: *Materiaal voor een literatuurgeschiedenis van de 20e eeuw op basis van tijdschriften*, reeks 6 (Nijmegen 1981), p. 1-69, met o.a. een lijst van medewerkers en het aantal bijdragen van elk van hen in de eerste zes jaargangen
– André Roes, *Een schaduw die verschuift. Leven en werk van de jonge Anton van Duinkerken*, Baarn 1984 (Diss. Univ. Leiden)
– Hans Renders en Wim Verhoeven, 'Het gesloten venster van Roeping' in: *Sic. Driemaandelijks tijdschrift voor letterkunde*, 4(1989), nr. 1/2(voorjaar), p. 64-69
– Siem Bakker, 'Roeping 1922-1963', in: Siem Bakker, *Literaire tijdschriften. Van 1885 tot heden* (Amsterdam 1985), p. 136-142
– Mathijs Sanders, *Het spiegelend venster. Katholieken in de Nederlandse literatuur 1870-1940* (Nijmegen 2002), met name p. 268-272
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. aantal omslagen
– KDC, archief Wouter Lutkie, inv. nr. 865 ∞ Prospektus, onged.
– UBN ∞ 1922-1963
– NLM ∞ aantal omslagen
✦ *typering* Katholiek letterkundig tijdschrift, opgericht door H.W.E. Moller als blad voor katholieke jongeren. In de 'Inleiding' in het eerste nummer schreef Moller: "*Roeping* is gewijd aan de schoonheid, aan alle schoonheid, aan de schoonheid alleen. Wij willen in onze bladen geen andere uitingen van de menselike ziel, als die van de schoonheid. (...) de Schoonheid die is, altijd geweest is, en altijd zijn zal, de Schoonheid die eeuwig is, is God. En alle schoonheid die wij mensen aanschouwen, is de openbaring van de eeuwige Goddelike Schoonheid, is de afstraling van God zelf, zoals God die geopenbaard heeft." Omdat alle kunst de schoonheid openbaart, zal *Roeping* zich met alle kunst bezighouden: "Ons maandschrift is daarom gewijd aan de beeldende, bouwende, en sierende kunsten, aan taal- en toonkunst. Et wil volstrekt niet wezen 'n oudheidkundig tijdschrift, maar het behandelt alle kunsten, zoals die in onze tijd zich moeten openbaren volgens de katolieke beginselen. (...) Wij hebben ons maandschrift de naam gegeven van *Roeping*, om daarmee aan te duiden de grootse en heerlike roeping, die de kunst, geboren uit katolieke beginselen, in de samenleving te vervullen heeft". In 1925 stapten veel medewerkers van *Roeping* over naar *de Gemeenschap*, omdat zij de opvattingen van Moller te streng orthodox achtten en meer aandacht wensten voor de esthetische aspecten van kunst. In het eerste nummer na de bevrijding (1946, nr. 1) stelde de redactie dat *Roeping* het christelijk humanisme wilde bevorderen om aldus de maatschappij ook geestelijk te herstellen. In 28(1951/52), nr. 1 greep de nieuwe redactie terug op de beginselverklaring van Moller: schoonheid diende als "een vast, onveranderlijk uitgangspunt", maar wel samen met "een zo groot mogelijke bewegelijkheid en een zo royaal mogelijke veelzijdigheid". De redactie wil open staan "voor alles wat aan waarlijk goeds, hoe bont geschakeerd ook, in de wereld rondom haar leeft".
✦ *noten*
(1) De redactie wordt niet vermeld in 26(1949) en 27(1950/51).
(2) In 11(1932/33), nr. 7(april) is de volgende mededeling opgenomen: "Tengevolge van een misverstand werden door dra. M.G. Schenk aan het stuk *Willem de Zwijger* van Paul de Mont beduidende wijzigingen aangebracht, waarmede de schrijver het niet eens is. Hij kan daarom datgene wat verschenen is, niet beschouwen als de authentieke versie van zijn stuk, doch als een bewerking ervan door dra. Schenk".
(3) De nieuwe rubriek werd als volgt in 17(1938/39), nr. 2(nov.), p. 115, aangekondigd: "Deze rubriek zal zich hoofdzakelijk richten tot ontwikkelde katholieke leken, en bedoelt te zijn een maandelijkse verdieping van hun zielsleven, een maandelijkse bezieling tot evangelische vernieuwing, een maandelijks inzicht in de godsdienstige strevingen van deze tijd". De rubriek wil tegemoet komen aan de behoefte om juist de ontwikkelde katholieke leken in contact te brengen "met de heerlijkheden en helderheden der Katholieke levenswijsheid, om aldus zuiver gericht en krachtig voortgestuwd te worden bij het moeilijke werk der evangelische vervolmaking van leven. (...) door van de ascetische en mystieke Katholieke levensleer het alleenbezit te willen maken van priesters en kloosterlingen ontstaat bij den leek gemakkelijk zo niet de overtuiging dan toch de indruk – en dat is ook nadelig – dat de kwestie der vervolmaking zich voor hem niet stelt en dat een ernstige toeleg op de evangelische hervorming van leven onverenigbaar is met de werkzaamheden van een man en een vrouw in de wereld van tegenwoordig".
(4) In 20(1942), nr. 1(jan.), p. 1-2, schrijft de redactie: "Medio Augustus van het vorige jaar – toen het nummer voor die maand persklaar lag – werd ons medegedeeld, dat het tijdschrift *Roeping* niet verder mocht verschijnen. (...) Het [was] niet eenvoudig (...) opheffing van het vigerende verbod te verkrijgen. (...) In die tussentijd gewerd ons tijdschrift van andere zijde de mededeling, dat, in verband met de papierschaarste,

niet langer papier ter beschikking kon worden gesteld, de bekende maatregel die vele honderden organen het levenslicht uitblies. Ook deze maatregel is intussen voor wat *Roeping* betreft, ingetrokken. Het is misschien in onze dagen niet overbodig te verklaren, dat men van ons geen enkele concessie heeft geëist; men heeft in het geheel niets geëist".
(5) In het voorjaar van 1921 verscheen 'Uitnoodiging' tot deelname aan het stichten van een weekblad. Deze uitnodiging verscheen in de vorm van een brochure van 21 pagina's onder de titel *Vreugde. Weekbrief voor idealisten: ter verrijking van het inwendig leven*, gedateerd: 7 maart 1921. Uitgever was de Zuid-Nederlandsche Drukkerij. In de uitnodiging, aanwezig in de UB Nijmegen, worden alle idealisten, alle jonge mensen opgeroepen tot deelname aan het nieuwe tijdschrift. Een idealist wordt omschreven als hij die "rekent met de héele werkelijkheid, ook met de ideëele, ook met de buiten-zinnelijke. Hij rekent met cijfers en andere vergankelijke factoren, doch ook met minder tastbare, als daar zijn: suggestie, nobele en ignobele impulsen, energie en koppigheid, edelmoedigheid en trots en liefde. En behalve met dit en met het bovenzinnelijke, houdt hij óók rekening, houdt hij bovenal rekening met het bovennatuurlijke. Met Gods genade en met Gods voorzienigheid, met Gods wil en Gods zegen". De naam van het nieuwe blad zou luiden: *Vreugde*. "Een naam als een leus en een symbool en een belofte. Vreugde is de vrucht van de deugd, gevolg van geluk. En men kan zelfs de vreugde beschouwen als een deugd op zich, als een geluk op zichzelf". Het blad "moet als een brief zijn, als een persoonlijke brief van vriend tot vriend. (...) Geen disputen, geen twistgeschrijf. Zeker niet met hen die van ons eigen kring zijn. (...) En het spreekt vanzelf, dat alle stukken met eigen naam worden onderteekend. Men schrijft aan 'n vriend toch geen anonyme of pseudonyme brieven!" Leider van het blad zou Hendrik Moller zijn. Naast hem is geen redactie voorzien, maar medewerkers. De uitnodiging eindigt met de lijst van 69 namen van hen die de oproep steunen en medewerkers van het nieuwe blad willen zijn. Onder de namen zijn priesters en leken; velen waren (oud-)leerling van de RK Leergangen in Tilburg. De uitnodiging tot intekening op het blad was ondertekend door dr. Moller en Wouter Lutkie, maar het initiatief ondervond "een hevige kritiek, men wantrouwde de onderneming zó zeer, dat Mgr. Diepen aan Dr. Moller verzocht de uitgave van de weekbrieven niet te doen doorgaan". En aan Wouter Lutkie schreef de bisschop: "*In geen geval* zal UWE als medewerker of redacteur *mogen* optreden zonder mijn uitdrukkelijke bewilliging die ik voor U alsnog *absoluut weiger*". Moller en Lutkie gehoorzaamden aan de bisschop. Aan de 'Uitnoodiging' werd een verklaring toegevoegd met de mededeling over het niet verschijnen van het weekblad en over een regeling voor de toegezonden gelden, bestemd voor de uitvoering van de uitgave (vgl. Molenaar). Stukken betreffende *Vreugde* in: Archief Wouter Lutkie (KDC), nrs. 871-876. Voor de plannen tot uitgave van *Vreugde*, zie ook: Wim Zaal, *De herstellers. Lotgevallen van de Nederlandse fascisten en van Wouter Lutkie's tijdschrift Aristo* (Utrecht 1966), p. 28-29.
(6) In het eerste nummer van *Raam* (1963, nr. 1(okt.)) wordt in 'Roeping is Raam' gezegd dat *Roeping* een naam was geworden "zó zwaar besmet met levensbeschouwelijke bepaaldheid, dat het zoetjesaan zelfs voor een schoorsteenveger te vals ging worden, als daar onze namen onder stonden. En niet overigens, dat we alle roeping afwijzen. We geloven in roeping. Maar zonder enige nadruk en met het raam open. Het schrappen van de naam heeft ons opgelucht."

267

Rondom de koren[1] 1980-{2005}
✦ *jaren* 25(1980), nr. 1(jan./febr.) – {nr. 6(nov./dec.)}[2]
✦ *ondertitel* Bondsblad van de Nederlandse Bond van Katholieke Zang- en Oratoriumverenigingen ∞ 1980, nr. 3(mei/juni) – {nr. 6(nov./dec.)}
✦ *uitgever* Nederlandse Bond van Katholieke Zang- en Oratoriumverenigingen ∞ {25(1980)}
– Uitgeverij: Harmonia (Hilversum) ∞ {25(1980)}
✦ *plaats* Red.: Groessen ∞ {25(1980)}
✦ *frequentie* tweemaandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* {1980} P.J. Kunnen
In 1980 worden als regionale redacteuren en medewerkers vermeld: voor Limburg: H.G. Ekelhoff; voor Noord-Brabant: F. Gemmeke, mevr. J. Hurkmans, A. Kerkhofs, mevr. E. van Mil-Gerritsen, G. Paar; voor Gelderland: mej. A. Berndsen, F.J. van Son; voor Utrecht: J.P.W. Vis; voor Zuidholland: mevr. Van Leeuwen; voor Noord-Holland: mevr. M.C. Baas-Ridder en J.C. de Jong.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– De omslagen zijn afzonderlijk gepagineerd met Romeinse cijfers.
✦ *relaties* Voortzetting van *Uitgave van de Nederlandse Bond van Katholieke Zang- en Oratoriumverenigingen*
✦ *autopsie* 25(1980)
– KDC
✦ *typering* Bondsblad dat volgens het openingsartikel in het eerste nummer een schakel wil zijn tussen het bondsbestuur en de koren en hun dirigenten, maar ook tussen de koren onderling. Het blad bevat het jaarverslag en mededelingen van de bond, mededelingen over de aangesloten koren, een jubilea-rubriek, artikelen over muziekstukken, agenda van uitvoeringen en concerten enz.

✦ *noten*
(1) Het tijdschrift draagt pas de nieuwe titel vanaf 25(1980), nr. 3(mei/juni). In nummer 1(jan./febr.) schrijft de redactie: "Dit is dan ons blad in de nieuwe vorm, nog wel zonder naam". De eerste twee afleveringen vermelden op het omslag: *Nederlandse Bond van Katholieke Zang- en Oratoriumverenigingen*, met als ondertitel in nr. 1(jan./febr.): 'Lustrumnummer' en in nr. 2(maart/april): 'Bondsblad'. Vanaf nummer 3 wordt de titel 'Rondom de koren' gebruikt en in nummer vier wordt over de keuze van de nieuwe naam gezegd: "In deze naam wordt duidelijk aangegeven dat ons blad is voor de koren, maar ook dat de koren bij het blad horen. Deze naam roept de koren op achter hun blad te staan en er hun volle medewerking aan te geven".
(2) Het blad bleef onder de titel 'Rondom de koren' voortbestaan tot {2005}.

268

Roomsch catholijke almanak voor waarheid en pligt[1]
[1819]-{1825}
✦ *jaren* [1819][2]-{1825}[3]
✦ *uitgever* A. Schievenbus ∞ [1819]-[1821][4]
– Gebroeders Langenhuysen ∞ {1825}
✦ *plaats* Amsterdam ∞ {1819}-[1821][4]; 's-Gravenhage ∞ {1825}
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* I
✦ *redactie* Niet in de almanak vermeld.
✦ *bijzonderheden* De almanak verscheen in een uitgave met platen en daarnaast een goedkopere "op ordinair papier, zonder Platen" (vgl. *Naamlijst van uitgekomen boeken*, 6(1814-1818), p. 439 en 7(1819-1823), p. 94 en 195). De in autopsie genomen exemplaren zijn zonder platen.
– De titelpagina van het autopsie-exemplaar van 1819 vermeldt: "Tweede druk". Volgens een aankondiging van de opvolger, de *Almanak voor de roomsch katholijken in Nederland* was ook de almanak voor 1820 met zo veel bijval ontvangen, dat een tweede druk nodig was (vgl. *de Ultramontaan*, 4(1829), afd. 'Vertoogen', p. 34-35).
– Een 'Berigt aan het publiek' in de almanak van 1820 bevat het volgende verzoek van de uitgever: "De misslagen, die in dezen Kalender, bijzonder ten opzigte van de Patroon- en Kerkwijding-Feesten mogten ingeslopen, en zelfs die overgeslagen mogten zijn, verzoekt de uitgever vriendelijk, dat te zijner kennis mogen worden gebragt, met eene duidelijke opgave, ten einde dezelve voor het vervolg te verbeteren, en tevens alles in den Kalender te plaatsen wat op den Godsdienst betrekking heeft, en in dezen Kalender gevoegelijk kan aangetoond worden". Ook in de almanak voor 1825 werd een dergelijke tekst afgedrukt.
✦ *relaties* Min of meer voortgezet als *Almanak voor de roomsch-katholijken in Nederland*
✦ *autopsie* 1819, 1820 en 1825
– UBN ∞ 1819, tweede druk
– KB ∞ 1819, 1820, 1825
✦ *typering* Almanak waarin zijn opgenomen heiligenkalender, lijst van jaarmarkten, vertrektijden der trekschuiten en meer van dit soort praktische gegevens; in de 'Mengelingen' stichtelijke verhalen en gedichten.
✦ *noten*
(1) In de uitgave van 1825 luidt de titel: *Roomsch catholijke almanak aan waarheid en pligt voor het heilige jaar 1825*.
(2) In de *Naamlijst van uitgekomen boeken* is de titel voor het eerst vermeld in de lijst van almanakken voor 1819.
(3) Het is niet duidelijk of er voor 1826 en volgende jaren nog een almanak is verschenen. In de *Naamlijst van uitgekomen boeken* wordt de titel slechts vermeld tot en met de uitgave voor 1821. Voor 1830 verscheen een nieuwe almanak bij de Gebroeders Langenhuysen, de *Almanak voor de roomsch-katholijken in Nederland*. Bij de aankondiging hiervan in *de Ultramontaan* wordt gezegd, dat de enige omstandigheid, welke het niet vervolgen van de uitgave der *Roomsch catholijke almanak voor waarheid en pligt* heeft veroorzaakt, bestond "in de verzekering der uitgevers, dat die met verlies was gepaard gegaan; ofschoon de redactie van denzelven niet het geringste voordeel heeft genoten" (vgl. *de Ultramontaan*, 4(1829), afd. 'Vertoogen', p. 34-35).
(4) Vgl. *Naamlijst van uitgekomen boeken*, 7(1819-1823), p. 195.

269

Roomsch catholijke bibliotheek voor het koningrijk der Nederlanden 1821-1826
✦ *jaren* 1(1821), nr. 1(onged.)[1] – 6(1826), nr. 5(onged.)
✦ *uitgever* Gebrs Langenhuysen[2]
✦ *plaats* 's-Hertogenbosch ∞ 1(1821)-4(1824)
– 's-Gravenhage ∞ 5(1825)-6(1826)
✦ *frequentie* 3 afln. per jaar ∞ 1(1821)
– 5 afln. per jaar ∞ 2(1822) -6(1826)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI ∞ 1(1821)-5(1825); V ∞ 6(1826)
✦ *redactie* [1821-1826 J.G. Le Sage ten Broek] (vgl. Gorris, dl. 1, p. 276)
[H. Verroen, medewerker] (vgl. idem, p. 264)
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen, inhoudsopgaven.
– De eerste jaargang bestaat uit twee afzonderlijk gepagineerde afdelingen: de eerste bevat 'boekbeoordelingen' en 'overzigt der protestantsche tijdschriften', de tweede 'kerkelijke geschiedenis' en 'mengelingen'. M.i.v. 2(1822) vervalt de afzonderlijke paginering voor

de twee afdelingen; m.i.v. 3(1823) vervalt ook de scheiding in twee afdelingen.[3] De rubrieken blijven gehandhaafd, zij het dat m.i.v. 4(1824) 'kerkelijke geschiedenis' vervalt.
✦ *relaties* Toen het tijdschrift *de Katholijke* in 1824 zijn uitgave stopte, werd de *Roomsch catholijke bibliotheek voor het koningrijk der Nederlanden* min of meer als erfgenaam van dit tijdschrift bestempeld.[4]
– In 1826, het jaar waarin Le Sage ten Broek stopte met de uitgave van de *Roomsch catholijke bibliotheek voor het koningrijk der Nederlanden*, begon hij met een nieuw tijdschrift, *de Ultramontaan*, eveneens uitgegeven bij de Gebrs Langenhuysen te 's-Gravenhage. Dit blad is derhalve min of meer als voortzetting van de *Roomsch catholijke bibliotheek* te beschouwen.
✦ *literatuur* G. Gorris SJ, *J.G. Le Sage ten Broek en de eerste faze van de emancipatie der katholieken*, dl. 1 (Amsterdam 1947), p. 270-278
– F. Droës, S. Verschuuren, *Katholiek Nederland en de Verlichting. Een werkboek*, dl. 2 (Tilburg 1987), p. 9
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Blad van Le Sage ten Broek, dat vooral het katholieke geloof tegen de aanvallen van de protestanten wil verdedigen. In het 'Voorberigt' in het eerste nummer wordt over de doelstelling van het tijdschrift gezegd: "Sedert eenen geruimen tijd verlangden velen onzer Geloofsgenooten naar een R.C. recenseerend Tijdschrift, het welk enkel aan den Godsdienst toegewijd zijnde, en derhalve niets dan Godsdienstige werken beoordeelende, of dezulke welke op den Godsdienst betrekking hebben, tevens de recensent der lasterende Protestantsche recensenten ware". Over de taakverdeling tussen de bestaande katholieke tijdschriften wordt gezegd dat *de Godsdienstvriend* beoogt om verhandelingen en kerkelijke berichten te geven; *Minerva* is bedoeld voor de beoordeling van wetenschappelijke en kunstlievende werken, die niets met de godsdienst te doen hebben. De *Roomsch catholijke bibliotheek* wil echter boeken en tijdschriften over theologische kwesties bespreken.
Le Sage ten Broek schreef in *de Godsdienstvriend* dat zijn nieuwe tijdschrift, de *Roomsch catholijke bibliotheek*, beoogde "inzonderheid het aanwijzen der verachtelijke kunstgrepen en het ontmaskeren der bedriegerijen van de vijanden der Catholijke – der éénige Christelijke Kerk" (*de Godsdienstvriend* dl. 6(1821), nr. 6, p. 275-276).
✦ *noten*
(1) Volgens Gorris (dl. 1, p. 270) zou het eerste nummer van de eerste jaargang pas eind 1821 zijn verschenen. Dit lijkt echter weinig waarschijnlijk gelet op de data der in de eerste nummers beoordeelde tijdschriften en gezien het feit dat er in totaal drie afleveringen met het jaartal 1821 werden gepubliceerd.
(2) In het 'Voorberigt' in het eerste nummer wordt gezegd, dat kopij ook gezonden kan worden aan Van Linthout en Vandenzande te Leuven en aan J.J. Thompson te Rotterdam.
(3) In 3(1823), nr. 1 wordt hierover gezegd: "Wij hebben tot eene andere inrigting onzer Bibliotheek besloten. Het plaatsen der Boekbeoordelingen, en van het Overzigt der prot. tijdschriften enz. in eene opvolgende orde, gaf aanleiding tot eene onvermijdelijke vertraging, daar wij soms den voortgang moesten opschorsen om maar ééne beoordeling of naar het overzigt van één enkel tijdschrift te wachten. Wij hebben dus gemeend den vorm der Catholijke Hoogduitsche Tijdschriften te moeten volgen en de ingezondene stukken, naar de volgorde der inzending te plaatsen, hetwelk tevens eene meer aangename afwisseling aan den Lezer verschaft".
(4) Zie noot 2 van de beschrijving van *de Katholijke*.

270

Roomsch-catholyken bybel almanach[1] {1793}-{1794}
✦ *jaren* {1793}[2] -{1794}[3]
✦ *uitgever* Wed. de Waal en zoon
✦ *plaats* Utrecht
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* Niet in de almanak vermeld.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.[4]
✦ *autopsie* 1793
– UBN
✦ *typering* Almanak met informatie over het kerkelijk jaar, gegevens over markttijden, zegeltarieven, geografische afstanden, e.d. In de 'Voorreeden' van de almanak voor 1793 wordt gezegd dat de almanak wil geven "een korte eenvoudige beschrijving en uitleggingе der voornaamste Feest- en Gebooden Heilige dagen, om daar door van dezelve een denkbeeld van haare instelling en viering te geven [en] (...) verders voorzien met al het nuttige van een Tijdwijzer voor het waereldsche".
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "voor het jaar onzes Heere Jesu Christi ... [jaartal]. Voorzien met de geboode heylig en devotie dagen met derzelver uytleggingе en het geene verder nuttig en stichtelyk tot den godsdienst is; gelyk mede met de jaar- paarde- beeste- en leermarkten, vertrek en aankomen der posten en bodens, het vaaren der zeyl- en veerschuiten, het afryden der postwagens &c, het luiden der poortklokken, watergetyden &c. Met fraaije stichtelyke platen vercierd".
(2) Mogelijk was de almanak voor 1793 de eerste uitgave. In de 'Voorreeden' in de almanak voor dat jaar werd gezegd: "Dus hebben wij voor dit Jaar een begin ge-

maakt met de Beschrijving der voornaamste Feestdagen (...)".
(3) De titel is voor het laatst vermeld in de jaarlijkse 'Lijst van Almanacken' voor 1794, verschenen in de *Naamlijst van Nederduitsche boeken*, 1790-1793, p. 377.
(4) Hoewel op de titelpagina vermeld wordt "Met fraaije stichtelijke platen vercierd", ontbreken afbeeldingen in het beschreven exemplaar.

271

het Roomsch-Katholiek podium in Noord- en Zuid-Nederland [1912]-{1913}
✦ *jaren* [1912/13], 1e reeks afl. 1(onged.)} – {2e reeks [1913], afl. 2(onged.)}
✦ *ondertitel* Verzameling van redevoeringen, lezingen en opstellen op sociaal en politiek gebied[1]
✦ *uitgever* Voor Nederland: Gebrs. Verhaak; voor België: Karel Beijaerd
✦ *plaats* Grave / Brugge
✦ *frequentie* Niet vast te stellen.[2]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* III[3]
✦ *redactie* "onder toezicht van eenige R.K. Geestelijken".
✦ *bijzonderheden* Er is een doorlopende paginering.
– 1e reeks, afl. 16 bevat een inhoudsopgave van de onderwerpen die in de 1e reeks aan bod zijn gekomen.
✦ *autopsie* Volledig tot en met 2e reeks [1913], nrs. 1-2
– UBN (1e reeks in collectie Titus Brandsma Instituut)
✦ *typering* Blad dat zoals de ondertitel zegt, teksten wil geven voor katholieken van redevoeringen, lezingen en opstellen op sociaal en politiek gebied. De bedoeling is de abonnee een praktisch werk aan te bieden dat "hij maar even [hoeft] in te zien om aanstonds een aantrekkelijke lezing voor een politieke of sociale vergadering gereed te hebben" (1e reeks, afl. 7, binnenkant omslag).
✦ *noten*
(1) Op de titelpagina van 2e reeks[1913], nr. 1: 'Verzamelde redevoeringen, lezingen en opstellen op maatschappelijk en staatkundig gebied'.
(2) De afleveringen van het tijdschrift vermelden geen datum. Aflevering 8 van de 1e reeks moet eind december 1912 zijn verschenen; in die aflevering wensen de uitgevers van het blad "alle abonnés en medewerkers in 1913 de vervulling van al hun verlangens".
(3) De opzet is 16 afleveringen per reeks met "op 't eind van de reeks (...) een kloek, practisch werk van 256 bladz." (vgl. 1e reeks, afl. 8, binnenkant omslag).

272

Roomsch katholijke almanak[1] [1842]-1844
✦ *jaren* [1842][2]; 1(1843)-2(1844)
✦ *uitgever* J.R. van Rossum
✦ *plaats* Utrecht
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* Niet in de almanak vermeld.
✦ *bijzonderheden* Van Rossum trad met zijn *Roomsch katholijke almanak* in concurrentie met de *Volks-almanak voor roomsch-catholijken* van D.A.A. de Rooy uit 's-Hertogenbosch. In de aankondiging van zijn almanak voor 1843 schreef Van Rossum dat de almanak voor 1842 een succes was geweest "in weerwil der bemoeijingen van Confrater De Rooy te 's Bosch, ondanks zijne Circulaires en beleedigende Advertentiën". Voor de almanak voor 1843 beloofde Van Rossum: "Het Mengelwerk zal door een geacht Geestelijke geleverd worden en zal zich gunstiger voordoen dan de smakelooze Mengelingen der Noord-Brabandsche uitgave, welke hooger in prijs is en minder rabat oplevert" (circulaire van J.R. van Rossum, augustus 1842, in: Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, map prospectussen Van Rossum). Twee jaar later gingen De Rooy en Van Rossum samenwerken in de uitgave van de *Volks-almanak voor roomsch-catholijken* (vgl. noot 3).
✦ *relaties* Voortzetting van *Almanak voor roomsch katholijken in Nederland*[2]
– Opgegaan in *Volks-almanak voor roomsch-catholijken*[3]
✦ *autopsie* 1(1843)-2(1844)
– UBL
✦ *typering* Almanak met gebruikelijke zakelijke informatie (heiligenkalender, verjaardagen van het koninklijk huis, vertrek van de diligences etc.) en met mengelingen bestaande uit stichtelijke verhalen en letterkundig werk.
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "voor ... [jaartal]".
(2) De Utrechtse uitgever J.R. van Rossum gaf voor 1842 een almanak uit die bestond uit het 'Mengelwerk' van de *Almanak voor roomsch katholijken in Nederland* voor 1841, aangevuld met een nieuw almanakgedeelte. Hij berichtte dat als volgt aan zijn collegae: "Daar de eerste Jaargang der R.K. Almanak (uitgave van A. Schikhoff) om verschillende oorzaken geen bijval vond, en derhalve onbekend en het grootste gedeelte daarvan onverkocht bleef, zag ik er geene zwarigheid in om de menigvuldig overgebleven Exemplaren aan te koopen, hetzelfde Mengelwerk te behouden, eenen nieuwen Kalender met eenige bijzonderheden in te lasschen, en daarmede een volledig geheel te bezorgen. Als zoodanig werd de RK Almanak voor 1842 uitgegeven" (circulaire

van J.R. van Rossum, augustus 1842, in: Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, map prospectussen Van Rossum).
(3) In een rondschrijven aan zijn collegae maakte Van Rossum in september 1844 bekend: "De *Volks-Almanak voor roomsch katholijken*, tot heden door den Heer D.A.A. De Rooy te 's Bosch uitgegeven, zal voortaan met onderlinge goedvinding en met behoud van denzelfden titel door mij als Vijftiende Jaargang vervolgd worden, zoodat mijne R.K. Almanak met den tegenwoordigen jaargang ophoudt te bestaan, doch onder dezelfde Redactie door bovengemelde *Volks-Almanak* zal vervangen worden" (circulaire van J.R. van Rossum, 30 sept. 1844, in: Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, map prospectussen Van Rossum).

273

Roomsch tooneel 1923-1932
✦ *jaren* 1(1923/24), nr. 1(15 aug.) – 2(1924/25), nr. 11/12 (juli/aug.)
– 3(1926/27), nr. 1(aug.)[1] – 8(1931/32), nr. 12(aug.)
✦ *ondertitel* Maandblad voor katholieke tooneeldilettanten ∞ 1(1923/24)-2(1924/25)
– Een populair blad voor het katholieke liefhebberijtoneel ∞ 3(1926/27) – 7(1930/31), nr. 5(dec.)
– Maandblad voor het katholieke liefhebberij-tooneel ∞ 7(1930/31), nr. 6(jan.) – 8(1931/32)
Tweede ondertitel vanaf 5(1928/29), nr. 3(okt.): Officieel orgaan van den Ned. RK Tooneelbond
✦ *uitgever* Tooneelfonds Pieter Langendijk[2]
– Vanaf 5(1928/29), nr. 3(okt.) was de Ned. RK Tooneelbond de mede-uitgevende instantie.[3]
✦ *plaats* Haarlem
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II
✦ *redactie* 1923-1932 Gerard Nielen
✦ *bijzonderheden* Boek- en toneelbesprekingen.
✦ *relaties* Hierin opgenomen vanaf 5(1928/29), nr. 3(okt.) *Maandelijksch nieuws* van de Ned. RK Tooneelbond[3]
– Voortgezet als *Katholiek tooneel*
✦ *autopsie* Volledig
– SBM
✦ *typering* Blad van de katholieke toneeluitgeverij Pieter Langendijk. In het eerste nummer schrijft Gerard Nielen dat het blad het eigen blad wil zijn van Toneelfonds Pieter Langendijk, bestemd voor "onze Roomsche dilettantenclubs", "met bevattelijke artikelen en beschouwingen; met een vragenrubriek waarvan iedere ernstige dilettant mag gebruik maken; met critische besprekingen van nieuw-uitgekomen stukken, (waarbij onverbiddelijk te velde zal worden getrokken tegen alle tooneel-paskwilen); met – als afwisseling – aardige, geestige schetsen op tooneelgebied; met opbouwende critiek op uitvoeringen, enz, enz.".
Vanaf okt. 1928 was het blad tevens orgaan van de Ned. RK Tooneelbond en bevatte het voortaan ook nieuws en mededelingen van de bond.
✦ *noten*
(1) Het tijdschrift verscheen niet van sept. 1925 tot en met aug. 1926. Uit het artikel 'Hier zijn we weer' in 3(1926/27), nr. 1(aug.), p. 1, blijkt, dat een van de oorzaken van deze onderbreking "kleine conflictjes [waren], ieder op zich zelf van weinig beteekenis, doch alle bij elkaar brachten ze de stagnatie". Maar ook het feit dat er "schromelijk misbruik is gemaakt van de gratis abonnementen" speelde mee.
(2) Voor een overzicht van de uitgaven van Toneelfonds Pieter Langendijk, zie: *Wat Gerard Nielen's Toneelfonds Pieter Langendijk presteerde in 25 jaar. 1922-1947. Catalogus*. [Haarlem 1947], 116 p. Hierin op p. 100-116: 'Afdeling Ons Leekenspel'.
(3) In 5(1928/29), nr. 3(okt.), p. 33, wordt bericht dat op de 15e algemene jaarvergadering van de Ned. RK Toneelbond op 7 okt. 1928 is besloten dat het blad *Maandelijksch nieuws*, als officieel orgaan van de bond in *Roomsch tooneel* wordt opgenomen. Van *Maandelijksch nieuws* kon geen enkele aflevering worden ingezien. Het is vermoedelijk een drietal jaren verschenen, vanaf sept. 1925, toen de *Tooneelgids* niet langer het officieel orgaan was van de bond. Zie ook de beschrijving van de *Tooneelgids*.

274

de Roomsche pers 1915-{1919}
✦ *jaren* 1(1915/16), nr. 1(okt.) – {4(1918/19), ongen.(sept.)}[1]
✦ *ondertitel* Bevattende een overzicht van de belangrijke artikelen verschenen in dag-, weekbladen en tijdschriften
✦ *uitgever* NV De Roomsch Katholieke Boek-Centrale[2]
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven per half jaar, bestaande uit een alfabetisch en een zeer gespecificeerd zakenregister.
– De nieuwe jaargang begon in oktober.
– Als bijlage verscheen de *Vaticaansche kroniek* (zie de afzonderlijke beschrijving).
✦ *relaties* Min of meer als voortzetting te beschouwen van *Overzicht der katholieke Nederlandse pers*[3]
✦ *autopsie* 1(1915/16)-4(1918/19) (deels zonder omslagen)
– UBN
✦ *typering* Blad waarvan de inhoud door de ondertitel wordt omschreven: 'Bevattende een overzicht van de

belangrijke artikelen verschenen in dag-, weekbladen en tijdschriften'. Het betreft katholieke bladen. In het eerste nummer schrijft de redactie dat *de Roomsche pers* de vele waardevolle artikelen die katholieke journalisten schrijven, wil verzamelen: "Tot uitknippen en bewaren zal men in vele gevallen niet komen: daarom willen wij deze artikelen in boekvorm voor U verzamelen en bewaren met opgave van bron en datum, opdat zij ten allen tijde kunnen nageslagen worden. Dit naslaan willen wij nog vergemakkelijken door elk half jaar een 'Klapper' op den inhoud te geven". Voorts stelt het blad zich ten doel: "de verbreiding der Katholieke beginselen en de bestrijding van liberale-, socialistische- of z.g. neutrale bladen. Voor onze Katholieke lezers en propagandisten zullen wij aldus een arsenaal vormen, waarin zij hun materiaal in ruimen voorraad kunnen vinden". Door Hemels werd het blad als volgt omschreven: "In feite is de vrij onbekende uitgave een zeer nuttige combinatie van een bloemlezing en een uitstekend register op perspublikaties." (vgl. Joan Hemels, *De emancipatie van een dagblad: geschiedenis van de Volkskrant* (Baarn 1981), p. 127-128, nt. 60).
✦ *noten*
(1) Onduidelijk is of er nog een vijfde jaargang is verschenen. Weliswaar vermeldt *Brinkman's catalogus*, 1916-1920, p. 523 een vijfde jaargang in 1920, maar in geen van de bewaard gebleven exemplaren van het tijdschrift werd een vijfde jaargang aangetroffen.
(2) Voor de NV de Roomsch-Katholieke Boekcentrale, zie de beschrijving van de *Katholieke dubbeltjes-almanak* (1885-[1918]), noot 4.
(3) *Overzicht der katholieke Nederlandse pers*, verschenen van 1(1909/10) tot en met 5(1914), nr. 16(31 juli), was een Vlaamse uitgave en derhalve is er geen beschrijving van opgenomen in de *BKNP*. Het wilde een bloemlezing van blijvende waarde bieden "uit de meest belangwekkende en leerzame artikelen in katholieke Nederlandsche nieuwsbladen, tijdschriften, vluchtschriften en boeken verspreid". In Nederland werd het *Overzicht* verspreid door de NV de Roomsch Katholieke Boek-Centrale.

275

Rotonde 1960-1963
✦ *jaren* 62(1960), nr. 1(2 jan.) – 65(1963), nr. 26(29 juni)[1]
✦ *ondertitel* Volksweekblad ∞ 62(1960) – 63(1961), nr. 9(4 maart)
– Weekblad ∞ 63(1961), nr. 10(11 maart) – 65(1963), nr. 26(29 juni)
✦ *uitgever* Paters kapucijnen
✦ *plaats* Red. en adm: Eindhoven
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* D
✦ *omvang* VI ∞ 62(1960)-64(1962); IV ∞ 65(1963)
✦ *redactie* 1960-1963 pater Fidentius, OFMCap.
In *Uni Trinoque*, band 13(1960/63), p. 25, worden als redacteuren genoemd: pater Concordius, pater Sebastianus, pater Martinianus, pater Gentilis en pater Alfred; en als redactiesecretaris pater Euphrasius.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen en boekbesprekingen.
✦ *relaties* Voortzetting van *het Volksweekblad*
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Katholiek weekblad onder redactie van de paters kapucijnen met artikelen op godsdienstig, sociaal en cultureel terrein, alsmede bijdragen ter ontspanning. In 'Voor de allerlaatste maal' in het laatste nummer, p. 3, werd het doel van het blad als volgt omschreven: "de niet-deskundige maar geïnteresseerde lezer op de hoogte te houden van datgene, wat in de politiek (meestal binnenlands, een enkele maal buitenlands) aan de hand was". Over de 'onafhankelijkheid' van het blad werd gezegd: "Wij hebben ons nimmer geïdentificeerd met welke partij, belangengroep of organisatie dan ook. Uiteraard heeft onze katholieke overtuiging ons meermalen er toe gebracht, het standpunt van katholieke partij of organisatie te ondersteunen. Maar wanneer daartoe reden was, hebben wij professor Romme even hard op de vingers getikt als zijn tegenhanger Burger (...), katholieken even hard als reformatorische christenen."
✦ *noten*
(1) In *Met kap en koord*, 1963, nr. 4(juli/aug.) werd in 'Een weekblad verdween' bericht dat *Rotonde* per 1 juli j.l. was opgehouden te verschijnen. De laatste jaren was de toestand van het blad weinig rooskleurig. Er was geprobeerd om het blad redactioneel en financieel te versterken. Toen dit onmogelijk bleek, besloot men de uitgave te staken: "De concurrentie van de dikke zaterdagse kranten, de illustraties, vrouwenbladen en de televisie hadden het van de markt verdrongen".

276

de Rozekrans [1855]-{1860}
✦ *jaren* [1e serie], 1855 – {6e serie, 1860}
✦ *ondertitel* Bloemlezing van nuttige en aangename verhalen voor alle standen[1]
✦ *uitgever* J.A. van Belle ∞ 1e serie, 1855
– G.W. van Belle ∞ 2e serie, 1856 – {6e serie, 1860}
✦ *plaats* Rotterdam
✦ *frequentie* Wegens het ontbreken der omslagen is de frequentie niet vast te stellen.
✦ *formaat* II ∞ 1e serie, 1855; III ∞ 2e serie, 1856 – {6e serie, 1860}
✦ *omvang* B
✦ *redactie* "door onderscheidene vaderlandsche letterkundigen"
✦ *autopsie* [1e serie], 1855; 2e serie, 1856; 4e serie, 1858 (zonder titelblad); 5e serie, 1859; 6e serie, 1860 (zonder titelblad)

– UBN ∞ 1e-2e serie
– UBU, collectie Thomaasse ∞ 4e-6e serie
✦ *typering* Bundels met uitspanningslectuur van stichtende aard.
✦ *noten*
(1) In Gomarius Mes, *De katholieke pers van Nederland, 1853-1887* (Maastricht 1887-1888), p. 279, is *de Rozekrans* opgenomen als *Bloemlezing van nuttige en aangename verhalen voor alle standen*. Dit was volgens een prospectus van Van Belle ook de titel waaronder de *Encyclopédie* vanaf 1855 enkele jaren verscheen.

277

Ruimte 1958-1964
✦ *jaren* [1958], nr. 1[sept.][1] – 1964, nr. 24(15 mei)
✦ *ondertitel* Driemaandelijks cahier ∞ [1958], nr. 1[sept.] – 1963, nr. 20(juni)
✦ *uitgever* Uitgeverij Paul Brand NV
– Mede-uitgevende instantie: Katholieke Actie in Nederland ∞ [1958], nr. 1[sept.]; De Horstink ∞ [1958], nr. 2 – [1960], nr. 8
✦ *plaats* Bussum ∞ [1958], nr. 1[sept.]; Amersfoort / Bussum ∞ [1958], nr. 2 – [1959], nr. 4; Amersfoort / Hilversum ∞ [1959], nr. 5 – [1960], nr. 8; Hilversum ∞ [1960], nr. 9 – 1964, nr. 24(15 mei)
✦ *frequentie* driemaandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* V
✦ *redactie* 1958-1964 L. Baas
1958-1964 H. van Santvoort, red. secr.
1958-1964 L. Stallaert
✦ *speciale nummers* Alle afleveringen zijn themanummers. Vanaf [1959], nr. 6 zijn de titels van de themanummers in het tijdschrift vermeld; die van de nrs. 1-5 zijn ontleend aan de systematische inhoudsopgave in [1960], nr. 10.
– [1958], nr. 1: *Ruimte*
– [1958], nr. 2: *Zekerheid – onzekerheid*
– [1959], nr. 3: *Schuld en schuldgevoel*
– [1959], nr. 4: *Het bedrijf*
– [1959], nr. 5: *De vrouw*
– [1959], nr. 6: *Saamhorigheid*
– [1960], nr. 7: *Beïnvloeding van de massa*
– [1960], nr. 8: *Angst en uitzicht*
– [1960], nr. 9: *De man*
– [1960], nr. 10: *De straat*
– [1960], nr. 11: *Slapen*
– [1961], nr. 12: *Wie niet waagt*
– [1961], nr. 13: *Helpers in nood*
– 1961, nr. 14(dec.): *Verandering van mentaliteit*
– 1962, nr. 15/16(april): *Coëxistentie*
– 1962, nr. 17(sept.): *Kloosterleven*
– 1962, nr. 18(dec.): *Mens worden*
– 1963, nr. 19(maart): *Kijken naar Europa*
– 1963, nr. 20(juni): *Toekomst*
– 1963, nr. 21(sept.): *De Kerk in het midden*
– 1963, nr. 22(dec.): *Alleen staan*
– 1964, nr. 23(maart): *Eclips*
– 1964, nr. 24(15 mei]: *Informatie*
✦ *register* Inhoudsopgaven van de nrs. 1-10, in: [1960], nr. 10; van de nrs. 11-20 in: 1963, nr. 20(juni); van de nrs. 1-24 in: 1964, nr. 24(15 mei).
✦ *bijzonderheden* Tot en met nr. 13 wordt geen jaar en maand van uitgave vermeld.
✦ *relaties* Voortzetting van *Actio catholica. Leidinggevend orgaan voor de Katholieke Actie in Nederland*[2]
– Voortgezet als *Euros*[3]
✦ *literatuur* P.I.M. de Haan, *Van volgzame elitestrijder tot kritische gelovige. Geschiedenis van de Katholieke Actie in Nederland (1934-1966)* (Nijmegen 1994), p. 178-181
✦ *autopsie* Volledig (zonder omslagen)
– UBN
✦ *typering* Algemeen cultureel tijdschrift, voortgekomen uit de Katholieke Actie. Het blad bevat artikelen die tot bezinning en overpeinzing aanleiding geven, en voorts informatieve artikelen en poëzie. In 'De richting van *Ruimte*' in het eerste nummer schrijft Luud Stallaert dat het nieuwe blad "een ononderbroken poging [wil] zijn om alle aspecten van menselijke wetenschap en van menselijk leven teug te voeren tot hun verzoenende grond. Deze grond is de eenheid van het zijn, dat geen gesloten maar een open mysterie is. *Ruimte* stelt zich derhalve niet tot taak kritiek te leveren op Kerk, Staat of wetenschap, het heeft geen ander doel dan te leiden naar een doorleefd inzicht." *Ruimte* wil "al de brandende themata die de mens op zijn weg ontmoet aan de orde stellen. Het zal naar vermogen, een positieve en praktische oplossing aan de problemen geven. Deze oplossing wijst naar een verdieping van het geloof. (...) De titel *Ruimte* werd gekozen, omdat dit tijdschrift vóór alles streeft naar de innerlijke vrijwording van de mens" (p. 24-25).
✦ *noten*
(1) Vgl. De Haan, p. 180.
(2) *Actio catholica* was het blad van de Katholieke Actie in Nederland. Een beschrijving van het blad zal worden opgenomen in een van de volgende *BKNP*-delen. Toen in 1957 gesproken werd over vernieuwing van de Katholieke Actie, werd ook besloten tot vernieuwing van *Actio catholica*. Het nieuwe tijdschrift *Ruimte* zou "steun en evenwicht" moeten geven aan de progressieve stromingen in Nederland. Vgl. De Haan.
(3) Vanaf 1964, nr. 1(herfst) verscheen *Euros* met als ondertitel 'Europees tijdschrift ten dienste van de mens en zijn cultuur'. Het blad werd uitgegeven in samenwerking met de Fondation Européenne de la Culture door Uitgeverij Paul Brand en een aantal buitenlandse uitgevers. Het is niet te beschouwen als een Nederlands katholiek tijdschrift; er is derhalve geen beschrijving van opgenomen in de *BKNP*.

278

de Schakel 1929-{1961}
✦ *jaren* 7(1929), nr. 1(jan.) – 17(1939/40), nr. 5(onged.) – 18(1946), nr. 2(onged.) – {31(1961), ongen.(1 febr.)}
✦ *ondertitel* Loopmare[2] van het Algemeen Secretariaat van Vereenigingen Geloof en Wetenschap, RK Volksuniversiteiten en gelijksoortige lichamen[1] ∞ 7(1929) – 17(1939/40), nr. 1(onged.)
– Loopmare[2] van de Katholieke Culturele[3] Federatie ∞ 17(1939/40), nr. 2/3(onged.) – {31(1961), ongen.(1 febr.)}
✦ *uitgever* Algemeen Secretariaat van Vereenigingen Geloof en Wetenschap, RK Volksuniversiteiten en gelijksoortige lichamen ∞ 7(1929), nr. 1(jan.) – 17(1939/40), nr. 1(onged.)
– Tevens van: Ned. RK Volkszangvereeniging[4] ∞ 8(1930) – 13(1935), nr. 1(onged.)
– Tevens van: Ned. Bond van RK Openbare Leeszalen en Boekerijen in Nederland[5] ∞ 8 (1930) – 17(1939), nr. 1(onged.)
– de Katholieke Culturele Federatie[6] ∞ 17(1939/40), nr. 2/3(onged.) – {31(1961), ongen.(1 febr.)}
✦ *plaats* Arnhem ∞ 7(1929), nr. 1(jan.) – 10(1932), nr. 2/3/4(onged.)
– Breda ∞ 10(1932), nr. 5(onged.) – {19(1947), nr. 1(onged.)}
– 's-Hertogenbosch ∞ {20(1950), nr. 1(onged.)}
– Utrecht ∞ 20(1950), nr. 2(onged.) – {31(1961), ongen. (1 febr.)}
✦ *frequentie* tweemaandelijks, maar regelmatig dubbelnummers ∞ 7(1929)-10(1932)
– 3 of 4 nrs. per jaar ∞ 11(1933)-16(1938)
– onregelmatig ∞ 17(1939/40) – {31(1961), ongen. (1 febr.)}
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ 7(1929)-10(1932); I ∞ {11(1933)}-{14(1936)}, 3 nrs. per jaar; 36 p. ∞ {15(1937)}, 2 nrs.; I ∞ {16(1938)}, 3 nrs. – {17(1939/40)}, 5 nrs.; 16 p. ∞ {18(1946)}, 1 nr.; 8 p. ∞ {19(1947)}, 1 nr.; [I] ∞ {20(1950)}-{31(1961)}
✦ *redactie* [1929]-1938 Bern. Verhoeven (vanaf 1934 niet meer vermeld)
1938-{1940} J.W.M. Pasdeloup (vermeld bij red. adres)
✦ *speciale nummers* 10(1932), nr. 2/3/4(onged.): Lustrum-zomernummer, b.g.v. het 10-jarig bestaan van het Algemeen Secretariaat
✦ *bijzonderheden* In de jaargangnummering zijn de zes jaren (1923-1928) van de voorloper meegeteld.
– Vanaf 9(1931), nr. 5 tot en met 27(1957) zijn de afleveringen wel genummerd, maar ongedateerd; vanaf 28(1958) zijn de afleveringen wel gedateerd, maar ongenummerd.
– Geregeld verscheen er een 'Sprekerslijst' [van personen die beschikbaar waren voor lezingen] als afzonderlijk nummer of als bijvoegsel (o.a. 10(1932), nr. 1 en 2; 23(1953), nr. 1; 24(1954), nr. 1; 25(1955), nr. 1; 26(1956), nr. 1; 27(1957), nr. 1; 29(1959), ongen.(1 febr.), 31(1961), ongen.(1 febr.). In de UB Nijmegen is de 'Sprekerslijst' 1939 als afzonderlijke brochure aanwezig. In *de Schakel* worden geregeld de wijzigingen van de sprekerslijst vermeld.
– In het Katholiek Documentatie Centrum bevindt zich een doos archivalia van de Vereniging Geloof en Wetenschap over de jaren 1925-1951.
✦ *relaties* Voortzetting van *Bulletin van het Algemeen Secretariaat van Vereenigingen Geloof en Wetenschap en gelijksoortige lichamen*
✦ *autopsie* 7(1929), nr. 1(jan.) – 11(1933), nr. 5(onged.); 12(1934), nrs. 1-4; 13(1935), nrs. 1-3; 14(1936), nrs. 1-3; 15(1937), nrs. 1-2; 16(1938), nrs. 1-4; 17(1939/40), nrs. 1-5; 18(1946), nr. 2; 19(1947), nr. 1; 20(1950), nrs. 1-2; 21(1951), nrs. 1-3; 22(1952), nrs. 1-2; 23(1953), nr. 1; 24(1954), nrs. 1-3; 25(1955), nr. 1; 26(1956), nrs. 1-3; 27(1957), nr. 1; 28(1958), ongen.(15 jan.) – ongen.(15 mei), ongen.(1 juli), ongen.(1 sept.), ongen.(1 nov.); 29(1959), ongen.(1 febr.), ongen.(21 sept.); 31(1961), omgen. (1 febr.)
– KDC ∞ 1929-1938; 1939, nrs. 1, 4-5; 1940, nr. 1; 1950, nr. 2; 1957, nr. 1; 1958, 8 nrs.; 1959, 2 nrs.; 1961, 1 nr.
– SHC ∞ 1939, nr. 2/3; 1950, nr. 1; 1951, nrs. 1-3; 1952, nrs. 1-2; 1953, nr. 1; 1954, nrs. 1-3; 1955, nr. 1; 1956, nrs. 1-3; 1957, nr. 2
– IISG ∞ 1946, nr. 2, 1947, nr. 1
✦ *typering* Mededelingenblad van het overkoepelende Algemeen Secretariaat van plaatselijke Vereenigingen Geloof en Wetenschap en andere organisaties gericht op de ontwikkeling van de katholieken zoals de RK Volksuniversiteiten en de Bond van RK Openbare Leeszalen en Boekerijen. Vanaf 1939 het orgaan van de Katholieke Culturele Federatie. Het blad bevat mededelingen en programma's van de aangesloten verenigingen, verslagen van activiteiten en in de jaren na de Tweede Wereldoorlog ook bijdragen van inhoudelijke aard.
Over de keuze van de titel *de Schakel* zei pater C. ter Haar voor de KRO-radio op 27 april 1935: "De naam is met voorbedachten rade gekozen. Het is niets anders dan de concretisering, de belichaming zou ik haast zeggen, van het A.S. [= Algemeen Secretariaat] zelf. Dit tijdschrift, dat 5 à 6 maal per jaar verschijnt, wil niets anders zeggen dan wat het secretariaat zelf is. 't Is de schakel tussen de aangesloten verg. [= verenigingen] en dus niet een bond of federatie van culturele verenigingen. Bij ondervinding weet U hoe menigmaal *De Schakel* de taak van voorzitter of bestuurslid gemakkelijk heeft gemaakt. Denkt U maar aan de telken jare terugkerende arbeid van wikken en wegen bij het samenstellen van de sprekerslijst. En hoe vaak diende het u niet als adviesbureau voor toneeluitvoeringen? 't Hield U op de hoogte van wat er in andere verg. [= verenigingen] omgaat enz." (vgl. 'Het Alg. Secretariaat in vraag en antwoord', in: *de Schakel*, 13(1935), nr. 2, p. 39-43, hier p. 42).

✦ *noten*
(1) Hieraan toegevoegd vanaf 8(1930), nr. 1(jan.) tot en met 17(1939), nr. 1(onged.): 'Officieel Orgaan van den Ned. Bond van RK Openb. Leeszalen en Boekerijen in Nederland; vanaf 8(1930), nr. 1(jan.) tot en met 13(1935), nr. 1(onged.) ook nog toegevoegd: 'en van de Ned. RK Volkszangvereeniging'. Het omslag van 7(1929), nr. 6(nov.) heeft al de toevoeging: 'Officieel Orgaan van den Nederl. Bond van RK Openbare Leeszalen en Boekerijen in Nederland'.
(2) 26(1956), nr. 1(onged.) – 27(1957), nr. 2(onged.): 'Mededelingenblad' i.p.v. 'Loopmare'.
(3) 17(1939/40), nr. 2/3(onged.) – {19(1947), nr. 1(onged.)}: 'Cultureele'.
(4) In 8(1930), nr. 1(jan.) werd in 'Langs de roode loper' bericht: "De Nederlandsche RK Volkszangvereeniging is toegetreden tot het Algemeen Secretariaat van Geloof en Wetenschap, en heeft gelijktijdig *de Schakel* als haar officiëel orgaan aanvaard. (...) De RK Volkszangvereeniging heeft in haar ruim twintigjarige historie veel en nuttig werk geleverd. Zwermen van leeuweriken en andere zangvogels heeft deze edelmoedige vogelaar de vrijheid gegeven." Met 'leeuweriken' wordt verwezen naar de vele uitgaven van *de Leeuwerk. Nationale zangbundel voor roomsch Nederland*, uitgebracht door de RK Volkszangverereeniging. De RK Volkszangvereeniging was de voortzetting van de Federatie RK Vereenigingen voor volkszang, die van 1911 tot en met 1917 het blad *deVarende zanger* had uitgegeven.
(5) In 7(1929), nr. 5(sept.) werd in 'De ring gesloten' bericht dat de Bond van RK Openbare Leeszalen en Boekerijen in Nederland 'paying guest' was geworden in *de Schakel*: "Voortaan zullen de mededeelingen van dezen Bond in een gereserveerde rubriek van *de Schakel* regelmatig verschijnen. Onze Loopmare is mede geworden zijn officiëel Bondsorgaan". De Bond was in 1916 opgericht als onderdeel van de Centrale Vereniging voor Openbare Leeszalen en Bibliotheken. In het Katholiek Documentatie Centrum bevindt zich het archief van de Bond.
(6) In 1939 werd de Katholieke Culturele Federatie opgericht. Volgens de statuten (afgedrukt in 17(1939), nr. 2/3, p. 37-40) was het doel van de Federatie: "door eendrachtige samenwerking de doelstelling der leden, zoowel naar binnen als naar buiten, te helpen bevorderen, teneinde zoodoende steun te verleenen aan de cultureele belangen der Katholieken in Nederland, een en ander uitgaande van de Katholieke beginselen en rekening houdende met de Kerkelijke voorschriften". Elders in het nummer, in 'Bij de wieg onzer K.C.F.' (p. 13), werd gezegd: "Een lang gekoesterde wensch is thans in vervulling gegaan. In plaats van een gezamenlijk Bureau – in de zakenwereld zou men gesproken hebben van een in- en verkoopcentrale – hebben de 'G. en W's en de 'Katholieke Levens's, enz. nu een formeel verbond. In plaats van op eigen gelegenheid marcheerende legertjes met 'officiers de liaison' ter onderlinge voorlichting, zijn zij nu legerafdeelingen geworden onder een gemeenschappelijke bevelvoering." In 1950 kreeg de KCF overheidssubsidie. Bernard Verhoeven, de voorzitter van de KCF, schreef daarover in 20(1950), nr. 2(onged.): "Na een geduldige kamp werd het beroep op 's Rijks schatkist ten slotte gehonoreerd: de Federatie werd erkend als de Katholieke ontwikkelingscentrale naast de Bond van Volksuniversiteiten en het Instituut voor Arbeidersontwikkeling. Na een kwart eeuw is daarmede onze Federatie eindelijk volwassen en finantieel mondig geworden". De Katholieke Culturele Federatie werd in *de Katholieke Encyclopaedie*, Tweede druk, dl. 15 (Amsterdam / Antwerpen 1952), kol. 176, omschreven als "bond van Katholieke instellingen tot cultuurspreiding door voordrachten, cursussen en uitvoeringen".

279

Schalmei 1937
✦ *jaren* 1(1937), nr. 1(15 mei)[1]
✦ *ondertitel* Kultureel maandblad voor het zuiden
✦ *uitgever* Uitgeversmaatschappij Gebrs. Van Aelst
✦ *plaats* Red.: Roermond
– Adm.: Maastricht
✦ *frequentie* Het lag in de bedoeling om maandelijks te verschijnen.
✦ *formaat* B
✦ *omvang* Ingeziene afl.: 24 p.
✦ *redactie* 1937 Ilja Destinov
1937 Robert Franquinet
1937 Paul Haimon
1937 Jan Hul
1937 Jean Huysmans
1937 Jehan Kuypers, red. secr.
1937 René Smeets
✦ *autopsie* Volledig
– UBA
✦ *typering* Cultureel maandblad, waarin poëzie, proza en een essay zijn opgenomen. Volgens een prospectus ingevoegd in het autopsie-exemplaar wil *Schalmei* "de volkomen weergave zijn van al hetgeen in en rond Limburg leeft aan kunst, kultuur en wetenschap. Onze tijden, topzwaar van extravagante stroomingen eischen een positief verzet, vergen een meerwaarde van den overkant. *Schalmei* komt op voor den inhoud van het christelijk schoone, voor het behoud van den landaard."
✦ *noten*
(1) Niet verder verschenen.

280

Scripta recenter edita 1959-1973
✦ *jaren* 1(1959), nr. 1(jan.) – 15(1973), nr. 9/10(dec.)
✦ *ondertitel* Nieuwe uitgaven / Neuerscheinungen / New Publications / Nuevas ediciones / Nouveautés / Novitá / Novas ediçoes; Commentarii bibliografici qui, ut bibliothecis theologicis necnon philosophicis bono sint usui, eduntur ∞ 1(1959) -11(1969)
– International current bibliography of books published in the fields of philosophical and theological sciences ∞ 12(1970)-15(1973)
✦ *uitgever* Vereniging voor seminarie- en kloosterbibliothecarissen ∞ 1(1959)-10(1968)
– Vereniging voor seminarie- en kloosterbibliothecarissen / Vereniging van religieus-wetenschappelijke bibliothecarissen – Association des bibliothécaires religieux-scientifiques ∞ 11(1969)
– Vereniging voor het godsdienstig-wetenschappelijk bibliothecariaat / Vereniging van religieus-wetenschappelijke bibliothecarissen – Association des bibliothécaires religieux-scientifiques; adm.: World Library Service ∞ 12(1970)-15(1973)
✦ *plaats* Nijmegen
✦ *frequentie* 10 afleveringen per jaar
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ 1(1959)-3(1961); III ∞ 4(1962)-13(1971); II ∞ 14(1972)-15(1973)
✦ *redactie* 1959-1973 drs. J.D. Bakker SSS
1968-1973 J.E. Burger
✦ *bijzonderheden* Alfabetische inhoudsopgaven van auteurs en van titels bij anonieme werken.
✦ *literatuur* W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 337-339, nr. 184
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Bibliografisch tijdschrift, waarin nieuwe studies op het terrein van filosofie en theologie, in de ruime zin des woords, kort worden besproken. Het tijdschrift was een uitgave van de Nederlandse Vereniging van seminarie- en kloosterbibliothecarissen, vanaf 1969 samen met de Belgische Vereniging van religieus-wetenschappelijke bibliothecarissen / Association des bibliothécaires religieux-scientifiques.

281

St. Caecilia[1] [1947]-{1980}
✦ *jaren* [1947, nr. 1(april)][2] – {35(1980), nr. 12(dec.)}
✦ *ondertitel* Officieel maandblad van de RK Federatie van diocesane bonden van muziekgezelschappen in Nederland ∞ {9(1953), nr. 1(april)} – nr. 9(dec.)
– Officieel[3] maandblad van de RK Federatie van diocesane muziekbonden in Nederland ∞ 10(1954) – 23(1968), nr. 9(sept.)
– Maandblad van de Federatie van katholieke muziekbonden in Nederland[4] ∞ 23(1968), nr. 10(okt.) – 31(1976), nr. 1(jan.)
– Maandblad van de F.K.M. ∞ 31(1976), nr. 2(febr.) – {35(1980)}
✦ *uitgever* RK Federatie van diocesane bonden van muziekgezelschappen in Nederland[5] ∞ {9(1953), nr. 1(april)} – nr. 9(dec.)
– RK Federatie van diocesane muziekbonden in Nederland[5] ∞ 10(1954) – 23(1968), nr. 9(sept.)
– Federatie van katholieke muziekbonden in Nederland ∞ {25(1970)} – 29(1974), nr. 11(nov.)
– Stichting maandblad St. Caecilia[6] ∞ 29(1974), nr. 12(dec.) – {35(1980)}
– Het blad werd achtereenvolgens gedrukt bij: Zuid Nederlandsche Drukkerij NV, 's-Hertogenbosch ∞ 10(1954)-14(1958); Nooy's Drukkerij-Uitgeverij, Purmerend ∞ 15(1959)-28(1973), nr. 1(jan.); Uitgeversmij Limburgs Dagblad NV, Heerlen ∞ 28(1973), nr. 2(febr.) – 29(1974), nr. 5(mei); Drukkerij Kuckelkorn, Maastricht ∞ 29(1974), nr. 6(juni) – 30(1975), nr. 2(febr.); Alberts Drukkerijen, Sittard ∞ 30(1975), nr. 3(maart) – 34(1979); onbekende drukker ∞ 35(1980)[7]
✦ *plaats* Red.: Etten-Leur ∞ {9(1953)} – 15(1959), nr. 6(juni); Heerlen ∞ 15(1959), nr. 7(juli) – 17(1962); 's-Hertogenbosch ∞ 18(1963) – 19(1964), nr. 4(april); Utrecht ∞ 19(1964), nr, 5(mei) – 25(1970), nr. 5(mei); 's-Gravenhage ∞ 25(1970), nr. 6(juni) – nr. 9(sept.); Sassenheim ∞ 25(1970), nr. 10(okt.) – 29(1974), nr. 7(juli); 's-Gravenhage ∞ 29(1974), nr. 8(aug) – nr. 10(okt.); Heerlen ∞ 30(1975) – 32(1977), nr. 9(sept.); Gulpen ∞ 32(1977), nr. 10(okt.) – 34(1979); Schaesberg ∞ {35(1980)}
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ {9(1953)}-11(1955); III ∞ 12(1956)-13(1957); IV ∞ 14(1958)-15(1959); V ∞ 15(1960); IV ∞ 16(1961)-18(1963); V ∞ 19(1964)-21(1966); IV ∞ 22(1967); V ∞ 23(1968); IV ∞ 24(1969)-26(1971); V ∞ 27(1972)-28(1973); IV ∞ 29(1974)-30(1975); V ∞ 31(1976)-32(1977); VI ∞ 33(1978)-34(1979); V ∞ {35(1980)}
✦ *redactie* {1953}-1959 H.M. Scheifes, red. secr. en hoofdred.
{1953}-1962 S.A. Noom, red.
1959-1962 Jef Somers, red. secr. en hoofdred.
1962-1964 L.J.P.M. Schoenmakers, 1962 red. secr. en hoofdred., 1963-1964 red. secr.
1964-1970 Th.A.J.M. Jägers, red. secr., vanaf 1966 hoofdred.
1969-1974 P.L.H. Crasborn, eindred.; 1974 hoofdred. a.i.
1969-1974 J.W.M. Merkx, eindred.
1970-1974 W. van Duyn, hoofdred.
1974 A.H.M. Habets
1974-{1980} D.M.A. de Jong, vanaf 1975 eindred.
1975-1979 Jan Schouten, 1975-1977 hoofdred., 1977-1979 redactionele medewerker

1977-1979 Harry Gielen, hoofdred.
1977-1979 H.M. Scheifes, redactionele medewerker
Commissie van redactie, vanaf 1969 Redactieraad:
{1953}-1967 C.A. van Dongen
{1953}-1969 C.A. Volgering
{1953}-1973 M. Rongen
1970-1973 F. Twaalfhoven
1973-1974 A.H.M. Habets
1975-1979 mevr. J.M. Bazelmans
1975-1979 W.P.F. Huyts
1975-{1980} M.J. Rasenberg
1975-{1980} drs. F.C.M.G. Stoks, voorzitter
1978-{1980} H.W. Logister
{1980} H. Klerkx
{1980} F. Schram
{1980} J. Schram
{1980} mej. H. v.d. Zande
✦ *speciale nummers* 15(1960), nr. 11(nov.): jubileumnummer t.g.v. 25 jaar RK Federatie van Diocesane Muziekbonden in Nederland
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– De nieuwe jaargang begon in 1953 en vermoedelijk ook in de voorgaande jaren in april. In januari 1954 begon de 10e jaargang en voortaan liep de jaargangnummering gelijk met het kalenderjaar.
– Het jaargangnummer 15 is abusievelijk zowel in 1959 als in 1960 gebruikt. Daarna volgt 16(1961).
✦ *relaties* Voortzetting van *Ons orgaan / Federatie van RK bonden van harmonie- en fanfarekorpsen*[2]
– In 1998 werd de titel gewijzigd in *Caecilia*; in 2003 samengegaan met *Klank & show* en voortgezet als *Music & show*.
✦ *autopsie* 9(1953)-19(1964); m.u.v. 12(1956), nr. 2(febr.); 15(1959), nr. 2(febr.); 17(1962), nr. 9(nov.); 18(1963), nr. 2(febr.) en nr. 9(nov.) en 25(1970)-35(1980)
– SHC ∞ 1953-1969 (1954, 1960, 1963-1964, 1968-1969 incompleet)
– KDC ∞ 1970-1980
✦ *typering* Blad van de Federatie van katholieke muziekbonden in Nederland. De titel verwijst naar de Heilige Caecilia, de patrones van musici en zangers. Het blad wil de schakel zijn tussen de musici en het bonds- en federatiebestuur. De inhoud bestaat uit verenigings- en bondsnieuws, en informatie op het gebied van de harmonie en fanfaremuziek in de ruime zin des woords.
✦ *noten*
(1) Vanaf 18(1963), nr. 1(jan.) tot en met 19(1964), nr. 4(april) voluit op de titelpagina: 'Sint'.
(2) 15(1960), nr. 11(nov.), p. 27: "(...) in april 1947 verschijnt het eerste nummer van het maandblad: het heet nu niet meer *Ons orgaan*, maar het wordt gedoopt met zijn huidige naam *St. Caecilia* (...)".
(3) Vanaf 18(1963), nr. 1(jan.) is 'Officieel' weggelaten.
(4) Op het omslag luidt de ondertitel van 18(1963) tot en met 28(1973), nr. 1(jan.): 'Maandblad voor blaasmuziek'.
(5) Van 10(1954)-15(1959) op het omslag vermeld als RK Federatie St. Caecilia. Van {9(1953)}-17(1962) aan de naam van de federatie toegevoegd: "waarbij aangesloten: RK Bond Noord-Holland, RK Bond Zuid-Holland, Aartsdiocesane Bond St. Willibrordus, RK Bond Bisdom Breda, RK Bond Bisdom 's-Hertogenbosch, RK Limburgse Bond".
(6) Hieraan toegevoegd van 30(1975), nr. 1(jan.) tot en met 31(1976), nr. 1(jan.): 'i.o.'.
(7) In 35(1980), nr. 2(febr.), p. 51 deelt de redactie mee dat met ingang van het januarinummer het maandblad bij een andere drukkerij is ondergebracht, waarvan de naam evenwel niet wordt vermeld.

282

St. Gregorius-blad[1] 1876-1959
✦ *jaren* 1(1876), nr. 1(jan.) – 66(1941), nr. 8(aug.)
– 1945, ongen.(sept.) – ongen.(dec.)[2]
– 67(1946), nr. 1(jan.) – 80(1959), nr. 4(april)
✦ *ondertitel* Tijdschrift tot bevordering van kerkelijke toonkunst ∞ 1(1876)-35(1910)
– Tijdschrift tot bevordering van kerkelijke toonkunst. Officiëel orgaan der Nederlandsche Sint Gregorius-vereeniging[3] ∞ 36(1911) – 69(1948), nr. 1(jan.)
– Maandschrift tot bevordering van kerkelijke toonkunst. Officieel orgaan van de Nederlandse (Ned.) Sint Gregorius-vereniging ∞ 69(1948), nr. 2(febr.) – 80(1959), nr. 4(april)
✦ *uitgever* Nederlandsche Sint Gregorius-vereeniging[4]
– Gedrukt: Drukkerij van het Sint Jacobs-Godshuis, Haarlem ∞ 1(1876)- 48(1923); Electrische drukkerij van J.H. Ysebrands, Woerden ∞ 49(1924)-{55(1930)}
✦ *plaats* Red.: Voorhout ∞ 1(1876)-15(1890); Schiedam ∞ 16(1891) – 21(1896), nr. 3(maart); Warmond ∞ 21(1896), nr. 4/5(april/mei) – 31(1906), nr. 5/6(mei/juni); Amsterdam ∞ 31(1906), nr. 7/8(juli/aug.) – 32(1907), nr. 7(juli); Beemster, 32(1907), nr. 8(aug.) – 33(1908), nr. 9(sept.); 's-Gravenhage ∞ 33(1908), nr. 10/11(okt./nov.) – 43(1918); Woerden ∞ 44(1919)-50(1925); Utrecht ∞ 51(1926) – 69(1948), nr. 8(aug.); Amsterdam ∞ 69(1948), nr. 9(sept.) – nr. 12(dec.); Utrecht ∞ 70(1949)-80(1959)
– Adm.: Haarlem ∞ 1(1876)-45(1920); Woerden ∞ 46(1921) – 69(1948), nr. 9(sept.); Utrecht ∞ 69(1948), nr. 10(okt.) – 80(1959)
✦ *frequentie* tweemaandelijks ∞ 1(1876)
– zes-wekelijks ∞ 2(1877)
– maandelijks ∞ 3(1878)-80(1959)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I ∞ 1(1876)-7(1882); II ∞ 8(1883)-10(1885); I ∞ 11(1886)-23(1898); II ∞ 24(1899)-25(1900); I ∞ 26(1901)-27(1902); II ∞ 28(1903)-35(1910); III ∞ 36(1911)-41(1916); II ∞ 42(1917); III ∞ 43(1918)-44(1919); II ∞ 45(1920); III

∞ 46(1921); II ∞ 47(1922)-49(1924); III ∞ 50(1925); II ∞ 51(1926)-52(1927); III ∞ 53(1928)-56(1931); IV ∞ 57(1932)-64(1939); III ∞ 65(1940); II ∞ 66(1941)-68(1947); III ∞ 69(1948)-71(1950); II ∞ 72(1951)-74(1953); III ∞ 75(1954)-79(1958); I ∞ 80(1959)
✦ *redactie* 1876-1910 "Onder redactie van eenige Heeren Geestelijken uit de verschillende Nederlandsche Bisdommen"
1876-1908 mgr. M.J.A. Lans, hoofdred.
1907-1918 W.P.H. Jansen pr., 1908-1918 hoofdred.[5]
1908-1927 mgr. J.A.S. van Schaik
1918 dr. A. Smijers[5]
1919-1948 dr. Caecilianus Huigens OFM, hoofdred.
1946-1947 deken J.C.W. van de Wiel
1947-1948 pastoor Jac. Duijves, 1948 tijdelijk hoofdred.[6]
1949 Th. Straathof
1949-1950 Fl. van der Put
1949-1953 dr. J. Vollaerts SJ, hoofdred.[6]
1950 drs. Alph. Asselbergs
1953-1955 prof. dr. A. Smijers
1953-1958 dr. L. Kat
1953-1959 H. Voncken pr., hoofdred.
Als medewerkers worden genoemd:
1911-1918 "Eenige HH. Geestelijken uit de verschillende Nederl. Bisdommen"
1919-1948 "Eenige HH. Geestelijken en leeken uit de verschillende Bisdommen"
Voor de jaren 1948-1959 worden als medewerkers genoemd: A. Asselbergs (1956-1959), drs. J. Bank (1948-1959), B. Bartelink (1955-1959), dom J. Brüggen OSB (1954-1959), H.C. Bruggeman (1948-1959), dr. Eliseus Bruning OFM (1948-1949), dr. P. de Bruyn (1948-1959), dom H. Diepen OSB (1954-1959), dr. N. de Goede SCJ (1954-1959), A. van Hoek (1948-1957), dr. C. Huigens OFM (1956-1959), B.M. Huijbers SJ (1954-1959), dr. B. Kahmann (1957-1959), dr. L. Kat (1948-1953), J. Keet (1948-1957), A. de Klerk (1948-1959), J. Laarveld (1948-1959), prof. R. Lenaerts (1950-1959), J. Lennards (1948-1950, 1953-1959), W. Paap (1948-1959), Fl. van der Put (1948), drs. R. Salomons (1948-1959), mag. P. Schmit OCarm. (1948-1953), Th. Straathof (1948), H. Strategier (1953-1959), G. v.d. Ven OFM (1948-1950) en P. Visser (1948-1959).
✦ *speciale nummers* – Als bijlagen verschenen bij de jaargangen 29(1904), 32(1907) en 33(1908) in afleveringen de *Catalogus der St. Gregoriusbibliotheek* van in totaal 96 p.
– Bij 39(1905), nr. 5/6(mei/juni), bijlage: 'Motu proprio en brief van Z.H. Paus Pius X over de kerkmuziek', 8 p.
– 50(1925), nr. 1(jan.): speciaal nummer bij het bereiken van de 50e jaargang
– 53(1928), nr. 8(aug.): feestnummer bij het 50-jarig bestaan van de Sint Gregorius-vereeniging
– 63(1938), nr. 7(juli): feestnummer bij het 60-jarig bestaan van de Sint Gregorius-vereeniging
✦ *register* Er verschenen registers op de jaargangen 1(1876)-5(1880); 6(1881)-10(1885); 11(1886)-15(1890); 16(1891)-20(1895); 21(1896)-25(1900); 26(1901)-30(1905); 31(1906)-35(1910); 36(1911)-45(1920); 46(1921)-55(1930); 66(1941)-71(1950). Het register over de jaren 1931-1940 is wel aangekondigd, maar mogelijk niet verschenen.[7]
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (vanaf 1908); boekbesprekingen; inhoudsopgaven en / of alfabetische jaarregisters (1876-1946, 1952, 1959).
– Regelmatig verschenen er muziekbijlagen. In het autopsie-exemplaar zijn muziekbijlagen meegebonden bij 6(1881), 8(1883), 16(1891)-18(1893), 24(1899), 33(1908)-34(1909), 46(1921)-50(1925), 53(1928)-56(1931).
– Van de eerste jaargang verscheen een tweede druk.[8]
– Van 1905-1908 verscheen als bijlage 'de Officieele koorgids, Lijst der muziekwerken aan welke door de Bisschoppelijke Commissie ter goedkeuring van kerkelijk-muzikale compositiën het nihil obstat is verleend'. In 31(1906), nr. 9/10(sept./okt.), p. 83 wordt vermeld: "Voortaan zullen de muziekwerken, die van de Bisschoppelijke Commissie tot goedkeuring van kerkelijk-muzikale compositiën het nihil obstat hebben verkregen, in de eerst daarna volgende aflevering van het *St. Gregorius-blad* terstond worden gepubliceerd; later als zij tot een voldoend aantal zijn gestegen, wordt dan, naar gewoonte, een vervolg-blad van *de Officieele koorgids* uitgegeven en verzonden". Dit laatste is na 33(1908), nr. 9(sept.) niet meer gebeurd. Wel verscheen 'de Officieele koorgids' als afzonderlijke publicatie in 1910 (XVI + 112 p.; nrs. 1-1023), met een 'Eerste vervolg' in 1918 (VIII + 92 p.; nrs. 1024-1749). In 1922 verscheen een tweede druk van het hoofddeel (XVII + 112 p.).
– Van {30(1905)}-{33(1908)} verscheen als bijlage het *St. Gregorius-blad advertentieblad*. Hiervan konden slechts enkele nummers worden ingezien.
– In het KDC bevindt zich het archief van de Nederlandse St. Gregoriusvereniging over de jaren 1873 tot en met 1976.
✦ *relaties* Voortgezet als *Gregoriusblad*
✦ *literatuur* B. Kahmann, 'Peilingen op een eeuw kerkmuziek', in: *Gregoriusblad*, 100(1976), p. 116-129
– Jan van Laarhoven, 'Achtergrondmuziek bij de wieg van het *St. Gregoriusblad*', in: idem, p. 130-135
– M. Hoondert, 'Het *Gregoriusblad* van M.J.A. Lans', in: idem, 124 (2000), p. 82-88; 'Het *Gregoriusblad* van W.P.H. Jansen', in: idem, p. 131-139; 'Het *Gregoriusblad* van Caecilianus Huigens', in: idem, p. 198-203; 'Het *Gregoriusblad* van Jan Vollaerts en Huub Voncken', in: idem, 125(2001), p. 22-27
– Martin J.M. Hoondert, *Gregoriaans in de steigers. Restauratie en verspreiding aan het begin van de twintigste eeuw* (Utrecht / Kampen, 2003), p. 102-128
– R.E.O.A. Bot, *Zingt allen mee. 65 jaar liturgische en kerkmuzikale beweging in Nederland. Een liturgie-documentaire studie naar de ontwikkeling en het liturgisch*

functioneren van de rooms-katholieke kerkmuziek in Nederland van 1903 tot en met 1969 onder invloed van de idealen van de Liturgische Beweging. Kampen 2003
– Anton Vernooij, 'De Gregoriusvereniging en "de bevordering van de gewijde en liturgische muziek volgens den geest der kerk en met de stiptste inachtneming der kerkelijke wetten", 1878-2003', in: *Trajecta*, 12 (2003), pp. 228-253
✦ *autopsie* Volledig m.u.v. een aantal omslagen
– UBN
✦ *typering* Tijdschrift van de Nederlandse Sint Gregorius-vereniging opgericht om de kerkelijke toonkunst, met name de gregoriaanse koorzang, te bevorderen. In het eerste nummer zet hoofdredacteur monseigneur M.J.A. Lans in 'Het S. Gregorius-Blad' (p. 5) uiteen dat enkele geestelijken uit de verschillende bisdommen het besluit hebben genomen tot uitgave van het blad ter ondersteuning van de pogingen om de gregoriaanse zang weer in te voeren. Het blad wil echter niet alleen de gregoriaanse zang bevorderen, maar de kerkmuzikale kennis in het algemeen, van het gregoriaans in het bijzonder, bevorderen, waarbij "de gregoriaansche zang (...) het *eigen* kind, de meerstemmige muziek het *aangenomen* kind der Kerk" is. De ereplaats komt toe aan eerstgenoemde, maar laatstgenoemde heeft ook haar verkregen rechten "en maakt aanspraak op eene voortdurende en zorgvolle beoefening, juist *omdat* zij door de Kerk als kind is aangenomen". Het blad bevat artikelen over kerkmuziek, met name het gregoriaans, officiële kerkelijke documenten betreffende zang en liturgie en nieuws over activiteiten van de vereniging, zowel op landelijk als diocesaan niveau. Het blad verwijst in zijn titel naar paus Gregorius de Grote, de grondlegger van de Gregoriaanse kerkzang.
✦ *noten*
(1) Vanaf 56(1931): *Sint Gregorius-blad*; vanaf 72(1951): *Sint Gregoriusblad*. Op de titelbandpagina's luidt de titel van 1(1876)-19(1894): *Sint Gregoriusblad* en van 45(1920)-55(1930): *Sint Gregorius-blad*.
(2) In de maanden sept.-dec. 1945 verschenen ter overbrugging vier afleveringen onder de titel *Mededeelingen van de Nederlandsche Sint Gregorius-Vereeniging*. Deze afleveringen stonden onder redactie van pater dr. Caecilianus Huigens OFM en deken J.C.W. van de Wiel. In het mededelingenblad van sept. 1945, p. 2, werd vermeld: "de laatste aflevering van het *St. Gregoriusblad*, die verscheen, was die van augustus, no. 8, 1941(jaargang 66). Het ligt in ons voornemen, deze jaargang volledig te maken door in de maanden september, october, november en december van dit jaar onzen lezers iets toe te zenden in de vorm van deze 'mededelingen', in de hoop met januari 1946 het *St. Gregoriusblad*, en wel als 67sten jaargang, weer te kunnen laten verschijnen."
(3) Met de variaties: 'van de' i.p.v. 'der'; 'Nederlandse', 'Nederl.' en 'Ned.' i.p.v. 'Nederlandsche'; 'St.' i.p.v. 'Sint'.
(4) Het blad werd opgericht door negen priesters (vgl. Van Laarhoven, p. 130). Nadat het blad in 1876 begonnen was te verschijnen, werd de Nederlandsche St. Gregorius-Vereeniging tot bevordering van de Kerkelijke Toonkunst opgericht en in 1878 door de Nederlandse bisschoppen goedgekeurd. Volgens artikel 1 van de statuten was het doel van de vereniging: "de bevordering van de gewijde en liturgische muziek volgens de geest der Kerk en met de stiptste inachtneming der kerkelijke wetten". In 1905 werd dit gewijzigd in: "volgens het 'Wetboek der gewijde muziek ... voor de geheele Kerk' (Decr. S.R.C. 8 Januari 1904), vervat in het Motu proprio van Z.H. Paus Pius X van 22 November 1903". Artikel 4 bepaalde dat het orgaan van de vereniging het *St. Gregoriusblad* was, "waarin niet alleen de belangen der kerkmuziek, beginselen, uitgaven, liturgische regels enz. besproken worden, maar ook de verslagen omtrent uitvoeringen, ledental, toestand enz. der verschillende afdeelingen worden opgenomen". Vgl. 3(1878), nr. 7(juli) en 30(1905), nr. 1(jan.), p. 3.
(5) In 43(1918), nr. 8(aug.), p. 147 wordt bericht dat W.P.H. Jansen de leiding van het *St. Gregorius-blad* neerlegt, "totdat een nieuwe definitieve regeling is getroffen heeft zich voorlopig met de leiding belast de Weleerw. Zeergel. Heer dr. A. Smijers". Tot en met nr. 12(dec.) blijft W.P.H. Jansen op het titelblad als hoofdred. vermeld.
(6) Vgl. 69(1948), nr. 12(dec.), p. 181.
(7) Vgl. 67(1946), nr. 8/9(aug./sept.), p. 113: "Men zal zich wellicht herinneren, dat dit register [over de jaren 1931-1940] op het einde van 1941 zou verschijnen. Het was niet mogelijk, toen op bevel de uitgave van ons blad moest worden stopgezet. Het register was echter reeds gezet en de proefdruk gereed, toen de vijand de geheele drukkerij met machines en alles wat er toe behoorde, in beslag nam. Ook het zetsel van ons register ging verloren. Wij willen het nu weer laten drukken en onze lezers toezenden." De lezers die het register wensten te ontvangen, werden beleefd verzocht die wens kenbaar te maken. Het is niet bekend of het register daadwerkelijk is verschenen.
(8) In 5(1880), nr. 1(1 jan.), p. 8, wordt bericht: "N.B. Bij het verschijnen dezer aflevering is ook de Tweede Druk van den Jaargang 1877 gereed, zoodat thans weder kompleete exemplaren van alle vier de jaargangen verkrijgbaar zijn tegen den gewonen prijs".

283

het St. Josephsblad[1] 1886-[1941]
✦ *jaren* Proefnummer (onged.)
– 1(1886), nr. 1(3 jan.) – [56(1941), nr. 33(17 aug.)][2]
✦ *ondertitel* Weekblad voor H. Familiën, katholieke vereenigingen en huisgezinnen[3]
✦ *uitgever* Henri van der Marck ∞ 1(1886) – 11(1896), nr. 49(29 nov.)[4]

– Jos. J. van Lindert[5] ∞ 11(1896), nr. 50(6 dec.) – {56(1941), nr. 33(17 aug.)}
✦ *plaats* Roermond ∞ 1(1886) – 11(1896), nr. 49(29 nov.) – Cuyk ∞ 11(1896), nr. 50(6 dec.) – {56(1941), nr. 33(17 aug.)}
✦ *frequentie* wekelijks op zondag[6]
✦ *formaat* B ∞ 1(1886)-38(1923); C ∞ 39(1924)-56(1941)
✦ *omvang* V ∞ 1(1886)-55(1940); III ∞ 56(1941)
✦ *redactie* In de jaren 1886-1897 worden er geen redacteuren in het blad genoemd. Volgens Gomarius Mes, *De katholieke pers van Nederland, 1853-1887* (Maastricht 1887-1888), p. 291 stond het blad onder redactie van vijf Limburgse geestelijken. Dit waren: H. Bartels pr., W. Hillen pr., G. Kerbosch pr., E. Menten pr. en A. Ruijten pr.[7]
1898-1922 pastoor H.M.H. Bartels
1917-1918 frater A. Nielen OFM
1922-1928 paters Kruisheren uit 't klooster St. Agatha
1929-1940 niet in het tijdschrift vermeld.
1941 B. Roosenboom, hoofdred.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (1922-1937) en inhoudsopgaven (1886-1910). In 37(1922), nr. 45(5 nov.) werd bericht dat voortaan illustraties zouden worden opgenomen: "Wij leven in de eeuw der illustraties. Het volk is niet tevreden met het gesproken en geschreven woord alleen, het wil ook plaatjes zien. (...) Daarom heeft nu ook het *Sint-Josephsblad* de illustratie dienstbaar gemaakt aan de verspreiding van zijn zegenrijken invloed in het katholieke huisgezin. Wekelijks zal het eenige interessante plaatjes bevatten".
– In de jaargangen 4(1888/89) tot en met 11(1895/96) begint de nieuwe jaargang op de laatste zondag van het jaar.
– Vanaf 37(1922), nr. 45(5nov.) is er de rubriek 'Van onze leestafel'.
– In 55(1940) ontbreekt in het autopsie-exemplaar nr. 20(19 mei). Nr. 19(12 mei) en nr. 21(26 mei) dragen beide dezelfde paginering: p. 145-152. In nr. 21(26 mei), p. 146 wordt door de directie aan de abonnees meegedeeld dat "door omstandigheden" [het uitbreken van de oorlog] het nr. van 12 mei niet aan alle abonnees is verzonden. Daarom wordt het vervolgverhaal dat voor nr. 19 van 12 mei was bestemd, herhaald in nr. 21(26 mei). Nummer 20 is mogelijk niet verschenen.
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Gezinsblad dat uitleg geeft van het zondagsevangelie en van geloofswaarheden. Het bevat stichtelijke, historische en amusante verhalen; kerkelijk en missienieuws; later ook wereldlijk nieuws uit binnen- en buitenland. In het eerste nummer schreef de redactie dat enkele priesters van het bisdom Roermond het plan hadden opgevat een weekblad uit te geven "voor Katholieke vereenigingen en huisgezinnen en wel in het bijzonder voor de H. Familiën". Het doel van het blad is volgens de redactie "het behoud en de ontwikkeling van den gezonden christelijken geest in huisgezin en werkmanskring; in onze dagen van socialistisch woelen, van dreigend ongeloof, onverschilligheid en stelselmatig zedenbederf is dit eene gebiedende noodzakelijkheid".
Toen Jos J. van Lindert in 1896 de uitgave overnam, schreef hij de verspreiding van het blad te willen bevorderen door elk jaar in de maand juli onder de abonnees "eene gratis-Verloting" te organiseren en bovendien in het eerste nummer van elk kwartaal een rebus te plaatsen, "waaraan telkens twintig fraaie doelmatige prijzen worden verbonden" (11(1896), nr. 50(6 dec.)).
Doordat het *St. Josephsblad* zich richtte op de aartsbroederschappen van de H. Familie was het een concurrent van de *Heilige Familie*. Dit blad schreef bij zijn veertigjarig bestaan in 1904: "*Het St. Josephsblad* was middelerwijl opgericht met gelijk doel als de *H. Familie*. De krachtige en vaardige redactie bood een keur van verhandelingen en romantische verhalen in zoo frisschen en levenslustigen stijl, dat het blad ingang moest vinden en inderdaad vond, ook in tal van afdeelingen der Aartsbroederschap. Vergissen wij ons niet, dan bereikte het weldra het aanzienlijk cijfer van 10.000 abonnés" (*Heilige Familie* 40(1904), nr. 52(25 dec.), p. 410).
In 37(1922), nr. 45(5 nov.) verwoordde de redactie de doelstelling van het blad als volgt: "(...) *het Sint-Josephsblad* vervult nu al bijna veertig jaar de taak, tehuis het gehoorde in kerk en school te herhalen en aan te vullen. Het geeft zijn lezers een populaire uiteenzetting van epistel en evangelie, behandelt op bevattelijke wijze de waarheden van ons heilig geloof, verklaart de beteekenis der kerkelijke feestdagen en ontsluiert de geheimen der verheven en zoo weinig gekende liturgie. Verder heeft het een rubriek voor kerknieuws en missiegeschiedenis en daar het niet de eenige leidsman wil zijn op den weg naar het goede, heeft het ook een boekbespreking geopend, getiteld 'de leestafel'; daar kan men keur van goede en goedkoope lectuur vinden (...)".
Voorts bevat het blad verhandelingen over algemene en kerkelijke geschiedenis en een staatkundige rubriek 'Van week tot week'.
✦ *noten*
(1) In het proefnummer wordt het vertrouwen uitgesproken jegens de heilige Joseph, "wiens leven op aarde, ons allen ten voorbeeld, slechts was: bidden en werken". M.i.v. 13(1898) op inhoudsopgaven en bovenaan de pagina's ook "Sint Josephsblad".
(2) Vermoedelijk het laatst verschenen nummer.
(3) Waaraan toegevoegd: "onder de hooge bescherming van Z.D.H. den bisschop van Roermond" ∞ 1(1886)-11(1896); "onder de hooge bescherming van H.H.D.D.H.H. de Bisschoppen van Roermond en 's-Hertogenbosch" ∞ 12(1897) – {56(1941), nr. 33(17 aug.)}.
(4) In 11(1896), nr. 49(29 nov.) berichtte Van der Marck:

"Wegens de groote verspreiding, welke de door mij uitgegeven anderdaagsche courant, *de Nieuwe koerier*, gedurende de laatste jaren verkregen heeft, en vooral wegens de daarmede noodzakelijk gepaard gaande vermeerdering van werkzaamheden, moest ik afzien van de verdere uitgave van het *Sint-Josephsblad*".
(5) M.i.v. 37(1922), nr. 3: NV Jos. J. van Lindert's Electrische Drukkerij en Boekhandel.
(6) In het eerste nummer wordt gezegd, dat het blad "op alle plaatsen in Nederland vóór Zondag [zal] aankomen".
(7) Vgl. onder meer: 17(1902), nr. 46(16 nov.), p. 366, in memoriam van pastoor W.H. Hillen: "Pastoor Hillen is een der oprichters, een der drieën, die ten huize van Pastoor Menten te Echt de grondslagen legden van *het Sint-Josephsblad*, dat weldra zulk een vlucht zou nemen. Pastoor Menten, Pastoor Hillen en Pastoor Kerbosch ontwierpen het plan, en voerden het weldra ten uitvoer, geholpen als mederedacteuren door de professoren Ruijten en Bartels."

284

Sint-Lucas 1908-[1912]
✦ *jaren* 8(1908/09), nr. 1(juli)[1] – [4(1911/12), nr. 9(31 maart)][2]
✦ *ondertitel* Nederlandsche uitgave van het Bulletin des métiers d'art
✦ *uitgever* Vromant & Co. / Van Langenhuysen
✦ *plaats* Brussel / Amsterdam
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV ∞ 8(1908/09)-3(1910/11); III ∞ 4(1911/12)
✦ *redactie* Voor België:
1908-{1911} dr. Emile Gevaert, bestuurder
1908-{1911} prof. dr. R. Lemaire pr., eerste secr.
1908-{1911} dr. Alfr. Matthys, tweede secr.
1908-{1911} Ridder de Wouters de Bouchout
1908-{1911} Arth. van Gramberen
Voor Nederland:
1908 B. Kruitwagen OFM
1908-1910 Jan Stuyt, secr.
1908-1910 M.-C. Nieuwbarn OP
1908-1910 Jan Toorop
1908-{1911} dr. Xav. Smits pr., voorz.
1909-{1911} prof. J.W.H. Goossens pr.
1910-{1911} Jac. van Gils, secr.
1910-{1911} W. te Riele
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen; inhoudsopgaven (1908/09-1910/11) van artikelen en afbeeldingen, alfabetisch gerangschikt naar sector.
– *Sint-Lucas* is de Nederlandse uitgave van het *Bulletin des métiers d'art*, met deels eigen, deels overgenomen artikelen.[3]
✦ *relaties* Voortzetting van *Bulletin des métiers d'art. Maandelijksche bijdragen tot verspreiding van de kunst in 't ambacht*[3]
✦ *autopsie* 8(1908/09), nr. 1(juli) – 4(1911/12), nr. 9(31 maart), m.u.v. aantal omslagen
– UBN
✦ *typering* Rijk geïllustreerd tijdschrift van katholieke huize, gewijd aan bovenal religieuze en kerkelijke kunst. *Sint-Lucas* begon als Nederlandse uitgave van het reeds langer bestaande Franstalige tijdschrift *Bulletin des métiers d'art*. De redactie werd gevormd door een Belgische en een Nederlandse équipe. In het eerste nummer schrijft de 'opstelraad' in 'Den vriendelijken lezer, heil!' over het doel van het tijdschrift: "Het wil veel mooie dingen geven in goede platen, waarbij in een begeleidend woord op eenvoudige wijze getracht worden zal, nader te brengen tot het genot van dat schoone wat in beeld werd voorgesteld. Behandeld zal worden, kunst uit vroegere tijden, oude kunst dus, zoowel van vaderlandschen, als van uitheemschen bodem, zoowel architectuur als kunstnijverheid, zoowel schilder- als beeldhouwkunst en wat daarmee verwant is. Ook hedendaagsche kunst zal ter sprake komen en in doorlopende rubriek zullen de kunstambachten uitvoerig behandeld worden". Het tijdschrift wil ook meewerken tot verbetering van de positie van het ambacht en van het handwerk van de toegepaste en de beeldende kunst.
✦ *noten*
(1) De jaargangen 8(1908/09) en 9(1909/10) nemen het jaargangnummer van het *Bulletin des métiers d'art* over; na 9(1909/10), nr. 12(30 juni) volgt 3(1910/11), nr. 1(31 juli).
(2) Vermoedelijk na 4(1911/12), nr. 9 niet meer verschenen. In diverse collecties is dit de laatst aanwezige aflevering. In het exemplaar van de UB Nijmegen bevindt zich na nr. 9 een handgeschreven notitie dat *Sint-Lucas* na 9 afleveringen van de 4e jaargang ophield te bestaan.
(3) Vanaf juli 1907 was er een Nederlandstalige uitgave verschenen van het *Bulletin des métiers d'art* met de ondertitel 'Maandelijksche bijdragen tot verspreiding van de kunst in 't ambacht'. In 'A nos lecteurs' in: *Bulletin des métiers d'art*, 7(1907/08), nr. 1, was daarover gezegd: "(...) beaucoup de nos lecteurs des provinces flamandes éprouvent quelque difficulté à la lecture du français ou, au moins, ne retirent pas de cette lecture tout le profit désirable. Il en est de même dans les Pays-Bas, où nos abonnés sont devenus relativement nombreux. Enfin, ne nous en cachons pas, nous avons voulu faire une juste part aux droits de nos compatriotes qui ont avantage ou préférence à faire leur éducation artistique et professionnelle dans la langue maternelle." In juli 1908 werd deze Nederlandstalige editie omgezet in een eigen Nederlands tijdschrift met de titel *Sint-Lucas*. In het eerste nummer van *Sint-Lucas*,

8(1908/09), ongen.(juli), p. 3, schreef de redactie hierover: "'t is nu een jaar geleden dat het *Bulletin des métiers d'art* (...) het aandurfde, ook een Nederlandsche uitgave de wereld in te zenden. Wie even het Julinummer van het *Bulletin* 1907 wil openslaan, zal daar lezen dat wij hoopten een afzonderlijke Nederlandsche uitgave tot stand te brengen. Lieten toen de omstandigheden niet meer toe dan een bloote vertaling van de Fransche artikelen, thans hebben wij beteren wind in 't zeil en wagen wij ook den tocht." Van het *Bulletin des métiers d'art* is als Belgisch tijdschrift geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen.

285

Sint Vincentius almanak[1] [1921]-{1948}
✦ *jaren* [1921][2]-{1942)}[3]
– {88(1948)}[4]
✦ *ondertitel* Nieuwjaarsgeschenk voor het jaar ... [jaartal] ∞ {70(1925)}
✦ *uitgever* Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo te Amsterdam
– Gedrukt bij H.J. Koersen en zonen te Amsterdam ∞ {86(1941)}-{88(1948)}
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II
✦ *redactie* {1948} André Rutten
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
✦ *relaties* Voortzetting van *Vincentius almanak*
✦ *autopsie* 70(1925), 79(1934), 81(1936)-82(1937), 86(1941), 1942 en 88(1948)
– UBU, collectie Thomaasse ∞ 1925, 1937
– KDC ∞ 1934, 1936, 1941, 1942, 1948
✦ *typering* De almanak bevat heiligenkalender, almanakgegevens, verhalen, gedichten en beschouwingen.
✦ *noten*
(1) In 79(1934): *St. ...* in plaats van *Sint ...*; op het omslag van de almanakken van {1934}-{1936}: *Vincentius almanak*.
(2) Het is niet duidelijk wanneer de naamsverandering van *Vincentius almanak* in *Sint Vincentius almanak* plaatsvond. Mogelijk gebeurde dit met ingang van de almanak voor 1921, toen de uitgave in eigen beheer werd verzorgd. In het *Bulletin der Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo* (72(1920), pp. 170-172) wordt gezegd: "Tengevolge harer liquidatie kan de firma de Haas hare gewaardeerde medewerking niet meer verleenen. Geen andere uitgever wilde echter het risico der uitgave dragen. Voor de keuze gesteld om óf de uitgave te staken óf zelf het risico op ons te nemen, hebben wij niet geaarzeld en meenden de uitgave van den sedert 65 jaren bestaanden *St. Vincentius-Almanak* niet te mogen staken".
(3) De almanak van 1942 kent geen jaargangnummering. Gezien de voorganger en de opvolger: 86(1941) en 88(1948) is het de 87e jaargang en de laatste in de oorlog verschenen.
(4) Op basis van de jaargangnummering kan worden vermoed dat de uitgave van 1948 de eerste almanak is die na de Tweede Wereldoorlog verscheen. Het is niet bekend of de almanak na 1948 ook nog is uitgekomen. In *Frédéric Ozanam*, het maandblad van de Sint Vincentius Vereniging, wordt niets over een eventueel verschijnen van de almanak na 1948 vermeld.

286

Slag en ereprijs {1956}
✦ *jaren* {1956, ongen.(onged.)} – {1956, ongen.(onged.)}[1]
✦ *ondertitel* Bondsorgaan N.B.V.K.V., Ned. Bond van Kath. Vogelliefhebbers[2]
✦ *uitgever* Ned. Bond van Kath. Vogelliefhebbers
✦ *plaats* Red.: Geleen
✦ *frequentie* [tweemaandelijks][3]
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgave.
✦ *autopsie* 1956
– KB (voorheen Bibliotheek van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Den Haag)
✦ *typering* Bondsorgaan voor de katholieke vogelliefhebbers. Het blad bevat bondsnieuws, nuttige wenken en raadgevingen voor vogelliefhebbers.
✦ *noten*
(1) Het is niet duidelijk vanaf en tot wanneer het blad bestond. Blijkens een bericht in het eerste nummer van 1956 bestond het in elk geval al in 1955.
(2) De Nederlandse Bond van Katholieke Vogelliefhebbers bestond uit de R.K.A.L.V.B. voor Vinkenliefhebbers, de Zuid-Nederlandse Bond van Wildzangvogelliefhebbers en de Bond van Katholieke Volièrehouders en Amateur Vogelkwekers. De Bond is op christelijke grondslag gevestigd, "vooral met het oog op de grote tegenstellingen die opgeroepen worden tegen de vogelliefhebberij door mensen die blijkbaar niet met de christelijke beginselen vertrouwd zijn, tot grote schade voor de vogelliefhebbers" (vgl. 1956, p. 120-121). In 'Waarom dan weer een bond meer?' (p. 129-130) zet de bondsadviseur uiteen dat de Bond een toevluchtsoord wil zijn voor alle katholieke vogelliefhebbers. Door de samenwerking in één bond kunnen de katholieke vogelliefhebbers "geestelijk zelfstandig" blijven en "alleen zelfstandigheid kan ons waarborgen niet betrokken te worden bij eventualiteiten, die met onze principes niet overeenstemmen". Hij voegt daaraan toe als bestaansreden van de bond: "Omdat de vogelliefhebberij een vrijetijdsbesteding is voor duizenden Katholieken. De vrijetijdsbesteding heeft met haar nog steeds

groeiende problematiek zeer zeker ook een geestelijk aspect. Dit wensen wij, voor zover het de Katholieken betreft in onze beweging, op christelijke wijze behartigd te zien".
(3) In de ingeziene jaargang zijn geen omslagen meegebonden en loopt de paginering binnen de jaargang door. Daardoor is de frequentie van het blad moeilijk vast te stellen.

287

Sociaal kompas 1953-1959
✦ *jaren* 1(1953/54), nr. 1(mei/juni) – 6(1958/59), nr. 6(onged.)
✦ *ondertitel* Tweemaandelijks tijdschrift voor sociologie, sociografie, sociale psychologie en statistiek
✦ *uitgever* Katholiek Sociaal-Kerkelijk Instituut[1]
– Adm.: N.V. Uitgeversmaatschappij Pax ∞ 1(1953/54) – 4 (1956/57), nr. 2(onged.); Social Compass International Publishing Company ∞ 4(1956/57), nr. 3/4(onged.) – 5(1957/58), nr. 2(onged.)
– Foundation Sociaal Kompas ∞ 5(1957/58), nr. 3(onged.) – 6(1958/59)
✦ *plaats* 's-Gravenhage
✦ *frequentie* tweemaandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* III
✦ *redactie* 1953 mej. A.M. Dijkhuis, red. secr.
1953 J.F. Reesinck, red. secr.
1954-1958 prof. G.H.L. Zeegers, 1954-1955 red. secr., 1955-1958 hoofdred.
Redactieraad:
1953-1957 prof. dr. L.J. Rogier
1953-1959 prof. dr. A.H.M. Albregts
1953-1959 prof. dr. J.J.M. van Boxtel pr.
1953-1959 dr. F.J.J. Buytendijk
1953-1959 prof. dr. J.J. Dalmulder
1953-1959 prof. ir. W.J. Dewez
1953-1959 mgr. dr. W.M.J. Koenraadt
1953-1959 prof. dr. A. Oldendorff
1953-1959 mgr. mr. F.J.C.M. Op de Coul, voorz.
1953-1959 prof. mr. W.P.J. Pompe
1953-1959 J.F. Reesinck
1953-1959 prof. dr. F.J.Th. Rutten
1953-1959 prof. mr. L.G.A. Schlichting
1953-1959 dr. J.M. van Susante
1953-1959 prof. dr. ir. F.Ph. Tellegen
1953-1959 prof. dr. Th.L.M. Thurlings
1953-1959 prof. dr. F.J.H.M. van der Ven
1953-1959 prof. mr. dr. J.J.M. van der Ven
1953-1959 prof. dr. J.A.F. Wils
1958-1959 C.M. Thoen, waarn. hoofdred.
✦ *speciale nummers* 3(1955/56), nr. 5/69onged.): *World Migration Movements. Book of the International Catholic Migration Congress 1954*. Ook afzonderlijk verschenen onder de titel: *International Catholic Migration Congress*, 's-Gravenhage 1954.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– Er verscheen bij Van Gorcum te Assen ook een reeks afzonderlijke publicaties onder de titel *Sociaal kompas*. De eerste twee delen waren eerder verschenen onder de titel *Bouwstenen van de kennis der maatschappij*. Tot en met 1967 verschenen er tien boeken in deze reeks.
– Vanaf 2(1954/55) met bijdragen in andere talen (Engels, Frans, Duits).
– Vanaf 2(1954/55) titel en ondertitel ook in andere talen.
✦ *relaties* Voortgezet als *Social compass* (niet in de *BKNP* opgenomen)[2]
✦ *literatuur* W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum*. Benelux (CFPTh) (Leuven 1994), p. 341-344, nr. 186
– Manuel J. Mejido, 'On the Genesis and Transformations of Social Compass', in: *Social Compass*, 51(2004), p. 23-44
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Wetenschappelijk tijdschrift uitgegeven door het Katholiek Sociaal-Kerkelijk Instituut (KASKI). In het tijdschrift werden de resultaten van onderzoek door het instituut gepubliceerd; zowel bijdragen over vraagstukken rond Nederlandse katholieken, maar ook over kerkelijke en niet-kerkelijke problemen uit andere landen. In het 'Ten geleide' in het eerste nummer schreef de redactie dat het tijdschrift wilde voorzien "in de grote behoefte aan een katholiek tijdschrift voor sociologie, sociografie, sociale psychologie en statistiek. Het beroep dat de moderne samenleving steeds dringender doet op de maatschappelijke toepassing van de resultaten van het sociaal onderzoek leidt tot de noodzaak katholieke kringen in deze materie de onmisbare voorlichting te geven."
✦ *noten*
(1) Het Katholiek Sociaal-Kerkelijk Instituut was op 17 november 1947 opgericht. In de statuten werd het doel van het KASKI omschreven als "het bevorderen der studie van het individueel en sociaal religieus leven van het katholieke – en, in verband daarmede, van het niet-katholieke deel van het Nederlandse volk om op grondslag daarvan behulpzaam te zijn bij het opstellen van praktische conclusies ten dienste van de zielzorg onder de katholieken en het Apostolaat onder de niet-katholieken". Vgl. Maria Jenniskens, 'Vijftig jaar KASKI-onderzoek 1946-1996', in: L. Spruit (red.), *Vijftig jaar KASKI-onderzoek 1946-1996. Sociaal-wetenschappelijk onderzoek, studie en advies ten behoeve van kerk en samenleving in Nederland* (Nijmegen 1997), p. 9-47, hier p. 11. Voor de uitgave van het blad was de Stichting Sociaal Kompas opgericht. Vanaf 2(1954/55), nr. 2(juli/aug.) tot en met 4(1956/57), nr. 2(onged.) wordt

vermeld dat in deze Stichting het Katholiek Sociaal-Kerkelijk Instituut en het RK Centraal Bureau voor Onderwijs en Opvoeding samenwerken.
(2) Vanaf 1960 werd het blad onder de titel *Social compass* uitgegeven door de International Federation of Institutes of Social and Socio-Religious Research. Het is niet langer als een Nederlands katholiek tijdschrift te beschouwen.

288

Speculator 1951-1975
✦ *jaren* 1(1951/52), nr. 1(okt.) – 18(1969/75), nr. 3/4(april)
✦ *ondertitel* Bibliografisch bulletin van kerkelijke wetenschappen en religieuze kunst verzorgd door de Benedictijnen van Oosterhout
✦ *uitgever* Sint Paulusabdij
✦ *plaats* Oosterhout
✦ *frequentie* tweemaandelijks ∞ 1(1951/52)
– driemaandelijks ∞ 2(1952/53)-18(1969/75)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I ∞ 1(1951/52)-15(1966); II ∞ 16(1967)-18(1969/75)
✦ *redactie* 1951-1952 N. Boer OSB
1951-? B. du Halgoët OSB
1951-1960 H. Diepen OSB, hoofdred.
1953-1975 G. v.d. Pavoordt OSB
1961-? H. van Cranenburgh OSB
1961-? C. Fischer OSB
De gegevens zijn onvolledig omdat de redacteuren niet zijn vermeld, maar er slechts in enkele redactionele voorberichten mededelingen over de samenstelling van de redactie gedaan worden.
✦ *bijzonderheden* Blad bestaat uitsluitend uit boekbesprekingen.
– 1(1951/52) startte als inlegblad van *Roeping*. Met ingang van 5(1956), nr. 1(maart) verscheen het blad geheel zelfstandig
– De 18e jaargang strekt zich uit over de jaren 1969, 1970 en 1975: nr. 1(dec. 1969), nr. 2(okt. 1970), nr. 3/4(april 1975).
✦ *relaties* Van april 1950 tot en met maart 1951 verschenen als bijlage bij *Roeping* twaalf afleveringen van 'Bibliografie door de benedictijnen van de St. Paulus Abdij, Oosterhout'.
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Blad verzorgd door de benedictijnen van de St. Paulus Abdij Oosterhout bestaande uit recensies op wetenschappelijke werken. In het eerste nummer van okt. 1951 wordt in 'Aan onze lezers' geschreven dat *Speculator* wil zijn wat zijn naam betekent: "waarnemer, waker, wachter". Het blad beoogt allereerst "het ware nut van de lezers, die zich door hem willen laten inlichten over wat er in het intellectuele leven der Kerk omgaat, en die hem voorlichting vragen bij het aanschaffen van serieuze boeken". Vervolgens wordt gezegd dat het blad zich niet zal ophouden "met het recenseren van romans en andere lichte lectuur (...): daar bestaan gespecialiseerde bladen en organen voor, die hun taak op voortreffelijke wijze vervullen". *Speculator* richt zich op priesters in de zielzorg, seminaristen en leken wier intellectuele belangstelling zich tot de kerkelijke wetenschappen uitstrekt.

289

Speel 1955-1969
✦ *jaren* 4(1955), nr. 1/2(febr.) – 18(1969)
✦ *ondertitel* Werkblad voor expressie in gebaar en klank ∞ 6(1957), nr. 1/2(jan./febr.) – 18(1969)
✦ *uitgever* Ons Leekenspel[1]
✦ *plaats* Bussum
✦ *frequentie* tweemaandelijks ∞ 4(1955)-14(1965)
– driemaandelijks ∞ 15(1966)-16(1967)
– jaarlijks ∞ 17(1968)-18(1969)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ 4(1955); III ∞ 5(1956)-9(1960); IV ∞ 10(1961); III ∞ 11(1962)-18(1969)
✦ *redactie* 1955-1969 dr. Jop Pollmann, hoofdred.
1962-1969 Beb de Beer, red. secr.
In 1955-1956 worden als leden van de Redactieraad vermeld: Mathieu van den Heuvel, Irma Meyer en Kees Spierings.
✦ *speciale nummers* 15(1966), nr. 1(maart): een gezamenlijk nummer van *Speel* en *de Narrenkap*. Het nummer bestaat uit 48 pagina's *Speel* en 20 pagina's *de Narrenkap*.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen en inhoudsopgaven.
– Als bijlagen verschenen er regelmatig muziekbladen.
✦ *relaties* Voortzetting van *Speel met spoel op de spelewei*
– In 1966 werd *de Narrenkap* in *Speel* opgenomen.
– Vanaf 1969 verscheen als losbladig tijdschrift *DOE*. In het eerste nummer hiervan werd gezegd dat het in de plaats kwam van *de Narrenkap*. Ook *Speel* werd voortgezet in *DOE*. Vanaf 1970 tot en met 1974 was er in *DOE* een rubriek 'Speel' (zie de beschrijving van *DOE*).
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Tijdschrift van Ons Leekenspel voor amateurzang en -toneel. Het blad bevat spelthema's, gedichten en voordrachten, canons, liederen, verhalen, sprookjes.
✦ *noten*
(1) In 1959 werd Ons Leekenspel omgezet in een Stichting. Zie noot 3 in de beschrijving van *de Narrenkap*.

290

Speel met spoel op de spelewei 1952-1954
✦ *jaren* 1(1952), nr. 1(febr.) – 3(1954), nr. 11/12(nov./dec.)
✦ *ondertitel* is een tijdschrift voor toneel, muziek, voordracht, zang en dans
✦ *uitgever* Ons Leekenspel
✦ *plaats* Bussum
✦ *frequentie* tienmaal per jaar
✦ *formaat* B
✦ *omvang* III ∞ 1(1952)-2(1953); II ∞ 3(1954)
✦ *redactie* 1952-1954 Mathieu van den Heuvel
1952-1954 Irma Meyer
1952-1954 dr. Jop Pollmann
1952-1954 Kees Spierings
Vaste medewerkers:
1952-1954 Jan Beerends
1952-1954 Bert Brugman
1952-1954 Antoon Coolen
1952-1954 Jan Musch
1952-1954 Jan Naaykens
1952-1954 dr. Arn. Saalborn
1952-1954 Henk Schaer
1952-1954 Cuno v.d. Steene
1952-1954 Anton Sweers
1952-1954 Bernard Verhoeven
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; inhoudsopgaven.
– Als bijlagen werden regelmatig reclamebladen van Ons Leekenspel toegevoegd.
✦ *relaties* Samensmelting van *de Spelewei* en *de Nieuwe spoel*[1]
– Voortgezet als *Speel*
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Blad van Ons Leekenspel. Zoals de ondertitel aangeeft is *Speel met spoel op de spelewei* een tijdschrift voor toneel, muziek, voordracht, zang en dans. Het blad bevat praktische informatie, regieaanwijzingen, teksten van toneelsketches, liederen etc. Op de omslagen van de afleveringen wordt gezegd: "*Speel* wil een tijdschrift zijn waarin langs practische weg gewezen wordt op de cultuurgoederen, die in spel, muziek, zang en dans liggen besloten".
✦ *noten*
(1) Door het samengaan van *de Spelewei* en de *Nieuwe spoel* worden de tijdschriften voor lekenspel en amateurtoneel tot één blad samengevoegd. In 'Ter inleiding' in het eerste nummer omschrijft de redactie het lekenspel als "het eenvoudige, ongecompliceerde toneel, dat, meer gebaseerd op de vreugde van het spelen-zelf dan van de publieke vertoning, meer speciaal zich richt tot een kring van gelijkgezinden. (...) het [lekenspel] komt immers pas tot zijn recht op het gezamenlijke feest van de gemeenschap: het is met de feesten verbonden als het prille groen met de lente". De aandacht voor lekenspel werd al snel uitgebreid naar andere takken van volkskunst zoals lied, dans en muziek. Voorts "kan geen lekenspel-actie, in beperkte zowel als in bredere zin, de ogen sluiten voor het wel en wee van het amateurtoneel". Lekenspel en amateurtoneel zullen echter niet in elkaar opgaan; zij hebben hun eigen bestaansrechten, hun eigen verschillende geaardheid, hun eigen middelen. In het amateurtoneel kunnen velen actief kennis maken "met de enorme waarden van het grote toneel".

291

de Spektator[1] 1843-1850
✦ *jaren* 1843, dl. 1 – 1850, dl. 9
✦ *ondertitel* Kritiesch en historiesch kunstblad ∞ 1847, dl. 7 – 1850, dl. 9
✦ *uitgever* J.A.A. van den Bergh ∞ 1843, dl. 1 – 1847, dl. 6
– L.E. Bosch en Zoon ∞ 1847, dl. 7 – 1850, dl. 9
✦ *plaats* 's-Gravenhage ∞ 1843, dl. 1 – 1847, dl. 6
– Utrecht ∞ 1847, dl. 7 – 1850, dl. 9
✦ *frequentie* [maandelijks][2]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV ∞ 1843-1844; V ∞ 1845-1848, dl. 8; VI ∞ 1850, dl. 9
✦ *redactie* Niet in het blad vermeld.
Volgens Van de Schoor werd *de Spektator* opgericht door Sam Jan van den Bergh. Belangrijke medewerkers van meet af aan waren J.A. Alberdingk Thijm[3] en J.W. Cramer.[4] Andere medewerkers waren: A.J. de Bull, Joh. Hilman, J.J.L. ten Kate, Jacobus Laurillard, Jacob van Lennep, Johannes Ruyl, J.J.H. Verhulst, J.J. Viotta, Jan van Weerden en W.J. van Zeggelen.
✦ *register* P.G.L. van Rijnswijk, 'Inhoudsopgave De Spektator I (1843) – IX (1850), met vermelding der auteurs'. Bijlage van zijn doctoraalscriptie *De Spektator van J. Alberdingk Thijm* (KU Nijmegen, Nederlandse taal- en letterkunde, 1968), herzien en gecorrigeerd door R. van de Schoor. Opnieuw uitgegeven in Van de Schoor, p. 204-217.
✦ *bijzonderheden* In 1843 en 1844 verschenen twee delen per jaar. Vanaf 1845 beslaat één deel een heel jaar. De afleveringen van deel 6 zijn voor het merendeel in 1846 verschenen, maar de jaargangtitelpagina draagt 1847 als jaar van uitgave. Eveneens vermeldt de jaargangtitelpagina van deel 9 het jaar 1850, hoewel de afleveringen merendeels in 1849 zijn verschenen. De delen 1847, dl. 7 tot en met 1850, dl. 9 hebben op de titelpagina ook de aanduiding 'nieuwe series, 1e – 3e deel'.
– Inhoudsopgaven (per deel).
✦ *relaties* Vermoedelijk werd het *Nederlandsch kunst- en letterblad* in 1847 in *de Spektator* opgenomen.[5]
✦ *literatuur* Gerard Brom, *Alberdingk Thijm* (Utrecht / Antwerpen 1956), p. 24-25, 30-31

– Michel van der Plas, *Vader Thijm. Biografie van een koopman-schrijver* (Baarn / Tielt 1995), p. 67-71, 134-139, 157-158
– Rob van de Schoor, 'De orthodoxie van de behanger en het deuntje van de beitelaar. Haagse en Amsterdamse medewerkers van De Spektator (1843-1850)', in: Hans Bots en Sophie Levie (red.), *Periodieken en hun kringen. Een verkenning van tijdschriften en netwerken in de laatste drie eeuwen* (Nijmegen 2006), p. 182-217
✦ *autopsie* Volledig m.u.v. de omslagen
– UBN
✦ *typering* Cultureel blad, dat zich aanvankelijk vooral richt op toneel en muziek, vanaf 1845 op poëzie en schilderkunst. Het blad was niet uitgesproken katholiek, maar droeg onder leiding van Alberdingk Thijm en Cramer wel een duidelijk katholiek karakter. Cramer schreef over het blad dat *de Spektator* "de veredeling, verchristelijking van den Kunst, in haar verschillende manifestatiën, beoogde, maar welks roeping het niet was met open vizier in het strijdperk te treden ter verheerlijking van de Kerk, ter bestrijding van haar vijanden en ter verwerving dier godsdienstige rechten en vrijheden" (vgl. J.W. Cramer, *Liber rationum*, in: KDC, Archivalia Cramer, nr. 23, hoofdst. V, p. 1).
✦ *noten*
(1) 1843, dl. 1: *de Spectator*. In 1843, dl. 1 en dl. 2 hieraan toegevoegd: "van tooneel, concerten (dl. 2: koncerten) en tentoonstellingen". Volgens Van de Schoor (p. 201, nt. 1) was Thijm verantwoordelijk voor de Bilderdijkiaanse k's.
(2) Door het ontbreken van omslagen is de verschijningsfrequentie moeilijk vast te stellen. Vermoedelijk verscheen het blad tot en met 1 april 1844 om de twee weken in een omvang van een half vel papier oftewel een half katern. Op 1 april 1844 trad de nieuwe zegelwet in werking. Voortaan mochten alleen culturele en wetenschappelijke tijdschriften die niet meer dan eens per maand verschenen en ten minste twee vellen besloegen zegelvrij verschijnen. Mogelijk verscheen *de Spectator* daarom voortaan met vier nummers tegelijk.
(3) In 1847 nam Thijm het hoofdredacteurschap over van S.J. van den Bergh. Hij schreef veelal onder het pseudoniem van Pauwels Foreestier. Met ingang van deel 9 legde Thijm het hoofdredacteurschap neer, hij bleef echter lid van de redactie (vgl. 1850, dl. 9, p. 2-4).
(4) Toen op 1 juli 1846 Cramer medewerker werd bij het dagblad *de Tijd*, zegde hij zijn werkzaamheden voor *de Spektator* op.
(5) Volgens Van de Schoor (p. 199) stelde in 1847 de Utrechtse uitgever L.E. Bosch aan Thijm voor om zijn blad *Nederlandsch kunst- en letterblad* samen te voegen met *de Spektator*. Het *Nederlandsch kunst- en letterblad* was een bijlage van het *Nederlandsch muzikaal tijdschrift* (1839-1848).

292

de Spelewei 1939-1951
✦ *jaren* Proefnummer[1]
– 1(1939/40), nr. 1[sept.][2] – 2(1941), nr. 8(onged.)
– 'miniatuuruitgave' van juli 1945[3]
– 7(1945/46), nr. 1(dec.) – 12(1951), nr. 9/10(onged.)
✦ *uitgever* Ons Leekenspel[4]
✦ *plaats* Bussum
✦ *frequentie* tienmaal per jaar[5]
✦ *formaat* B, m.u.v. A ∞ juli 1945
✦ *omvang* III ∞ 1(1939/40)-11(1950); II ∞ 12(1951)
✦ *redactie* 1939-1947 Gabriël Smit
1939-1951 Anton Sweers
{1941} Godfried Bomans
1945-1947 Herman Divendal
{1948} Frans van Oldenburg Ermke
{1948} Jozef Peel pr. (voor België)
{1948} Frans Theys (voor België)
{1948} Jan Müller, red. secr.
{1949}-1951 Joop Biekmann
{1949}-1951 M. v.d. Heuvel, red. secr.
1951 Ben Heuer
1951 Loe Hoefnagels
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen (1940/41); inhoudsopgaven (1939/40, 1940/41, 1949, 1951).
– De 7e jaargang loopt van nr. 1(dec. 1945) tot en met nr. 10(nov. 1946). Met ingang van de 8e jaargang (1947) vallen de jaargangen samen met het kalenderjaar.
✦ *relaties* Samengegaan met *de Nieuwe spoel* en voortgezet als *Speel met spoel op de spelewei*
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Blad van Ons Leekenspel, een tijdschrift voor muziek, spel, zang en dans, bedoeld voor amateurs, met bijzondere aandacht voor de jeugd. Volgens de omslagen wil het een tijdschrift zijn "waarin langs practischen weg gewezen wordt op cultuurgoederen, die in Spel, Muziek, Zang en Dans liggen besloten". Het blad geeft materiaal en aanwijzingen voor opvoeringen: toneelstukken, gedichten, verhalen, liedjes, dansen, decor- en kostuumadviezen.
✦ *noten*
(1) Blijkens de inleiding in het eerste nummer was er een proefnummer verschenen. Hiervan kon geen exemplaar worden gelokaliseerd.
(2) Door het ontbreken van omslagen wordt de datering van de afleveringen bemoeilijkt. In de inleiding van het eerste nummer is sprake van het feest van Christus Koning [31 oktober], dat "vooral de jeugd de volgende maand zal vieren".
(3) In het miniatuurnummer (juli 1945) schrijft Anton Sweers: "*De Spelewei* bleef bestaan, ondanks het feit dat zij in materieelen vorm niet kon verschijnen. Dat

getuigt de copie van vier volledige jaargangen, die groeiden in de jaren, dat het verschijnen van *de Spelewei* verboden was en nu gereed liggen ter perse te gaan". In het kerstnummer van 1945 wordt gesproken over drie jaargangen, die "kant en klaar" zijn en "compleet en wel" zullen verschijnen, "zoodra wij er het papier voor hebben kunnen bemachtigen". Voorzover kon worden nagegaan is dit voornemen niet uitgevoerd.
(4) Ons Leekenspel was in april 1934 opgericht door Anton Sweers en kapelaan Frans Smit, allereerst als toneelfonds. Voor de geschiedenis van Ons Leekenspel, zie: Henk Suèr, *Het spel der duizenden. Anton Sweers 40 jaar toneelspeler en 25 jaar leider van Ons Leekenspel*. 's-Gravenhage 1959, 127 p.
(5) Althans volgens redactionele mededeling. Vele afleveringen zijn niet genummerd en ook niet gedateerd. Bovendien ontbreken verschillende omslagen in het autopsie-exemplaar.

293

Spiegel en stem [1945]
✦ *jaren* 1[1945], nr. 1[ca. juli] – nr. 2[ca. aug.][1]
✦ *uitgever* Niet in het blad vermeld.
✦ *plaats* 's-Hertogenbosch
✦ *frequentie* "maandelijks"
✦ *formaat* B
✦ *omvang* 16 p. per afl.
✦ *redactie* 1945 Loek Aarts, hoofdred.
[1945 Jan van der Doef][1]
[1945 Nico Verhoeven][1]
✦ *relaties* Samensmelting van *Groei en de Nieuwe lente* en *Bries*[2]
✦ *literatuur* Ton Velthuysen, *Bibliografie van de literaire tijdschriften in Nederland. De tijdschriften verschenen in 1945* (Nijmegen 1986), p. 113-115
✦ *autopsie* Volledig
– UBT, Brabant-Collectie
✦ *typering* Het blad noemt zichzelf een "litterair-cultureel tijdschrift voor de jongste generatie". De ingeziene afleveringen bevatten essays van Nico Verhoeven, Claus van Weijdenweeghen, W. Rueder en A. Groot Antink en verhalend proza van Charles Bressens en Louis Walschot.
✦ *noten*
(1) In het exemplaar van de UB Tilburg van *Spiegel en stem* bevindt zich een brief van Louis Aarts, gedateerd 7 jan. 1980, waarin deze meedeelt: "*Groei en de Nieuwe lente* heeft zijn (kortstondig) bestaan ook na de bevrijding voortgezet. Het werd al vrij snel opgevolgd door *Spiegel en stem*, een uitgave, die onder redactie van Nico Verhoeven, Jan van der Doef en ondergetekende het licht zag. Het haalde slechts twee edities. (...) De verschijningsdata moeten rond juli en augustus 1945 liggen".
(2) *Bries* was het schoolblad van het St. Jans-Lyceum te 's-Hertogenbosch. Van *Bries* is geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen.

294

de Spil 1938-?
✦ *jaren* 1(1938), [nr. 1(begin jan.)][1] – {nr. 13(25 maart)}
✦ *ondertitel* Op het omslag: Officieel orgaan van diverse Katholieke Sportbonden
– Op de titelpagina: Katholiek sportblad. Officieel orgaan van de D.H.A.K., D.H.G.B., De Graal, RK Schaakverband en de RK Haagse Dambond
✦ *uitgever* Diocesane Haarlemse Athletiek Bond, Diocesane Haarlemsche Gymnastiek Bond, De Graal, RK Schaakverband, RK Haagse Dambond
– Adm.: NV De Residentiebode
✦ *plaats* Red.: Leiden
– Adm.: 's-Gravenhage
✦ *frequentie* wekelijks (vrijdag)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* Ingeziene afl.: 24 p.
✦ *redactie* 1938 Hermann J. Averdieck, hoofdred.
Commissie van redactie:
1938 mej. R. Donders
1938 H. Goris
1938 H.J. van der Linden
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
✦ *autopsie* 1(1938), nr. 13(25 maart)
– KDC
✦ *typering* Katholiek sportblad voor bisdom Haarlem, met name voor Den Haag en omgeving. Het blad bevat algemene artikelen over sport en informatie over de verrichtingen van de uitgevende clubs.
✦ *noten*
(1) Begindatum is afgeleid uit de afleveringsnummering van de ingeziene aflevering.

295

de Sport-illustratie 1921-1941
✦ *jaren* 1(1921), nr. 1(5 jan.) – 21(1941), nr. 46(18 nov.)[1]
✦ *ondertitel* Officieel orgaan der Federatie van RK Voetbalbonden in Nederland[2,3] ∞ 1(1921) – 21(1941), nr. 42(21 okt.)
✦ *uitgever* Federatie van RK Voetbalbonden in Nederland[4]
– Gedrukt bij: NV de Spaarnestad ∞ [1(1921)- 3(1923)][5]; NV Eigen Drukkerij[6] (in 1929 werd de naam veranderd in Drukkerij Lumax) ∞ 4(1924)-21(1941)
✦ *plaats* Haarlem ∞ [1(1921)-3(1923)]
– Utrecht ∞ 4(1924)-21(1941)
✦ *frequentie* wekelijks[7]
✦ *formaat* C ∞ [1(1921)-3(1923)]; B ∞ 4(1924), nr. 1(1 jan.) – nr. 26(24 juni); C ∞ 4(1924), nr. 27(1 juli) – 21(1941)

✦ *omvang* VI
✦ *redactie* [1921-{1924} H.N. Smits, red.] (vgl. *Westfriesch dagblad*, 35(1939), 27 april)
{1931}-1940 M.J.H. Verstegen, hoofdred. (vermeld vanaf 1931, 8 sept.)
Commissie van redactie der RKF (vermeld vanaf 1931, 8 sept.) bestaande uit:
1931-1932 pater F.L. Esser OESA
1931-1932 A.H. Kockelmans
1931-1936 P.D.A. v.d. Heijde
1931-1941 rector A. Vissers
1932-1941 R.J. de Grood
1932-1941 G. Kruyver
✦ *speciale nummers* 7(1927), nr. 18(3 mei): 'Feestnummer ter gelegenheid van het tweede lustrum der RK Federatie van RK Voetbalbonden in Nederland', 24 p.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– Vanaf 29 oktober 1935 verschijnt het tijdschrift in twee edities, een voor het zuiden en een voor het noorden des lands.
– De bij de Federatie aangesloten diocesane bonden hebben geregeld eigen adreslijsten uitgegeven. Bewaard zijn gebleven: *Adreslijst van den RK Limburgschen voetbalbond* [1926/27, 1928/29-1929/30, 1933/34 en 1939/40 in SHCL], *Adreslijst / RK voetbalbond aartsbisdom Utrecht* [1939/40 in KDC] en *Adreslijst / RK voetbalbond bisdom 's-Bosch* [1928/29, 1931/32 en 1933/34 in KDC]. Deze adreslijsten bevatten adressen en andere gegevens van de bonden en de aangesloten verenigingen, maar ook wenken voor scheidsrechters en voor de consuls, en bisschoppelijke bepalingen die voor de aangesloten verenigingen van belang zijn.
✦ *relaties* Voortzetting van *Ons sportblad*
– Opgegaan in *Katholieke sport*
✦ *literatuur* Marjet Derks, Marc Budel, *Sportief en katholiek. Geschiedenis van de katholieke sportbeweging in Nederland in de twintigste eeuw*. Nijmegen 1990, 215 p.
✦ *autopsie* Volledig
– Gemeentearchief Helmond ∞ 1921-1922
– Collectie Hoogedoorn ∞ 1923 [ingezien in Regionaal Archief Tilburg; sindsdien teruggegeven aan de tijdelijke bruikleengever]
– KDC ∞ 1924-1939, 1940, nrs. 11, 28-39
– Regionaal Archief Tilburg ∞ 1924-1941 [ingezien in Regionaal Archief Tilburg; sindsdien teruggegeven aan de tijdelijke bruikleengever]
✦ *typering* Blad van de Federatie van RK Voetbalbonden in Nederland. Het blad bevat competitienieuws en -uitslagen, bonds- en federatiemededelingen en propaganda voor het in katholieke geest beoefenen van sport. In 3(1923), nr. 4(24 jan.) werd geschreven dat er thans een orgaan was "dat optreedt als het leidend orgaan van de geheele Roomsche sportbeweging in ons land". Ook korfbal en de gymnastiekbeweging waren nu "in één blad bijeen met de voetbalsport; – het is een voorteeken van de algeheele eenheid der roomsche sportbeweging in Nederland".
– Bij de verandering van uitgever, in het eerste nummer van de 4e jaargang, wordt gezegd dat: "de principieele sportorganisatie het leeuwendeel zal beslaan van de ruimte, ons door de nieuwe uitgave geboden. De vele belangrijke vraagstukken, die rondom de Roomsche sport bestaan, zullen achtereenvolgens de revue passeeren. De overzichten van de RKF [= Federatie van RK Voetbalbonden] hebben onze speciale verzorging, zoomede de overzichten van de diverse bonden. Maar we willen de verrichtingen van de neutrale sport niet negeeren. We weten zeer goed, dat het zou getuigen van kortzichtigheid, indien we niet een beknopt overzicht plaatsen van de competities van de eerste klas NVB [= Nederlandse Voetbal Bond]. Misschien komt nog ooit de tijd, dat het officieel orgaan van den NVB omgekeerd overzichten zal plaatsen van onze beweging. De wederzijdsche waardering kan er door winnen".
✦ *noten*
(1) In 1940 kwam het door de Duitse bezetting tot een fusie van de verschillende voetbalbonden en tot oprichting van de Nederlandsche Voetbal Bond (NVB). In *de Sport-illustratie*, 20(1940), nr. 35(27 aug.) werd hierover bericht, dat de RK Federatie van Voetbalbonden en de Interdiocesane Competitie Voetbalbond ophielden te bestaan, maar dat de katholieke verenigingen niet werden opgeheven: "De bestaande katholieke voetbalvereenigingen blijven ook in den nieuwen landelijken bond onaangetast. Zij behouden dus hun adviseur en zij blijven onderworpen aan de bepalingen, die de bisschop van het diocees voor de RK voetbalvereenigingen heeft vastgesteld". Over de fusie, zie: Derks, Budel, p. 110-117. *De Sport-illustratie* kon nog blijven verschijnen tot 18 nov. 1941. In de *Officieele mededeelingen / Nederlandsche voetbalbond afdeeling Limburg*, 1941, nr. 1(25 nov.) [voorheen aanwezig in Regionaal Archief Tilburg] wordt gezegd: "Wegens sluiting van de drukkerij kan *de Sport-Illustratie* niet meer verschijnen".
(2) Vanaf 4(1924), nr. 21(20 mei) tot en met 21(1941) is aan de ondertitel toegevoegd: "RK Voetbalbond Noord-Brabant, westelijk deel; RKVB Bisdom 's-Hertogenbosch; RK Limburgsche Voetbalbond; RKVB Aartsbisdom Utrecht en Diocesane Haarlemsche Voetbalbond". Vanaf 13(1933) tevens toegevoegd: "Interdiocesane-Voetbal-Competitie-Bond".
De vermelding van "RK Voetbalbond Noord-Brabant, westelijk deel" vervalt vanaf 5(1925), nr. 3(20 jan.) tot en met 11(1931), nr. 41(13 okt.). Na 4(1924), nr. 32(5 aug.) waren er geen mededelingen meer opgenomen van de RKVB Breda. Dit als gevolg van het feit dat de RKVB bisdom Breda uit de Federatie trad in verband met meningsverschillen over het spelen van Bredania in de Nederlandse Voetbal Bond zonder goedkeuring van het

Federatiebestuur. In jan. 1925 werd de RK Voetbalbond, bisdom Breda omgezet in de RK Belangenbond. In het laatste nummer van 1924 (nr. 53(30 dec.)) werd over de kwestie geschreven: "We mogen echter gerust constateeren dat het groote deel der roomsche voetballers het principe roomsche voetballers in roomsche clubs en bonden met eigen competitie trouw bleef – en daarover kunnen we ons terecht verheugen. De kanker, die vrat aan het lichaam van onze nationale organisatie, is uitgesneden en we vertrouwen dat thans het ziekteproces is doorworsteld". In 1931 gaf de Bredase bond een eigen blad uit: *RK sportblad op den uitkijk* (zie de afzonderlijke beschrijving). Op 23 aug. 1931 werd de RK Voetbalbond bisdom Breda opnieuw opgericht en het Bredase blad opgeheven. De Bredase berichten werden weer opgenomen in de *Sportillustratie* (vgl. 11(1931), nr. 34(25 aug.), p. 899). Zie hierover ook Derks, Budel, p. 51-56: 'De "kwestie Breda", 1924-1930'.
(3) In 21(1941), nr. 44(4 nov) luidt de ondertitel: 'Officieel orgaan van de afdeeling Limburg van den NVB'. In 20(1940), nr. 38(17 sept.) was reeds bericht dat *de Sportillustratie* vanaf dat nummer het officieel orgaan was van de onderafdeling Limburg van de Nederlandsche Voetbalbond.
(4) Voor de Federatie van RK Voetbalbonden in Nederland, zie noot 3 in de beschrijving van *Ons sportblad*. De Limburgse bond had tijdelijk zijn mededelingen niet in *de Sport-illustratie* geplaatst, maar in 4(1924), nr. 1(1 jan.) kon worden bericht dat dat in de nieuwe jaargang wel weer zou gebeuren. Daaraan werd toegevoegd: "In *Onze Roomsche sport* zal dus geen officieel Limburgsch nieuws meer worden geplaatst". Het is niet duidelijk op welk blad werd gedoeld. Zie noot 3 over het tijdelijk uit de Federatie stappen van de bond voor het bisdom Breda.
De Federatie bestond uit de vijf diocesane bonden. In 1932 werd daaraan toegevoegd de Interdiocesane Voetbal Competitie Bond, die als taak kreeg om de interdiocesane, landelijke competities te regelen, de z.g. Federatie-competities. Vgl. *De Katholieke Voetbalorganisatie. Een en ander over ontstaan, doel, organisatie-vorm, omvang en groei* ([Utrecht, ca. 1936]), p. 9.
(5) Vgl. *Gedenkboek NV Drukkerij de Spaarnestad* ([Haarlem 1931]), p. 25.
(6) Over de redenen om van uitgever te veranderen wordt in 4(1924), nr. 1(1 jan.) gezegd: "We hadden ontegenzeggelijk [bij de Spaarnestad] de mooiste uitgave van alle voetbalbonden in Nederland en van vele landen daarbuiten. (...) De uitgave [bij de Spaarnestad] was te mooi; het illustratieve element was te omvangrijk en daardoor de plaats voor de officiële mededeelingen te beperkt". Het blad werd te duur. Bij de Eigen Drukkerij zouden minder illustraties worden opgenomen, maar, zo werd de lezers verzekerd, het illustratieve deel bleef wel opgenomen: "Want zeer zeker bestaat er in de sportwereld veel belangstelling voor een foto, vooral wanneer deze een interessante spelsituatie weergeeft." *De Volkskrant* reageerde positief op de nieuwe verschijningsvorm door te zeggen dat de illustraties nu vier pagina's in beslag namen en dat dat voldoende was: in de Spaarnestad-uitgave waren "de foto's en de eentonigheid daarvan dikwijls als een obsessie" (geciteerd in 4(1924), nr. 4(22 jan.) op omslag, voorheen aanwezig in Regionaal Archief Tilburg). Voor Drukkerij Lumax, zie: Bettina van Santen, *Lumax, de katholieke vakbondsdrukkerij in Utrecht*. Utrecht 2005, 128 p. (*Utrechtse stadsgeschiedenissen*, nr. 3).
(7) Aanvankelijk verscheen het blad op woensdag. In 10(1930), nr. 1(7 jan.) wordt geschreven dat de *Sportillustratie* voortaan "zooveel tijdiger [zal] verschijnen, dat iedereen nog Dinsdagsavonds ons blad ontvangt".

296

Sportparade[1] 1951-{1980}
✦ *jaren* 1(1951/52), nr. 1(sept.) – {29(1980), nr. 12(dec.)}[2]
✦ *ondertitel* RK sportblad, waarin opgenomen de officiële mededelingen van de Nederlandse Katholieke Sportbond ∞ 1(1951/52) – 2(1953), nr. 17(1 okt.)
– Katholiek sportblad waarin opgenomen de officiële mededelingen van de Nederlandse Katholieke Sportbond N.K.S. ∞ 2(1953), nr. 18(15 okt.) – 4(1955), nr. 21(1 dec.)
– Officieel orgaan van de Nederlandse Katholieke Sportbond ∞ 5(1956), nr. 1(28 jan.) – nr. 20(15 dec.)
– Uitgave en officieel orgaan van de Nederlandse Katholieke Sportbond ∞ 5(1956), nr. 21/22(31 dec.) – 14(1965), nr. 1(jan.)
– Uitgave en officieel orgaan van de Nederlandse Katholieke Sportfederatie[3] ∞ 14(1965) nr. 2(febr.) – {29(1980)}
✦ *uitgever* de Nederlandse Katholieke Sportbond ∞ 1(1951/52) – 14(1965), nr. 1(jan.)
– de Nederlandse Katholieke Sportfederatie[3] ∞ 14(1965), nr. 2(febr.) – {29(1980)}
– Druk: NV Drukkerij Twentsche Courant ∞ 1(1951/52) – 4(1955); Dagblad voor Noord-Limburg[4] ∞ 5(1956) – 27(1978), nr. 9(sept.); Van Grinsven Drukkers ∞ 27(1978), nr. 10(okt.) – {29(1980)}
✦ *plaats* Red.: St. Oedenrode / 's-Gravenhage ∞ 1(1951/52) – 2(1953), nr. 3(1 febr.); Oisterwijk / 's-Gravenhage ∞ 2(1953), nr. 4(15 febr.) – 4(1955)
– Adm.: Hengelo ∞ 1(1951/52)-4(1955)
– Red. en adm.: 's-Hertogenbosch ∞ 5(1956)-{29(1980)}
– Druk: Hengelo ∞ 1(1951/52)-4(1955); Venlo ∞ 5(1956)-{29(1980)}
✦ *frequentie* maandelijks ∞ 1(1951/52), nr. 1(sept.) – nr. 3(dec.)
– tweemaal per maand ∞ 1(1951/52), nr. 4(2 jan.) – 8(1959)
– maandelijks ∞ 9(1959)-{29(1980)}

✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV ∞ 1(1951/52)-4(1955); V ∞ 5(1956)-7(1958); IV ∞ 8(1959)-9(1960); V ∞ 10(1961); IV ∞ 11(1962)-21(1972); III ∞ 22(1973)-{29(1980)}
✦ *redactie* 1951-1965 rector E. Michielsen
1951-1968 Jan van Liempt
1956 drs. J. Albers
1956 mr. J.P.M. Starmans
1956-1957 drs. W.H.A. Couwenbergh
1956-1965 L.M. v.d. Akker
1965-1971 drs. A. (Ton) Peters
1965-{1980} Ton Smits
1969-1971 Ben de Graaf
1972-{1980} Hans van Bovene
1974-1977 J. Goedmakers, red. secr.
1977-{1980} P.C. Arts, red. secr.
1979-{1980} Frans de Hoo
Rubrieksredacteuren (alleen vermeld in 12(1963)):
J. Degenkamp, red. volleybal; J. van Erven, red. handbal (eindred. en Zuid-Nederland); H. Hodes, red. handbal (Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht); Jan van Liempt, red. gymnastiek en zwemmen; T. Smits, red. handbal (Oostelijke provincies); J. Schrader, red. tafeltennis; J.J. Winkel, red. athletiek en Centraal bureau (m.i.v. nr. 5(mei): Bondsbureau), red. korfbal, voetbal en wielrennen
Medewerkers, vermeld van 23(1974)-25(1976):
1974-1975 dr. Otto Gerdes
1974-1976 L.M. v.d. Akker
1974-1976 Jan Blijboom
1974-1976 Jan Brouwers
1974-1976 J.A.P.M. Foppele
1974-1976 Rob v.d. Gaast
1974-1976 Frans de Hoo
1974-1976 Piet van Koolwijk
1974-1976 H.A.J.A. Peters
1974-1976 Jules Spijkers
1974-1976 Jo Vermeulen
1975-1976 Wil van Grinsven
✦ *speciale nummers* 5(1956), nr. 8(10 mei): 'Lustrumnummer ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van de N.K.S.'
– 20(1971), nr. 4(april), speciaal nummer bij gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de N.K.S.
– 25(1976), nr. 9(sept.): *lopen? ...lekker!*. Jubileumnummer bij 25 jaar *Sportparade*
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– De eerste jaargang loopt van sept. 1951 tot en met dec. 1952. Daarna lopen de jaargangen steeds gelijk met het kalenderjaar.
– Vanaf 8(1959) zijn de afleveringen binnen de jaargang doorlopend gepagineerd.
✦ *relaties* Voortzetting van *Estafette*[5]
– Hierin opgenomen vanaf 1953 *het RK gymnastiekblad*
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Orgaan van de Nederlandse Katholieke Sportbond, vanaf 1965 van de Nederlandse Katholieke Sportfederatie. Het blad wil vooral opkomen voor de katholieke belangen in de sport en de onderlinge band tussen de katholieke sportverenigingen bevorderen. Het heeft binnen de NKS een voorlichtende en vormende taak. *Sportparade* bevat bonds- en federatienieuws, artikelen over principiële en over technische kwesties betreffende de sport, nieuws van de diverse sportbonden en van clubs uit de diverse diocesen. Deze laatste rubriek werd in 1963 vervangen door de nieuwe rubrieken 'Uit de lucht geplukt' en 'Vaste sporttakken'.
In 14(1965), nr. 1(jan.) schreef de redactie over de doelstelling van het blad: "Wij belichten voor u (...) de achtergronden, de knelpunten ook waaraan de sport soms lijdt. Wij willen u informeren over de positieve inbreng, die de leidinggevende personen in de sportwereld hebben. Onze bedoeling is dus u behulpzaam te zijn om sport en sportbeoefenaar beter te begrijpen, zodat u daardoor meer plezier en meer succes kunt ervaren in uw activiteiten. Activiteiten die veelal moeizaam en zorgvol zijn".
✦ *noten*
(1) Tot en met 3(1954), nr. 10(15 mei): *Sport-Parade*.
(2) Het tijdschrift is verschenen tot en met 40(1991), nr. 6(onged.), waarna het is opgenomen in *Sportkader*.
(3) Van 14(1965), nr. 2(febr.) – nr. 6(juni) toegevoegd: "i.o.". Op de bondsvergadering van 19 dec. 1964 werd besloten de bond te herstructureren tot een federatie van afzonderlijke bonden voor de verschillende takken van sport.
(4) In 5(1956), nr. 1(28 jan.) wordt meegedeeld dat het blad tot nu toe een uitgave was van de NV Drukkerij de *Twentsche courant*, maar dat de NKS het voortaan in eigen beheer zal uitgeven. De uitgave zal verzorgd worden door het *Dagblad voor Noord-Limburg*.
(5) Het blad *Estafette* was in december 1950 voor het laatst verschenen. In het eerste nummer van *Sportparade* van september 1951 schreef rector Michielsen: "De NKS voelt nadrukkelijk de behoefte aan een eigen blad. Dit gevoel leeft in zal zijn geledingen van hoog tot laag: bij bestuursleden, leidsters en leiders, en tevens bij allen die belang stellen in de katholieke sportbeweging. Thans starten wij met een nieuw katholiek Sportblad".

297

Sportweek 1918-1919
✦ *jaren* 1(1918/19), nr. 1(5 sept.) – [nr. 42(19 juni)][1]
✦ *uitgever* Combinatie van RK sportvereenigingen[2]
– NV Uitgeversmaatschappij De Actie
✦ *plaats* 's-Gravenhage
✦ *frequentie* wekelijks (donderdag)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* [VI]

✦ *redactie* 1919 Theo Eijmaal (vermeld vanaf {1(1918/19), nr. 26(27 febr.)}).
✦ *literatuur* Marjet Derks, Marc Budel, *Sportief en katholiek. Geschiedenis van de katholieke sportbeweging in Nederland in de twintigste eeuw* (Nijmegen 1990), p. 43-44
✦ *autopsie* 1(1918/19), nrs. 1, 6, 12, 19-20, 26, 28, 37, 39, 41 en 42
– Haags Gemeentearchief
✦ *typering* Sportblad uitgegeven door de Combinatie van RK sportvereenigingen. Deze zogenoemde 'Combinatie' was een belangenbehartigingsverband van katholieke voetbalverenigingen in het bisdom Haarlem. In het eerste nummer (p. 1) stelde het blad zich voor als "algemeen sportblad, dat zonder aan eenig onderdeel lijf en ziel te verkoopen, wil trachten het geheel van sportverrichtingen te overzien, aan te moedigen, aan te leeren en – waar noodig – aan opbouwende critiek te onderwerpen. Gymnastiek, athletiek en hygiëne der lichaamsoefeningen krijgen een flinke plaats naast watersport, voetbal, paardensport, enz.; zelfs voor biljarten, schaken en dammen zijn rubrieken gereserveerd". In hetzelfde nummer (p. 8) wordt de bedoeling van het blad als volgt omschreven: "de Roomsche beginselen bij de voorlichting op sportgebied en van lichamelijke opvoeding hoog te houden, een nauweren band te leggen tusschen alle RK sportbeoefenaars en belangstellenden, en de sport in het algemeen meer populair te maken onder de katholieken van Nederland". *Sportweek* was een algemeen sportblad; het beperkte zich niet tot het bisdom Haarlem, en ook niet tot nieuws van uitsluitend katholieke sportverenigingen.
De 'Combinatie' was tegen een principieel katholieke diocesane voetbalbond, omdat ze betwijfelde of in katholiek verband het organisatorische en kwalitatieve niveau van de Nederlandsche Voetbalbond wel gehaald zou kunnen worden. Onder druk van het episcopaat werd echter in juni 1919 de 'Combinatie' opgeheven en de Diocesane Haarlemse Voetbalbond opgericht. Vgl. 1(1918/19), nr. 42(19 juni), p. 6-7: "Monseigneur [= A.J. Callier, bisschop van Haarlem] heeft als zijn wensch te kennen gegeven, dat ook het Bisdom Haarlem een RK Voetbalbond zal bezitten, want in de bestaande 'Combinatie' staat de RK Voetbalbeweging in dit Bisdom geheel los van de Federatie van RK Bonden en kan zich daarbij ook niet aansluiten". De bisschoppen zijn echter wel van mening dat "het organiseeren op Katholieken grondslag ook bij de sport dringend noodzakelijk is. Daarin hebben wij Katholieken (...) te lang verzuimd en de jeugd in den vrijen tijd zonder onze leiding gelaten". Met de oprichting van de Diocesane Haarlemse Voetbalbond, omvatte de RK Federatie van Roomsch-Katholieke Voetbalbonden alle vijf bisdommen. Over de RK Federatie, zie de beschrijving van *Ons sportblad*, noot 3.
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk is nr. 42 het laatst verschenen nummer. In dit nummer is het verslag opgenomen van de jaarlijkse algemene vergadering op 15 juni 1919 van de Combinatie van RK sportvereenigingen in het bisdom Haarlem. Tijdens die vergadering werd de Combinatie geliquideerd en het initiatief genomen tot de oprichting van de RK Voetbalbond in het bisdom Haarlem. In *Brinkman's catalogus*, 1916-1920, p. 629, is vermeld dat het blad in 1918 en 1919 verscheen.
(2) In het eerste nummer van 5 sept. 1918 (p. 8) werd gezegd: "Het is heden, op den datum dat wij dit schrijven, juist een jaar geleden, dat te Haarlem de Combinatie van RK sportvereenigingen in het bisdom van Haarlem werd opgericht".

298

Start 1947
✦ *jaren* 1(1947), nr. 1(jan.) – nr. 12(dec.)
✦ *ondertitel* Orgaan van den Dioces. Sportbond
– Op het omslag: Maandblad voor lichamelijke opvoeding en sport
✦ *uitgever* Diocesane Limburgse Sportbond[1]
✦ *plaats* Red.: Maastricht; adm.: Tegelen
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II
✦ *redactie* 1947 L.H. Beurskens, red. secr.
1947 kap. P.J. Boymans
1947 A. van Gool
1947 A.H. Kockelmans
✦ *relaties* Opgegaan in *Estafette*[2]
✦ *autopsie* Volledig
– SHC
✦ *typering* Blad van de Diocesane Limburgse Sportbond met artikelen over sport, bondsnieuws en mededelingen van de aangesloten verenigingen. In het eerste nummer schreef kapelaan Boymans namens de redactie dat in het nieuwe blad het sportvraagstuk in al zijn geledingen zal worden bezien.
✦ *noten*
(1) De Diocesane Limburgse Sportbond is op 30 dec. 1946 opgericht als een afdeling van de Nederlandse Katholieke Sportbond.
(2) In het laatste nummer werd over het opgaan in *Estafette* geschreven: "Met ingang van 1 Januari 1948 zal *Start* worden opgenomen in het mededelingenblad van de Nederlandse Katholieke Sportbond: *Estafette*. Wij kunnen deze fusie (zo mogen wij het wel noemen) toejuichen, want zij brengt ons een belangrijke stap dichter bij het ideaal: de volledige eenheid in de Nederlandse Katholieke Sportbeweging, waarvan *Estafette* het symbool moet worden".

299

Streven 1953-1980
✦ *jaren* Nieuwe reeks 7(1953/54), nr. 1(okt.) – 34(1980), nr. 3(dec.)[1]
✦ *ondertitel* Maandblad voor geestesleven en cultuur ∞ 7(1953/54)-18(1964/65)
– Cultureel maatschappelijk maandblad ∞ 28(1974/75), nr. [5](febr.) – 34(1980)
✦ *uitgever* Drukkerij St. Gregoriushuis ∞ 7(1953/54)-21(1967/68)
– L.C.G. Malmberg ∞ 22(1968/69)-27(1973/74)
– Boom Pers[2] ∞ 28(1974/75)-34(1980)
✦ *plaats* Red.: voor Nederland: Amsterdam;
– voor België: Heverlee (Leuven) ∞ {15(1961/62), nr. 7(april)}; Antwerpen ∞ {18(1964/65)}-34(1980)
– Adm.: Zeist ∞ {7(1953/54)}; Amsterdam ∞ {13(1959/60), ongen.(juli)} – 21(1967/68); 's-Hertogenbosch ∞ 22(1968/69)-27(1973/74); Meppel ∞ 28(1974/75)-34(1980)
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* [1953 F. De Raedemaeker SJ, hoofdred. Vlaanderen][3]
[1953-? R. Hostie SJ, hoofdred. Vlaanderen][3]
[?-1956 C. Wessels SJ, hoofdred. Nederland][4]
[1956-1963 J. van Heugten SJ, hoofdred. Nederland][4]
{1962}-1975 F. Van Bladel SJ, hoofdred. Vlaanderen
{1962}-1980 G.J. Adriaansen SJ, vanaf 1963: hoofdred. Nederland
1977-{1980} Jo F. Du Bois, hoofdred. Vlaanderen
Vanaf 23(1969/70) tot en met 28(1974/75) worden als redacteuren op de omslagen vermeld:
{1969}-1971 F. Kurris
{1969}-1974 G. Bekaert
{1969}-1975 L. Van Bladel
{1969}-1975 Th. de Jong
{1969}-1975 J. Meltzer
1970-1975 J. Gerits
1973-1975 H. Jans
1973-1975 N. Molisse
Vanaf 29(1975/76) tot en met 31(1977/78) is er op de omslagen sprake van de 'kernredactie' (vanaf 31(1977/78) 'hoofdredactie') en van 'overige redactieleden' (vanaf 31(1977/78) 'redactie'). De kernredactie – hoofdredactie bestaat tot en met 1980 uit:
G. Adriaansen, P. Beentjes (vanaf 1978), Jo F. Du Bois (vanaf 1977), J. Gerits, H. Jans, A. Leijen (tot en met 1977), M. Marlet (vanaf 1977), N. Molisse (tot en met 1977) en F. Nieuwenhof (tot en met 1978).
Als overige redactieleden – redacteuren worden genoemd tot en met 1980:
L. Bartalits, P. Beentjes (tot en met 1978), P. Beliën, R. Cornegoor, G. De Schrijver, J. Du Bois (tot en met 1977), L. Geerts, B. Hemelsoet, H. Hermans, H. Houtman-De Smedt (tot en met 1977), E. Kerckhof (vanaf 1978), J. Meltzer, N. Molisse (vanaf 1978), F. Nieuwenhof (vanaf 1978), P. Schilpzand (vanaf 1977), F. Sier (vanaf 1977), C. Tindemans, F. Van Bladel (tot en met 1977) en L. Van Bladel.
Vanaf 32(1978/79) tot en met 34(1980) wordt op het omslag als redactie van de Nederlandse editie genoemd: G. Adriaansen SJ (hoofdred.), P. Beentjes, M. Marlet SJ en F. Sier (red. secr.).
✦ *register* Een systematisch ingedeelde inhoudsopgave over de jaren 1970-1999 verscheen als bijlage bij de decemberaflevering van 66(1999).[5]
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen.
– De jaargangen lopen van okt. tot en met sept. en bestaan uit twee delen, elk met een aparte inhoudsopgave (een systematische en een alfabetische).
– Iedere aflevering vermeldt meer dan één jaargangnummer: naast de jaargangnummering die vertrekt in 1947 (samensmelting van het Nederlandse *Katholiek cultureel tijdschrift* met het Vlaamse *Streven*) wordt ook de jaargangnummering van de voorlopers voortgezet. De jaargangnummering van de Vlaamse editie vertrekt in 1933 (start van *Streven* als uitgave van de Sint-Ignatius Handelshogeschool van Antwerpen).
– Vanaf oktober 1978 is er sprake van een Vlaamse en een Nederlandse editie.[6]
✦ *relaties* Voortzetting van *Katholiek cultureel tijdschrift Streven*[7]
– Vanaf 1991 werd *Streven*, dat vanaf 1981 een Vlaams blad was, weer een blad voor Noord- en Zuid-Nederland.[8]
✦ *literatuur* Otto S. Lankhorst, 'Hoe oud of jong is Streven', in: *Streven*, 60(1993), nr. 11(dec.), p. 971-985
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Algemeen cultureel tijdschrift, van oudsher geredigeerd door paters jezuïeten. Het blad bevat gedegen artikelen op het terrein van godsdienst, wijsbegeerte, kunst en cultuur, politiek. De redactie van de Nederlandse editie formuleerde haar doelstelling op de omslagen vanaf 1978 als volgt: "Het maandblad *Streven* is een rechtstreekse voortzetting van het in 1868 opgerichte *Studiën*. Als zodanig stelt het zich ten doel vanuit een christelijke optiek zowel aanvullende als analyserende informatie te verschaffen bij de ontwikkelingen zoals die zich op cultureel-maatschappelijk terrein binnen en buiten Nederland voordoen".
✦ *noten*
(1) In december 1980 werd de Nederlandse editie stopgezet. Vgl. Gerard J. Adriaansen SJ, 'Exit Streven Nederlandse editie', in: 34(1980), nr. 3(dec.), p. 163: "Met dit nummer neemt de Nederlandse editie van *Streven* (...) een einde. Het heeft weinig zin om, hetzij met een traan of met een stoïcijnse kalmte hiervan de oorzaken

en de aanleiding te gaan onderzoeken. Zonder ongepaste trots of zelfoverschatting meen ik te mogen zeggen dat *Streven* steeds getracht heeft om te doen wat het zich had voorgenomen, nl. 'vanuit een christelijke optiek zowel aanvullende als analyserende informatie te verschaffen bij de ontwikkelingen zoals die zich op cultureel-maatschappelijk terrein binnen en buiten Nederland voordoen'. Uiteraard met de middelen van mensen en materieel die ons ter beschikking stonden. (...) Wij hebben getracht ons niet te laten leiden door de kwalificaties 'progressief' of 'conservatief', maar door de afweging of voor een bepaalde mening argumenten werden gegeven of slechts kreten geslaakt. A priori vóórs of tegens konden bij ons geen genade vinden."
(2) In 'Exit Streven Nederlandse editie' (34(1980), nr. 3(dec.), p. 163) bedankte hoofdredacteur Adriaansen "de heer J.H. Boom en zijn medewerkers, die ons blad in een niet al te florissante situatie van *Streven* met bereidwilligheid hebben ontvangen en die het tot het laatste toe met sympathie hebben verzorgd".
(3) Vgl. 'Aan onze Lezers', in: 7(1953/54), p. 193.
(4) Vgl. 'In memoriam [pater Jan van Heugten]', in: 16(1962/63), nr. 6(maart), p. 497-501, hier: p. 497.
(5) In een inleidend woordje in het register schrijft Johan Van der Auweraert: "We vonden het een goed idee u bij de overgang naar een nieuw millennium een overzicht van het recente verleden van *Streven* aan te bieden. In de eerste plaats om erin te grasduinen en even stil te staan bij de thema's die de jongste dertig jaar belangrijk werden bevonden".
(6) De splitsing in twee edities werd in het augustus-septembernummer van 1978 in een 'Redactioneel' als volgt aangekondigd: "Gaandeweg ontstond binnen de redactie de mening dat de benadering van de lezers in Noord en Zuid niet geheel dezelfde kan zijn. Daarom is gezocht naar een andere vorm van samenwerking. (...) Vanaf oktober [zullen] twee afzonderlijke edities verschijnen, geleid door twee redacties die, in nauw contact met elkaar, zich op hun eigen doelgroep willen richten. Deze samenwerking zal o.a. hieruit blijken dat een aantal artikelen in beide edities zal voorkomen." In het oktobernummer van 1978 schreef de Nederlandse redactie in een 'Editoriaal' dat ze zich plaatste in de traditie van de voorganger *Studiën*. Dit betekende echter allerminst "dat wij menen rustig voort te kunnen varen op een stroom die al meer dan een eeuw met min of meer kracht vloeit". Vanuit een christelijke optiek zullen feiten en toestanden worden belicht; dat zal gebeuren vanuit het heden.
(7) Het blad zelf geeft aan: voortzetting van *Studiën* en *Streven*. In historische zin is dit wel juist, in bibliografische zin echter niet. De ontwikkeling kan als volgt worden geschetst: in Nederland werd *Studiën* (1868-1941) voortgezet als *Katholiek cultureel tijdschrift* (1945-1947). In België bestond *Streven* (1933-1947). In 1947 smolten het *Katholiek cultureel tijdschrift* en *Streven* samen en werden ze voortgezet als *Katholiek cultureel tijdschrift Streven* (1947-1953). In 1953 werd de titel gewijzigd in *Streven* (1953-1980).
(8) In 1991 beraadde een groep Nederlanders zich over een nieuw tijdschrift; zij besloten toenadering te zoeken tot het Vlaamse *Streven*. Dit resulteerde in het besluit dat *Streven* voortaan weer zou zijn: "een cultureel maatschappelijk tijdschrift van en voor Noord en Zuid". In het 'Redactioneel' in *Streven*, 59(1991/92), nr. 1(okt.) wordt deze samenwerking meegedeeld. Daaraan wordt toegevoegd: "Aan het programma van *Streven* verandert daarmee niets. Het zal blijven wat het was: een open en pluriform tijdschrift van christelijke signatuur, dat maatschappelijke en culturele informatie en reflectie wil verschaffen op een niveau waarop intellectueel geïnteresseerde lezers zich thuis voelen. Het was juist dat wat de Nederlandse initiatiefnemers aantrok."

300

Studia catholica 1924-1960
✦ *jaren* 1(1924/25), nr. 1(okt.) – 20(1944), nr. 3/4(onged.) – 21(1946), nr. 1(jan.) – 35(1960), nr. 4(onged.)
✦ *ondertitel* Nieuwe reeks van *de Katholiek*, gewijd aan godgeleerdheid, wijsbegeerte en algemeen wetenschappelijke vraagstukken onder theologische en philosophische belichting ∞ 1(1924/25)-33(1958)
– Nieuwe reeks van *de Katholiek* ∞ 34(1959)-35(1960)
✦ *uitgever* J.J. Romen en Zonen ∞ 1(1924/25)-3(1926/27)
– NV Centrale Drukkerij ∞ 4(1927/28)-13(1937)
– Dekker en Van de Vegt ∞ 14(1938)-35(1960)
– In het afscheidswoord in de laatste aflevering is sprake van de Stichting Studia Catholica die de uitgave van het tijdschrift financieel behartigde.
✦ *plaats* Roermond ∞ 1(1924/25)-3(1926/27)
– Nijmegen ∞ 4(1927/28)-35(1960)
✦ *frequentie* driemaandelijks ∞ 1(1924/25)- 2(1925/26)
– tweemaandelijks[1] ∞ 3(1926/27)-19(1943)
– driemaandelijks ∞ 20(1944)
– vijf afleveringen ∞ 21(1946)-24(1949)
– tweemaandelijks ∞ 25(1950)-27(1952)
– driemaandelijks ∞ 28(1953)-35(1960)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* V ∞ 1(1924/25); VI ∞ 2(1925/26); V ∞ 3(1926/27)-10(1933/34); VI ∞ 11(1934/35)-15(1939); V ∞ 16(1940)-17(1941); IV ∞ 18(1942)-19(1943); III ∞ 20(1944)-24(1949); IV ∞ 25(1950)-34(1959); III ∞ 35(1960)
✦ *redactie* Redactiesecretarissen volgens de *Clavis foliorum periodicorum theologicorum*:
1924-1932 P.I.J.M. van der Velden
1932-1947 N. Sanders OFM
1948-1960 M. Goemans OFM
1948-1960 J.A.J. Peters CssR

Redactiemedewerkers volgens de *Clavis foliorum periodicorum theologicorum*:
1924-1928 J.D.J. Aengenent
1924-1930 Jos. Schrijnen
1924-1931 J. van der Grinten
1924-1932 Jos. Keulers
1924-1935 W. Mulder SJ
1924-1937 W. Nolet
1926-1931 B.H. Molkenboer OP
1927-1955 N. Sanders OFM
1928-1939 W. Duynstee CssR
1930-1944 P.J.M. Heskes
1931-1957 K.L. Bellon
1931-1957 G. Kreling OP
1932-1937 P. van Grinsven
1937-1940 N.Th.J. Greitemann
1937-1947 J. Tesser SJ
1937-1960 R.R. Post
1937-1960 F.L.R. Sassen
1939-1952 F.G. van der Meer
1940-1946 J.J. Loeff
1942-1944 K. Steur
1942-1951 B.J. Alfrink
1946-1960 J.C. Groot
1947 A. Hanssen
1948-1949 J.C.P. Oomen
1949-1960 W.K.M. Grossouw
1950-1957 J.A.J. Schellekens OP
1953-1960 J.P.M. van der Ploeg OP
1958-1960 H.P.A. Cornelissen OP
1958-1960 E.C.F.A. Schillebeeckx OP
✦ *speciale nummers* 5(1928/29), nr. 4, gewijd aan Joost van den Vondel n.a.v. zijn 250e sterfjaar
– 6(1929/30), nr. 4/5(mei 1930): 'Feestnummer' gewijd aan Augustinus n.a.v. zijn 1500e sterfjaar
– 7(1930/31), nr. 6, gewijd aan het Concilie van Ephese dat 1500 jaar geleden werd gehouden
– 13(1937), nr. 4: 'Beysens-nummer (1887-1937)'
– 26(1951), nr. 5: *Verzameling van opstellen door oudleerlingen in samenwerking met de redactie van Studia catholica opgedragen aan mgr. prof. dr. K.L. Bellon bij gelegenheid van zijn zestigste verjaardag, 30 november 1951*. De omslagtitel luidt: *Donum natalicum Bellon*.
– 31(1956), nr. 1, gewijd aan de Oecumenische Beweging[2]
– 32(1957), nr. 3/4: *Theologische week over de Kerk, Nijmegen 1957*
– 35(1960), nr. 2/3: A. Kuiters OESA, *Kleine dogmatiek van het huwelijk*
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– Vanaf 12(1936) loopt de jaargangnummering gelijk met het kalenderjaar.
– Als bijlage verscheen vanaf 1934 tot en met 1948 *Verslag van de ... algemeene vergadering der Vereeniging voor Thomistische wijsbegeerte*: 1(1934)-13(1948). De vergadering stond steeds in het teken van één bepaald onderwerp. Het *Verslag* bevatte jaarlijks de teksten van de inleidingen en discussies, gehouden tijdens de vergaderingen.[3] Vanaf 14(1949) tot en met 25(1961) verscheen het *Verslag* in de *Annalen van het Thijmgenootschap* en tevens als overdruk.
✦ *relaties* Voortzetting van *de Katholiek*[4]
– Voortgezet als *Tijdschrift voor theologie*[5]
✦ *literatuur* W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 347-349, nr. 189
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Wetenschappelijk tijdschrift, voortzetting van *de Katholiek*. Het blad was nauw gelieerd aan de jonge Rooms-Katholieke Universiteit te Nijmegen. In het eerste nummer (p. 7) presenteert het blad zich bij monde van Jos. Schrijnen als "een vaktijdschrift, gewijd aan de wetenschap der godgeleerdheid", dat naast "problemen van strikt-theologischen aard (spekulatief, praktisch, exegetisch en historisch) ook juridische, literaire en andere kwesties" wil behandelen onder theologisch-filosofische belichting. Bij het begin van de achtste jaargang in 1931 stelt de redactie dat *Studia catholica* zich steeds meer wil ontwikkelen van een algemeen cultureel periodiek tot een "wetenschappelijk philosophisch en theologisch tijdschrift". In 1947 werden de banden met de Katholieke Universiteit van Nijmegen nog nauwer aangehaald, doordat het secretariaat van het blad in handen kwam van twee Nijmeegse hoogleraren. In het eerste nummer van 23(1948) stelde de redactie dat het blad nog steeds "een katholiek vaktijdschrift [blijft] van, door en voor alle Nederlandssprekenden en lezenden, die theologisch-philosophisch zijn geïnteresseerd, met dien verstande, dat het concentratiepunt vastgeankerd ligt in Nijmegen, in de Katholieke Universiteit, die er naar streeft het katholieke cultuurleven omhoog te brengen".
✦ *noten*
(1) In 13(1937) verschenen vijf afleveringen.
(2) In 31(1956), nr. 1, p. 1 werd aangekondigd dat het in de bedoeling van de redactie lag "om voortaan meerdere malen een aflevering te reserveren voor bepaalde, actuele en belangrijke onderwerpen".
(3) De Vereniging voor Thomistische wijsbegeerte was in 1934 opgericht. Voor de Vereniging, zie: H. Robbers, 'Herinneringen en perspectieven bij het vijf-en-twintigjarig bestaan der Vereniging voor Thomistische wijsbegeerte', in: *Studia catholica*, 33(1958), p. 271-285; en: C.E.M. Struyker Boudier en H.M.A. Struyker Boudier, 'Uit de geschiedenis van een wijsgerige vereniging. Lotgevallen van het neothomisme in Nederland, 1933-1983', in: *De wijsgerige Thomas. Terugblik op het neothomisme* [= *Annalen van het Thijmgenootschap*, 72(1984),

nr. 1, p. 49-162 [p. 133-162 geeft een overzicht van alle gehouden inleidingen 1933-1983]
(4) Tot en met 1960 wordt ook de jaargangnummering van *de Katholiek* voortgezet, met enkele onregelmatigheden: 83(1924/25)-84(1925/26); 85(1926/27); 85(1927/28); 86(1928/29)-92(1934/35); 93(1936)-116(1960).
(5) In het afscheidswoord 'Einde en begin' in het laatste nummer schrijft de redactie de uitgave van *Studia catholica* te stoppen en daarmee plaats te maken voor het nieuwe *Tijdschrift voor theologie* dat "het katholieke theologische orgaan [wil zijn] van de Nederlands sprekende katholieke theologen uit België zowel als Nederland".

301

Studiën[1] 1868-1941
✦ *jaren* 1(1868/69) – 73(1941), dl. 136, ongen.(aug.)[2]
✦ *ondertitel* Godsdienst, wetenschap, letteren ∞ 33(1900/01)-38(1905/06)
– Tijdschrift voor godsdienst, wetenschap en letteren ∞ 39(1906/07)-70(1938)
– Katholiek cultureel tijdschrift ∞ 71(1939)-73(1941)
✦ *uitgever* W. van Gulick ∞ 1(1868/69)-15(1882/83)
– P.W. van de Weijer ∞ 16(1883/84)-38(1905/06)
– C.L. van Langenhuysen ∞ 39(1906/07)-42(1909/10)
– L.C.G. Malmberg ∞ 43(1910/11)-73(1941)
– Gedurende een aantal jaren wordt ook een Vlaamse mede-uitgever vermeld: Hubert Vos (Brussel) ∞ 10(1877/78)-11(1878/79); Keurboekerij (Leuven) ∞ 40(1907/08)-42(1909/10); De Nederlandsche Boekhandel (Antwerpen) ∞ 43(1910/11) – 51(1919), dl. 1
✦ *plaats* 's-Hertogenbosch ∞ 1(1868/69)-15(1882/83); Utrecht ∞ 16(1883/84)-38(1905/06); Amsterdam ∞ 39(1906/07)-42(1909/10); Nijmegen ∞ 43(1910/11)-52(1920); 's-Hertogenbosch ∞ 53(1921)-73(1941)
✦ *frequentie* maandelijks, m.u.v. 5 nrs. ∞ 1(1868/69); 8 nrs. ∞ 2(1869/70)-3(1870/71); 9 nrs. ∞ 8(1875/76)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* V ∞ 1(1868/69); VI ∞ 2(1869/70)-73(1941)
✦ *redactie* De redacteuren worden niet in het tijdschrift vermeld. Het *Register op het tijdschrift Studiën van het 1ste tot en met het 10oste deel (1e tot en met 55e jaargang) 1868-1924* bevat op p. 13*-15*: 'Verklaring van pseudoniemen en initialen' alwaar de namen worden gegeven die achter pseudoniemen en initialen verborgen gaan.
Van Hoeck noemt als redacteuren in de beginperiode: de paters jezuïeten P. Prinsen (directeur), H. Allard, S. van den Anker (red. secr.) en B. van Meurs.
Latere redactiesecretarissen:
1894-1915 G. van Heyst SJ
1915-1920 Is. Vogels SJ
1920-1921 G. Gorris SJ
1921-1938 H. Duurkens SJ
1938-1941 L. de Jonge SJ
In G. Mes, *De katholieke pers van Nederland, 1853-1887* (Maastricht 1887-1888), p. XCII, worden voor de beginperiode van het tijdschrift als medewerkers genoemd: de paters jezuïeten J. Alberdingk Thijm, H.J. Allard, S. van den Anker, H. te Braake, P. Bruin, F. en V. Becker, A. van Gestel, F. Heynen, G. van Heyst, G.D.A. Jonckbloet, M. Kallen, A.M. van Lommel, B. van Meurs, W.F. van Nieuwenhoff, R.J. Pierik, H. van Schijndel, G. Swart, C. Wenneker, W. Wilde en C.J. Willems.
✦ *speciale nummers* 72(1940), dl. 134(sept.): 'Herdenkingsnummer bij het 400-jarig bestaan van de Sociëteit van Jezus', 267 p.
✦ *register Register op de twintig eerste deelen van de Studiën op godsdienstig, wetenschappelijk en letterkundig gebied, 1868-1883*
– *Register op Studiën van deel XXI tot deel XL of van jaargang 16 tot jaargang 25*, bijlage bij 25(1892/93)
– *Register op Studiën deel 1-55, jaargang 1-32 (1868-1900)*, Utrecht, P.W. van de Weijer, 1902
– *Register op het tijdschrift Studiën van het 1ste tot en met het 10oste deel (1e tot en met 55e jaargang) 1868-1924*, 's-Hertogenbosch, L.C.G. Malmberg, [1925]
– *Register (...). Supplement, No. 1, van het 101ste tot en met het 110ste deel (56ste tot en met 60ste jaargang) 1924-1928*, 's-Hertogenbosch, L.C.G. Malmberg, [1928]
– *Register (...). Supplement No. 2 van het 111e tot en met het 120ste deel (61ste tot en met 65ste jaargang) 1929-1933*, 's-Hertogenbosch, L.C.G. Malmberg, [1933]
– *Register (...). Supplement No. 3 van het 121ste tot en met het 130ste deel (66ste tot en met 70ste jaargang) 1934-1938*, 's-Hertogenbosch, L.C.G. Malmberg, [1938]
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (vanaf 1902/03), boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– Vanaf 11(1878/79) is er sprake van een nieuwe reeks; per jaar verschijnen twee delen, met aparte paginering en inhoudsopgaven. 11(1878/79) bestaat uit de delen 11 en 12. Tot en met 45(1912/13) loopt de jaargang niet gelijk met het kalenderjaar. Van 46(1914) tot en met 73(1941) loopt de jaargangnummering gelijk met het kalenderjaar.
– Als bijvoegsel bij *Studiën* verschenen van 7(1874/75)-9(1876/77) als bijlage bij het tijdschrift: 'Losse bladen', met gevarieerde artikelen gewijd aan historische en wetenschappelijke onderwerpen. Deze bijlagen zijn afzonderlijk gepagineerd en eveneens uitgegeven bij W. van Gulick te 's-Hertogenbosch. 10(1877/78) bevat nog een laatste aflevering van een in de vorige jaargang begonnen artikel. Pater Kruitwagen OFM schreef dat volgens het *Register op Studiën deel 1-55, jaargang 1-32 (1868-1900)* de 'Losse bladen' zouden zijn verschenen tot de elfde jaargang, maar zo voegt hij eraan toe: "'n knap man die de Losse bladen van jaargang XI vindt" (vgl. B. Kruitwagen OFM, 'Over eene bibliografie van Nederlandsche katholieke tijdschriften', in: *de Katholiek*, 1912, dl. 142, p. 155).

– Het redactiearchief is in de Tweede Wereldoorlog in Nijmegen verloren gegaan. Vgl. 'Aan den Lezer' in het eerste nummer, februari 1945, van de opvolger *Katholiek cultureel tijdschrift*: "geheel het redactiearchief [is] bij de brandstichting door de Duitschers te Nijmegen, vernietigd. (...) Geen snipper is er van overgebleven. Reeds bijeengegaarde aanteekeningen voor de eerste nummers die wij in Herrezen Nederland wilden laten verschijnen, lijsten van medewerkers en abonné's, alle deelen van de laatste 10 of 12 jaargangen, deze en nog allerlei andere onontbeerlijke bescheiden – alles is weg."
✦ *relaties* Voortgezet als *Katholiek cultureel tijdschrift*
✦ *literatuur* H. Duurkens SJ, 'Voorrede', in: *Register op het tijdschrift Studiën van het 1ste tot en met het 100ste deel (1e tot en met 55e jaargang) 1868-1924* ('s-Hertogenbosch [1925]), p. 3*-9*
– F. van Hoeck, *Schets van de geschiedenis der Jezuïeten in Nederland* (Nijmegen 1940), p. 334-336
– L.J. Rogier, N. de Rooy, *In vrijheid herboren. Katholiek Nederland 1853-1953* ('s-Gravenhage 1953), p. 244-245
– Otto S. Lankhorst, 'Hoe oud of jong is Streven', in: *Streven*, 60(1993), nr. 11(nov.), p. 971-985, spec. p. 976-977, 982
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Katholiek cultureel maandblad geredigeerd door de paters jezuïeten. Het blad werd door pater L. van Gulick SJ begonnen als een uitgave van losse 'studiën', wetenschappelijke vlugschriften, die jaarlijks werden gebundeld. Hij nam het initiatief daartoe, mede onder invloed van de oproep van paus Pius IX dat geestelijken door het uitgeven van kerkelijk goedgekeurde geschriften de Kerk zouden verdedigen tegen aanvallen van liberalisme en socialisme. Vanaf 1878 werd *Studiën* een meer geregeld verschijnend tijdschrift, zoals de ondertitel aangeeft gericht op godsdienst, wetenschap en letteren. Volgens Rogier werd het blad in 1915 een maandblad "dat zich specialiseerde in populair-wetenschappelijke, bij voorkeur actuele artikelen van meest conservatieve strekking". Het blad heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de katholieke herleving. De wijziging van ondertitel in 1939 was een uiting van het streven om een breder publiek te bereiken. Vanaf 1937 bevatte het blad een nieuwe rubriek 'Van maand tot maand' met een overzicht van het voornaamste nieuws uit binnen- en buitenland.
✦ *noten*
(1) 1(1868/69)-32(1899/1900) volledige titel *Studiën op godsdienstig, wetenschappelijk en letterkundig gebied.*
(2) Het laatste nummer, verschenen in augustus 1941, bevatte een artikel van W.G. Gilbert over 'Volkslied en volkszang in Nederland', dat eindigde met de zin: "Het is gemakkelijk te zeggen: het volk heeft weer een lied noodig, maar de moeilijkheid schuilt in het feit, dat ons Nederlandsch lied eigenlijk ... een volk noodig heeft". In het eerste nummer van de opvolger na de bevrijding werd in 'Aan den Lezer!' over het stopzetten van het blad geschreven: "In Augustus 1941 werd ons het zwijgen opgelegd; de pers-contrôle van de bezettende macht in Noord-Brabant liet ons weten, dat wij 'wegens papierschaarste' niet verder mochten verschijnen. Schijnbaar een weinig roemvolle dood! De motiveering van het vonnis was echter slechts een voorwendsel. De ware reden vernamen wij kort daarna door een mededeeling uit het hoofdkwartier voor de persaangelegenheden in Den Haag. Daarin werd nader bevestigd dat wij de uitgave moesten staken op grond van Verordening zooveel, Artikel zooveel, waarin aan de bezettende 'overheid' de bevoegdheid werd toegekend om de noodige maatregelen te nemen ter verzekering van de rust van het land en de veiligheid van de bezettende macht. De tekst, de datum en de namen nader te preciseren is ons onmogelijk, omdat geheel het redactiearchief bij de brandstichting door de Duitschers te Nijmegen, is vernietigd. Maar dit is duidelijk gebleken; ons tijdschrift is niet verboden wegens papierschaarste – nee, het is met eere ondergegaan in den strijd voor waarheid en recht" (p. 1-2).

302

Studio 1968-{1980}
✦ *jaren* 41(1968), nr. 44(2028)(3 nov.) – {53(1980), nr. 51/52(2662/2663) (20 dec.)}[1]
✦ *ondertitel* Officieel weekblad van de Katholieke Radio Omroep[2]
✦ *uitgever* Katholieke Radio Omroep
✦ *plaats* Hilversum
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* C ∞ 41(1968) – 51(1978), nr. 35(2542)(2 sept.); B ∞ 51(1978), nr. 36(2543)(9 sept.) – {53(1980)}
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* 1968-1973 mr. H.W. van Doorn, hoofdred.
1968-1975 Frits de Blauw, adj. hoofdred.
1968-{1980} Gerard Groen, eindred., vanaf 1975 adj. hoofdred.
1969-{1980} Wouter van Kooten, in 1975 waarn. eindred.
1973-1975 Th.J. Loerakker, hoofdred.
1976-1978 Willibrord Ruigrok, eindred.
1976-{1980} mr. L.B.M. Wüst, hoofdred.
1979-{1980} Frans Tervoort, eindred.
Als redacteuren worden genoemd:
1968-1969 Ineke Jungschleger
1968-1969 Han van der Meer
1968-1969 Mary Nanne
1968-1969 Mieke Ruygers
1968-1969 Paul Stuyt
1968-1971 Peter Buijs
1968-1971 Helga van der Horst

1968-1977 Arnold Vasen
1968-{1980} Fred Boerma
1968-{1980} Jan de Werd
1969-1970 Fieke Mandersloot
1969-1971 Ellen Westerink
1969-1977 Diederik Swarte
1969-1979 Adriaan Venema
1969-{1980} Herman Post
1970-1971 Yvonne van Alphen
1971-1972 Annemieke Vreeburg
1971-1973 Mieke van Schijndel
1971-{1980} Diny Ruiter
1971-{1980} Thijs Wierema
1972-1973 Wil van Dijk
1972-1974 Ria van de Reep
1974-1977 José Henderikx
1974-{1980} Nathalie Kester
1974-{1980} Ria Grimbergen
1975-1978 Titia van Schooten
1975-{1980} Marije Kaart
1976-1977 Vance Nooitrust
1978-1979 Jeannette Biesbroeck
1978-1979 Ellen Oostvogel
1978-1980 Toke van Helmond
1978-{1980} Dieuwertje Blok
1978-{1980} Aaltje van Valderen
1979-{1980} Lidy Deutekom
1979-{1980} To Winkels
{1980} Willem van Rooij
✦ *bijzonderheden* Er is een dubbele afleveringsnummering, zowel jaarlijks opnieuw beginnend met nr. 1, als een doorlopende nummering vanaf nr. 2028 (abusievelijk i.p.v. nr. 2022) tot en met {nr. 2663}.
– Afbeeldingen.
✦ *relaties* Voortzetting van *Katholieke radio- en televisiegids*
✦ *autopsie* Volledig tot en met 53(1980), nr. 51/52(2662/2663)(20 dec.)
– KDC
✦ *typering* Programmablad van de KRO waarin zijn opgenomen de radio- en televisieprogramma's en uitgebreide achtergrondinformatie. In het eerste nummer van 3 nov. 1968 wordt door de hoofdredacteur H.W. van Doorn gezegd dat de KRO-gids volwassen is geworden: "Het blad is nu groot genoeg om met trots een eigen naam te dragen. De omroepbladen hebben een stormachtige ontwikkeling doorgemaakt. Zo is de *KRO-gids* in vijf jaar uitgegroeid van een blad van zeer klein formaat tot het uitgebreide *Studio*, waar u nu in bladert. Die ontwikkeling is niet zo maar ontstaan. Er zijn duidelijke redenen voor aan te geven. De radio- en vooral televisieprogramma's zijn sterk in aantal toegenomen. Dit betekent dat een goed programmablad nu veel meer informatie moet geven dan in het verleden. Ook uw lezerswensen zijn wat veranderd. Opvallend is de stijgende vraag naar goede én gezellige achtergrondinformatie over alles wat zich achter de schermen afspeelt. Wij zullen alles in het werk stellen om aan deze wens te voldoen. (...) *Studio* wil twee goede kanten bieden. Goede programmagegevens en aantrekkelijke informatie voor het hele gezin over radio en televisie. Hierbij voortbouwend op de goede tradities van de *KRO-Gids*."
✦ *noten*
(1) Tot en met 67(1993), nr. 39(1 okt.) verscheen het blad onder de titel *Studio*. Vanaf 67(1993), nr. 40 (2 okt. 1993) tot en met 73(1999), nr. 34 (21-27 aug. 1999) onder de titel *TV Studio*; vanaf 73(1999), nr. 35 (28 aug. 1999) tot en met 80(2006), nr. 18 (6 mei 2006) opnieuw onder de titel *Studio*; vanaf 80(2006), nr. 19 (13 mei 2006) als *KRO magazine*.
(2) Op het omslag luidt de ondertitel: 'KRO-weekblad voor radio en tv' ∞ 45(1972), nr. 40(2233)(1 okt.) – 49(1976), nr. 49(2451)(4 dec.); 'Radio- en tv programmablad van de KRO' ∞ 49(1976), nr. 50(2452)(11 dec.) – 51(1978), nr. 35(2542)(2 sept.); 'Televisie- en radioprogrammablad van de KRO' ∞ 51(1978), nr. 36(2543)(9 sept.) – {53(1980)}.

303

Stuwen
✦ *jaren* [1935]-[1937]
✦ *bron Neveka*, 'Vakblad voor den kantoorboekhandel', 16(1935/36), nr. 19(1 juli), p. 3 en *Nefeka*, 18(1937/38), nr. 1(1 nov.), p. 2.
Aldaar genoemd als orgaan van de medio 1935 opgerichte Nat. RK Bond van Kantoorboekhandelaren, Amersfoort. Al spoedig kwam er federatieve samenwerking met de Nederlandsche Vereeniging van Kantoorboekhandelaren en in *Neveka*, het orgaan van laatstgenoemde vereniging, werd in oktober 1935 geschreven dat er in principe tot een overeenkomst is besloten, "waarbij het nieuwe orgaan van den R.K. Bond onder eigen naam [*Stuwen*] zal verschijnen bij de administratie van *Neveka* te Amersfoort. Advertenties, technisch gedeelte en officieele mededelingen van een eventueele Federatie, zullen dan in beide tijdschriften gelijk blijven, terwijl Vereenigingsnieuws en propaganda voor beide tijdschriften ieder door een eigen redactie zullen worden verzorgd". In 1937 kwam een federatie tot stand tussen de katholieke en de algemene bond en werden de organen van de beide verenigingen samengevoegd tot één, onder de naam *Nefeka*.
✦ *autopsie* Niet in autopsie kunnen nemen.

304

de Tafelronde 1946
✦ *jaren* 1(1946), nr. [1](1 aug.) – nr. [2](1 nov.)[1]
✦ *ondertitel* Driemaandelijksche kroniek – godsdienst, philosophie, kunst, cultuur, sociologie, politiek
✦ *uitgever* Paul Brand
✦ *plaats* Bussum
✦ *frequentie* driemaandelijks ("vaste verschijningsdata" zouden zijn: 1 augustus, 1 november, 1 februari en 1 mei)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* 112 p. per aflevering
✦ *redactie* Dick Ouwendijk, verantwoordelijk red.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
✦ *autopsie* 1(1946), nr. [1](1 aug.) en nr. [2](1 nov.)
– UBN
✦ *typering* Cultureel-wetenschappelijk tijdschrift, uitgegeven door de katholieke uitgeverij Paul Brand. De terreinen die het blad bestrijkt worden in de ondertitel aangeduid. Uit de 'Oproep' in de eerste aflevering blijkt het strijdbare karakter van het tijdschrift. De redactie schrijft dat "de laatste oorlog meer dan een nationale en sociale omwenteling een godsdienstig gevecht is geweest en dat dit gevecht nog voortgaat. (...) De mensch wil zijn rechten en verantwoording in het Goddelijke hernemen en dit gaat vergezeld van een woedende (eveneens menschelijke) demonische branding. Mogelijk is deze tijd de inleiding tot het gevecht der laatste dagen, wij weten het niet: in ieder geval, voor de humanistische levensbeschouwing is geen plaats meer!"
✦ *noten*
(1) Vgl. *Brinkman's catalogus*, 1946-1950, p. 1791: "na nr. 2 gestaakt".

305

Te elfder ure 1950-1953
✦ *jaren* 1(1950/51), nr. 1(4 febr.) – 3(1952/53), nr. 18(7 febr.)[1]
✦ *uitgever* Stichting Te Elfder Ure[2] Drukkerij H.J. Koersen en Zoon ∞ 1(1950/51)
– F.W. de Koning ∞ 2(1951/52)-3(1952/53)
✦ *plaats* Amsterdam ∞1(1950/51); Laren ∞ 2(1951/52)-3(1952/53)
✦ *frequentie* veertiendaags
✦ *formaat* D
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1950 A.B.M. Brans
1950-1951 T. Elias
1950-1952 H.B.A.M. Kemna
1950-1952 W.H.A. Nuij, red. secr.
1950-1952 G. Ruygers
1950-1953 C. de Groot
1950-1953 B. Verhoeven
1951-1953 mr. Th.H. Bot
1951-1953 Th.J. Oltheten
1952-1953 mr. F.H.J.M. Daams
De initiatiefnemers van het tijdschrift waren: W.P.J. Pompe, V.A.M. Beermann, W.H.A. Nuy (die met zijn drieën het voorlopig stichtingsbestuur vormden), J. Derks, Anton van Duinkerken, W. van Gent, C. van Groeningen, H. Gunneweg, J. Schiphorst, J. Snijders, N. Vendrik en A. Wijffels.[3]
Naast de redacteuren kunnen als auteurs die meer dan één bijdrage schreven, de namen worden genoemd van: V.A.M. Beermann, H. Bruning, Anton van Duinkerken, W. van Gent, W. Grossouw, K. Hahn, H. Hofhuizen, S. Jelsma MSC, R. Karmelk, M. Klompé, F. de Koning, J. Leyten, A. van de Lisdonk, W. Lutkie, N. Mol, C. Pauwels OP, J. Peters CssR, W. Schuyt, K. Steur, J. van der Ven, B. Verhoeven, A. van der Wey OCarm, A. Wijffels en Th. Zwartkruis.[4]
✦ *bijzonderheden* De tweede jaargang begon op 10 febr. 1951 en de derde jaargang op 26 jan. 1952
– Inhoudsopgave van 1(1950/51) in: 2(1951/52), nr. 4(24 maart)
– Vanaf 2(1951/52), nr. 17(6 okt.) tot en met 3(1952/53), nr. 8(7 juni) werden de radio-conferenties afgedrukt die pater S. Jelsma MSC voor de KRO-radio uitsprak over de H. Eucharistie o.d.t. 'Bewaar het u toevertrouwde pand'.
– In de reeks *Cahiers / Te elfder ure*[5] verschenen: nr. 1: R. Kuiters OESA, *Onze parochiestructuur een belemmering voor de zielzorg*, 1951, 39 p. en nr. 2: W. Grossouw, *Katholiek reveil en spiritualiteit*, Bernard Verhoeven, *Grensproblemen*, 1952, 47 p. Het *Cahier* nr. 2 verscheen vermoedelijk in de plaats van de afleveringen 13 en 14 van de 3e jaargang. In nr. 15 van de 3e jaargang wordt in elk geval meegedeeld: "De nummers 13 en 14 bevatten het *Cahier TEU* no. 2".
✦ *relaties* Voortzetting van *Christofoor*[6]
– Voortgezet als *Te elfder ure* (1953-1988)
✦ *literatuur* Gerard Dierick, 'De Christofoorgroep en het tijdschrift Te Elfder Ure in de jaren 1945-1953', in: *Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum*, 13(1983), p. 35-90
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Katholiek blad over politieke en culturele vraagstukken, van 'open, progressieve' signatuur. In een circulaire waarin de plannen tot uitgave werden bekendgemaakt, schreven de initiatiefnemers in oktober 1948 dat er na het verdwijnen van het blad *Christofoor* een lacune ontstaan was binnen het katholieke tijdschriftenbestand: "De groep van vooruitstrevende katholieke intellectuelen, aan wie kardinaal Suhard nieuwe inspiratie verschafte in zijn Vastenbrief van 1947, mist een orgaan waarin zij haar meningen door

woord en wederwoord kan ontwikkelen en uitdragen" (vgl. Dierick, p. 56). *Te elfder ure* was niet zozeer als katholiek tijdschrift bedoeld, maar als tijdschrift van katholieken.
In het eerste nummer schrijft de redactie in 'Verantwoording': "Van meer dan één zijde is ons gevraagd om een verantwoording van de hachelijke onderneming een vooruitstrevend katholiek blad uit te geven. Zonder aan de ernstige bedoeling van deze vraag op enigerlei wijze te kort te willen doen, kunnen wij hierop toch slechts antwoorden, dat juist voor deze verantwoording een geregelde publicatievorm nodig is. Als dit niet zo was, zou één keer één blad voldoende geweest zijn."
✦ *noten*
(1) In het nummer van 7 febr. 1953 werd in 'Einde van het begin' gezegd: "Vele en velerlei offers van redacteuren, bestuurders en uitgevers hebben *Te elfder ure* het zijn gegeven en zijn voortbestaan verzekerd. Thans is het moment aangebroken om het zijn definitieve vorm te geven." Het zou nog tot medio november duren, voordat het eerste nummer van het nieuwe *Te elfder ure* zou verschijnen.
(2) De Stichting Te Elfder Ure is formeel pas opgericht op 30 jan. 1951. Toch was er vóór 30 jan. 1951 al sprake van de Stichting Te Elfder Ure. Waarschijnlijk heeft men, toen het tijdschrift eenmaal bestond, de Stichting Christofoor omgedoopt tot Stichting Te Elfder Ure (vgl. Dierick, p. 62-63, nt. 150).
(3) Vgl. Dierick, p. 56.
(4) Vgl. Dierick, p. 62.
(5) In 2(1951/52), nr. 5(14 april) werd bericht dat er in samenwerking met de uitgever F.W. de Koning te Laren *Cahiers* zullen verschijnen: "boekwerken of brochures over onderwerpen welke in de interessesfeer van onze lezers liggen, doch waarvan het tijdschriftartikel een minder geschikte publicatievorm is".
(6) Van het blad *Christofoor* is als katholiek verzets- en opinieblad een beschrijving opgenomen in deel 1 van de *BKNP*, gewijd aan de dag- en weekbladpers.

306

Te elfder ure 1953-1970
✦ *jaren* 1(1953/54), nr. 1(nov.) – 17(1970), [nr. 11(dec.)][1]
✦ *ondertitel* Maandblad voor kultuur en politiek ∞ {16(1969), nr. 3/4(maart/april)} – {17(1970), nr. [2](onged.)}
✦ *uitgever* Het Spectrum[2] ∞ 1(1953/54)-10(1963)
– H. Gianotten[2] ∞ 11(1964)-17(1970)
✦ *plaats* Utrecht/Antwerpen ∞ 1(1953/54)-10(1963)
– Tilburg ∞ 11(1964)-17(1970)
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV ∞ 1(1953/54)-10(1963); V ∞ 11(1964)-15(1968); VI ∞ 16(1969)-17(1970)
✦ *redactie* 1953-1955 mej. A.H. Nolte
1953-1960 drs. A.H. Bredero
1953-1960 pater S. Jelsma MSC
1953-1960 en 1963-1967 dr. E. Brongersma[3]
1953-1960 en 1963-1967 dr. B.M.I. Delfgaauw[3]
1953-1960 en 1963-1967 mr. J.C.M. Leyten, 1953-1960 red. secr.[3]
1956-1959 mevr. dr. M.R. Hahn-Hahn
1957-1959 en 1963-1967 drs. D. de Lange[3]
1961 dr. S.W. Couwenberg, red. secr.
1961 prof. dr. J. Linschoten
1961-1967 mevr. dra. T. Govaart-Halkes
1961-1967 prof. drs. F. Haarsma
1961-1967 dr. J.M.M. de Valk, 1962-1967 red. secr.
1962 drs. A.G.M.Th. Pikkemaat
1962-1967 mr. L.H.C. Hulsman
1966 en 1968-{1970} drs. H.C.M. Michielse, 1968-1970 red. secr.
1968 drs. J.J.C.M. Vroemen
1968-1969 drs. L.M. Thomas
1968-1970 drs. R.J.A. van Eyden
1968-1970 A.A. Regtien
1969 drs. J. Bank
1969-1970 drs. W.A. de Pree
1969-1970 drs. B. Wasser
Redactieraad (vermeld tot en met 1967):
1953-1954 mevr. B. Kortekaas-den Haan
1953-1954 W.H.A. Nuij
1953-1956 mr. J. Derks
1953-1956 L. Hanekroot
1953-1959 prof. mr. J.J.M. van der Ven
1953-1962 prof. dr. W. Grossouw
1953-1965 dr. C.F. Pauwels OP
1953-1965 B. Verhoeven
1953-1966 mr. Th.H. Bot
1953-1967 prof. dr. W.J.M.A. Asselbergs
1953-1967 mr. F. Daams
1953-1967 dr. K.J. Hahn
1953-1967 prof. mr. W.P.J. Pompe
1953-1967 prof. dr. L.J. Rogier
1953-1967 G. Ruygers
1953-1967 prof. dr. P.J.A.M. Steenkamp
1953-1967 drs. A.H.H. Wijffels
1955-1956 prof. dr. L.G.J. Verberne
1955-1959 prof. dr. D.B.J. Schouten
1955-1967 prof. dr. J.Th. Snijders
1955-1967 pastoor mgr. S.Th. Visser
1955-1967 dr. A. van der Wey OCarm.
1956-1965 mej. A.H. Nolte
1957-1967 prof. mr. Ch.J.J.M. Petit
1957-1967 prof. drs. J.A.M. Weterman
1963-1967 dr. A.G.M.Th. Pikkemaat
✦ *speciale nummers* 1(1953/54), nr. 9/10: 'Mandementsnummer'

– 2(1954/55), nr. 6/7(april): *De toekomst van het katholicisme in Nederland*
– 3(1956), dubbelnummer: *Mentaliteitsverschuivingen in katholiek Nederland*
– 4(1957), dubbelnummer: *De afwezigheid van God*
– 8(1961) heeft een speciaalnummer over: *Marxisme*
– 9(1961/62), nr. 3/4(maart/april): *Het godsdienstonderwijs op de middelbare scholen*
– 10(1963), nr. 3/4(maart/april): *Crisis van de democratie*
– 10(1963), nr. 6/7(juni/juli): *De tweede periode van het Concilie*
– 10(1963), speciaalnr.: *Strafrecht*
– 11(1964), nr. 7/8(juli/aug.): *Kerkelijk Ambtsdrager en Huwelijk*
– 11(1964), nr. 11(onged.): *De Vis-Eters* [persiflage]
– 11(1964), nr. 12(onged.): *Concilienummer*
– 12(1965), nr. 3/4(maart/april): *Geloven in vragen*
– 12(1965), nr. 7/8(juli/aug.): *De Prijs der vernieuwing*
– 13(1966), nr. 3(maart): *Ontmythologisering*
– 13(1966), nr. 7(juli): *Aspecten van de militaire samenleving*
– 14(1967), nr. 3/4(onged.): *Samen leven*
– 14(1967), nr. 10/11(onged.): *Revolutie en geweld*
– 15(1968), nr. 5/6(onged.): *Amerika-nummer*
– 16(1969), nr. 3/4(maart/april): *Latijns Amerika*, uitgegeven in samenwerking met de Unie van Studenten Nijmegen
– 16(1969), nr. 8/9(sept./okt.): *Onderwijs, kritiek en aktie*
– 17(1970), [nr. 2](onged.): *Een alternatieve kweekschool*, in nauwe samenwerking met de A.P.A. te Beverwijk; ko-redakteur: W.H. Sprenger
– 17(1970), ongen.(april/mei): *Wie kraakt de stad?*
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– Door het ontbreken van de meeste omslagen in het autopsie-exemplaar valt het juiste verloop van de jaargangen moeilijk vast te stellen. De eerste aflevering draagt op het omslag de aanduiding: nummer 1, eerste jaargang, november 1953. Op de titelbandpagina van de eerste jaargang staat: 1954. Vermoedelijk verscheen tot en met 12(1965) het eerste nummer van de jaargang steeds in december.
– In het KDC bevindt zich het archief van het tijdschrift en van zijn voorgangers over de jaren 1947 tot en met 1968.
✦ *relaties* Voortzetting van *Te elfder ure* (1950-1953)[4]
✦ *autopsie* Volledig m.u.v. de meeste omslagen
– UBN
✦ *typering* Tijdschrift "voor kultuur en politiek" met een progressief-katholieke signatuur. In het eerste nummer schrijft de redactie dat ze met "openheid en onbevangenheid alle ernstige hedendaagse vraagstukken [wil] benaderen, zonder vrees en zonder bepaalde problemen uit een verkeerd begrepen orthodoxie te verdringen. Een zelfde principiële openheid demonstreert zich ten aanzien van eerlijke andersdenkenden. Er is een ruime bereidheid tot gesprek en samenwerking, tot luisteren naar een afwijkend standpunt en een zo lang mogelijk volgehouden vertrouwen in de oprechtheid van niet-katholieken, die men in samenspraak of arbeid ontmoet: een sfeer van niet opportunistische, maar principiële verdraagzaamheid, die wordt ondersteund en krachtig gehouden door onverzettelijkheid in de eigen geopenbaarde heilige beginselen. Daarmee verbonden is (...) een vrees voor misbruik van geloofsbeginsel of religieuze autoriteit, om betrekkelijke en aanvechtbare idealen door te drijven. Onze belangstelling gaat uit naar levensbeschouwelijke vernieuwing en sanering, naar herwaardering van geloof en geloofsleven; maar evenzeer naar alle levensgebieden, waar de hedendaagsche katholiek aanwezig is of aanwezig moet zijn, om aan zijn apostolische opdracht te beantwoorden." *Te elfder ure* wil, zo stelt de redactie, niet alleen de binnenkerkelijke of interkerkelijke vraagstukken behandelen, zoals ook *de Nieuwe mens*, *het Schild* en *de Bazuin* doen, maar evenzeer wereldlijke vraagstukken van politieke, economische, sociale, culturele, artistieke of wetenschappelijke aard.
✦ *noten*
(1) Op p. 449 van de 17e jaargang deelt de redactie mee dat met ingang van de nieuwe jaargang (1971) het tijdschrift gaat verschijnen bij de Uitgeverij SUN te Nijmegen. Het eerste nummer wordt in de loop van februari verwacht. Hiermee komt aan het katholieke karakter van het tijdschrift een definitief einde en het blad is derhalve in de *BKNP* niet verder beschreven. Door het ontbreken van de omslagen zijn de nummering en de datering van de laatst verschenen aflevering in 1970 onzeker. *Te elfder ure* bleef als links-intellectueel tijdschrift bestaan tot en met 1988, nr. 41. Het omslag van nr. 41 vermeldt weliswaar: "In 1988 verschijnen de afleveringen 41, 42, 43 en 44", maar de nummers 42-44 zijn niet meer verschenen.
(2) De overgang naar een nieuwe uitgever wordt in 'Aan de lezer', in: 11(1964), nr. 1, als volgt bericht: "De activiteiten van de uitgeverij Het Spectrum hebben zich de laatste jaren meer en meer in een richting begeven, waarin het uitgeven van ons tijdschrift minder goed past. De uitgeverij Gianotten daarentegen is gespecialiseerd in het verzorgen van periodieken".
(3) Deze leden van de redactie waren in 1960 uit de redactie getreden na een conflict met het Stichtingsbestuur. Met ingang van 1 januari 1963 traden zij opnieuw toe, nadat het conflict "tot ieders bevrediging" was opgelost (vgl. 9(1962), p. 313: 'Aan de lezer').
(4) De redactie sprak zelf in het openingswoord in het eerste nummer over "het herrezen *Te elfder ure*": "De oude idealen blijven onverkort gehandhaafd, maar de wijze, waarop wij ze willen dienen is van aanzien veranderd". De nieuwe start werd onderstreept door te beginnen met een nieuwe jaargangnummering.

307

Theorie en practijk 1938-1940
✦ *jaren* 1(1938), nr. 1(jan.)[1] – 3(1940), nr. 12(jan.)[2]
✦ *ondertitel* Officieel orgaan van den Ned. RK Dambond
✦ *uitgever* Nederlandsche RK Dambond
✦ *plaats* 's-Gravenhage
✦ *frequentie* 6 nrs. ∞ 1938; 3 nrs. ∞ 1939; 1 nr. ∞ 1940
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1938 F.G. Bolle, adm.
1938-1939 A.M.J. Jacobs, red.
1938-1940 H.F.M. Pellemans. adm.
1938-1940 C.J. van Zwieteren, red.
✦ *bijzonderheden* De eerste jaargang loopt tot en met nr. 6(dec. 1938); de tweede jaargang van nr. 7(febr. 1939) tot en met nr. 9(aug. 1939). De derde jaargang bestaat uitsluitend uit nr. 12 [in handschrift verbeterd in nr. 10] (jan. 1940).
✦ *relaties* Voortzetting van *Ons damblad* (1925-1934)
– Voortgezet als *Ons damjournaal*
✦ *literatuur Dammen. Catalogus van de Damcollectie in de Universiteitsbibliotheek van Amsterdam bijeengebracht door Philip de Schaap* (Amsterdam 1990), p. 174, nr. 2272
✦ *autopsie* Volledig
– UBA, Damcollectie De Schaap
✦ *typering* Blad van de RK Dambond. In 1(1938), nr. 3 (mei) wordt geciteerd uit een radiotoespraak van H.F.M. Pellemans, de voorzitter van de bond: "In ons eigen orgaan *Theorie en practijk* worden georganiseerde wedstrijden besproken – interessante partijen geanalyseerd en problemen uitgewerkt en het spel geregeld deskundig besproken. Wij durven gerust beweren dat het spel van den RK Dambond op hoog peil staat en dat alle Katholieke dammers in de bond steeds gelijkwaardige tegenspelers kunnen ontmoeten".
✦ *noten*
(1) In oktober 1937 was een *Jubileum-nummer* verschenen "den leden aangeboden bij het 20 jarig-bestaan van den Nederlandschen R.K. Dambond" (aanwezig UBA, Damcollectie De Schaap). Daarin was reeds aangekondigd dat het in de bedoeling lag "wederom tot de uitgave van een orgaan te komen". In dit *Jubileum-nummer* verwoordde erevoorzitter A.J. Fennell OP het doel van de bond als volgt: "Het spel als ontspanning, maar ook als strijdmiddel voor ons Katholiek beginsel".
(2) In handschrift is de nummering van de aflevering van januari 1940 veranderd in nr. 10. In dit nummer wordt bericht: "1940 zal – als de voorteekenen niet bedriegen – een algeheele reorganisatie van *Theorie en Practijk* brengen; moge dan alles 'beter' worden". Vermoedelijk was dit echter de laatste aflevering.

308

Thijm-almanak 1936-[1938]
✦ *jaren* 1936-[1938][1]
✦ *uitgever* NV Thijmfonds[2]
✦ *plaats* Rotterdam ∞ 1936-1937; 's-Gravenhage ∞ 1938
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II
✦ *redactie* 1936-1938 Anton van Duinkerken
1936-1938 M. Molenaar MSC
1936-1938 Fr. van Oldenburg Ermke
1936-1938 Bernard Verhoeven
1937-1938 Jan Nieuwenhuis
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– Van de almanak voor 1936 zou wegens het grote succes een herdruk zijn verschenen (vgl. *de Maasbode*, 22 maart 1937).
✦ *autopsie* 1936-1938
– KDC
✦ *typering* Culturele almanak, bevat voornamelijk gedichten, korte verhalen, kunstzinnige illustraties. Anton van Duinkerken merkt in de inleiding van de eerste uitgave op dat de almanak "in een tijd, die reeds duidelijk dreigt met vernietiging van het werk der katholieke emancipatoren, dit werk [wil] verdedigen en voortzetten, op eene wijze, die niet voor de eenvoudigen ontoegankelijk, toch voor de kenners verantwoord is". In de strijd om het bedreigde recht van de katholieken te verdedigen zal de *Thijm-almanak* veel ruimte bieden "aan de uiteenzetting van hetgeen voor de hedendaagsche katholieke samenleving in ons vaderland van beslissende waarde is".
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk niet verder verschenen. In *Brinkman's catalogus*, 1936-1940, p. 1274 worden alleen de uitgaven 1936 tot en met 1938 vermeld. De activiteiten van het Thijmfonds werden door de Tweede Wereldoorlog stilgelegd, maar in de naoorlogse jaren heeft het fonds nog een aantal boeken uitgegeven.
(2) Het Thijmfonds wilde naar analogie van het Vlaamse Davidsfonds een boekenfonds zijn voor katholieken. Jaarlijks zou een twaalftal boeken, waaronder de *Thijm-almanak*, worden uitgegeven, waarop men kon intekenen. In de aankondiging in *Bouwen*, 4(1935), nr. 11(nov.) werd gezegd dat het fonds "het boek als een der voornaamste cultuurposten voor Katholiek Nederland [wil] veroveren". Op 20 sept. 1935 was de NV Thijmfonds te Rotterdam opgericht. Als het doel der vennootschap werd geformuleerd: "het verrichten van daden van koophandel, meer en speciaal in het bijzonder het uitgeven, het doen uitgeven, het koopen, het verkoopen en het vervaardigen van boek- en drukwerken, het aanleggen, oprichten en inrichten van boekerijen, een en ander in den meest uitgebreiden zin, zoomede het deel-

nemen in andere soortgelijke maatschappijen of ondernemingen (...)". Vgl. *Akten betreffende Naamlooze Vennootschappen*. Bijvoegsel van de *Nederlandsche Staatscourant*, 1935, nr. 205(21 okt.), NV nr. 2272. De katholieke boekverkopers protesteerden dat het Thijmfonds buiten de boekhandel om wilde optreden. Vgl. hiervoor *Boek en leven*, 1(1936), nr. 2(aug.), p. 35-38 en nr. 3(sept.), p. 57-61.

309

Tien cents volks almanak voor het katholieke huisgezin[1] 1900-?
✦ *jaren* 1(1900)-?
✦ *uitgever* Ant. W.C. Lonis
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* I
✦ *redactie* Niet in de almanak vermeld.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
✦ *autopsie* 1(1900)
– UBU, collectie Thomaasse.
✦ *typering* Almanak met de gebruikelijke nuttige gegevens (kalender, titulatuur, weekmarkten etc.) en met mengelwerk (verhalen van stichtende aard, gedichten etc.). In 'Aan den lezer' wordt het doel van de almanak als volgt omschreven: "om de katholieke lectuur te helpen bevorderen, het is waar, er bestaat reeds veel, maar nimmer te veel om te strekken tot wering van slechte lectuur".
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "voor het jaar O.H. ..." (jaartal).

310

de Toekomst
✦ *jaren* [1886]
✦ *bron Brinkman's adresboek voor den Nederlandschen boekhandel*, 1886 (vgl. J.M.H.J. Hemels, *De Nederlandse pers voor en na de afschaffing van het dagbladzegel in 1869* (Assen 1969. Diss. KU Nijmegen), p. 541). Aldaar vermeld met de ondertitel 'Zondagsblad voor katholieken' als uitgave van de Ver. Kath. Boekhandelaren te Roermond.
✦ *autopsie* Niet in autopsie kunnen nemen.

311

de Toeschouwer 1857
✦ *jaren* 1(1857)
✦ *uitgever* C.L. van Langenhuysen
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* [maandelijks][1]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* [1857 M.W. van der Aa][2]
[1857 mr. C.J.A. Heydenryck][2]
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven.
– Het blad verscheen in twee, afzonderlijk gepagineerde halfjaarlijkse delen.
✦ *relaties* Voortgezet als *Bibliotheek voor katholijke huisgezinnen*[3]
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Maandblad van zeer gevarieerde inhoud: belletrie en artikelen van (kerk)historische, geografische aard. Beekelaar noemt het blad: "gevuld met uit de moderne talen vertaalde verhalen over verre landen en tijden, badinerende vertellingen van Van der Aa en enkele gedichten en historische opstellen over Daniel O'Connell en Robert Peel van de hand van Heydenryck" (vgl. G.A.M. Beekelaar, 'Heydenryck, Christiaan Joannes Antonius', in: *Biografisch woordenboek van Nederland* ('s-Gravenhage 1989), p. 252-254).
✦ *noten*
(1) Door het ontbreken van omslagen is de frequentie moeilijk vast te stellen. *Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 1170, vermeldt 12 afleveringen per jaargang.
(2) Vgl. *Nieuw Nederlandsch biografisch woordenboek*, dl. 1 (Leiden 1911), k. 5, alwaar wordt gezegd dat Van der Aa samen met Heydenryck *de Toeschouwer* oprichtte en redigeerde.
(3) In 1(1857), dl. 2, p. 478 wordt in 'Aan de lezers van den *Toeschouwer*' gezegd: "Met 1e. Januarij e.k. zal *De Toeschouwer* zoowel van redaktie als van uitgever veranderen. Het tweede is een gevolg van het eerste. De tegenwoordige redakteur ziet zich door vermeerdering van bezigheden gedrongen, het beheer van dit Tijdschrift neder te leggen. Het is niet zonder groot leedwezen, dat hij zich terugtrekt van een onderneming, die onder zijn leiding opgerigt, door het katholiek publiek zoo krachtig en welwillend is onderschraagd". De *Bibliotheek voor katholijke huisgezinnen* handhaafde in 1858 als neventitel de naam van zijn voorloper, *de Toeschouwer*.

312

Tooneel en bioscoop[1] 1915-{1926}
✦ *jaren* 1(1915/16), nr. 1[nov.][2] – {10(1926), nr. 17(4 dec.)}[3]
✦ *ondertitel* Inlichtingen voor roomsch-katholieken. Weekblad uitgegeven door het hoofdbestuur van[4] Voor Eer en Deugd te Rolduc ∞ 1(1915/16) – 5(1921), nr. 40(21 dec.)
– Inlichtingen voor roomsch-katholieken. Weekblad, uitgegeven door het Centraal Bureau van Voor Eer en Deugd, Roermond ∞ 6(1922) – {10(1926), nr. 17(4 dec.)}
✦ *uitgever* Het Hoofdbestuur van Voor Eer en Deugd[5] ∞ 1(1915/16)-5(1921)
– Centraal Bureau van Voor Eer en Deugd ∞ 6(1922) – {10(1926), nr. 17(4 dec.)}

✦ *plaats* Rolduc ∞ 1(1915/16)-5(1921); Roermond ∞ 6(1922) – {10(1926), nr. 17(4 dec.)}
✦ *frequentie* wekelijks ∞ 1(1915/16)-2(1916/17); 39 nrs. ∞ 3(1917/19); 43 nrs. ∞ 4(1919/20); 40 nrs. ∞ 5(1921); 38 nrs. ∞ 6(1922); 31 nrs. ∞ 7(1923/24); 21 nrs. ∞ 8(1924); 28 nrs. ∞ 9(1925); 17 nrs. ∞ 10(1926)
✦ *formaat* B ∞ 1(1915/16), nr. 1(onged.) – nr. 29(27 mei 1916); C ∞ 1(1915/16), nr. 30(3 juni) – 3(1917/19), nr. 39(25 jan. 1919); B ∞ 4(1919/20) – {10(1926), nr. 17(4 dec.)}
✦ *omvang* III ∞ 1(1915/16)-2(1916/17); II ∞ 3(1917/19)-7(1923/24); I ∞ 8(1924); II ∞ 9(1925); I ∞ {10(1926)}
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
[J.S.H. Bemelmans pr.][6]
✦ *register* Een register op de eerste en tweede jaargang verscheen onder de titel *Welke tooneelstukken en films mag ik zien?*, Tweede, veel vermeerderde druk, 1918, 36 p. De eerste druk bevatte een register op de 21 eerste nummers van het tijdschrift.
✦ *bijzonderheden* De jaargangnummering begint m.i.v. 4[1919/20], nr. 1(1 febr.). Vanaf dit moment vermelden de afleveringen alleen de jaargangaanduiding, geen jaartallen meer: V, nr. 1(5 jan.), VI, nr. 1(4 jan.) enz.
– De jaargangen 1 en 2 lopen van november tot en met oktober; jaargang 3 loopt van 1917, nr. 1(17 nov.) tot en met 1919, nr. 39(25 jan.); jaargang 4 loopt van febr. tot en met dec. 1919; de jaargangen 5 en 6 vallen samen met de kalenderjaren 1921 en 1922; jaargang 7 loopt door tot en met jan. 1924; de jaargangen 8, 9 en 10 lopen weer gelijk met het kalenderjaar.
– Het tijdschrift verschijnt regelmatig wekelijks tot en met 3(1917/19), nr. 13(20 april), waarin een bericht verschijnt over gebrek aan kopij. In 'Bij gebrek aan grondstoffen', in 3(1917/19), nr. 22(20 april 1918), p. 85, meldt J.S.H. Bemelmans dat ook *Tooneel en bioscoop* lijdt "aan dit typisch verschijnsel van onze tijd". Enerzijds verlicht dit zijn taak maar voor de bloei van het blad zit er een schaduwzijde aan: "Een blad dat niet geregeld uitkomt, gaat kwijnen en toch we *kunnen* niet geregeld verschijnen. (...) Zo gauw er weer wat is, lichten wij U in, zoodat U toch geregeld op de hoogte blijft". Ongetwijfeld doelde hij op de oorlogssituatie. Het volgende nummer, nr. 23, verscheen op 15 juni.
✦ *relaties* Voortzetting van een reeks toneel- en filmrecensies, door de Rolducse priester-leraar Bemelmans met de hand geschreven, vermenigvuldigd en verzonden.[7]
✦ *autopsie* 1(1915/16), nr. 1(onged.) – 10(1926), nr. 17(4 dec.)
– KDC
✦ *typering* Uitgave van het hoofdbestuur van Voor Eer en Deugd om de katholieken te informeren over nieuw opgevoerde toneelstukken en uitgebrachte films. De besproken werken worden in de eerste plaats op hun zedigheidsgehalte getoetst; de kunstzinnige waarde is daaraan ondergeschikt. In het inleidend artikel 'Tooneel en critiek' schrijft S. Bruijsten dat *Tooneel en bioscoop* leiding wil gaan geven inzake het beroepstoneel. Voor hem is het niet de juiste weg "als men door middel van liefhebberijgezelschappen onze menschen van geheel het moderne tooneel wil uitsluiten, van goede zoowel als van slechte stukken. Neen, als wij bereiken dat de katholieke uitgaande wereld alleen goede of althans niet af te keuren stukken van het modern tooneel bezoekt en dat daarnevens het liefhebberij tooneel het repertoire aanvult, dan dunkt me, dat we zijn waar we wezen moeten." Daartoe is goede beoordeling van de uitgebrachte toneelstukken nodig. Hij eindigde zijn artikel met de wens dat *Tooneel en bioscoop* "krachtdadig [mag] ingrijpen in de drommen, welke avond aan avond naar den schouwburg golven. Voor zoover er Katholieken meedeinen, wil het tijdschrift leiden hier, afleiden en inperken ginds. Lang genoeg heeft 's duivels water over Gods akker gevloeid en er de beste vruchten van meegesleurd. 't Is meer dan tijd er dijken aan te leggen. Claudite jam rivos pueri, Mannen, keert den stroom." Pater J. Kronenburg CssR schreef in *Mannenadel*, 5(1915/16), p. 107-109, dat *Tooneel en bioscoop* een tijdschrift wil zijn dat wijst "niet op de schoonheid van inhoud of vertolking, maar op het ten-goede-opbouwende, onschadelijke, gevaarlijke of slechte van tooneel en bioscoop". Het blad is bedoeld voor de burgerlijke overheden in katholieke plaatsen die toestemming moeten geven tot opvoeringen, voor de redacties van de katholieke bladen die aankondigingen of beoordelingen bevatten van opvoeringen, voor geestelijken die tijdig moeten kunnen waarschuwen tegen verkeerde toneelstukken en lichtzinnige films en voor hen die "door hun stand of fortuin of wetenschap de toonaangevende families uitmaken en in gezelschappen hun invloedrijk oordeel over het al of niet gewenschte van bezoek doen hooren".
✦ *noten*
(1) In de titelkop is vermeld: "Dit blad is alleen bestemd voor volwassenen".
(2) Nummer 1 bevat een inleidend artikel van S. Bruijsten, 'Tooneel en critiek', gedateerd: Allerzielen 1915.
(3) In *Mannenadel en vrouweneer*, 20(1930/31), nr. 1(okt.), p. 1, bericht J. Bemelmans, directeur van het Centraal Bureau van Voor Eer en Deugd: "Sinds *Tooneel en Bioscoop* niet meer bestaat, heeft Voor Eer en Deugd geen recensies van tooneelstukken en films gepubliceerd. Dat was voor het tooneel niet meer noodig, omdat onze groote katholieke bladen de stukken regelmatig recenseerden en de goedwillende katholieken dus door die bladen van het moreel gehalte van tooneelstukken op de hoogte konden komen. Het recenseeren van films heeft eerst de Vereeniging van Noord-Brabantsche en Limburgsche Gemeenten voor gezamenlijke filmkeuring en later de Katholieke Filmcentrale van ons overgenomen". Om een overzicht te hebben van de besproken toneelstukken en films werd in *Mannenadel en*

vrouweneer, 20(1930/31), nr. 1(okt.) een overzicht gegeven van korte samenvattingen van recensies in de katholieke pers in de periode van februari 1928 tot en met juni 1930. Dat zou er op kunnen wijzen dat *Tooneel en bioscoop* ook nog in 1927 is verschenen.
(4) M.i.v. 1(1915/16), nr. 30(3 juni) vervalt "van".
(5) De Vereniging Voor Eer en Deugd was in 1905 als 'jongelingen-vereeniging' opgericht ter verdediging van de katholieke moraal. Volgens de statuten was het doel van de vereniging om "met hulp van de bovennatuurlijke genade Gods en den bijstand der Onbevlekte Maagd, den individueelen wil des jongelings te sterken door onderlingen zedelijken steun en wederzijdsch goed voorbeeld, en de opgroeiende jeugd te vrijwaren tegen den verderfelijken invloed der in de moderne samenleving steeds driester optredende onzedelijkheid" (vgl. de statuten afgedrukt in: *Voor Eer en Deugd. Aan de Zeereerw. Heeren Directeurs, aan alle belanghebbenden in de Vereeniging Voor Eer en Deugd* (z.p. 1906), p. 21). In 1911 werd er een mannenafdeling gevormd en in 1916 een vrouwenafdeling.
(6) J.S.H. Bemelmans, pr., ondertekende de handgeschreven toneel- en filmrecensies die aan de uitgave van *Tooneel en bioscoop* voorafgingen. Hij schreef in 1930 ook een verantwoording van het stopzetten van het blad (vgl. hierboven noot 3).
(7) In het autopsie-exemplaar in het KDC is bij de eerste jaargang mee gebonden een handgeschreven, gehectografeerde brief van J.S.H. Bemelmans, pr., over de oprichting van een "inlichtingenbureau inzake het zedelijk gehalte van in ons land opgevoerde tooneelstukken en revues en vertoonde films". Daarin wordt meegedeeld dat men zich kan abonneren op gehectografeerde verslagen van toneelopvoeringen en films. Het doel van de uitgave is tweeërlei: "1e De geestelijkheid van de kleinere steden, die gewoonlijk bezocht worden door de beroepstooneelspelers, als het stuk in de hoofdsteden niet meer 'gaat', in te lichten over het zedelijk gehalte van het stuk, zoodat zij, bekend met de plaatselijke toestanden, kunnen beoordeelen of zij eene waarschuwing tegen een of ander stuk of film dienstig achten; 2e de geestelijkheid individueel in te lichten zoodat zij in staat zijn een oordeel uit te spreken, raad te geven, waar dit moet. Het abonnement wordt alleen opengesteld voor geestelijken en bij ons door geestelijken geïntroduceerde leeken. (...) De toezending geschiedt eenige dagen na de opvoering van een nieuw stuk". Na de brief volgen 75 pagina's handgeschreven, gehectografeerde 'Uitgaven van het Inlichtingenbureau inzake het zedelijk gehalte van tooneelstukken en films', met recensies van toneelstukken en films en met lijsten van 'goede' en 'niet goede films', vermoedelijk verspreid in september en oktober 1915.

313

Tooneelgids 1923-1933
✦ *jaren* 8(1923), nr. 10(1 jan.) – 18(1932/33), nr. 12(aug.)[1]
✦ *ondertitel* Tijdschrift voor het roomsche tooneel in den meest uitgebreiden zin. Officieel orgaan van den Ned. R.K. Tooneelbond ∞ 8(1923), nr. 10(1 jan.) – 10(1924/25)
– Geïllustreerd maandschrift ∞ 11(1925/26)-18(1932/33)
✦ *uitgever* Uitgeverij J. Vink (m.i.v. 13(1927/28), nr. 6(15 febr. 1928): N.V. Vink's Uitgeversmaatschappij)
– Tot en met 10(1924/25) was de Ned. RK Tooneelbond de mede-uitgevende instantie.[2]
✦ *plaats* Red.: Rotterdam ∞ 8(1923), nr. 10(1 jan.) – 13(1927/28); Berlicum (N.Br.)[3] / Amsterdam ∞ 14(1928/29)-15(1929/30); Berlicum (N.Br.) ∞ 16(1930/31); 's-Hertogenbosch / Rotterdam ∞ 17(1931/32)-18(1932/33)
– Adm.: Alkmaar
✦ *frequentie* 18 nrs. per jaar[4] ∞ 8(1923), nr. 10(1 jan.) – 10(1924/25)
– maandelijks ∞ 11(1925/26)-18(1932/33)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I ∞ 8(1923); IV ∞ 9(1923/24); V ∞ 10(1924/25); IV ∞ 11(1925/26)-18(1932/33)
✦ *redactie* 1923-1928, 1931-1933 J.A.M. Everwijn
1928-1930 Joh. Schmidt
1928-1931 Jan Grosfeld
1931-1933 Kees Spierings
Medewerkers (vermeld op omslagen in 1923 -{1924}):
1923 Chr.N.J. Meijsing pr.
1923-{1924} pater Adrianus OFMCap
1923-{1924} W. Aewerdonk SJ
1923-{1924} N. Andriesma
1923-1924 J.C. Beuk
1923-{1924} G.J.M. Brugman
1923-{1924} P.A. Bruinsma
1923-{1924} Louis Chrispijn sr.
1923-{1924} Jan Engelman
1923-{1924} H.A. Ham
1923-{1924} Louis Haver
1923-{1924} Cor Hermus
1923-{1924} Hein Hoeben
1923-{1924} frater Th. Horsten
1923-{1924} Frank Luns
1923-{1924} mr. Marell
1923-{1924} Gerard Nielen
1923-{1924} W. Nieuwenhuis
1923-{1924} Wilh.J. Putman
1923-{1924} Ellen Russe
1923-{1924} dr. Felix Rutten
1923-{1924} H.B. van der Sande
1923-{1924} Jacq. Schmidt pr.
1923-{1924} pater Servatius OFMCap.
1923-{1924} Willem Smulders pr.
1923-{1924} J.G. Spekman

1923-{1924} Jos. van der Velden
1923-{1924} Albert Vogel
1923-{1924} Ber van Voskuijlen
1923-{1924} S.J.L.M. de Vreese
{1924} J.A.F. Vergroesen
✦ *speciale nummers* Bij 10(1924/25), nr. 15(15 april): bijvoegsel: E. Boelaert MSC, 'Tweede missienummer', 32 p.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (m.i.v. 1923/24); inhoudsopgave (1931/32).
✦ *relaties* Voortzetting van *Tooneelgids voor dilettanten*
– Opgegaan in *Katholiek tooneel*[1]
✦ *autopsie* Volledig
– UBT, Theologische Faculteit, collectie Kapucijnen ∞ 1923-1930/31 (veel omslagen ontbreken; 1929/30 ingebonden bij *Roomsch toneel*)
– Amsterdam, Theater Instituut Nederland ∞ 1931/32
– UBU, Bibliotheek van het Theaterinstituut (opgegaan in UBU, Letterenbibliotheek) ∞ 1932/33 (sinds 1988 niet meer aanwezig)
✦ *typering* Blad van de toneeluitgeverij J. Vink voor katholieke amateurtoneelspelers. Het blad bevat beschouwingen over toneel en alles wat daarmee te maken heeft. Voorts fragmenten van toneelstukken, besprekingen en aankondigingen van toneelstukken. Tot en met aug. 1925 was het blad tevens orgaan van de Ned. RK Tooneelbond en bevatte het ook nieuws en mededelingen van de bond.
✦ *noten*
(1) In 18(1932/33), nr. 12(aug.), p. 3, wordt bericht: "Vier maanden lang zal *Tooneelgids* niet uitkomen, maar toch zal ik u bereiken. U ontvangt dien tijd (gratis) *Katholiek tooneel* (...). Na die vier maanden zullen *Katholiek tooneel* en *Tooneelgids* volledig samensmelten". Reeds in sept. 1933 vermeldt *Katholiek tooneel* dat de *Tooneelgids* is opgenomen.
(2) Vanaf sept. 1925, toen de *Tooneelgids* niet langer het orgaan was van de Ned. RK Tooneelbond, gaf de bond een eigen blad uit: *Maandelijks nieuws*, waarvan geen enkele aflevering kon worden ingezien. Het is vermoedelijk een drietal jaren verschenen. Vanaf okt. 1928 was *Roomsch tooneel* het orgaan van de bond. In 5(1928/29), nr. 6(jan.), p. 93-94, van *Roomsch tooneel* zijn de notulen opgenomen van de 15e algemene jaarvergadering van de Ned. RK Tooneelbond op 7 okt. 1928. Tijdens die vergadering verklaarde de voorzitter van de Tooneelbond dat 'Officieel orgaan van den Ned. RK Tooneelbond' was weggelaten op verlangen van uitgever Vink. Van de zijde van de uitgever was dus de onttrekking als bondsorgaan begonnen. Daaraan voegde hij toe: "Bovendien blijft het voor ons een open vraag of *Tooneelgids* in de toekomst een uitgesproken Katholiek tooneelblad blijft. Wij hebben hieromtrent geen zekerheid."
(3) Van 15(1929/30), nr. 5(15 jan.) tot en met nr. 12(15 aug.): 's-Hertogenbosch i.p.v. Berlicum.
(4) Van 15 febr. tot 15 aug. eenmaal per maand; van 15 aug. tot 15 febr. tweemaal per maand

314

Tooneelgids voor dilettanten 1915-1922
✦ *jaren* 1(1915/16), nr. 1(15 aug.) – 8(1922), nr. 9(15 dec.)
✦ *ondertitel* Orgaan van den Nederlandschen Roomsch-Katholieken Tooneelbond ∞ 2(1916/17) – 8(1922), nr. 9(15 dec.)
✦ *uitgever* Uitgeverij J. Vink Pz.
– Vanaf 2(1916/17) was de Nederlandsche Roomsch-Katholieke Tooneelbond de mede-uitgevende instantie.
✦ *plaats* Red.: Amsterdam ∞ 1(1915/16)-2(1916/17); Alkmaar ∞ 3(1917/18)-8(1922)
– Adm.: Beverwijk ∞ 1(1915/16) – 3(1917/18), nr. 17(15 juni); Alkmaar ∞ 3(1917/18), nr. 18(15 juli) – 8(1922)
✦ *frequentie* 18 maal per jaar[1]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV ∞ 1(1915/16); III ∞ 2(1916/17)-7(1921/22); II ∞ 8(1922)
✦ *redactie* 1915-1917 Herman van den Eerenbeemt
1917-1922 Leo Speet
Raad van Bijstand (vermeld 1915-1920):
1915-1916 C.C. van Schoonhoven
1915-1920 A. van Delft pr.
1915-1920 L. Franke SJ
1915-1920 mr. H. van Haastert
1915-1920 Frank Luns
1915-1920 dr. H.H. Knippenberg
1915-1920 dr. H.W.E. Moller
1915-1920 pater Servatius van Enschedé OFMCap.
1917-1920 Herman v.d. Eerenbeemt
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen (incidenteel); boek- en toneelbesprekingen; inhoudsopgaven in rubrieken.
✦ *relaties* Tot zeker febr. 1916 was *Ons tooneel* het orgaan geweest van de Ned. RK Tooneelbond.
– Voortgezet als *Tooneelgids*
✦ *autopsie* Volledig m.u.v. 5(1919/20). de nrs. 2, 3, 7 en 17; 6(1920/21), de nrs. 1, 4, 12 en 16;
– UBT, Theologische Faculteit
✦ *typering* Blad van toneeluitgeverij J. Vink voor de katholieke dilettanten, d.w.z. amateurtoneelspelers. Het blad bevat artikelen over toneelspel en regie en alles wat met toneel te maken heeft. Voorts fragmenten van toneelstukken. In 'Een woord vooraf' in het eerste nummer schrijft de redactie dat het doel van het blad is "het dilettanten-tooneel op te drijven tot zuiverder kunstuiting en dit door alle middelen, welke ten dienste staan. Alles wat aan het liefhebberij-tooneel maar eenigszins kan ten goede komen, zal worden behandeld en aangegrepen. Daarnaast wil dit tijdschrift liefde en smaak aankweeken voor alles wat het tooneelwezen betreft, het wil onder veel meer, verhandelingen geven over het ontstaan, ontwikkeling en wezen van het tooneel, het wil schrijvers naar voren brengen en hun werken verklaren, stukken bespreken en de belangrijke opvoeringen verslaan. En dit alles onbemanteld en betrouwbaar en met gedurfde waarheid."

Vanaf aug. 1916 was het blad tevens orgaan van de Ned. RK Tooneelbond en bevatte het voortaan ook nieuws en mededelingen van de bond.
✦ *noten*
(1) Van 15 febr. tot 15 aug. eenmaal per maand, van 15 aug. tot 15 febr. tweemaal per maand.

315

Tot Uw dienst[1] 1968-{1980}
✦ *jaren* 1968, nr. 1(onged.) – {13(1980), nr. 4(dec.)}[2]
✦ *ondertitel* Contactblad[3] voor de kerkzangers in het bisdom 's-Hertogenbosch ∞ 1968-{1972}
– Zangersblad Bisdom 's-Hertogenbosch ∞ 7(1974)-{13(1980)}
✦ *uitgever* Nederlandse Sint Gregorius Vereniging in het bisdom 's-Hertogenbosch
✦ *plaats* 's-Hertogenbosch
✦ *frequentie* 2 nrs. ∞ 1968; 3 nrs. ∞ 1969-1970; 1 nr. ∞ 1971-1972; 3 nrs. ∞ 7(1974); 4 nrs. ∞ 8(1975)-13(1980)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1968-{1972} J. v.d. Oort CssR
1968-{1972} M. Lax
1968-{1972} L. Cornelissen
Na 1972 niet meer vermeld.
✦ *bijzonderheden* De jaargangnummering wordt gebruikt vanaf 7(1974).
– Vermoedelijk niet verschenen tussen 1972, nr. 10(onged.) en 7(1974), ongen.(juni). In laatstgenoemd nummer wordt gezegd: "(...) de laatste jaren zag U ons blad nog maar sporadisch. Wat het was? Och, U weet wel, dokters zeggen nooit veel of weten het vaak zelf niet. Het voornaamste is, dat wij er weer zijn."
✦ *relaties* Voortgezet als *Opmaat*[4]
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. 1971, nr. 9; 1978, nr. 3 en 1980, nr. 2
– KDC
✦ *typering* Blad van de Nederlandse Sint Gregoriusvereniging voor het bisdom Den Bosch. Het blad is bestemd voor de kerkzangers van het bisdom Den Bosch, en ook voor dirigenten en organisten. In het eerste nummer schrijft J. Hettema, de diocesaan voorzitter, in 'Ten geleide' dat het initiatief tot uitgave van het blad is genomen "aangemoedigd door het voorbeeld van enkele andere diocesane Gregorius-besturen en door de weerklank welke zij daarmee mochten ontmoeten". Het blad hoopt "een bescheiden, maar niet onbelangrijke vorm van kontakt met onze zangers en zangeressen te kunnen opbouwen, vooral door nuttige en interessante informatie".
✦ *noten*
(1) In het eerste nummer is in de titelkop ruimte vrijgelaten voor een titel. De lezers worden opgeroepen een geschikte titel voor het blad te bedenken. In 1968, nr. 2(onged.) wordt gezegd in 'Naam van ons blad', p. 1, dat gekozen is voor de naam *Tot Uw dienst*, omdat deze naam precies aangeeft "wat wij willen zijn met onze informaties: dienstbaar zijn aan de koren, dienstbaar aan de liturgie".
(2) *Tot Uw dienst* bleef verschijnen tot en met 18(1985), nr. 2(juni).
(3) Van 7(1974), ongen.(juni) – nr. 3(dec.): 'Kontaktblad'.
(4) In 18(1985), nr. 2(juni) wordt in 'Naar een nieuwe opzet' gezegd dat de titel *Tot Uw dienst* op zich een prima titel is, "maar in onze tijd waarin afkortingen een soort epidemie zijn, wordt *Tot Uw dienst* al gauw TUD of – nog erger – het Tudblaaike. En dat gaat ons nou net iets te ver en komt onze eer te na. Vandaar dat wij op zoek zijn naar een nieuwe titel!" Over de keuze van de naam *Opmaat* wordt in het eerste nummer geschreven: "'Opmaat' is een muziekterm en suggereert iets van activiteit. Wat willen wij met onze vereniging anders, dan een verantwoord omgaan met muziek binnen de liturgie ondersteunen, bevorderen en activeren." Bovendien gaat een 'opmaat' aan een volle maat vooraf. Het blad wil helpen bij de voorbereiding van de liturgie. Voorts: "Als je van dat ene woord [opmaat] er twee maakt en het accent verlegt, dan staat er 'op maat'. Dan zegt de titel iets van de wijze, waarop wij onze informatie zouden willen opdienen: niet te geleerd of te theoretisch, maar op de praktijk gericht of – zogezegd – op maat gesneden. Tenslotte: "Zet (...) nog een keer beide lettergrepen los en zet achter elk woord een uitroepteken: Op! Maat!, en er klinkt in de titel iets van bemoediging door voor al die 'maten', die – net als wij – het hart aan de kerkmuziek hebben verpand". Van *Opmaat* is als blad dat na 1980 begon te verschijnen, geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen.

316

de Tweede toren 1939-1949
✦ *jaren* 1(1939/40), nr. 1(15 juni) – 2(1940), nr. 10(dec.)
– 3(1946/47), nr. 1(15 juli) – 5(1948/49), nr. 5/6(dec.)
✦ *uitgever* De Sleutelbos[1]
✦ *plaats* Red.: 's-Gravenhage ∞ 1(1939/40)-3(1946/47); Nijmegen ∞ 4(1947/48)-5(1948/49)
– Adm: 's-Gravenhage ∞ 1(1939/40) – 5(1948/49), nr. 1(dec.); Amsterdam ∞ 5(1948/49), nr. 2/3(maart 1949) – nr. 5/6(dec. 1949)
✦ *frequentie* 10 nrs. ∞ 1(1939/40)-4(1947/48); 6 nrs. ∞ 5(1948/49)
✦ *formaat* B ∞ 1(1939)-2(1940/41); A ∞ 3(1946/47)-5(1948/49)
✦ *omvang* II
✦ *redactie* Vóór 1941 niet vermeld.
1941-1948 dr. E.J. Theissing, in 1941 hoofdred.
1946-1949 mr. J. Bosch

1946-1949 W. Hillen
1946-1949 dr. H. van Prooye-Salomons
1947-1949 L. Vuylsteke
1947-1949 L. Wery
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen; inhoudsopgaven (1939/40) en 1940/41).
– In het Katholiek Documentatie Centrum is het archief van de Sleutelbos aanwezig.
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Blad van de Sleutelbos, een vriendschapsbond van katholieke afgestudeerde vrouwen. Het blad bevat veel artikelen over de positie van de vrouw. In het eerste nummer wordt in het inleidend artikel de keuze van de titel uitgelegd met verwijzing naar het boekje *De twee torens* van Frederike Coudenhove. Het tijdschrift wil een blad zijn van en voor leken. De eerste toren van Gods Kerk is die van de kloosterlijke volmaaktheid. De tweede toren is die van de christelijke volmaaktheid van de leken die niet zo hoog is als de eerste en er veel eenvoudiger en armelijker uitziet. De tweede is de oudste. Zijn onderbouw rees geweldig in de eerste tijd van het christendom, daarna heeft het werk vele generaties lang stil gelegen. De toren der kloosterlingen ligt beschut. Het is niet zo gemakkelijk hem te naderen: met sterkere macht dan hekwerk en prikkeldraad houdt het bordje 'clausura' alle onbevoegden op afstand. De tweede toren staat volop in de wind, iedereen kan hem naderen, niemand heeft het recht iemand anders de toegang te weigeren. Leek is ieder, die geen priester of kloosterling is, leek is ieder, die vrij in deze wereld kan leven, niet gebonden door geloften, niet afgezonderd van anderen. Het doel van het tijdschrift is te schrijven over de "bouwplannen en bouwervaringen" omtrent de tweede lekentoren. "De tweede Toren is bestemd voor meer-ontwikkelden, voor degenen, die met oordeel des onderscheids kunnen lezen". Het tijdschrift wordt uitgegeven door de Sleutelbos, een vriendschapsverbond van katholieke, afgestudeerde vrouwen. Het blad zal schrijven "over de plaats, die de vrouw in de nieuwe gemeenschap wordt toegedacht, over de taak, die zij daarin te vervullen zal hebben. En waar de taak van de vrouw als moeder haar door God in de natuur is duidelijk gemaakt, zullen wij daar waarschijnlijk minder over hoeven te praten dan over die van de ongehuwde vrouw." In het eerste nummer dat na de bevrijding verscheen, werd het programma nog eens kort herhaald: "wij willen de plaats van de leek, en vooral van de vrouwelijke ongehuwde leek in Kerk en maatschappij bespreken" (3(1946/47), nr. 1(15 juli), p. 1).
✦ *noten*
(1) Op de binnenzijde van de omslagen is steeds vermeld: "De Sleutelbos is een vriendschapsverbond van Katholieke afgestudeerde Vrouwen, onder de zinspreuk 'Propter Veritatem et Mansuetudinem et Justitiam'". Over de Sleutelbos, zie: Marjet Derks, *Heilig moeten. Radicaal-katholiek en retro-modern in de jaren twintig en dertig* (Hilversum 2007. Diss. RU Nijmegen), p. 372-392. Zij noemt de naam de Sleutelbos opvallend a-religieus; de naam duidt op een ring die de afzonderlijke 'Sleutels' bijeenhield. Binnen die eenheid was ruimte voor eigenheid. De Sleutelbos was geen katholieke vereniging met bisschoppelijke goedkeuring, maar een verbond van ongetrouwde afgestudeerde katholieke vrouwen. Op basis van gelijkgezindheid en genegenheid werd men toegelaten. Vgl. Derks, p. 374.

317

Tijdschrift tot nuttig en gezellig onderhoud, of mengelingen en aanteekeningen 1841-[1842]
✦ *jaren* 1(1841/42), nr. 1[maart 1841] – [maart 1842][1]
✦ *uitgever* Wed. J. van Gemert en Zonen
✦ *plaats* Tilburg
✦ *frequentie* maandelijks, maar wellicht aanvankelijk – afgaande op de signatuuraanduidingen – tweewekelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.[2]
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgave.
✦ *autopsie* 1(1841/42), nr. 1(maart 1841) – [maart 1842][1]
– UBM, Jezuïetencollectie
✦ *typering* Blad met diverse inhoud: actuele berichten, apologetische bijdragen, historische en populairwetenschappelijke artikelen. In het 'Voorberigt' in het eerste nummer presenteert het blad zich als volgt: "Bij de algemeen steeds meer en meer gevoeld wordende behoefte, van zich voor eenen matigen prijs eene nuttige en aangename lectuur te kunnen verschaffen, is men er eindelijk op bedacht geweest, om ook hier een aan onderhoudende lectuur gewijd Tijdschrift, voor eenen waarlijk zeer geringen prijs, uit te geven". De inhoud zal bestaan uit: "Geschied- en oudheidkunde; belangwekkende, hetzij geheel of gedeeltelijk versierde verhalen; bijdragen tot boekenkennis; mededeelingen van uitvindingen, welke hetzij in het huiselijke, hetzij in het wetenschappelijke leven nuttig zouden kunnen zijn; berigten van bijzondere, zoo buiten-, als binnenlandsche, merkwaardige gebeurtenissen". Het blad is niet uitgesproken katholiek, maar het was wel bestemd voor een katholiek publiek: de redacteur eindigt zijn terugblik in zijn laatste bijdrage met te zeggen dat het blad veel succes heeft gehad vooral "in die gedeelten des rijks (...) waar de leeslust en let-

terkundige kennis het meest onder de Katholijken doorgedrongen zijn".
✦ *noten*
(1) In [maart 1842] staakte de anoniem gebleven redacteur van het tijdschrift zijn werkzaamheden. Het is niet duidelijk of het blad daarna nog verder is verschenen. Zowel het exemplaar van de UB Maastricht als ook dat van de UB Tilburg, collectie Theologische Faculteit, lopen tot en met pagina 796. Op pagina 796 van de ingeziene band bericht de redacteur als volgt: "Toen wij, omstreeks een jaar geleden, ten einde de uitgave in Tilburg van een zoo genaamd blaauwboekje [sic] te beletten, op aanzoek van eenen hoog geplaatsten persoon onze medewerking aan dit Tijdschrift beloofden en later op bede van dien zelfden hoog geachten heer ons met de algeheele redactie en bezorging van hetzelve belastten, was het eene toen reeds voor ons uitgemaakte zaak, dat wij dezen ten nutte van het algemeen ondernomenen last na den loop van den eersten jaargang niet meer zouden dragen". Voor de redacteur is het niet mogelijk zijn werkzaamheden voort te zetten gelet op, zo zegt hij, "mijne stelling in de maatschappij en bij de verpligtingen en vooral de talrijke bezigheden, welke aan die stelling verknocht zijn".
(2) Blijkens een nota bene aan het slot van afl. [2] was de aanvankelijke redactie, zoals die in een prospectus was aangekondigd, gewijzigd.

318

Tijdschrift voor taal en letteren 1918-1941
✦ *jaren* 6(1918), nr. 1[begin febr.][1] – 29(1941), ongen.[dec.]
✦ *uitgever* RK Leergangen bij C.N. Teulings ∞ 6(1918)-7(1919)
– Het Nederlandsche Boekhuis ∞ 8(1920)-9(1921)
– Drukkerij-uitgeverij W. Bergmans ∞ 10(1922)-13(1925)
– Drukkerij Henri Bergmans & Cie. ∞ 14(1926)-25(1937)
– Drukkerij Henri Bergmans NV ∞ 26(1938)-29(1941)
✦ *plaats* 's-Hertogenbosch ∞ 6(1918)-7(1919)
– Tilburg ∞ 8(1920)-29(1941)
✦ *frequentie* [tweemaandelijks ∞ 6(1918)-10(1922)][2]
– [driemaandelijks ∞ 11(1923)-29(1941)][2]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV ∞ 6(1918); III ∞ 7(1919); IV ∞ 8(1920)-9(1921); III ∞ 10(1922)-26(1938); V ∞ 27(1939); III ∞ 28(1940)-29(1941)
✦ *redactie* 1918-1920 L.J. Sicking
1918-1920 C.A. Willemse
1918-1921 H.W.E. Moller
1918-1921 H.J.A.M. Stein
1918-1921 B.J. Weerenbeck
1918-1941 dr. Th. Goossens
1918-1941 L.C. Michels
1919-1941 H.M.S. Bernsen
1924-1925 dr. Jac. van Ginneken
Tot en met 1923 worden als medewerkers genoemd:
1918-1923 dr. P. de Brouwer
1918-1923 dr. J. Daniëls SJ
1918-1923 dr. H. Duurkens SJ
1918-1923 W. Govaart SCJ
1918-1923 L. Hermans
1918-1923 fr. Th. Horsten
1918-1923 Th. de Jager
1918-1923 dr. H.H. Knippenberg
1918-1923 dr. W. van Koeverden
1918-1923 Chr. Kops OFM
1918-1923 H. Linnebank OSC
1918-1923 pater L. van Luyk SJ
1918-1923 pater Maximilianus OFMCap
1918-1923 B.H. Molkenboer OP
1918-1923 mej. R. Peeters
1918-1923 dr. G. Piepers SJ
1918-1923 E. Ribberg
1918-1923 Gerl. Royen OFM
1918-1923 dr. Maurits Sabbe
1918-1923 dr. A. Schillings
1918-1923 prof. dr. Jos. Schrijnen
1918-1923 J.F.M. Sterck
1918-1923 C.J. Zwijsen
1919-1921 dr. M.E. de Meester
1920-1923 Th.E. Absil
✦ *speciale nummers* 27(1939), nr. 2: 'Feestnummer aangeboden aan prof. dr. Aurelius Pompen OFM op zijn 60ste verjaardag, 15 mei 1939', 261 p.
✦ *register* Als bijlage bij nummer 1 van 1935 verscheen een register over de jaren 1913-1917 van het *Bijblad voor taal en letteren* en over de jaren 1918-1933 van het *Tijdschrift voor taal en letteren*. Dit register telt 48 pagina's en bevat de inhoud der jaargangen; een alfabetische lijst van de namen der schrijvers, met hun bijdragen; een alfabetische lijst van de boekbesprekingen, op naam van de auteurs; een personen- en een zakenregister.
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– De jaargangnummering van de voorganger, het *Bijblad voor taal en letteren* werd voortgezet. De jaargangen 6(1918) tot en met 8(1920) dragen ook de jaargangnummering: nieuwe reeks jrg. 1 tot en met nieuwe reeks jrg. 3.
✦ *relaties* Voortzetting van *Bijblad voor taal en letteren*[3]
✦ *literatuur* J.A. Bornewasser, *Vijftig jaar Katholieke Leergangen 1912-1962* (Tilburg 1962), p. 145-146
✦ *autopsie* Volledig, m.u.v. de omslagen
– UBN
✦ *typering* Taal- en letterkundig tijdschrift, onder redactie van docenten van de Katholieke Leergangen te Tilburg. Het blad is een voortzetting van het *Bijblad voor taal en letteren*. In het 'Ter inleiding' in het eerste nummer van de zesde jaargang schrijft de redactie: "Het *Bijblad* was uitsluitend bestemd voor de beoefe-

ning van de Nederlandse Taal- en Letterkunde; het nieuwe tijdschrift kent geen grenzen van taal of volk, en breidt zijn werkkring uit tot de beoefening van de taal- en letterkunde der verschillende volkeren en talen, oud en nieuw, in de uitgebreidste zin van het woord. Wij wensen dus de taal- en letterkunde te beoefenen zowel in de beschouwing van de kunstwaarde hunner voortbrengselen, als in de wetenschappelijke bestudering van hun ontwikkeling en hun geschiedenis." Het blad bevat bijdragen over letterkundige stromingen, over kunstenaars en kunstwerken, over de beginselen en verschijnselen van taal in het algemeen en van het Nederlands en de vreemde talen afzonderlijk.
✦ *noten*
(1) Vgl. 'Bericht aan de lezers', in *Bijblad voor taal en letteren*, 5(1917), p. 81.
(2) Vgl. *Catalogus van franciscaans tijdschriftenbezit*. Samengesteld door J. Dercx OFM. In de UBN zijn alleen gebonden jaargangen zonder omslagen aanwezig; de frequentie van verschijnen is daardoor niet te achterhalen.
(3) In het 'Ter inleiding' in het eerste nummer van de zesde jaargang schrijft de redactie dat zij erin geslaagd is "het *Bijblad* aanmerkelijk uit te breiden, en het te verheffen tot een zelfstandig *Tijdschrift voor taal en letteren*".

319

Tijdschrift voor theologie 1961-{1980}
✦ *jaren* 1(1961), nr. 1(onged.) – {20(1980)}
✦ *uitgever* Desclée de Brouwer NV ∞ 1(1961)-12(1972)
– Uitgeverij Emmaus / Desclée de Brouwer NV ∞ 13(1973)-15(1975)
– Vanaf 1976: geen uitgever vermeld
✦ *plaats* Red.: Nijmegen
– Uitgegeven: Breda / Brugge ∞ 1(1961); Utrecht / Brugge ∞ 2(1962)-15(1975); Leuven / Nijmegen ∞ 1(1976)-{20(1980)}
✦ *frequentie* viermaal per jaar
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV ∞ 1(1961); V ∞ 2(1962)-13(1973); VI ∞ 14(1974); V ∞ 15(1975)-{20(1980)}
✦ *redactie* Redactiesecretarissen volgens de *Clavis foliorum periodicorum theologicorum*:
1961-1966 E. Schillebeeckx; 1966-{1980} hoofdred.
1962-{1980} T.M. Schoof
1966-1976 J. Ghoos (voor Vlaanderen)
1977-{1980} P. Vandermeersch (voor Vlaanderen)
{1980} H. Biezeno, secr. van de 'Kroniek'
Redactieleden volgens de *Clavis foliorum periodicorum theologicorum*:
1961 J.A.J. Peters
1961-1966 H. Van den Bussche
1961-1964 mgr. R.R. Post
1961-1967 J.P.M. van der Ploeg
1961-1968 A. Hulsbosch
1961-1968 W.K.M. Grossouw
1961-1970 E.M. Cornélis
1961-1970 H.P.A. Cornelissen
1961-1970 M. Goemans
1961-1970 J.C. Groot
1961-1970 J.H. Walgrave
1961-{1974} E. Schillebeeckx, 1961-1965 red. secr., 1966-{1980} hoofdred.
1962-1970 H. van der Linde
1965-1970 H. Fortmann
1965-1970 P. Anciaux
1965-1970 C. Bouman
1965-1970 P. Fransen
1965-1970 P. de Haes
1965-1970 L. Janssens
1965-1970 J. van Laarhoven
1965-1970 B. van Leeuwen
1965-1970 A. van Roey
1965-1970 A. van Rijen
1965-1970 P. Schoonenberg
1965-1973 V. Heylen
1965-{1980} F. Haarsma
1969-1970 E. Beker
1969-1970 L. Grollenberg
1969-1970 W. de Pater
1969-1970 A. Schoors
1969-{1980} T. van Bavel
1969-{1980} B. van Iersel
1969-{1980} H. Kuitert
1974- 1977 R. Boudens
1978-{1980} J. De Clercq
Voor de leden van de Redactieraad, zie: *Clavis foliorum periodicorum theologicorum*, p. 369-370.
✦ *speciale nummers* 2(1962), nr. 3: bevat de voordrachten van het congres te Nijmegen (11-13 april 1962) over twee concilie-themata: 'primaat en episcopaat' en 'leek en ambt'
3(1963), nr. 3: 'De verwereldlijking van de godsdienst: Een genade of een verzoeking?'
5(1965), nr. 3: 'De huidige situatie van de priester'
6(1966), nr. 3: 'Christus en de wereld'
7(1967), nr. 3: 'Naar een plaatselijke liturgie?'
8(1968), nr. 3: 'De interpretatie van het dogma'
9(1969), nr. 3: 'Christelijke vrijheid en kerkelijk gezag'
10(1970), nr. 4: 'Leven ondanks de dood'
11(1971), nr. 4: '"... het verleden openen...". De theologie van P. Schoonenberg'
12(1972), nr. 2: 'Politieke theologie ter discussie'
Als bijlage bij 12(1972) verscheen: *Toekomst van de religie: Religie van de toekomst? Verslagboek van het congres in maart 1972 gehouden aan de theologische faculteit van de Nijmeegse Universiteit*. Brugge, Emmaüs / Desclée De Brouwer, 1972, 167 p.

13(1973), nr. 4: 'Theologisch woord bij de daad: naar een na-burgerlijke ethiek'
14(1974), nr. 4: 'De positie van de theoloog', feestuitgave bij de 60e verjaardag van E. Schillebeeckx
15(1975), nr. 4: 'Feminisme als theologische uitdaging'
17(1977), nr. 4: 'Godsdienst: sociaal kader of persoonlijke keuze?'
18(1978), nr. 3: 'Taalstrukturen'
19(1979), nr. 3: 'Ambtenaar? Pastor? Profeet?. Leiding op het grondvlak van de kerken'. Verslagboek van het congres, gehouden te Nijmegen van 4-6 april 1979
20(1980), nr. 4: 'De zaak Schillebeeckx: reflecties en reacties'
✦ *register* [G. van Gerwen, T. Schoof], *Index 1961-1985*. Leuven / Nijmegen [1986], 125 p.
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen; inhoudsopgaven.
– Vanaf 13(1973), nr. 1 bevat elke aflevering de rubriek 'Kroniek'.
✦ *relaties* Voortzetting van *Studia catholica*
✦ *literatuur* W. Audenaert, *Clavis foliorum periodicorum theologicorum. Benelux (CFPTh)* (Leuven 1994), p. 369-371, nr. 202
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Wetenschappelijk theologisch tijdschrift, waarin alle theologische disciplines (vooral echter de systematische theologie) aan de orde komen. In het eerste nummer schrijft de redactie in 'Ter oriëntering' dat het *Tijdschrift voor theologie* zich tot doel stelt om als veilige gids op te treden bij het kennis nemen van "het nieuwe in de katholieke theologie". Daaraan wordt toegevoegd: "Dit nieuwe mag ons niet verbijsteren of achterdochtig maken. Het gaat niet om een andere theologie, maar om de oude kerkelijke theologie zelf, die inniger bezit heeft genomen van de geloofswerkelijkheid. Daarom ook is zij, in wezen althans, geen mode-verschijnsel. Wel heeft men niet altijd voldoende oog voor mogelijkheden van dwaling door eenzijdigheid en overdrijving, die in elke reactie-beweging een bedreiging vormen voor de waarheid. Er is echter geen leven mogelijk zonder gevaar, en elke vooruitgang vergt moed en bezonnenheid". Het *Tijdschrift voor theologie* stel zich bewust op het standpunt van de wetenschappelijke geloofsbezinning, want theologie is "een bezinning op het leven, reflexief dus en als zodanig wetenschappelijk". Het inleidend woord sluit af met de opmerking dat het tijdschrift zich richt "tot alle gelovigen die belangstelling hebben voor de eigentijdse theologische problematiek van Kerk en wereld".
In 1969 werd de redactie uitgebreid met twee protestantse redacteuren, de hervormde theoloog E. Beker en de gereformeerde ethicus H.M. Kuitert. Met die aanvulling beoogde de redactie "de beweging in kerk en wereld op verantwoorde wijze te registreren en te confronteren met Christus' evangelie" (vgl. 'Ten geleide', in: 9(1969), nr. 1). In een plaatsbepaling 'Na tien jaren' bevestigt de redactie in 1971 dat ze graag ruimte geeft "voor nieuwe of ongebruikelijke standpunten, als die inderdaad op wetenschappelijk verantwoorde wijze gepresenteerd worden en op actuele problemen inspelen".

320

Tijdschrift voor volksdans, volkszang en huismuziek 1951-{1953}
✦ *jaren* 1(1951), nr. 1(jan./febr.) – {2(1952/53), nr. 4-6(onged.)}[1]
✦ *ondertitel* Uitgave van de Katholieke Vereniging voor volksdans en volkszang
✦ *uitgever* Katholieke Vereniging voor volksdans en volkszang[2]
✦ *plaats* Baarn
✦ *frequentie* tweemaandelijks[3]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1951-1953 A. van Gils, secr.
1951-1953 W. Lammers
1951-1953 Th. Pouw
1951-1953 M. Willems
✦ *relaties* Voortgezet als *Mededelingen- en documentatieblad betreffende volksdans, volkszang, huismuziek*
✦ *autopsie* Volledig tot en met 2(1952/53), nr. 4-6(onged.)
– UBT, Theologische Faculteit
✦ *typering* Blad van de Katholieke Vereniging voor volksdans en volkszang met berichten van de vereniging en artikelen over volkszang en volksdans. In het 'Ter introductie' in het eerste nummer werd gezegd: "Reeds lang werd in kringen, waarin de volkscultuur als een belangrijk goed wordt gekend, de behoefte gevoeld aan een blad of tijdschrift, dat behalve een binding voor de leden van de Vereniging voor volksdans en volkszang die de uitgave verzorgt, een wegwijzer zou zijn voor allen die zich bewegen op het terrein van de volkscultuur".
✦ *noten*
(1) Het is niet duidelijk of er na 2(1952/53), nr. 4-6(onged.) nog andere afleveringen zijn verschenen. In mei 1955 verscheen het eerste nummer van de opvolger, het *Mededelingen- en documentatieblad betreffende volksdans, volkszang, huismuziek*.
(2) De Katholieke Vereniging voor volksdans en volkszang was in 1949 opgericht en stelde zich volgens de statuten ten doel "de bevordering van de goede volksdans en volkszang – zulks in de meest uitgebreide zin des woords – meer speciaal onder de Katholieke jeugd in Nederland en met inachtnemening van de Katholieke levensbeschouwing en van de ter zake eventueel door het Ned. Episcopaat te geven directieven en te uiten wensen". Het zeer onvolledige archief van de

Katholieke Vereniging voor volksdans en volkszang bevindt zich in het Katholiek Documentatie Centrum.
(3) Vanaf 1(1951), nr. 4(juli/aug.) worden de verschijningsdata (jan.-maart-mei-juli-sept.-nov.) niet meer vermeld. 1(1951), nr. 5/6 verscheen als dubbelnummer voor sept.-dec. 1951. In 1952 ontstond er vertraging in de verschijning. 2(1952/53), nr. 4-6 verscheen pas in 1953.

321

Uitgave van de Nederlandse Bond van Katholieke Zang- en Oratoriumverenigingen[1] [1959]-1979
✦ *jaren* [1959][2] – 24(1979), nr. 6(nov./dec.)
✦ *uitgever* Stichting Verenigde Katholieke Zangersbonden in Nederland ∞ {5(1960), nr. 9(sept.)}
– Nederlandse Bond van Katholieke Zang- en Oratoriumverenigingen ∞ {19(1974), nr. 2(maart/april) – 24(1979)
– Uitgeverij: Harmonia (Hilversum)
✦ *plaats* Utrecht ∞ {5(1960), nr. 9(sept.)}
– Red. Groessen ∞ {19(1974), nr. 2(maart/april) – 24(1979)
– Adm.: Rotterdam ∞ {19(1974), nr. 2(maart/april)} – 22(1977), nr. 4(juli/aug.); Roermond ∞ 22(1977), nr. 5(sept./okt.) – 24(1979)
✦ *frequentie* tweemaandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* {1960}-[1971][3] J.H. Groenen
{1974}-1979 P.J. Kunnen
{1977} Jan van Amerongen[4]
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
✦ *relaties* Voortzetting van *Maandblad van de RK zangersbonden in Nederland*
– Voortgezet als *Rondom de koren*[5]
✦ *autopsie* 5(1960), nr. 9(sept.); 19(1974), nrs. 2 en 5; 20(1975), nrs. 1, 4-6; 21(1976)-24(1979)
– KDC ∞ 1960, nr. 9; 1977-1979
– KB ∞ 1974-1976
✦ *typering* Bondsblad met de gebruikelijke inhoud: bondsnieuws, verslagen van jaarvergaderingen, mededelingen van de aangesloten verenigingen, koorfestivals, dirigentencursussen. Voorts bevat het blad artikelen over zangtechniek, vocaal-componisten, koorwerken en radio-uitzendingen.
✦ *noten*
(1) {5(1960), nr. 9(sept.) verscheen o.d.t. *Uitgave van de Stichting Verenigde Katholieke Zangersbonden in Nederland*.
(2) In 1959 was de Stichting Verenigde Katholieke Zangersbonden in Nederland opgericht en vermoedelijk werd in dat jaar de titel gewijzigd.
(3) Vgl. *Pius-almanak*, 1971.
(4) Vgl. 22(1977), nr. 5(sept./okt.), p. 6, alwaar de uitgever meedeelt dat Jan van Amerongen als gevolg van drukke werkzaamheden heeft bedankt als lid van de redactie. Hij zal incidenteel wel bijdragen blijven leveren.
(5) Aanvankelijk is geprobeerd om tot samenwerking te komen met *Vocaal*, het orgaan van de Koninklijke Bond van Christelijke Zang- en Oratoriumverenigingen. In het jaarverslag over 1977-1978 wordt opgemerkt: "Eén landelijk blad is, zeker voorlopig, géén haalbare kaart. Om het peil van onze uitgave te verhogen worden met de Chr. Bond die een goed maandelijks blad uitgeeft, contacten gelegd" (23(1978), nr. 2(maart/april) p. 5). In het jaarverslag over 1978 is te lezen dat er diverse besprekingen hebben plaatsgevonden en dat de onderhandelingen nog gaande zijn. Er wordt gedacht aan een inlegvel of vier eigen pagina's van de katholieke bond in het blad van de protestantse bond (24(1979), nr. 3(mei/juni), p. 5). De samenwerking met de protestanten kwam echter niet tot stand. In het jaarverslag over 1979 werd gemeld dat de besprekingen met *Vocaal* waren afgebroken: "Vooral de kostenfactor van ongeveer f 11.000 vormde het breekpunt" (*Rondom de koren*, 25(1980), nr. 4(juli/aug.), p. 3). In nummer 6 van 1979 worden de lezers opgeroepen een nieuwe naam voor het tijdschrift te bedenken en deze in te sturen vóór 1 januari 1980: "In 1980 begint ons blad de 25-ste jaargang. Dit is een mooi tijdstip om ons blad een mooier aanzien te geven, maar vooral om de inhoud te verbeteren. Daartoe heeft zich een aantal personen bereid verklaard om als regionaal redacteur of medewerker op te treden." In 1980 ging het blad verschijnen onder de titel *Rondom de koren*.

322

Uitspannings-lectuur voor catholijken[1] 1836-1838
✦ *jaren* 1836, dl. 1, [nr. 1(jan.)][2] – {1838, dl. 5, nr. 6(onged.)}[3]
✦ *uitgever* [Boekdrukkerij van Josué Witz]
✦ *plaats* Grave
✦ *frequentie* [maandelijks][2]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* [VI] ∞ 1836-1837; [III] ∞ 1838
✦ *redactie* De redactie is niet in het blad vermeld. Volgens Gorris, dl. 2, p. 113 werd de redactie gevoerd door Josué Witz. De algehele leiding van het blad was in handen van J.G. Le Sage ten Broek.[4]
✦ *bijzonderheden* Vermoedelijk verschenen er per jaar twee delen van elk zes afleveringen.
– 1836, dl. 1 van het autopsie-exemplaar bevat een apart gepagineerde 'Naamlijst der inteekenaren' (10 p.), die wordt gevolgd door een 'Naamlijst van inteekenaren. Wier namen op de vorige lijst niet zijn vermeld geworden, wijl hunne namen door de boekhandelaars niet waren opgegeven; doch wier inteekening aldaar op naam der boekhandelaren is gesteld geworden' (2 p.).

Deze lijst heeft nog twee vervolgen, elk van 2 pagina's. Ook 1838, dl. 5, nr. 2(onged.) bevat een apart gepagineerde 'Naamlijst der inteekenaren die bij den aanvang van ons tijdschrift op hetzelve hebben ingeschreven, of die er op nieuw bijgekomen zijn' (8 p.).
✦ *relaties* Voortzetting van *de Morgenstar der toekomst*
– Voortgezet als *Nieuwe uitspanningslectuur*
✦ *literatuur* G. Gorris SJ, *J.G. Le Sage ten Broek en de eerste faze van de emancipatie der katholieken*, dl. 2 (Amsterdam 1949), p. 110-113
✦ *autopsie* 1836, dl. 1; 1837, dl. 4, nrs. 3 en 4(onged.); 1838, dl. 5, nrs. 2, 3 en 6(onged.)
– UBN
✦ *typering* Blad uitgegeven en geredigeerd door Le Sage ten Broek, waarvan de inhoud bestond uit korte, onderhoudende verhalen, literaire verhandelingen, reisverslagen, anekdotes, een enkele keer een gedicht en muziekstukjes. In de aankondiging van het verschijnen van het tijdschrift werd gezegd dat het blad beoogde "om meer en meer de toenemende leeslust, vooral bij jonge lieden, niet alleen op eene onschadelijke, maar nuttige en doelmatige wijze te bevredigen". De te behandelen onderwerpen zouden zijn: "Geschiedenis, wetenschappen, kunsten, reis- en plaatsbeschrijvingen, verhalen, natuurlijke historie, anecdoten, enz. enz." (vgl. de aankondiging van het tijdschrift in *de Godsdienstvriend*, 1835, dl. 35, p. 227-228 en in *de Morgenstar der toekomst*, 7(1835), p. 145-146).
In de 'Inleiding' in het eerste nummer verklaarde Le Sage dat *Uitspanningslectuur* een tijdschrift wenste te zijn "waarin het nuttige zich met het aangename paart, en 't welk tevens bevorderlijk aan de beoefening der fraaie kunsten in ons vaderland zijn kan; zonder dat daarin iets gevonden worde, 't welk met de reinheid der Christelijke zeden, met de zuiverheid des Catholijken Geloofs en met den eerbied dien wij aan de heilige Kerk verschuldigd zijn, strijdig zij".
✦ *noten*
(1) Het blad was in *de Morgenstar der toekomst* aangekondigd o.d.t. *Uitspannings-lectuur voor roomsch-catholijken*.
(2) Bij de aankondiging van het tijdschrift werd gezegd dat rond de 15e van elke maand een nummer zou worden uitgegeven en dat zes nummers een deel vormen. In januari 1836 zou het eerste nummer verschijnen. Vgl. *de Godsdienstvriend*, 1835, dl. 35, p. 227-228 en *de Morgenstar der toekomst*, 7(1835), p. 145-146.
(3) Het is niet bekend of er in 1838 na nummer 6 van deel 5 nog andere nummers zijn verschenen. Het voortbestaan van het tijdschrift werd bedreigd door een tekort aan abonnees. In *de Godsdienstvriend*, 1837, dl. 39, p. 53-60 had Le Sage ten Broek reeds een pleidooi gehouden om meer abonnees te werven voor *Uitspanningslectuur voor Catholijken*, opdat het blad zou kunnen blijven voortbestaan. En in de *Catholijke Nederlandsche stemmen over godsdienst, staat-, geschied- en letterkunde* van 21 okt. 1837, p. 340 werden de geabonneerden op *Uitspannings-lectuur* verzocht hun abonnementen "uitdrukkelijk te vernieuwen of op te geven, vóór den 1 December 1837; met bijvoeging van naam en woonplaats; ten einde te kunnen bepalen, of de uitgave van dat Tijdschrift in 1838 zal worden voortgezet: in welk geval de namen der continueerende en bijgekomen Inteekenaren voor het eerste Nummer van 1838, zullen worden geplaatst en ingeval onverhoopt, de verdere uitgave geen voortgang mogt hebben, zullen die namen door middel van den *Godsdienstvriend*, worden bekend gemaakt, als eene hulde aan hen, die bevorderlijk trachten te zijn, aan het geven eener heilzame rigting, aan den vaak zoo schadelijken leeslust". Vanaf januari 1839 verscheen de opvolger onder de titel *Nieuwe uitspanningslectuur*.
(4) Le Sage ten Broek schreef in *de Godsdienstvriend*, 1837, dl. 39, p. 57: "Hoewel mijne bezigheden mij niet toelieten, om veel voor het nieuwe tijdschrift [*Uitspannings-lectuur voor catholijken*] te doen of mij met de redactie geheel te belasten, had dezelve echter onder mijne leiding plaats".

323

Uitspanningslectuur, toegewijd aan wetenschap, kunst en smaak 1844-1852
✦ *jaren* 1844, dl. 1, afl. 1 – 1852, dl. 18, afl. 6[1]
✦ *uitgever* Boekdrukkerij van Josué Witz
✦ *plaats* Grave ∞ 1844-[1850, maart][2]
– Arnhem ∞ [1850, april][2]-1852
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* De redactie is niet in het blad vermeld, maar Josué Witz voerde de redactie zoals hij dat ook gedaan had van de voorganger *Nieuwe uitspanningslectuur* (vgl. Gorris).
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven.
– Er verschenen twee delen per jaargang. Bij de aankondiging van het verschijnen van de *Uitspanningslectuur* in de *Catholijke Nederlandse stemmen*, 9(1843), p. 418 werd gezegd: "Er zullen jaarlijks twee deelen (...) het licht zien. Ieder deel zal uit zes afleveringen van vijf vellen druks bestaan, geregeld in het midden der maand verschijnende".
✦ *relaties* Voortzetting van *Nieuwe uitspanningslectuur*
– Vanaf 1853 veranderde het tijdschrift in een reeks en als zodanig is het in de *BKNP* niet beschreven.[1]
✦ *literatuur* G. Gorris SJ, *J.G. Le Sage ten Broek en de eerste faze van de emancipatie der katholieken*, dl. 2 (Amsterdam 1949), p. 114-116, 378-379
✦ *autopsie* Volledig
– UBN

✦ *typering* Het blad was de opvolger van *Nieuwe uitspanningslectuur*. In *Catholijke Nederlandse stemmen*, 1843, p. 418 werd het verschijnen van *Uitspanningslectuur, toegewijd aan wetenschap, kunst en smaak* als volgt aangekondigd: "Ten gevolge van veler uitgedrukt verlangen, zal voortaan de *Uitspannings-lectuur, toegewijd aan wetenschap, kunst en smaak* maandelijks in twee groot 8vo worden uitgegeven". Bij de terugblik in het 'Prospectus' van december 1852 (ingebonden in deel 18 van het autopsie-exemplaar) werd gezegd dat de redactie geprobeerd had om gedurende de negen jaren van bestaan "door stukken van gemengden inhoud, door afwisseling van ernstige en aangename onderwerpen, de zucht tot lezen te bevredigen, zonder dat daardoor nadeel wierd toegebragt aan het rijk van waarheid en deugd". De inhoud van het blad is buitengewoon gevarieerd: historische artikelen, geografie, kerkelijke zaken, biografische schetsen, anekdoten, poëzie.
✦ *noten*
(1) In het 'Prospectus' van december 1852 (ingebonden in deel 18 van het autopsie-exemplaar) wordt gezegd dat vanaf 1853 in de *Uitspanningslectuur* "niet dan volledige boekwerken geleverd [zullen] worden. Die werken zullen bestaan: òf nu en dan uit oorspronkelijke, òf uit goede en getrouwe vertalingen van de nieuwste en beste buitenlandsche lettervruchten. De keuze der werken en het toezigt zal zijn opgedragen aan kundige Heeren Geestelijken. De vakken van wetenschap, waarop men zich hoofdzakelijk zal toeleggen zijn: Geschiedenis en Land- en Volkenbeschrijving (Reisbeschrijvingen van geloofwaardige auteurs). De romantiek zal in den regel van de nieuwe uitgave der *Uitspanningslectuur* uitgesloten wezen. Men behoudt zich echter voor om, zoo iets geheel voortreffelijks in dit genre mogt voorkomen, daarvan gebruik te kunnen maken." Volgens *Brinkman's catalogus*, 1850-1882 verscheen *Uitspanningslectuur* als reeks tot en met deel 24 van de 12e jaargang (1855).
(2) Begin april 1850 was de drukkerij van Witz verplaatst van Grave naar Arnhem. Vgl. *Catholijke Nederlandsche stemmen over godsdienst, staat-, geschied- en letterkunde*, 16(1850), nr. 14(6 april).

324

de Ultramontaan[1] 1826-1830
✦ *jaren* 1(1826), nr. 1[febr.][2] – 5(1830), nr. 12[dec.]
✦ *ondertitel* Tijdschrift voor dompers en ignorantijnen ∞ 1(1826) – 2(1827), nr. 10[okt.]
– De vriend van Kerk en Vaderland.[1] Tijdschrift voor roomsch-catholyken ∞ 2(1827), nr. 11[nov.] – 4(1829), nr. 3[maart]
– Catholijk tijdschrift ter bevordering van ware verlichting ∞ 4(1829), nr. 4[april] – nr. 12[dec.]
– Godsdienstig, geschied- en letterkundig tijdschrift ∞ 5(1830)
✦ *uitgever* Gebr. Langenhuysen ∞ 1(1826)-4(1829)
– A.P. van Langenhuysen ∞ 5(1830)
✦ *plaats* 's-Gravenhage
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* [1826-1830 J.G. Le Sage ten Broek][3]
[1827 pastoor G.A. Vermeulen][3]
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– Gorris (dl. 1, p. 463) vermeldt dat in alle exemplaren die hij heeft kunnen controleren de pagina's 45 tot en met 48 van 5(1830) ontbreken; zij staan ook niet in de inhoudsopgaven opgenomen. Aan een foutieve paginering kan dat niet worden geweten: de bladzijden zijn zichtbaar verwijderd. Er is dus, concludeert Gorris, een reeds gedrukt artikel op het laatste moment uitgelicht. Maar wellicht bleven p. 45-48 onbedrukt. Pagina 44 eindigt met een bericht over betalingsvoorwaarden.
– In dl. 4(1829) loopt de paginering van p. 1 tot p. 580. Dan volgt nog een apart gepagineerd katern (p. 1-47) met de gebruikelijke rubrieken: 'Vertoogen', 'Kerkgeschiedenis' 'Beoordeelingen' en 'Allerlei'.
✦ *relaties* Voortgezet als *de Morgenstar*[4]
✦ *literatuur* G. Gorris SJ, *J.G. le Sage ten Broek en de eerste faze van de emancipatie der katholieken*, dl. 1 (Amsterdam 1947), vooral p. 278-288 en 462-463
– J.A. Bornewasser, 'Verlichting en anti-verlichting in de katholieke tijdschriften van de vroege negentiende eeuw', in: *Documentatieblad voor de Nederlandse kerkgeschiedenis van de negentiende eeuw*, 1987, nr. 27(sept.), p. 6-28, hier p. 14-16
– F. Droës, S. Verschuuren, *Katholiek Nederland en de Verlichting. Een werkboek*, dl. 2 (Tilburg 1987), p. 10
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Godsdienstig, kerkelijk-politiek strijdschrift van Le Sage ten Broek. Het tijdschrift bestrijdt vooral de 'verlichte katholieken' in eigen land en is tegen de 'jozefistische' regeringsbemoeienis met de RK kerk. Bij de aankondiging van het verschijnen van het blad op de achterzijde van J.G. Le Sage ten Broek, *Vrijmoedige en bescheidene verdediging van den staat en vrijheden der Catholijke Kerk* ('s-Gravenhage 1826) was gezegd dat de onderwerpen van het blad zouden bestaan uit "Vertoogen en Beoordeelingen, Kerkgeschiedenis en Allerlei".
Over de keuze van de titel schreef Le Sage ten Broek in het openingsartikel in het eerste nummer dat de naam 'ultramontaan' voor "verlichte, liberale, filozofische en philantropische vrijdenkers" een scheldnaam is, maar voor katholieken een erenaam. Het woord is door de Fransen uitgevonden, "om diegenen aan te duiden, die,

warsch van alle schismatieke nieuwigheden, doof zijn voor het gesnap van onze nieuwmodische verlichte bollen, maar met kinderlijken eerbied en godvruchtige verkleefdheid gehecht blijven aan den eenigen Apostolischen Stoel, die reeds bijna achttien eeuwen *over de bergen*, ultra montes gestaan heeft en staan zal zoolang de wereld staat".
✦ *noten*
(1) Met ingang van het novembernummer 1827 doopte pastoor G.A. Vermeulen het blad om in *de Vriend van Kerk en Vaderland*. Dat werd door hem als volgt toegelicht: "Onder dezen titel zal voortaan verschijnen het tegenwoordig tijdschrift, dat tot hiertoe onder den naam van *Ultramontaan* uitgekomen is. Het sluiten der zoo lang gewenschte Overeenkomst tusschen den H. Stoel en ons Gouvernement [concordaat van sept. 1827], heeft aanleiding tot deze verandering van naam gegeven, daar de naam van *Ultramontaan*, 'Tijdschrift voor dompers en ignorantynen', als minder voegzaam, in de tegenwoordige tijdsomstandigheden, kan beschouwd worden" (vgl. 2(1827), nr. 11[nov.], p. 493 en ook nr. 12[dec.], p. 539-540, waar de naamsverandering nogmaals uitvoerig met redenen wordt omkleed). De afleveringen van 1828 en de eerste drie van 1829 verschenen onder de titel *de Vriend van Kerk en Vaderland*. In 4(1829), nr. 4(onged.), p. 157-158 wordt geschreven dat de vroegere titel *de Ultramontaan* weer wordt aangenomen, omdat "wij er eene eer in stellen, tot die Nederlanders te behooren, welke zich niet alleen door eene zoogenaamde godsdienstige verlichting, niet van het geloof hunner vaderen laten berooven; maar die zelfs overtuigd zijn, dat die gewaande godsdienstige verlichting niets anders is, dan een bedrieglijk dwaallicht". Gorris deelt mee (dl. 1, p. 462) "dat in het begin van 1829 het titelblad voor deel III aan de abonné's werd toegezonden. Daar toen de wind gekeerd was, zond de uitgever echter een titelblad niet met de titel *de Vriend van Kerk en Vaderland*, zooals op de losse afleveringen stond, maar met de oorspronkelijke titel *Ultramontaan*. Zoo komt het, dat de gebonden exemplaren der vijf deelen van het tijdschrift deze naam voeren (en die zijn toch al vrij zeldzaam), terwijl de nog veel zeldzamere losse afleveringen van deel III (...) voorzien zijn van de naam *Vriend van Kerk en Vaderland*."
(2) Vgl. J.G. Le Sage ten Broek, *Vrijmoedige en bescheidene verdediging van den staat en vrijheden der Catholijke Kerk* ('s-Gravenhage 1826), achterzijde, alwaar wordt bericht dat van *de Ultramontaan* "het eerste nummer den 1ste February aanstaande het licht zien zal en vervolgens geregeld den 15den van iedere maand zal vervolgd worden".
(3) Vgl. Gorris, dl. 1, p. 286. Van 23 augustus tot 24 november 1827 zat Le Sage ten Broek in de gevangenis. De redactie werd toen waargenomen door diens vriend, pastoor G.A. Vermeulen.
(4) In 5(1830), nr. 11[nov.], p. 446, wordt de naamsverandering als volgt aangekondigd: "overal begint men te zien, wat eigenlijk godsdienstvrijheid is; alles kondigt den dageraad van den schoonen dag eener algemeene vrijheid van godsdienst aan, en het is om die reden dat ons tijdschrift voortaan *Den Morgenstar* heeten zal". In de 'Afscheids-groet van den Ultramontaan aan zijne lezers' in het laatste nummer wordt gezegd dat de afscheiding van België tot gevolg heeft dat de noodzaak is verdwenen "tot het verdedigen der Ultramontaansche, dat is, Roomsch Catholijk apostolische grondstellingen, tegen schismatieke aanmatigingen".

325

Uw boek 1948-{1949}
✦ *jaren* 1948/49, nr. 1(nov.) – {nr. 7(juni)}[1]
✦ *ondertitel* Periodiek voor vrienden van het goede boek
✦ *uitgever* Uitgeverij Paul Brand; Uitgeverij Dekker en Van de Vegt NV; Uitgeverij De Fontein; NV Boek- en Handelsdrukkerij Helmond; Uitgeverij De Koepel; Uitgeverij L.C.G. Malmberg NV; Uitgeverij Nederlands Boekhuis NV; Uitgeverij H. Nelissen; Uitgeverij Pax; Uitgeverij J.J. Romen en Zonen; Uitgeverij Het Spectrum; Uitgeverij De Toorts; Uitgeverij NV Urbi et Orbi
✦ *plaats* Utrecht
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen, boekbesprekingen en bibliografie van de in elk nummer besproken boeken.
– 1948/49, nr. 6(april) bevat een 'Bibliografisch overzicht van alle werken welke van 1 oktober 1948 t/m 31 maart 1949 zijn verschenen bij de uitgevers van Uw boek'.
✦ *autopsie* 1948/49, nrs. 1-7
– KDC
✦ *typering* Blad van dertien samenwerkende katholieke uitgeverijen waarin voornamelijk besprekingen zijn opgenomen van boeken van de verschillende uitgeverijen.
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk zijn er slechts zeven nummers verschenen. Ook in de collectie van de Bibliotheek van het Boekenvak zijn slechts zeven nummers aanwezig.

326

de Valbijl 1924
✦ *jaren* Twee ongedateerde 'sirkulaires'[1]
– 1(1924), nr. 1(maart)[2] – nr. 3(juni)[3]
✦ *ondertitel* Maandschrift der katolieke jongeren
✦ *uitgever* Niet in het blad vermeld.
✦ *plaats* Nijmegen

✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* Volgens de 'sirkulaires' zou de redactie van het blad gevormd worden door Henri Bruning, Agnes van der Aa, Philippe de Böhl, Beatrix Drabbel, Evert Portiek, Jan Scheerder en Wilhelmus Zofa. Blijkens de proefdruk van de eerste 'sirkulaire' (vgl. Joosten, p. 68) moet ook Ernst Voorhoeve bij de oprichting van het blad betrokken zijn geweest, maar hij heeft in de redactie geen plaats gekregen. Ook Gijsb. Bertels, die in de tweede 'sirkulaire' als mede-redacteur werd gepresenteerd, trad niet tot de redactie toe.
De definitieve samenstelling van de redactie was blijkens het omslag van het eerste nummer als volgt:
1924 Philippe de Böhl
1924 Gerard Bruning, deels schrijvend onder het pseudoniem van Jan Scheerder
1924 Henri Bruning
1924 Frans Schaepman
1924 Rob de Wilt
✦ *literatuur* Anton van Duinkerken, *De beweging der jongeren* (Hilversum 1933), p. 37-38; herdrukt in: *Waarom ik zo denk, ... Het katholieke leven van 1918 tot 1940* (Utrecht / Brussel 1948), p. 186-187
– G. Knuvelder, 'Het verborgen leven van Roeping', in: *Roeping*, 38(1962/63), nr. 12(april), p. 602-606
– L.M.H. Joosten, *Katholieken en fascisme in Nederland, 1920-1940* (Hilversum / Antwerpen 1964. Diss. KU Nijmegen), p. 68-72
– Mathijs Sanders, *Het spiegelend venster. Katholieken in de Nederlandse literatuur 1870-1940* (Nijmegen 2002), met name p. 272-276
✦ *autopsie* Volledig
– UBA
✦ *typering* Polemisch blad van culturele, intellectuele jongeren, die soms fel en vaak geëmotioneerd de strijd aanbinden met zaken als de traditionele politiek der RK Staatspartij, katholieke kunstopvattingen, volgzaamheid van katholieken aan het gezag. Het blad kan beschouwd worden als een integralistische orthodoxe afsplitsing van *Roeping*.
✦ *noten*
(1) In het autopsie-exemplaar zijn twee ongedateerde 'sirkulaires' meegebonden die het verschijnen van *de Valbijl* aankondigen. Bij de eerste 'sirkulaire' bevindt zich de volgende handgeschreven aantekening: "Dit prospectus is, op aandrang van P. v.d. Meer de Walcheren, die het te bar vond, ingehouden en niet verspreid. Slechts aan enkele vrienden van de schrijvers werd een ex. geschonken".
(2) Op het omslag: "april".
(3) Niet verder verschenen, mogelijk onder druk van prof. dr. J.C.F.H. Schrijnen, de rector magnificus van de Katholieke Universiteit van Nijmegen (vgl. *Katholieke Universiteit Nijmegen, 1923-1973. Een documentenboek* (Bilthoven 1974), p. 286).

327

Van alle tijden 1916-1921
✦ *jaren* 1(1916/17)-4(1919/21)[1]
✦ *ondertitel* Eene verzameling uit het schoonste en beste der wereldliteratuur, met levensbizonderheden der voornaamste schrijvers
✦ *uitgever* Boekenschouw[2] ∞ 1(1916/17)
– NV de RK Boek-Centrale[2] ∞ 2(1917/18)-4(1919/21)
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* maandelijks[3]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV ∞ 1(1916/17)-3(1918/19) II ∞ 4(1919/1921)
✦ *redactie* A.B.H. Gielen SJ
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven volgens rubrieken in 1(1916/17)-3(1918/19).
– In de circulaire 'Aan onze lezers', meegebonden in de eerste jaargang van het autopsie-exemplaar, was aangekondigd dat de vierde jaargang zou worden afgesloten met "een kort historisch overzicht der verschillende letterkunden, met verwijzing achter de namen der beroemde schrijvers naar de bladzijden der vier deelen, waar hun leven of werk besproken of proeven van hun talent gegeven worden". In het autopsie-exemplaar is dit overzicht niet aanwezig.
✦ *autopsie* 1(1916/17)-4(1919/21), m.u.v. de meeste omslagen
– KDC
✦ *typering* Tijdschrift onder redactie van pater A.B.H. Gielen dat beoogt "bijeen te brengen het schoonste en beste, soms ook het meest eigenaardige en karakteristieke der wereldliteratuur, met bijzonderheden uit leven en werken der voornaamste schrijvers" oftewel "een duidelijke, aantrekkelijke, door veel voorbeelden geïllustreerde Geschiedenis der Wereldliteratuur" (vgl. de circulaire 'Aan onze lezers', meegebonden in de eerste jaargang van het autopsie-exemplaar).
De titel van het blad was duidelijk een verwijzing naar *Van onzen tijd* (1900-1920). Anton van Duinkerken schreef hierover: "Hij [A.B.H. Gielen SJ] had een soort litterair-historische bloemlezing in maandschrift-vorm opgericht, die hij vrijwel alleen vulde met gedichten uit allerlei tijden, echter liefst uit de negentiende eeuw. Dit orgaan noemde hij *Van alle tijden*. Iemand behoefde niet achterdochtig te zijn om te begrijpen, dat hij zijn maandschrift als een gewenste aanvulling naast *Van onzen tijd* gelezen wilde zien" (vgl. Anton van Duinkerken, 'Fatsoenlijke kritiek', in: J. van Heugten, *De menselijke geest. Essays en kritieken* (Utrecht / Antwerpen 1954), p. 9).

✦ *noten*
(1) In de circulaire 'Aan onze lezers', meegebonden in de eerste jaargang van het autopsie-exemplaar, was reeds aangekondigd dat men hoopte het overzicht van de wereldliteratuur met de vierde jaargang te hebben afgesloten. *Brinkman's catalogus*, 1916-1920, p. 694, vermeldt: "Compl. in 4 dln. elk van 12 afl. per deel". Weliswaar voegde in de betreffende circulaire de redactie in een noot toe dat ze volstrekt niet van plan was "met den vierden jaargang haar taak als geeindigd te beschouwen", maar vermoedelijk is het blad toch niet verder verschenen.
(2) De eerste jaargang was het blad uitsluitend beschikbaar voor abonnees van de *Boekenschouw*. In de circulaire 'Aan onze lezers', verschenen bij de afsluiting van de eerste jaargang en meegebonden in de eerste jaargang van het autopsie-exemplaar, wordt gezegd dat nu het bestaan van het maandschrift verzekerd is "in het vervolg een groote uitgeverszaak zich belasten [zal] met de uitgave en de administratie (...). Aan de bekende NV de RK Boekcentrale te Amsterdam hebben wij met het grootste vertrouwen de zorg voor de uitgave en verdere verspreiding van het maandschrift afgedragen."
(3) De meeste omslagen ontbreken en de frequentie is daardoor moeilijk te bepalen. De binnenzijde van ingeziene omslagen vermeldt: "Het boekwerk *Van alle tijden* verschijnt in afleveringen den eerste van elke maand. Elk deel loopt van Mei tot Mei. Het werk is compleet in vier jaargangen."

328

Van bouwen en sieren 1930-1933
✦ *jaren* 1929, proefnr.(dec.)
– 1(1930), nr. 1(jan.) – 4(1933), nr. 24(dec.)
✦ *ondertitel* Veertiendaagsch tijdschrift. Officieel orgaan van de groepen Bouwkunst en Beeldende Kunst der Algemeene Roomsch-Katholieke[1] Kunstenaars-Vereeniging ∞ 1929, proefnr.(dec.) – 4(1933), nr. 17(sept.)
– Veertiendaagsch tijdschrift. Officieel orgaan der RK Architecten en Beeldende Kunstenaars, vereenigd in de vakgroepen Bouwkunst en Beeldende Kunsten der Algemeene Katholieke Kunstenaarsvereeniging ∞ 4(1933), nr. 18(sept.) – nr. 24(dec.)
✦ *uitgever* Algemeene Roomsch-Katholieke Kunstenaarsvereeniging ∞ 1929, proefnr.(dec.) – 3(1932), nr. 6(maart); Algemene Katholieke Kunstenaarsvereniging ∞ 3(1932), nr. 7(april) – 4(1933)
– Gedrukt door: NV Zuid Nederlandsche Drukkerij, 's-Hertogenbosch
✦ *plaats* 's-Hertogenbosch
✦ *frequentie* veertiendaags
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV
✦ *redactie* 1930 H.W. Valk
1930-1932 J.M. van Hardeveld, hoofdred.
1930-1932 K. Trautwein
1930-1933 Wim Harzing
1930-1933 Nic. Molenaar jr.
1931-1933 J. van Dongen jr., 1932-1933 hoofdred.
1933 prof. Z. de Korte, censor
In 1933 worden de volgende medewerkers vermeld: dom A. Beekman OSB, pater drs. Gerlachus OFMCap, dom J.B. de Glas OSB, J.H. Hendricks, prof. dr. Floris van der Mueren, ir. H.J.W. Thunnissen en Alb. Verschuuren.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen.
✦ *relaties* Voortzetting van *Mededeelingen / Algemeene RK Kunstenaarsvereeniging*[2]
– Opgegaan in *RK bouwblad*[3]
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Verenigingsorgaan van de groepen Bouwkunst en Beeldende Kunsten van de Algemeene Roomsch-Katholieke Kunstenaarsvereeniging. In het proefnummer van dec. 1929 werd over de titel gezegd: "*Van bouwen en sieren* bedoelt de functie van het blad uit te drukken. Dat wat het blad inhouden zal, zal zijn op het gebied van bouwen en sieren. (...) ieder die op de hoogte wil en moet zijn van wat op het RK deel der plastische kunsten voorvalt, [zal] in dit blad steeds belangrijke gegevens vinden". Het blad is in hoofdzaak gewijd aan de katholieke kerkelijke bouwkunst.
✦ *noten*
(1) Vanaf 3(1932), nr. 7(april): "Katholieke".
(2) In het proefnummer van dec. 1929 wordt over de titelwijziging geschreven: "(...) *Mededeelingen* voldeed niet meer aan de eischen die de steeds uitgroeiende Groepen stelden. Men vroeg meer gelegenheid zich te uiten, men vroeg meer artikelen van voorlichtenden aard, men wilde ook, dat het orgaan wat meer naar buiten kenbaar maakt, wat er in de Groepen leeft en wat er, ook op artistiek gebied, voorvalt. Zoo zijn wij begonnen met een nieuwen naam en een nieuwen vorm voor het blad."
(3) In het laatste nummer wordt over het samengaan met *RK bouwblad* gezegd: "Door deze samenvoeging zal het mogelijk worden intensiever te werken aan 'het herstel der Christelijke Kunst', welk herstel de beide bladen als doel gemeen hadden. Ten einde eendrachtig en daardoor des te krachtiger dat herstel te kunnen bevorderen is tot fusie besloten."

329

Van huis tot huis [1907]-[1908]
✦ *jaren* [1907, jan.][1]-[1908, okt.][2]
✦ *ondertitel* Weekblad voor het katholieke huisgezin
✦ *uitgever* J.T. Sommer
✦ *plaats* Almelo
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* [B ∞ 1(1907)][3]; C ∞ 2(1908)
✦ *omvang* Ingeziene afl.: 8 p.
✦ *redactie* Niet in het blad vermeld.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen, vermoedelijk vanaf 2(1908).[3]
✦ *relaties* Samengegaan met *Ons zondagsblad* en voortgezet als *de Volksvriend*, 'Weekblad voor het katholieke huisgezin'
✦ *autopsie* 2[1908], nr. 45(onged.) en een prospectus voor de tweede jaargang
– NPM
✦ *typering* Katholiek gezinsblad met verhalen en anekdotes. In het *Zondagsblad voor het katholiek huisgezin*, 10(1907/08), nr. 1(1 dec.), p. 8, wordt in een advertentie *Van huis tot huis* geadverteerd als het goedkoopste geïllustreerde katholieke tijdschrift voor Nederland. Het geeft leerzame artikelen "op het gebied van Geloof en Wetenschap, Politiek, Uit de Natuur, Voor de Jeugd, Literaire Kroniek enz. en veel uiterst boeiende lectuur. Elk nummer bevat Binnen- en Buitenlandsche gebeurtenissen".
✦ *noten*
(1) De begindatum is afgeleid uit de jaargang- en afleveringsnummering.
(2) Het eerste nummer van de opvolger, *de Volksvriend*, verscheen op 31 okt. 1908.
(3) In het prospectus voor de tweede jaargang wordt aangekondigd dat de tweede jaargang in vergroot formaat en geïllustreerd zal verschijnen.

330

Van onzen tijd 1900-1920
✦ *jaren* Prospectus[1]
– 1(1900/01), nr. 1(okt.) – 20(1920/21), nr. 587(18 dec.)[2]
✦ *ondertitel* Maandschrift ∞ 6(1905/06)-10(1909/10)
– Geïllustreerd weekblad voor Nederland ∞ 11(1910/11)
– Weekblad voor Nederland ∞ 12(1911/12)
– Weekblad voor staatkunde, letteren en kunst ∞ 13(1912/13)-14(1913/14)
✦ *uitgever* Maatschappij De Katholieke Illustratie[3] ∞ 1(1900/01)-10(1909/10)
– NV Uitgevers-Vennootschap Noord en Zuid[4] ∞ 11(1910/11)-20 (1919/20)
✦ *plaats* 's-Hertogenbosch[3] ∞ 1(1900/01)-10(1909/10)
– Amsterdam ∞ 11 (1910/11)-20(1919/20)
✦ *frequentie* maandelijks ∞ 1(1900/01)-10(1909/10)
– wekelijks ∞ 11(1910/11)-18(1917/18)
– veertiendaags ∞ 19(1918/19)-20(1919/20)
✦ *formaat* B, m.u.v. D ∞ 11(1910/11)
✦ *omvang* IV ∞ 1(1900/01)-3(1902/03); V ∞ 4(1903/04); IV ∞ 5(1904/05); VI ∞ 6(1905/06)-10(1909/10); V ∞ 11(1910/11); VI ∞ 12(1911/12)-18(1917/18); IV ∞ 19(1918/19)-20(1919/20)
✦ *redactie* 1900-1901 Alb. van der Kallen
1900-1905 Th. Molkenboer
1900-[1920][5] Albertine Smulders (vanaf 1904 Albertine Steenhoff-Smulders)
1900-[1920][5] Maria Viola, red. secr.
1901-[1920][5] C.R. de Klerk
1905-1910 Jan Kalf
1912-[1920][5] mr. A.A.H. Struycken
Van de medewerkers zijn de namen bekend van A. Binnewiertz (tot en met 1905), dr. G. (= Gisbert) Brom (vanaf 1905), dr. H.W. Moller (vanaf 1907), ir. L.J. Feber (vanaf 1907) en Marie Koenen.[6]
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen, boekbesprekingen en inhoudsopgaven.
– Jaargang 6(1905/06) tot en met jaargang 10(1909/10) verschenen in twee delen van elk zes afleveringen. Jaargang 11 (1910/11) heeft ook de aanduiding 'Nieuwe reeks, deel 1'.
– Vanaf de zesde jaargang (1905/06) werd *Van onzen tijd* het orgaan van de Katholieke Kunstkring de Violier. In het 'Vierde jaarverslag' van de Violier, gepubliceerd in *Van onzen tijd*, 6(1905/06), p. 130-143, wordt hierover gezegd, dat overleg tussen de Violier en de uitgever van het tijdschrift erin heeft geresulteerd, "dat de Violier een jaarlijksche subsidie zal verleenen aan het tijdschrift, dat een der redacteuren door ons Bestuur zal worden benoemd en dat daartegenover de Maatschappij de Katholieke Illustratie *Van Onzen Tijd* zal uitbreiden, illustreeren en voor de helft van den gewonen abonnementsprijs voor de Violierleden verkrijgbaar stellen". Het vierde tot en met het negende jaarverslag van de Violier verschenen in *Van onzen tijd* in 6(1905/06) tot en met 11(1910/11). Het archief van de Violier bevindt zich in het Katholiek Documentatie Centrum.
– Blijkens het omslag van 13(1912/13), nr. 14(11 jan.), bewaard in het Nederlands Persmuseum te Amsterdam, verscheen het weekblad op dat ogenblik "in twee uitgaven met denzelfden inhoud op verschillend papier".
– In 1925 verscheen onder de titel *Pioniers* bij Van Munster's Uitgevers-Maatschappij te Amsterdam een bloemlezing van "essay-isties en krities werk" uit *Van onzen tijd*, uitgegeven door Th. de Jager en Gerard Knuvelder.
✦ *relaties* Ten dele voortzetting van *het Dompertje van den ouden Valentijn*
✦ *literatuur* B.H.M. (= Molkenboer), 'Verscheidenhe-

den. Van onzen tijd', in: *de Beiaard*, 6(1921), dl. 1, p. 69-74
– Karel Meeuwesse, 'Een tegenstelling bij het ontstaan van *Van onzen tijd*', in: *Roeping*, 22(1944), p. 33-38. In een noot van de redactie bij dit artikel werd gezegd dat Meeuwesse een proefschrift over *Van onzen tijd* in bewerking had. Tot voltooiing van die studie is het echter niet gekomen, omdat Meeuwesse in december 1943 twee zware koffers, waar in driekwart van zijn aantekeningen zat (vijftien schriften met excerpten uit allerlei dagbladen en met commentaar) op het station Den Bosch kwijtraakte. Pogingen om zijn kostbare aantekeningen terug te krijgen, mislukten, vermoedelijk omdat in de koffers ook distributiebonnen zaten. Vgl. M. Klein, 'Antonius Catharina Maria Meeuwesse, Heer 11 juli 1914 – Nijmegen 24 juni 1991', in: *Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde*, 1991/92, p. 146-154.
– W.J.M.A. Asselbergs, 'Van onzen tijd', in: *Geschiedenis van de letterkunde der Nederlanden*, dl. 9: *Het tijdperk der vernieuwing van de Noordnederlandse letterkunde* ('s-Hertogenbosch / Antwerpen / Brussel 1951), p. 292-302
– L.J. Rogier, N. de Rooy, *In vrijheid herboren. Katholiek Nederland 1853-1953* ('s-Gravenhage 1953), p. 495-501
– J.G.L. Theunisse, *Jan Frederik Vlekke 1849-1903. Ethiek en rentabiliteit in een ondernemersleven* (Tilburg 1966. Diss. KU Nijmegen), p. 331-337
– K. Meeuwesse, 'Over de beweging van Tachtig en de emancipatie der katholieken', in: *Letterwerk. Bijdragen van de Faculteit der Letteren ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van de Vrije Universiteit* (Amsterdam 1981), p. 39-49
– Siem Bakker, *Literaire tijdschriften. Van 1885 tot heden* (Amsterdam 1985), p. 67-72
– Geert Donkers, 'De Katholieke Kunstkring De Violier, 1901-1920', in: *Trajecta*, 10(2001), p. 112-135, met name p. 130-132: paragraaf 11 'De Violier en het tijdschrift *Van onzen tijd*
– Mathijs Sanders, *Het spiegelend venster. Katholieken in de Nederlandse literatuur 1870-1940* (Nijmegen 2002), met name p. 171-180, 184-186, 198-200, 220-224
✦ *autopsie* Volledig, echter zonder omslagen
– UBN
✦ *typering* Vooraanstaand katholiek cultureel tijdschrift. In het prospectus werd gezegd dat de bestaande tijdschriften "aan literatuur en kunst niet de voorname plaats inruimen, die ons inziens daaraan toekomt. Zoo heeft een tijdschrift, dat zich vooral beweegt op literair en artistiek gebied, volle recht van bestaan en kan, ook in kringen waar andere katholieke periodieken gelezen worden, zéér nuttig werken. Bovendien kan van zoo een tijdschrift een gedeelte worden afgezonderd voor de behandeling van andere vraagstukken, voornamelijk sociologische, als zijnde ten nauwste verbonden met het leven en streven van onzen tijd." Volgens het prospectus zullen in *Van onzen tijd* worden opgenomen: "literaire bijdragen zoowel van belletristischen als van critischen inhoud; verzen, novellen, karakterschetsen, boekbesprekingen; verder artikelen over schilder-, beeldhouw-, graveerkunst en de toegepaste kunsten; architectuur, muziek, (maandelijksch muzikaal overzicht) en sociologie".
Aanvankelijk was het blad bedoeld als een algemeen vooruitstrevend katholiek orgaan. Th. Molkenboer stelde in het inleidend artikel in het eerste nummer: "Wij moeten modern, van onzen tijd zijn". Het gaat om het vinden van nieuwe vormen, waarin "de oude, eenige schoonheid" kan worden afgespiegeld. Na de eerste jaargang, bij het vertrek van A. van der Kallen, verdween de staatkundig-sociale rubriek uit het tijdschrift en het uitgesproken literair karakter van het blad werd nog duidelijker. Bij de terugblik op de eerste vijf jaren schreef Maria Viola hierover: "De aanvankelijke samenvoeging van Letterkunde en Sociologie was geenszins een willekeurige, want waar de laatste algemeene levenstoestanden verbeteren wil, den weg bereiden tot een rijker, vollediger samenleving, daar poogt de theoretische schoonheids-betrachting een onderrichtende inleiding te zijn tot de artistieke practijk, waarvan deze samenleving de belofte inhoudt. Maar al spoedig bleek de wenschelijkheid eener speciaal-uitgave voor Sociologie en kon *Van onzen tijd* nagenoeg uitsluitend zijn, wat het tot heden bleef en in de toekomst op de allereerste plaats blijven zal: een vaktijdschrift voor litteratuur en kunst" (vgl. 'Slotwoord', in 5(1904/05), p. 391-392). Vanaf de zesde jaargang was het blad tevens het orgaan van de katholieke kunstkring de Violier en het arbeidsveld werd uitgebreid met algemeen culturele beschouwingen. Van een literair-esthetisch tijdschrift werd het blad een maandschrift met een algemeen-culturele inhoud. Toen mr. A.A.H. Struycken in 1912 de leiding nam van het tijdschrift, bewoog *Van onzen tijd* zich ook meer en meer in staatkundige richting.
✦ *noten*
(1) Dit prospectus is bekend, omdat het werd afgedrukt in *het Dompertje van den ouden Valentijn*, 32(1899/1900), nr. 12, p. 383-384, met de vermelding dat "het eerlang algemeen zal worden verspreid".
(2) In het voorlaatste nummer van 4 dec. 1920 wordt door C.R. de Klerk als directeur van de NV Noord en Zuid de voorlopige staking van de uitgave aangekondigd. Hij spreekt de hoop uit, "eenmaal nog een derde tiental jaargangen te kunnen aanvangen onder gelukkiger economische en redactioneele omstandigheden". Hiervan is het echter nooit meer gekomen.
(3) De vijfde jaargang werd mede uitgegeven door de Firma C.L. van Langenhuysen (vgl. 'Prospectus voor den vijfden jaargang van het Maandschrift Van onzen tijd', in NPM, map 'Van onzen tijd'). De zesde tot en met

de tiende jaargang werden uitgegeven in samenwerking met E. van der Vecht (vanaf 1908 NV Boekhandel en Uitgeverszaak voorheen E. van der Vecht) te Amsterdam.
(4) Op 3 maart 1911 werd de NV Uitgevers-Vennootschap Noord en Zuid opgericht door E.Th.J. Brom en J.Th.J. Cuypers, die als lasthebber optrad van onder meer J.F.M. Sterck, F.J.A. Wierdels, dr. P.J.H. Cuypers en Jan Dunselman. Het doel van de NV werd als volgt geformuleerd: 'de exploitatie van het weekblad *Van onzen tijd*, zoomede van andere op te richten, over te nemen, of voort te zetten, al dan niet periodiek verschijnende uitgaven' (vgl. *Akten betreffende Naamlooze Vennootschappen*. Bijvoegsel van de Nederlandsche staatscourant, 1911, nr. 74 (28 maart), NV-nr. 381). Vanaf 1914 werd *Van onzen tijd* geëxploiteerd door de Firma C.L. van Langenhuysen. Van Langenhuysen voerde voortaan voor eigen rekening de dagelijkse administratie (vgl. kranteknipsel 24 dec. 1913 in map personalia 'NV Noord en Zuid', in Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam).
(5) Vgl. 'Aantekening', in *Pioniers* (zie onder bijzonderheden). De namen van de redactieleden zijn niet meer vermeld op de titelbandpagina's vanaf jaargang 15.
(6) Vgl. Bakker, p. 67.

331[1]

de Varende zanger 1911-1917
✦ *jaren* 1(1911), nr. 1(15 jan.) – 7(1917), nr. 7/12(juli/dec.)[1]
✦ *ondertitel* Maandblad voor den volkszang en het volksdicht
✦ *uitgever* RK Vereenigingen voor den volkszang in de bisdommen Den Bosch, Breda en Roermond ∞ 1(1911), nr. 1(15 jan.) – nr. 2(febr.)
– RK Vereenigingen voor den volkszang in de bisdommen Den Bosch, Breda, Haarlem en Roermond ∞ 1(1911), nr. 3(15 maart) – nr. 12(15 dec.)
– Federatie der RK Vereenigingen voor den volkszang in het aartsbisdom Utrecht en de bisdommen Den Bosch, Breda, Haarlem en Roermond ∞ 2(1912)-7(1917)
– Het blad werd gedrukt bij de Electrische Drukkerij J.J. Romen & Zonen te Roermond
– Administratie: Stichting De Stuers te Maastricht
✦ *plaats* Red.: Heijthuijsen
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ 1(1911)-4(1914); III ∞ 5(1915); II ∞ 6(1916)-7(1917)
✦ *redactie* 1911-1912 L.A. Dobbelsteen
1911-1915 A.C. Verrijt
1911-1917 L.L. Mertens, hoofdred.
1913-1917 Willem Galesloot
1913-1917 F.X.M. Schiphorst
1913-1917 A. Baron
1916-1917 C. Oomen pr.
Als medewerkers worden in 1911-1912 vermeld: Elbert Franssen (alleen vermeld in 1911); mr. A.C.B. Arts; mevr. D. Arts-Bouvy; A. Baron; J.J. Beliën; A.F. van Beurden; Jos. J.A. Boers pr.; dr. Herman Baccaert; J.A. Borrenbergs; Leo Boucherij; Willemien Brom-Struick; dr. Gerard Brom; A.J.W. Brugman; Aug. Cuppens pr.; dr. J. Endepols; Fr. Eppink pr.; Henri Hermans; Emiel Hullebroeck; W.P.H. Jansen pr.; Jac. de Jong; drs. H. Knippenberg; Marie Koenen; Gerard Krekelberg; Lambrecht Lambrechts; Alph. Laudy; H. Linnebank OSC; L. de Meulemeester pr.; Alf. Moortgat; H.W. Roes pr.; dr. Felix Rutten; jhr. mr. Ch. Ruys de Beerenbrouck; J.A.S. van Schaik pr.; L. de Sonnaville SJ; Albertine Steenhoff-Smulders; W. Theelen pr.; Henri Tijssen; prof. dr. Jos. Schrijnen; dom. Gr.L. Sergent OSB; J.J. Verbeeten; Lod. de Vocht en J.P.J. Wierts.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen (1911-1915); inhoudsopgaven.
✦ *autopsie* Volledig
– UBU, collectie Thomaasse.
✦ *typering* Verenigingsblad met artikelen over muziek in het algemeen en volkszang in het bijzonder. Daarnaast bevat het blad nieuws over de diocesane verenigingen en de federatie. In het 'Aan den lezer' in het eerste nummer wordt over de naam van het blad geschreven: "Gelijk oudtijds 'Varende Zangers' als Heynrick van Veldeke, van burcht tot burcht trekkende, zelf vervaardigde of van anderen overgenomen 'sproken', 'boerten', geestelijke en minneliederen, voordroegen en verspreidden, zoo wil thans dit Maandblad 't zijne bijdragen om het goede lied weer onder 't volk te brengen". Het blad begon als uitgave van de verenigingen voor de volkszang in Limburg en Noord-Brabant, want zoals in het eerste nummer wordt gezegd; "'t Werd toch haast ondoenlijk en te kostbaar, al de mededeelingen en kennisgevingen van de Hoofdbesturen aan de afdeelingen en aan de leden per circulaire te doen. De correspondentie voor 't geven van inlichtingen en aanwijzingen over de actie was niet meer bij te houden". Vanaf de tweede jaargang sloot het bisdom Haarlem zich aan.
✦ *noten*
(1) In het 'Afscheid' in het laatste nummer wordt over het einde van het blad gezegd: "Verscheidene muziek- e.a. tijdschriften hebben voor en na reeds hunne verschijning moeten staken, als gevolg van de 'buitengewone tijdsomstandigheden', – om de stereotiepe, niets- en veelzeggende uitdrukking te bezigen, waarmee onze taal zich als oorlogswinst verrijkt heeft. Nu komt ook van het Dagelijksch Bestuur der Centrale Commissie van de Federatie der R.K. Vereenigingen voor den Volkszang de mededeeling, dat het in beginsel besloten heeft, uit geldelijke overwegingen, voorloopig de uitgave van *de Varende Zanger* te staken". Het is niet geheel duidelijk of het blad opnieuw is verschenen. Er konden

geen afleveringen uit 1918 of volgende jaren in autopsie worden genomen, maar in *Brinkman's catalogus* 1916-1920 en 1921-1925 blijft de titel vermeld tot en met de 12e jaargang in 1922. Als administratie-adres wordt aldaar de RK Boekcentrale vermeld.

332

Vaticaansche kroniek 1917-{1919}
✦ *jaren* 1(1917/18), nr. 1(8 april) – {2 en 3(1919), nr. 52(26 sept.)}[1]
✦ *uitgever* NV De Roomsch Katholieke Boek-Centrale
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV ∞ 1(1917/18), 2(1918/19); III ∞ 2 en 3(1919)
✦ *redactie* 1917-1919 P.J.L.M. Goulmy pr.
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven.
– Bijlage bij *de Roomsche pers*. Vanaf jaargang 2, 2e halfjaar 1918, nr. 8(22 nov.) wordt de mogelijkheid vermeld van een afzonderlijk abonnement.
– Na 1(1917/18) volgt 2(1918/19). Daarna is de nummering verwarrend: na '2e jrg., 2e halfjaar (1918/19), nr. 26(28 maart)' volgt '3e jrg., 1e halfjaar (1919), nr. 1(4 april)', gevolgd door '2e en 3e jrg. nr. 28 aansluitend op 3e jrg., 1e halfjaar(1919), nr. 1(11 april)', gevolgd door '2e en 3e jrg (1919), nr. 29(18 april)', gevolgd door '2e en 3e jrg. (1919), nr. 30(25 april)' enz.
– Er is een doorlopende paginering per halfjaar.
✦ *autopsie* 1(1917/18), nr. 1(8 april) – 2 en 3(1919), nr. 52(26 sept.)
– UBU, collectie Thomaasse
✦ *typering* Bijlage bij *de Roomsche pers*. In het eerste nummer wordt in 'Ons doel' gewezen op het grote belang van het pausdom als "moreele macht in de wereld". Daarom moet iedere katholiek goed op de hoogte zijn van de werkzaamheden van de H. Stoel. De *Vaticaansche kroniek* wil daartoe "in goed verstaanbaar Hollandsch juiste gegevens (...) bieden over de gewichtige aangelegenheden van den H. Stoel en der Kerk in de verschillende landen". Het blad bevat verkorte weergaven van kerkelijke besluiten volgens de *Acta apostolicae sedis* en de *Osservatore Romano*, informatie over de betrekkingen tussen de H. Stoel en de verschillende landen (nuntiaturen, concordaten, benoemingen, etc.).
✦ *noten*
(1) Onduidelijk is of er na sept. 1919 nog afleveringen verschenen zijn. Weliswaar vermeldt *Brinkman's catalogus*, 1916-1920, p. 378: "1917-1920, 1e – 3e jaargang", maar in geen van de bewaard gebleven exemplaren van het tijdschrift werden afleveringen na sept. 1919 aangetroffen.

333

14 Dagen 1939
✦ *jaren* 1(1939), nr. 1(febr.) – nr. 13(okt.)
✦ *ondertitel* Halfmaandelijks strijdschrift[1]
✦ *uitgever* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *plaats* Red.: Voorburg ∞ 1(1939), nr. 1(febr.) – nr. 4(maart); Delft ∞ 1(1939), nr. 5(april) – 1(1939), nr. 8/9(aug.); Utrecht ∞ 1(1939), nr. 13(okt.)
– Adm.: Delft
✦ *frequentie* veertiendaags
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* 1939 Leo Boekraad[2]
1939 Anton Deering
1939 Anton Erwich
1939 Jo Groen[2]
1939 Paul Haimon[3]
1939 Theo van der Helm[2]
✦ *speciale nummers* 1(1939), nr. 10-12(onged.), speciaalnr. met poëzie van Anton Erwich, Paul Haimon, Theo van der Helm, Felix Lemmens, Jan van Maren, Maarten Vrolijk, Bruno Weykamp en Aldert Witte.
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen.
✦ *autopsie* Volledig
– UBA
✦ *typering* Militant katholiek blad met aandacht voor cultuur, politiek en kerk. In het eerste nummer wordt in het openingsartikel 'Wat wij willen' gesteld: "De verbreiding van het rijk van Christus in de harten der menschen is onze plicht, waartoe ons de liefde – Zijn liefde – roekeloos drijft. Deze boven-natuurlijke orde moet het grondplan zijn van de natuurlijke orde in de natuurlijke gemeenschap, waarbinnen wij leven." Het blad richtte zich vooral op jongeren. In het openingsartikel 'Voor het front' in 1(1939), nr. 5(april) wordt de politieke stellingname als volgt verwoord: "Bewuste Dietschers als wij zijn, weigeren wij Duitschers te heeten. Ons politiek ideaal is de hereeniging der Nederlandsche gewesten, onze leuze luidt: één volk, één Staat. Dat wij het parlementaire stelsel niet enkel hic et nunc, maar principieel verwerpen, dat wij van nationaal noch sociaal besef zijn gespeend, dat wij het semitisme voor een acuut gevaar houden, dat wij de z.g. fascistische dictators van ietwat grooter formaat achten dan de pygmeeën en middelmatigheden, die het Binnenhof bevolken – dit alles geeft niemand het recht, ons ideologisch in te deelen bij die lieden, voor wie bloed en bodem de ópperste normen zijn."
✦ *noten*
(1) 1(1939), nr. 3(maart) – nr. 8/9(aug.) luidt de ondertitel: 'Halfmaandelijks verschijnend strijdschrift'.
(2) In 1(1939), nr. 5(april) berichtten Anton Deering en Anton Erwich dat Jo Groen, Leo Boekraad en Theo van der Helm uit de redactie zijn getreden: "De eerste, wijl

de verantwoordelijkheid voor zijn jonge gezin hem langer aanblijven verbood; de tweede wegens de plaatsing tegen zijn wil, van de diatribe, getiteld 'Meester Jan en zijn trouwe hond Robbie'; de derde om redenen van privaten aard".
(3) In 1(1939), nr. 4(maart) berichtte Paul Haimon dat hij uit de redactie is getreden "wegens de technische wijze, waarop de redactie van dit blad gevoerd moet worden (...), wijl ik geen verantwoordelijkheid wilde dragen voor nagekomen copy, die geplaatst zou moeten worden, zonder dat ik er vooraf kennis van genomen had".

334

Vereenigingsorgaan voor Roomsch Kath. Nederland [1930]-{1931}
✦ *jaren* [1930][1] – {2(1931), nr. 8(24 jan.)}
✦ *ondertitel* Weekblad ter behartiging van Roomsch Katholieke vereenigings-belangen
✦ *uitgever* Niet in de ingeziene aflevering vermeld.
✦ *plaats* Rotterdam
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* Ingeziene afl.: 8 p.
✦ *redactie* Niet in het blad vermeld.
✦ *autopsie* 2(1931), nr. 8(24 jan.)
– NPM
✦ *typering* Blad dat zich richt op het katholieke verenigingsleven. Het enig ingeziene nummer bevat kort nieuws uit diverse verenigingen met opgave van adressen en bestuurssamenstelling van bonden en verenigingen (in het ingeziene nummer van de Katholieke diocesane voetbalbonden). Afgaande op het ingeziene nummer was het blad vooral gericht op Rotterdam en omgeving, maar het blad beoogde landelijke reikwijdte en bevat ook de radioprogramma's van de Katholieke Vlaamsche Radio Omroep.
✦ *noten*
(1) Het beginjaar is afgeleid uit de jaargangnummering.

335

Vincentius almanak 1903-[1920]
✦ *jaren* 48(1903) -[65(1920)][1]
✦ *ondertitel* Nieuwjaarsgeschenk voor het jaar ... [jaartal]
✦ *uitgever* Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo te Amsterdam
– Mede uitgegeven door J.S. de Haas te Amsterdam; vanaf {1917}: gebr. Kuijpers (Firma J.S. de Haas)[2]
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A ∞ 48(1903)-53(1908); B ∞ 54(1909)-{60(1915)}
✦ *omvang* II ∞ 48(1903)-53(1908); III ∞ 54(1909)-{60(1915)}
✦ *redactie* Niet in de almanak vermeld.
✦ *speciale nummers* 50(1905): 'Feestuitgave', ter gelegenheid van de 50ste jaargang
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
✦ *relaties* Voortzetting van *Nieuwjaars-geschenk*
– Voortgezet als *Sint Vincentius almanak*
✦ *autopsie* 48(1903)-60(1915)
– UBU, collectie Thomaasse
✦ *typering* De almanak bevat 'statistische' gegevens (inrichting bestuur kerkprovincie, heiligenkalender e.d.) en veel stichtend en luimig mengelwerk. In de feestuitgave van 1905 wordt gezegd, dat de *Vincentius almanak* tot de goede, echt katholieke lectuur behoort: "Weliswaar neemt hij maar een bescheiden plaatsje in onder het groot aantal jaarboeken en almanakken, maar toch, – ook hij strooit het goede zaad in de harten en keert telken jare als een welkome huisvriend terug bij zijn duizenden lezers". Elk jaar geeft de almanak "opgaven en aanwijzingen, die zoowel voor 't kerkelijk, als het burgerlijk leven ten gerieve strekken".
✦ *noten*
(1) Het is niet duidelijk wanneer de naamsverandering van *Vincentius almanak* in *Sint Vincentius almanak* plaatsvond. Mogelijk gebeurde dit met ingang van de almanak voor 1921, toen de uitgave in eigen beheer werd verzorgd. In het *Bulletin der Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo* (72(1920), pp. 170-172) wordt gezegd: "Tengevolge harer liquidatie kan de firma de Haas hare gewaardeerde medewerking niet meer verleenen. Geen andere uitgever wilde echter het risico der uitgave dragen. Voor de keuze gesteld om òf de uitgave te staken òf zelf het risico op ons te nemen, hebben wij niet geaarzeld en meenden de uitgave van den sedert 65 jaren bestaanden *St. Vincentius-Almanak* niet te mogen staken".
Op basis van de doorlopende jaargangnummering van de opvolger, *Sint Vincentius almanak*, mag worden verondersteld dat de almanak van 1916 tot en met 1924 wel is verschenen.
(2) Vgl. *Bulletin der Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo* 68(1916), p. 489-490, alwaar wordt bericht dat de almanak voor 1917 verkrijgbaar is bij "Gebr. Kuijpers (Firma J.S. de Haas)".

336

de Vlam 1928-{1929}
✦ *jaren* 1[1928/29], nr. 1[sept.][1] – {2[1929/30], nr. 3(dec.)}
✦ *ondertitel* Onafhankelik maandschrift van RK idealisten ∞ {1[1928/29], nr. 4(dec.)} – {ongen.(kerstmis)}
– Onafhankelijk RK maandblad van jonge idealisten ∞ {1[1928/29], nr. 10(onged.)}

– Onafhankelik maandschrift voor RK idealisten ∞ {2[1929/30], nr. 3(dec.)}
✦ *uitgever* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *plaats* Red.: Zevenbergen
– Adm.: Bergen op Zoom
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* [III]
✦ *redactie* {1928}-{1929} Jaap Korona (Friesland)
{1928}-{1929} Piet Lockefeer (Zeeuwsch-Vlaanderen
{1928}-{1929} Roger Rogiers (Noord-Brabant)
{1928}-{1929} Lamb. Melissen, red. secr.
{1928}-{1929} Leon Weijts, adm.
✦ *bijzonderheden* Met de hand geschreven, blauwdrukvermenigvuldiging.
– De afleveringen zijn niet gedateerd.
✦ *autopsie* 1[1928/29], nr. 4(dec.), ongen.(kerstnr.), nr. 10(onged.); 2[1929/30], nr. 3(dec.)
– KDC
✦ *typering* Algemeen cultureel tijdschrift dat op zeer beperkte schaal werd verspreid. De ingeziene afleveringen bevatten religieuze poëzie, verhalen, artikelen over godsdienstige, politieke en culturele onderwerpen.
✦ *noten*
(1) De datum van de eerste aflevering is afgeleid uit de afleveringsnummering, het jaartal uit de inhoud van het blad.

337

de Voetbalsport 1910-?
✦ *jaren* 1(1910), nr. 1(1 juli)-?[1]
✦ *ondertitel* Maandblad van de RK Voetbalvereeniging Prinses Juliana
✦ *uitgever* RK Voetbalvereeniging Prinses Juliana
✦ *plaats* Red. en adm.: Amsterdam
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* Ingeziene afl.: 4 p.
✦ *redactie* 1910 Jos Schilt, hoofdred.-dir.
Vaste medewerkers:
1910 J.J.G. Boelen SJ
1910 F. van Rijckevorsel
1910 H.A.L. Sloenhek
1910 Fr. Spierings
✦ *autopsie* 1(1910), nr. 1(1 juli)
– NPM
✦ *typering* Blad van de RK Voetbalvereeniging Prinses Juliana te Amsterdam, die zich ten doel stelt de voetbalsport te beoefenen onder "RK nette jongelieden". Doel is te komen tot een RK Voetbalbond "om zorg te dragen dat hoofdzakelijk katholieke jongelingen tegen hunne geloofsgenoten zullen spelen, zoodat zij niet met personen van neutrale vereenigingen in aanraking behoeven te komen". In de *BKNP* opgenomen, want het blad beoogde landelijke spreiding. In het eerste nummer wordt gezegd dat er al een agent in Vlaardingen is en dat er op alle plaatsen in Nederland 'solide en ijverige agenten' worden gevraagd.
✦ *noten*
(1) Het is niet bekend tot wanneer het blad is verschenen.

338

Volks-almanak voor Nederlandsche katholieken[1]
1852-1890
✦ *jaren* 1852-39(1890)
✦ *uitgever* C.L. van Langenhuysen
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* III ∞ 1852-1853; IV ∞ 1854-1856; III ∞ 1857; IV ∞ 1858-39(1890)
✦ *redactie* 1852-1854 H.J.C. van Nouhuys, samensteller van de 'Kalender'
1852-1889 Jos.Alb. Alberdingk Thijm
1856-1865 J.J. van der Horst pr., samensteller van de 'Kalender'
1866-1884 M.H. Kruysen pr., samensteller van de 'Kalender'
1885-1890 V. Becker SJ, samensteller van de 'Kalender'
1890 J.C. Alberdingk Thijm SJ
✦ *speciale nummers* De almanak van 1890 is geheel gewijd aan de in 1889 overleden Jos. Alb. Alberdingk Thijm. Deze almanak bevat een 'levensschets' van de overledene door zijn zoon Joannes, een bloemlezing uit het werk van Thijm en een lijst van zijn bijdragen verschenen in de *Volksalmanak*, 1852-1890.
✦ *register Bladwijzer op den Volks-almanak voor Nederlandsche katholieken ... 35 eerste bundels: 1852-1886*. Bewerkt door P.H. van Born SJ. Amsterdam, C.L. van Langenhuysen, 1886, 72 p. (alfabetische registers op dichters, gedichten, prozaschrijvers en artikelen)
– *Bladwijzer op den Volks-almanak voor Nederlandsche katholieken ... 1887-1890*. Bewerkt door H.J. van Born SJ. Amsterdam, C.L. van Langenhuysen, 1890, 11 p. (alfabetische registers op dichters, gedichten, prozaschrijvers en artikelen)
– In 39(1890), p. 280-283 een lijst van afbeeldingen afgedrukt in de *Volksalmanak*, 1852-1890
✦ *bijzonderheden* De jaargangaanduiding wordt gebruikt vanaf 25(1876).
– Het mengelwerk van de almanak is afzonderlijk uitgegeven o.d.t. *Sprokkelingen. Boeiende verhalen en geschiedkundige vertellingen verzameld uit den Volksalmanak voor Nederlandsche Katholieken van Jos. Alb. Alberdingk Thijm*. Het ging om uitgaven waarvan de titelpagina vermeldt: "Verkrijgbaar bij de R.K. Propagandaclub Pius X voor Haarlem en omstreken". Er zijn

uitgaven bewaard gebleven voor de jaren 1852-1890 (UB Eindhoven: 1852-1887, m.u.v. 1872 en 1883; UB Nijmegen: 1858, 1864-1865, 1869, 1871-1890, m.u.v. 1875).
– In het *Archief Thijm* (KDC), nr. 3606 bevindt zich een aantal prospectussen van de *Volks-almanak*.
✦ *relaties* Voortgezet als *het Jaarboekje van Alberdingk Thijm*
✦ *literatuur* Jos.-Alb. Alberdingk Thijm, 'Voorreden', in: *Volks-almanak voor Nederlandsche katholieken*, 25(1876), p. IX-XIV
– M. van Can, 'J.A. Alberdingk Thijm en de Volksalmanak voor Nederl. Katholieken', in: *Thijm-almanak*, 1936, p. 9-14
– Gerard Brom, *Alberdingk Thijm* (Utrecht / Antwerpen 1956), p. 75
– Michel van der Plas, *Vader Thijm. Biografie van een koopman-schrijver* (Baarn / Tielt 1995), p. 191-194
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Almanak, geredigeerd door Alberdingk Thijm. De almanak verwierf grote bekendheid in de tweede helft van de negentiende eeuw. De inhoud bestaat uit de gebruikelijke almanakinhoud: kalender, lijst van feestdagen, tabel van zonopkomst en zonsondergang, etc. Belangrijker is echter het mengelwerk met literaire bijdragen, historische en stichtelijke verhalen. In het 'Aan den lezer' in de almanak van 1852 schrijven de samenstellers, dat volksalmanak niet wil zeggen: "voor de onbeschaafdste klasse der maatschappij: wij verstaan door volk allen, die lezen kunnen en wat begrip hebben". In de inleiding van de almanak voor 1853 schreef Thijm over het doel dat hij beoogde: "Wij moeten ons-zelven, als Katholieke Nederlanders, gaan oefenen en versterken in den dampkring die overeenkomt met onze natuur, opdat wij aldus eene waardige plaats naast onze anders gevormde Protestantsche broeders innemen".
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "in het jaar des Heeren ... [jaartal]". De titel op de Franse titelpagina luidt: *Almanak voor Nederlandsche katholieken*.

339

Volks-almanak tot nuttig en gezellig onderhoud voor catholijken[1] 1846-{1851}
✦ *jaren* 1(1846)-{5(1851)}[2]
✦ *uitgever* F.J. Braam ∞ 1(1846)-4(1850)
– P.T. Braam ∞ {5(1851)}
✦ *plaats* Rotterdam
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* Niet in de almanak vermeld.
✦ *bijzonderheden* De almanak voor 1849 is niet verschenen; na 3(1848) volgt 4(1850).
– Het exemplaar UBA van 4(1850) draagt op het omslag de vermelding 'Tweede druk'.
✦ *autopsie* 1(1846)-5(1851)
– UBU, collectie Thomaasse ∞ 1846-1848
– UBA ∞ 1850-1851
✦ *typering* Almanak met kerkelijke kalender, gegevens over de Katholieke Kerk in Nederland en met stichtelijke en letterkundige bijdragen.
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "voor het jaar ... [jaartal]". Op de titelpagina van 5(1851): "Katholijken".
(2) Vermoedelijk na 1851 niet verder verschenen. In *Brinkman's catalogus*, 1850-1862, p. 28 wordt als laatste uitgave de almanak voor 1851 vermeld.

340

Volks-almanak voor roomsch-catholijken[1] 1831-[1848]
✦ *jaren* 1831-[1848][2]
✦ *uitgever* Boek en steendrukkerij van T.L. Thompson ∞ 1831-1833[3]
– Gebroeders van Langenhuysen[4] ∞ 4(1834)-7(1837)
– D.A.A. de Rooy ∞ 8(1838)-14(1844)
– D.A.A. de Rooy en J.R. van Rossum[5] ∞ 15(1845)-{18(1848)}
✦ *plaats* Rotterdam ∞1831-{1833}; 's-Hertogenbosch ∞ 4(1834)-14(1844); 's-Hertogenbosch en Utrecht ∞ 15(1845)-{18(1848)}
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II ∞ 1831-6(1836); III ∞ 7(1837); II ∞ 8(1838)-10(1840); III ∞ 11(1841)-14(1844); II ∞ 15(1845)-{18(1848)}
✦ *redactie* Niet in de almanak vermeld.
✦ *bijzonderheden* Jaargangaanduiding vanaf 4(1834).
✦ *relaties* Min of meer als voortzetting te beschouwen van *Almanak voor de roomsch-katholijken in Nederland*
– Hierin opgenomen vanaf 1845 *Roomsch katholijke almanak*[6] en vanaf [1847] *Amsterdamsch jaar- en feestboekje voor katholijken*[7]
– Vanaf [1848] verscheen bij H.A. Banning te Utrecht de *Nieuwe volks-almanak voor roomsch katholieken* en vanaf 1850 bij P. Stokvis te Den Bosch de *Volksalmanak voor roomsch-katholijken* (zie de afzonderlijke beschrijvingen). Beide almanakken wilden zich vermoedelijk bestempelen als opvolger van de hier beschreven *Volks-almanak voor roomsch-catholijken*.
✦ *autopsie* 1831-18(1848)
– KB ∞ 1831-1833
– UBN ∞ 1834-1836, 1839-1848
– UBL ∞ 1837-1838
✦ *typering* Almanak met de gebruikelijke inhoud: heiligenkalender, nuttige informatie, mengelwerk, poëzie. In de 'Zamenspraak tusschen den Volks-almanak voor roomsch-katholijken en één zijner lezers', in 15(1845), p. 2 wordt gezegd: "Mijn oogmerk is: nut en genoegen te bevorderen, niet in de geleerde wereld: daartoe zijn

mijne krachten ontoereikend, maar in den burgerlijken kring. Nuttig wensch ik te zijn, door mijnen lezers, even als de vorige jaren, geschiedkundige mengelingen en aanteekeningen van godsdienstige aard, mede te deelen; terwijl ik voor vrienden van poëzij eenige kleine dichtstukjes heb ingelascht, en ten slotte eenige minder bekende anecdoten laat volgen".

✦ *noten*

(1) Waaraan toegevoegd: "voor … [jaartal]" of "voor het jaar … [jaartal]", eventueel "voor het schrikkeljaar … [jaartal]". Op de titelpagina van 6(1836): "roomsch-katholijken"; van 16(1846): "roomsch katholijken"; van 17(1847)-{18(1848)}: "roomsch katholieken". In de *Naamlijst van uitgekomen boeken* en in het *Nieuwsblad voor den boekhandel* geregeld vermeld onder de titel *Almanak voor roomsch catholijken*.

(2) Het is niet geheel duidelijk tot wanneer deze *Volksalmanak* bleef verschijnen. Volgens *Brinkman's catalogus*, 1833-1849 was de almanak voor 1848 de laatst verschenen uitgave. In de *Naamlijst van Nederduitsche boeken* worden echter nog voor de jaren 1849-1854 uitgaven vermeld van de "Volks-almanak voor r.c." bij J.R. van Rossum te Utrecht.

(3) In de *Naamlijst van Nederduitsche boeken* blijft Thompson als uitgever vermeld tot en met de almanak voor 1835.

(4) Op de titelpagina van 4(1834)-6(1836): "gedrukt bij A.P. van Langenhuysen te 's Hage". De Gebroeders A.P. en C.L. van Langenhuysen waren in 1821 uit Den Bosch naar Den Haag verhuisd, maar zij behielden een filiaal in Den Bosch (vgl. Anton van Duinkerken, *Veertig jaar katholieke uitgeverij* (Bussum 1951), p. 17).

(5) Bij de almanakken voor 1845-1847 waren blijkens de titelpagina's ook Amsterdamse boekverkopers betrokken: Van Langenhuysen, Gosling (alleen in 1845), De Haas en Van Spanje. In 1848 zijn Van Langenhuysen, De Haas en Van Spanje betrokken bij de verspreiding van de *Katholijke volks-almanak* (zie de afzonderlijke beschrijving).

(6) In een rondschrijven aan zijn collegae gedateerd 30 september 1844, maakte Van Rossum het volgende bekend: "De *Volks-Almanak voor Roomsch Katholijken*, tot heden door den Heer D.A.A. de Rooy te 's Bosch uitgegeven, zal voortaan met onderlinge goedvinding en met behoud van denzelfden titel door mij als Vijftiende Jaargang vervolgd worden, zoodat mijne R.K. Almanak met den tegenwoordigen jaargang ophoudt te bestaan, doch onder dezelfde Redactie door bovengemelde *Volks-Almanak* zal vervangen worden. (…) Confrater De Rooy belast zich uitsluitend met de verzending in de geheele provincie Noord-Braband, terwijl men alle commissien uit de overige Provincien aan mij gelieve te adresseren (…). Voor afgelegen plaatsen (Noord-Braband uitgezonderd) waar de correspondentie op Utrecht moeijlijk is, zal ik eenige exemplaren verkrijgbaar stellen bij Confrater J.H. van Spanje te Amsterdam" (circulaire van J.R. van Rossum, 30 sept. 1844, in Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, map prospectussen Van Rossum).

(7) Het *Amsterdamsch jaar- en feestboekje voor katholijken* was een uitgave van de Amsterdamse uitgevers Van Langenhuysen, Gosling, de Haas en Van Spanje. De eerste uitgave verscheen voor het jaar 1843 (aanwezig in de KB). In het 'Aan den Lezer!' schrijven de uitgevers dat zij ervan overtuigd zijn, dat het aantal van Almanakken, in ons land, reeds verbazend groot is", maar "in dit boekje zal men verschillende dingen aantreffen, die men elders te vergeefs zoekt, en die toch, bij de uitgestrektheid der hoofdstad, en het groot getal van R.K. gemeenten aldaar aanwezig, voor velen zeer belangrijk zijn". Deze Amsterdamse almanak bevatte de opgaaf van de godsdienstige feesten, de kerkelijke diensten in de Amsterdamse staties en mengelwerk. Het is niet zeker hoeveel jaargangen van het *Amsterdamsch jaar- en feestboekje voor katholijken* zijn verschenen. Volgens *Brinkman's catalogus*, 1833-1849 tot en met de vierde jaargang voor 1846. Volgens Ria van Wingerden en Peter van Zonneveld, 'Lijst van Nederlandse almanakken, 1840-1849' (in *de Negentiende eeuw*, 3(1979), p. 2-38, hier p. 9) zou het reeds vanaf 1844 opgegaan zijn in de *Volks-almanak*. In elk geval waren Van Langenhuysen, Gosling, De Haas en Van Spanje vanaf 1845 betrokken bij de uitgave van de *Volks-almanak*.

341

Volksalmanak voor roomsch-katholijken[1] 1850-{1852}

✦ *jaren* 1(1850)-{3(1852)}

✦ *uitgever* P. Stokvis

✦ *plaats* 's-Hertogenbosch

✦ *frequentie* jaarlijks

✦ *formaat* A

✦ *omvang* II

✦ *redactie* Niet in de almanak vermeld.

✦ *relaties* Tot [1848] was de *Volks-almanak voor roomsch-catholijken* verschenen bij De Rooy en Van Rossum (zie de afzonderlijke beschrijving). Vanaf [1848] verscheen bij H.A. Banning te Utrecht de *Nieuwe volks-almanak voor roomsch katholieken* en vanaf 1850 de hier beschreven *Volksalmanak voor roomsch-katholijken*. De beide almanakken wilden zich vermoedelijk bestempelen als opvolger van de *Volks-almanak voor roomsch-catholijken* van De Rooy en Van Rossum.

✦ *autopsie* 1(1850)-3(1852)

– UBN

✦ *typering* Jaarboekje voor rooms-katholieken met almanakgegevens, mengelwerk, dichtstukjes en anekdoten.

✦ *noten*

(1) Waaraan toegevoegd: "voor het jaar … [jaartal]".

342

de Volksvriend 1908-1909
✦ *jaren* 1(1908/09), nr. 1(31 okt.) – nr. 52(23 okt.)[1]
✦ *ondertitel* Weekblad voor het katholieke huisgezin
✦ *uitgever* J.T. Sommer
✦ *plaats* Almelo
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* C
✦ *omvang* V
✦ *redactie* 1908-1909 Jan van der Horst
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
✦ *relaties* Samensmelting van *Ons zondagsblad* en van *Van huis tot huis*
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Katholiek gezinsblad dat volgens het eerste nummer, "boeiende, voor jong en oud leesbare, Katholieke ontspanningslectuur, waarin het nuttige met het aangename hand in hand zal gaan" wil bieden. De inhoud van elk nummer zal bevatten: "1. de rubriek 'Devotie van de week'; 2. een vervolgstuk van een grooten, boeiende roman; 3. minstens een verhaaltje dat in één nr. compleet is. Verder om de veertien dagen een dier leuke Raadjewie-tjes welke reeds bij de lezers van het nu opgeheven weekblad *Van huis tot huis* zooveel succes hebben gehad. En bovendien nu en dan een klein, in populairen trant geschreven artikel over een onderwerp waarin het groote publiek belang stelt. Een en ander zooveel mogelijk geïllustreerd met teekeningen of photo's." Volgens de redactie is het een misverstand "als zou het hedendaagsch publiek een afschrik hebben van novellistische lectuur en geen grooter genot kennen dan wat in den kindermond 'prentjeskijken' heet". Daaraan wordt toegevoegd: "O ja, wij weten wel dat onze tijd er een is van drukke bezigheden, van rustelooze gejaagdheid, van koortsigen bestaansstrijd, van verregaande onhuiselijkheid. Maar wij zijn ook overtuigd dat het volk nog altijd gaarne leest in zijn vrije, rustige recreatie-uren na den arbeid, en achten 't noodzakelijk dat aan dien leeslust op gepaste wijze tegemoet wordt gekomen. Ziedaar het standpunt waarop wij ons plaatsen bij het vaststellen van de richting, waarin ons tijdschrift, dat in een jarenlange verwaarloosde volks-behoefte wil voorzien, zich bewegen zal."
✦ *noten*
(1) In nr. 52(23 okt.) wordt bericht: "De uitgave van *De Volksvriend* wordt met dit nummer gestaakt".

343

het Volksweekblad 1947-1959
✦ *jaren* 49(1947), nr. 27(5 juli)[1] – 61(1959), ongen.(Kerstmis)
✦ *uitgever* Paters kapucijnen
– Adm.: NV Zuid-Nederlandsche Drukkerij ∞ 49(1947)-50(1948)[2]
✦ *plaats* Red.: Eindhoven
– Adm.: 's-Hertogenbosch ∞ 49(1947)-50(1948); Eindhoven ∞ 51(1949)-61(1961)
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* E ∞ 49(1947)-50(1948); D ∞ 51(1949)-61(1959)
✦ *omvang* II ∞ 49(1947); IV ∞ 50(1948); VI ∞ 51(1949)-61(1959)
✦ *redactie* 1947-1959 Pater C. van Goirle OFMCap., 1947-1954 hoofdred., 1954-1959 vice-hoofdred.
1949-1957 G. Aster
1949-1957 Paschalis van Marvilde
1949-1959 Pater Fidentius, 1954-1959 hoofdred.
1951-1957 Fred. Dordtenaer
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen en boekbesprekingen.
– Van sept. 1949 tot en met juli 1950 verscheen *het Vizier*, waarvan de inhoud voor een deel werd overgenomen uit *het Volksweekblad*. De beschrijving van *het Vizier*, een uitgave van het Katholiek Thuisfront, wordt opgenomen in een van de volgende delen van de *BKNP*.
✦ *relaties* Voortzetting van *Katholiek volk*
– Hierin opgenomen *Groot Tilburg* (vanaf jan. 1950)[3]
– Voortgezet als *Rotonde*
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Weekblad voor het katholieke gezin onder redactie van de paters kapucijnen. In 'Van de helling' in het eerste nummer, schrijft de redactie te hopen dat de lezers van *Katholiek volk* in *het Volksweekblad* "de oude trouwe openhartige kameraad willen herkennen, die zij zo graag wekelijks in hun huiskamers ontvingen. Hij is het en geen ander! Neen, geen ander! De knaap is alleen tot man uitgegroeid en zich van zijn roeping nog levendiger bewust geworden. Ons devies draagt de vlam der christelijke bezieling. Met dat vuur hopen wij voor de enige werkelijke waarheid op te komen, tegen de stelselmatige leugencampagnes in, ervan overtuigd, dat alleen 'de Waarheid ons zal bevrijden'". Het blad wil bijdragen tot een algemene vorming op godsdienstig, cultureel, sociaal en politiek gebied.
✦ *noten*
(1) De jaargangnummering '49' verwees terug naar het jaar 1898, waarin het *Zondagsblad voor het katholiek huisgezin* begon te verschijnen. Dit was de oudste voorloper van *het Volksweekblad*.
(2) Volgens 'Een weekblad verdween', in: *Met kap en koord*, 1963, nr. 4(juli/aug), werd het blad vanaf 1949 bij

een andere, niet met name genoemde drukkerij gedrukt.
(3) *Groot Tilburg* was een door de paters kapucijnen verzorgd lokaal weekblad voor Tilburg en omgeving, dat in de jaren dertig was begonnen onder de titel *Ons Tilburg*. Na de bevrijding begon het blad op 11 november 1944 opnieuw te verschijnen onder hoofdredactie van pater Gervasius OFMCap. Van *Groot Tilburg* is als lokaal weekblad geen afzonderlijke beschrijving opgenomen in de *BKNP*.

344

Vondelkroniek 1930-1941
✦ *jaren* 1(1930), nr. 1(juni) – 12(1941), nr. 6(dec.)[1]
✦ *ondertitel* Driemaandelijksch tijdschrift ∞ 1(1930)-8(1937)
– Tweemaandelijksch tijdschrift ∞ 9(1938)-12(1941)
✦ *uitgever* NV Dekker en Van de Vegt / J.W. van Leeuwen ∞ 1(1930)
– Wereldbibliotheek ∞ 2(1931)-8(1937)
– NV Uitgeversmaatschappij Joost van den Vondel ∞ 9(1938)-12(1941)
✦ *plaats* Nijmegen/Utrecht ∞ 1(1930)
– Amsterdam ∞ 2(1931)-12(1941)
✦ *frequentie* driemaandelijks ∞ 1(1930)-8(1937)
– tweemaandelijks ∞ 9(1938)-12(1941)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ 1(1930)-3(1932); III ∞ 4(1933); II ∞ 5(1934)-7(1936); III ∞ 8(1937)- 9(1938); IV ∞ 10(1939); III ∞ 11(1940)-12(1941)
✦ *redactie* 1930-1941 prof. dr. B.H. Molkenboer OP
Medewerkers:
1930 Leonardus van den Broeke
1930 W.M. Frijns
1930-1932 dr. L. Simons
1930-1935 prof. dr. J. Persijn
1930-1935 prof. dr. J. Prinsen
1930-1936 mr. C. Bake
1930-1936 dr. Hendr. C. Diferee
1930-1936 prof. dr. F.A. Stoett
1930-1937 prof. dr. Arthur Boon
1930-1937 prof. dr. Maurits Sabbe
1930-1937 prof. dr. A. Verwey
1930-1937 prof. dr. W. de Vreese
1930-1939 prof. dr. H. Brugmans
1930-1940 dr. H.W.E. Moller
1930-1940 dr. W.H. Staverman
1930-1940 dr. J.F.M. Sterck
1930-1940 Balthazar Verhagen
1930-1940 Cyriel Verschaeve
1930-1941 prof. dr. A.J. Barnouw
1930-1941 prof. dr. Gerard Brom
1930-1941 prof. dr. P. Geyl
1930-1941 prof. dr. Jac. van Ginneken SJ
1930-1941 dr. Catharina van de Graft
1930-1941 dr. G.J. Hoogewerff
1930-1941 dr. C.R. de Klerk
1930-1941 dr. J. Aleida Nijland
1930-1941 prof. dr. G.S. Overdiep
1930-1941 prof. dr. L. van Puyvelde
1930-1941 prof. J. Salsmans
1930-1941 prof. dr. G.C.N. de Vooys
1930-1941 mr. H.F. Wijnman
1930-1941 prof. J. Wille
1930-1941 J. Zey
1931-1941 prof. dr. M.S.B. Kritzinger
✦ *speciale nummers* 10(1939), nr. [4-6]: *Feestnummer aan prof. dr. B.H. Molkenboer O.P., bij zijn zestigsten verjaardag op 10 december 1939 aangeboden door zijn leerlingen*, p. 209-353
– 12(1941), nr. 6(dec.), gewijd aan de op 28 aug. 1941 gestorven dr. J.F.M. Sterck, p. 201-240[2]
✦ *register* Register op de *Vondelkroniek*, jaargangen I-X(1931-1940), Amsterdam, NV Uitgeversmaatschappij Joost van den Vondel, 1940
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen, boekbesprekingen; inhoudsopgaven (1931-1940).
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Letterkundig tijdschrift, gewijd aan de Vondelstudie. Het blad wil volgens het 'Ter inleiding' in het eerste nummer: "de studie van Vondels werken en leven bevorderen door de gelegenheid tot publikatie van bizondere uitkomsten of inzichten open te stellen". Het tijdschrift was niet een uitsluitend katholieke aangelegenheid, maar de initiatiefnemer en redacteur was de dominicaan Bernard Molkenboer, lector en vanaf 1933 bijzonder hoogleraar in de Vondel-studie aan de Roomsch-Katholieke Universiteit van Nijmegen.
✦ *noten*
(1) In het laatste nummer (p. 240) berichtte de redactie: "Tot ons leedwezen moeten wij meedeelen, dat de *Vondelkroniek* voorlopig niet verschijnen zal". In *Mijn Vondelbiografie en de oorlog* (Tilburg 1945, p. 6) schreef B.H. Molkenboer dat de Vondelkroniek gedwongen werd de uitgave te staken "door den leugen 'papiernood'".
(2) In *Mijn Vondelbiografie en de oorlog* (Tilburg 1945, p. 6) schreef B.H. Molkenboer: "Bij alle leed was het mij toch een groote voldoening, dat ik de laatste aflevering van het tijdschrift had mogen wijden aan den man, die mij van den oprichting af tot zijn laatste krachten op velerlei wijzen tot steun was geweest, aan Jan Sterck, wiens boekenverzameling en eigen vondsten voor mij zoo groote waarde hadden".

345

Voor iedereen 1913-[1920]
✦ *jaren* 1913/14, dl. 1, nr. 1[juli][1] – [7(1919/20)][2]
✦ *ondertitel* Boeiende katholieke lectuur
✦ *uitgever* NV Drukkerij De Spaarnestad
✦ *plaats* Haarlem
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI ∞ 1(1913/14)-{3(1915/16)}; 14 p. per afl. ∞ {1918/19), nr. 1(onged.)}
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *bijzonderheden* Alle omslagen van de exemplaren in de UBN zijn bij het inbinden verwijderd. Op het schutblad staat, met de hand geschreven, het nummer van de delen vermeld en hetzelfde nummer is op de rug van de band gedrukt. Elke jaargang is verdeeld in 4 delen van 13 afleveringen: 1(1913/14), dln. 1-4; 2(1914/15), dln. 5-8; 3(1915/16), dln. 9-11. De nummering loopt in dl. 1 van nr. 1 tot nr. 13; in dl. 2 van nr. 1A tot nr. 13A; in dl. 3 van nr. 1B tot nr. 13B; in dl. 4 van nr. 14B tot 15B en nr. 3C tot nr. 13C.
– In 1(1913/14), p. 942 wordt meegedeeld, dat de abonnees van *Voor iedereen* met ingang van de nieuwe jaargang kunnen genieten van een 'Gratis ongevallenverzekering voor man en vrouw'.
✦ *autopsie* 1(1913/14) – 3(1915/16), dl.11, nr. 13B(maart) en 6(1918/19), nr. 1(5 okt.)
– UBN ∞ 1913/14-1915/16, juli-maart
– NPM ∞ 1918/19, nr. 1
✦ *typering* Blad ter ontspanning 'voor iedereen' met historische verhalen, feuilletons, raadsels, leerzame artikelen, nuttige wenken, anekdoten. Volgens het *Gedenkboek NV de Spaarnestad (1906-1931)*, p. 24, was *Voor iedereen* tijdens de mobilisatie zeer geliefd bij de soldaten. In het 'Ter inleiding' in het eerste nummer wordt gezegd, dat de bedoeling van het blad is "echt katholieke lectuur voor iedereen" te geven: "Het is hoog noodzakelijk, dat aan ons katholieke volk geboden worde goede lectuur in allerlei vorm, zoodat er rijke keuze is inderdaad en niemand meer, om welke reden ook, behoeve te grijpen naar de zoo dikwijls inderdaad 'verboden vrucht', die op het gebied van lectuur overkwistig en in zoo droevig groote verscheidenheid wordt aangeboden". De leeslust is zo groot geworden en kan zelfs door de groeiende dagbladpers niet voldoende worden gevoed: "En waar het nu eenmaal heel moeilijk anders dan individueel gaan zal, dien leeslust binnen verstandige perken te houden, daar is het te meer noodig dat veel goede lectuur in groote verscheidenheid verkrijgbaar zij". Het tijdschrift zal, zo wordt gezegd, geen platen geven. Daarvoor wordt verwezen naar *de Katholieke illustratie*. *Voor iedereen* kon geen illustraties bevatten omdat het contract tussen de Maatschappij de Katholieke Illustratie en de Spaarnestad verbood dat de Spaarnestad andere illustraties zou uitgeven (vgl. W.A.M. van der Kallen, *Uit de voorgeschiedenis van de Verenigde Nederlandse Uitgeversbedrijven* (interne publicatie), p. 20).
✦ *noten*
(1) Alle ingeziene afleveringen in de UBN hebben geen omslag en daardoor ontbreken jaargangnummering en datering. Ingebonden achter elk deel bevindt zich een met de hand geschreven inhoudsopgave per kwartaal, gedateerd Juli-Aug-Sept 1913, Oct-Nov-Dec 1913 enz. De eerste aflevering kan daardoor gedateerd worden begin juli 1913.
(2) De uitgave werd in 1920 gestaakt. Vgl. *Gedenkboek NV de Spaarnestad (1906-1931)*, p. 24.

346

de Vriend van Ariëns 1940-1949
✦ *jaren* 1(1940/41), nr. 1(maart) – 3(1942), nr. 8(onged.)[1] – 4(1946/47), nr. 1(onged.)[2] – 6(1948/49), nr. 9(mei)[3]
✦ *ondertitel* Geïllustreerd maandblad voor alle vrienden en vereerders van Ariëns
✦ *uitgever* Ariëns-Uitgeverij
✦ *plaats* Heerlen
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* II ∞ 1(1940/41); I ∞ 2(1941/42)-4(1946/47); II ∞ 5(1947/48); I ∞ 6(1948/49)
✦ *redactie* 1940-1949 H. Geertman pr., hoofdred.
✦ *speciale nummers* 4(1946/47), nr. 4(okt.): 'Fatima-nummer'.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– De nieuwe jaargang begon aanvankelijk in maart, vanaf 1946 na de zomer. De afleveringen zijn niet altijd gedateerd.
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Maandblad dat allereerst artikelen bevat over de priester en sociale pionier Alphons Ariëns, voorts over aspecten van de katholieke arbeidersbeweging en over aanverwante organisaties zoals de katholieke bond tot drankbestrijding Sobriëtas en verder algemeen stichtende artikelen. Bij de aankondiging van het eerste nummer werd gezegd dat het de bedoeling van het blad was "om een hechte band te vormen tusschen de overal verspreide vrienden van Ariëns".
✦ *noten*
(1) Het imprimatur in dit nummer is gedateerd: 21 nov. 1942.
(2) Het imprimatur in dit nummer is gedateerd: 2 aug. 1946.
(3) Na het overlijden van de hoofdredacteur, pastoor Geertman, op 24 mei 1949 werd de uitgave van het blad beëindigd.

347

de Vriend des huizes {1900}
✦ *jaren* {1900}[1]
✦ *ondertitel* Almanak voor het katholieke huisgezin
✦ *uitgever* B. Lenfring
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* I
✦ *redactie* Niet in de almanak vermeld.
✦ *autopsie* 1900
– UBN
✦ *typering* Almanak met de gebruikelijke inhoud van praktische informatie en mengelwerk. In het 'Voorwoord' wordt gezegd dat de almanak nut en ontspanning wil brengen voor het katholieke huisgezin: "Nut: door de huisvaders en huismoeders te herinneren aan de Feest- en Vastendagen en andere zaken, die het Katholieke huisgezin betreffen. Ontspanning: door het onderhoudend allerlei in proza en poëzie". Daar wordt aan toegevoegd dat de almanak voor Amsterdammers bijzonder aantrekkelijk is "door eene betrekkelijk juiste opgave van Katholieke Kerken, Gestichten, Besturen van liefdadige instellingen enz.".
✦ *noten*
(1) Het is niet duidelijk of de almanak ook in andere jaren is verschenen. In het 'Voorwoord' in de uitgave van 1900 wordt wel de hoop uitgesproken dat de almanak gedurende vele jaren "de goede en vertrouwde vriend [zal] blijven aan den huiselijken haard". In *Brinkman's catalogus* is alleen de uitgave van 1900 vermeld. Tot 1899 had B. Lenfring de uitgave verzorgd van *Nieuwjaars-geschenk*, de almanak uitgegeven door de Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo te Amsterdam.

348

Vrouw Luna 1951
✦ *jaren* 1(1951), nr. 1(sept.)
✦ *ondertitel* Maandblad voor jonge mensen rond de twintig en voor allen die belangstellen in gezelschapdans, toneeldans, film, theater, mode, sport, humor
✦ *uitgever Omhoog*, 'Kerkelijk weekblad voor aartsbisdom Utrecht' in samenwerking met het Katholiek Cultureel Verband van dansleraren San Filippo Neri
✦ *plaats* Red. en adm.: Utrecht
✦ *frequentie* slechts éénmaal verschenen[1]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* I
✦ *redactie* J.F.M. de Jong, hoofdred. van *Omhoog*[1]
rector H.C.W. van der Vegt[1]
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Het blad was bedoeld als een cultureel maandblad, maar na het eerste nummer is de uitgave blijkbaar al weer stopgezet. In het eerste nummer wordt over de naamskeuze geschreven: "Onze *Vrouw Luna* is de echtgenote van het mannetje in de maan. Maar terwijl hij zorgt voor de maanzieken en de andere lijders aan neerslachtigheid, houdt zij zich uitsluitend bezig met mensen die plezier in het leven hebben. En dat doet ze vooral 's avonds". Het blad wil vooral schrijven "over dingen die de avond vullen: dans en film, toneel en operette, muziek van allerlei gading (ingeblikt en vers) en alle andere dingen die belangrijk zijn na het werk van de dag".
✦ *noten*
(1) Gegevens ontleend aan een handgeschreven notitie op de titelpagina van het autopsie-exemplaar.

349

de Wachter 1871-1875
✦ *jaren* 1(1871), dl. 1, ongen.(onged.) – 5(1875), dl. 2, ongen.(onged.)
✦ *ondertitel* Tijdschrift onder directie van H.J.A.M. Schaepman en W.J.F. Nuyens ∞ 1(1871)-3(1873)
– Tijdschrift onder directie van wetenschappelijke mannen ∞ 4(1874)-5(1875)
✦ *uitgever* A.B. van den Heuvel en Wed. J.R. van Rossum ∞ 1(1871)-3(1873)
– A.B. van den Heuvel en J.S. de Haas ∞ 4(1874)-5(1875)
– Gedrukt bij P.W. van de Weijer te Utrecht ∞ 1(1871)-3(1873)
✦ *plaats* Haarlem/Utrecht ∞ 1(1871)-3(1873)
– Haarlem/Amsterdam ∞ 4(1874)-5(1875)
✦ *frequentie* Door het ontbreken van omslagen is de frequentie moeilijk vast te stellen. Volgens *Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 1282, verschenen er 12 nummers per jaar. Vermoedelijk verschenen er geregeld gecombineerde afleveringen.[1]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* VI
✦ *redactie* 1871-1873 W.J.F. Nuyens
1871-1873 H.J.A.M. Schaepman
[1871-1875 mr. Joan Bohl][2]
M.i.v. 1874 wordt vermeld "onder directie van wetenschappelijke mannen". Medewerkers waren o.a.: mr. H.A. des Amorie van der Hoeven en kapelaan F.J. Poelhekke.[3]
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven (per deel); boekbeoordelingen; rubriek 'Uit de boekenwereld'.
– Er verschenen twee delen per jaar.
– In het archief van de Firma Wed. J.R. van Rossum (aanwezig in Het Utrechts Archief), inv.nr. 214: Stukken betreffende de uitgave van het tijdschrift, 1870-1876.

✦ *relaties* Min of meer voortzetting van *Katholiek-Nederlandsche brochurenvereeniging*[4]
– Ten dele voortgezet als *Onze wachter*[5]
– Voortgezet als *de Wachter* (1876-1883)
✦ *literatuur* Mathijs Sanders, *Het spiegelend venster. Katholieken in de Nederlandse literatuur 1870-1940* (Nijmegen 2002), p. 45-47
– Albert van der Zeijden, *Katholieke identiteit en historisch zelfbewustzijn. W.J.F. Nuyens (1823-1894) en zijn 'nationale' geschiedschrijving* (Hilversum 2002), p. 297-327
✦ *autopsie* Volledig
– UBN ∞ 1871-1874
– KB ∞ 1875
✦ *typering* Katholiek cultureel tijdschrift, opgericht door H.J.A.M. Schaepman en W.J.F. Nuyens. Het blad bevat godsdienstige en letterkundige artikelen, artikelen over historische en staatkundige onderwerpen. Schaepman kon in het tijdschrift zijn politieke denkbeelden uitdragen. Joan Bohl was de derde redacteur van het blad. In 1873 zorgde een conflict (zie noot 5) ervoor dat Schaepman en Nuyens een nieuw tijdschrift begonnen: *Onze wachter*. Bohl zette *de Wachter* voort met de vermelding "onder directie van wetenschappelijke mannen".
De uitgevers A.B. van den Heuvel en J.S. de Haas schrijven in een prospectus van december 1874 over de redactieverandering, dat uit het blad dat per 1 jan. 1875 zijn 5e jaargang ingaat zal blijken "(...) dat het Tijdschrift door de in 1874 plaats gehad hebbende verandering van redactie zijn waarde *niet* heeft verloren, maar *eer* in waarde is toegenomen door de vermeerdering van het getal bekwame medewerkers en gewaardeerde letterkundigen, die de zaak van 'de Wachter,' welke men ten vorige jare trachtte te verdringen, met kracht aangegrepen en ondersteund hebben." (Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, map prospectussen A.B. van den Heuvel, nr. 1871).
✦ *noten*
(1) Geregeld verschenen de afleveringen met vertraging. Op de laatste pagina van 1(1871), dl. 2 wordt gezegd: "Wij wenschen beter, vlugger en regelmatiger te zijn. Bij het sluiten van dezen eersten jaargang zien wij al onze tekortkomingen in, en doen open belijdenis. Men zij toegevend en bedenke dat de eerste schreden altijd strompelend zijn." Ook de laatste aflevering van 3(1873), dl. 2 verscheen met vertraging. Schaepman vroeg op p. 379 van het laatste nummer "verschooning voor dat onbescheiden lang laten wachten". Het was een gevolg van het feit dat de 'loyauteit' niet toestond om het vervolg en het slot van zijn artikel 'De jeugd van Charles de Montalembert' in *Onze wachter* te plaatsen: "Maar onder het bewerken groeide het opstel, daardoor werd de verschijning van dit dubbel nummer vertraagd".
(2) Vgl. Jos. van Wely OP, *Schaepman* (Bussum 1952), p. 113-114: "Spoedig na de oprichting van *De Wachter* werd nog een derde bij de leiding min of meer als redacteur betrokken (...) Mr. Joan Bohl, die (...) zich als rechtsgeleerde en publicist een zekere naam had verworven en later als Dante-vertaler nog het meest bekendheid zou verwerven".
(3) Vgl. M. van Meerdervoort, *Het bolwerk van den blinden pionier* (Hilversum 1936), p. 43.
(4) Nuyens was in 1868 bij A.B. van den Heuvel te Haarlem begonnen met de uitgave van de *Katholiek-Nederlandsche brochuren-vereeniging*, een reeks vlugschriften 'ter bevordering van de zaak van godsdienst, waarheid en recht', zoals hij verwoordde in het inleidend woord bij de eerste aflevering van de reeks.
In het prospectus ter aankondiging van het verschijnen van *de Wachter* werd gezegd: "De vorm eener Brochuren-Vereeniging, waarin hare onderneming tot nu toe optrad, schijnt haar, bij een nadere beschouwing der veelvuldige en veelzijdige behoeften van dezen tijd, te eng en te weinig omvattend. Om de maatschappelijke, staatkundige, historische en letterkundige vraagstukken van onzen tijd aan een meer uitgebreide waardering te onderwerpen, daartoe scheen haar de vorm van een Tijdschrift geschikter. Dit deed haar dan ook besluiten om de *Katholiek-Nederlandsche Brochuren-Vereeniging* te doen overgaan in een maandschrift, getiteld: *De Wachter*." Vgl. 'Prospectus van het Maandschrift *De Wachter*', ondertekend door Dr. H.J.A.M. Schaepman en Dr. W.J.F. Nuyens, gedateerd 7 Nov. 1870 (Bibliotheek van het Boekenvak, Amsterdam, map prospectussen A.B. van den Heuvel, nr. 1871). Van de *Katholiek-Nederlandsche Brochuren-Vereeniging* is als reeks geen beschrijving in de *BKNP* opgenomen.
(5) In 1873 ontstond tweespalt tussen enerzijds de redactieleden Schaepman en Nuyens en anderzijds Bohl en uitgever A.B. van den Heuvel. Aanleiding van het conflict was de kritische recensie in *de Wachter*, 2(1872), dl. 1, p. 173-182, door Schaepman van Bohls *De godsdienst, uit staat- en regtskundig oogpunt* (Amsterdam 1871). Bohl schreef een fel verweer, dat te omvangrijk werd geacht om in het tijdschrift zelf te verschijnen en afzonderlijk uitkwam als *Kritiek in 'de Wachter'* (Amsterdam 1872). Achtergrond van het conflict was de verslechterde economische positie van de uitgever Van den Heuvel, gekoppeld aan een teruglopend aantal abonnees. Bohl klaagde over een te laag honorarium. De ruzie liep uit op een proces dat in zoverre door Bohl en uitgever Van den Heuvel werd gewonnen, dat de naam *de Wachter* aan hen werd toegewezen. Schaepman en Nuyens richtten daarop een nieuw tijdschrift op, *Onze wachter*, dat werd uitgegeven bij de uitgever Wed. J.R. van Rossum. Zo goed als alle lezers gingen met Schaepman mee. Bohl zette *de Wachter* voort met in 1876 als ondertitel 'Nederlandsch Dante-orgaan'. Zie

over het conflict: Jul. Persyn, *Dr. Schaepman*, dl. 2 ('s-Gravenhage 1916), p. 320-326; Jos. van Wely OP, *Schaepman* (Bussum 1952), p. 113-114 en Albert van der Zeijden, *Katholieke identiteit*, p. 297-298.

350

de Wachter 1876-1883
✦ *jaren* 1876, dl. 1 – 1883, dl. 5[1]
✦ *ondertitel* Nederlandsch Dante-orgaan
✦ *uitgever* W. Küppers ∞ 1876, dl. 1
– J. Beerendonk ∞ 1877, dl. 2 – 1880, dl. 4
– Brinkman en Van der Meulen ∞ 1883, dl. 5
✦ *plaats* Haarlem ∞ 1876, dl. 1
– Amsterdam ∞ 1877, dl. 2 – 1883, dl. 5
✦ *frequentie* Door het ontbreken van omslagen is de frequentie moeilijk vast te stellen. Volgens *Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 1282, verschenen er 8 nummers per jaar. Vermoedelijk verschenen er geregeld gecombineerde afleveringen.[1]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* V ∞ 1876-1877; IV ∞ 1879; V ∞ 1880-1883
✦ *redactie* [1876-1883 mr. Joan Bohl][2]
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven.
– In 1885 verscheen bij Brinkman en Van der Meulen te Amsterdam *Canzonen* van Joan Bohl. Vermoedelijk werd het aanvankelijk in afleveringen uitgegeven als jaargang 1885 van *de Wachter*. Het is echter moeilijk als tijdschrift te beschouwen en op de definitieve titelpagina is geen sprake meer van *de Wachter*. In het nawerk van de *Canzonen* is een lijst opgenomen 'Werken van Mr. Joan Bohl' waarin sprake is van vijf delen van de *Wachter. Ned. Dante Orgaan*.
✦ *relaties* Voortzetting van *de Wachter* (1871-1875)
– Opgegaan in *de Wetenschappelijke Nederlander*
✦ *autopsie* Volledig
– UBN ∞ 1876-1883
✦ *typering* Katholiek cultureel tijdschrift. Na het conflict met de redacteuren Schaepman en Nuyens, die met een eigen tijdschrift, *Onze wachter* begonnen, hadden uitgever A.B. van den Heuvel en redacteur Joan Bohl *de Wachter* voortgezet. Vanaf 1876 werd gekozen voor een nieuwe ondertitel 'Nederlandsch Dante-orgaan', waarmee Bohls belangrijkste activiteit, de vertaling en studie van Dante, expliciet verwoord werd. Naast artikelen over en voorstudies van vertalingen van Dante bevat het tijdschrift godsdienstige artikelen, artikelen over filosofie, geschiedenis, literatuur.
In het laatste nummer van deel 2 van jaargang 1875 van *de Wachter* (p. 389-403) had Joan Bohl uiteengezet dat zijn tijdschrift voortaan onregelmatiger en in minder grote omvang zou gaan verschijnen: "Slechts datgene zou worden opgenomen, wat aan alle eischen scheen te voldoen om den toets te kunnen doorstaan. Het publiek behoorde niet met lektuur, het gezelschap schrijvers niet met arbeid overladen te worden." Hij herhaalde ook nog eens dat de redactie van *de Wachter* "de krachtige handhaving van Waarheid en Recht vereenigbaar achten met de grootste gematigdheid. Dit is noodig in een klein land, dat vele uiteenloopende richtingen telt, en waar dus zoo ligt gevaar bestaat andersdenkenden te grieven. (...) Er mag nooit uit het oog verloren worden, dat zij, die tegenover ons staan, evenzeer meenen de waarheid te bezitten en daaraan het recht ontleenen, zich te doen hooren." Bohl schrijft klip en klaar dat *de Wachter* zich richt tot een ontwikkeld publiek: "(...) noch van geschrijf noch van gekeuvel voor den minder ontwikkelde [wordt] iets verwacht. (...) Ernstig wordt ieder, die niet met vrucht eene goede school heeft genoten, gemaand zich van dit tijdschrift te onthouden. De arme zou zijn abonnementsgeld beklagen". Voor Bohl horen tot die armen ook allen die "ruim met stoffelijke goederen bedeeld, aan geest-vermogens bedelarm zijn. Talrijk zijn de gegoeden, die, bewust of onbewust, den aalmoes behoeven van een penning wetenschap. Zij vooral behooren *de Wachter* niet te lezen, want zij zouden hem niet begrijpen en daardoor tot onjuiste denkbeelden vervallen. Dit tijdschrift streeft niet naar populariteit, in den alledaagschen zin. Het wordt niet voor iedereen geschreven. De zwakke magen vinden hier geen spijs." Tenslotte kondigt hij aan dat *de Wachter* als voorheen aandacht zal besteden aan "Wijsbegeerte, Staatkunde, Geschiedenis en Fraaie Letteren" met speciale aandacht voor de Italiaanse en Spaanse letterkunde. Dat gebeurde met name door Bohls eigen vertalingen van Dante.
✦ *noten*
(1) De titelbandpagina's vermelden: deel 1: 1876; deel 2: 1877; deel 3: 1879; deel 4: 1880; deel 5: 1883.
(2) Vgl. F.K.H. Kossmann, 'Bohl (Mr. Joan)', in: *Nieuw Nederlandsch biografisch woordenboek*, dl. 7 (Leiden 1927), kol. 160-161.

351

de Wekker 1927
✦ *jaren* 1(1927), nr. 1(27 juli) – {nr. 3(23 dec.)}
✦ *uitgever* Limburgsche Liga
✦ *plaats* Maastricht
✦ *frequentie* onregelmatig
✦ *formaat* C
✦ *omvang* I
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *autopsie* 1(1927), nr. 1(27 juli) – nr. 3(23 dec.)
– SHC
✦ *typering* Blad van de Limburgsche Liga, die volgens het 'Ter inleiding' in het eerste nummer, beducht voor vreemde, voornamelijk Hollandse invloeden beoogde "dat de rechten van Limburgers en Katholieken in alle opzichten zullen geëerbiedigd worden". *De Wekker* is

het eigen orgaan van de Limburgsche Liga, bedoeld om de leden onderling te binden en als een wapen om miskenning en laster te bestrijden. Daaraan wordt nog toegevoegd: "De richting van het blad is die der Liga, uitgedrukt in art. 2 van hare Grondwet: 'De cultureele en economische ontwikkeling van Limburg naar zijn traditie binnen het Nederlandsch staatsverband te bevorderen en wel op de eerste plaats ten bate der eigen landskinderen'. (...) Het gaat er niet om de Hollanders uit Limburg te weren, zoals kwaadwilligen wel beweerd hebben. Het gaat alleen om eerbiediging van onzen eigen katholieken Limburgschen landaard en om gelijkberechtiging onzer gewestgenooten." Het blad bevat artikelen en berichten ter verdediging van de Limburgers.

352

de Wetenschappelijke Nederlander[1] 1881-1890
✦ *jaren* 1881, nr. 1(15 jan.) – serie II, 4(1890), dl. II, nr. 12(20 dec.)
✦ *uitgever* J.S. de Haas, uitgever, C.L. van Langenhuysen, drukker ∞ 1(1881) (uitgave als bijblad van *de Amstelbode*)
– Küppers & Laurey ∞ 2(1882) – serie II, 2(1887) en 1(1881) (herdruk in boekvorm)
– C.L. van Langenhuysen ∞ serie II, 3(1888/89)-4(1890)
✦ *plaats* Amsterdam ∞ 1(1881)
– Haarlem ∞ 2(1882) – serie II, 2(1887) en 1(1881) (herdruk in boekvorm)
– Amsterdam ∞ serie II, 3(1888/89)-4(1890)
✦ *frequentie* 20 afln. ∞ 1(1881); 24 afln. ∞ 2(1882)-4(1884/85); 12 afln. ∞ 5(1885); 24 afln. ∞ serie II, 1(1886)-2(1887); 14 afln. ∞ serie II, 3(1888/89); tweemaal per maand ∞ serie II, 4(1890)[2]
✦ *formaat* D ∞ 1(1881) (uitgave als bijblad van de Amstelbode); A ∞ 1(1881) (herdruk in boekvorm); B ∞ 2(1882) – serie II, 2(1887); C ∞ serie II, 3(1888); B ∞ serie II, 4(1890)
✦ *omvang* I ∞ 1(1881) (uitgave als bijblad van *de Amstelbode*); VI ∞ 1(1881) (herdruk in boekvorm); II ∞ 2(1882)-4(1884/85); I ∞ 5(1885); II ∞ serie II, 1(1886)-3(1888/89); VI ∞ serie II, 4(1890)[3]
✦ *redactie* 1881-1890 J.W. Brouwers
Medewerkers waren onder andere: dr. A. Dupont, C. Ubaghs, V. Becker en J.C. Alberdingk Thijm.[4]
✦ *speciale nummers* serie II, 3(1888/89): 4 afleveringen gewijd aan de Vondelherdenkingen bij gelegenheid van de 300e geboortedag van Vondel, kol. 1-64
– serie II, 3(1888/89): 3 afleveringen: 'Op het Gouden Priesterfeest van Z.H. Paus Leo XIII', kol. I-LX
– serie II, 3(1888/89): 4 afleveringen: 'Alberdingk-Thym-nummers', kol. 113-175
– serie II, 4((1890), dl. II, nrs. 10-12, gewijd aan de conferentie over de slavenhandel, gehouden te Brussel 1889-1890
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgaven, m.u.v. 5(1885) en serie II, 3(1888/89). 1(1881) en serie II, 4(1890) inhoudsopgaven per deel.
– Van 1881, nr. 1(15 jan.) – nr. 9(4 juni) verscheen het blad onder de titel *de Amstelbode, wetenschappelijk bijblad*. Met ingang van nummer 10 wordt de titel *de Wetenschappelijke Nederlander*. In 1881 verschijnen onder die nieuwe titel nog 11 afleveringen, die als nummering vermelden: 1(1881), nr. 1 (Amstelbode, wetenschappelijk bijblad No 10) tot en met nr. 11 (Amstelbode, wetenschappelijk bijblad No 20).
– De jaargangen 1 en 2 beslaan resp. de kalenderjaren 1881 en 1882. De jaarbandpagina van 2e jaargang vermeldt echter 1883. De 1e jaargang bestaat uit twee delen van elk tien afleveringen. De 3e jaargang loopt deels over 1883 (nrs. 1-18) en deels over 1884 (nrs. 19-24). De jaarbandpagina van de 3e jaargang vermeldt 1884. De vierde jaargang 4 loopt deels over 1884 (nrs. 1-15) en deels over 1885 (nrs. 16-24). De vijfde jaargang 5 omvat het restant van 1885 (nrs. 1-12). Van serie II beslaan de jaargangen 1 en 2 resp. de kalenderjaren 1886 en 1887. Van de 3e jaargang konden 14 ongenummerde afleveringen in autopsie worden genomen: 7 daarvan, waaronder drie 'Paus Leo XIII-nommers', dateren uit 1888 en 7 uit 1889. De 4e jaargang bestaat uit twee delen, die te samen 1890 beslaan.[5]
– De afleveringen zijn gedateerd in 1(1881), dl. I; in serie II, 1(1886), m.i.v. nr. 6(1 maart) – 2(1887) en 4(1890).
– Foutieve nummering: in 1(1881), deel II komt nr. 16 tweemaal voor, terwijl nr. 15 is overgeslagen; in serie II, 4(1890), deel II moet nr. 13 gelezen worden als nr. 1.
– In 1881, nr. 9(4 juni) wordt bericht dat om aan de vraag naar de reeds verschenen afleveringen te voldoen de reeds verschenen nummers in een boekdeel herdrukt zouden worden. Hetzelfde gebeurde ook met deel II van 1(1881). Deze herdruk verscheen bij Küppers & Laurey te Haarlem.
✦ *relaties* Afgesplitst van *de Amstelbode*[6]
– Hierin opgenomen *de Wachter* (1876-1883)[7]
– Opgegaan in *de Dietsche warande*[8]
✦ *literatuur* Piet Kerstens, 'Inleiding', in: Jan Willem Brouwers, *De luister der Kerk* (Amsterdam [1936]), p. XXVI-XXXII
✦ *autopsie* Volledig
– UBM, Jezuïetencollectie ∞ 1881 (uitgave als bijblad van *de Amstelbode*)
– UBN ∞ 2(1882) – serie II, 4(1890) en 1881 (herdruk in boekvorm)
✦ *typering* Katholiek wetenschappelijk blad onder redactie van pastoor Jan Willem Brouwers. Het blad begon als bijblad van Brouwers' nieuwsblad *de Amstelbode*. In het eerste nummer van 15 jan. 1881 schreef de redacteur dat zijn bedoeling is om de lezers in te lichten over het wetenschappelijk werk, vooral in Nederland: "Niet een ieder heeft tijd om veel te lezen, al zou

hij ook gaarne veel weten. Ook zijn er zeer velen, die slechts kennis kunnen nemen van een of twee bladen, van een of twee maandschriften en toch zouden zij vaak eens willen weten wat of alzoo in die andere tijdschriften wordt behandeld. (...) De Katholieken hebben in niet ééne katholieke publicatie gelegenheid om in één veelomvattenden oogopslag te zien met welke onderwerpen hunne andersdenkende landgenooten zich zooal bezighouden. De niet-katholieken zijn evenmin in de gelegenheid eens vlug en gemakkelijk te zien wat er over het algemeen al omgaat op wetenschappelijk en letterkundig gebied bij hunne katholieke landgenooten." Brouwers wil proberen met zijn blad in die leemte te voorzien: "Om een algemeen overzicht van de bedrijvigheid in het veld van den wetenschappelijken en letterkundigen arbeid in ons land gemakkelijk te maken, zullen wij in ons *Wetenschappelijk Bijblad* als het ware eene periodieke tentoonstelling houden: a. Van alle voorname Tijdschriften, b. van de voornaamste werken, die bijzonder met onze belangen in aanraking komen. Om tot een begin dezer belangwaardige kennis te komen, en de geheele lijn der denkende strijdkrachten in oogenschouw te nemen, is er geen kortere weg noch gemakkelijker middel mogelijk, dan wel de verschillende maandschriften als voor een douanekantoor te hooren verklaren, wat zij in hun nieuw nummer aanvoeren."

In 'Aan onze lezers' in het eerste nummer van 2(1882) werd nogmaals de bedoeling van het blad uiteengezet: bekendheid geven aan de nieuw uitgekomen wetenschappelijke werken, want "de verdediging van den Katholieken godsdienst, vordert een geleerdheid, welke niet slechts de theologie, maar ook de philosophie omvat en ook het gebied der natuurwetenschappen en der geschiedenis beheerscht". Bovendien zal ook aandacht worden besteed aan hetgeen op kunstgebied gebeurt, want "de kunst is een bestanddeel der maatschappelijke samenleving".

Conform dit programma bevat *de Wetenschappelijke Nederlander* artikelen over een breed scala van onderwerpen: literatuur, geschiedenis, filosofie, theologie, binnen- en buitenlandse politiek en een uitgebreide bespreking van de inhoudsopgaven van een groot aantal tijdschriften.

✦ *noten*

(1) Van 1881, nr. 1(15 jan.) – nr. 9(4 juni) verscheen het blad onder de titel *de Amstelbode, wetenschappelijk bijblad*.

(2) De verschijning van het blad was zeker in de laatste jaren niet altijd regelmatig. De uitgever C.L. van Langenhuysen schreef in de circulaire, waarin het samengaan met *de Dietsche warande* werd aangekondigd (vgl. noot 8): "Moge het 'uitgeven' soms ook al niet volkomen regelmatig zijn geschied, dit is bij de even verdienstelijke als omvangrijke levenstaak welke de redacteur zich gesteld heeft te verontschuldigen. De inhoud van elke aflevering vergoedde echter steeds ruim haar lang uitblijven."

(3) Van 3(1883) tot en met serie II, 3(1888/89) is er een aanduiding in kolommen. De omvang is omgerekend naar het aantal pagina's.

(4) Vgl. P. Alberdingk Thijm, *Levensschets van J.W. Brouwers* (Gent 1894), p. 16-17.

(5) Over de nummering van de jaargangen en afleveringen werd in 'Aan de lezer' in serie II, 1(1886), nr. 1, gezegd: "Dat onze jaargang, in het midden van den gewonen jaarkring begonnen, steeds over twee jaren liep, was eene wezenlijke ongeriefelijkheid, waaraan nu een einde kan worden gemaakt, bij de gunstige gelegenheid welke zich heeft aangeboden [het opnemen van *de Wachter*], om nu een tweede Serie te openen en die dan voortaan geregeld te laten loopen van 1º Januari tot 1º Januari. Ook werd wel eens door andere organen betreurd, dat men niet kon zien op welke datum de nummers van *de Wetenschappelijke Nederlander* verschenen: aan dit verlangen wordt thans ook een eind weegs tegemoet gekomen."

(6) In het eerste nummer van 15 jan. 1881 schreef J.W. Brouwers dat vanaf het verschijnen van *de Amstelbode* (2 okt. 1880) er al een enkele keer een bijblad was verschenen, "gewijd aan wat ons toescheen meer tot wetenschappelijk, letterkundig gebied te behooren. (...) [T]hans [gaan wij] over tot de uitvoering van het plan om van tijd tot tijd, wetenschappelijke, letterkundige onderwerpen, die meer rechtstreeksch belang hebben voor breedere kringen van lezers, te bespreken in een afzonderlijk te verkrijgen nummer, dat voorloopig zal genoemd worden: Wetenschappelijk bijblad van *de Amstelbode*." Voor *de Amstelbode*, zie de beschrijving in *BKNP*, deel 1, nr. 6.

(7) Vgl. serie II, 1(1886), kol. 1-2: "*De Wachter*, 'Nederlandsch Dante-orgaan', een tijdschrift van onvergetelijke verdiensten in de geschiedenis der Nederlandsche Letteren, al ware het alleen om de onsterfelijke Dantevertaling en de Canzonen van Mr. Joan Bohl (...) zal vereenigd worden met het tijdschrift *de Wetenschappelijke Nederlander* te beginnen met 1º Januari 1886".

(8) In een circulaire 'De Dietsche warande en de Wetenschappelijke Nederlander' (meegebonden in serie II, 4(1890) in de UB Utrecht) bericht Brouwers dat de al langer bestaande plannen tot samenwerking met *de Dietsche warande* nu zullen worden uitgevoerd in "de Vereeniging van *Dietsche warande* en *Wetenschappelijke Nederlander*, onder het Bestuur van Dr. Prof. Alberdingk Thijm, die zal blijven zorgen voor het regelmatig verschijnen van het Tijdschrift". In de woorden van Brouwers is het een vereniging van twee eensgezinde, ofschoon verschillend veld beslaande tijdschriften.

353

Wij 1927
✦ *jaren* 1[1927], nr. 1[febr.][1] – nr. [8](dec.)
✦ *uitgever* Zuid-Nederlandse Boekhandel ∞ 1[1927], nr. 1[febr.] – nr. 3(april)
– Firma Antoine Arts ∞ 1(1927), nr. 4(aug.) – nr. [8](dec.)
✦ *plaats* Tilburg
✦ *frequentie* 8 afln. tussen febr. en dec. 1927[2]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* III
✦ *redactie* 1927 dr. A.C.B. Arts
1927 A. de Glas
1927 prof. dr. A. Jonckx
1927 M. Kemp
1927 prof. A.J. Scheermakers pr.
1927 T. van Wijck
1927 J. Ruygvoorn, red. secr.
De redactieraad bestond uit: dr. P.C. de Brouwer pr., A.J. van Delft pr., drs. G. van Imbeeck, pater Jurgens OSA, broeder Willibrord A.W. Keens, J.M.J. Knaapen OPraem, N.H.J. van Riel pr., Fr. Siemer pr., J. Simons, C.J. Vromans pr., J. van Wijck pr. en J. Zoetmulder.
✦ *bijzonderheden* Boekbesprekingen.
– De drie afleveringen volgend op 1927, nr. 5(sept.) zijn ongenummerd. De afleveringen zijn doorlopend gepagineerd.
✦ *autopsie* Volledig
– KDC
✦ *typering* Algemeen cultureel tijdschrift met vooral literaire en politiek-getinte bijdragen. In het openingsartikel in het eerste nummer schreef de 'redaksie' dat het blad een "ruimere verbreiding der Katolieke beginselen" beoogde: "*Wij* verschijnt niet, omdat het strijden wil tegen een of ander tijdschrift, maar om het volk in breder kring te bereiken, om meerderen deelachtig te maken aan de goede gedachten, die ons uit deze verwarde tijden kunnen opheffen. *Wij* is niet literair, maar wil graag de letterkunde en alle andere kunsten benutten, om zijn lezers op hoger plan te brengen. (...) *Wij* wil trachten het blije Roomse geloof in het Zuiden te behouden ook in deze dagen, die meer tot droefheid dan tot vreugde stemmen, en door de stralende helderheid van ons Roomse leven, onze Noordelike Broeders en Zusters inniger aan ons te verbinden."
✦ *noten*
(1) Het eerste nummer kent geen jaartalaanduiding en geen datum. Het inleidend artikel van de 'Redaksie' op p. 1-2 is gedateerd: Januarie 1927.
(2) Na nr. 3(april) verscheen nr. 4 pas in augustus. In nr. 4 berichtte de redactie dat deze vertraging een gevolg was van 'de gewone beginmoeilikheden' en van de overgang naar een nieuwe uitgever.

354

Wij spelen 1937-{1941}
✦ *jaren* 1(1937/38), nr. 1(sept.) – {4(1940/41), nr. 6(juli/aug.)}[1]
✦ *ondertitel* Maandblad voor het RK Limburgs Volks- en Lekentoneel ∞ 1(1937/38), nr. 1(sept.) – nr. 2(okt.)
– Periodiek voor het RK Volks- en Lekentoneel in Limburg ∞ 1(1937/38), nr. 3(jan.) – {4(1940/41), nr. 6(juli/aug.)}
✦ *uitgever* Niet in het tijdschrift vermeld.
✦ *plaats* [Hulsberg][2]
✦ *frequentie* tweemaal (in de zomermaanden eenmaal) per maand ∞ 1(1937/38) – 2(1938/39)
– zesmaal per jaar[3] ∞ 3(1939/40) – 4(1940/41)
✦ *formaat* B
✦ *omvang* III ∞ 1(1937/38)-2(1938/39); I ∞ 3(1939/40); [II] ∞ 4(1940/41)
✦ *redactie* 1937 Anton Sweers
1937-{1941} Jef Schillings
Medewerkers:
1937-1938 M. Brorens
1937-1938 J. Everwijn
1937-1938 J. Stürmans
1937-1938 J. v. Vonderen
1937-{1939} J. Baarts
1937-{1939} A. Hulsman
1937-{1939} G. Meussen
1937-{1941} J. v.d. Burgt
1937-{1941} J. Grosfeld
1937-{1941} H. Kamphoven
1937-{1941} H. Loontjes
1937-{1941} G. Nielen
1937-{1941} J. Peters
1937-{1941} pater dr. R. Ritzen
1937-{1941} W. Schaffers
1938-{1941} J. Dessers
1938-{1941} P. Mossinkoff
1938-{1941} M. Rongen
{1941} J. Starmans
{1941} P. v. der Valk
{1941} A. Valo
✦ *speciale nummers* 4(1940/41), nr. 6(juli/aug.): 'Openluchtspelnummer'
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– De nieuwe jaargang begon in september.
✦ *autopsie* 1(1937/38), nr. 1(sept.) – 4(1940/41), nr. 6(juli/aug.) m.u.v. de omslagen
– SHC
✦ *typering* Blad voor het RK Volks- en lekentoneel in Limburg, dat artikelen bevat over toneel en verenigingsnieuws. In het eerste nummer wordt in 'Aangeneme kennismaking' gezegd dat het blad wil zijn: "een ernstige leermeester, die U inwijdt in de geheimen der toneelkunst; een veilige gids, die U de weg wijst in het

labyrinth van de wijd- en veel-vertakte stukkenstroom; een trouwe vriend, die U regelmatig het toneelnieuws van 't eigen Limburgse erf, van daarbuiten ook, komt brengen". Kortom het wil "'n eigen Limburgs toneeltijdschrift" zijn.
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk tengevolge van de Tweede Wereldoorlog niet verder verschenen.
(2) Er wordt regelmatig verzocht alle stukken bestemd voor redactie en administratie aan Jef Schillings te Hulsberg te zenden.
(3) In 3(1939/40), nr. 1(sept./okt.) wordt bericht: "Door de onzekere en benarde tijdsomstandigheden zal ons orgaan in den thans begonnen jaargang slechts om de 2 maanden, dus in totaal 6 maal verschijnen."

355

het Witte doek 1937-1938
✦ *jaren* 1(1937/38), nr. 1[1 juni][1] – nr. 23(1 mei)
✦ *ondertitel* Officieel orgaan van de Katholieke Filmactie in Nederland
✦ *uitgever* Katholieke Filmactie in Nederland[2]
✦ *plaats* Red.: Voorburg
– Adm.: 's-Hertogenbosch
✦ *frequentie* veertiendaags
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV
✦ *redactie* 1937-1938 S.P. van 't Hof, hoofdred.
Als vaste medewerkers worden vermeld: pater W.G. Creutz Lechleitner SJ, rector B.H. de Groot, Wil Janse, J. Kolkman, prof. dr. J.B. Kors OP, pastoor J.B.W.M. Möller, pater A. van Schalen OFM, Kees Spierings, Kees Strooband, mr. A.F.L.M. Tepe, dra. Maria Thijssen, Bernard Verhoeven, L.M. Weterings en pater dr. Zacharias OFMCap.
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; filmrecensies.
✦ *relaties* Samengegaan met *Filmfront* en voortgezet als *Katholiek filmfront*
✦ *literatuur* Bob Bertina, 'De confessionele filmbladen en de leidende rol van de katholieken', in: *het Nederlands jaarboek Film*, 1985, p. 18-27, met name p. 18-19
– Mirande de Jong, *Gids voor Nederlandse filmtijdschriften. Van 1912 tot heden* (Amsterdam 1990), p. 80, nr. 229
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Orgaan van de Katholieke Filmactie in Nederland. Het blad bevat filmrecensies, artikelen over acteurs, actrices en regisseurs, maar schenkt ook aandacht aan de technische aspecten van het filmen.
✦ *noten*
(1) De datering van het eerste nummer is afgeleid uit de vermelding op het omslag van nr. 2(16 juni) dat het blad "verschijnt den 1sten en 15den van elke maand".
(2) Op 12 mei 1937 werd de Katholieke Film Actie (KFA) opgericht, officieel geheten de Stichting het Werk voor de goede film. De oprichting kwam voort uit de pauselijke filmencycliek *Vigilanti cura* (1936). De KFA stelde zich ten doel: "het bevorderen van de vertoning van veredelende films en de opvoeding van het katholieke publiek tot het aannemen van een juiste houding ten opzichte van de film en de bioscoop". Vgl. S.P. van 't Hof, A.H.B. Briels, 'De Katholieke Film-Centrale (K.F.C.)', in: *Katholiek archief*, 11(1956), nr. 36(7 sept.), kol. 867-876 en: P. Slot, 'Katholieken en film in Nederland, 1912-1940. Pogingen tot vorming van een katholieke filmzuil', in: *Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum*, 21(1991), p. 61-98, met name p. 92-94. In het Katholiek Documentatie Centrum bevindt zich het archief van de Stichting Katholieke Film Actie in Nederland. De door de encycliek voorgeschreven keuring van films gebeurde door de reeds bestaande Katholieke Film Centrale. Vgl. de beschrijving van *Filmgids*, noot 2.

356

Zamenspraken over den godsdienst[1] [1824]-[1826]
✦ *jaren* Prospectus[2]
– [1824, dl. 1, 1e zamenspraak (15 mei)][3] – [1826], dl. 3, 49e zamenspraak[4]
✦ *uitgever* J.D. Demelinne
✦ *plaats* Rotterdam
✦ *frequentie* Volgens het prospectus was het voornemen om geregeld iedere 14 dagen te verschijnen. Deel 1 bevat 25 zamenspraken, deel 2 bevat er 20 en deel 3 een viertal.
– Vanaf de 36e zamenspraak zou het blad eenmaal per maand gaan verschijnen.[5]
✦ *formaat* B
✦ *omvang* IV ∞ deel 1; V ∞ deel 2; II ∞ deel 3
✦ *redactie* Niet in het blad vermeld.
✦ *bijzonderheden* De afleveringen zijn niet gedateerd.
– Na deel 2 verscheen 'Prospectus. Poging tot het daarstellen eener verandering in het werk getiteld: Zamenspraken over den Godsdienst (...)', 4 p. Daarin wordt gezegd dat sinds de *Zamenspraak* éénmaal per maand ging verschijnen, "ontvingen wij meermalen den wensch van onderscheidene onzer Lezers: dat er soms een gedeelte van dezelve mogt worden toegewijd aan den burgerlijken toestand der Roomsch-Katholijken en protestanten onderling, of ieder dezer afzonderlijk en op zichzelve beschouwd: aan deze of gene versche gebeurtenis in eene dier Kerken voorgevallen, of voor welker aanstaande verschijning men genoegzamen en zekeren grond heeft, enz.v, enz.v". De uitgever wil dit verlangen beantwoorden en zal "hieraan trachten te voldoen, door de volgende stukjes meermalen niet uit enkel leerstellige onderwerpen te doen bestaan. Te meer daar eenige verdienstelijke mannen zich op eene zeer edele wijze ter vervulling dezer wenschen hebben

aangeboden." De uitgever vraagt ook van "andere beminnaren der Roomsch-Katholijke religie" medewerking. Bij de 46e zamenspraak als proeve van die verbreding: 'Eerste nagesprek', over burgerlijke vrijheid.
– Als reactie op de uitgave van de *Zamenspraken* verschenen onder meer: J.G. Le Sage ten Broek, *Gemeenzame zamenspraken over den godsdienst* ('s-Gravenhage 1824) en *Tegengif, tegen zekere samenspraken over den godsdienst, tusschen een lid der R. Katholijke, een der Gereformeerde en een der Luthersche Kerk. Ook in zamenspraken* (Utrecht 1825).
✦ *autopsie* [1824, dl. 1, nr. 1(15 mei)] – [1826], dl. 3, 49e zamenspraak
– UBT, Theologische Faculteit
✦ *typering* Blad waarin op onderhoudende wijze het rooms-katholieke geloof wordt uiteengezet. Volgens het prospectus is het plan om "op eene min kostbare, en tevens voor ongeoefenden, meer bevattelijke wijze, in gemeenzame Zamenspraken (...) de Leer der Roomsch-Katholijke Kerk voor te dragen". Het blad is bestemd voor de leden der katholieke kerk, "want, hoezeer deze meer dan die van andere Geloofsbelijdenissen, met warmte hun Godsdienstpligten waarnemen, zijn zij echter niet genoeg van de Heiligheid van hunnen Godsdienst doordrongen, om deze pligten met dien vurigen ijver te volbrengen, als dezelve wel verdient; en er tevens al het verhevene van te gevoelen, welke er in opgesloten ligt". In de tweede plaats is het nodig dat de Katholieken "de waarheden van onzen Heiligen Godsdienst" weten, "ten einde zij in voorkomende gelegenheden, met Protestanten over den Godsdienst sprekende, denzelven zouden weten te verdedigen tegen hunne meerdere belezenheid, welke zij zeker – men kan zulks niet ontkennen – meer dan de onzen bezitten". Ten derde moet de leer van de Roomsch-Katholijke Kerk bekend worden gemaakt via deze zamenspraken aan de protestanten, opdat zij niet meer lasteren wat zij niet kennen en wij hen doen zien dat de katholieke de enige ware godsdienst is.
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "tusschen een lid der R. Katholijke Kerk, een lid der gereformeerde, en een lid der luthersche kerken". Vanaf de 4e Zamenspraak gewijzigd in: "tusschen een lid der R. Katholijke Kerk en een lid der Protestantsche kerken".
(2) Het prospectus verscheen onder de titel: 'Een woord aan den lezer, van een nieuw uittegeven weekblad, onder den Titel van: Zamenspraken over den Godsdienst; tusschen een lid der R. Katholijke Kerk, een lid der Gereformeerde, en een lid der Luthersche Kerken', 16 p.
(3) Volgens het prospectus zou het eerste nummer "op Zaturdag den 15 Mei 1824 te bekomen zijn".
(4) Het is niet geheel zeker of de 49e zamenspraak de laatst verschenen aflevering was. Deze 49e zamenspraak eindigt met het 'Berigt': "De ziekte des Schrijvers, de reguliere uitgave der Zamenspraken, zedert eenigen tijd verhinderd hebbende, geeft zijne bijna geheele herstelling, den Uitgever gegronde hoop, dat dezelve voortaan weder met den eersten dag der maand zal plaats hebben".
(5) Aan het slot van de 36e Zamenspraak wordt in een 'Berigt' meegedeeld dat het blad voortaan slechts een maal per maand zal verschijnen.

357

Zeeuwsche almanak voor r. katholieken[1] 1857-{1859}
✦ *jaren* 1857-{3(1859)}[2]
✦ *uitgever* Alex A. Crafford
✦ *plaats* Middelburg
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* A
✦ *omvang* II
✦ *redactie* Het titelblad vermeldt in {1857}: "bijeengebragt onder toezigt van een R.K. Pastoor".
✦ *bijzonderheden* Het jaar van uitgave op de titelpagina is het jaar voorafgaande aan het in de titel opgenomen jaartal.
– Jaargangnummering wordt gebruikt met ingang van {3(1859)}.
✦ *autopsie* 1857 en 1859
– Zeeuwse Bibliotheek, Middelburg ∞ 1857
– UBN ∞ 1859
✦ *typering* Almanak met heiligenkalender, praktische gegevens, stichtelijke en ontspannende proza en poëzie. De uitgever schrijft in 'Waarde Geloofsgenooten' in de almanak van 1857, dat hij alle moeite heeft aangewend "om stukjes van Godsdienstigen inhoud of zedelijke strekking te leveren, welke niet anders dan nut kunnen stichten. Hij heeft daaraan eenige bijdragen toegevoegd, welke op de Kerkelijke Geschiedenis van deze Provincie in Katholieke tijden betrekking hebben en den lezers zeker niet onverschillig zullen zijn".
✦ *noten*
(1) Waaraan toegevoegd: "in het jaar des Heeren ... [jaartal]".
(2) Het is niet bekend of er voor 1860 en volgende jaren nog almanakken zijn uitgegeven. *Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 38, vermeldt slechts almanakken voor 1857 en 1858.

358

Zingende Kerk 1949-1964
✦ *jaren* 1949, proefnummer(nov.)
– 1(1950), nr. 1(jan.) – 15(1964), nr. 11(dec.)
✦ *ondertitel* Maandblad voor kerkzangers. Tijdschrift voor liturgie en muziek[1]
✦ *uitgever* Nederlandse St. Gregoriusvereniging

✦ *plaats* Adm.: Haarlem ∞ 1949, proefnr.(nov.) – 7(1956), nr. 11(dec.); Heemstede, seminarie Hageveld ∞ 8(1957)-15(1964)
✦ *frequentie* maandelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* III ∞ 1(1950); II ∞ 2(1951)-15(1964)
✦ *redactie* 1949-1964 drs. W. Croonen
1949-1964 Th. Straathof pr.
1949-1964 Piet Visser
1959-1962 B. Huijbers SJ
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; regelmatig boekbesprekingen (m.i.v. 1955); besprekingen van muziekwerken; thematische inhoudsopgaven (1950, 1952 over 1949-1952; 1954 over 1953-1954).
✦ *relaties* Voortgezet als *de Kerk zingt*[2]
✦ *autopsie* Volledig
– KDC ∞ 1950-1964, m.u.v. 1952, nr. 11 waarin de inhoudsopgave over 1949-1952
– UBU, collectie Thomaasse ∞ proefnr. en 1952, nr. 11
✦ *typering* Tijdschrift van de Nederlandse Sint Gregorius Vereniging. De *Zingende Kerk* is bedoeld om naast het *St. Gregorius-blad* de belangen van de kerkmuziek te behartigen. In het 'Ten geleide' in het eerste nummer schrijft A.A. Smijers, de voorzitter van de St. Gregorius Vereniging, dat voortaan het *St. Gregorius-blad* vooral het orgaan zal zijn voor directeuren en organisten, terwijl de *Zingende Kerk* zich speciaal zal richten tot de zangers. In een terugblik in het laatste nummer, 15(1964), nr. 11(dec.), p. 171, schreven de redacteuren dat zij en de medewerkers steeds geprobeerd hebben het tijdschrift te doen beantwoorden aan zijn oorspronkelijke opzet, "nl. een zangersblad te zijn, dat bij zijn lezers belangstelling, begrip en waardering moest kweken voor de liturgie en haar muziek, om hen daardoor te inspireren en te helpen hun dienende taak in de liturgie zo goed mogelijk te vervullen". Het blad bevat naast nieuws uit koorkringen een diversiteit aan artikelen over koorzang, muziekgeschiedenis, liturgie en beeldende kunst.
✦ *noten*
(1) In het proefnummer luidde de ondertitel: 'Maandblad voor RK kerkzanger. Tijdschrift voor liturgie en muziek'.
(2) In het laatste nummer, 15(1964), nr. 11(dec.), p. 171, schreven de redacteuren dat het moment gekomen is om de *Zingende Kerk* te vervangen door een 'Nieuwe Zingende Kerk': "Teveel is er veranderd, sinds ons blad werd opgericht én in mentaliteit van onze zangers én in het kerkelijk en vooral liturgisch leven". Het nieuwe blad zal op die gewijzigde situaties inspelen. De Latijnse hoogmis is niet langer de enig denkbare vorm van een ideale liturgieviering. Het nieuwe blad "zal zich enerzijds hebben in te spannen in de nieuwe situatie een vormende en creatieve bijdrage te leveren, anderzijds, omdat het Concilie geen absolute breuk met het verleden wil, moet zij trachten onnodige beeldstormerij zoveel mogelijk te voorkomen. (...) De 'Nieuwe Zingende Kerk' dient minder een tijdschrift voor een selecte groep te zijn, dan wel een vlugschrift dat iedereen bereikt. Om dit te verwezenlijken en tot een in elk opzicht verantwoorde uitgave te komen, is de redactie in zijn geheel toegetreden tot de redactie van het *Sint Gregoriusblad* om van daaruit in groter verband en met meer medewerkers een op de eigentijdse problemen en behoeften ingestelde 'Nieuwe Zingende Kerk'te kunnen verzorgen."

359

Zondagsblad [1868]
✦ *bron* Gomarius Mes, *De katholieke pers van Nederland, 1853-1887* (Maastricht 1887-1888), p. 295
Aldaar vermeld als wekelijkse uitgave van uitgeverij Lutkie en Cranenburg te 's-Hertogenbosch: 1(1868). Ook *Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 1370 vermeldt slechts de uitgave van 1(1868), nrs. 1-52.
✦ *autopsie* Niet in autopsie kunnen nemen.

360

Zondagsblad voor het katholiek huisgezin 1898-1922
✦ *jaren* Prospectus [nov. 1898]
– 11(1898/99), nr. 1(27 nov.)[1] – 24(1921/22), nr. 27(28 mei)
✦ *uitgever* Van Moorsel en Van den Boogaart ∞ 11(1898/99)-15(1912/13)
– NV Boek- en Handelsdrukkerij Helmond, voorheen Van Moorsel en Van den Boogaart[2] ∞ 16(1913/14)-24(1921/22)
✦ *plaats* Helmond
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* B ∞ 11(1898/99)-15(1912/13); C ∞ 16(1913/14)-24(1921/22)
✦ *omvang* V ∞ 11(1898/99)-23(1920/21); III ∞ 24(1921/22)
✦ *redactie* In het eerste jaar is er aanvankelijk sprake van "eenige Eerwaarde Heeren Geestelijken", die de redactie voeren. Vanaf nr. 30(18 juni 1899) namen de paters kapucijnen de redactie geheel op zich. Initiatiefnemer hiervan was pater Cajetanus van Oss OFMCap. (= H.W.L. Bouwhuis)[3]
[1899-1914 pater Jesualdus van Houten OFMCap. (= C.J. van Rossum), hoofdred.][3]
[1914-1922 pater Henricus van Alphen OFMCap. (= W.C.M. Hendrikx), hoofdred.][3]
✦ *speciale nummers* 12(1909/10), nr. 1(28 nov.): 'Feest-uitgave (...) ter gelegenheid van het zevende eeuwfeest van St. Franciscus orde', 16 p.
– 21(1918/19), nr. 1(1 dec.): 'Borneo-feestnummer bij het herdenken van den 12 1/2-jarigen arbeid der Zusters Franciscanessen van Veghel in de Missie van Nederl.-Borneo, 28 nov. 1906 – 28 mei 1919', 8 p.

– 24(1921/22), nr. 24(7 mei): 'Sint Fidelisnummer', gewijd aan de missies, 24 p.
✦ *bijzonderheden* Op de afzonderlijke afleveringen van de eerste jaargang staat vermeld: jaargang 11. De jaargang-titelpagina vermeldt: "11e jaargang. Nieuwe reeks, eerste jaargang". M.i.v. 26 nov. 1899 begint de tweede jaargang.
– Afbeeldingen (1907-1915), boekbesprekingen (1904-1922) en inhoudsopgaven volgens rubrieken.
– Vanaf {1915/16} verscheen als bijvoegsel het *Officieel kerkbericht van de RK parochien der gemeente Helmond*.[4]
✦ *relaties* Voortzetting van *Zondagsblad voor vrouwen van de Congregatie der Onbevlekte Ontvangenis, voor leden der H. Familie, van de Derde Orde van den H. Franciscus en van het katholiek huisgezin*
– Voortgezet als *de Missie-illustratie en Geïllustreerd zondagsblad voor het katholieke huisgezin*
✦ *autopsie* Volledig
– NPM ∞ prospectus
– KDC
✦ *typering* Gezinsblad dat "goedkope, echt-katholieke volkslectuur" wil verspreiden. Het blad bevat godsdienstige, informatieve, opiniërende artikelen, korte verhalen en anekdoten. In het prospectus uit 1898 werd het aldus geformuleerd: "Het Zondagsblad zal het aangename met het nuttige vereenigen, om zoo tot uitspanning en onderrichting te dienen. Het stelt zich dus tot taak de meest verscheidene onderwerpen te bespreken. Vooreerst verhandelingen over de voornaamste punten van geloofs- en zedenleer; beschouwingen, geschikt tot bevordering van godsdienstige kennis en christelijk leven, beknopte levensschetsen van Gods lieve Heiligen of stichtende gebeurtenissen uit hun leven. Verder zal het christelijk huisgezin breedvoerig worden behandeld (...). Ook het groote sociale vraagstuk, dat zoovele gemoederen bezighoudt, zal, vooral van een godsdienstig standpunt beschouwd, niet onbesproken worden gelaten".
In 'Een woord vooraf' in het eerste nummer wordt gezegd dat het blad geen concurrentie wil zijn voor andere bladen: "Neen, wij willen hun streven slechts ter zijde staan, om met vereende krachten een dam te kunnen opwerpen tegen den stroom van ontevredenheid, van onverschilligheid in den godsdienst, van overdreven zucht naar vermaken en zingenot, welke de tegenwoordige samenleving ondermijnt en dreigt te vernietigen". Bij een terugblik in 23(1920/21), nr. 28(5 juni) wordt gememoreerd hoe het blad geleidelijk aan rekening is gaan houden "met de stroomingen in de groote wereld". Met name pater Jesualdus bracht actualiteit in het blad; in het wekelijkse kerknieuws schonk hij altijd aandacht aan de belangrijke kwesties van de dag, waarbij hij "niet zelden de politiek er met de haren bijsleept[e]".
✦ *noten*
(1) Tijdens de jaargang 1898/99 werd de jaargangnummering van de voorloper, het *Zondagsblad voor vrouwen van de Congregatie der Onbevlekte Ontvangenis, voor leden der H. Familie, van de Derde Orde van den H. Franciscus en van het katholiek huisgezin* voortgezet. De jaargang 1899/1900 werd als de tweede jaargang genummerd.
(2) De NV Boek- en Handelsdrukkerij Helmond werd op 26 juni 1913 opgericht door J.L. van den Boogaard en G.J.H. Hendriks als voortzetting van uitgeverij Van Moorsel en Van den Boogaart. Zie de beschrijving van *de Zuid-Willemsvaart*, noot 6 in *BKNP*, deel 1.
(3) Vgl. *Met kap en koord*, 10(1970), nr. 2. In 23(1920/21), nr. 28(5 juni) worden als hoofdredacteuren ook nog de namen genoemd van pater Macarius, pater Florentius en pater Samuel.
(4) In de UB Tilburg zijn van het *Officieel kerkbericht* aanwezig de jaargangen 1915/16-1916/17, 1918/19-1921/22.

361

Zondagsblad voor roomsch-catholieke huisgezinnen
[1836]-[1837]
✦ *bron* B. Kruitwagen OFM, 'Voorloopige titellijst van Nederlandsche katholieke tijdschriften', in: 'Over eene bibliografie van Nederlandsche katholiek tijdschriften', in: *de Katholiek*, 1913, dl. 144, p. 62, nr. 267
Aldaar vermeld als uitgave in 1836 van J.A. van Belle te Rotterdam. Aan het *Zondagsblad* werkten, naar vermoed werd, oud-katholieke priesters mee. Het blad verscheen zonder goedkeuring van de kerkelijke overheid. Op een van de zondagen in januari 1837 werd in alle katholieke kerken in Nederland een rondschrijven voorgelezen van Antonio Antonucci, vice-superior van de Hollandse zending, waarin gewaarschuwd werd tegen het door Van Belle uitgegeven gebedenboek van Jos. van Brunner, *Gebedenboek voor welonderwezene katholijke christenen*, en tegen het *Zondagsblad*. De redactie van het *Zondagsblad* verdedigde zich in een brochure onder de titel *Verklaring der redactie van het Zondagsblad voor r.k. huisgezinnen, uitgegeven door eenige r.k. geestelijken, bij gelegenheid van de bekendmaking der hooge geestelijke overheid, ter waarschuwing der geloovigen, in alle kerken der zending, wegens haar weekblad, afgekondigd* (Rotterdam 1837). Hierin schreef de redactie dat het oogmerk van het blad was om de "echte godsdienstige kennis en christelijke gevoelens onder onze R.Kath. landgenooten te verspreiden". Er was geen uitdrukkelijke en schriftelijke goedkeuring gevraagd "wijl de wekelijksche uitgave zulk eene goedkeuring, zoo niet onmogelijk, dan toch hoogst bezwaarlijk maakte, indien men niet telkens zich aan de onaangenaamste stremmingen in de uitgave wilde zien blootgesteld". De uitgave is vermoedelijk in het

begin van 1837 stopgezet. Over het *Zondagsblad*, zie: L.J. Rogier, 'Raken versus Van Belle. Een conflict in katholieke kring te Rotterdam in 1837', in: *Rotterdamsch jaarboekje*, 5de reeks, 3(1945), p. 146-169 met name p. 163-164. Ook in: L.J. Rogier, *Beschouwing en onderzoek. Historische studies* (Utrecht 1954), p. 256-276.
✦ *autopsie* Niet in autopsie kunnen nemen.

362

Zondagsblad voor roomsch-catholijken[1] 1798-1799
✦ *jaren* 1798, nr. 1(2 sept.) – 1799, nr. 52(25 aug.)[2]
✦ *uitgever* P. van Buuren, boekverkoper[3]
✦ *plaats* Amsterdam
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* V
✦ *redactie* Op het titelblad wordt vermeld "een Roomsch priester". Achter deze aanduiding ging de pastoor Willem Inne schuil (vgl. Verberne).
✦ *bijzonderheden* Inhoudsopgave.
– Er verscheen in 1827 een herdruk onder de titel: *Zondags-blad voor roomsch-katholijken*, naar de hedendaagsche spelling verbeterd, grootendeels veranderd en vermeerderd door M.A. van Steenwijk. Te Rotterdam, bij de Gebroeders Thompson, 1827. Deze herdruk verscheen in 12 maandelijkse afleveringen. Volgens Verberne verscheen er zelfs nog een tweede druk van deze heruitgave.
– Flament vermeldt *het Zondagsblad voor roomsch-catholieken* uit 1795, welk blad "maar een zeer kort bestaan" had. Vermoedelijk doelt hij op het alhier beschreven *Zondagsblad voor roomsch-catholijken* (vgl. A.J.A. Flament, 'Een overzicht der voornaamste katholieke tijdschriften en almanakken met mengelwerk 1813-1913', in: *Het katholiek Nederland 1813-1913*, dl. 2 (Nijmegen [1913]), p. 148).
✦ *literatuur* L.G.J. Verberne, 'Over de Kerkelijke bibliotheek', in: *Studia catholica*, 21(1946), p. 186, noot 2
– J.A. Bornewasser, 'Willem Inne (1762-1823). Het leven van een "verlicht" pastoor', in: *Annalen van het Thijmgenootschap*, 47(1959), p. 172-194, met name p. 184-185.
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Wekelijks verschijnend blad dat volgens het inleidend woord in het eerste nummer op zondag de godsdienstige kennis van de lezers wil aankweken en vermeerderen, "ten einde gij, dus welgewapend, eene nieuwe week moogt aanvangen, en in dezelve, versterkt door het bezef uwer pligten, aangemoedigd door den bijstand Gods, ondanks alle lagen van de vijand uwer ziel, moogt staande blijven". Elk nummer bevat een godsdienstige overweging, min of meer de cyclus van het kerkelijk jaar volgend. In nr. 13(25 nov. 1798) wordt het blad als volgt omschreven: "een eenvoudige handleiding voor oprechte en welmenende Christenen, om 'er zich des Zondags eenige ogenblikken, tot opwekking van zichzelven, mede bezig te houden. (...) Het doel is dus alleen, den R.C. Christen de waarheden van zijnen Godsdienst te doen kennen, hem zijne pligten onder het oog te brengen, die uitteleggen, aantedringen, en daardoor, zo veel het mogelijk is, zijn zielsheil te bevorderen, bijzonder voor hun, die weinig gelegenheid hebben kerkelijke Leerredenen bij te wonen, en toch, nu en dan, wel iets stichtelijks willen lezen".
✦ *noten*
(1) Het blad beoogde zoals de titel aangaf een blad voor de zondag te zijn: "Wij geven het [blad] den naam van *Zondagsblad*, niet uit zugt tot navolging [van protestantse bladen], maar om hetzelve op dien dag, meer bepaaldelijk tot uwe opwekking, te doen dienen" (1798, nr. 1(2 sept.), p. 2).
(2) In het laatste nummer neemt het blad als volgt afscheid: "Hier, waarde Geloofsgenooten! eindigen wij onzen arbeid. Mogt het goede, het welk 'er in gevonden wordt, u tot zaligheid strekken; en in u den lust vermeerderen, de kennis uwer pligten, door het lezen van goede boeken, meer en meer uittebreiden! (...) Gaarne zouden wij aan veler wensch voldoen, met dit Blad te vervolgen, dan de reden, waarom zulks niet geschiedt, willen wij, uit achting voor onze Geloofsgenoten, liefst hier verzwijgen". Het is niet geheel duidelijk waarop deze uitlating betrekking heeft. Mogelijk vond het blad te weinig afzet.
(3) Pieter van Buuren was uitgever-boekverkoper te Amsterdam, op het Schapenplein, in de winkel met het uithangbord "In de vier Evangelisten". Hij gaf veel catholica en patriottische drukken uit. Zijn zaak werd in 1825 door zijn erven verkocht aan de Gebroeders Thompson te Rotterdam, die in 1827 voor een herdruk zorgden. Vgl. L.P. Leuven, *De boekhandel te Amsterdam door katholieken gedreven tijdens de Republiek* (Epe 1951), p. 71.

363

Zondagsblad voor vrouwen van de Congregatie der Onbevlekte Ontvangenis, voor leden der H. Familie, van de Derde Orde van den H. Franciscus en van het katholiek huisgezin[1] [1888]-[1898]
✦ *jaren* [1888, dec.][2] – [1898, nov.][3]
✦ *uitgever* Joseph le Loup ∞ [1888]-[1897, nov.]
– [Van Moorsel en Van den Boogaart ∞ 1897, nov. – 1898, nov.][4]
✦ *plaats* Helmond
✦ *frequentie* wekelijks
✦ *formaat* B ∞ {4(1891/92), nr. 3(20 dec.)}; C ∞ {7(1895), nrs. 31(30 juni)} – {nr. 41(8 sept.)}
✦ *omvang* Ingeziene afleveringen resp. 8, 4 en 4 p.
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.

✦ *bijzonderheden* De nieuwe jaargang begon vermoedelijk met de eerste zondag van de Advent.
✦ *relaties* Voortgezet als *Zondagsblad voor het katholiek huisgezin*
✦ *autopsie* 4(1891/92), nr. 3(20 dec.), 7(1895), nr. 31(30 juni) en nr. 41(8 sept.)
– NPM
– Volgens de *Centrale catalogus van periodieken en seriewerken in Nederlandse bibliotheken*, Derde uitgave ('s-Gravenhage 1983), dl. 14, p. 4774 zijn de jaargangen 1(1888/89)-10(1897/98) aanwezig geweest in de collectie Kapucijnen van de Stichting Theologische Faculteit te Tilburg.
✦ *typering* Gezinsblad, dat in 1888 door enkele Helmondse geestelijken werd opgericht. Aanvankelijk een plaatselijk weekblaadje, later ook buiten Helmond verspreid. Het blad bevat stichtende artikelen, heiligenlevens en kerkelijk nieuws uit binnen- en buitenland.
✦ *noten*
(1) In de geschiedschrijving over de opvolgers wordt dit weekblaadje *Zondagsblad voor de katholieke vrouw* genoemd (vgl. *Met kap en koord*, 3(1963), nr. 4 en 10(1970), nr. 2). In het *Zondagsblad voor het katholiek huisgezin*, 23(1920/21), nr. 28(5 juni) werd gesproken over het *Zondagsblad voor vrouwen*: "Wellicht het eerste Roomsche Vrouwenblad in Nederland; en in een tijd, toen Vrouwenbeweging nog in kwaden geur stond. Tot lof van het Blaadje dient gezegd, dat het zich enkel bezig hield met zuiver godsdienstige belangen, en zich bescheiden richtte tot leden van Congregatie, H. Familie en Derde Orde".
(2) Afgeleid uit de jaargang- en afleveringsnummering.
(3) Het eerste nummer van de opvolger verscheen op 27 nov. 1898.
(4) In *de Zuid-Willemsvaart* van 27 nov. 1897 werd meegedeeld dat *de Zuid-Willemsvaart*, het *Zondagsblad voor vrouwen* en de drukkerij zijn overgenomen door Van Moorsel en Van den Boogaart.

364

de Zondagsbode [1858]
✦ *jaren* [1858]
✦ *bron Brinkman's catalogus*, 1850-1882, p. 1370
Aldaar vermeld met als ondertitel: 'Weekblad voor roomsch-katholieken'. *De Zondagsbode* zou in 1858 zijn uitgegeven door Alex. A. Crafford te Middelburg.
De titel is niet vermeld in: H.P. Abrahams, *De pers in Zeeland, 1758-1900*, 's-Gravenhage 1912.
✦ *autopsie* Niet in autopsie kunnen nemen.

365

Zonnewijzer 1939-1940
✦ *jaren* 1939-1940[1]
✦ *ondertitel* Almanak voor het katholieke gezin
✦ *uitgever* Uitgeverij Het Spectrum
– Uitgegeven in opdracht van het Katholiek Comité van Actie voor God[2]
✦ *plaats* Utrecht
✦ *frequentie* jaarlijks
✦ *formaat* B
✦ *omvang* V
✦ *redactie* 1939-1940 mr. A. Diepenbrock
1939-1940 Ernest van der Hallen
1939-1940 Henk Kuitenbrouwer, secr.
1939-1940 Irma Meyer
1939-1940 Jac. Schreurs MSC
1939-1940 Kees Spierings
1939-1940 Bernard Verhoeven
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
✦ *relaties* Vanaf 1954 gaf Het Spectrum een reeks uit onder de titel *De zonnewijzer. Bibliotheek voor het gezin*.
✦ *literatuur* Paul Luykx, *De Actie "voor God" 1936-1941. Een katholieke elite in het offensief* (Nijmegen 1978), p. 130-133
✦ *autopsie* Volledig
– UBN
✦ *typering* Almanak met verhalen en informatieve artikelen uitgegeven door Het Spectrum. De almanakken waren ingedeeld volgens de seizoenen en veel bijdragen hadden betrekking op een van de jaargetijden. De artikelen handelen zowel over godsdienstig-kerkelijke als wereldse zaken. In de almanak voor 1939 schrijft de redactie in 'Aan de lezers': "*Zonnewijzer* wil zijn en steeds meer worden: een rijke, jaarlijkse gave aan het katholieke volk der lage landen, een schat voor de geest, het verstand en het hart, een bron van innige godsdienstzin, van bloeiende schoonheid en vormende kennis. (...) *Zonnewijzer* wil worden tot een blijvend en gewaardeerd bezit in de katholieke gezinnen, ook in die, waar tot nu toe een boek maar moeilijk vermocht door te dringen". En in de aankondigingsbrief van het Comité aan de pers was gezegd dat de *Zonnewijzer* beoogde "goede en gezonde en tegelijkertijd schoone lectuur voor den kring van de katholieke familie" te bieden (vgl. Luykx).
✦ *noten*
(1) De almanakken waren bestemd voor successievelijk 1939 en 1940; zij kwamen vanzelfsprekend in het voorgaande jaar van de pers. Voor 1941 en volgende jaren verscheen geen almanak als gevolg van de oorlogsomstandigheden.
(2) Uitsluitend in de almanak voor 1939 op de titelpagina vermeld, maar volgens Luykx werd ook de almanak voor 1940 in opdracht van het Katholiek Comité van Actie voor God uitgegeven. Vgl. Luykx.

366

Zuid 1947-[1953]
✦ *jaren* 1947, nr. 1(17 mei) – [1953, 21 maart][1]
✦ *ondertitel* Katholiek weekblad voor Brabant en Limburg
✦ *uitgever* de Geïllustreerde Pers NV[2]
✦ *plaats* Hoofdkantoor: Amsterdam
– Voor Brabant: 's-Hertogenbosch; voor Limburg: Maastricht. Bijkantoor te Eindhoven vermeld tot en met 1947, nr. 4(28 juni)
✦ *frequentie* veertiendaags ∞ 1947 – 1948, nr. 13(19 juni) – wekelijks ∞ 1948, nr. 14(3 juli) – [1953]
✦ *formaat* C
✦ *omvang* III ∞ 1947; VI ∞ 1948-[1953]
✦ *redactie* Niet in het tijdschrift vermeld.
1947-{1952} pater D.A. Linnebank OP, medewerker voor de rubriek 'In het harnas'[3]
✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen.
– Kopblad van *de Week in beeld*[4]
✦ *relaties* Samengegaan met *de Week in beeld* en voortgezet als *Revue*[5]
✦ *literatuur* Joan Hemels en Renée Vegt, *Het geïllustreerde tijdschrift in Nederland. Bron van kennis en vermaak, lust voor het oog. Bibliografie*, dl. II: *1945-1995* (Amsterdam 1997), Band B, p. 1188-1189
✦ *autopsie* 1947-1951 en 1952, nrs. 1(5 jan.) – 26(28 juni) en 28(12 juli)
– SBM ∞ 1947-1951
– KB ∞ 1952, nrs. 1-26
– Gemeentearchief Helmond ∞ 1952, nr. 28
✦ *typering* Geïllustreerd katholiek familieweekblad voor Brabant en Limburg. *Zuid* was een kopblad van *de Week in beeld*. Dit blad en zijn andere kopbladen waren neutrale tijdschriften, niet gericht op religieuze of politieke groeperingen. *Zuid* was bedoeld als concurrent van *de Katholieke illustratie* in Brabant en Limburg. Daartoe bevatte *Zuid* naast het algemene gedeelte van *de Week in beeld* en van de andere kopbladen acht wisselpagina's met nieuws en informatie gericht op katholieken. Het blad bevat informatie en ontspanning voor het hele katholieke gezin.
✦ *noten*
(1) Vermoedelijk verscheen het laatste nummer op 21 maart 1953. Een week later, op 28 maart, verscheen het eerste nummer van de opvolger *Revue*.
(2) De Geïllustreerde Pers was op 29 dec. 1936 opgericht binnen de C.N. Teulings Koninklijke Drukkerijen.
(3) In 1947, nr. 2(31 mei) wordt de vragenrubriek 'In het harnas' als volgt aangekondigd: "In deze tijd van verwarring der geesten is het meer dan ooit nodig, dat wij, katholieken, beschikken over grotere kennis van ons geloof en dat wij strijdvaardig genoeg zijn om ons standpunt te allen tijde naar voren te brengen en te verdedigen".
(4) *De Week in beeld* was een algemeen geïllustreerd familieblad, begonnen in 1938 als voortzetting van *Stad en land* (1935-1938). Als andere gewestelijke kopbladen van *de Week in beeld* verschenen: *Fen Fryske groun in woord en beeld*, *Gelderland in woord en beeld*, *Het Noorden in woord en beeld*, *Utrecht in woord en beeld* en *Van eigen erf. Geïllustreerd familieweekblad voor Overijssel en Dr*ente. Deze provinciale kopbladen waren aanvankelijk uitgaven geweest van de Noord-Nederlandsche Uitgevers Maatschappij. In 1938 waren zij samen met de Nederlandse Diepdruk Inrichting overgenomen door de Geïllustreerde Pers. Van *de Week in beeld* en de andere kopbladen zijn als niet-katholieke bladen geen beschrijvingen opgenomen in de *BKNP*. Voor *de Week in beeld*, zie: Hemels en Vegt, deel I: *1840-1945* (Amsterdam 1993), p. 413-416 en dl. II: *1945-1995* (Amsterdam 1997), Band B, p. 1150-1153 en p. 1230-1231.
(5) Het blad *Revue* is niet als een katholiek tijdschrift te beschouwen en derhalve is er geen beschrijving van opgenomen in de *BKNP*. De jaargang 1953 is aanwezig in de Stadsbibliotheek Maastricht. In het eerste nummer van *Revue* wordt gezegd dat het een familieweekblad wil zijn: "U vindt er letterlijk álles in dat U interesseert". Op 1 okt. 1966 veranderde de titel in *Revu* en in 1968 ging het blad samen met *de Katholieke illustratie* en werd het voortgezet als *Nieuwe revu*. Voor *Revue*, zie: Hemels en Vegt, deel II, Band B, p. 933-938.

367

het Zuiden 1912
✦ *jaren* 1e reeks, nr. 1(10 nov. 1912)[1]
✦ *ondertitel* Weekblad voor Zuid-Nederland
✦ *uitgever* Niet in het blad vermeld.
✦ *plaats* Wijk – Maastricht
✦ *frequentie* Het plan was wekelijks te gaan verschijnen.
✦ *formaat* B
✦ *omvang* Ingeziene aflevering: 8 pagina's + 4 pagina's omslag
✦ *redactie* Volgens Gorissen werd het blad uitgegeven door de broers Mathias en Pierre Kemp, Pierre Franssen en Henri Jonas. Het in het blad vermelde redactie- en administratieadres (Lage Barakken 5) is het huisadres van de familie Kemp.
✦ *bijzonderheden* In het Gemeentearchief van Maastricht zijn in het archief Kemp-Dassen stukken bewaard betreffende *het Zuiden*.
✦ *literatuur* Adri Gorissen, 'Mathias Kemp – kroniekschrijver van het Limburgse leven', in: *de Maasgouw*, 108(1989), nr. 1, kol. 1-28, hier kol. 3
✦ *autopsie* 1e reeks, nr. 1(10 nov. 1912)
– SBM
✦ *typering* Katholiek literair blad uitgegeven door Mathias en Pierre Kemp, Pierre Franssen en Henri

Jonas. In 'Een woord vooraf' in het eerste nummer schrijft de redactie over het doel van het tijdschrift: "Ons doel en ons beginsel. We zijn principieel katholiek en in ons orgaan zullen wij hooghouden de rechten en de eere van het katholieke geloof, niets wat tegen geloof of goede zeden strijdig is zal worden opgenomen. Wij willen het ware, het goede en het schoone: breede belichting van alle belangrijke gebeurtenissen en aangelegenheden. Vooral positief werk willen wij, geen louter negatief: verkeerde denkbeelden wenschen we te bestrijden door de goede te grondvesten. Dan is ons doel in hoofdzaak, het geven van goede, gezonde verhalen, novellen, romans e.a. ontspanning gevende na uren van arbeid en moeite. Laat het zijn een vriend die met stille stem in de uren uwer rust openbaart wat er in andere streken gebeurde, wat er in andere harten zich vormde, wat hij wetende is van blijmoedige, schoone en van grootsche of droeve voorvallen. Bijzonder de eigenaardigheden, de legenden, verhalen van ons eigen schoone gewest wenschen wij te openbaren: te steunen met woord en beeld datgene wat onze Limburgsche kunstenaars in rijke, diepe liefde tot hun land verrichten en in de dagen der toekomst verrichten zullen".

✦ *noten*

(1) Volgens Gorissen niet verder verschenen, vooral vanwege de onervarenheid in de zakelijke aspecten van de uitgave en een gebrek aan abonnees.

368

de Zwerver in Gods vrije natuur[1] 1934-1961

✦ *jaren* 1934, nr. 1(1 jan.) – 9(1942), nr. 6/7(juni/juli)[2] – 10(1950), nr. 1(jan.)[3] – 21(1961), nr. 11(dec.)[4]

✦ *ondertitel* RK tijdschrift voor natuurhistorie, folklore, buitenleven, sport[5] ∞ 1934-9(1942)

– Maandblad voor de kennis van natuur en heem[6] ∞ 10(1950)-21(1961)

✦ *uitgever* NV Uitgeverij De Torentrans te Zeist[7] ∞ 1934 – 1936, nr. 3(maart)

– Drukkerij St. Joseph in Brakkenstein (Nijmegen) ∞ 1936, nr. 4(april) – 9(1942)

– Mede-uitgevers waren: Nederlandsche Natuur-Historische Vereniging St. Franciscus van Assisië[8] ∞ 2(1935), nr. 8(aug.) – 9(1942); de Vlaamse Ornithologische Vereniging De Wielewaal[9] ∞ 6(1939)-9(1942); de Boeren- en Tuinders-Bibliotheek ∞ 10(1950)-14(1954)

– Drukkerij St. Gregoriushuis[10] ∞ 10(1950)-16(1956)

– Uitgeverij Luctor NV[10] ∞ 17(1957)-21(1961)

✦ *plaats* Red.: Bakel ∞ 1934, nr. 1(jan.) – 1935, nr. 6(juni); Zeist ∞ 1935, nr. 7(juli) – 1936, nr. 3(maart); Bakel ∞ 1936, nr. 4(april) – 4(1937); Breda ∞ 5(1938), nr. 1(jan.) – nr. 2(febr.); 's-Hertogenbosch ∞ 5(1938), nr. 3(maart) – 6(1939), nr. 4(april); Babberich (Geld.) ∞ 6(1939), nr. 5(mei) – 9(1942), nr. 6/7(juni/juli); Udenhout ∞ {10(1950), nr. 1(jan.)}; Zeist ∞ {12(1952), nr. 1(jan.)} – 21(1961)

– Adm.: Zeist ∞ 1934 – 1936, nr. 3(maart); Brakkenstein-Nijmegen ∞ 1936, nr. 4(april) – 9(1942), nr. 6/7(juni/juli); Zeist / Antwerpen ∞ 10(1950)-16(1956); Baarn / Antwerpen ∞ 17(1957)-21(1961)

✦ *frequentie* maandelijks

✦ *formaat* B

✦ *omvang* IV ∞ 1934-1935; III ∞ 1936; IV ∞ 4(1937)-6(1939); III ∞ 8(1941); II ∞ 9(1942)-20(1960); III ∞ 21(1961)

✦ *redactie* 1934-1936 J. Bernink
1934-1936 Ant. Coolen
1934-1936 A.v. Nijnatten
1934-1936 dr. Leo Senden
1934-1936 Felix Timmermans
1934-1936 prof. K. Vinck pr.
1934-1936 dr. A. Wanders
1934-{1950} Jan Vriends, 1934-1938 red. secr.
1938-1940 Vinc. van Iersel
1938-1961 pater Benno OFMCap., 1938-{1950} red. secr.[11]
1938-1961 A.J. Pijpers
1939-1942 F. Segers
1942 Joh. Jansen
{1950} J.B.M. van den Belt, namens de Boeren- en Tuindersbibliotheek
{1952}-1954 J. Schipper, namens de Boeren- en Tuinders-biliotheek
{1952}-1956 en 1958-1961 A. van Iersel
{1952}-1961 frater M. Alexander, red. secr.
1955-1961 F. van Oostrum

✦ *bijzonderheden* Afbeeldingen; boekbesprekingen; inhoudsopgaven (m.u.v. 1935; 1942), 1934 ook van illustraties; 1940 en 1941 lijst van foto-illustraties; 1938 ook register van de boekbesprekingen; 1939-1961 zakenregister, 1939 en 1951-1961 bovendien auteursregister.

– De jaargangnummering begint bij 4(1937).

✦ *relaties* Voortzetting van *In Gods vrije natuur*

✦ *autopsie* Volledig

– KDC (zonder omslagen)

– Klooster Sint Aegten, Cuyk (met aantal omslagen)

✦ *typering* Populair-wetenschappelijk tijdschrift voor alle natuurvrienden, vooral voor de jeugd. Het blad bevat in hoofdzaak onderwerpen op het gebied van de natuur, daarnaast over folklore en heemkunde. In het eerste nummer wordt in 'Ter kennismaking' gezegd: "In de eerste plaats dan, willen wij ons best doen door gezellige artikelen met heel veel foto's bij de jeugd meer kennis van en daardoor meer liefde voor de natuur te brengen. Allereerst heeft de levende natuur dus onze aandacht: dieren en planten; visschen en paddenstoelen; bijen, mieren en rupsen; vlinders; torren en kevers in oneindige verscheidenheid. Verder natuurleven in huis: onderhoud van aquarium, aanleggen van een herbarium, verzorging van huisdieren,

van vogels, van planten enz. Daarnaast komen onderwerpen over natuurschoon, over het landschap, natuurverschijnselen, astronomie, monumenten, molens, zeden en gebruiken, folklore. Tenslotte – last not least – alle onderwerpen, waardoor de mensch op eenigerlei wijze in aanraking komt met en genieten kan van de natuur. Als nummer één reizen en sport in de meest verschillende vertakkingen: wandelen, roeien, kanoën, wintersport, paardrijden, visschen, jacht!"
Over de katholiciteit van het blad wordt gezegd: "Tegenover de neutrale tijdschriften zal ons maandblad bij dit alles een positief standpunt innemen. Sinds jaren wordt in Katholiek Nederland een steeds stijgende behoefte merkbaar, om uit eigen kring naar voren te brengen, hoe van dit standpunt uit 'de wonderen en de schoonheid van de natuur opvoert naar den Schepper'. Ook de moeilijke vraagstukken over wandeltochten, kampeeren, roeien, zwemmen hebben daarbij onze aandacht en wij zullen ernaar streven de jeugd in de juiste banen te leiden."
Bij de overgang naar de nieuwe uitgever, Uitgeverij Luctor NV, schreef de redactie in 17(1957), nr. 1(jan.), dat redactie en uitgever zich gaan beraden "hoe *de Zwerver* meer dienstbaar gemaakt kan worden aan het onderwijs, zonder dat daardoor de belangen van de andere lezers (zij, die belangstelling hebben in de natuur) geschaad worden". De nieuwe uitgever voegde daaraan de wens toe om *de Zwerver* in gewijzigde vorm te maken tot een "ideale schakel (...) voor allen die het mooie leervak Biologie onderwijzen".

✦ *noten*

(1) M.i.v. 17(1957) vervallen de woorden "in Gods vrije natuur" en is de titel enkel *de Zwerver*. In 17(1957), nr. 1(jan.) wordt de naamsverandering als volgt aangekondigd: "Van verschillende zijden kwam het verzoek de erg lange titel van ons blad wat in te korten. Vooral waar het tijdschrift door anderen aangehaald werd, gaf dit bezwaren. We hebben daarom besloten in het vervolg als titel te voeren *de Zwerver*.
(2) In 9(1942), nr. 6/7(juni/juli) is een mededeling ingesloten van 'De redactie en administratie' aan de lezers: "Bij het verschijnen van dit Zwerver-nummer moeten wij onze lezers de minder prettige mededeeling doen dat de nieuwe maatregelen van de autoriteiten ons genoodzaakt hebben vanaf heden de uitgave van het tijdschrift voorloopig stop te zetten".
(3) In 10(1950), nr. 1(jan.) schrijft de redactie in 'Ter inleiding': "Eindelijk zijn wij er! Hoeveel oude vrienden hebben jaren lang uitgekeken naar dit verschijnen van het eerste nummer van de herrezen *Zwerver*". Dat het enkele jaren duurde, voordat het blad weer kon verschijnen, kwam door "de beperkte distributie van papier (...), toen de stijgende prijzen van werkloon, cliché-kosten, materiaal, enz. Om van de deviezenkwesties nog maar niet te spreken! Geen enkele uitgever durfde het aan om *de Zwerver* weer het licht te doen zien. Wij zijn bij al onze idealen en mooie plannen nu eenmaal afhankelijk van de zakelijke zijden, die er aan vastzitten."
(4) In 21(1961), nr. 11(dec.), p. 181, is het volgende bericht van de redactie aan de abonnees bijgesloten: "Om financiële redenen zet Luctor N.V. de uitgave van de 'Zwerver' per 31 dec. 1961 stop. Mochten de onderhandelingen met een nieuwe uitgever slagen, dan zendt de Redactie u hieromtrent zo spoedig mogelijk per circulaire bericht."
(5) Hieraan toegevoegd vanaf 2(1935), nr. 8(aug.): 'Tevens officieel orgaan van de RK Nederlandsche Natuur-Historische Vereniging (tot en met 3(1936), nr. 3(maart) 'Vereeniging') St. Franciscus van Assisië gevestigd te Rotterdam. Vanaf 6(1939), nr. 1 (jan.) tevens toegevoegd: 'en van de Vlaamse Ornith. Ver. De Wielewaal'. Vanaf 5(1938), nr. 3(maart) was op de titelpagina reeds vermeld: "Copie van *de Zwerver* verschijnt ook in *de Wielewaal*".
(6) Hieraan toegevoegd: 'Tevens natuurhistorisch orgaan van de Boeren- en Tuinders-Bibliotheek' ∞ 10(1950)-14(1954). In 10(1950) is de ondertitel: 'Geïllustreerd maandblad voor de kennis van natuur en heem'.
(7) In 'Ter kennismaking' in het eerste nummer wordt gezegd, dat het tijdschrift werd opgericht en uitgegeven door een groep redacteuren en de NV Uitgeverij De Torentrans te Zeist, die tevens de administratie voor haar rekening nam: "Redactie en administratie van dit tijdschrift zijn heusch niet over één nacht ijs gegaan. Het lijkt misschien geen kleinigheid in dezen tijd den moed te hebben bij u aan te kloppen met een nieuw maandblad. Grijze hoofden zullen zich wellicht schudden over zooveel jeugdige overmoed."
(8) In 1935, nr. 8(aug.) wordt gezegd dat te Rotterdam is opgericht de Nederlandsche Natuur-Historische Vereniging St. Franciscus van Assisië: "Voor lezers van *de Zwerver* zal die patroonkeuze wel duidelijk zijn. Ze zagen de heilige in het hoofdje van ons tijdschrift als prediker aan de vogels en vissen. Volgaarne hebben wij gehoor gegeven om plaatsruimte en medewerking te verlenen. Ons blad zal de officiëele mededelingen van de jonge vereniging regelmatig publiceren en de verslagen van de enthousiast werkende leden en propagandisten met liefde een plaatsje inruimen."
(9) De Ornithologische Vereniging De Wielewaal gaf van 1934 tot en met 2001 in Vlaanderen het blad uit: *de Wielewaal. Vlaams tijdschrift voor natuurstudie*.
(10) Voor België wordt vermeld: NV Standaard-Boekhandel ∞ {12(1952), nr. 1(jan.)} – 21(1961).
(11) Pater Benno moest om gezondheidsredenen in 1950 zijn werkzaamheden als redactiesecretaris van *de Zwerver* neerleggen (vgl. 10(1950), nr. 7/8(juli/aug.), p. 97).

Systematisch overzicht

In dit overzicht zijn de in dit deel beschreven bladen systematisch geordend. De nummers achter de titel verwijzen naar de beschrijving in dit deel 2 van de *BKNP*.

Het gebruik van haken rond de jaartallen in dit overzicht stemt overeen met het gebruik binnen de *BKNP*-beschrijvingen. De vierkante haken – [ ] – duiden erop dat de datering vermoedelijk juist is en gebaseerd op secundaire bronnen. De datering vermeld tussen accolades – { } – is *zeker* vanaf c.q. tot en met het vermelde jaar, maar strekt zich vermoedelijk ook uit over vroegere, c.q. latere jaren; de informatie is onvolledig wegens het ontbreken van jaargangen of omdat de betreffende titel niet in zijn geheel in de *BKNP* is beschreven.

ALMANAKKEN EN JAARBOEKJES

{1780}-{1795}	Nieuwe Antwerpse almanach (220)
{1793}-{1794}	Roomsch-catholyken bybel almanach (270)
[1819]-{1825}	Roomsch catholijke almanak voor waarheid en pligt (268)
1830-?	min of meer voortgezet als: Almanak voor de roomsch-katholijken in Nederland (7)
1831-[1848]	min of meer voortgezet als: Volks-almanak voor roomsch-catholijken (340) hierin opgegaan: Roomsch katholijke almanak (272) en: Amsterdamsch jaar- en feestboekje voor katholijken (niet in BKNP: lokaal)
[1848]-[1863]	min of meer voortgezet als: Nieuwe volks-almanak voor roomsch katholieken (228)
1850-{1852}	en voortgezet als: Volksalmanak voor roomsch-katholijken (341)
1834-[1835]	Jaarboekje voor de catholyken in Friesland (107)
1841	Almanak voor roomsch katholijken in Nederland (8)
[1842]-1844	voortgezet als: Roomsch katholijke almanak (272) opgegaan in: Volks-almanak voor roomsch-catholijken (340)
1846-{1851}	Volks-almanak tot nuttig en gezellig onderhoud voor catholijken (339)
1848-[1862]	Katholijke volks-almanak (146)
1852-[1853]	Almanak voor het katholijke volk in Nederland (6)

Systematic survey

In this survey the periodic publications described in this volume have been arranged in systematic order. The number after the title refers to the description in this second volume of the *BKNP*.

With reference to dates of publication: in this survey brackets and braces are used in the same way as they have been used in the descriptions of the *BKNP*. Square brackets – [ ] – indicate that the date is probably correct and is based on information from secondary sources. A date between braces – { } – is accurate as from, c. q. up to and including the year mentioned, but probably also extends over earlier, c. q. later years; the information is not complete because of missing volumes, or because the title in question has not been described in its entirety in the *BKNP*.

1852-1890	Volks-almanak voor Nederlandsche katholieken (338)
1891-1908	voortgezet als: het Jaarboekje van Alberdingk Thijm (106)
1909-1918	voortgezet als: Annuarium der Apologetische Vereeniging Petrus Canisius (zie: BKNP, deel 3)
1856-1902	Nieuwjaars-geschenk (229)
1903-[1920]	voortgezet als: Vincentius almanak (335)
[1921]-{1948}	voortgezet als: Sint Vincentius almanak (285)
1857-{1859}	Zeeuwsche almanak voor r. katholieken (357)
1865-[1866]	Almanak voor christelijke huisgezinnen (4)
1867-{1869}	Pius-almanak (252)
1874-1887	min of meer voortgezet als: Jaarboekje … opgedragen aan de leden van de Aartsbroederschap der H. Familie (110)
1888-{1896}	voortgezet als: Kalender … ten dienste der leden van de Aartsbroederschap der H. Familie in Nederland (113)
1911-{1914}	min of meer voortgezet als: Almanak voor de leden der H. Familie (5)
1875-1876	Jaarboekje voor katholieken en inzonderheid voor de leden der katholieke vereenigingen (108)
1877-1902	voortgezet als: Pius-almanak (zie: BKNP, deel 3)
{1875}	Jaarboekje voor de vrienden van Pius IX (111)
1876-[1877]	Jaarboekje voor de leden der Aarts-Broederschap van den allerheiligsten rozenkrans (109)

1877 Katholieke dubbeltjesalmanak (125)

1879-1880 Maria-almanak (182)

1885-[1918] Katholieke dubbeltjes-almanak (126)

1895 Practische Leo-kalender (254)

1900-? Tien cents volks almanak voor het katholieke huisgezin (309)

{1900} de Vriend des huizes (347)

1927-1939 Als het wintert (9)

1936-[1938] Thijm-almanak (308)

1939-1940 Zonnewijzer (365)

[1943] Kerstboek (154)
1944-{1945} voortgezet als: het Boek voor Kerstmis (28)

BLADEN VOOR VRIJETIJDSBESTEDING: REIZEN EN NATUUR

[1922]-{1924} de RK toerist (265)

1924-[1925] Ons reisblad (235)
[1925]-[1933] voortgezet als: Ons roomsche reisblad (236)
[1933]-? voortgezet als: de Katholieke toerist (139)
{1939}-{1959} voortgezet als: Met ons op reis (207)

1932-1933 In Gods vrije natuur (100)
1934-1961 voortgezet als: de Zwerver in Gods vrije natuur (368)

{1956} Slag en ereprijs (286)

CULTURELE BLADEN, OPINIEBLADEN

1792-1796 Kerkelyke bibliotheek, voornamenlyk, voor de roomsch-catholyken in Nederland (150)

[1798] de Mediteerende roomsch catholijke christen (202)

[1800]-[1802] Kerkelyk leesblad (149)

1807-1814 Mengelingen voor roomsch-catholijken (205)
1817-1821 min of meer voortgezet als: Minerva (209)
1821-1824 voortgezet als: de Katholijke (145)
1821-1826 min of meer opgegaan in: Roomsch catholijke bibliotheek voor het koningrijk der Nederlanden (269)
1826-1830 min of meer voortgezet als: de Ultramontaan (324)
1831-1832 voortgezet als: de Morgenstar (213)
1832-1835 voortgezet als: de Morgenstar der toekomst (214)
1836-1838 voortgezet als: Uitspannings-lectuur voor catholijken (322)
[1839]-[1843] voortgezet als: Nieuwe uitspannings-lectuur (227)
1844-1852 voortgezet als: Uitspanningslectuur, toegewijd aan wetenschap, kunst en smaak (323)

1818-1869 de Godsdienstvriend (82)

[1820] Lutheriana (175)

1822 Letterhof voor roomsch-catholijken (170)

[1823] de Hof des minnaers van godsdienst, goede zeden, nuttige wetenschappen (92)

[1824]-[1826] Zamenspraken over den godsdienst (356)

1827-1830 Katholikon (144)

1828-1829 Argus (15)
voortzetting van: de Argus, 1825-1826 (niet in BKNP: Vlaams) en van Apollo, 1827-1828 (niet in BKNP: niet katholiek)
voortgezet als: Janus, 1829 (niet in BKNP: niet katholiek)

1828-1829 de Christelijke mentor (47)

1835-1849 Magazijn voor roomsch katholijken (181)

1841-[1842] Tijdschrift tot nuttig en gezellig onderhoud, of mengelingen en aanteekeningen (317)

1843-1850 de Spektator (291)
vermoedelijk hierin opgegaan: Nederlandsch kunst- en letterblad (niet in BKNP)

1851-1858 Astrea (19)
voortzetting van: de Nederlandsche Kunstspiegel, 1846-1850 (niet in BKNP: niet katholiek)

1855-1899 de Dietsche warande (51)
hierin opgegaan: de Wetenschappelijke Nederlander (352)
samengegaan met: het Belfort en voortgezet als: Dietsche warande en Belfort (niet in BKNP: Vlaams)

1867-1900 het Dompertje van den ouden Valentijn (54)
1900-1920 voortgezet als: Van onzen tijd (330)
1901-1904 en voortgezet als: het Nieuwe dompertje (221)
1905-1920 voortgezet als: het Dompertje (53)

1868-1941 Studiën (301)
1945-1947 samengegaan met Streven, 1933-1947 (niet in BKNP: Vlaams) en voortgezet als: Katholiek cultureel tijdschrift (116)
1947-1953 voortgezet als: Katholiek cultureel tijdschrift Streven (117)

1953-{2008} voortgezet als: Streven (299)

1871-1875 de Wachter (349)
min of meer voortzetting van: Katholiek-Nederlandsche brochurenvereeniging (niet in BKNP: reeks)
1876-1883 voortgezet als: de Wachter (350)
opgegaan in: de Wetenschappelijke Nederlander (352)
1874-1885 en ten dele voortgezet als: Onze wachter (243)
opgegaan in: de Katholiek (114)

1881-1890 de Wetenschappelijke Nederlander (352)
afgesplitst van: de Amstelbode (zie: BKNP, deel 1)
hierin opgegaan: de Wachter (350)
opgegaan in: de Dietsche warande (51)

[1886] de Toekomst (310)

1889-1908 de Katholieke gids (130)

1900-1920 Van onzen tijd (330)

1901-1903 Chronica over staatkunde en letteren (48)

1949-1966 Annalen van het Thijmgenootschap (12)
voortzetting van Annalen van de Vereeniging tot het bevorderen van de beoefening der wetenschap onder de katholieken in Nederland, 1907-1948 (niet in BKNP: reeks)
voortgezet als: Annalen van het Thijmgenootschap, 1967-{1980} (niet in BKNP: reeks)
1967-{1980} en min of meer voortgezet als: Mededelingen / Thijmgenootschap (194)

[1912]-{1913} het Roomsch-Katholiek podium in Noord- en Zuid-Nederland (271)

1912 het Zuiden (367)

1915-1919 Katholieke maandbrieven (134)

[1917]-[1918] Maandelijksche katholieke brieven (180)

1921/22 de Kempen (147)

1923-1924 Nieuwe tijden (226)
opgegaan in: Nieuw Nederland (zie: BKNP, deel 1)

1924 de Valbijl (326)

1927 Wij (353)

1928-{1929} de Vlam (336)

1930-1964 Aristo- (16)
voortzetting van: Oisterwijk, 1928-1930 (niet in BKNP: reclameblad)

1930-1931 de Paal (248)

1931-1939 Bouwen (36)
voortzetting van: 't Maandelijksch contact tusschen de leden en de besturen van de RK Volksuniversiteit en de RK Algemene ontwikkelingsclub te Rotterdam (niet in BKNP: lokaal)

1936-{1940} Katholiek verweer (121)

1937 Schalmei (279)

1939 14 Dagen (333)

1944-1945 Overtocht (247)

1946 de Tafelronde (304)

1949-1969 de Nieuwe mens (224)

1950-1953 Te elfder ure (305)
voortzetting van: Christofoor (zie: BKNP, deel 1)
1953-1970 voortgezet als: Te elfder ure (306)

1953-1955 Galerie Zuid (72)

1958-1971 de Maand (176)
voortgezet als: de Nieuwe maand (niet in BKNP: niet katholiek)

1958-1964 Ruimte (277)
voortzetting van: Actio catholica (zie: BKNP, deel 3)
voortgezet als: Euros (niet in BKNP)

DENKSPORTBLADEN

1920-1922 Ons damblad (230)
1925-1934 voortgezet als: Ons damblad (231)
1938-1940 voortgezet als: Theorie en practijk (307)
1947-1948 voortgezet als: Ons damjournaal (232)

1929-[1930] Regina pacis (257)

ESPERANTISTENBLADEN

1910-1968 Nederlanda katoliko (217)
opgegaan in: Komuna Esperanto gazeto (niet in BKNP: niet katholiek)

1936-{1938} Radiaro (256)

FILMBLADEN

1930 Filmgids (69)
[1931]-{1940} voortgezet als: Mededeelingen der Katholieke Film Centrale (185)

1933-1938 Filmfront (66)
1937-1938 het Witte doek (355)
1938-1941 samen voortgezet als: Katholiek filmfront (118)
1946 voortgezet als: Film en kunst (63)

1946-1947 voortgezet als: Parterre (250)
1947-1948 voortgezet als: Katholiek filmfront (119)
1948 voortgezet als: Filmfront (67)
1949-{1952} voortgezet samen met Filmstudiën (niet in BKNP: Vlaams) als: Filmfront filmstudiën (68)

1946-1952 Katholieke filmkeuring (128)
1953-[1960] voortgezet als: KFC (155)

1947/48 Film jaarboek (64)

1950-1951 Katholieke film-actie (127)
1951-1965 voortgezet als: Filmforum (65)
samengegaan met: Critisch film- en televisiebulletin en voortgezet als: Critisch filmforum (niet in BKNP: niet katholiek)

1950-{1954} de Katholieke filmkeuring (129)

GEZINSBLADEN

1798-1799 Zondagsblad voor roomsch-catholijken (362)

[1836]-[1837] Zondagsblad voor roomsch-catholieke huisgezinnen (361)

1846-[1858] Lees-museum voor katholieken van alle standen (167)

1848-[1853] Bloemen bij de naburen geplukt (25)
mogelijk voortgezet als: Bloemkorf, {1854} (niet in BKNP)

[1849]-[1873] Encyclopédie (58)

1852-1857 Album voor katholieke huisgezinnen (2)
1858-[1868] voortgezet als: Album voor katholieken (3)

[1855] de Goede herder (83)

[1855]-{1860} de Rozekrans (276)

1857 de Toeschouwer (311)
1858-[1864] voortgezet als: Bibliotheek voor katholijke huisgezinnen (24)

[1858] de Zondagsbode (364)

1865-{1941} Heilige Familie (90)
1946-1969 voortgezet als: Familieblad (61)
hierin opgegaan: Katholiek leven (zie: BKNP, deel 3)
1954-1996 min of meer voortgezet als: de Frontlijn (zie: BKNP, deel 3)

1865-1870 de Katholieke volksvriend (141)
mogelijk voortgezet als: Uitspanningslectuur voor katholieken (niet in BKNP: vermoedelijk reeks)

1867-1967 de Katholieke illustratie (132)
1968 voortgezet als: Illustratie (97)
samengegaan met: Revu en voortgezet als: Nieuwe revu (niet in BKNP: niet katholiek)

[1868] Zondagsblad (359)

1869-[1876] Pius IX (251)

1871-[1930] het Katholieke stuivers-magazijn (138)

[1880]-[1893] Anecdoten-magazijn (11)

1884-{1888} de Katholieke volksvriend (142)

1886-[1941] het St. Josephsblad (283)

1889-{1929} de Godsdienstige katholiek (81)

1892-[1902] Maandblad voor katholieken (177)
[1903]-[1906] voortgezet als: Geïllustreerde lectuur (75)

1893-1918 Ons kerkklokje (233)
1919-{1931} voortgezet als: het Kerkklokje (151)

[1888]-[1898] Zondagsblad voor vrouwen van de Congregatie der Onbevlekte Ontvangenis, voor leden der H. Familie, van de Derde Orde van den H. Franciscus en van het katholiek huisgezin (363)
1898-1922 voortgezet als: Zondagsblad voor het katholiek huisgezin (360)
1922-1923 voortgezet als: de Missie-illustratie en Geïllustreerd zondagsblad voor het katholieke huisgezin (210)
1923-1928 voortgezet als: Geïllustreerd zondagsblad voor het katholieke huisgezin (74)
1928-1936 gesplitst in: de Illustratie voor het katholieke huisgezin (98) en in: Christus Koning (zie: BKNP, deel 3)

1907-1908 Ons zondagsblad (239)
[1907]-[1908] Van huis tot huis (329)
1908-1909 samen voortgezet als: de Volksvriend (342)

[1911]-{1919} de Bibliotheek (23)

1912-1913 Onze pers (242)

1913-[1920] Voor iedereen (345)

1915-{1919} de Roomsche pers (274)
voortzetting van: Overzicht der katholieke Nederlandse pers (niet in BKNP: Vlaams)
1917-{1919} met als bijlage: Vaticaansche kroniek (332)

1919 de Kronijk (162)

1922-1951 het Amusante weekblad (10)
opgegaan in: Okido (niet in BKNP: niet katholiek)

1927 de Wekker (351)

1928-? het Katholieke huisgezin (131)

1929-{1939} Overal (246)

1931-[1935] Ideaal (93)

1933-1934 l'Illustrazione Vaticana (99)

1933 het Katholieke leven (133)

1940-1949 de Vriend van Ariëns (346)

1945-1947 Katholiek volk (123)
voortzetting van: Christus Koning (zie: BKNP, deel 3)
1947-1959 voortgezet als: het Volksweekblad (343)
hierin opgegaan: Groot Tilburg (niet in BKNP: lokaal)
1960-1963 voortgezet als: Rotonde (275)

1946-1961 Katholieke digest (124)
1952-1957 tijdelijk onder de titel: Katholiek vizier (122)

1947-[1953] Zuid (366)
samengegaan met: de Week in beeld, en
voortgezet als: Revue (niet in BKNP: niet katholiek)

1980-1988 Parels (249)

INFORMATIEBLADEN VOOR LECTUURVOORLICHTING

1904-1906 Lectuur (165)
1906-1941 voortgezet als: Boekenschouw (30)
hierin opgegaan: Boekzaal der geheele wereld (33)

1919/20-1934 Jaarlijksche boekenschouw (112)

1925-1932 Boekzaal der geheele wereld (33)
opgegaan in: Boekenschouw (30)

1929-? het Goudschaaltje (84)

1940 In 't licht (101)

1946-1970 IDIL-tijdingen (96)
afsplitsing van: Boekzaal (niet in BKNP: geen periodiek)

[1948]-{1960} IDIL's boekennieuws (95)

1948-{1949} Uw boek (325)

1951-1962 Boekengids / RK editie (29)
opgegaan in: de Boekengids (niet in BKNP: niet katholiek)

1951-{1961} Boekenschouw (31)

1951-1970 IDIL-koerier (94)

1959-1973 Scripta recenter edita (280)

1960-1968/69 Neem en lees (218)

(KERK)HISTORISCHE BLADEN

1872-1933 Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom van Haarlem (45)
1933-1958 voortgezet als: Haarlemsche bijdragen (89)
1875-1957/58 Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht (13)
1959-{1980} samen voortgezet als: Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland (14)
voortgezet als: Trajecta, 1992-{2008} (niet in BKNP: na 1980)

1905-1906 Geschiedkundige bladen (77)
opgegaan in: de Katholiek (114)

1917/18-1970/71 Bossche bijdragen (34)
min of meer opgegaan in: Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland (14)

1921-1941 Historisch tijdschrift (91)

1971-1998 Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum (104)
voortgezet als: Verslag / Katholiek Documentatie Centrum, 1999-2004-{2006} (niet in BKNP: na 1980)

(KERK)MUZIKALE BLADEN

1834-1836 de Gregoriaan (85)

1876-1959 St. Gregoriusblad (282)
1959-{1980} voortgezet als: Gregoriusblad (86)
hierin opgegaan: de Kerk zingt (148)

1879-1881 de Kerkmuziek (152)

1906-{1918} de Koorbode(159)

1911-1917 de Varende zanger (331)

[1919]-1935 Onze mededeelingen / RK Organisten- en Directeurenvereeniging (241)
1935-1940 voortgezet als: Mixturen (211)
1963-[1979] min of meer voortgezet als: Intermezzo (103)
{1973}-{1980} en min of meer voortgezet als: Mededelingenblad / Katholieke Dirigenten- en Organistenvereniging (200)
voortgezet als: KDOV blad (niet in BKNP: na 1980)

1931-1952 Mededeelingen van het Ward-Instituut (188)
1952-{1980} voortgezet als: Ex ore infantium (60)

1937-[1940] Musica et cantica (215)
hierin opgegaan: RK zangersblad (niet in BKNP: onbekend blad)

1940-{1941} ten dele voortgezet als: Gaudeamus (73)
1956-[1959] min of meer voortgezet als: Maandblad van de RK Zangersbonden in Nederland (179)
[1959]-1979 voortgezet als: Uitgave van de Nederlandse Bond van Katholieke Zang- en Oratoriumverenigingen (321)
1980-{2005} voortgezet als: Rondom de koren (267)

[1939]-1941 Ons orgaan / Federatie van RK bonden van harmonie- en fanfarekorpsen (234)
[1947]-{1980} voortgezet als: St. Caecilia (281)

[1945]-{1980} Mededelingen van het bestuur der Nederlandse St. Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond (189)
voortgezet als: Koorgeleide (niet in BKNP: na 1980)

1949-1964 Zingende Kerk (358)
1965-1969 voortgezet als: de Kerk zingt (148)
opgegaan in: Gregoriusblad (86)

[1952]-[1968] Don Bosco klanken (55)
voortgezet als: Samenspel (niet in BKNP: niet katholiek)

1966-{1980} Informatie / Nederlandse Sint Gregorius Vereniging, bisdom Breda (102)
voortgezet als: Jubilate (niet in BKNP: na 1980)

1968-{1980} Tot Uw dienst (315)
voortgezet als: Opmaat (niet in BKNP: na 1980)

1969-{1971} Op toonhoogte (245)

1976-{1980} Kerkoraal (153)
voortgezet als: Tijdschrift voor gregoriaans (niet in BKNP: na 1980)

KUNSTBLADEN EN BLADEN VOOR KUNSTENAARS

1873-1881 het Gildeboek (78)
voortgezet als: Verslag St. Bernulphusgilde, 1886-1916 (niet in BKNP: geen periodiek)
1918-1956 voortgezet als: het Gildeboek (79)
1957-[1963] voortgezet als: Kunst en religie (163)

1908-[1912] Sint-Lucas (284)
voortzetting van: Bulletin des métiers d'art (niet in BKNP: Vlaams)

[1923]-1929 Mededeelingen / Algemeene RK Kunstenaarsvereeniging (184)
1930-1933 voortgezet als: Van bouwen en sieren (328)
opgegaan in: RK bouwblad (259)

1929-1940 RK bouwblad (259)
1940-1941 voortgezet als: het Bouwblad (35)
1946-1967 voortgezet als: Katholiek bouwblad (115)
voortgezet als: Tijdschrift voor architectuur en beeldende kunsten (niet in BKNP: niet katholiek)

[1939]-[1941] Mededeelingen van de Algemeene Katholieke Kunstenaarsvereeniging (183)
1949-{1953} min of meer voortgezet als: Mededelingenblad AKKV (198)

1952-{1956} de Artist (18)

1967-{1970} AKK varia (1)
1981-1994 min of meer voortgezet als: Vuur en water (niet in BKNP: na 1980)
1995-2007 voortgezet als: AKKV-Nieuwsbrief (niet in BKNP: na 1980)

LETTERKUNDIGE BLADEN

[1848] Mengelingen in proza en poëzij voor katholiek Groningen (204)

1913-1917 Bijblad voor taal en letteren (43)
1918-1941 voortgezet als: Tijdschrift voor taal en letteren (318)

1916-1921 Van alle tijden (327)

1916-1925 de Beiaard (21)

1922-[1924] de Klok (156)

1922-1963 Roeping (266)
1963-1975 voortgezet als: Raam (255)

1925-1941 de Gemeenschap (76)
1934-1936 hiervan afgesplitst: de Nieuwe gemeenschap (222)
1937-1938 min of meer voortgezet als: de Bundel (42)

1930-1941 Vondelkroniek (344)

1937 Klondyke (157)
min of meer opgegaan in: Aristo- (16)

[1943]-[1944] Groei (87)
[1943]-[1944] de Nieuwe lente (223)
1944-1945 samen voortgezet als: Groei en de Nieuwe lente (88)
[1945] samengegaan met: Bries (niet in BKNP: schoolblad) en voortgezet als: Spiegel en stem (293)

OMROEPBLADEN

1925-1927 de RK radio-gids (261)
1927-1956 voortgezet als: Katholieke radio gids (135)
1957-1968 voortgezet als: Katholieke radio- en televisiegids (136)
1968-{1980} voortgezet als: Studio (302)

1973-{1980} Medok (203)

1974-{1980} Mikro gids (208)

REGIONALE BLADEN

1917-1921 For roomsk Fryslân (70)
1929-1941 min of meer voortgezet als: For roomsk Fryslân (71)
[1949]-1967 min of meer voortgezet als: de Katholike Fries (143)
opgegaan in: de Stim fan Fryslân (niet in BKNP: niet katholiek)

[1918]-[1940] Limburg aan Christus (172)

1920 Limburgs leven (173)

1925 Brabant en Limburg (37)

1926-1930 Limburg in beeld (171)
1927-1930 Brabantsche illustratie (40)
1930-1934 samen voortgezet als: Ons zuiden (240)

1935-1946 Brabantia nostra (38)
1946-1950 voortgezet als: Edele Brabant (56)
1950-1951 voortgezet als: Brabantia nostra (39)
samengegaan met: Brabants jaarboek en voortgezet als: Brabantia (niet in BKNP: niet katholiek)

SPORTBLADEN

1910-? de Voetbalsport (337)

1915-1920 Ons sportblad (237)
1921-1941 voortgezet als: de Sport-illustratie (295)
opgegaan in: Katholieke sport (137)

1918-1919 Sportweek (297)

1920 Limburgsch sportblad (174)

[1924]-1952 het RK gymnastiekblad (260)
opgegaan in: Sportparade (296)

1926-{1927} het Oosten (244)

1931 RK sportblad op den uitkijk (263)

[1933]-{1940} RK sportblad voor Twente (262)

1934-1938 de Katholieke turner (140)
1939-1942 voortgezet als: Katholieke sport (137)
hierin opgegaan: de Sportillustratie (295)
1947-1950 voortgezet als: Estafette (59)
hierin opgegaan: Start (298)
1951-{1980} voortgezet als: Sportparade (296)
hierin opgegaan: het RK gymnastiekblad (260)

1938-? de Spil (294)

{1962}-1972 de Korfbalster (160)

1969-{1980} Kontakt / Nederlandse Katholieke Gymnastiek Bond (158)
min of meer voortzetting van: de Katholieke turner (140)

THEOLOGISCHE TIJDSCHRIFTEN

1838-1839 Godsdienstig, geschied- en letterkundig tijdschrift voor roomsch-katholijken (80)
1842-1924 min of meer voortgezet als: de Katholiek (114)
hierin opgegaan: Onze wachter (243) en Geschiedkundige bladen (77)
1924-1960 voortgezet als: Studia catholica (300)
1961-{1980} voortgezet als: Tijdschrift voor theologie (319)

1938-1945 Bijdragen van de philosophische en theologische faculteiten der Nederlandsche jezuïeten (46)
1946-{1980} voortgezet als: Bijdragen (44)

1947/48-{1967/68} Jaarboek / Werkgenootschap van katholieke theologen in Nederland (105)

1951-1975 Speculator (288)

1953-1959 Sociaal kompas (287)
voortgezet als: Social compass (niet in BKNP)

1964-{1980} Concilium (49)

1975-{1980} Articuli (17)

TONEELBLADEN

1911-{1917} Ons tooneel (238)

1915-{1926} Tooneel en bioscoop (312)

1915-1922 Tooneelgids voor dilettanten (314)
1923-1933 voortgezet als: Tooneelgids (313)
opgegaan in: Katholiek tooneel (120)
1923-1932 Roomsch tooneel (273)
voortzetting van: Maandelijksch nieuws / Ned. RK Tooneelbond (niet in BKNP: onbekend blad)
1933-1935 voortgezet als: Katholiek tooneel (120)
hierin opgegaan: Tooneelgids (313)

1932-1935 Plankenland (253)

1937-{1941} Wij spelen (354)

1939-{1941} de Spelewei (292)
1946-1951 de Nieuwe spoel (225)
samengegaan en voortgezet als:
1952-1954 Speel met spoel op de spelewei (290)
1955-1969 voortgezet als: Speel (289)
hierin opgegaan: de Narrenkap (216)
1969-1978 voortgezet als: DOE (52)

1951-1967 Elckerlyc (57)
voortzetting van rubriek 'Werkverband Katholiek Amateurtoneel' in de Nieuwe spoel (225)

samengegaan met: het Amateurtoneel en voortgezet als: Samenspel (niet in BKNP: niet katholiek)

1957-[1966] de Narrenkap (216)
opgegaan in: Speel (289)

1969-1978 voortgezet als: DOE (52)

VAKBLADEN VOOR BIBLIOTHEEKWEZEN EN LECTUURVOORZIENING

1948/49-1968 Mededelingen van de Vereniging voor seminarie- en kloosterbibliothecarissen (197)
samengegaan met VRB mededelingen (niet in BKNP: Vlaams)

1969 en voortgezet als: Mededelingen van de Vereniging tot stimulering van het kerkelijk en godsdienstig-wetenschappelijk bibliotheekwezen VSKB en van de Vereniging van religieus-wetenschappelijke bibliothecarissen VRB (196)

1970-1974 voortgezet als: Mededelingen van de Vereniging voor het godsdienstig-wetenschappelijk bibliothecariaat VSKB (195)
en voortgezet als: VRB informatie (niet in BKNP: Vlaams)

1949 Mededelingen der bisschoppelijke adviescommissie inzake lectuurvoorziening (190)

1949-{1951} voortgezet als: Mededelingen der Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland (192)

1952 voortgezet als: Lectuurcontact (166)

1953-1972 voortgezet als: Mens en boek (206)
samengegaan met: de Openbare bibliotheek en voortgezet als: Bibliotheek en samenleving (niet in BKNP: niet katholiek)

1963-[1974] Biblio-berichten (22)

1964-{1967} Boekenvisite (32)

VAKBLADEN VOOR BOEKHANDEL EN UITGEVERIJ

1906-[1913] de RK boekhandel (258)

1913-1914 Maandblad van den RK boekhandel (178)

1918-{1922} min of meer voortgezet als: Mededeelingen van den Nederl. RK Hanzebond van Boek- en Kantoorboekhandelaren (186)

1931 min of meer voortgezet als: Mededeelingen van de RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgeversvereeniging St. Jan (187)

1936-1956 min of meer voortgezet als: Boek en leven (26)

1957-1968 voortgezet als: Kort geboekstaafd (161)

1957 en voortgezet als: Mededelingen / Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond (193)

1958-1962 voortgezet als: Boek en zaak (27)

[1935]-[1937] Stuwen (303)

VAKBLADEN VOOR HET CULTURELE LEVEN

[1884] Leo Bond (169)

[1918]-1919 RK Sprekersbond (264)

[1923]-[1928] Bulletin van het Algemeen Secretariaat van Vereenigingen Geloof en Wetenschap en gelijksoortige lichamen (41)

1929-{1961} voortgezet als: de Schakel (278)

[1930]-{1931} Vereenigingsorgaan voor Roomsch Kath. Nederland (334)

1944-{1980} Die mei plezant (50)

1955-1965 hiervan afgesplitst en hierin weer opgegaan: Nieuw perspectief (219)
opgegaan in: Volksdans (niet in BKNP: niet katholiek)

1949-[1951] Mededelingenblad van het Katholiek Cultureel Verband van dansleraren San Filippo Neri (199)

[1951]-{1956} voortgezet als: de Filippijn (62)

1951-{1953} Tijdschrift voor volksdans, volkszang en huismuziek (320)

1955 voortgezet als: Mededelingen- en documentatieblad betreffende volksdans, volkszang, huismuziek (191)

1957-{1958} voortgezet als: KVV mededelingen (164)

1960-[1970] voortgezet als: Mededelingenblad / Katholieke Vereniging voor volkszang, volksdans en huismuziek (201)
vermoedelijk opgegaan in: Huismuziek (niet in BKNP: niet katholiek)

1951 Vrouw Luna (348)

VROUWENBLADEN

1909-1914 de Lelie (168)

[1923]-[1926] de Mode van den dag (212)

1939-1967 Beatrijs (20)
w.o. Marijke, 1939 (zie: BKNP, dl. 5)
opgegaan in: Libelle, 1934-{2008} (niet in BKNP: niet katholiek)

1939-1949 de Tweede toren (316)

Chronologisch overzicht

In dit overzicht zijn de in dit deel beschreven bladen chronologisch geordend naar eerste jaar van verschijnen.

{1780}-{1795}	Nieuwe Antwerpse almanach
1792-1796	Kerkelyke bibliotheek, voornamenlyk, voor de roomsch-catholyken in Nederland
{1793}-{1794}	Roomsch-catholyken bybel almanach
[1798]	de Mediteerende roomsch catholijke christen
1798-1799	Zondagsblad voor roomsch-catholijken
[1800]-[1802]	Kerkelyk leesblad
1807-1814	Mengelingen voor roomsch-catholijken
1817-1821	Minerva
1818-1869	de Godsdienstvriend
[1819]-{1825}	Roomsch catholijke almanak voor waarheid en pligt
[1820]	Lutheriana
1821-1824	de Katholijke
1821-1826	Roomsch catholijke bibliotheek voor het koningrijk der Nederlanden
1822	Letterhof voor roomsch-catholijken
[1823]	de Hof des minnaers van godsdienst, goede zeden, nuttige wetenschappen
[1824]-[1826]	Zamenspraken over den godsdienst
1826-1830	de Ultramontaan
1827-1830	Katholikon
1828-1829	Argus
1828-1829	de Christelijke mentor
1830-?	Almanak voor de roomsch-katholijken in Nederland
1831-1832	de Morgenstar
1831-[1848]	Volks-almanak voor roomsch-catholijken
1832-1835	de Morgenstar der toekomst
1834-1836	de Gregoriaan
1834-[1835]	Jaarboekje voor de catholyken in Friesland
1835-1849	Magazijn voor roomsch katholijken
1836-1838	Uitspannings-lectuur voor catholijken
[1836]-[1837]	Zondagsblad voor roomsch-catholieke huisgezinnen
1838-1839	Godsdienstig, geschied- en letterkundig tijdschrift voor roomsch-katholijken
[1839]-[1843]	Nieuwe uitspanningslectuur
1841	Almanak voor roomsch katholijken in Nederland
1841-[1842]	Tijdschrift tot nuttig en gezellig onderhoud, of mengelingen en aanteekeningen
1842-1924	de Katholiek
[1842]-1844	Roomsch katholijke almanak

Chronological survey

In this survey the periodic publications described in this volume have been chronologically arranged on the basis of the year of publication of the first issue.

1843-1850	de Spektator
1844-1852	Uitspanningslectuur, toegewijd aan wetenschap, kunst en smaak
1846-[1858]	Lees-museum voor katholieken van alle standen
1846-{1851}	Volks-almanak tot nuttig en gezellig onderhoud voor catholijken
1848-[1853]	Bloemen bij de naburen geplukt
1848-[1862]	Katholijke volks-almanak
[1848]	Mengelingen in proza en poëzij voor katholiek Groningen
[1848]-[1863]	Nieuwe volks-almanak voor roomsch katholieken
[1849]-[1873]	Encyclopédie
1850-{1852}	Volksalmanak voor roomsch-katholijken
1851-1858	Astrea
1852-1857	Album voor katholieke huisgezinnen
1852-[1853]	Almanak voor het katholijke volk in Nederland
1852-1890	Volks-almanak voor Nederlandsche katholieken
1855-1899	de Dietsche warande
[1855]	de Goede herder
[1855]-{1860}	de Rozekrans
1856-1902	Nieuwjaars-geschenk
1857	de Toeschouwer
1857-{1859}	Zeeuwsche almanak voor r. katholieken
1858-[1868]	Album voor katholieken
1858-[1864]	Bibliotheek voor katholijke huisgezinnen
[1858]	de Zondagsbode
1865-[1866]	Almanak voor christelijke huisgezinnen
1865-{1941}	Heilige Familie
1865-1870	de Katholieke volksvriend
1867-1900	het Dompertje van den ouden Valentijn
1867-1967	de Katholieke illustratie
1867-{1869}	Pius-almanak
1868-1941	Studiën
[1868]	Zondagsblad
1869-[1876]	Pius IX
1871-[1930]	het Katholieke stuivers-magazijn
1871-1875	de Wachter
1872-1933	Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom van Haarlem
1873-1881	het Gildeboek
1874-1887	Jaarboekje ... opgedragen aan de leden van de Aartsbroederschap der H. Familie
1874-1885	Onze wachter

1875-1957/58	Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht
1875-1876	Jaarboekje voor katholieken en inzonderheid voor de leden der katholieke vereenigingen
{1875}	Jaarboekje voor de vrienden van Pius IX
1876-[1877]	Jaarboekje voor de leden der Aarts-Broederschap van den allerheiligsten rozenkrans
1876-1959	St. Gregoriusblad
1876-1883	de Wachter
1877	Katholieke dubbeltjesalmanak
1879-1881	de Kerkmuziek
1879-1880	Maria-almanak
[1880]-[1893]	Anecdoten-magazijn
1881-1890	de Wetenschappelijke Nederlander
1884-{1888}	de Katholieke volksvriend
[1884]	Leo Bond
1885-[1918]	Katholieke dubbeltjes-almanak
1886-[1941]	het St. Josephsblad
[1886]	de Toekomst
1888-{1896}	Kalender ... ten dienste der leden van de Aartsbroederschap der H. Familie in Nederland
[1888]-[1898]	Zondagsblad voor vrouwen van de Congregatie der Onbevlekte Ontvangenis, voor leden der H. Familie, van de Derde Orde van den H. Franciscus en van het katholiek huisgezin
1889-{1929}	de Godsdienstige katholiek
1889-1908	de Katholieke gids
1891-1908	het Jaarboekje van Alberdingk Thijm
1892-[1902]	Maandblad voor katholieken
1893-1918	Ons kerkklokje
1895	Practische Leo-kalender
1898-1922	Zondagsblad voor het katholiek huisgezin
1900-?	Tien cents volks almanak voor het katholieke huisgezin
1900-1920	Van onzen tijd
{1900}	de Vriend des huizes
1901-1903	Chronica over staatkunde en letteren
1901-1904	het Nieuwe dompertje
[1903]-[1906]	Geïllustreerde lectuur
1903-[1920]	Vincentius almanak
1904-1906	Lectuur
1905-1920	het Dompertje
1905-1906	Geschiedkundige bladen
1906-1941	Boekenschouw
1906-{1918}	de Koorbode
1906-[1913]	de RK boekhandel
1907-1908	Ons zondagsblad
[1907]-[1908]	Van huis tot huis
1908-[1912]	Sint-Lucas
1908-1909	de Volksvriend
1909-1914	de Lelie
1910-1968	Nederlanda katoliko
1910-?	de Voetbalsport
1911-{1914}	Almanak voor de leden der H. Familie
[1911]-{1919}	de Bibliotheek
1911-{1917}	Ons tooneel
1911-1917	de Varende zanger
1912-1913	Onze pers
[1912]-{1913}	het Roomsch-Katholiek podium in Noord- en Zuid-Nederland
1912	het Zuiden
1913-1917	Bijblad voor taal en letteren
1913-1914	Maandblad van den RK Boekhandel
1913-[1920]	Voor iedereen
1915-1919	Katholieke maandbrieven
1915-1920	Ons sportblad
1915-{1919}	de Roomsche pers
1915-{1926}	Tooneel en bioscoop
1915-1922	Tooneelgids voor dilettanten
1916-1925	de Beiaard
1916-1921	Van alle tijden
1917/18-1970/71	Bossche bijdragen
1917-1921	For roomsk Fryslân
[1917]-[1918]	Maandelijksche katholieke brieven
1917-{1919}	Vaticaansche kroniek
1918-1956	het Gildeboek
[1918]-[1940]	Limburg aan Christus
1918-{1922}	Mededeelingen van den Nederl. RK Hanzebond van Boek- en Kantoorboekhandelaren
[1918]-1919	RK Sprekersbond
1918-1919	Sportweek
1918-1941	Tijdschrift voor taal en letteren
1919/20-1934	Jaarlijksche boekenschouw
1919-{1931}	het Kerkklokje
1919	de Kronijk
[1919]-1935	Onze mededeelingen / RK Organisten- en Directeurenvereeniging
1920	Limburgs leven
1920	Limburgsch sportblad
1920-1922	Ons damblad
1921-1941	Historisch tijdschrift
1921/22	de Kempen
[1921]-{1948}	Sint Vincentius almanak
1921-1941	de Sport-illustratie
1922-1951	het Amusante weekblad
1922-[1924]	de Klok
1922-1923	de Missie-illustratie en Geïllustreerd zondagsblad voor het katholieke huisgezin
[1922]-{1924}	de RK toerist
1922-1963	Roeping
[1923]-[1928]	Bulletin van het Algemeen Secretariaat van Vereenigingen Geloof en Wetenschap en gelijksoortige lichamen

1923-1928	Geïllustreerd zondagsblad voor het katholieke huisgezin
[1923]-1929	Mededeelingen / Algemeene RK Kunstenaarsvereeniging
[1923]-[1926]	de Mode van den dag
1923-1924	Nieuwe tijden
1923-1932	Roomsch tooneel
1923-1933	Tooneelgids
1924-[1925]	Ons reisblad
[1924]-1952	het RK gymnastiekblad
1924-1960	Studia catholica
1924	de Valbijl
1925-1932	Boekzaal der geheele wereld
1925	Brabant en Limburg
1925-1941	de Gemeenschap
1925-1934	Ons damblad
[1925]-[1933]	Ons roomsche reisblad
1925-1927	de RK radio-gids
1926-1930	Limburg in beeld
1926-{1927}	het Oosten
1927-1939	Als het wintert
1927-1930	Brabantsche illustratie
1927-1956	Katholieke radio gids
1927	de Wekker
1927	Wij
1928-1936	de Illustratie voor het katholieke huisgezin
1928-?	het Katholieke huisgezin
1928-{1929}	de Vlam
1929-1941	For roomsk Fryslân
1929-?	het Goudschaaltje
1929-{1939}	Overal
1929-[1930]	Regina pacis
1929-1940	RK bouwblad
1929-{1961}	de Schakel
1930-1964	Aristo-
1930	Filmgids
1930-1934	Ons zuiden
1930-1931	de Paal
1930-1933	Van bouwen en sieren
[1930]-{1931}	Vereenigingsorgaan voor Roomsch Kath. Nederland
1930-1941	Vondelkroniek
1931-1939	Bouwen
1931-[1935]	Ideaal
[1931]-{1940}	Mededeelingen der Katholieke Film Centrale
1931	Mededeelingen van de RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgeversvereeniging St. Jan
1931-1952	Mededeelingen van het Ward-Instituut
1931	RK sportblad op den uitkijk
1932-1933	In Gods vrije natuur
1932-1935	Plankenland
1933-1938	Filmfront
1933-1958	Haarlemsche bijdragen
1933-1934	l'Illustrazione Vaticana
1933-1935	Katholiek tooneel
1933	het Katholieke leven
[1933]-?	de Katholieke toerist
[1933]-{1940}	RK sportblad voor Twente
1934-1938	de Katholieke turner
1934-1936	de Nieuwe gemeenschap
1934-1961	de Zwerver in Gods vrije natuur
1935-1946	Brabantia nostra
1935-1940	Mixturen
[1935]-[1937]	Stuwen
1936-1956	Boek en leven
1936-{1940}	Katholiek verweer
1936-{1938}	Radiaro
1936-[1938]	Thijm-almanak
1937-1938	de Bundel
1937	Klondyke
1937-[1940]	Musica et cantica
1937	Schalmei
1937-{1941}	Wij spelen
1937-1938	het Witte doek
1938-1945	Bijdragen van de philosophische en theologische faculteiten der Nederlandsche jezuïeten
1938-1941	Katholiek filmfront
1938-?	de Spil
1938-1940	Theorie en practijk
1939-1967	Beatrijs
1939-1942	Katholieke sport
[1939]-[1941]	Mededeelingen van de Algemeene Katholieke Kunstenaarsvereeniging
{1939}-{1959}	Met ons op reis
[1939]-1941	Ons orgaan / Federatie van RK bonden van harmonie- en fanfarekorpsen
1939-1951	de Spelewei
1939-1949	de Tweede toren
1939	14 Dagen
1939-1940	Zonnewijzer
1940-1941	het Bouwblad
1940-{1941}	Gaudeamus
1940	In 't licht
1940-1949	de Vriend van Ariëns
[1943]-[1944]	Groei
[1943]	Kerstboek
[1943]-[1944]	de Nieuwe lente
1944-{1945}	het Boek voor Kerstmis
1944-{1980}	Die mei plezant
1944-1945	Groei en de Nieuwe lente
1944-1945	Overtocht
1945-1947	Katholiek cultureel tijdschrift
1945-1947	Katholiek volk
[1945]-{1980}	Mededelingen van het bestuur der Nederlandse St. Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond

[1945]	Spiegel en stem
1946-{1980}	Bijdragen
1946-1950	Edele Brabant
1946-1969	Familieblad
1946	Film en kunst
1946-1970	IDIL-tijdingen
1946-1967	Katholiek bouwblad
1946-1961	Katholieke digest
1946-1952	Katholieke filmkeuring
1946-1951	de Nieuwe spoel
1946-1947	Parterre
1946	de Tafelronde
1947-1950	Estafette
1947/48	Film jaarboek
1947/48-{1967/68}	Jaarboek / Werkgenootschap van katholieke theologen in Nederland
1947-1953	Katholiek cultureel tijdschrift Streven
1947-1948	Katholiek filmfront
1947-1948	Ons damjournaal
[1947]-{1980}	St. Caecilia
1947	Start
1947-1959	het Volksweekblad
1947-[1953]	Zuid
1948	Filmfront
[1948]-{1960}	IDIL's boekennieuws
1948/49-1968	Mededelingen van de Vereniging voor seminarie- en kloosterbibliothecarissen
1948-{1949}	Uw boek
1949-1966	Annalen van het Thijmgenootschap
1949-{1952}	Filmfront filmstudiën
[1949]-1967	de Katholike Fries
1949	Mededelingen der bisschoppelijke adviescommissie inzake lectuurvoorziening
1949-{1951}	Mededelingen der Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland
1949-{1953}	Mededelingenblad AKKV
1949-[1951]	Mededelingenblad van het Katholiek Cultureel Verband van dansleraren San Filippo Neri
1949-1969	de Nieuwe mens
1949-1964	Zingende Kerk
1950-1951	Brabantia nostra
1950-1951	Katholieke film-actie
1950-{1954}	de Katholieke filmkeuring
1950-1953	Te elfder ure
1951-1962	Boekengids / RK editie
1951-{1961}	Boekenschouw
1951-1967	Elckerlyc
[1951]-{1956}	de Filippijn
1951-1965	Filmforum
1951-1970	IDIL-koerier
1951-1975	Speculator
1951-{1980}	Sportparade
1951-{1953}	Tijdschrift voor volksdans, volkszang en huismuziek
1951	Vrouw Luna
1952-{1956}	de Artist
[1952]-[1968]	Don Bosco klanken
1952-{1980}	Ex ore infantium
1952-1957	Katholiek vizier
1952	Lectuurcontact
1952-1954	Speel met spoel op de spelewei
1953-1955	Galerie Zuid
1953-[1960]	KFC
1953-1972	Mens en boek
1953-1959	Sociaal kompas
1953-1980	Streven
1953-1970	Te elfder ure
1955	Mededelingen- en documentatieblad betreffende volksdans, volkszang, huismuziek
1955-1965	Nieuw perspectief
1955-1969	Speel
1956-[1959]	Maandblad van de RK Zangersbonden in Nederland
{1956}	Slag en ereprijs
1957-1968	Katholieke radio- en televisiegids
1957-1968	Kort geboekstaafd
1957-[1963]	Kunst en religie
1957-{1958}	KVV mededelingen
1957	Mededelingen / Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond
1957-[1966]	de Narrenkap
1958-1962	Boek en zaak
1958-1971	de Maand
1958-1964	Ruimte
1959-{1980}	Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland
1959-{1980}	Gregoriusblad
1959-1973	Scripta recenter edita
[1959]-1979	Uitgave van de Nederlandse Bond van Katholieke Zang- en Oratoriumverenigingen
1960-[1970]	Mededelingenblad / Katholieke Vereniging voor volkszang, volksdans en huismuziek
1960-1968/69	Neem en lees
1960-1963	Rotonde
1961-{1980}	Tijdschrift voor theologie
{1962}-1972	de Korfbalster
1963-[1974]	Biblio-berichten
1963-[1979]	Intermezzo
1963-1975	Raam
1964-{1967}	Boekenvisite
1964-{1980}	Concilium
1965-1969	de Kerk zingt
1966-{1980}	Informatie / Nederlandse Sint Gregorius Vereniging, bisdom Breda

1967-{1970}	AKK varia
1967-{1980}	Mededelingen / Thijmgenootschap
1968	Illustratie
1968-{1980}	Studio
1968-{1980}	Tot Uw dienst
1969-1978	DOE
1969-{1980}	Kontakt / Nederlandse Katholieke Gymnastiek Bond
1969	Mededelingen van de Vereniging tot stimulering van het kerkelijk en godsdienstig-wetenschappelijk bibliotheekwezen VSKB en van de Vereniging van religieus-wetenschappelijke bibliothecarissen VRB
1969-{1971}	Op toonhoogte
1970-1974	Mededelingen van de Vereniging voor het godsdienstig-wetenschappelijk bibliothecariaat VSKB
1971-1998	Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum
{1973}-{1980}	Mededelingenblad / Katholieke Dirigenten- en Organistenvereniging
1973-{1980}	Medok
1974-{1980}	Mikro gids
1975-{1980}	Articuli
1976-{1980}	Kerkoraal
1980-1988	Parels
1980-{2005}	Rondom de koren

Register van namen en titels

In dit register zijn opgenomen: de namen van personen, instellingen en de titels van periodieken.

De *nummers* in het register verwijzen niet naar bladzijden, maar naar de nummers van de beschrijvingen. Een vetgedrukt nummer verwijst naar het nummer van de betreffende periodiek.

Als *persoonsnamen* zijn opgenomen: de redacteuren en medewerkers, alsmede de personen die op een of andere wijze bij de uitgave van de periodiek betrokken waren, en de personen die het onderwerp vormen van speciale nummers. Voor de persoonsnamen geldt dat deze in het register zijn gestandaardiseerd, waarbij de voornaam voluit wordt geschreven, indien een voornaam bekend is, en de initialen worden gegeven, indien meer dan een voornaam bekend is.

Als namen van *instellingen* zijn opgenomen: de uitgevende instanties, drukkerijen, uitgeverijen, stichtingen, alsmede de namen van instellingen die het onderwerp vormen van speciale nummers. In het geval van verschillende schrijfwijzen is de laatst gebruikte naam in het register opgenomen.

De *titels* van alle periodieken die in de beschrijvingen voorkomen, zijn opgenomen in het register: voorlopers, opvolgers, kopbladen. Tevens zijn rubriektitels, ondertitels en bijlages opgenomen, voor zover de gebruiker deze mogelijk als titel zou kunnen zoeken. De titels van periodieken zijn cursief afgedrukt.

Index of names and titles

This index includes the names of persons, institutions and the titles of periodicals.

The *numbers* do not refer to pages, but to the numbers of the descriptions. A number in bold face refers to the number of the periodical in question.

The following *names of persons* have been included: those of the editors and members of the editorial board, the persons in some way involved in the publication of the periodical, as well as the persons to whom special issues have been devoted. In this index the names of persons are described according to a standard model: the first name is mentioned in full if only the first name is known; the initials are mentioned if more than one first name is known.

The following *names of institutions* have been included: those of the issuing bodies, printers, publishers, foundations, as well as the institutions to which special issues have been devoted. In the case of varying spellings, the name last used has been included.

The index lists the *titles* of all periodicals mentioned in the descriptions: predecessors, successors and independent additional papers. In addition, the titles of columns, subtitles, and supplements have been included, in cases where the user might regard them as titles. The titles of periodicals have been printed in italics.

Aa, Agnes van der 326
Aa, M.W. van der 114, 130, 311
Aafjes, Bertus 16, 157
Aalberse, B.P. 45
Aalberse, P.J.M. 54, 130
Aarsen, H. van 130
Aarts, Loek 87, 88, 293
Aartsbisschoppelijk Museum 79
Aartsbroederschap van de H. Familie 5, 61, 90, 110, 113, 252
Aartsbroederschap van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart 182
Abbink, G.A.M. 14, 44
Abraham, Jan 176
Absil, T.E. 318
Achttien (18) Karaats 29
Acket, J.A. 132
Acta apostolicae sedis 332
Actie, NV Uitgeversmaatschappij de 297
Actio catholica 277
Adé, Georges 176
Adler, A. 67, 68
Adreslijst / RK voetbalbond aartsbisdom Utrecht 295
Adreslijst / RK voetbalbond bisdom 's-Bosch 295
Adreslijst van den RK Limburgschen voetbalbond 295
Adriaansen SJ, G.J. 299
Adrianus OFMCap 238, 313
Adviesraad voor Godsdienst en Levensbeschouwing 206
Aelst, Firma Gebrs. van 84, 279
Aengenent, J.D.J. 114, 133, 140, 300
Aerden, L. 14
Aerts, H. 140
Aetherbode 261
Aewerdonk SJ, W. 313
Agt, J.J.F.W. van 79
Aken, Drukkerij Van 88
Akker, J.A. van 114
Akker, L.M. v.d. 296
het Akkoord 55
AKKV; zie: Algemeen Katholiek Kunstenaarsverbond en Algemene Katholieke Kunstenaars Vereniging
AKKV Mededelingenblad 198
AKKV-Nieuwsbrief 1
A K K Varia **1**
Alberdingk Thijm, Catharina 51
Alberdingk Thijm, J.A. 6, 51, 106, 132, 291, 338
Alberdingk Thijm SJ, J.C. 106, 130, 301, 338, 352
Alberdingk Thijm, Jozef 21
Alberdingk Thijm, Karel 51
Alberdingk Thijn, P.P.M. 51, 130, 182
Alberigo, G. 49
Albers SJ, P. 34
Albers, J. 296
Alberts, Firma M. 258
Alberts, Gustave 258
Alberts, P.M. 258
Alberts, Piet 225
Alberts Drukkerijen 281
Albregts, A.H.M. 287
Album voor katholieke huisgezinnen **2**, 3
Album voor katholieken 2, **3**
Alexander, frater M. 368
Alfa boekhandel, NV 29
Alfaro, J. 49
Alfen, H.P.J. van 130
Alfen, uitgeverij H.G. van 165
Alfen, uitgeverij J.A.J. van 165
Alfred OFMCap 275
Alfrink, B.J. 300
Algemeen Katholiek Kunstenaars Verbond 1

Algemeen Kristelijk Kunstenaars Verbond 1
Algemeen Limburgsch weekblad 173
Algemeen Secretariaat van Vereenigingen Geloof en Wetenschap 36, 41, 278
Algemeene Nederlandsche Radio Omroep 261
Algemeene RK Kunstenaarsvereeniging 184, 328
Algeme(e)ne Katholieke Kunstenaars Vereniging 35, 103, 115, 183, 198, 259, 328
Alkemade, zuster Alix 224
Allard SJ, H.J. 51, 130, 301
Allart, uitgeverij D. 125
Almanak voor christelijke huisgezinnen **4**
Almanak voor de leden der H. Familie **5**, 113
Almanak voor de roomsch-katholijken in Nederland **7**, 268, 340
Almanak voor het katholieke gezin 365
Almanak voor het katholieke huisgezin 347
Almanak voor het katholijke volk in Nederland **6**
Almanak voor Nederlandsche Katholieken 106, 338
Almanak voor roomsch catholijken 340
Almanak voor roomsch katholijken in Nederland **8**, 272
Alphen OFMCap, Henricus van (= W.C.M. Hendrikx) 74, 210, 360
Alphen, Jacques van 255
Alphen, Yvonne van 302
Alphonsus de Liguori 132
Als het wintert **9**, 10, 33
Alting von Geusau OFM, L. 49, 224
Alting von Geusau OFM, W. 224
het Amateurtoneel 57
it Ambyld 143
Amerongen, Jan van 321
Ami de la religion et du roi, l' 82
Amici Cantus Gregoriani 153
Ammerdorffer, H. 75, 177
Amorie van der Hoeven, H.A. des 349
de Amstelbode 352
de Amstelbode, wetenschappelijk bijblad 352
Amsterdamanoj, la 217
Amsterdamsch jaar- en feestboekje voor katholijken 340
het Amusante weekblad 9, **10**
't Amusantje 10
Anciaux, P. 224, 319
Andriesma, N. 313
Andriessen, Henk 76
Andriessen, mr. 115
Anecdoten-magazijn **11**
Anker SJ, S. van den 301
Annalen van de Vereeniging tot het bevorderen van de beoefening der wetenschap onder de katholieken in Nederland 12
Annalen van het Thijmgenootschap **12**, 194, 300
Annuarium der Apologetische Vereeniging Petrus Canisius 106
Antonucci, Antonio 80, 361
Antwerpen, P.A. van 114
Apollo 15
Apologetische Vereeniging Petrus Canisius 106
Appels, J.A.M. 104
Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland 13, **14**, 34, 89, 104
Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht **13**, 14, 45, 89
de Argus (1825-1826) 15, 144
Argus (1828-1829) **15**
Ariëns, A.M.A.J. (Alphons) 81, 130, 346
Ariëns-Uitgeverij 346
Aristo- **16**, 157
Arkesteyn, firma (uitgeverij J.J.) 47, 82, 214
Arntz, N. 114
Ars Catholica, Uitgeverij 79, 133
Articuli **17**
de Artist **18**
Arts, A.C.B. 331, 353
Arts, Antoon 16
Arts, Firma Antoine 353
Arts, P.C. 296
Arts-Bouvy, D. 331
Asocio de Laboristaj Esperantistoj 217
Asselbergs, Alph. 282
Asselbergs, W.J. 12, 30, 112, 266, 306
Assmann, P.W. 28, 30
Association des bibliothécaires religieux-scientifiques 280
Aster, G. 343
Astrea **19**
Astrée, l' 19
Aubert, R. 49
Augustinus 300
Aukes, H.W.F. 143
Ausems, A.W. 16
Ausems, Egb. 16
Ausems, Lie 76
Ausum Uitgevers- en Boekhandelsfirma, NV 124
Averdieck, H.J. 294
Avezaath, W.J. van 132
de Avondster 75
AVRO 261
Baak, J.C. 16
Baaren, H.J.G. van 156
Baarts, J. 354
Baartscheer, uitgeverij C.B.J. 30
Baas, L. 49, 277
Baasridder, M.C. 267
Baccaert, Herman 331
Baekelandt OSA, A. 44
Baerdt, Karel Helle (pseud. van Ton Kerssemakers) 248
Baers, Maria 168
Baeyens, Jozef 122, 124
Bake, C. 344
Bakker SSS, J.D. 280
Bakker, L. 44
Balen, H.J. van 115
Baneke CssR, E.J. 61
Bank, J. 86, 148, 282, 306
Banning, boekverkoper G. 175
Banning, H.A. 54, 132
Banning, uitgeverij H.A. 2, 25, 83, 228, 340, 341
Banning, W. 176
Bär OSB, R.P. 17
Barendse OP, C. (= B.A.M.) 115
Barnouw, A.J. 344
Baron, A. 331
Barsem, A. 138
Bartalits, L. 299
Bartelink, B. 86, 282
Bartels, A. 260
Bartels, H.M.H. 283
Barten SJ, J.T.P. 14
Bassett, W. 49
Baum, G. 49
Bauma, Sjoerd 16
Bavel, T. van 319
Bazelmans, J.M. 281
de Bazuin 306
Beatrijs **20**
Becker SJ, F. 243, 301
Becker SJ, V. 301, 338, 352
Beeckenaar, de (pseud. van Jan Naaijkens) 38
Beek, Annie van 50
Beek, Geert van 255
Beek, H. van 114
Beek, J. van 34
Beekeman, Luc. 42
Beekman OSB, A. 35, 79, 115, 259, 328
Beekman, Drukkerij 50, 244
Beeks, H. 50
Beel, H. van 132
Beelen, J. 80
Beelen, T.T.H. 6
Beemer, T 49
Beemsterboer, F.N. 217
Beemt, Jac. van den 158
Beentjes, P. 299
Beer, Beb de 52, 216, 289
Beer, T.H. de 51
Beeren, W.A.L. 79, 163
Beerendonk, uitgeverij J. 25, 252, 350
Beerends, Jan 36, 66, 115, 259, 290
Beermann, V.A.M. 305
Beex, H. 39
de Beiaard **21**
Bekaert, G. 115, 299
Beker, E. 319
Bekink, C. 115

Bekker, uitgeverij, F.H.J. 126
Bekman, Hubert 42
Beld, A.J. van den 13
het Belfort 51
Belgrado, Carolus 58
Beliën, J.J. 331
Beliën, P. 299
Belkom MSC, P. van 224
Belle, uitgeverij / Firma G. W. van 53, 58, 221, 251, 276
Belle, uitgeverij J.A. van 58, 276, 361
Bellon, K.L. 300
Belpaire, M.E. 168
Belt, J.B.M. van den 368
Bemelmans, J.S.H. 312
Benedictijnen, paters 159, 288
Benno OFMCap 368
Benoit, P. 49
Bensdorp CssR, T. 165
Benthem OP, B. van 33, 112
Benvenutus van Venraay OFMCap 34
Berckel, H.A.A. van 51
Berckel, H.A.M. van 130
Berg, M.A. van de 206
Berg, P.W.J. van den 35
Berg, Theo op ten 87
Berganius-Van Gorkum, A.W.D.C. 132
Bergem, H.M.A. van 59
Bergen, J.W. 14
Bergen, Louise van 168
Bergen, Frank van 66
Berger, Frits 88
Bergh, Herman van den 255
Bergh, Sam Jan van den 291
Bergh, uitgeverij J.A.A. van den 291
Berghuis, H. 247
Bergmans (& Cie), Drukkerij-Uitgeverij Henri 38, 39, 56, 91, 318
Bergmans, Drukkerij-Uitgeverij W. 64, 91, 318
Berkhout CssR, T. 61
Berkhout, H.N.P.J. 45, 89
Berkhuijsen, Norah 65
Bernaerts, J. 238
Berndsen, A. 267
Bernink, J. 368
Bernsen, H.M.S. 318
Bernulphus 78
Bertels, Gijsb. 326
Bertels, J.W. 188
Berthilo, broeder 188
Bertina, B.J. 63, 65, 67, 68, 119, 250
Besemer, Jan 52
Bets, P.V. 182
Beuk, J.C. 313
Beukering, F.C. van 259
Beukers SJ, C. 44, 46
Beukman, pastoor 205
Beukman, Rita 87
Beukman, uitgeverij J.F.A. 6, 25, 229
Beurden, A.F. van 331
Beurskens, L.H. 298
Bevers, Ad 63, 119, 250
Beversluis, Martien 16
Bewaar het u toevertrouwde pand 305
Beijaerd, uitgeverij Karel 271
Beijers, Louise 50
Beijers, uitgeverij J.L. 78
Beijk, J.W.B. 207
Beysens, J.T. 45, 300
Biblio-berichten **22**
Bibliografie betreffende de Nederlandse kerkgeschiedenis 14
Bibliografie door de benedictijnen van de St. Paulus Abdij, Oosterhout 288
de Bibliotheek **23**
Bibliotheek en samenleving 206
Bibliotheek tot nuttig en gezellig onderhoud voor katholijken 181
Bibliotheek voor katholijke huisgezinnen **24**, 311
Biekmann, Joop 216, 225, 292
Biesbroeck, Jeannette 302
Biezeno, H. 319
Biggelaar, A. van den 66
Biggelaar, M.J. van den 261
Bilderdijk, Willem 291
Bilsen, A.A.J. van 176
Bilsen OFM, Bertrand van 224
Binnenhof, NV Dagblad het 59
Binnewiertz, A.M.J.I. 114, 330
Bisschop, A. 50
Bisschoppelijke adviescommissie inzake lectuurvoorziening 190
Bisschoppelijke commissie ter goedkeuring van kerkelijke-muziekale compositiën 282
Bladel SJ, L. van 44
Blauw, Frits de 136, 208, 302
Blockx, K. 44
Bloem, J.J.J. 186
Bloemen bij de naburen geplukt **25**
Bloemkolk, Frits 57
Bloemkorf 25
Bloemlezing van nuttige en aangename verhalen voor alle standen 58, 276
Bloemsma, A.H. 161
Blok, Dieuwertje 302
Blokveld, Willem 253
Blom, H. 227
Blommaert, Philip 51
Blondel, J. 67, 68
Blijboom, Jan 296
Böckle, F. 49
Böckling, J.J.C. 206
Bodifée, H.B. 130
het Boek 112
Boek en leven **26**, 161, 187, 193
Boek en leventje 26
Boek en lezer 206
Boek en zaak **27**, 193
het Boek van nu 266
het Boek voor Kerstmis **28**, 154
Boekenbeeld 206
Boekengids / RK editie **29**
Boekengids Sint Jan 29
Boekenlijst van vertrouwbare werken voor katholieken 30, 165
Boekenschouw (1906-1941) **30**, 33, 112, 165, 178, 327
Boekenschouw (1951-{1961}) **31**
Boekenvisite **32**
Boekraad, Leo 16, 157, 333
de Boekverkoper 27
Boekzaal 95, 96
Boekzaal der geheele wereld 9, 30, **33**, 96, 99, 112
Boelaert MSC, E. 313
Boelen SJ, J.J.G. 337
Boelens, Jan 255
Boer OSB, N. 288
Boerebach, B.M. 30
Boeren- en Tuinders-Bibliotheek 368
Boerma 138
Boerma, Fred 136, 302
Boers, Frans 119, 250
Boers, J.J.A. 331
Boff, L. 49
Bogaers jr., Pierre 16
Bogaert, P.M.F. van den 157
Bogaerts, uitgeverij Henri 4, 54, 114, 132
Bohl, Joan 51, 243, 349, 350, 352
Böhl, Philippe de 326
Bolle, F.G. 307
Bollen, Bart 87
Bols, J. 182
Bolsius, G.J.P.M. 259
Bomans, Godfried 42, 63, 119, 250, 292
Bommel, H. van 42
Bond van Katholieke Volièrehouders en Amateur Vogelkwekers 286
Bond van RK Openbare Leeszalen en Boekerijen 33, 112, 206
Bond van RK Volksuniversiteiten 41
Bond van RK Zaalhouders 185
Bond van Volksuniversiteiten 278
Bonneure, Fernand 255
Bonnier, G. 61
Bont CssR, D. de 90
Bont, Hein de 87, 88
Boogaard, A. van den 49
Boogaard, A.G. van den 16
Boogaard, M. van den 114
Boogaard, uitgeverij J.L. van den 360
Boogmans, L.J. 79
Boom Pers 299
Boom, uitgeverij J.H. 299
Boomaars CssR, C. 90
Boomaars CssR, J. 90
Boon, Arthur 344
Boonekamp, J.T. 156
Boost, C. 65, 66, 67, 68
Boosten en Stols, uitgeverij 247
Boosten, A.J.N. 76
Bordewijk, R.F. 65, 66, 67, 68
Borg, J.M.H. 126

Borg, uitgeverij G. 126
Borgerhout, F. (pseud. van L.J. Aarts) 88
Borgert Cssr, H. 61
Borgue, Pierre 255
Borking, L.H. 114
Bormans, J.H. 51
Born SJ, H. van 338
Bornewasser, E.G.H. 20
Bornewasser, J.A. 14
Borrenbergs, J.A. 331
Borret, T.J.H. 114
Bos, A.W. 132
Bos, J. 114
Bos, Pim 50
Bosch, J. 316
Bosch, J. v.d. 231
Bosch, J.M.S. 20
Bosch en Zoon, uitgeverij L.E. 291
Bosschaerts OSB, Constantinus 266
Bossche bijdragen 14, **34**
Bosse OFM, L. 224
Bostoen, Lode 176
Bot CssR, A. de 61
Bot, T.H. 305, 306
Botermans, J. 65, 67, 68
Both, A.M.E. de 206
Bots, P.M. 130
Bottemanne, C.J.M. 114
Boucherij, Leo 331
Boudens, A.A. 36
Boudens, R. 319
Boudens-van Heel, C. 36
Bouma, Thea 50
Bouman, C.A. 224, 319
Bouman, Jac. 55
Bourbon, Louis de 76, 266
Bouvy, D.P.R.A. 79, 163
het Bouwblad **35**, 115, 183, 259
Bouwen **36**
Bouwen serie 36
Bouwhuis, H.W.L. 360
Bouwstenen van de kennis der maatschappij 287
Boven, Paul van 42
Bovene, Hans van 296
Boxtel, J.J.M. van 287
Boxtel, J.M. van 87
Boymans, P.J. 160, 298
Braake SJ, H. te 301
Braam, uitgeverij F.J. 181, 339
Braam, uitgeverij P.T. 339
Brabant en Limburg **37**
Brabantia 39
Brabantia nostra (1935-1946) **38**, 56
Brabantia nostra (1950-1951) **39**, 56
Brabantia Nostra, Stichting 38, 39, 56
Brabantius 138
Brabants jaarboek 39
Brabants Studenten Gilde van Onze Lieve Vrouw 38
Brabantsche illustratie **40**, 132, 171, 240
de Brabantse Beweging 56
Braem, R. 115
Braken, Peter van den 147
Brand jr., Paul 26, 29, 49
Brand sr., Paul 178, 187
Brand (NV), Uitgeverij Paul 36, 49, 163, 168, 176, 277, 304, 325
Branden SM, A. van den 224
Brands, E.W.A. 130
Brands, H. (pseud. van H. Berghuis) 247
Brandsma OCarm, Titus 34, 70, 71, 114, 143
Brans, A.B.M. 86, 148, 305
Brans, Jan 266
Brattinga, T.A. 143
Bredania, Voetbalvereniging 263
Bredero, A.H. 176, 306
Bredschneyder, Fred. 65
Breedveld, Walter (pseud. van P.M.F. van den Bogaert) 16, 157
Bressens, Charles 293
Breukel, Steph. 16
Briels, A.H.B. 65, 127, 129
Bries 88, 293
Brink, Jan ten 51
Brink, J. van den 130
Brinkgreve, Geurt 115
Brinkman CssR, A. 90
Brinkman, B.H. 90, 110
Brinkman, J. 114
Brinkman en Van der Meulen, Uitgeverij 350
British Catholic Information Society 180
Broeke, Leonardus van den 344
Broens, G. 160
Broere, Cornelis 89, 114
Bröker, W. 49
Brom, Ed. (= T.J.) 130, 132, 330
Brom, Gerard 21, 30, 36, 331, 344
Brom, Gisbert 13, 330
Brom, J. 78
Brom, J.E. 79
Brom-Struick, Willemien 331
Bron, Jurgen van den 88
Brongersma, E. 176, 306
Bronsveld-Vitringa, S. 112
Brorens, M. 354
Brouns, P. 172
Brouns, P.N. 130
Brouwer CssR, J. 90
Brouwer, frater Winfryd 143
Brouwer, P.M. 217
Brouwer, Jef de 38
Brouwer, P.C. de 38, 266, 318, 353
Brouwer, (NV) Uitgeverij Desclée de 117, 319
Brouwer en Co, Drukkerij 87
Brouwers, J.W. 51, 132, 352
Brouwers, Jan 296
Bruggeman, H.C. 282
Bruggeman, uitgeverij G. 81
Brüggen OSB, J. 282
Brugman, A.J.W. 331
Brugman, Bert 290
Brugman, G.J.M. 313
Brugmans, G. 119, 250
Brugmans, H. 176, 344
Bruin SJ, Paul 301
Bruin SJ, P. de 30, 117
Bruinsma, P.A. 313
Brumsteede, E 65, 68
Bruna, uitgeverij A.W. en Zoon 255
Bruning OFM, Eliseus 211, 282
Bruning, Gerard 76, 157, 326
Bruning, Henri 16, 76, 176, 248, 305, 326
Brunklaus, F.A. 30, 79
Brunner, Jos. van 361
Brussel, J.T. van 114
Bruyn, J. de 114
Bruijn, Leo de 153
Bruyn, P. de 282
Bruyn, P.A. de 114
Bruyn, P.J. de 50
Bruyn, W. de 115
Bruyns, Martin 42
Bruijsten, S. 312
Buchem, F.S.P. van 12
Buckers, Martien 158
Budts, J.F. (pseud. van P.G. van Ghert en van Jan Wap) 144
Buissink, P. 130, 165
Bull, A.J. de 291
Bulletin bimestriel de la Dietsche warande 51
Bulletin des métiers d'art 284
Bulletin périodique de la Dietsche warande 51
Bulletin van het Algemeen Secretariaat van Vereenigingen Geloof en Wetenschap en gelijksoortige lichamen **41**, 278
Bulten, G. 112
de Bundel **42**, 222
Bünnemeyer CssR, W. 61, 90
Burger, J.A.W. 275
Burger, J.E. 280
Burgers, C. 50
Burgmeijer, J.J. 114
Burgmeijer, pastoor H.J. 80
Burgt, E.P. van de 114
Burgt, F.P. van de 13
Burgt, J. v.d. 354
Busch, F. 138
Busken Huet, C. 51
Bussard, Paul 122, 124
Buuren, boekverkoper P. van 362
Buijs, B.G. 138
Buijs, Peter 136, 302
Buyse, Gerard 176
Buysse, Emile 42
Buytendijk, F.J.J. 287
Buijtenen, M.P. van 14

Bijblad voor taal en letteren **43**, 318
Bijdragen **44**, 46
Bijdragen van de philosophische en theologische faculteiten der Nederlandsche jezuieten 44, **46**
Bijdragen van den Godsdienstvriend tot nut van 't algemeen 82
Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom van Haarlem 13, **45**, 89
Bijdragen-bibliotheek 44
Bijkerk, F.E.J. 143
Bijl, Theo van der 21, 266
Bijvoet, A.W. 114
Bijvoet, Jan 201
Cadet, Louis 88
Caecilia 281
Cahais, boekverkoper G.N. 175
Cahiers / Te elfder ure 305
Callier, A.J. 297
Calon, P. 12
Caminada, H.P. 115
Campen, Drukkerij Jacob van 135
Campen, W.J. van 141
Canning-Spencer, L. 227
Cantor 159
Cantré, Jozef 76
Capra, F.R. 68
Capucijnen, paters 74, 98, 123, 33, 360
Cardoso Peres, M. 49
Carmiggelt, S. 67, 68
Cartens, J.H. 255
Casaer, Hugo 176
Casparie, uitgeverij W.R. 146
Castelein, Evert 62
Catalogue [de la] Bibliothèque choisie – Kataloog [van de] Keurboekerij 30
Catholic digest 122, 124
the Catholic Digest Inc., uitgeverij 124
Catholic monthly letters 180
Catholijke Nederlandsche stemmen over godsdienst-, staat-, geschied- en letterkunde 82, 322
Cauwelaert, Frans van 21
Cavens, A. 67, 68
CCV; zie: Centrale Commissie voor de St. Vincentiusbibliotheken
Centraal Reis- en Passagebureau voor Katholieken 207
Centrale Commissie voor de Filmkeuring 128, 155
Centrale Commissie voor de St. Vincentiusbibliotheken 22
Centrale Drukkerij (NV) 44, 224, 300
Centrale Keurraad voor St.-Vincentiusbibliotheken 94, 96
Centrale Vereniging voor Openbare Bibliotheken 96
Centrale Vereniging voor Openbare Leeszalen en Bibliotheken 278
het Centrum 48
Centrum, Drukkerij Het 76
Chantal, J.-F.F. de 227
Chenu, M.-D. 49
Chorus, A.M.H. 12
Chrispijn sr., Louis 313
Christelijk Lectuurcentrum 96, 206
Christelijke Film Aktie 155
de Christelijke mentor **47**
Christiaens, Lucienne 176
Christofoor 305
Christofoor, Stichting 305
Christus Koning 74, 123
Chronica 114
Chronica over staatkunde en letteren **48**, 114
Cirkelen rond de geschiedenis van het katholieke leven in Nederland (DVD-rom) 13, 14, 34, 45, 89
Claes, Ernest 21, 154
Claessens, P. 182
Claeys, H. 182
CLC; zie: Christelijk Lectuurcentrum
CLC-KLC bulletin 206
Cleerdin, Vincent 16
Cleinge, J. 67, 68
Clemens VI 13
Clemens, Th. 14
Close-up (pseud. van A. van Domburg) 66
Coeberg, M.H.A. 89
Coebergh, A. 26
Coebergh, P.G.M. 29
Coleridge, S.T. 247
Colla, Niek (pseud. van Nic. Tummers) 72
Collegiana 117
Collette, Joan 115, 259
Colombo, C. 49
Columbus, Christophorus 131
Combinatie van RK sportvereenigingen 297
Commissie voor de Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek 29
Concilium **49**
Concilium, Stichting 49
Concordius OFMCap 123, 275
Congar, Y. 49
Contze en Overbroek, uitgeverij 15
Coolen, Antoon 76, 84, 266, 290, 368
Cooth, A.M.C. van 114
Coo-Wijgerinck, M. de 104
Cooymans OPraem., W. 38
Coppens en zoon, boekverkoper J.J. 175
Cordens, F.J.A.L. 132
Cornegoor, R. 299
Cornélis, E.M. 319
Cornelissen, A.J.M. 36
Cornelissen OP, H.P.A. 300, 319
Cornelissen, J.D.M. 91
Cornelissen, L. 315
Cornet, Mathieu 238
Correspondentie 30
Corten, NV Drukkerij G. 264
Costa, Isaac da 51
Coster, H. 34
Coudenhove, Frederike 316
Coumans, W.K. 72
Cousijn, Henk 50
Couwenberg OFMConv, I. 130
Couwenberg, S.W. 306
Couwenbergh, W.H.A. 296
CPNB; zie: Commissie voor de Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek
Crafford, uitgeverij Alex. A. 357, 364
Crajenschot, uitgeverij B.J. 205
Crajenschot, uitgeverij J.A. 150
Cramer, J.H.M. 132
Cramer, J.W. 291
Cranenburgh OSB, H. van 288
Crasborn, P.L.H. 281
Creemers, Albert 16
Cremer, Boekhandel W. 51
Creutz Lechleitner SJ, W.G. 355
Critisch bulletin 266
Critisch film- en televisiebulletin 65
Critisch filmforum 65
Crolla jr., Electrische Drukkerij Joseph 162
Croonen, W. 86, 148, 358
Cuijpers CssR, F. 90
Culturele agenda 63
Cuppens, Aug. 331
Custers, J. 140
Cuypers, Aug. 16
Cuypers jr., Hub. 16
Cuypers, Joseph (J.T.J.) 79, 330
Cuypers, Pierre sr. (P.J.H.) 51, 79, 132, 330
Cuypers, Pierre jr. (P.J.J.M) 184
Cuyten, J. 114
CV; zie: Centrale Vereniging voor Openbare Bibliotheken
Cijffers, A. 140
Cyprianus OFMCap 123
Daalder, D.L. 154
Daaldreef (pseud. van A.A.F.E. Jacobs) 266
Daams, F.H.J.M. (Frits) 176, 305, 306
Daelman CssR, G. 90
Daems OPraem, S. 182
Dagblad voor Noord-Limburg, Drukkerij 296
Dalen, Louis van 88
Dalmulder, J.J. 287
Dam, C. van 57
Dam, Dirk Jansz van 220
Dam, Meyndert van 220
Damen CssR, C. 90
Damen, H. 217
Daniella (pseud. van A.W.D.C. Berganius-Van Gorkum) 132
Daniëls SJ, Jos. 30, 318
Dankelman CssR, J. 61
Dannenfelser en Doorman, uitgeverij 19
Dante Alighieri 21

Dautzenberg, J.M. 51
Davay, Paul 65, 67, 68
Davidsfonds 308
Davis, C. 49
De Clercq, J 319
De Graeve, F. 44
De Loose, J. 67
De Meyer, Jan 176
De Raedemaeker SJ, F. 117, 299
De Schrijver, G. 299
De Tollenaere SJ, M. 44
De Vos, V. 124
Debets, J. 114
Decker, Walter de 219
Declercq, J. 225
Declerq, Guido 176
Deen, N.G.H. 259
Deering, Anton 333
Degenkamp, J. 296
Dekeukeleire, K. 67, 68
Dekker & Van de Vegt, Uitgeverij (NV) 14, 104, 124, 300, 325, 344
Dekkers, F. 34
Delbeke, Rik 176
Delcorde, J. 67, 68
Deleeck, Herman 176
Delfgaauw, B.M.I. 176, 306
Delft, A. van 314, 353
Delft, L. van 56
Delobel, J. 44
Delteijk CssR, G. 90
Demelinne, uitgeverij J.D. 356
Denekamp, A.E. 66
Denters, H.G. 10
Denters, J.M. 206
Denzen, H.F. van 217
Dequeker, L. 44
Derks, Jan 66, 222, 266, 305, 306
Derks SJ, K.J. 30
Descamps, A.L. 17
Desclée de Brouwer, Uitgeverij NV 255
Dessers, J. 354
Destinov, Ilja 279
Deutekom, Lidy 302
Deuters, J.M. 206
Dewez, W.J. 287
Dewijn OP, G. 124
DHAK; zie: Diocesane Haarlemse Athletiek Bond
Dhavamony, M. 49
DHGB; zie: Diocesane Haarlemsche Gymnastiek Bond
Die mei plezant **50**, 219
Diekmann, G. 49
Diepen, A.F. 266
Diepen OSB, H. 282, 288
Diepenbrock, mr. A. 365
Diepenbrock, Alphons 21
Dierick, G.P.A. 104
Dietsche warande en Belfort 51
Dietsche warande en Wetenschappelijke Nederlander 51
de Dietsche warande **51**, 352
Diferee, H.C. 344
Digeste catholique 124
el Digesto catolico 124
Dill, W. 158
Dillemans, Roger 176
Dima Iris, drukkerij BV 50
Dinther, Ivo van 57
Diocesaan, RK Gymnastiekbond in het bisdom 's-Hertogenbosch 260
Diocesane Haarlemsche Gymnastiek Bond 260, 294
Diocesane Haarlemsche Voetbalbond 295, 297
Diocesane Haarlemse Athletiek Bond 294
Diocesane Limburgse sportbond 298
Dirckx, P. 30, 165
Directeurenblad van de H. Familie 61
Dirkse, Jac. 65, 67, 68
Disveld, Bep 52
Ditmar, Uitgeverij Van 154
Dito OP, J. 135
Divendal, Herman 292
Dobbelsteen, L.A. 331
Documentatie en oriëntatie expressie 52
DOE **52**, 216, 289
Doef, Jan van der 87, 293
Doens, E. 90
Domburg, A. van 65, 66, 67, 68, 118
Domen, W.J.M. 44
Dominicanen, paters 109
Dominicus 109, 227
het Dompertje **53**, 221
het Dompertje van den ouden Valentijn 53, **54**, 132, 221, 330
Don Bosco klanken **55**
Donders, R. 294
Dongen, C.A. van 281
Dongen, Jan van 115, 259
Dongen jr., Jan van 35, 115, 328
Donker CssR, C. 90
Doodkorte OP, A.C.G.G. 71
Doolaard, A. den (pseud. van C. Spoelstra) 222
Dooren, F.J.P. van 12
Dooren, M. van 1
Doorenweerd, Bartholomeus 47, 145, 150, 209
Doorman, uitgeverij J.D. 19
Doorn, H.W. van 136, 302
Dordtenaer, Fred. 343
Dorren, K. 16
Douffet, J.H.H. 189
Douwes, G.F.J. 106
Douwes, J.J.M. 156
Dr. Ariëns, groep 50
Drabbe, G.F. 114
Drabbel, Beatrix 326
Drehmanns CssR, J. 90
Drewes, C.J.H. 115
Driessen, Henk 201
Driessen, Theo 153
Drift, Jan v.d. 50
Drontmann, E.A.A. 206
Du Bois, J.F. 299
Dubbeltjesalmanak 125
Dubois, Pierre H. 16, 67, 68, 157
Duchastel, Fortuné 91
Duchateau, Marcel 176
Duijves, Jac. 282
Duinkerken, Anton van (pseud. van W.J.M.A. Asselbergs) 26, 30, 36, 112, 176, 248, 255, 266, 305, 308, 327
Duinstee, F.R. 238
Duivis, G. 217
Dunselman, Jan 330
Dupont, A. 352
Duquoc, C. 49
Duran, K.A. 206
Duurkens SJ, H. 301, 318
Duyn, W. van 281
Duynstee, F.J.F.M. 104
Duynstee OFM, S. 66
Duynstee CssR, W. 300
Duyse, Prudens van 51
Duyves, Ger 245
Duyvestijn, M. 61
Dwars, J.C. 199
Dijck, Marcel van 216
Dijk OFM, A. van 224
Dijk, W.G. van 206
Dijk, Wil van 302
Dijkhuis, A.M. 287
Dijkveld, A.M. 4
E.L.C. (pseud. van H.J.A.M. Schaepman) 114
Ebbinkhuysen, T.F. 45
Ebeling, H. 34
Eck, D. van 12
Edelby, N. 49
Edele Brabant 38, 39, **56**
Eeden, Frederik van 131
de Eendracht 63
Eerelman, O. 132
Eerenbeemt, Herman van den 314
Eerenbeemt, Noud van den 122
Eerhart, B. 115
Egbers, Marie-Louise 153
Eickholt, Antoon 87
Eigen Drukkerij (NV) 135, 295
Eigen hof 132
de Eindhovense illustratie 98
Ekelhoff, H.G. 267
Elckerlyc **57**, 225
Elders SVD, L. 17
Elias, T. 305
Elinkwijk, Drukkerij 217
Elisabeth Langgässer 16
Elizondo, V. 49
Ellerman, G. 217
Elling, Marinus 50, 219
Elno, K.N. 115
Elsen OPraem, G. van den 34

Elst, Josee 219
Elzinga en Wiggers, Firma 262
Emmaus, Uitgeverij NV 319
Emonds, Joseph 174
Encyclopédie **58**, 276
Endepols, J. 331
Engbersen, B.J.M. 163
Engelman, Jan 76, 79, 112, 115, 222, 225, 255, 313
Engels, Jan 247
Engels, M. 206
English, M. 35, 115, 259
Enkelaar, Carel 63, 250
Enkhuizer almanak 220
Ensink, J.G.H.C. 114
Eppink, F. 331
Erens, H. 259
Ermann SJ, H. 130
Ernestus 25
Erp, C.J. van 114
Erven, J. van 296
Erwich, Anton 16, 333
Eskes, H.G. 149, 205
Espero katolika 217
Essen, L. van der 77, 114
Esser OESA, F.L. 295
Essink, J.G.H.C. 13
Estafette **59**, 137, 158, 296, 298
la Estonto Estas Nia 217
Etman, Nol 66
Eulenbach, J.B. 114
Eupen CssR, T. van 61
Euphonia 175
Euphrasius OFMCap 275
Europese vereniging van katholieke theologen 105
Euros 277
Euthymius OFMCap 123
Everaard, Jos. 253
Everling, A. 235
Evers, F.J.H. 165
Everts, W. 51, 114, 130
Everwijn, J. 253, 313, 354
Ex ore infantium **60**, 188
Eyck, Charles 76
Eijckeler, J. 154
Eyden, R.J.A. van 306
Eijk, Sj. van 158
Eijkens, Anton 38, 39, 56
Eijmaal, Theo 297
Eynd, J. van het 42
Fabianus OFMCap 123
Fafiani, P.W.J. 131
Familieblad **61**, 90
Farensbach, J.F. 130
Feber, L.J.M. 30, 33, 76, 330
Feber, David le 57
Federacio de Esperanto-organizoj en Nederlando 217
Federatie der RK vereenigingen voor den volkszang 278, 331
Federatie St. Jan 218
Federatie van katholieke muziekbonden in Nederland 281
Federatie van katholieke ondernemersvakbonden voor lectuurvoorziening St. Jan 218
Federatie van RK bonden van harmonie- en fanfarecorpsen in Nederland 234
Federatie van RK bonden van harmonie- en fanfaregezelschappen 215
Federatie van RK voetbalbonden in Nederland 237, 244, 263, 295, 297
Federatie van RK vrouwenbonden in Nederland 20
Feenstra, G. 35
Felix, P. 115
Fen Fryske groun in woord en beeld 132, 366
Fennell OP, A.J. 231, 307
Fenomeno, la 217
Fens, Leo 112, 234
FEN-X 217
Ferdinand (pseud. van A. Kerkhoff) 132
Feron, F.J. 90, 246
Feye, H.J. 114
Fidelitas, NV Uitgeversmaatschappij 121
Fidentius OFMCap 275, 343
de Filippijn **62**, 199
Film en kunst **63**, 118, 250
Film Informatie Dienst 155
Film jaarboek **64**
Filmcentrum, Stichting 65
Filmforum **65**, 68, 127
Filmfront (1933-1938) **66**, 67, 118, 355
Filmfront (1948) 66, **67**, 68, 119
Filmfront-filmstudiën 65, 67, **68**
Filmgids **69**, 185
Filmkunst 63
Filmstudiën 67, 68
Filott, J.J. 217
Fischer OSB, C. 288
FKM; zie: Federatie van katholieke muziekbonden in Nederland
Flament, A.J.A. 34, 51, 77, 114, 130
FLE; zie: Nederlandse Federatie van Arbeiders-Esperantisten
Florentius, broeder 130
Florentius OFMCap 360
Floristán, C. 49
Foar Roomsk Fryslan 71, 143
Fondation Européenne de la Culture 277
Fontaine, F. 30
Fontein, Uitgeverij De 325
Foppele, H. 231
Foppele, J.A.P.M. 296
For roomsk Fryslân (1917-1921) **70**, 71
For roomsk Fryslân (1929-1941) 70, **71**, 143
Foreestier, Pauwels (pseud. van J.A. Alberdingk Thijm) 51, 291
Foreholte, (NV) Uitgeverij 30, 65, 112, 127, 217
Forestier (pseud. van J.B. Vesters jr.) 132
Forslaggen en meidielingen fen it Roomsk Frysk Boun 71
Fortmann, H. 319
Fortuin, J.C.A. 65, 67, 68
Forumo de Esperanto Nederland 217
Foundation Sociaal Kompas 287
Franciscanen, paters 360
Franciscanessen van Veghel 360
Franciscus van Sales 227
Franke SJ, L. 314
Franken, Mannus 66
Franquinet, Robert 72, 247, 279
Fransen SJ, P. 44, 319
Franssen, Elbert 331
Franssen, F. 34
Franssen, Pierre 367
Frederic Ozanam 96
Frederiks, J.G. 51
Frenken, A. 34
Friesche volks-almanak 107
Frijns, W.M. 344
de Frontlijn 61
Frysk en frij 71, 143
Fryslân oerein 143
Futura, Uitgeversvennootschap 114
Gaarlandt, Jan Geurt 255
Gaast, Rob v.d. 296
Gaelen, H. van 68
Galama, J. 71
Galerie Zuid **72**
Gales, Louis 124
Galesloot, Willem 331
Ganzeboom, J. 90
Gaudeamus **73**, 179, 215
Geel, C.J. van 255
Geelen, M. v. 68
Geenen, C.G. 79
Geerdink, E 13
Geertman, H. 346
Geerts, L. 299
Geerts, S.J. 12
Geffré, C. 49
Geijer, uitgeverij J.N. 90, 110
Geijer, uitgeverij P.M. 90
Geïllustreerd zondagsblad voor het katholieke huisgezin **74**, 98, 210
Geïllustreerde geschiedenis van den dag 132
Geïllustreerde lectuur **75**, 177
Geïllustreerde Pers (NV), Uitgeverij de 97, 132, 366
Gelderland in woord en beeld 132, 366
de Gelderlander 221
Geldorp, B. van 130
Geloof en Wetenschap, Vereniging 30
Gelre, Henk van (pseud. van H.T.M. Jansen) 16
de Gemeenschap 21, **76**, 222, 248, 266

Gemeenschap, Uitgeverij de 76
Gemert en Zonen, uitgeverij wed. J. van 317
Gemmeke, F. 267
Genk, Leonard van 138
Genk, uitgeverij L.F. van 138
Gent, W.J.M. van 26, 29, 305
Gentilis OFMCap 123, 275
Geradts, Paul 16
Gérard, Balthasar 91
Gerdes, Otto 296
Gerits, J. 299
Gerlach(us) OFMCap 79, 91, 328
Germania, Aktien-Gesellschaft für Verlag und Druckerei 134
Gerretson, C. 16
Gerrits, boekverkoper A. 175
Gervasius OFMCap 343
Gerving, B.J. 205
Gerwen, Antoon van 38
Gerwen, G. van 319
Geschiedkundige bladen **77**, 114
Gessel, Annemiek van 158
Gessel, Jan van 50
Gestel SJ, A. van 301
Geudens, M. 182
Geurts CssR, J. 90
Geurtsen SJ, H. 44
Gevaert, Emile 284
Gevers, J.K.G. 224
Geyl, P. 176, 344
Geysbeek en Comp, uitgeverij 227
Geysbeek en Zoon, uitgeverij 209
Gezelle, Guido 21, 51
Ghert, P.G. van 144
Ghoos, J. 319
Gianotten, J.H.J. 26
Gianotten, uitgeverij en drukkerij H. 157, 255, 266, 306
de Gids 266
Gielen SJ, A.B.H. 30, 33, 112, 327
Gielen, Harry 281
Gielen, J.J. 12
Gielisse, P.M. 207
Gier MSC, G.C.M. de 224
Gilbert, W.G. 301
het Gildeboek (1873-1881) **78**
het Gildeboek (1918-1956) 78, **79**, 163
Gils, A. van 320
Gils, Anthonius van 34
Gils, Jac. van 284
Gils, P. van 34
Ginneken SJ, Jac. van 30, 87, 318, 344
Gisbergen, L. van 87
Glas, A. de 353
Glas OSB, J.B. de 259, 328
Goddijn, H.P.M. 224
Godhardt, A.D. 114
Godsdienstig, geschied- en letterkundig tijdschrift voor roomsch-katholijken **80**, 114
de Godsdienstige katholiek **81**
de Godsdienstige katholiek van Twente 81
de Godsdienstvriend 15, 80, **82**, 269, 322
de Godsdienstvriend. Maandschrift voor blinden 82
Goed Volk Bureau 9
Goede SCJ, N. de 86, 148, 282
de Goede herder **83**
Goedkoop magazijn voor alle standen 141
Goedmakers, J. 296
Goemans OFM, M. 300, 319
Goffin, Drukkerij voorheen C. 173
Gogh, uitgeverij B. 149
Goirle OFMCap, C. van 343
Gompertz, Eug. 130
Gonella, Guido 99
Gonnet, C.J. 45
Gooi en Sticht, Uitgeverij NV 49, 105, 148
Gool, A. van 38, 39, 298
Goor, P.J. van den 130
Goossens, J.W.H. 284
Goossens, Thomas 34, 91, 318
Gorcum, uitgeverij Van 287
Goris, H. 140, 294
Görresgesellschaft 12
Gorris SJ, Gabriël (pseud. van F.J. Linnartz) 30, 42, 911, 301
Gosling, uitgeverij 340
Gossens, A.J.M. 259
Gossens CssR, F. 61
Gottmer (& Co), Uitgeverij J.H. 28, 154
de Gouden tiid 143
het Goudschaaltje **84**
Goulmy, P.J.L.M. 332
Gouw, J. ter 51
Govaart SCJ, W. 318
Govaart-Halkes, T. 306
Govers CssR, N. 90
Graaf, J.J. 34, 45
Graaf, Ben de 296
Graaf, C. de 66
Graaff, C. de 76
de Graal 294
de Grabbelton 132
Graft, Catharina van de 344
Gramberen, Arth. van 284
Granpré Molière, M.J. 115
Grauert, Hermann von 134
Graulich, Reginald 16
's-Gravenhage in beeld 132
Greeley, A. 49
de Gregoriaan **85**
Gregorius 159
Gregoriusblad **86**, 148, 282
Greinacher, N. 49
Greitemann, N.T.J. 300
Greuve, F.C. de 144, 170
Griendt, F.H.M. van de 132
Griendt, F.M. (= Jos.) van de 124
Grimbergen, Ria 302
Grinsven, Drukkers Van 296
Grinsven CssR, M. van 90
Grinsven, P. van 300
Grinsven, Wil van 296
Grinten, J. van der 300
Grinten, W.C.L. van der 12
Grob, Ben 87, 88, 223
Groei **87**, 88, 223
Groei en de Nieuwe lente 87, **88**, 223, 293
Groen, Gerard 136, 302
Groen, Jo 333
Groenen, J.H. 321
Groenen, P. 30
Groeneveld, G.W. 12
Groeningen, C. van 305
Groeninx van Zoelen, R. 16
Groep St. Maarten 50
Groep Toonkunst van het Algemeen Katholiek Kunstenaarsverbond 103
Grollenberg, L. 319
Grood, R.J. de 295
Groot, E.J. 179
Groot, J.C. 300, 319
Groot, B.H. de 137, 355
Groot, Bep de 50
Groot, boekverkoper H.S.J. de 175
Groot, Cor de 65, 122, 124, 305
Groot CssR, H. de 90
Groot OP, J.V. de 51, 114, 243
Groot, L. de 88
Groot Antink, A. 293
Groot Rotterdam 132
Groot Tilburg 343
Grootaers, Jan 176
Grosfeld (Grosveld), Jan 156, 253, 313, 354
Grossouw, W.K.M. 300, 305, 306, 319
de Grote ronde 219
Grotius NV, Drukkerij 67
Gruwel, Roos 50
Grijpink CssR, A. 90
Grijpink, Nic 1
Grijs, F.J.A. de 44
Gugten, G. van der 247
Guido 159
Gulick, uitgeverij W. van 301
Gulpen, Jo 72
Gunneweg, H. 305
Gutierrez, G. 49
Gijsen, Marie 156
Gijsen, Marnix 76
H. Familie almanak 5
Haagen, E.S. van der 114
Haan, Agatha de 132
Haan, Jozef de (pseud. van Ton Kerssemakers) 248
Haan, Simke de 143
Haar OESA, C. ter 34, 278
Haaren, H.J.A.M. (Hein) van 79, 163, 176
Haarlem, Jozef van (pseud. van J.J. van der Horst) 54
Haarlems(ch)e bijdragen 13, 14, 45, **89**

Haarlemsche Tooneelbond 238
Haarsma, F. 306, 319
Haas, Firma (uitgeverij) J.S. de 146, 165, 229, 285, 335, 340, 349, 352
Haasteren, K. van 61
Haastert, Henri van 16, 314
Habets, A.H.M. 281
Habets, J. 51
Haenen, H. 217
Haes, P. de 319
Haesaert, Vital 35, 115, 259
Haest CM, J. 259
Haffen, boekverkoper J.B. van 175
Hafkemeyer, F. 61
Hagen CssR, L. 90
Hagen, uitgeverij J.W. ten 80
Hagmeyer, Frits 158
Hahn, K.J. 305, 306
Hahn-Hahn, M.R. 306
Haimon, Paul 42, 266, 279, 333
Halgoët OSB, B. du 288
Halkes, J.L.A.M. 104
Hallen, Beatrijs van der 224
Hallen, Ernest van der 42, 365
Ham, H.A. 313
Ham, L. van den 31, 96
Ham, P. (Piet) van der 65, 66, 67, 68, 119, 250
Ham, W. v.d. 206
Hamelberg, Arnold 216
Hammen Nic. Zn., J. v.d. 34
Hammerstein, A. 197
Hancké, Lode 176
Hanekroot, Leo 66, 118, 306
Hanenburg, K. 143
Hanlo, Jan 72
Hanssen, A. 300
Hapert, H. van 34
Hardeveld, J.M. van 79, 184, 266, 328
Hark, P.P.L. van der 130
Harkx, P. 34
Harmonia, Uitgeverij 179, 267, 321
Harzing, Wim 184, 259, 328
Haslinghuis, E.J. 79, 259
Haslinghuis, J.J.M. 16
Hasselman, uitgeverij Numa 159
Have, Jurriën ten 29
Haver, H.J.C. 156
Haver, Louis 313
Hawinkels, Pé 255
Haynes, Yvonne 158
Heck, G. van 34
Heel OFM, Dalmatius van 13
Heerdt, J.A.J. ter 13
Heeres, J. G. 54
Heerink, R.J.M. 206
Heerlensche Drukkerij 174
Heeswijk, J.W. van 77, 114
Heggen, F.J. 224
Heilige Familie 61, **90**, 283
Heilker, P. 217
Heinen, Boekhandel 84
Helder 66
Heldring, J.L. 176
Helle Baerdt, Karel (pseud. van Ton Kerssemakers) 248
Helm, Theo van der 333
Helmer, J.W. 53, 235
Helmond, NV Boek- en Handelsdrukkerij 74, 93, 98, 210, 237, 325, 360
Helmond, Toke van 302
Helsen, J. 38
Helvoirt SJ, J. van 130
Helvoort, H. van 79, 115
Hemelsoet, B. 299
Henderikx, José 302
Hendrichs SJ, F. 121
Hendricks, J.H. 328
Hendrickx, Lode 68
Hendrik, prins 90
Hendriks, G.J. 23
Hendriks, uitgeverij G.J.H. 360
Hendriks, Wim 50
Hendrikse, D. 20
Hendriksen, T.G.A. 17
Hendrikx, F.N.J. 118, 140
Hendrikx, W.C.M. 74, 210, 360
Henneman, J.J. 45, 79, 89
Henri Berger, NV Drukkerij v/h 217
Hens, H.A.G. 14, 34
Hensen, A.H.L. 34, 45, 114
Herben, Jos 260
Herberghs, Leo 255
Herder's Verlag, uitgeverij B. 134
Hermans, Fons 16, 42
Hermans, H. 299
Hermans, Henri 331
Hermans OP, Hyacinth 69
Hermans, J. 130
Hermans, L. 318
Hermans, W.F. 26
Hermus, Cor 313
Herold, J. 12
Hertling, Georg von 134
Hertogh SJ, W. 30
Heskes, P.J.M. 89, 300
Hesseling, C.H.M. 29
Hettema OFM, Halvard 143
Hettema, J. 315
Hettema, M. 107
Hettinga, T.A. 71
Heuer, Ben 292
Heugten SJ, J. van 30, 117, 299
Heukelum, G.W. van 78, 114
Heuschen, J. 224
Heuvel, boekverkoper F.A. van den 175
Heuvel, F.A. van den 132
Heuvel, J.M. van den 130
Heuvel, Mathieu van den 50, 289, 290, 292
Heuvel, uitgeverij A.B. van den 45, 243, 349, 350
Heijde, E.H. van der 130
Heijde, P.D.A. v.d. 295
Heydeman CssR, H. 90
Heijden, C.G.A. (Kees) van der 87, 223
Heijden, L.J. van der 13
Heyden, Theo van der 50, 219
Heydenryck, C.J.A. 311
Heylen, T. 182
Heylen, V. 319
Heyligers, Arthur 182
Heijmans, Willy 172
Heijne, Jan 158
Heynen SJ, F. 301
Heyst SJ, G. van 301
Hezenmans, J.C.A. 51, 182
Hezik, A.E.J. van 161
Hilderink, A.W.H. 206
Hilhorst, G 13
Hillen, W. 316
Hillen, W.H. 283
Hilman, Joh. 291
Hiltermann, J.F. 224
Hin, Jan 66
Hiroux, N. 68
Historisch tijdschrift **91**
Historisch-Politische Blätter 77
Hodes, H. 296
Hoeben, Hein 33, 66, 112, 313
Hoefnagels, Lou 57, 225, 292
Hoek, A. van 282
Hoek, Albert van 38, 56
Hoek, Luc van 38, 39, 266
Hoen 90
Hoepermans, H. 82
Hoeven, A. van den 182
Hoeven, uitgeverij A. van den 141, 252
Hoeven, J.T.G. van der 26
de Hof des minnaers van godsdienst, goede zeden, nuttige wetenschappen **92**
Hof, S.P. van 't 63, 118, 119, 129, 250, 355
Hofdijk, W.J. 51
Hoff, boekverkoper J.W. 149
Hoffman, A.C.A. 130
Hoffman, Willem 16
Hoffmann von Fallersleben, A.H. 51
Hofhuizen, H. 305
Hofman, J.H. 13, 130
Hofstra, J.W. 266
Hol, J.B. 112
Hol, Jacoba 33
Holbourg, Claude van 72
Hollaardt, A. 86
Hollandsche revue 130
Hollewijn, L.C. 224
Holt, G.H. 115
Holterman, J.H. 114
Holtzer, F. 61
Höner OSCam, Hub 130
Honig, G.G. 2, 3
Hoo, Frans de 296
Hoof, Guido van 176
Hoogenboom OFM, Florentius 189

Hoogewerff, G.J. 344
Hoogstraten OP, P.F.T. (T.L.) van 51, 243
Hoogveld, J.H.E.J. 13, 21, 30, 36
Hooijmans, Harrie 87, 88
Hoop Scheffer, J.C.G. de 51
Hoppenbrouwers, F.J. 47, 82
Höppener, H.W. 16
Horst, Helga van der 136, 302
Horst, J.J. van der 51, 54, 78, 114, 338
Horst, Jan van der 238, 242, 342
Horst, P. v.d. 61
Horsten, frater Th. 313, 318
de Horstink, Uitgeverij 49, 277
Hostie SJ, R. 299
Hout, Johan van 153
Hout, T. van 34
Houten OFMCap, Jesualdus van (= C.J. van Rossum) 360
Houtman-De Smedt, H. 299
Hoyer, Theo 66
Hucke, H. 49
Huddleston Slater, Jacobus 30, 165
Huf jr., Jules 119
Huf SJ, Oscar 79
Huigens OFM, Caecilianus 282
Huis en haard 132
het Huisgezin 132
Huismuziek 201
Huizing, P. 49
Hul, Jan 279
Hullebroech, Emiel 21, 331
Hulsbosch, A. 319
Hulsman, A. 354
Hulsman, L.H.C. 306
Hulsmans, Anny 156
Hulst, L. van der 206
Humor en ontspanning 132
de Humorist 40, 132, 171, 240
Hurkmans, J. 267
Hustinx, F.M.E. 162
Hut, M.C. v.d. 156
Huijben OSB, J. 89
Huijbers SJ, B.M. 282, 358
Huijbers, H.F.M. 33, 91
Huybrechts, Julienne 266
Huydts, L.H. 35, 115, 259
Huyghens, W. 68
Huijnen, W. 66
Huysmans OP, A. 130
Huysmans, Jean 279
Huysmans, R.G.W. 44
Huyts, W.P.F. 281
ID 96
Ideaal **93**
IDIL; zie: Informatiedienst-Dienst Inzake Lectuur, Stichting
IDIL-koerier **94**
IDIL's boekennieuws **95**
IDIL-tijdingen 94, 95, **96**
Iersel, A. van 368
Iersel SMM, B. van 12, 49, 319
Iersel, V. van 368
Ika 217
IKUE; zie: Internacia Katolika Unuigo Esperantista
Illustratie **97**, 132
de Illustratie voor het katholieke huisgezin 74, **98**
Illustrazione Vaticana, Drukkerij der 99
l'Illustrazione Vaticana **99**
Imbeeck, G. van 353
In den Goeden Zaaijer, uitgeverij 126
In eigen kring 30
In Gods vrije natuur **100**, 368
In het harnas 366
In 't licht **101**
Informatie / Nederlandse Sint Gregorius Vereniging, bisdom Breda **102**
Informatie- en Documentatiedienst voor openbare bibliotheken 96
Informatie-Dienst Inzake Lectuur, Stichting 26, 31, 94, 95, 96, 266
Inne, Willem 362
Innocentius VI 13
Instituut voor Arbeidersontwikkeling 278
Instituut voor Expressie 52
Instituut voor Muzikale Vorming Lennards Instituut 60
Interdiocesane Competitie Voetbalbond 295
Intermezzo **103**, 211
Internacia Katolika Unuigo Esperantista 217
International Federation of Institutes of Social and Socio-Religious Research 287
Internationale Katholieke Esperantisten Bond 217
Jaarboek / Werkgenootschap van katholieke theologen in Nederland **105**
Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum 14, **104**
Jaarboekje ... opgedragen aan de leden van de Aartsbroederschap der H. Familie **110**, 113, 252
het Jaarboekje van Alberdingk Thijm **106**, 338
Jaarboekje van de Aartsbroederschap der H. Familie in Nederland 113
Jaarboekje van de Federatie van RK Voetbalbonden in Nederland 237
Jaarboekje van de H. Familie 110
het Jaarboekje van Jos. Alb. Alberdingk Thijm 106
Jaarboekje voor de catholyken in Friesland **107**
Jaarboekje voor de leden der Aartsbroederschap van den allerheiligsten rozenkrans **109**, 111
Jaarboekje voor de leden der katholieke vereenigingen 108
Jaarboekje voor de vrienden van Pius IX **111**
Jaarboekje voor katholieken 108
Jaarboekje voor katholieken en inzonderheid voor de leden der katholieke vereenigingen **108**
Jaarlijksche boekenschouw **112**
Jacob, Max 76, 266
Jacobs, A.A.F.E. 266
Jacobs, A.M.J. 307
Jacobs, H. 117
Jacobs, J. 34
Jacobs, J.H.P. 30
Jager, Th. de 266, 318, 330
Jägers, T.A.J.M. 281
Jamar, C.H.T. 182
Jans, H. 299
Janse, Wil 119, 250, 355
Jansen, Andreas 78
Jansen, uitgeverij F.J.B. 126
Jansen, Fons 176
Jansen, H.J. 12
Jansen, H.T.M. 16
Jansen, J.S. 217
Jansen, Joh. 368
Jansen OP, L.M. 109
Jansen, W.P.H. 282, 331
Jansen-Kea, J. 114
Janson Cssr, J. 90
Janssen, B. 182
Janssen, Drukkerij Gebr. 127
Janssen SJ, Em. 224
Janssen, F. 55
Janssen, G. 224
Janssen, J. (muziek) 55
Janssen, J. 206
Janssen, J. (dammen) 230, 231
Janssens, A.M. 79, 163
Janssens, L. 319
Janus 15
Jelsma MSC, S. 305, 306
Jensma, L.G. 29
Jeurissen, J. 158
Jezuïeten, paters 44, 46, 112
Jiménez Urresti, T. 49
Jonas, Henri 76, 367
Jonckbloedt CssR, Jac. (W.) 61, 90
Jonckbloet SJ, G.D.A. (D.A.) 114, 130, 301
Jonckx, A. 353
Jong, D. de 61
Jong, D.M.A. de 281
Jong, F.J. de 82
Jong, H. de 148
Jong, J. de 13, 91
Jong, J.A.B.M. de 79
Jong, J.C. de 267
Jong, J.F.M. de 348
Jong, Jac. de 331
Jonge SJ, L. de 301
Jong, L.G.C. de 217
Jong, Sjoerd de 50
Jong, T. de 299

Jonge Valentijn, de (pseud. van P.C. Smit) 54, 132
Jonge, L.J.S. de 115
Jonghe, Eugène de 176
Jongma CM, D. 71
Jonkers, Han 30, 66
Joordens, J. 151
Joost van den Vondel, Uitgeverij 30, 33, 344
Joosten, J.M. 79, 163
Jordaan, L.J. 119, 250
Jorna, J.T. 114
Josso, Frans 238
Jossua, J. 49
Jubilate 102
Jungschleger, Ineke 302
Jurgens OFMConv, A.M. 130
Jurgens OSA, W. 353
Justus (pseud. van J.A.I. Winkelmeijer) 125, 126
Juten, C. 34
Juten, uitgeverij Gebrs. 75
Juten, uitgeverij J.A.G. 177
Kaag, A.H.W. 165
Kaart, Marije 302
Kahmann, B. 1, 86, 148, 282
Kahmann CssR, J. 12
Kalender ... ten dienste der leden van de Aartsbroederschap der H. Familie in Nederland 5, 110, **113**
Kalf, Jan 330
Kallen SJ, M. 301
Kallen, Alb. van der 330
Kaller-Wigman, J. 168
Kalmthout, Gerard van 16
Kalmthout, W. van 266
Kamp, H. 114
Kamphoven, H. 354
Kant, A.M. van der 130
Kapteijns, H. 39, 224
Karmelk, R. 305
Karthon, A. 34
Kartuizers 266
het Karveel, uitgeverij 176
KASKI; zie: Katholiek Sociaal-Kerkelijk Instituut
Kasper, W. 49
't Kasteel van Aemstel 135
Kasten, F.J. 206
Kat, L. 282
Kataloog van de Keurboekerij te Leuven 30, 165
Kate, J.J.L. ten 19, 291
Katholicon 144
de Katholiek 48, 77, 80, **114**, 130, 243, 300
Katholiek Bibliotheek Centrum 32, 206
Katholiek Bibliotheek- en Lectuurcentrum 32, 96, 206
Katholiek bouwblad 35, **115**, 198
Katholiek Centrum voor Nederlandse Cultuur 57
Katholiek Comité van Actie voor God 365
Katholiek cultureel tijdschrift **116**, 117, 299, 301
Katholiek cultureel tijdschrift Streven 116, **117**, 299
Katholiek Cultureel Verband van dansleraren San Filippo Neri 62, 199, 348
Katholiek Documentatie Centrum 104
Katholiek Esperanto Onderwijs Centrale in Nederland 256
Katholiek Filmfront, Vereniging 66
Katholiek filmfront (1938-1941) 63, 66, **118**, 355
Katholiek filmfront (1947-1948) 67, **119**, 250
Katholiek Gemeenschapsoord, Stichting 36
Katholiek Instituut voor Filmscholing 64
Katholiek Lectuur Centrum 32, 206
Katholiek leven 61
Katholiek Leven, Rotterdam 41
Katholiek muziekpaedagogisch tijdschrift van de RK Organisten- en Directeurenvereeniging en der RK Vereeniging van Toonkunstenaars 211
Katholiek Sociaal-Kerkelijk Instituut 104, 287
Katholiek sportblad 294
Katholiek Thuisfront 343
Katholiek tooneel **120**, 273, 313
Katholiek verweer **121**
Katholiek vizier **122**, 124
Katholiek Vizier, Stichting 122, 124
Katholiek volk 98, **123**, 343
Katholiek Vormingswerk voor Volkscultuur 201
Katholiek zielsleven 266
Katholieke Actie 18, 277
de Katholieke Boekerijen 96
Katholieke Bond van Musici en Artisten; zie: Nederlandse Katholieke Bond ...
Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland 32, 166, 190, 192, 206
Katholieke Culturele Federatie 278
Katholieke digest 122, 124
Katholieke Digest, Stichting **124**
Katholieke Dirigenten- en Organistenvereniging 103, 200, 211, 241
Katholieke Draadlooze Omroep 261
Katholieke dubbeltjesalmanak (1877) **125**, 126
Katholieke dubbeltjes-almanak (1885-[1918]) 125, **126**
Katholieke Film Actie (Aktie) 63, 65, 66, 68, 118, 119, 127, 128, 155, 185, 250, 355
Katholieke film-actie 65, **127**
Katholieke Film Centrale 69, 128, 129, 155, 185, 312
het Katholieke Filmfront 36
Katholieke filmkeuring (1946-1952) **128**, 155
de Katholieke filmkeuring (1950-{1954}) **129**
de Katholieke gids **130**
het Katholieke huisgezin **131**
de Katholieke illustratie 56, **132**, 366
Katholieke illustratie, Maatschappij (NV) de 54, 106, 132, 330, 345
Katholieke Kunstkring de Violier 330
Katholieke Leergangen Tilburg 318
het Katholieke leven **133**
Katholieke maandbrieven **134**
Katholieke maandelijksche brieven 180
de Katholieke missiën 132
Katholieke radio- en televisiegids 135, **136**, 302
Katholieke radio gids **135**, 136, 261
Katholieke Radio Omroep 135, 136, 203, 208, 261, 302
Katholieke sport 59, **137**, 140, 158, 295
Katholieke Sportbeweging in Limburg 174
Katholieke Sportbond; zie: Nederlandse Katholieke Sportbond
het Katholieke stuivers-magazijn **138**
de Katholieke toerist **139**, 207, 236
de Katholieke turner 137, **140**, 158, 260
Katholieke Universiteit Nijmegen 104, 300, 326
Katholieke Vereniging voor volksdans en volkszang 320
Katholieke Vereniging voor volksdans, volkszang en huismuziek 164, 191, 201
Katholieke Vlaamsche Radio Omroep 334
de Katholieke Vlaamse Volkskunstfederatie 50, 219
de Katholieke volksvriend (1865-1870) **141**
de Katholieke volksvriend (1884-{1888}) **142**
de Katholieke vrouw 20
Katholieke Wetenschappelijke Vereeniging 114
Katholiek-Nederlandsche brochurenvereeniging 349
Katholijke encyclopédie 58
Katholijke volks-almanak **146**
de Katholijke **145**, 209, 269
de Katholike Fries 71, **143**
Katholikon **144**
Katholische Monatsbriefe 134
Katholischer digest 124
Katolieke digest 122, 124
KB; zie: *Katholiek Bouwblad*
KBC; zie: Katholiek Bibliotheek Centrum

KBLC; zie: Katholiek Bibliotheek- en Lectuurcentrum
KCF; zie: Katholieke Culturele Federatie
KCVL; zie: Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland
KCVL band 206
KDC; zie: Katholiek Documentatie Centrum
KDO; zie: Katholieke Draadlooze Omroep
KDOV; zie: Katholieke Dirigenten- en Organistenvereniging
KDOV blad 200
Keens, broeder W.A.W. 353
Keet, J. 282
Kemna, H.B.A.M. 305
Kemp, Bernard 255, 266
Kemp, M. 353
Kemp, Matthias 42, 367
Kemp, Pierre 266, 367
de Kempen **147**
Kempen, P.M.C. van 17
Kempenaere, Jan de 159
Kempen-Koster, D.M. van 17
Kennemer, NV Drukkerij de 156
KEOC; zie: Katholiek Esperanto Onderwijs Centrale in Nederland
Kepper, Iris 50
Kerbosch, G. 283
Kerbosch, J 172
Kerckhof, E. 299
de Kerk zingt 86, **148**, 358
Kerkelyk leesblad **149**
Kerkelyk leesblad ten dienste der catholyke Nederlanders 149
Kerkelyke bibliotheek, voornamenlyk, voor de roomsch-catholyken in Nederland **150**
Kerken SJ, L. van der 44
Kerkhoff, A. 132
Kerkhoff, W.A.H. 67, 68, 119, 250
Kerkhoff, Wim 88
Kerkhofs, A. 267
het Kerkklokje **151**, 233
de Kerkmuziek **152**
Kerkoraal **153**
Kerssemakers, Ton 248
Kerstboek (Gottmer) 28, **154**
Kerstboek (Katholieke illustratie) 132
Kester, Nathalie 302
Keulemans, A.I.M. 12
Keulers, Jos. 114, 300
Keurboekerij (NV) 30, 301
Keurgarve uit de wereldliteratuur 112
Keurraad voor Roomse Jeugdlektuur 33
Keyser, C. de (pseud. van Ton Kerssemakers) 248
KFA; zie: Katholieke Film Actie
KFC; zie: Katholieke Film Centrale
KFC 128, **155**
Kinder- en jeugdboeken 30, 33
Kints, C. van 114
Kints, J. 80
Kipping, H. 232
Klank & show 281
Klarenbeek, Jan 50
KLC; zie: Katholiek Lectuur Centrum
KLC bulletin 206
Klein, J. 31, 96
de Kleine Katholieke Illustratie 132
de Kleine koerier 94
Klerk, Albert de 86, 282
Klerk, C.R. de 106, 114, 132, 330, 344
Klerkx, H. 281
Klinkenbergh, Celine 21
de Klok **156**
Klompé, M. 305
Klondyke **157**
Klondyke, Uitgeverij 157
Klönne, B.H. 114
Kloppenburg, H.J. 13
Kloppenburg, J.F. 205
Klijnen, Jos. 259
Knaapen OPraem, J.M.J. 30, 77, 114, 165, 353
Knippenberg, H.H. 314, 318, 331
Knipping OFM, J.B. 266
Knoers, Fons 87
Knoppel, A de (pseud. van Ton Kerssemakers) 248
KNUB; zie: Koninklijke Nederlandse Uitgeversbond
Knuif, W.L.S. 13, 34
Knuvelder, Gerard 76, 255, 266, 330
Kockelmans, A.H. 295, 298
Koek, J. 66
Koelman, T.A. 130
Koenen, Marie 266, 330, 331
Koenraadt, W.M.J. 287
Koepel, Uitgeverij De 325
Koersen en Zoon, Drukkerij H.J. 285, 305
Koets SJ, P.J. 51
Koeverden, W. van 318
Kohler, Albert 76
Kok, A.S. 51
Kok, G. 114
Kol SJ, A. van 44
Koldewey, B.J. 35, 115, 259
Kolkman, J. 355
Komine stoten 124
Kommissie voor liturgie bisdom Breda 102
Komuna Esperanto gazeto 217
Komunikoj 217
Koning, F. de 305
Koning, uitgeverij F.W. de 305
Konings, W. 130
Koningsberger, H. 119, 250
Koninklijk Nederlands Korfbalverbond 160
Koninklijke Bond van Christelijke Zang- en Oratoriumverenigingen 321
Koninklijke Nederlandse Uitgeversbond 161
Kontakt / Bond van Parochiebibliotheken in Limburg 206
Kontakt / Nederlandse Katholieke Gymnastiek Bond 140, **158**
Koolhaas, A. 65, 67, 68
Koolwijk, Piet van 296
Koop, Jan 50, 219
Koop, Olivier 211, 241
de Koorbode **159**
Koorgeleide 189
Kooten, Wouter van 302
Kopman-Streich, M. 44
Koppenens, Ger 153
Kops, C. 238
Kops OFM, Chr. 30, 318
de Korfbalster **160**
Korherr, E.J. 206
Korona, Jaap 336
Kors OP, J.B. 36, 135, 136, 355
Kort geboekstaafd 26, **161**
Korte, Z. de 328
Kortekaas-Den Haan, B. 306
Korthout, Michel 87, 88
Korting, J. 217
Koster, S. 66
Kraakman, J.T.M. 207
Kraayvanger jr., E. 259
Kraaijvanger, H. 259
Kraemer, H. 176
Kramers, Uitgeverij 112
Kramps, F.A. 138
Kramps, uitgeverij F.A. 138
Kranendonk, A. van 115
Krebs, E. 134
Kreemers, Ralph 30, 112
Krekelberg, Gerard 331
Kreling OP, G. 36, 105, 300
Kreyns, C.J.I.M. 27
Krieger, uitgeverij J.A. 150
Kriekemans, A. 224
Kring Twente van RK Sportverenigingen 262
Kring voor bevordering van kath. kerstviering 36
Krips Repro 44
Kristiana Unuigo de Nederlandaj Esperantistoj 217
Kristlik Frysk Selskip 143
Kritzinger, M.S.B. 344
KRO; zie: Katholieke Radio Omroep
KRO Kontakten, Blad voor KRO-kontaktgroepen 203
KRO magazine 302
KRO-gids 302
Kronenburg CssR, J. 34, 312
Kroniek (Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland) 14
Kroniek (Tijdschrift voor theologie) 105, 319

Kroniek van het aartsbisdom 13
Kroniek van het bisdom 34
Kroniek van kunst en kultuur 266
de Kronijk **162**
Kropholler, A.J. 35, 259
Kropman, G. 33
Kruitwagen OFM, Bonaventura 34, 114, 165, 284
Krüter CssR, P. 61
Kruijf, T.C. de 44
Kruysen, M.H. 338
Kruyver, G. 295
Krijnen, Drukkerij 100
Kuckelkorn, Drukkerij 281
Kuitenbrouwer, Henk 42, 66, 76, 101, 206, 222, 365
Kuitenbrouwer, Louis 76, 222
Kuiters OESA, A. 300
Kuiters OESA, R. 305
Kuitert, H. 319
Kulturele Vrijetijdsbesteding Volwassenen 201
KUNE; zie: Kristiana Unuigo de Nederlandaj Esperantistoj
Küng, H. 49
Kunnen, P.J. 267, 321
Kunst en religie 79, **163**
Küppers, H.J.B. 130
Küppers, uitgeverij W. 45, 130, 350
Küppers & Laurey, Uitgeverij 11, 130, 352
Kurris, F. 299
Kusters, uitgeverij A. 142
Kuijlaars, H. 237
Kuyle, Albert (pseud. van Louis Kuitenbrouwer) 42, 76, 222
Kuijpers, Henri 99
Kuypers, Jehan 279
Kuypers, L. 102
Kuijpers, uitgeverij gebr. 335
KVV; zie: Katholieke Vereniging voor volksdans, volkszang en huismuziek
KVV Mededelingen **164**, 191, 201
Kwakman, T. 35, 259
Kwant, pater R.C. 176
Kwast, E.H.T. 35
Kijzer, P. 119, 250
Laar, Rens van de 153
Laarhoven, J.C.P.A. van 14, 104, 319
Laarman, uitgeverij J.H. 24
Laarveld, J. 282
Laarveld, Ko (pseud. van Cor van den Oetelaar) 87
Laemers SJ, J. 112
Laer, P.H. van 17
Lambrechts, Lambrecht 331
Lamers SJ, G. 30
Lammers, H.J. 12
Lammers, W. 320
Lammertze LZ, L. 90
Lampe CssR, R. 90
Lamsweerde, H.C.J.A. van 66, 112, 118
Landelijk Centrum Volksdans 50
Landelijke commissie van advies inzake het amateurtoneel 225
Landelijke commissie voor liturgische muziek 86
Lange, A. 34
Lange, Daniel de 176, 306
Langenberg, Hans 57
Langendijk, uitgeverij Pieter 120, 273
Langenhuysen, drukkerij Gebrs. J. en H. van 114, 181
Langenhuysen, drukkerij / uitgeverij A.P. van 82, 114, 181, 213, 214, 324, 340
Langenhuysen, uitgeverij / Firma C.L. van 10, 51, 106, 108, 126, 146, 167, 168, 229, 284, 301, 311, 330, 338, 352
Langenhuysen, Uitgeverij Gebroeders 7, 82, 92, 268, 269, 324, 340
Lannoo, Uitgeverij 176
Lans, M.J.A. 130, 282
Lans, J.R. van der 130, 132, 138, 156, 182
Lans, mevr. J.R. van der (= Julie Russel) 132, 156
Lansbergen, C.J. 207
Laudy, Alph. 331
Laurentin, R. 49
Laurillard, Jacobus 291
Laury, Harriet 266
Lautenslager, C.P.M. 10, 20, 132
Laveleye, G.N. 206
Lax, M.A.M. 86, 148, 315
Lectuur 30, **165**
Lectuur en lezer 206
Lectuurcontact **166**, 192, 206
Ledenlijst der Vereniging voor seminarie- en kloosterbibliothecarissen 197
Ledenlijst van het Thijmgenootschap 12
Ledoux, J. 67, 68
Leemans, Paul 176
LEEN; zie: Nederlandse Esperantisten Vereeniging La Estonto Estas Nia
Leenders, Leo 65
Leenen, Jos 153
Leesberg, J.F.A. 80, 114
Leesbibliotheek van de Maatschappij De Katholieke Illustratie 132
Leesbibliotheek voor christelijke huisgezinnen 54, 132
Leesbibliotheek voor christelijke huisgezinnen en het Dompertje van den Ouden Valentijn 132
Lees-museum voor katholieken van alle standen **167**
Leesmuzeum voor roomsch-katholieken 167
Leestafel 34
Leeuw OFM, Wilhelmus de 246
Leeuwen SJ, A. van 44
Leeuwen OFM, B. van 12, 319
Leeuwen, Fred van 115
Leeuwen, mevr. van 267
Leeuwen, uitgeverij J.W. van 114, 344
Leeuwenberg, G.M. 35, 115, 259
Lefevere, Jan 176
Lehmann, K. 49
Leideritz jr., A.F. 217
Leipsic, J. van 186
Leiter-Nypels, uitgeverij NV 222
Leliaert, Drukkerij S. 51
de Lelie **168**
Lemaire, R. 284
Lemmens, Felix 333
Lemmens, J. 260
Lemmens, P. 56
Lenaerts, R. 282
Lenfring, uitgeverij B. 108, 110, 113, 229, 347
Lennards, Jos. 60, 188, 282
Lennards-Instituut 60
Lennarts, Johan 255
Lennep, Jacob van 51, 291
Lens, V. 42
Lensvelt, Karel 66
Leo Bond **169**
Leo XIII 48, 114, 254, 352
Leo-almanak 113, 254
Leonards, uitgeverij Gebr. 222
Lessius SJ, Leonardus 44
Lettens, Rob 219
Letterhof voor roomsch-catholijken **170**
Lexius, J.H. 205
Leijen, A.J. 44, 299
Leys SJ, R. 44
Leyten, J.C.M. 176, 305, 306
Leythe, Alphons de (pseud. van P.J.M. Aalberse) 54, 130
Libelle 20
Lichtveld, Lou 76
Liempt, C.A.M. van 87, 88
Liempt, Jan van 296
Liempt, Jos van 65
Lieshout, G. van 57
Lieshout, J.M. 30
Lieshout, Silvère van 153
Ligtenberg OFM, R. 79
Limburg aan Christus **172**
Limburg in beeld 40, 132, **171**, 240
Limburgs[ch] dagblad 172, 246
Limburgs[ch] Dagblad, Maatschappij tot exploitatie van het [NV Uitgeversmaatschappij] 35, 72, 79, 115, 172, 246, 259, 260, 281
Limburgs leven **173**
Limburgsch sportblad **174**
Limburgsche illustratie 171
Limburgsche Liga 351
de Limburgsche morgen 98
Linde, H. van der 319
Lindeman, Lukas 60
Lindemans, Ignace 176
Linden, Ad v.d. 50
Linden, D. van der 182

Linden, Fons van der 266
Linden, H.J. van der 294
Linden, L.A. v.d. 16
Linderts's, uitgeverij Jos J. van (NV Drukkerij van) 137, 283
Lindner, Erik 42
Linnartz, F.J. 42
Linnebank OP, D.A. 366
Linnebank OSC, H. 34, 318, 331
Linschoten, J. 306
Linthout en Vandenzande, uitgeverij Van 269
Lion en zoon, boekverkoper E. 175
Lisdonk, A. van de 305
Lith, J.L. van 133
Litjens, H. 189
Lockefeer, Piet 336
Lodders CssR, A. 61, 90
Lodewick, Fernand 66
Loeff, J.A. 21, 182
Loeff, J.A.L.M. 12
Loeff, J.J. 300
Loenen, J.H.M.M. 224
Loenen, N.H.C. van 224
Loerakker, Th. 201, 203, 302
Loffelt, A.C. 51
Logister, H. 260
Logister, H.W. 281
Lommel SJ, A.M.van 13, 51, 301
Lommers, H.L.A. 256
Lonis, uitgeverij A.W.C. 309
Loo, K.J.M. van de 12
Loon, W.K. van 65
Loontjes, H. 354
Loon-van der Kreek, M.E. van 206
Loos, J.C. van der 45, 89, 130
Loose, J. de 68
Looijaard, kapelaan J. 80
Losse bladen 301
Lottom, H. van 82
Louis, T. 67, 68
Louman, A. 201
Loup, uitgeverij Joseph le 363
Louter, J.G. 14, 89
Lubac, H. de 49
Lubben, H.J. van der 259
Luctor NV, Drukkerij 368
Lumax, Drukkerij NV 76, 137, 295
Lunders, L. 68
Lüneman, uitgeverij W.J. 144
Luns, Frank 238, 313, 314
Luns, Huib 79
Lurasco, F.M. 130
Luther, Maarten 175
Lutheriana **175**
Lutkie, B.W.M. 30
Lutkie, C.W.L. 132
Lutkie, Wouter 16, 217, 266, 305
Lutkie en Cranenburg, Firma (Uitgeverij) 90, 132, 359
Lutkie en Smit, Firma 90
Lutz, Jan 59
Lutz, L. 135
Lux, A. 80
Luijk SJ, H.J.L. van 44
Luyk SJ, L. van 318
Luijk SJ, P. van 112
Luyken, F.C. 85
Luypen OESA, W. 266
Lijdsman CssR, B. 90
Lyts Frisia 143
Maagh en Zoon, uitgeverij wed. J. 220
de Maand **176**
Maandblad St. Caecilia, Stichting 281
Maandblad van de RK zangersbonden in Nederland 73, **179**, 321
Maandblad van den RK boekhandel 30, **178**, 187
Maandblad voor katholieken 75, **177**
Maandblad voor lichamelijke opvoeding en sport 298
Maandbrief van de Uitgeverij Het Spectrum 101
Maandelijks[ch] nieuws van de RK Tooneelbond 273, 313
Maandelijksch contact tusschen de leden en besturen van de RK Volksuniversiteit en de RK Algemene ontwikkelingsclub te Rotterdam 36
Maandelijksche katholieke brieven **180**
Maandschrift voor katholieke huisgezinnen 142
Maas, Herman 16
Maas, Willem, 76
de Maasbode 99, 132
Maasland, Maarten van (pseud. van G.J.M. Verbiest) 112
Maassen, W.J.J. 226
Maatschappij tot Exploitatie van de Boekhandel en Uitgeverszaak voorheen E. van der Vecht 30
Maatstaf 266
Macarius, pater 360
het Madeliefje 132
Maes, A. 104
Maes, Frans 176
Maesen, Antoon 200
Magazijn voor roomsch katholijken **181**
Magnel, G. 67, 68
Maldonado, L. 49
Malmberg SJ, F. 44, 46
Malmberg, NV Uitgeverij L.C.G. 106, 116, 299, 301, 325
Maltha OP, A.H. 17
Man, Herman de 84
Manders, Rolf (pseud. van Jan Engels) 247
Mandersloot, Fieke 302
Mandos, H. 39
Manning, A.F. 14, 104
Marck, uitgeverij Henri van der 283
Marell, mr. 253, 313
Maren, Jan van 333
Marge 72
Maria-almanak **182**
Marijke 20
Maritain, Jacques 76
Mark, H. van de (pseud. van Hein Hoeben) 30, 33, 112
Markaf, S.P. (pseud. van F.A. Kramps) 138
Marlet SJ, M. 44, 299
Marsman, H. 255
Martens, N. 164
Martindale SJ, C.C. 180
Martinianus OFMCap 275
Marvilde, pater Paschalis van 343
Mast, Truus van de 50
Mathilde (pseud. van Marie Sloot) 130, 132, 138, 182
Mathot CssR, G. 61
Matthys, Alfr. 284
Mausbach, Joseph 134
Maximilianus OFMCap 318
Mechelen, A.L. van 238
Mededeelingen / Algemeene RK Kunstenaarsvereeniging **184**, 328
Mededeelingen der Katholieke Film Centrale 69, **185**
Mededeelingen van de Algemeene Katholieke Kunstenaarsvereeniging 35, **183**, 259
Mededeelingen van de Nederlandsche Sint Gregorius-Vereeniging 282
Mededeelingen van de RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgeversvereeniging St. Jan 178, **187**
Mededeelingen van den Ned. RK Bond van Kantoorboekhandelaren 186
Mededeelingen van den Nederl. RK Hanzebond van Boek- en kantoorboekhandelaren **186**
Mededeelingen van den Nederlandschen RK Esperantistenbond Nederlanda Katoliko 217
Mededeelingen van den RK Bond van Kantoorboekhandelaren 186
Mededeelingen van het Ward-Instituut 60, **188**
Mededelingen / Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond 26, 27, **193**
Mededelingen / Thijmgenootschap 12, **194**
Mededelingen der Bisschoppelijke adviescommissie inzake lectuurvoorziening **190**, 192
Mededelingen der Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Nederland 166, 190, **192**
Mededelingen- en documentatieblad betreffende volksdans, volkszang, huismuziek 164, **191**, 320
Mededelingen van de Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening in Limburg 206

Mededelingen van de Vereniging tot stimulering van het kerkelijk en godsdienstig-wetenschappelijk bibliotheekwezen VSKB en van de Vereniging van religieus-wetenschappelijke bibliothecarissen VRB 195, **196**, 197
Mededelingen van de Vereniging voor het godsdienstig-wetenschappelijk bibliothecariaat VSKB **195**, 196
Mededelingen van de Vereniging voor het theologisch bibliothecariaat 195, 197
Mededelingen van de Vereniging voor seminarie- en kloosterbibliothecarissen 196, **197**
Mededelingen van het bestuur der Nederlandse St. Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond **189**
Mededelingen van het Lennards-Instituut 60
Mededelingen van het Ward-Instituut 60, 188
Mededelingenblad AKKV **198**
Mededelingenblad / Katholieke Dirigenten- en Organistenvereniging **200**, 211
Mededelingenblad / Katholieke Vereniging voor volkszang, volksdans en huismuziek 164, **201**
Mededelingenblad / KCVL Zuid-Holland 206
Mededelingenblad / RK Gymnastiek- en Athletiekbond in het bisdom Roermond 260
Mededelingenblad / RK Gymnastiekbond in het bisdom Roermond 260
Mededelingenblad van het Katholiek Cultureel Verband van dansleraren San Filippo Neri 62, **199**
Medevoort, D.J. van 138
de Mediteerende roomsch catholijke christen **202**
Medok **203**
Meekes, H 13
Meer, F.G. van der 300
Meer, Han van der 302
Meer, J. v.d. 87
Meer de Walcheren, Pieter van der 76, 79, 266, 326
Meer Vreugde 50
Meester, M.E. de 318
Meester, uitgeverij Jules de 165
Meeuwesse, Karel 12, 266
Mehring OFM, Sidonis 195, 196, 197
Mejia, J. 49
Melati van Java (pseud. van Marie Sloot) 112, 156
Mélis, E.H.A. 206
Melissen, Lamb. 336
Mels, uitgeverij J.H. 215
Melsen, A.G.M. van 12
Meltzer, J. 299
Mengelberg, Karel 76
Mengelberg, W. 78
Mengelingen in dicht en proza 227
Mengelingen in proza en poëzij voor katholiek Groningen **204**
Mengelingen voor roomsch-catholijken **205**, 209
Mens en boek 32, 166, **206**
Mensing, B.F.M. 178
Menten, J.E.H. 130, 283
Mentink, J.T.J. 206
Mercuur, uitgeverij De 222
Merkx, J.W.M. 281
Merlet, Herluf van (pseud. H.C.J.A. van Lamsweerde) 66, 112
Merode, Willem de 16
Mertens, L.L. 331
Merz, J.C. 45
Mes, Adr. 152
Mes, Gomarius 132
Mesker, J.A. 138
Messelaar, Gerard 247
Met ons op reis 139, **207**
Metz OFMConv, B. 130
Metz, J. 49
Meuffels CM, H. 34
Meulemans, Axel (pseud. van Jo Gulpen) 72
Meulemeester, L. de 331
Meulen CssR, H. van der 90
Meulenhoff, Uitgeverij 112
Meurs SJ, B. van 132, 182, 301
Meussen, G. 354
Mey OSB, Jac. van der 35, 112, 259
Mey, J.L. 12
Meijer, Arnold 16
Meyer, B.A. 13
Meijer OP, G. 34
Meyer, Irma 36, 66, 289, 290, 365
Meijer, J.G. 47
Meyland, Frank 266
Meylink, A.A.J. 114
Meijnders, E.L.J.M. 130
Meijsing, C.N.J. 313
Michaux, G. 67, 68
Michel, Ernest 16, 147, 248
Michels, L.C. 318
Michiels, Ivo 255
Michiels van Verduijnen, L.P.M.H.B. 130
Michielse, H.C.M. 306
Michielsen, A. 225
Michielsen, E. 296
Micklinghoff, J. 49
Middelhoff, C.A.M. 86, 148
Miert SJ, L. van 34
Mieth, D. 49
Mikro 208
Mikro gids **208**
Mil-Gerritsen, E. van 267
Minerva 145, 205, **209**, 269
Missie-illustratie 74, 210
de Missie-illustratie en Geïllustreerd zondagsblad voor het katholieke huisgezin 74, **210**, 360
Mixturen 200, **211**, 241
de Mode van den dag **212**
Moens, Wies 33, 35, 76, 112, 259, 266
Moerdijk, G.M. 156
Moerkerk, Herman 132, 226
Moes, E.W. 132
Mol, C. 250
Mol, J.C. 66
Mol, N. 305
Molen, S.J. v.d. 35
Molenaar, Adrie 50
Molenaar MSC, M. 266, 308
Molenaar jr., Nic. 35, 115, 184, 259, 328
Molisse, N. 299
Molkenboer OP, B.H. 21, 30, 112, 154, 300, 318, 344
Molkenboer, Leonie 21
Molkenboer, T. 330
Moller, H.W.E. 43, 77, 112, 114, 165, 266, 314, 318, 330, 344
Möller, J.B.W.M. 355
Möllmann, M.P.J 45
Moltmann, J. 49
Moltzer, H.E. 51
Monden SJ, L. 44
Monnickendam, D. 147
Mont, Paul de 266
Montalembert, Charles de 349
Mooi Brabant 23
Mooi Breda en omgeving 23
Moonen, W. 172
Moons, Scholastica 227
Moor, Wam de 216
Moorsel CssR, A. van 90
Moorsel, A.J.M. van 35, 259
Moorsel Pzn., C.M. van 35, 115, 259
Moorsel en Van den Boogaard, uitgeverij Van 360, 363
Moortgat, Alf. 331
Mooy, Jack 50
de Morgen 98, 248
de Morgenstar **213**, 214, 324
de Morgenstar der toekomst 213, **214**, 322
Morlion OP, F. 66
Mosmans, A. 34
Mosmans CssR, H. 90
Mosmans, J. 34
Mosmans, uitgeverij G. 109, 111
Mossinkoff, P. 354
Moulin, Edward du 182
Mous, A.T. 14
Mouvement International des Intellectuels Catholiques 12
Muckermann SJ, Friedrich 33
Muckermann, R. 66
Mueren, Floris van der 328
Mul, Jan 63, 119, 250
Mulder SJ, W. 91, 300
Mulder, Ries 42

Müll, Gabriël (pseud. van Gerard Messelaar) 247
Müller, A. 49
Muller, J.W.A. 145, 205, 209
Muller, Jan 57, 225, 292
Muls, Joz. 266
Munier, W.A.J. 14
Munnichs, A. 266
Munster, H.A. van 224
Munster's Drukkerijen NV (Uitgevers-Maatschappij), Van 10, 79, 135, 250, 261, 330
Munter SJ, J. de 44
Murphy, H. 49
Musch, Jan 290
Music & show 281
Musica Antiqua, groep 50
Musica et cantica 73, **215**, 234
Mussolini, Benito 222
Müter, H 13
Mutsaers, Piet 38, 56
Mutsaers, W. 34
Muziek- en volksdansgroep Meer Vreugde, groep St. Maarten 50
Mijle, v.d. 147
de Mijnstreek-illustratie 98
NAA; zie: Nederlandse Accordeon Associatie
Naaykens, Jan 38, 56, 225, 290
NAB; zie: Nederlandse Accordeon Bond
Naninck, Joep 38
Nanne, Mary 136, 302
de Narrenkap 52, 132, **216**, 289
Nationaal Centrum voor Amateurtoneel 57
Nationaal Vlaams Kristelijk Toneelverbond 225
Nationale Commissie van Advies inzake het Amateurtoneel 225
Nationale Commissie voor Katholieke Sportbeoefening 137
Nat. RK Bond van Kantoorboekhandelaren 186, 303
Nat. RK Vereeniging van Leeraren en Onderwijzers in de gymnastiek 260
NATU; zie: Nederlands Amateur Toneel Unie
Nauwelaerts, Uitgeverij E. 176
Navdranoel, K.N.E.G. (pseud. van Leonard van Genk) 138
NBA; zie: Nederlandse Bond van accordeonleraren
NBB; zie: Nederlandse Boekverkopersbond
NBKU; zie: Nederlandse Bond van Katholieke Uitgevers
NBLC; zie: Nederlands Bibliotheek- en Lectuur-Centrum
NBVKV; zie: Nederlandse Bond van Katholieke Vogelliefhebbers
NCRV 261
Nederlanda katoliko **217**
Nederlands Bibliotheek- en Lectuur-Centrum NBLC 22, 206
Nederlands Boekhuis, NV Uitgeverij 325
Nederlands Centrum voor Amateurtoneel 57
Nederlands Instituut voor Katholieke Kerkmuziek 86
het Nederlands korfbalblad 160
het Nederlandsch kerstboek 154
Nederlandsch kunst- en letterblad 291
Nederlandsch muzikaal tijdschrift 291
de Nederlandsche Boekhandel 301
het Nederlandsche Boekhuis 9, 30, 33, 96, 112, 318
Nederlandsche Bond van RK Openbare Leeszalen en Boekerijen in Nederland 278
Nederlandsche Bond van RK Radio Vereenigingen 135, 261
de Nederlandsche Kunstspiegel 19
Nederlandsche Katholieke Vereenigingen 169
Nederlandsche Natuur-Historische Vereniging St. Franciscus van Assisië 368
Nederlandsche Radio-Omroep, Stichting 135
Nederlandsche Reisvereniging voor Katholieken 139, 207
Nederlandsche RK Dambond 230, 231, 232, 307
Nederlandsche RK Esperantistenbond Nederlanda Katoliko 217
Nederlandsche RK Hanzebond van Boek- en Kantoorboekhandelaren 186
Nederlandsche RK Reisvereeniging 235
Nederlaandsche RK Volkszangvereeniging 278
Nederlandsche Roomsch-Katholieken Tooneelbond 238, 273, 313, 314
Nederlandsche Roomsche Reisvereeniging 236
Nederlandsche Vereeniging van Kantoorboekhandelaren 303
Nederlandse Accordeon Associatie 55
Nederlandse Accordeon Bond 55
Nederlandse Amateur Toneel Unie 57
Nederlandse Bibliotheek van het Amateurtoneel 57
Nederlandse Boekverkopersbond 27
Nederlandse Bond van Accordeonleraren 55
Nederlandse Bond van Katholieke Esperantisten Nederlanda Katoliko 217
Nederlandse Bond van Katholieke Uitgevers 26, 161, 193
Nederlandse Bond van Katholieke Vogelliefhebbers 286
Nederlandse Bond van Katholieke Zang- en Oratoriumverenigingen 267, 321
Nederlandse Bond van Katholieke Zang- en Oratoriumverenigingen 267
Nederlandse Bond voor Muziek en Recreatie 55
Nederlandse Christelijke Reisvereeniging 235
Nederlandse Dameskorfbalbond 160
Nederlandse Diepdruk Inrichting 132, 366
Nederlandse Esperantisten Vereeniging La Estonto Estas Nia 217
Nederlandse Federatie van Arbeiders-Esperantisten 217
Nederlandse Katholieke Arbeidersbeweging 18
Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond 26, 27, 161, 193,
Nederlandse Katholieke Bond van Musici en Artisten 18
Nederlandse Katholieke Esperantistenbond 217
Nederlandse Katholieke Gymnastiek Bond 140, 158
Nederlandse Katholieke Sportbond 59, 137, 158, 296, 298
Nederlandse Katholieke Sportfederatie 296
Nederlandse Katholieke Toonkunstenaars Organisatie 18
Nederlandse Katholieke Vereniging van Esperantisten Nederlanda Katoliko 217
Nederlandse Organisatie voor Accordeon en Mondharmonica 55
Nederlandse Reiscentrale voor Katholieken St. Christoffel 207
Nederlandse Reisvereniging 207
Nederlandse Rotogravure Mij NV 29
Nederlandse Sint Gregorius Vereniging; zie: Sint Gregoriusvereniging
Nederlandse Voetbal Bond 263, 295
Neeff, F.E.M. de 30
Neelissen, Ton 176
Neem en lees **218**
Neerlandia Pers 10
Neerlandia, NV Uitgeversmaatschappij 10
Neesen, K. 56
Nefeka 303
Neirynk, Michiel 176
Nelissen, H.J.M. 29
Nelissen, H.M.G.M. 10
Nelissen, R.J. 27, 193
Nelissen, Uitgeverij H. 9, 10, 99, 325
Netscher, Frans 130
Neubourg, G. van (pseud. van G. Walpot) 90
Neveka 303
Nicolaije, P.P.J. 246

Nicolas, Edm. 42
Nicolas, Joep 76
Nielen OFM, A. 283
Nielen, Gerard 120, 156, 273, 313, 354
Nielhoven, Hein van 253
Niesten, J.P.L. 217
Nieuw Nederland 226
Nieuw perspectief 50, **219**
Nieuwbarn OP, M.C. 130, 165, 284
Nieuwe Antwerpse Almanach **220**
Nieuwe boeken 84
het Nieuwe dompertje 53, 54, **221**
de Nieuwe eeuw 23, 74, 98
de Nieuwe gemeenschap 42, 76, **222**
Nieuwe Haarlemsche Courant, Uitgeverij NV de 130
de Nieuwe koerier 283
de Nieuwe lente 87, 88, **223**
de Nieuwe maand 176
de Nieuwe mens **224**, 306
Nieuwe revu 97, 366
de Nieuwe spoel 57, **225**, 290, 292
de Nieuwe spoel en toneelecho 225
de Nieuwe stem 266
Nieuwe tijden **226**
Nieuwe uitspanningslectuur **227**, 322, 323
Nieuwe Venlosche courant 171
Nieuwe volks-almanak voor roomsch-catholijken 228
Nieuwe volks-almanak voor roomsch katholieken **228**, 340, 341
Nieuwendijk, A.G. 65
Nieuwenhof, boekverkoper G. 175
Nieuwenhof, F. 299
Nieuwenhoff SJ, W.F. van 301
Nieuwenhuis, Jan 36, 79, 225, 308
Nieuwenhuis, Willem 21, 66, 76, 313
Nieuwenhuizen OFM, A.F. 82, 114
Nieuwenhuizen, Johan van 72
Nieuwjaars-geschenk **229**, 335, 347
Nieuwstadt, Michel van 255
Nispen tot Sevenaar, E. van 79
Nispen tot Sevenaer, J.W. van 130
NKBB; zie: Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond
NKGB; zie: Nederlandse Katholieke Gymnastiek Bond
NKGB jaargegevens 158
NKS; zie: Nederlandse Katholieke Sportfederatie
NNUM; zie: Noord-Nederlandsche Uitgevers Maatschappij
Nolens, W.H. 76
Nolet, W. 45, 89, 114, 300
Nolet de Brauwere van Steeland, J. 182
Nolte, A.H. 306
Noman & zoon, Firma Joh. 165
Nooitrust, Vance 302
Noom, S.A. 281
Noord en Zuid, NV Uitgevers-Vennootschap 330
de Noord-Brabander 47
Noordeloos, P 14, 89
het Noorden in woord en beeld 132, 366
Noord-Nederlandsche Uitgevers Maatschappij 132, 366
Nooy, G. van 175
Nooy's Drukkerij-Uitgeverij 281
Nord, Max 66, 67, 68
Nouhuys, H.J.C. van 338
Nouwen, Leo 67, 68, 119, 250
NOVAM; zie: Nederlandse Organisatie voor Accordeon en Mondharmonica
Novellen- en anekdoten-magazijn 11
NSB 132
Nuij, R. 46
Nuij, W.H.A. 305, 306
Nuijens, A. 130
Nuyens, J.F. 132
Nuijens jr., P. 138
Nuyens, uitgeverij A. 58
Nuyens, W.J.F. 51, 243, 349, 350
NVB 295
Nijhoff, Uitgeverij Martinus 13
Nijland, J. 238
Nijland, J. Aleida 344
Nijmoller, F.A. 238
Nijnatten, A. v. 368
Nypels, Charles 76, 101
Nijst, José 247
Nyst, P.M.E.P. 12
O'Connell, Daniel 311
Oelmüller, W. 49
Oerle, H. van 35, 259
Oetelaar, Cor van den 87
Oever, Claudius d' (pseud. van Tony den Otter) 87
Oever, Karel van den 76, 266
Office Central de Librairie et de Bibliographie 30
Officieel kerkbericht van de RK parochien der gemeente Helmond 74, 210, 360
Officieel programmablad van het Comité van Omroep-Vereenigingen 135
Officieel weekprogramma 135
de Officieele koorgids 282
Officiëele mededeelingen behoorende bij O.S. [Ons sportblad] 237
Oisterwijk 16
Oisterwijk, Uitgeverij 16
Okido 10
Okki 132
Oldenburg Ermke, Frans van 36, 42, 266, 292, 308
Oldendorff, A. 287
Oldenhof, Harm. 14, 143
Oldenzaalsche Courant en Handelsdrukkerij 81
Olmen, J. van 170
Oltheten, T.J. 305
Omhoog. Kerkelijk weekblad voor het aartsbisdom Utrecht 348
Ommeren, Jan van 88
Ommeren, Jozef van 153
Ons damblad (1920-1922) **230,** 231
Ons damblad (1925-1934) 230, **231**, 307
Ons damjournaal **232**, 307
Ons eigen blad (1913-1964) 33
Ons eigen blad (1960-{1968}) 206
Ons kerkklokje 151, **233**
Ons land 132
Ons Leekenspel, (Stichting) 52, 120, 216, 225, 289, 290, 292
Ons orgaan / Federatie van RK bonden van harmonie- en fanfarekorpsen 215, **234**, 281
Ons reisblad **235**, 236
Ons roomsche reisblad 139, 235, **236**
Ons sportblad **237**, 295
Ons Tilburg 343
Ons tooneel **238**, 242, 314
Ons Zeeland 132
Ons zondagsblad **239**, 329, 342
Ons zuiden 40, 132, 171, **240**
Ontmoeting 266
Onze eigen illustratie 132
Onze kinderen (1932-1940) 9
Onze kinderen (Beatrijs) 20
Onze Kleine Katholieke Illustratie 132
Onze mededeelingen / RK Organisten- en Directeurenvereeniging 211, **241**
Onze pers **242**
Onze Roomsche sport 295
Onze wachter 114, **243**, 349
Onze-Lieve-Vrouwcollege, Antwerpen 117
Oomen, A.M. 182
Oomen, C. 331
Oomen, J.C.P. 300
Oomens, M.J.A.I. 29
Oomes, Piet 206
Ooms OFM, Herwig 196
Oomsels, B. 182
de Oorlog 132
Oort, H. van 17
Oort CssR, J. v.d. 315
Oorthuyzen, Henk 50
Oortmans, G.A. 114
Oostdam, A.J. 130
Oosten, A.J.D. van 66, 76
het Oosten **244**
Oosterbaan, D.P. 89
Oostrum, F. van 368
Oostveen, C.P. van 230
Oostvogel, Ellen 302
Op de Coul, F.J.C.M. 287
Op de Laak, A. 130
Op toonhoogte **245**
Opdenkamp, H. 114
de Openbare bibliotheek 206
de Openbare leeszaal 30
Ophovius, Michaël 34
Opmaat 315
Oppenraay, J. van 238

Opvoeder en kind 30
Opvoeding en onderwijs 43
Oremus, Co 50
Orion, Uitgeverij 255
Os, Jan van 119, 250
Oss OFMCap, Cajetanus van (= H.W.L. Bouwhuis) 360
Osservatore Romano 332
Otten OP, Felix 112
Otter, Tony den 87
Oude Brunink, J. 61
Oude Valentijn, de (pseud. van H.A. Banning) 54, 132
Oudejans, Frans 122
Oudemans, A.C. 51
Oukoop, uitgeverij Andries Jan 15, 144
Ould, Hermon 76
Ouwendijk, Dick 304
Ouwerkerk CssR, C. van 61
Overal **246**
Overdiep, G.S. 344
Overeem, Jan-Willem 52
Overtocht **247**
Overweg 102
Overzicht der katholieke Nederlandse pers 274
Overzicht der litteratuur, omtrent het aartsbisdom Utrecht verschenen 13
de Paal **248**
Paap, Wouter 119, 250, 282
Paar, G. 267
Paeuw, uitgeverij Charles de 182
Panhuysen, Gerard 76
Panhuysen, Jos. 30, 112, 115
Panorama 132, 240
Parels **249**
Parterre 63, 119, **250**
Paschasius OFMCap 123
Pasdeloup, J.W.M. 278
Pastoor, J. 217
Pastoraal Concilie 44
Pater, W. de 319
Paulus 266
Pauw, Lode de 65
Pauwels OP, C.F. 176, 305, 306
Pavoordt OSB, G. v.d. 288
Pax, NV Uitgeversmaatschappij 163, 287, 325
Pécasse, uitgeverij J.M. 247
Peel, Jozef 292
Peel, Robert 311
Peerboom, J.A. 114
Peeters, C.J.A.C. 79, 163
Peeters, R. 318
Pellemans, H.F.M. 307
Perquin OP, L.H. 135, 261
Perquin SJ, N. 30
Persijn, J. 344
Peters, H.A.J.A. 296
Peters SJ, J. 49
Peters, J. 354
Peters CssR, J.A.J. 224, 266, 300, 305, 319
Peters, J.M.L. 65, 119, 127, 250
Peters, Ton 296
Petit, C.J.J.M. 12, 306
Peutz, F. 259
Peutz, V.A.M. 115
Peynenburg, W.J.F. 232
Philippona, C. 90
Philippus Neri 62, 113, 199
Philips, firma 261
Piepers SJ, G. 318
Pierik SJ, R.J. 182, 301
Pikkemaat, A.G.M.T. 306
Pioniers 330
Piscaer, Anny 103
Pius IX **251**
Pius IX 90, 111, 141, 252, 301
Pius X 61, 168, 282
Pius XII 26, 61
Pius-almanak (1867-{1869}) 110, **252**
Pius-almanak (1877-1902) 108
Pius-Vereeniging 108
Plankenland **253**
Plantijn, NV, uitgeverij 90
Plas, Michel van der 176, 266
Plat CM, J. 224
Ploeg OP, J.P.M. van der 300, 319
Ploeg, P. van der 114, 229
Pluym, A.J. 114
Pluym, F.T. 68
Pluijm CssR, J. 90
Podium 26, 266
Poel, Antoon van der 56
Poelhekke, F.J. 114, 182, 349
Poelhekke, J 182
Poelhekke, M.A.P.C. 30, 33, 112
Poell, Lambert 217
Poels, F. 172
Poels, H.A. 132
Pohier, J. 49
Poiesz, G. 61
Pol de Mont, K.M. 182
Pollmann, Jop 36, 42, 52, 289, 290
Polman OFM, Pontianus 14, 91
Polspoel, Martin 153
Polzer, H.H. 67, 68
Pompe, W.P.J. 287, 305, 306
Pompen OFM, Aurelius 318
Ponsioen SCJ, J. 12
Portiek, Evert 326
Post en Co, Uitgevers-Maatschappij Leo 156
Post, Herman 302
Post, J.L.F. 156
Post, R.R. 13, 14, 91, 300, 319
Post, Toos 112
Postma, R. 158
Potter, de 182
Pouderoyen, C. 115
Pouw, T. 320
Power, D. 49
Practische Leo-kalender **254**
Praedicator 159
Pree, W.A. de 306
Prein, J.A.M. 13
Preller OP, Call. 217
Prenger, H.J.J. 114
Prins de Jong, H. 51
Prinsen, J. 344
Prinsen SJ, P. 301
Prooye-Salomons, H. van 316
Provinciaal Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen 39
Pullens, A.L.H. 115
Put, Fl. van der 282
Putman, J.J. 243
Putman, W.J. 313
Putte, Philippine van de 176
Putten, C. v.d. 50
Puyvelde, L. van 344
Pijnenborg, G.G.A.M. 104
Pijnenborg, P. 119, 250
Pijpers, A.J. 368
RFB; zie: it Roomsk Frysk Boun
Raad, J. de 90
Raam **255**, 266
Raamsdonk, C. van 206
Radario **256**
Radboud Universiteit 104
Rademaker, J.W.M. 206
Rademaker, M.H. 78, 130
de Radiogids 261
Rafaël, zuster 61
Rafaël-kataloog 33
Rahner, K. 49
Rammelt, Toon 135
Ramselaar, A. 211
Randag CssR, W. 90
Ras-Van den Eerenbeemt, mevr. 16
Rasenberg, M.J. 281
Rath, M.P.P. 30, 165
Rats OFM, R. 115
Ravensloot, V.C. 17
Ravesteijn, S. van 66, 76
Ravo (pseud. van F.A. van den Heuvel) 132
Rebers, uitgeverij 44
Reckman, P. 176
Redemptoristen, paters 61, 90, 258
Reehorst, J. 176
Reep, Ria van de 302
Rees, Catherine van 76
Rees, Otto van 76
Reesinck, J.F. 287
Regina pacis **257**
Regouw, H. 231
Regtien, A.A. 306
Reichensperger, August 51
Reichling SJ, Anton 30
Reijnen CssR, A. 61
Reisgids voor katholiek Nederland 207
Reisprogrammaboek 139
Reith, J.F. 12
Reland, fr. (pseud. van J.J.F. Wap) 15
Rembrandt 132

Remy, J. 49
Residentiebode, NV Uitgeverij De 294
Resijel, B.A. 138
Resink, A.J. 147
Reumer, D. 206
Reuser, H. 1
Reuth, C. van 147
Reuth, Huub van 147
Reuth, Norbert van 130
Revu 97, 366
Revue 97, 366
Reynen SJ, F. 51
Reypens, L. 46
Rhoen, W. 172
Ribberg, E. 318
Ribberink, A.E.M. 14
Ribourdonville, C.M. 206
Riel, N.H.J. van 353
Riele, Wolter te 79, 284
Rientjes, A.E. 79
Rietmeyer, M.A. 197
Rietveld, J.T. 115
Rigters, J.A. 17
Ritzen OFM, Renatus 246, 354
RK Algemene Ontwikkelingsclub te Rotterdam 36
RK Amsterdams Tooneelgezelschap 131
RK Belangenbond 295
RK Blindeninstituut St. Henricus-gesticht 82
RK Boek-Centrale, Uitgeverij de 126, 274, 327, 331, 332
de RK boekhandel **258**
RK Bond van Muziekgezelschappen 215
RK Bond van Zangvereenigingen in Noord- en Zuidholland 73, 179, 215
RK bouwblad 35, 115, 183, **259**, 328
RK Centraal Bureau voor Lectuur 30
RK Centraal Bureau voor Onderwijs en Opvoeding 287
RK Dameskorfbalbond 160
RK Federatie van diocesane bonden van muziekgezelschappen in Nederland 281
RK Federatie van diocesane muziekbonden in Nederland 281
RK Federatie van muziekgezelschappen 234
RK Federatie van Roomsch-Katholieke Voetbalbonden 237, 297
RK Gymnastiek- en Athletiekbond in het bisdom Roermond 260
RK Gymnastiek- en Athletiekbond St. Jozef 263
het RK gymnastiekblad **260**, 296
RK Gymnastiekbond 137, 260
RK Gymnastiekbonden 140
RK Haagse Dambond 294
RK Haarlemsche Tooneelbond 238, 242
RK Initiatief-Comité Amsterdam 249
RK Leergangen 43, 318
RK Limburgs Volks- en Lekentoneel 354
RK Limburgsche Gymnastiek- en Athletiekbond 137, 140
RK Limburgsche Voetbalbond 295
RK Limburgse Dameskorfbalbond 160
RK Limburgse Sportbeweging 174
RK Nationale Gymnastiek Federatie 137, 140, 158, 260
RK Nederlandsche Boekhandelaren- en Uitgevers-Vereeniging 30, 178
RK Nederlands(ch)e Boekhandelaren- en Uitgeversvereeniging Sint Jan 26, 29, 84, 161, 186, 187, 193
RK Nederlandsche Voetbalbond 237
RK Organisten- en Directeurenvereeniging 211, 241
de RK radio-gids 135, **261**
RK Schaakverband 294
RK Schaakvereeniging Ivoren Toren 257
RK Schaakvereeniging Regina Sacratissima Rosarii 257
RK Schaakvereniging De Pion 257
RK sportblad op den uitkijk **263**, 295
RK sportblad voor Twente **262**
RK Sportdirectorium 137
RK Sprekersbond **264**
RK Staatspartij 326
de RK toerist **265**
RK Tooneelbond in het Bisdom Haarlem 238
RK Universiteit Nijmegen 300, 344
RK vakblad voor gymnastiek 260
RK Vereeniging van Toonkunstenaars 103, 211
RK Vereenigingen voor den volkszang 331
RK Voetbalbond Aartsbisdom Utrecht 295
RK Voetbalbond bisdom Breda 263, 295
RK Voetbalbond bisdom 's-Hertogenbosch 295
RK Voetbalbond in Nederland 237
RK Voetbalbond Noord-Brabant, westelijk deel 295
RK Voetbalvereeniging Prinses Juliana 337
RK Volks- en Lekentoneel in Limburg 354
RK Volksuniversiteit(en) 36, 41, 278
RK Zangersblad 215
RK Zangersbonden in Nederland 179
RKALVB voor Vinkenliefhebbers 286
RKDKB; zie: RK Dameskorfbalbond
RKOLB; zie: Bond van RK Openbare Leeszalen en Boekerijen
RKVU; zie: RK Volksuniversiteit(en)
Robbers SJ, J.H. 44, 46, 117
Robijns, uitgeverij J.W. 145, 209
Robijns, uitgeverij P.H. 125
Rochussen, Charles 132
Rodenbach, A. 182
Roels, F. 30, 76
Roels, Leo 65
Roeping 21, 255, **266**, 288, 326
Roes, H.W. 34, 331
Roes, J.H. 104
Roever, N. de 51
Roey, A. van 319
Rogier, L.J. 12, 14, 89, 91, 287, 306
Rogiers, Roger 336
Rohling, F.P.T. 26
Rohs, P. 172
Roissard, N. 227
Roman-bijvoegsel 132
Rombauts, E. 38
Rombouts, S. 33
Romen, uitgeverij J.L. 149
Romen en Zonen, Uitgeverij J.J. (en Zonen) 44, 105, 224, 266, 300, 325, 331
Romme, C.P.M. 275
Rondom de koren **267**, 321
Rongen, M. 281, 354
Roobeek, H.F. 217
Rooij, N.C. de 14
Rooij, T. van 160
Rooij, Willem van 302
Rooijen, A. van 130
Rooms(ch)-Katholiek; zie: RK
Roomsch catholijke almanak voor waarheid en pligt 7, **268**
Roomsch catholijke bibliotheek voor het koningrijk der Nederlanden 145, **269**
Roomsch katholijke almanak 8, **272**, 340
Roomsch tooneel 120, **273**, 313
Roomsch-catholyken bybel almanack **270**
Roomsche Enkhuizer 220
de Roomsche pers **274**, 332
Roomsche Reisvereeniging 36
het Roomsch-Katholiek podium in Noord- en Zuid-Nederland **271**
it Roomsk Frysk Boun 70, 71, 143
Roorda, J.R. 247
Roosenboom, B. 137, 283
Roothaan, uitgeverij Albert 152
Rooy, A.H.M.J. van 30
Rooy, A.J.J. van 115
Rooy, C. de 241
Rooy, uitgeverij D.A.A. de 272, 340, 341
Rooyen OSC, Henri van 36, 79
Roppe, L. 224
Rosenberg, T 186
Rosmalen, J.N. van 161
Rosseels, Maria 65, 68
Rossum, A.A.J. van 13
Rossum, C.J. van 360
Rossum, J.J.H. van 86
Rossum, J.R. van 2
Rossum, K.W.J. van 161
Rossum, uitgeverij J. R. van 2, 272, 340, 341

Rossum, uitgeverij Wed. J.R. van 2, 3, 13, 25, 45, 48, 78, 114, 211, 243, 349
Rossum, W.J.C. van 26, 29
Rotographure Uitg. Mij 133
Rotonde **275**, 343
Rovenius, Philippus 13
Royen OFM, Gerl. 318
de Rozekrans **276**
de Rozenkrans 109
Rozestraten, H.T.J. 44
Rueder, Willem (pseud. van J.P. Roorda) 247, 293
Ruigrok, Willibrord 302
Ruimte **277**
Ruiter, Diny 302
Rumes, Paul 225
Rundfunkbetreuungsstelle 135
Ruscheblatt, H.J.H. 114
Russe, Ellen 30, 112, 207, 313
Russel, Julie 132
Rutten, André 285
Rutten, F.J.T. 287
Rutten, Felix 313, 331
Rutten, T. 36
Ruygers, G. 38, 305, 306
Ruygers, Mieke 136, 302
Ruygvoorn, J. 353
Ruyl, Johannes 291
Ruijs de Beerenbrouck, C. 132, 331
Ruijten, A. 283
Ruyten, A.H.M. 130
Ryan, Kenneth 122, 124
Rijckevorsel, F. van 337
Rijckevorsel SJ, J. van 30
Rijckevorsel, J.L.A.A.M. van 79
Rijen, A. van 12, 319
Rijk, J.A. de 51, 114
Rijkenberg, E.H. 45, 114
Rijkskeuring voor films 67, 68, 128, 155
Rijn, T.N.J.A. van 12
Rijnsoever CssR, J. van 90
Rijp, C.L. 114
Rypma, Joh. 70, 71
Saalborn, Arn. 290
Sabbe, Maurits 318, 344
Sacré, boekverkoper J. 175
Sacré, uitgeverij W. 144
Sage ten Broek, J.G. le 15, 47, 80, 82, 144, 175, 213, 214, 227, 269, 322, 324, 356
Sain, Annelies de 87
Saint-Pierre, M. de 67, 68
Salomons, Annie 36
Salomons, R. 282
Salsmans, J. 344
Samenspel 55, 57
Samuel, pater 360
Sandberg, H. 65
Sande, H.B. van der 132, 313
Sanders OFM, N. 300
Sandhövel, W. 184
Sante OP, R. van 266
Santvoort, H. van 277
Sarneel, Fons 255
Sartori, L. 49
Sas, Henri 't 23
Sasse van Ysselt, A. 34
Sassen, Ad. 30, 42, 222
Sassen, F.L.R. 33, 300
Sassen, W. 38
Sauveur, J.H. 130
Savelsberg, Jos. 247
Schaap, Mieke 50
Schaepman, A.C.M. 13
Schaepman, A.I. 13
Schaepman, Frans 326
Schaepman, H.J.A.M. 13, 48, 51, 78, 114, 132, 243, 349, 350
Schaepman P. 17
Schaer, Henk 290
Schaffers, W. 354
Schaick CssR, B. van 61
Schaick, H. van 42, 222
Schaik, J.A.S. van 13, 21, 282, 331
Schaik, T.E.E. van 57
de Schakel 36, 41, **278**
Schalen OFM, A. van 355
Schalmei **279**
Schapendonk, Paul 88
Scharpé, L. 30, 165
Schatten, J. 172
Scheerder, Jan (pseud. van Gerard Bruning) 326
Scheermakers, A.J. 353
Scheiberling, C. 90, 113, 130, 252
Scheifes, H.M. 281
Schellekens OP, J.A.J. 300
Scheltens OFM, D. 44
Schendeler, P.A. 217
Schenk, Jan 57
Schenk, M.G. 266
Schenk, Wim 38
Scheurkalender van de Katholieke illustratie 132
Schierbeek, uitgeverij, L. 107
Schievenbus, uitgeverij A. 82, 170, 175, 268
Schijndel SJ, H. van 301
Schijndel, Mieke van 302
Schikhoff, uitgeverij A. 8, 85, 272
het Schild 306
Schillebeeckx OP, E.C.F.A. 49, 176, 300, 319
Schillings, A. 318
Schillings, Harry 206
Schillings, Jef 354
Schilperoort, T.O. 15, 209
Schilpzand, P. 299
Schilt, Jos 337
Schilte, John 30
Schiphorst, F.X.M. 132, 331
Schiphorst, J. 305
Schipper, J. 368
Schleiden, F. 172
Schlichting, L. 66, 287
Schlichting, T. 30, 42
Schmidt, H. 49
Schmidt, J. 313
Schmit OCarm, P. 282
Schnabel, Johan 135, 261
Schneider, Lina 51
Schneiders, Fr. 133
Schoengen, M. 34, 112
Schoenmakers, L.J.P.M. 281
Scholten, J.H. 82
Scholten, Jacq. 73, 215
Scholtens, H.J.J. 89
Schomper, H.W. 207
Schönle, Gustav 30
Schoof, T.M. 319
Schoonenberg, P. 319
Schoonhoven, C.C. van 314
Schoors, A. 319
Schooten, Titia van 302
Schotman, J.W. 30
Schouten, D.B.J. 306
Schouten, Jan 281
Schoutens, E. 124
Schoutens, S. 182
Schrader, J. 296
Schram, F. 281
Schram, J. 281
Schrant, J.M. 91, 144, 205
Schrassert, P. 158
Schrauwen, F.J. 238
Schreuder OFM, O. 104, 224
Schreurs MSC, Jac. 365
Schrover, Carel 87, 88
Schrover, M. 158
Schrijnen, Jos. 21, 30, 114, 165, 300, 318, 326, 331
Schultink, Joop 119, 250
Schurink, H. 34
Schüssler Fiorenza, E. 49
Schuuring, boekverkoper B. 175
Schuurtsma, R. 207
Schuyt, W.J. 176, 305
Schwencke, A. 115
Scripta recenter edita **280**
Sebastianus OFMCap 123, 275
Sedee, B.F.A. 68
Seegers, W.T. 206
Segers, F. 368
Seminarie Warmond 45
Senden, Leo 368
Sengers, Lode 35, 259
Sentenie CssR, W. 61
Sergent OSB, G.L. 159, 331
Serrarens, P.J.S. 76
Servaas van Rooyen, A.J. 51
Servais, J.M.F. 141
Servatius van Enschede OFMCap 238, 313, 314
Seyss-Inquart, A. 132
Shakespeare, William 225
Sicking, Jan 211
Sicking, L.J. 318

Siebers, Alph. 35, 115, 259
Siemer, Fr. 353
Sier, F. 299
Siffer, uitgeverij A. 51
Simon, Françoise 119
Simonis, L. 90
Simons, J. 38, 168, 353
Simons, L. 344
Simons van den Broek, P.J. 5
Sinjaal, Drukkerij Uitgeverij Het 248
Sint Alphonsusstichting 61
Sint Bernulphus-gilde 78, 79, 163
Sint Caecilia 234, **281**
Sint Frans, groep 50
Sint Gregorius-blad 86, 152, **282**, 358
Sint Gregoriushuis, Drukkerij 299, 368
Sint Gregoriusvereniging 86, 102, 148, 179, 188, 189, 245, 282, 315, 358
Sint Henricusgesticht 82
Sint Ignatius Handelshogeschool, Antwerpen 117, 299
Sint Jacobs-Godshuis, uitgeverij en drukkerij 45, 89, 282
Sint Jan; zie: RK Nederlands(ch)e Boekhandelaren- en Uitgevers-vereeniging Sint Jan
Sint Jansklokken 240
Sint Jans-Lyceum, 's-Hertogenbosch 293
Sint Joseph, Drukkerij 368
het Sint Josephsblad **283**
Sint Jozefkoor, Helmond 153
Sint-Lucas **284**
Sint Maarten, NV Drukkerij en Boekhandel 184
Sint Paulusabdij 288
Sint Thomas van Aquino (dispuut, vereniging) 17
Sint Vincentius almanak **285**, 335
Sint Willibrord, groep 50
Sintesi dal Catholic digest 124
Sips, P.A.N. 115
Sips-Schretlen, T.C.M. 115
Sladoor, uitgeverij R.G.J. 146
Slag en ereprijs **286**
Sleeuwen, J. van 39, 65, 96
de Sleutelbos 316
Sloenhek, H.A.L. 337
Sloot, Marie (= N.M.C.) 30, 112, 130, 132, 138, 182
Slot, H. 61
Slijpen SJ, A. 30, 112
Smedts, Matthieu 119
Smeets, R.G.R. 13
Smeets, René (R.J.H.) 279
Smeltink, Willy 50
Smelts, Corry (pseud. van Kees Spierings) 88
Smiets, Michael 182
Smit, B.B. 206
Smit, Frans 292
Smit, Gabriël 36, 101, 115, 122, 124, 222, 224, 255, 266, 292
Smit, J. 34, 50, 86
Smit, J.W.L. 114
Smit, kapelaan D.T. 50
Smit, P.C. 54, 132
Smits, Drukkerij P. 217
Smits, H. 195
Smits, H.N. 295
Smits, J.H. 114
Smits NV, H. 16
Smits, Paul 50
Smits, Ton 296
Smits, Xav. 284
Smits van Waesberghe SJ, Jos. 86, 103, 148, 188
Smulders, Albertine 330
Smulders, J.N.J. 217
Smulders SJ, P. 44
Smulders, Willem 238, 313
Smijers, A. 266, 282, 358
de Snaar 215
Snef, Kees (pseud. van Kees Spierings) 88
Snelting, B.L. 13
Snieders, Aug. 130, 132, 182
Snieders, J.R. 132, 182
Sniedt, Sef 248
Snijders, J.T. 12, 305, 306
Snijdewind, H. 49
Snitker, W.H.P. 132
Sobriëtas 346
Sociaal kompas **287**
Sociaal Kompas, Stichting 287
Social Compass 287
Social Compass International Publishing Company 287
Soer, F.C. 82
Someren, G.W. van 114
Somers, Jef 281
Sommen, J. van der 224
Sommer, uitgeverij J.T. 239, 329, 342
Son, F.J. van 267
Sondaal, H.C.J. 133
Sonnaville SJ, L. de 331
Sonnius, Franciscus 34
Sormani, P.F.M. 206
Spaar- en beleggingskas voor roomsch-katholieken, NV 226
Spaarkas voor beleggingen in RK kerkelijke leeningen, NV 226
Spaarmakering, F.X. 114
Spaarnestad, NV Drukkerij de 20, 40, 79, 97, 130, 132, 133, 171, 212, 237, 240, 295, 345
Spaarnestad-Bibliotheek 132
Spanje, P.N. 130
Spanje, uitgeverij J.H. van 146, 340
Spanjers, Martin 50
Spectrum, Uitgeverij Het 12, 14, 42, 76, 101, 224, 306, 325, 365
Speculator 266, **288**
Speel 52, 216, **289**, 290
Speel met de spoel op de spelewei 225, 289, **290**, 292
Speet, Leo 114, 314
Speet, P.A.M. 135
Speets, D. 234
Spekman, J.G. 313
de Spektator **291**
Spelevaart, Stichting de 50, 219
de Spelewei 120, 225, 290, **292**
Sperber, Sjaak 50
Speyk, J.C.J. van 207
Spiegel en stem 88, **293**
Spierings, F. 337
Spierings, Kees 42, 66, 88, 120, 225, 289, 290, 313, 355, 365
Spierings, T. 114
Spierts, H. 172, 259
Spiertz, M.G. 14, 104
Spigt, J.A. 73
de Spil **294**
Spilbeeck, W. van 182
Spit, C. 60
Spitzen, J. 114
Spitzen, O.A. 114
Spoelstra, C. 222
Spoorman, H.L. 141
de Sport-illustratie 137, 237, 244, 263, **295**
Sportkader 296
Sportparade 59, 158, 260, **296**
Sportweek **297**
Sprekerslijst 278
Sprenger, W.H. 306
Spijk, Drukkerij van 50
Spijkers, Jules 296
St.; zie: Sint
de Stad Amsterdam 132
de Stad Antwerpen 132
Stad en land 366
de Stad Oss 132
Stallaert, K. 51
Stallaert, L. 277
Stalpart van der Wielen, C. 91
Standaard-Boekhandel, Uitgeversmij NV 176, 266
Standaard-Catalogus 30
Stapert, Wim 188
Starcké Jz, F.L. 130
Starink, Jan 216
Starkenburg, J. van 16, 42
Starmans, J. 354
Starmans, J.P.M. 296
Start 59, **298**
Start, Handels- en Uitgeversmaatschappij NV 137
Staverman, W.H. 344
Steen, Theo van 36
Steen, Ton van 52
Steene, Cuno v.d. 290
Steenhoff, P.H.J. 130
Steenhoff, W. 114

Steenhoff-Smulders, Albertine 112, 168, 330, 331
Steenkamp, P.J.A.M. 306
Steenwijk, M.A. van 362
Steger, A. 30
Stein, F.J.W. 96, 206
Stein, H.J.A.M. 318
Steins Bisschop, N.J.A. 114
Stenfert Kroese jr., H.E. 29
Stengel, R. 67, 68
Sterck, J.F.M. 30, 43, 45, 51, 89, 106, 318, 330, 344
Sterck, uitgeverij F.P. 15
Sterk, Harry 42
Sterkens, R. 38
Steur, K. 300, 305
Stichter, Uitgeverij Erven Wed. C. 220
Stichting tot uitgave van het tijdschrift Bijdragen 44
Stichting tot verspreiding van goede lectuur in de Mijnstreek 246
Stichting van RK Mondharmonica- en Accordeonverenigingen St. Johannes Bosco 55
Stichting van RK Mondharmonika-, Akkordeon- en Mandolineverenigingen St. Johannes Bosco 55
de Stiennen man 143
de Stim fan Fryslân 143
Stoett, F.A. 344
Stoffels, P.W. 130
Stoks, F.C.M.G. 281
Stokvis, uitgeverij P. 340, 341
Stokvis-Waterreus, uitgeverij P. 54, 138, 221
Stolk, H.C. 130
Stolk, L. 45, 89
Storck, H. 67, 68
Straathof, Th. 86, 148, 282, 358
Straelen, T. van 126
Strategier, H. 86, 148, 282
Stratenus, Louise 51, 132
Strecker, J. 147
Streven (1933-1947) 116, 117, 299
Streven (1953-1980) 117, **299**
Strien, Jet van 156
Strijbos Huijbers, Stoomdrukkerij P.J. 217
Strooband, Kees 66, 355
Struycken, A.A.H. 330
Studia catholica 12, 114, **300**, 319
Studia Catholica, Stichting 300
Studie-bladen 78
Studiën 116, 117, 130, 299, **301**
Studiën op godsdienstig, wetenschappelijk en letterkundig gebied 301
Studiën van het Nederlandsch Historisch Instituut 13
Studio 136, 208, **302**
Stuers, Stichting De 331
Stuers, Victor de 51
Stürmans, J. 354
Stuwen 186, **303**
Stuyt, G.C. 79
Stuyt, Jan 79, 284
Stuyt, Paul 136, 302
Suhard, E.C. 305
SUN, Uitgeverij 306
Susante, J.M. van 287
Suys, A. 90
Swaelen, Erik 176
Swart SJ, G. 301
Swart, Taco 88
Swart, Jan de 137
Swarte, Diederik 302
Sweers, Anton 120, 131, 216, 225, 290, 292, 354
Swinkels, A. 115
Swinkels, J.G. 65
Swüste, Wim 52
Systermans, A.H. 206
Sijthoff's Uitgeversmaatschappij 132
TA/BK 115
Taal en teken 52
de Tafelronde **304**
Tangelder, F. 50
Taptoe 132
Taskin, H.J.M. 114
Taymans-Nezy, Drukkerij L. 182
Te elfder ure (1950-1953) **305**, 306
Te elfder ure (1953-1970) 305, **306**
Te Elfder Ure, Stichting 305
Technisch bouwblad 115
Technische rubriek 115
Tegenbosch, Lambert 39, 115, 176, 255, 266
Tellegen, F.P.A. 35, 115, 176, 259, 287
Ten beste 16
Tepe, A. 66, 69, 78, 355
Ter Veer, J.H. 177
Terburg OP, C.A. 76
Terheerdt, Jos 30
Terlingen, J.H. 12
Terlingen-Lücker, L. 224
Term, J.P. van 54, 130, 221
Terp, Drukkerij De 143
Tervoort, Frans 302
Tesser SJ, J. 116, 117, 300
Tetroode, uitgeverij F.J. van 150
Tettero, J. 104
Tetterode, G. 68
Teulings, H.A.J.M. 29
Teulings, Uitgeversmaatschappij (Firma C.N.) 21, 43, 250, 318, 366
Teijssen, M.R. 30
Theelen, W. 331
Theissing, E.J. 316
Theobald van Etten OFMCap 197
Theologisch jaarboek 105
Théonville, uitgeverij G.F. 45
Theorie en practijk 231, 232, **307**
Theunis, F.J. 44
Theunissen, W. 61
Theunissen, W.P. 79
Theys, Frans 292
Thielemans, Ward 176
Thirifays, A. 67, 68
Thoen, C.M. 287
Thomas van Aquino 21
Thomas, L.M. 306
Thompson, boekverkoper en uitgeverij J. 175, 202, 209, 269
Thompson, Drukkerij T.L. 340
Thompson, J.W. 130, 132
Thompson, M.A. 114
Thompson, uitgeverij Gebroeders 362
Thunnisen, A.W.P. 115
Thunnissen, H. 79, 328
Thurlings, J.M.G. 104
Thurlings, T.L.M. 287
Thijm-almanak **308**
Thijmbulletin 194
Thijmfonds, NV uitgeverij 308
Thijmgenootschap 12, 105, 194
Thys, W. 44
Thijssen, J. 66
Thijssen, Maria 355
Thyssens, boekverkoper en uitgeverij J.J. (en zoon) 175, 205
Tien cents volks almanak voor het katholieke huisgezin **309**
Tilanus, Wim 50
Tillema, J.A.C. 35, 115
Tillmans, W. 60
Tillmans OCD, W.G. 44
Timmermans, drukkerij H. 16
Timmermans, Felix 156, 368
Timmers, J.J.M. 79
Timmers, Oscar 72
Tindemans, C. 299
Tisson, J.M. 44
Tissot van Patot CssR, P. 90
de Toekomst **310**
de Toeschouwer 24, **311**
Togt, F.A.W. v.d. 184
de Toneelcentrale 52
Toneelecho 225
Tonnaer, Clemon 206
Tonnis, T. 119
Tooneel en bioscoop **312**
Tooneelfonds Jan Grosfeld 253
Tooneelfonds Pieter Langendijk 120, 273
Tooneelgids 120, 273, **313**, 314
Tooneelgids voor dilettanten 238, 313, **314**
Toorop, Jan 284
Toorts, Uitgeverij De 36, 325
Torentrans, NV Uitgeverij 368
Torre, Giuseppe dalla 99
Tot uw dienst **315**
Tracy, D. 49
Trajecta 14
Transisalanus (pseud. van Bartholomeus Doorenweerd) 150
Trautwein, K.T. 184, 328
Treese, F.F. 205

Triborgh, Boekhandel 38
Truyts, Jef 42
Tucci, R. 49
TUD 315
het Tudblaaike 315
Tuinder, J. 217
Tummers, F. 46
Tummers, Nic. 72
Turnhout, Drukkerij Alph. van 23
TV Studio 302
Twaalfhoven, F. 281
de Tweede toren **316**
Twentsche Courant, NV Drukkerij de 61, 296
de Tijd 25, 121, 221, 291
Tijd, NV Dagblad en Drukkerij De 53
Tijdschrift tot nuttig en gezellig onderhoud, of mengelingen en aanteekeningen **317**
Tijdschrift voor architectuur en beeldende kunsten 115
Tijdschrift voor gregoriaans 153
Tijdschrift voor taal en letteren 43, **318**
Tijdschrift voor theologie 105, 114, 300, **319**
Tijdschrift voor volksdans, volkszang en huismuziek 191, **320**
Tijdschriften-tafel 130
Tijn, H.J. van 44
Tijssen, Henri 331
U vraagt. Wij geven (het) antwoord 61
Ubaghs, C. 352
Uil en spiegel 219
Uit eigen midden 132
Uit het rijke Roomsche Leven 132
Uitgave van de Nederlandse Bond van Katholieke Zang- en Oratoriumverenigingen 179, 267, **321**
Uitgave van de Stichting Verenigde Katholieke Zangersbonden in Nederland 179, 321
Uitslagen van de Katholieke Filmkeuring 155
Uit-spanningslectuur 82
Uitspanningslectuur, toegewijd aan wetenschap, kunst en smaak 227, **323**
Uitspannings-lectuur voor catholijken 214, 227, **322**
Uitspanningslectuur voor katholieken 141
Uitspannings-lectuur voor roomsch-catholijken 322
de Ultramontaan 213, 269, **324**
de Unie 38
Unie van Studenten Nijmegen 306
Urbanus V 13
Urbi et Orbi, Uitgeverij NV 79, 325
Utrecht in woord en beeld 132, 366
Uw boek **325**
Uylings, E.H. 132
Vaalderen, Aaltje van 302
Vada, NV Drukkerij 29
Vaissier, J.M. 197
Vakantiegids 207
Vakantiereisgids 207
de Valbijl **326**
Valckenier Kips, J.H. 16
Valk, H.W. 184, 328
Valk, J. 66
Valk, J.M.M. de 306
Valk, Pieter van der 30, 67, 68, 120, 306, 354
Valkesteijn, J. 86
Valo, A. 354
Van alle tijden **327**
Van Bladel SJ, F. 299
Van Bladel, LF 299
Van bouwen en sieren 184, 259, **328**
Van de leestafel 13
Van den Bussche, H. 319
Van der Auweraert, Johan 299
Van der Veken, J. 44
Van eigen erf. Geïllustreerd familieweekblad voor Overijssel en Drente 132, 366
Van het rijke Roomsche Leven 132
Van huis tot huis 239, **329**, 342
Van onze leestafel 283
Van onzen tijd 54, 130, 327, **330**
Van Opdenbosch SJ, J. 46
Van Outrive, Lode 176
Vandebeek OFM, G. 224
Vandenberg, Joan 44
Vandenbunder, A. 67, 68
Vandenbussche, E. 44
Vandermeersch, P. 319
Vandervelden, Jos 33, 112
Vanhengel, M. 49
Vanhoeck, Jos 219
VARA 261
de Varende zanger 278, **331**
Varlet, H. 138
Vasen, Arnold 136, 302
Vat, D. v.d. 65, 67, 68
Vaticaansche kroniek 274, **332**
Vawter, B. 49
Vecht, Firma E. van der 30, 43, 77, 330
Veen, J.S. van 34
Veen, uitgeverij L.J. 51
Veeneman, H.A.J. 234
Veer SJ, W. de 30, 106, 130, 165
Veertiendaags tijdschrift voor architectuur en beeldende kunsten 115
Veertien (14) dagen **333**
Vegt, H.C.W. van der 79, 348
Veldeke, Heynrick van 331
Velden, H. van der 82
Velden, J. van der 313
Velden, P. van der 56
Velden, P.I.J.M. van der 300
Veldkamp 38
Velsen, Jac. Van 206
Velthoven, H. van 39
Velthuijsen, B.P. 13
Veltman, drukkerij T.P. 228
Velù, H. 224
Velzen, T. van 79, 163
Ven, Frans (F.J.H.M.) van der 38, 39, 266, 287
Ven OFM, G. v.d. 282
Ven, J.J.M. van der 224, 287, 305, 306
Vendrik, W. 305
Venema, Adriaan 302
Venemans, P.J. 29
het Venster op de boekenwereld 29
Venstercombinatie 29
Veraart, A.J. 12
Veraart, J.A. 266
Verax 126
Verbeeten, J.J. 43, 331
Verbeke-Loys & Cie, Drukkerij Wed. 168
Verberne, L. 39, 91, 306
Verbiest, F.J.M. 26, 161
Verbiest, Gerard 26, 30, 33, 96, 112
Verbiest, J.V.L.M. 121
Verbond van Dietse Nationaal-Solidaristen 222
Verbruggen, Luc. 219
Verbij OFM, Licinius 189
Vercammen, Jan 76
Vercnocke, Ferdinand 42
Vercruysse, A.H.T. 115
Verdinaso 222
Verduin, T.J.C. 224
Verdussen, uitgeverij Hieronimus 220
Vereeniging Katholieke Boekhandelaren te Roermond 310
Vereeniging Pers en Tooneel 238, 242
Vereeniging tot het bevorderen van de beoefening der wetenschap onder de katholieken in Nederland 12
Vereeniging van Arbeiders-Radio-Amateurs 261
Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo 229, 285, 335, 347
Vereeniging van Jonge Brabantsche Kunstenaars 147
Vereeniging van Noord-Brabantsche en Limburgsche Gemeenten voor gezamenlijke filmkeuring 312
Vereeniging voor Thomistische wijsbegeerte 12, 300
Vereenigingsorgaan voor Roomsch Kath. Nederland **334**
Verenigde Katholieke Zangersbonden in Nederland, Stichting 179, 321
Vereniging Esperanto Nederland 217
Vereniging Geloof en Wetenschap 278
Vereniging ter bevordering van de belangen des boekhandels 29
Vereniging tot stimulering van het kerkelijk en godsdienstig-wetenschappelijk bibliotheekwezen VSKB 196, 197
Vereniging van Kempische Schrijvers 38

Vereniging van religieus-wetenschappelijke bibliothecarissen VRB 196, 197, 280
Vereniging voor het godsdienstig-wetenschappelijk bibliothecariaat 195, 280
Vereniging voor huismuziek 201
Vereniging voor seminarie- en klooster-bibliothecarissen 197, 280
Vergnes CssR, A. 90
Vergroesen, J.A.F. 313
Verhaak SJ, C. 44
Verhaak, uitgeverij Gebrs. 271
Verhaeghe, Jerome 176
Verhagen, Balthazar 344
Verhavert, R. 68
Verheugen, Léon 247
Verhoeven, Bernard 16, 30, 36, 42, 66, 76, 112, 118, 278, 290, 305, 306, 308, 355, 365
Verhoeven, C.W.M. 255, 266
Verhoeven, J. 34, 130
Verhoeven, Nico 293
Verhoeven, uitgeverij P.N. 4, 132
Verhoeven, W. 238
Verhoeven-Soeter, M.G. 206
Verhoofstad, P.M. 14, 89
Verhulst, J.J.H. 291
Verjans, Jos 66
Verkerk, uitgeverij C.J. 8
Vermeiren, E. 68
Vermeulen, Frans 115
Vermeulen, G.A. 47, 82, 324
Vermeulen, Jo 296
Vermeulen, N. 47
Vermeulen, P.J.F. 243
Vermeulen, uitgeverij A. 113
Vernooy, A. 86
Verreijt, C. 34
Verroen, H. 82, 269
Verrijt, A.C. 331
Verschaeve, Cyriel 30, 344
Verschuere OFM, Lucidius 91
Verschuuren, Alb. 328
Verslag / Katholiek Documentatie Centrum 104
Verslag St. Bernulphusgilde 78, 79
Verslag van de ... algemeene vergadering der Vereeniging voor Thomistische wijsbegeerte 12, 300
Verslag van de Nederlandse Katholieke Bond van Musici en Artisten 18
Versluys, K.D. 122, 124
Verstegen, M.J.H. 295
Versters jr., J.B. 132
Verwey, A. 344
Verzijl, Drukkerij 237
Verzijl, G.J.H.H. 114
Vesseur, Theo 216
Vesters, J.A. 132
Veth, P.J. 132
Vetter, Steph. 168
Victoriani 159
Vincentius almanak 229, 285, **335**
Vincentiusbibliotheken 22
Vincentiusvereniging 2
Vinck, K. 368
Vink, Uitgeverij J. 313, 314
Vink Pieterszoon, J. 156
Vinkenburg, H. 38
Vink's Uitgeversmaatschappij NV 313
Viola, Maria 132, 330
de Violier 330
Viollet-le-Duc, E.E. 51
Viotta, J.J. 291
Virère, Jo (pseud. van Jan de Vrieze) 87
Vis, J.P.W. 267
Visscher, Adolphe 251
Visscher, Firma Gebr. 251
Visschers, P. 82
Visser CssR, J. 17
Visser, P. 86, 148, 282, 358
Visser, S.T. 306
Visser, W.J.A. 79
Visser SCJ, A. de 36
Visser, Cor de 87
Vissers, A. 140, 295
Vitringa, G. 168
het Vizier 343
VKS 38
het Vlaamsche kerstboek 154
Vlaamse Ornithologische Vereniging De Wielewaal 368
Vlaamse Volkskunstbeweging 219
de Vlam **336**
Vlaming, T.M. 30, 165
Vlemminx, Paul 38, 42
Vloten, Johannes van 51
Vlijmen, B.R.F. van 51, 130
VNU 97
Vocaal 321
Vocht, L. de 331
de Voetbalsport **337**
Voeten, Bert 16
Vogel, Albert 313
Vogels 63
Vogels SJ, I. 130, 301
Volgering, C.A. 281
Volkert, A. 115
Volkertz, Eric (pseud. van Léon Verheugen) 247
Volks-almanak tot nuttig en gezellig onderhoud voor catholijken **339**
Volks-almanak voor Nederlandsche katholieken 6, 106, **338**
Volks-almanak voor roomsch-catholijken 228, 272, **340**, 341
Volksalmanak voor roomsch-katholijken 340, **341**
Volksdans 50
Volkskrant, drukkerij NV De 124
de Volksvriend 142, 239, 329, **342**
het Volksweekblad 123, 275, **343**
Vollaerts SJ, J. 282
Volle, Truus 50
Voncken, J.J.H. 86, 282
Vondel, Joost van den 132, 154, 266, 300, 352
Vondelkroniek **344**
Vonderen, J. van 66, 354
Vonk, Huib 50
Voor de vrienden van het boek 33
Voor Eer en Deugd 312
Voor iedereen **345**
Voor jonge lezers 132
Voorhoeve, Ernst 248, 326
Voortman, Albert 42
Vooys, G.C.N. de 344
Vorlat, Emma 176
Vormingsblad van het Nederlands Centrum voor Amateurtoneel 57
Vos, C. 66, 76,
Vos, uitgeverij Hubert 301
Voskuijlen, Ber van 313
Vox Romana, Uitgeverij 36
Vragenbus 61
Vranken, J.L.H. 130, 283
Vrankrijker, A. de 42
VRB 196
VRB informatie 196
VRB mededelingen 196, 197
Vredenburg, Max 119, 250
Vree, F.J. van 80, 82, 114, 227
Vreeburg, Annemieke 302
Vreese, S.J.L.M. de 313
Vreese, W. de 344
Vreugde 266
de Vriend des huizes **347**
de Vriend van Ariëns **346**
de Vriend van Kerk en Vaderland 324
Vriends, Jan 100, 368
Vries, A. de 259
Vries, A.D. de 51
Vries, H.J. de 115
Vries, Theo de 68
Vriesman, D. 66
Vrieze, Jan de 87
Vroemen, J.J.C.M. 306
Vrolijk, Maarten 16, 333
Vromans, C.J. 353
Vromant & Co, Drukkerij 168, 284
Vrouw Luna **348**
Vrijmoed OFM, Clementinus 260
VSKB 195, 196, 197
Vullinghs, Henri 188
Vuur en water 1
Vuuren, A.C.A. van 114
Vuuren, W.G. van 114
Vuylsteke, L. 316
VVKB; zie: Vlaamse Volkskunst-beweging
Waal en zoon, uitgeverij Wed. de 270
Waasdijk, E.J. van 17
de Wachter (1871-1875) 243, **349**, 350
de Wachter (1876-1883) 349, **350**, 352
Wachter, M. de 44

Waesberge OP, E.H.J. van 136
Waesberge, J.F.A.M. van 14
Wagenaar, W. 42
Wagner, J. 49
Walf, K. 49
Walgrave, J.H. 319
Walgrave, M. 238
Walle, Jaak van de 176
Walpot, G. 90
Walschap, Gerard 154, 255
Walschot, Louis 293
Walzer, A. 140
Wanders, A. 368
Wanna 63
Wap, Jan 15, 19, 82, 144
Ward, Justine 60, 188
Ward-Instituut 60, 188
Ward-vereniging 60
Wasser, B. 306
Waterkamp, J.M.J. 79
Waterreus, J. 182
Waterreus, Uitgeverij M. (NV Drukkerij) 151, 233
Waijers, C. 160
de Week in beeld 132, 366
Weekblad Brabant en Limburg, Comm. Vennootschap 37
Weenink BV, Offsetdrukkerij 50
Weerden, Jan van 291
Weerenbeck, B.J. 318
Weggeman-Guldemont, Emilie 147
Weiler, A.G. 14, 49
Weiss, Aug. 188
de Wekker **351**
Wel, Jos van 42
Welling, Albert 97, 132, 225
Welter, P.J.T. 69
Welters, Ad. 79
Wennekendonk, J.G. 114
Wenneker SJ, C. 301
Wensing, J.H. 13, 114
Werd, H.S. de 206
Werd, Jan de 136, 302
de Wereld is mooi. Rubriek over reizen en trekken 36
Wereld, Drukkerij De 263
Wereldbibliotheek 344
Werf, A. van der 115
Werf, J.I.F. 115
het Werk voor de goede film 63, 65, 118, 119, 127, 250, 355
het Werkcentrum voor Leketoneel en Kreatief Spel 216
Werkcommittee ter verdediging der Duitsche en katholieke belangen in den wereldoorlog 134
Werker, H.M. 108
Werkgemeenschap Ons Leekenspel; zie: Ons Leekenspel
Werkgemeenschap van Nederlandse Akkordeon- en Mondharmonika Organisaties 55
Werkgenootschap van katholieke theologen in Nederland 105
Werkverband Katholiek Amateurtoneel 57, 225
Wery, L. 316
Wesseling CssR, P. 61
Wesselo, J.J. 255
Wessels SJ, A. 79, 117
Wessels SJ, C. 91, 299
Wessem, E. van 42
Westen, J.H. 217
Westerink, Ellen 302
de Wetenschappelijke Nederlander 51, 350, **352**
Wetering, H. van de 13
Weterings, L.M. 63, 69, 355
Weterman, J. 158
Weterman, J.A.M. 224, 306
Weve, H.J.M. 12
Wever, Drukkerij-Uitgeverij 16
Wey, A. v.d. (ir.) 115
Wey OCarm, A. van der 305, 306
Weij, J.J. van der 70
Weydenweeghen, Claus van (pseud. van Jan van der Doef) 87, 293
Weijer, drukkerij G.W. van de 251
Weijer, drukkerij en uitgeverij P.W. van de 78, 243, 301, 349
Weijers OP, Alb. 130
Weykamp, Bruno 333
Weijling, J.F.A.N. 13
Weijnen, A. 12, 38
Weijts, Leon 336
Wichman, Erich 16
Wiegerink, J.J. 238
Wiegersma, Henk 76
Wiel, J.C.W. van de 282
Wielders, Joz. 266
Wielek, H. 65
de Wielewaal 368
Wierdels, F. 130, 132, 330
Wierema, Thijs 302
Wiersma, J.A. 65, 67, 68
Wierts, J.P.J. 331
Wigman, J. 168
Wilde SJ, W. 301
Wildenberg, A. v.d. 203
Wilderbeek, J. 86
Wilhelmina, koningin 10, 61, 90
Wille, J. 344
Willekens, J. 56
Willem I, koning 144
Willem van Oranje, prins 266
Willems SJ, C.J. 301
Willems, Frans 182
Willems, J. 38, 260
Willems, M. 320
Willems, P.J. 231
Willemse, C.A. 318
Willemsz., Arent 45
Willibrord 76
Willink, J. 66
Wils, J. 224, 287
Wilt, Rob de 326
Wilting van Aduard, M. 82
Winants, C. 26
Winkel, J.J. 296
Winkel, Jan te 51
Winkel, A. van 130
Winkeler, L.G. 126
Winkelmeijer, J.A.I. 125, 126
Winkels, To 302
Winters, J.A.L.M. 26
Wiseman, N.P.S. 80
Wispelaere, Paul de 255
Witkamp, G.B. 132
Witlox, C. 34
Witlox, J.H.J.M. 91
Witte Boekhuis, Drukkerij Het 62
het Witte doek 66, 118, **355**
de Witte raaf 132
Witte, Aldert 333
Witte, F.V.J.H.T. 257
Witte, R. 26
Witte, H. de 65
Witte, Teo de 30
Witteman, F. 86
Witteman, P.J. 30
Witteman, W. 86
Witteveen, A. 71
Witz, Boekdrukkerij (uitgeverij) Josué 82, 227, 322, 323
Witz, Josué 82, 227, 322, 323
WKA; zie: Werkverband Katholiek Amateurtoneel
Wolken, Ben 255, 266
Wolters, C.F. 205
Wonen 115
Wonen, Stichting 115
Wonen-TA/BK 115
Woord en spel in onze tijd 216
World Library Service 195, 280
Wouters de Bouchout, Ridder de 284
Wüst, Chris 245
Wüst, L.B.M. 208, 302
Wij **353**
Wij spelen **354**
Wijbrands, C.N. 51
Wijck, J. van 353
Wijck, T. van 353
Wijdeveld, Gerard 16, 76, 176
Wijffels, Nan 50
Wijffels, Toon (A.) 38, 305, 306
Wymans, boekverkoper F.E. 175
Wijn, uitgeverij Gezs. 254
Wijnekus, A.J. 90
Wijnman, H.F. 344
Wijsgerige Vereniging Thomas van Aquino 12
Ydema, M 13, 71
Yocarini, C.N. 29
Ypma, Jurgen 143
Ysebrands, Electrische Drukkerij J.H. 282

IJsseling, S. 44
Yzermans OSC, H. 238
Zaal, Wim 16
de Zaanstreek 132
Zacharias OFMCap 355
Zamenspraken over den godsdienst **356**
Zande, H. v.d. 281
Zandvoord, Uitgeverij H. van 177
de Zaterdagavondclub 50
Zee, T. van der 71
Zeegers, A. 42
Zeegers, G.H.L. 287
Zeegers SJ, P. 130
Zeeuwsche almanak voor r. katholieken **357**
Zeggelen, W.J. van 291
Zey, J. 344
Zingende Kerk 148, **358**
Zizioulas, J. 49
Zoen, L.H.M. van 206
Zoetmulder, H.M. 184
Zoetmulder, J. 353
Zofa, Wilhelmus 326
Zon, frater Wigbertus van 217
Zondagsblad [1868] **359**
Zondagsblad Heilige Familie voor het roomsch-katholieke huisgezin 90
Zondagsblad voor de katholieke vrouw 363
Zondagsblad voor het katholiek huisgezin 210, 343, **360**, 363
Zondagsblad voor katholieke huisgezinnen 172
Zondagsblad voor katholieken 310
Zondagsblad voor roomsch-catholieke huisgezinnen 58, **361**
Zondagsblad voor roomsch-catholieken 362
Zondagsblad voor roomsch-catholijken **362**
Zondagsblad voor vrouwen 363
Zondagsblad voor vrouwen van de Congregatie der Onbevlekte Ontvangenis, voor leden der H. Familie, van de Derde Orde van den H. Franciscus en van het katholiek huisgezin 360, **363**
de Zondagsbode **364**
Zondagslektuur voor katholieke huisgezinnen 83
Zonnewijzer **365**
Zuid **366**
het Zuiden **367**
Zuid-Nederlandsche Drukkerij NV 61, 90, 123, 281, 328, 343
Zuid-Nederlandse Boekhandel 266, 353
Zuid-Nederlandse Bond van Wildzangvogelliefhebbers 286
de Zuid-Willemsvaart 363
Zwart Front 222
Zwartkruis, T. 305
Zweers & Beukman, Firma 6
de Zwerver 368
de Zwerver in Gods vrije natuur 100, **368**
Zwiers, H.T. 35
Zwieteren, C.J. van 307
Zwijsen, C.J. 318
Zwijsen, Joannes 34

Colofon

Vormgeving: Gerrit Noordzij, Hattem
Opmaak: Trudy Willems, Nijmegen / Gerrit Vroon, Arnhem.
Lettertype: Tret, Gerrit Noordzij (The Enschedé Font Foundry)
Druk: A-D Druk, Zeist
Bindwerk: Callenbach, Nijkerk

© 2008 by KDC, Nijmegen
ISBN: 978 90 5625 238 0
NUR: 615/811